

Mondo umano?

Pretextul și realitatea

Îmi amintesc și acum fotografia unei tinere trase la față, tipul clasic de neajutorată, aflată lângă un panou pe care tronează alte imagini mari și foarte reprezentative ale unor copii dintr-o țară asiatică sau africană. Erau — toți — culcați, poziția exprima fără echivoc neputința lor în fața infometării. Și aș fi de pe panou, și fața îndemnau trecătorii să participe la „o ome-nescă acțiune de binefacere”. Imaginile erau zguduitoare mai ales că fuseseră special montate în fața vitrinei unui restaurant la care se găsea o tentantă expoziție de artă culinară. Se miza, desigur, și pe impactul acestei asociații.

Cum să te ducă, oare, gândul că intențiile organizatorilor chetei erau cu totul altele și nu aveau nimic cu sărmanii copii nemîncați din acea țară africană sau asiatică? Și, iată, în ancheta ziaristei Katie Breen din publicația „Marie Claire” se arată negru pe alb: „Altă sursă de venituri pentru secte: colectele pe străzi, apelurile zilnice la cit de slabă conștiință avem noi, bogatii care sintem”. Așa se face că, frecvent, aceste „fonduri, odată adunate, merg direct în buzunarele unui guru”. Potrivit ziaristului A. Valentin, în anul 1980 adepții lui Krishna au adunat, sub pretexte diverse, 12 (douăsprezece!) milioane de franci.

Dar ancheta amintită este mult mai amplă. Ziarista citată abordează frontal și probleme în care structurile societății acționează tolerant sau, mai curind, ignoră cu bună știință situații dintre cele mai delicate. Și astfel, ea se întreabă: „Se urmăresc vrăci pentru exercitare ilegală a medicinei; de ce nu se urmăresc și Biserica scientologică pe aceste baze, întrucât ea a declarat război tuturor formelor tradiționale ale medicinei pentru a le înlocui cu prescripțiile lui Ron Hubbard (unul din liderii ei — n.n.)? Fiscul care știe să vă găsească dacă ați uitat să declarați cei 300 fr. pe lună obținuți pe o cămăruță de bonă, pare a se acomoda cu profiturile gigantice obținute de aceste pseudoasociații, fără a mai vorbi de transferurile de fonduri dintr-o țară în alta”.

Se semnalează apoi cum bogăția sectelor constă din „darurile” adevăraților, dar mai ales din munca gratuită depusă de ei. Dar, atenție!, această muncă nu este declarată: ea este fără salariu, fără asigurări sociale, orele sînt adesea lungi, salubritatea atelierelor nu este verificată niciodată. Ce se întâmplă cînd un bărbat se îmbolnăvește sau o femeie este însărcinată? El sau ea nu beneficiază de nici o protecție și de aici concluzia anchetei este firească: „munca în atelierele sectelor este mai curind într-un atelier clandestin decît atelierul unui prelat”.

Reamintind că presa franceză a deconspirat asociațiile, de regulă de binefacere, sub care se ascund sectele și ramificațiile lor (a se vedea articolul nostru precedent), credem că putem răspunde la întrebarea pe care ne-am pus-o în final: sectele se ascund în spatele unor asociații și organizații cu scopul de a putea stoca venituri cît mai mari. Astfel, arată ziarista citată, avînd ca pretext (și avînd și o denumire corespunzătoare) ajutorarea copiilor infomeți, o sectă a strîns într-un an cîteva zeci de milioane de franci folosiți pentru a hrăni averea unui... înțelept într-ale escrocheriei. Trist dar adevărat!

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea în care trăim

Computerul cu epoleți

La orice ne-am fi așteptat. Mărturisim totuși că afirmația profesorului Joseph Weizenbaum, reproducută de revista vest-germană „Computer Zeitung” care apare la Bonn, ne-a șocat. Acest specialist a făcut o paralelă surprinzătoare între Biblie și computer. Bineînțeles, în Biblie nu scrie nimic despre computere. Autorii ei n-au mers atît de departe cu imaginația. Dar profesorul consideră că computerele au ceva comun cu Biblia. Iată ce declară el: „Înainte vreme se spunea — așa scrie în Biblie, și drept urmare se credea. În prezent este suficient ca un computer să emită o instrucțiune și toți se orientează în funcție de aceasta”.

Cu alte cuvinte, computerul a devenit un fel de „carte sfîntă” față de care n-ar exista nici drept de apel și nici posibilitatea de contestație.

Mitificarea computerelor a fost denumită de către acest om de știință „încrederea oarbă în puterea tehnicii”. Desigur, pretinde el, oamenii trebuie să aibă încredere în tehnică, însă nu trebuie să se lase stăpîniți de această tehnică.

Aparent, dilema ne duce cu gîndul la romanele de anticpație în care cite un robot dotat cu însuși omenesci încearcă să domine ființele vii. Savantul nu se teme de asemenea roboți. Nu este vorba de un computer care ar vrea să domine lumea, ci de riscurile încrederii fără margini în capacitatea de funcționare a acestor mașini minunate ale căror taine prea puțini le înțeleg.

O întâmplare dramatică survenită în S.U.A. la 8 noiembrie 1980 este edificatoare. Un inteligent computer, o mindrie a generației sale de mașini, și-a pierdut brusc inteligența și a început să lanseze semnale care transmise în limbajul curent ar fi însemnat un atac cu rachete nucleare. Dar un asemenea atac, evident, nu avusesse și nici nu avea loc. Computerul cunoscuse o banală... defecțiune. Tot așa cum oamenii, uneori, se îmbolnăvesc și ei.

„Dacă această falsă alarmă ar fi durat mai mult timp, circa 10-12 minute, nimic nu ar fi putut verifica situația exactă și acest computer ne-ar fi putut duce la un holocaust” — spune alarmat profesorul.

Un om bolnav se plînge de dureri, se prezintă la medic, încearcă vindecarea. Boala unui computer o poți însă depista de-abia după ce greșelile sale pot fi catastrofale.

Un computer care greșeste poate nimici totul, inclusiv planeta.

Putem deci crede în computere, precum oamenii altor epoci credeau în Biblie?

Profesorul ne cere să fim prudenți. Cartea pe care a scris-o

se numește „Puterea computerelor, neputința rațiunii”. În fața pericolului rațiunea nu are însă dreptul să fie neputincioasă.

Problema de fond, în viziunea savantului american, este aceea că omul încearcă „să programeze computerul după chipul și asemănarea sa, încearcă să imite propria sa specie prin computer și, fără să dorească acest lucru, se programează pe sine însuși”. În loc să domine tehnica, omul riscă să devină dependent de ea, de deciziile ei.

Părți vitale ale sistemului militar occidental se bazează astăzi pe computere. Întregul sistem de control și de comandă, de declanșare a alarmei, de lansare a rachetelor nucleare, totul se bazează pe computere, pe activitatea și decizia acestora. Dacă într-o bancă mașinările acestora ultracomplcate cunosc o stricăciune, iar cifrele încep să se incurce, daunele pot fi mari, imense chiar, dar reparabile. În schimb, în materie militară, orice defecțiune poate împinge în neprevăzut.

S-au rostit multe avertismente pe această temă, dar problema rămîne la fel de acută.

Savantul crede că oamenii vor ajunge la înțelegerea realității doar de pe urma unei catastrofe provocate de computere. O asemenea catastrofă i se pare posibilă, deși, afirmă el, nu poate prezice „momentul exact” al producerii ei. Faptul că computerele din centrele și comandamentele militare americane, computerele cu... epoleți au greșit de 27 de ori în ultimii ani, aducîndu-ne tot de atîtea ori în pragul războiului nuclear mondial, poate să justifice pesimismul savantului. Dar înțelegerea realităților o dorim altfel obținută, nu printr-o catastrofă.

Computerele au rolul lor. Nimeni nu se gîndește să renunțe la ele. Societatea modernă este de neconceput fără aceste instrumente de activitate. Esențial este însă ca destinul oamenilor să depindă numai de oameni. Să nu lăsăm mașinile cu o inteligență artificială să amenințe omenirea, să se joace cu soarta planetei. Iar oamenii să fie conștienți că evitarea „accidentelor” de orice fel trece prin propria lor inteligență, că omul, suprema creație a naturii, trebuie să-și păstreze puterea rațiunii, capacitatea de a acționa pentru ca planeta să nu fie azvîrlită în abisul distrugerilor.

Rațiunea trebuie să învingă chiar fără a plăti prețul catastrofelor prezise de profesorul american.

AL. PINTEA ■

Craterul foametei

Cîteva reviste occidentale de mare tiraj nu au ezitat — tentația subiectului era prea mare — să descrie, cu un suficient lux de amănunte, cum arată, la ce folosește, cum se depozitează și cum funcționează racheta-mastodont MX.

Cea mai zdravănă dintr-o „generație” de o... vigoare fără precedent, racheta americană MX este și cea mai impozantă: 23 de metri lungime. Dotată cu 10 focoașe nucleare, avînd un preț de cost uimitor și fiind în stare de performanțe asinase ieșite din comun, această mamă nichelată a celor mai sofisticate și hulpave proiectile se fabrică prea greu pentru a putea fi pierdută prea ușor. La banii aruncați cu bulldozerul pentru proiectarea, fabricarea și testarea ei s-au adăugat deci alți bani aruncați în aceeași manieră pentru depozitarea ei. Tuneluri lungi și vaste pe care dînsa să alunece spre nestirea inamicului, cave imense în care să sălășuiască numai cîteva clipe au fost săpate, betonate și finisate.

Armele costă începînd din faza de anticipare și continuă să coste în faza de depozitare. Ele costă, asta e, și după aceea iar „amortizarea” se poate produce, în parte, prin utilizare. O armă, de ce să nu recunoaștem acest adevăr elementar, este eficientă în măsura în care desființează mai rapid și mai masiv valori: fie ele umane sau materiale. Crima ideală, crima de maxim randament, crima care să decapiteze, instantaneu și definitiv, civilizația — iată obiectivul spre care curg munții de bani solicitați feroce de escadada mahmură dar vertiginosă a înarmărilor.

O crimă incomparabil mai ieftină însă la fel de eficientă este aceea care mar-

chează actualul război mondial alimentară. „Arma alimentară”, tînuș în șah sute de milioane de infomeți, este — de fapt — o bombă care nu produce nici zgomet, nici schije, nici cratere. Craterelor ei sînt insesizabile, dar percutante, invizibile, dar existente. Un imens crater, desfigurînd majoritatea lumii a treia, este spațiul geografic al crimei prin inanție. Banii care l-ar putea estompa și elimina total curg însă spre gîlufirea buncherelor, exigente și strani ca niște cristale perfecte ale dezastrului.

O recentă analiză apărută în „Cérès”, publicația a Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO), se oprește îndeosebi asupra uneia dar, îndeobște, recunoscută și apreciată a fi dintre cele mai importante implicații economice ale cursei înarmărilor — aceea asupra situației alimentației în lume. Ea pornește de la comentarea statisticilor privind evoluția, pe plan mondial și pe grupuri de țări, a producției agricole și alimentare, pe de o parte, și a cheltuielilor militare, pe de altă parte, în ultimul deceniu. Excluzînd influențele deformatoare ale depreciilor monetare, respectiv ale creșterii inflaționiste a prețurilor, cifrele evidențiază o sporire, pe ansamblul mondial, a producției agricole cu 25 la sută și a cheltuielilor militare cu 20 la sută.

„Dacă avem în vedere că în decurs de 10 ani indicele statistic în dolari constanți a crescut de la 100 la 120, aceasta semnifică faptul că, în perioada respectivă, cheltuielile militare mondiale au depășit cu 20 la sută însăși majorarea inflaționistă a prețurilor sau, cu alte cuvinte, că au sporit în mod real cu 20 la sută”, scrie revista menționată.

Să luăm în considerare în același mod — continuă „Cérès” — cealaltă cifră — de 25 la sută — reprezentînd creșterea producției agricole? Ce semnifică aceasta?

O majorare care nu este cituși de puțin notabilă și care, tînuș cont de sporul natural de populație, nu traduce, pe ansamblul mondial, decît o creștere a nivelului general de alimentație, în medie pe locuitor, de numai 4 la sută. 4 la sută într-un deceniu! Și aceasta în medie la scară mondială, deoarece pentru majoritatea populației globului — cea care trăiește în țările slab dezvoltate și în curs de dezvoltare — creșterea în medie pe locuitor, așa cum evidențiază revista, a fost sub 2 la sută. Pentru sutele de milioane de latino-americani a fost în tot în medie doar de 1 la sută, iar pentru sutele de milioane de africani a fost vorba chiar de o scădere, în medie pe locuitor, de 12 la sută. Toate acestea nu semnifică, de fapt, decît o menținere dacă nu chiar o înrăutățire a situației și așa precare a alimentației în „lumea a treia”.

Iar implicația este subliniată, fără echivoc, de revista „Cérès”. În acest sens însuși titlul analizei este prin sine semnificativ: „Înarmare pînă în dinți, dar stomacul gol”.

Așadar cu stomacul tradițional gol omenirea, bîciuită de obsesia unei minorități iresponsabile, se înarmează tradițional pînă în dinți, construind pacea înarmată pînă în dinți și cămările ei betonate în care în loc de hrană lucid gospodărită se adună, în stive impresionante, rachetele poficioase și crude care nu au alt scop decît de a transforma istoria contemporană într-o efemeridă.

Mă ambiționez să cred că omenirea nu se va lăsa anesteziată de acest înarmare semnal de alarmă care începe cu foamă și se termină cu taifunurile radioactive. Cu taifunul care va mătura pămîntul din temelii sale cele mai adînci.

RADU BUDEANU ■

Un bancher în grevă

Baronul Guy de Rothschild, portdrapelul ramurii franceze a faimoasei familii de bancheri, se află în grevă. Pentru a protesta împotriva măsurilor de naționalizare, „a taxatorilor care nivelează totul”. Grea cruce de purtat acest nume și mai ales ceea ce se află în spatele lui în actuala Franță pornită să micșoreze discrepanțele uriașe dintre bogăți și săraci. Așa că baronul a luat tocul, călimara și hirtia și s-a pus pe scris, strigîndu-și, într-un articol găzduit pe prima pagină de „Le Monde”, însușitorul durere. „Adio Rothschild”, clamează el și lamen-tîndu-se amarnic consideră că actualele taxe asupra veniturilor mari vor sugruma înfloritoarea bancă de familie. „Nu ne mai rămîn decît cîteva firimituri sau poate nimic. Pensionat cu forța, mă consider în grevă”.

Impozitul pe marile averi reprezintă mai mult decît un „pericol” ce planează asupra „bietelor agoniseli”; el demonstrează voința statului de a cunoaște toate dedesubturile afacerilor. Or, multe dintre ele, și mai ales cifrele înscrise la capitolul beneficii, n-ar suporta lumina necrutătoare a reflectoarelor controlorilor financiari. Revista italiană „Panorama”, deplîngînd cu maliție avatarurile marilor averi franceze, constată că reacțiile „amenințătoare” au fost cu totul altele decît cea a bossului finanței pariziene. El au ales o cale mai puțin spectaculoasă — la prima vedere — dar mult mai sigură, transfe-

rîndu-și „modestele” economii în Elveția sau alte țări. 40 de miliarde de franci au zburat peste frontiere — estimările aparțin vameșilor francezi — spre primitorarele safe-uri elvețiene. Și doar în cîteva luni. Urmare a scandalului operațiunii financiare care a dus la sustragerea de la naționalizare a unei bune jumătăți a băncii „Paribas”, în capitala Franței s-a dat la lăvăla o încercare frauduloasă de export de aur.

Ascunde, doșeste! — iată cuvîntul de ordine al francezilor bogăți. „Carnetul monden” al cotidianului „Le Figaro” a înregistrat un puternic recul al anunțurilor pentru a evita furnizarea de informații hoților sau fiscului, puși, în optica celor auți, pe același plan. Au fost găsite, bineînțeles, modalități rafinate de a evita întransigența fiscalității. O adevărată vînațorie de opere de artă, urmărită firesc de o creștere amețitoare a prețurilor acestora, se desfășoară la principalele case de licitație. Sloganul „zilelor negre”: „Vinde iahtul și ia-ți un Picasso” („Libération”). Colectiile particulare sînt, desigur, invizibile. Un alt baron Rothschild, David, a declarat că nu concepe să rostească numele vreunui dintre maeștrii care-i împodobesc galeria...

Și ce va urma după această adevărată manie a invizibilității? Se va realiza oare profetia ziarului „Die Welt” că în Franță „luxul va fi ucis, și fără lux Franța nu e ea însăși”? Roger Godart Bergy, președintele comitetului Moutaigne, care grupează cele mai luxoase magazine de pe Champs Elysée, nu pare să împărtășească o asemenea părere. Vîntul aface-

rilor suflă prielnic în pinzele caselor Dior, Hermes, Chanel sau ale altora, la fel de cunoscute. În momentele de „incertitudine economică”, mari vinzări fac firmele care oferă „investiții refugiu”. „Cartier”, marea firmă multinațională care produce și comercializează bijuterii și confecții de lux la prețuri descurajante, a înregistrat în Franța o cifră de afaceri fără precedent. O perioadă excelentă și pentru „Tapis Rouge”, firmă care asigură voiajuri de lux în orice colț al lumii, cu Rolls Royce la scară și caviar la micul dejun. Săptămînalul satiric „Le Canard enchaîné” arată că una din tîntele preferate ale turiștilor de elită a devenit insula Saint Martin din Antile, care aparține pe jumătate Franței, pe jumătate Olandei.

Nici restauratorii nu se plîng. Celebrul „Maxim's” a ajuns să refuze clienții chiar și luna, ziua slabă. André Tarbes, un nume cunoscut în lumea restaurantelor pariziene, prevede „nopti de vis” la Incasari. „Oamenii își cumpără haine de mii de franci care dacă nu sînt expuse, plimbate, n-au nici o valoare. Și restaurantele, chiar dacă este vorba doar de baturi de binefacere, oferă cadrul potrivit” — declară el.

Bogătașii francezi sînt, desigur, neliniștiți și încearcă totul pentru a contracara efectele nollor măsuri. De aceea, bătălia forurilor guvernamentale pentru aplicarea programului de impozitare a marilor averi se anunță de lungă durată.

IOAN ROȘCA ■

Lumea se amuză

După „Bunici Ilustrierte” — R.F.G.

Un om important: timplarul la pensie Nicolae Nica. Opera lui: Muzeul de artă din satul Chilia

O mulțime de oameni importanți lasă în urma lor numai lucruri lipsite de importanță. Există, în schimb, ori poate în consecință și ca o răzbunare a naturii — despre care știm că nu ia dintr-o parte fără să pună ceva în altă parte — oameni fără importanță, al căror destin pare făcut să-l țină neștiuți și care, în ciuda chiar a ceea ce arată toată viața, au ocupații și idei foarte importante. De Nicolae Nica din Chilia, de exemplu, n-a auzit prea multă lume. Cât despre cel care-l cunosc, abia citiva îl înțeleg cu adevărat ambițiile.

Nica Nicolae a întemeiat la Chilia un muzeu și o bibliotecă de artă.

Sigur, între muzeul lui Nicolae Nica din Chilia și Muzeul Louvre niște diferențe sunt. E tot atât de sigur însă că diferențele acestea nu privesc esența. Și dacă am ajuns să vorbim de esență, ar fi la îndemina oricui să observe că Muzeul de artă al satului Chilia, din județul Olt, are, ca piatră de capăt, piatra cu care încep să se zidească toate marile năzuinți umane și anume devotamentul unui om. Pentru devotament se știe o singură măsură: să fie total. Nicolae Nica, un om mărunt și parcă urmărit de tot ce-i mai greu într-o viață de om, a purces, de prin 1971, să facă, în satul unde s-a născut, un muzeu, iar muzeul să aștepte tezaure de înțelepciune și gândire se găsește la Chilia, un loc deosebit lipsit de importanță și de al cărui nume te întrebi poate doar pentru că există capul Chilia.

Nicolae Nica a ieșit la pensie ca muncitor modelier în lemn categoriei speciale, a opta, gradul zero. Cam maximum pentru o meserie de timplar. Când s-a întimplat asta, în 1971, el avea tot ce-i trebuia să fie mulțumit. Avea o casă în Pitești, lua o pensie frumoasă și crescuse mari patru copii buni. În anul, deci, în care toate păreau să se limpezească și să se așeze spre lauda minciunilor ce-a răbit, deși — între altele — fusese o vîrgă chiar mort (din moment ce familia era încununată că s-a prăpădit pe front, de vreme ce prizonieratul se anunța fără salvare și, mai ales, din moment ce lui Nicolae Nica îi era indiferent dacă e viu sau mort), în 1971, prin urmare, s-au petrecut, de fapt, toate schimbările mari ale vieții sale: și-a cumpărat o casă în capătul dintr-un deal al comunei Ștefănești, a început să facă sculptură, investind în asta nu numai toată energia, dar și aproape toți banii, și — fapt tulburător — s-a îndepărtat de colțul de lume ce-l era cel mai apropiat, satul Chilia. Am putea spune că abia acum a văzut mai clar ideea, cu cât se dovedea ea mai greu de realizat.

Nicolae Nica are 8 clase, dar vorbește uneori atât de interesant și de expresiv încât inclini să-l vezi trecut prin școli mai mari. A citit multe cărți de artă, a cheltuit enorm, raportat la veniturile sale, pe albume de artă, și-a descoperit o sensibilitate mistuitoare la arta arhaică, românească și greacă, parte din portretele cioplite în lemn și os având puritatea și eleganța Korelor de pe Acropole, parte robustețea unor reprezentări medievale autohtone. Intrucât cultura și-a făcut-o tirziu, cînd trebuia să birui unele obișnuințe și unele prejudecăți în ce privește frumosul, vorbirea lui e citeodată bizară. Un amestec de logică și verbiage suprarealist, idei și intuiții excepționale alături cu gânduri comune.

Cînd tot omul se mai liniștește, Nicolae Nica a început să se neliștească. El e conștient de cit poate și că, în fapt, cea mai mare realizare a lui e că a pus pe

picioare un muzeu într-un sat unde țărani aveau nevoie de el și nu-și dădeau seama. Ca să facă muzeul, va dați seama, a trebuit să facă naveta între Ștefănești și Chilia. E greu să convingi niște oameni și cînd ești zilnic lângă ei, dar mite cînd ai plecat din sat și plecat ai rămas. Nicolae Nica a izbutit să convingă satul să-l dea lui școala cu trei camere, ce fusese odinioară și școala lui. Pe urmă a mers din casă în casă pentru a-i sfătui pe oameni să dea obiecte, țesături, scule, cărți. A alcătuit un fel de catalog cu ce a adus fiecare. Într-o oală a adus sculpturile sale și intarsiile. Într-o clădire vecină a înființat un cerc de sculptură în lemn și os. A adus în muzeu și două războaie de țesut, la care cheamă țărânci să lucreze: unele ca să învețe, altele ca să nu uite, altele ca să le amintească țesutul celor care au uitat și să le învețe pe tineretele ce nu-l știu. Pe un tâpșan a ridicat o coloană în lemn ca să atragă atenția asupra întreprinderii culturale de acolo. Nicolae Nica e conștient că muzeul nu-l după toate regulile unei astfel de instituții dar, în același timp, bagă de seamă cum se leagă unele lucruri, care în alte muzee nu s-ar lega. „Iată, spune el, vine un copil și se duce direct la lada de zestre ori la catrința pe care a adus-o în muzeu bunică lui. Vede scris numele femeii și înțelege că există un sens; pur și simplu începe să vadă, după ce pînă acum doar înregistra ce era în preajmă. E și foarte mîndru pentru că o măsuță cu trei picioare, făcută cîndva de tatăl său și înnegrită de atîta folosință, poate să-i intereseze pe niște străini ce se opresc să viziteze colecția. Rafturile cu cărți de artă din camera cu sculpturile mele îl familiarizează cu frumosul. Cioplit el însuși un lemn, nu mai uită toată viața cum i-a ieșit din mină un lucru de care se minunează și părinții, și copiii, și profesorii. Eu asta urmăresc: să atrag atenția lumii asupra satului Chilia, să arăt că nu e bine să se plîndă nimic, că totul e important dacă te gîndești și iei aminte”.

Pe un catalog la expoziția ce-a avut-o în 1981, la Slatina, Nicolae Nica a scris următoarele: „Din suferință mi-am făcut sărbători”. L-am întrebat dacă, într-ade-

văr, a suferit mult și ce înțelege prin suferință.

Mi-a răspuns că prin suferință înțelege momentul în care începe să-și lămurească drumul în viață. Știe că în privința osului, ca material pentru sculptură, cit și a intarsiilor, părțile sînt împărțite. El însă lucrează în os și în lemn dur tocmai fiindcă vrea să arate cum arta se face lucrind din greu, suferind în lucru. Au fost oameni care l-au ajutat, dar și oameni care l-au socotit exagerat, dacă nu și altcumva. Toate panourile cu intarsiile povestesc niște idei, pun întrebări. Un panou ce se cheamă „Piinea” poate fi explicat numai printr-un lanț de întrebări: deci, piinea, cum se ciștigă, ce trebuie făcut toată viața pentru piine, cine contribuie la aceasta? În chip destul de ciudat, unele lucrări amintesc întrebările la o lucrare de Gauguin: „De ce? Pentru ce? Pînă cînd? Cine sîntem? De unde venim și unde ne ducem?”

Nicolae Nica e pasionat de istoria neamului, de figurile legendare ale istoriei. Și, tot așa, prin întrebări, printr-o susținută retorică a binelui și răului. În acești ani, mărturisește el, am început să mă grăbesc, cum nu m-am grăbit niciodată.

Mi-e frică să nu pătesc într-o zi ceva și să nu-mi termin treburile ce mi le-am propus. Nu e ambiția de a se vorbi de sculpturile lui, ci doar ambiția de a nu rămîne dator. Eu m-am lămurit deodată că am o mare datorie față de satul meu, că trebuie să fac pentru el, pentru cunoașterea tradițiilor lui, a spiritului ce nu s-a gîndit încă nimeni să facă. Eu vreau să mă asigur că nu se risipește totul dacă dispar într-o bună zi. Pentru asta sufăr.

„Și uite-așa, de cîteva ori pe săptămînă, în autobuzul ce urcă și coboară serpentinele unui finut frumos peste poate, vei vedea un om mai degrabă mărunt, cu o privire aburită de chin și de zîmbet, o privire cum nu afli îndeobște la naveștiții din cursele locale. El e Nicolae Nica, timplar pensionar, născut în satul Chilia, comuna Făgetelu, județul Olt, la 7 februarie 1917, artist amator și om plin de idei importante.

TUDOR OCTAVIAN

Hoțul de păgubaș

Nu vom insista, în cele ce urmează, asupra gravității tilhăriei comise de Ionel Lascăr și Gelu Tudose din Smeeni — Buzău — asupra lui Gheorghe Cătăuță din Stănișești — Bacău — aceasta urmînd s-o aprecieze justiția — ci vom aduce în atenția opiniei publice cîteva din aspectele cu care s-au confruntat cadrele de miliție în soluționarea acestui caz, cu un semnal moralizator pentru cei tentați să cadă în astfel de ispite...

Să reținem, deci, în primul rînd, că autorii faptei sînt din județul Buzău iar victima de la o distanță apreciabilă. Să fi ajuns ei, chiar așa întîmplător în comuna Stănișești din județul Bacău? Fîrrește că nu. A rezultat la cercetări că „pontul” l-ar fi obținut de la unchiul lor Mitică Vasile, de profesie zidar, care a efectuat unele lucrări prin părțile Bacăului. Vasăzică, iată una din preocupările extraprofesionale ale zidarului din Smeeni, să afle cam cine ar avea sume mai importante de bani ținute acasă și nu la C.E.C., așa cum face tot omul prevăzător, dar nu ca să dea el direct lovitură, ci pentru a da în felul acesta „o mînă de ajutor” nepoților de acasă, elemente infractoare, fără ocupație. Numai că, în termeni juridici, un asemenea „ajutor” se numește complicitate și unchiul în cauză își va primi răsplata.

Se ridică, însă, o a doua problemă de ordin mai general: limbuția care mai poate fi numită și lăudăroșenie, trîncăneală etc.

Pentru că, la drept vorbind, cum ar fi putut zidarul din județul Buzău, aflat vremelnic în comuna sus-amintită, să știe că Gheorghe Cătăuță ar avea o sumă tentantă de bani puși deoparte. Fie cel în cauză, fie vreun vecin sau cunoscut s-a lăsat „tras de limbă”, de cel interesat. Așa că... aviz amatorilor de lăudăroșenie...

Mergînd pe firul Ariadnei pentru dezlegarea întregii „enigme” cu privire la împrejurările săvîrșirii faptei, cadrele de la Miliția județului Bacău au avut și o surpriză neplăcută, remarcă o să pară oarecum amuzantă — chiar din partea păgubașului. Acesta reclamasese că autorii tilhăriei îi furaseră suma de 17.000 lei, sumă care, dacă ar fi fost reală, trebuia recuperată sau cel puțin stabilită cu certitudine în timpul cercetărilor. Infractorii fiind prinși la timp scurt după comiterea faptei aveau să recunoască însă doar... 2.300 lei. Fîrrește, autorii unei tilhărie, ca oricare individ aflat în postură de hoț, nu puteau fi crezuți „pe cuvînt de onoare” și cercetările au ajuns, din acest punct de vedere la un moment dat în impas, ceea ce din partea ofiterilor de miliție a cerut eforturi suplimentare, timp, insistență. Datoria lor era să stabilească adevărul și, în această privință, conștiința profesională are rolul covîrșitor.

Într-adevăr, perseverența n-a fost zadarnică: păgubașul a recunoscut, în cele din urmă, că în punga luată de tilhari se aflau 2.300 lei.

Fapte, atitudini, împrejurări asupra cărora n-ar strica să medităm profund, toți cei care avem posibilitatea să le evităm.

MIHAI GROZAVU

Cronica șoselei

„A confundat frîna cu accelerația”

Pentru sezonul de primăvară, casele de modă, revistele de specialitate, anunță cu lux de detalii, ce și cum se va purta: materiale, culori, croieli etc., etc. La fel ca și în domeniul modei vestimentare, și în circulație există o modă, care ce-i drept, se poartă nu de două, trei luni, ci de cîțva ani (și se va va purta mult); aceea a permisului de conducere. Nu în toate cazurile, dorința de obținere a acestuia, e legată de necesitatea strictă, că X sau Y să aibă carnetul roz. Discuția se poartă în familie cam așa: „Ioneasca care e așa și pe dincolo, cum și-a scos carnet, dar nevasta lui Popescu care nici măcar nu știe să se îmbrace, cum l-a luat din primul foc? Cu ce sînt eu mai prejos decît ele?” „Blne, nevastă, du-te la examen, n-am nimic contra”, zice bărbatul care dorește să aibă lîniște în casă.

Amaliei R., funcționară într-un mare municipiu transilvănean, după o dispută de genul celei de mai sus, i-au trebuit exact 12 luni să devină șoferiță. Pe la mijlocul cursurilor, instructorii i-au spus „Doamna Amalia, sinteți tare emotivă și vă enervați groaznic pentru toate fleacurile. În plus se mai întîmplă, și asta-i grav, să confundați frîna cu accelerația. Uite azi, nu era să intrăm în stilp dacă nu interveneam eu? Deși vedeți că ne apropiem de pericol dv. accelerați, în loc să reduceți viteza”.

A venit și ziua mult visată cînd soții R. au intrat în posesia unei frumoase

Dacia 1310. Amalia nu mai condusese deloc din clipa primirii permisului. Trecură de atunci 4 luni. Cu stîngăciile inerente perioadei de acomodare, Amalia a condus vreo 300 de kilometri, pînă cînd într-o sîmbătă dimineața, le-a venit ei și unei bune prietene, ideea de a pleca să-si cumpere niște stofă de mobilă dintr-un alt oraș situat cam la 350 de kilometri.

„Ce v-a venit așa deodată cu stoffa asta, aveți nevoie de ea urgent? Apoi eu am o mulțime de treburi la fabrică care nu suferă amînare” încearcă soțul să-i convingă soția, de a replanifica deplasarea. După ce folosește întregul arsenal de argumente, de fapt reproșuri de genul „Așa îmi faci întotdeauna cînd am și eu o inițiativă”, „Mă ții toată ziua în casă ca și cum aș fi o sclavă” etc., etc., Amalia îl întoarce spatele. E rîndul prietenei Corina, tînără, frumuseală să intre în acțiune, dar cu alte arme. „Hai, Octave, fii înțelegător, s-o vedem și noi pe Amalia la volan, uite George vrea s-o mai învețe cite ceva pe nevastă-ta la drumul ăsta. Faptul că are permisul anulat nu-l împiedică să-l dea sfaturi, nu?”

Poți să rezisti cînd ești în vîdă și minoritate și cînd al o nevastă care nu cunoaște ce înseamnă „nu se poate”?

În mașină iau loc cele două cupluri, plus Cristian, băiatul în vîrstă de 16 ani, al familiei R.

Traseul, dealtfel destul de greu, de munte, este parcurs sub semnul bunei

dispoziții generale. Deși la șes, totul e verde, înflorit, pe aici e încă iarnă. Acoastamentele și chiar unele porțiuni de șosea, sînt acoperite de apa provenită din topirea zăpezii. Ce-i drept, în curbe, Amalia ajunge frecvent pe sensul opus, iar la depășiri e nevoie de intervenția promptă a lui George ca mașina să revină normal pe sensul de mers.

George n-a plecat chiar așa dezinteresat la acest drum lung. Bijutier de meserie, certat cu legea nu o dată, are la el cîteva „pieșe” frumusele (care e mai greu să le plaseze în orașul de domiciliu), și pe care încearcă să le ofere ori de cîte ori fac cite o haltă mai de durată. E refuzat, însă, sistematic „Pe un lîntuc ca ăsta, precum firul de ață cîră mata 2.000 lei, se poate dom-le?”, îl apostrofează o femeie.

Au ajuns la destinație, au cumpărat stoffa, au respirat aer curat de munte, s-au distrat și după o noapte de odihnă bună, care le-a oferit-o micul dar cochetul hotel, au pornit-o spre casă. Doar un mic incident le-a atenuat puțin buna dispoziție, atunci cînd au fost opriți și li s-a atras atenția că numărul nu-l „bun” pentru duminică aceea și că trebuie să-si amine plecarea. Amaliei i-a sărit repede muștarul: „Lasă istericalele, omul are dreptate — a intervenit soțul — mergem la motel și mai petrecem o noapte, doar ziceai că pentru odihnă facem călătoria, nu?”

Înainte de punerea în mișcare a mașinii, omul în uniformă albastră mai face o remarcă: „La experiența dv. de cîteva luni, nu găsiți că-i imprudent să plecați într-o călătorie atât de lungă cu 5 persoane în mașină? Vă recomand viteza redusă și multă atenție, ați văzut cum e drumul!”

A doua zi pe la 11, autoturismul pornește din nou spre casă. Aceeași bună dispoziție, aceeași atmosferă de vacanță stimulată de palinca băută la gustarea de dimineață de cei doi bărbați și de soția lui George. Amalia n-a sorbit decît o cafea tare.

În apropierea ieșirii în drumul național, cei de pe bancheta din spate consultă harta. Are loc o dispută în legătură cu traseul cel mai scurt, către casă. Vorbește toată lumea odată. Amalia întoarce capul să vadă pe hartă traseul optim. Pierde pentru cîteva clipe din vedere drumul. Rulează cu cca 40 km pe oră. Intervine pentru șoferiță un moment de derută. Observă pe șoseaua principală un autotren frigorific apropiindu-se de intersecție și concomitent triumful cu virful în jos al unui „Cedează trecerea”. Emotivitatea excesivă, lipsa de experiență își spun cuvîntul. În loc să apese pe frînă — avea posibilitatea să oprească — apasă pe accelerație. Micul automobil intră cu 60 kilometri pe oră sub partea laterală a enormului autovehicul greu.

Degajarea drumului, desfacerea autovehiculului înscelat în autotren, scoaterea celor 4 cadavre (cu ajutorul aparatului de sudură cu care s-a tăiat epava) au durat aproape jumătate de zi. A rămas în viață cu sapse incerte încă de supraviețuire doar Cristian.

Iată ce se poate întîmpla acelor care consideră pilotarea mașinii un lucru extrem de simplu și la îndemina oricui, iar condusul mașinii o distracție ca oricare altă. Și cînd ignoranța e alimentată de oameni în aparență cu destulă putere de discernămint.

VICTOR BEDA

De la trimisul nostru la campionatele mondiale de box

Primele victorii românești

Aici, la München, a avut loc marți seara deschiderea oficială a celei de a treia ediții a Campionatelor mondiale de box amatori. Ca participare, această ediție constituie un succes, pentru că numărul pugiliștilor este superior ultimei ediții, de acum patru ani, de la Belgrad. Sînt prezenți în capitala bavareză 271 de boxeri din 45 de țări, față de 216 boxeri din 40 de țări cîți au fost la Belgrad. Un lucru interesant: nici un campion mondial de la Belgrad nu va concura la categoria care l-a consacrat, cu toate că am remarcat prezența pe listele de concurs a trei nume de campioni mondiali. Este vorba de cubanezii Adolfo Horta, Angel Herrera și celebrul Teófilo Stevenson, pe care-l credeam retras dintre corzile careului magic. Toți acești trei concurenți vor lupta la München, dar la alte categorii decît la cele la care și-au cunoscut celebritatea acum patru ani.

Deschiderea oficială a avut loc marți, înaintea celei de a doua gale, în prezența unei săli aproape goale, ceea ce a făcut să scadă din fastul unor asemenea evenimente.

În prima zi de concurs, au urcat treptele ringului doi reprezentanți ai țării noastre, Viorel Ioana, la 60 kg, și Mihai Ciubotaru, la 67 kg, ambii obținînd victorii înaintea de limită. Meciul lui Ioana cu Du Yung-Fu din Taiwan a fost oprit în repriza a treia de arbitru, după ce adversarul lui Ioana făcuse cunoștință cu podeaua în fiecare repriză. Ciubotaru a obținut o victorie prin K.O. în fața japonezului Iwasaki Koji. Sigur, aceste două prime victorii nu au datul să ne ametească, fiind cont că au avut loc în prima zi de concurs. Dar, fără îndoială, ele constituie un stimulent psihologic de care boxerii noștri aveau nevoie, ei fiind în majoritate tineri.

Din păcate, arbitrajul nu a fost la înălțimea exigențelor unei asemenea competiții, făcîndu-se de la bun început greșeli și flagrante greșeli. Mă refer în special la înfrîngerea dintre vest-germanul Manfred Zielonka și portoricianul Miguel Narvaes. Ultimul a prestat un box superior din toate punctele de vedere, dar a coborît treptele ringului cu gustul amar al unei decizii furate, îndelung contestată și de public, asta în ciuda faptului că pe ring evoluase un compatriot al lui.

Am stat de vorbă cu Dumitru Ciobotaru, conducătorul delegației noastre. Fără a putea trage concluzii, ne-a declarat că este surprins de nivelul tehnic scăzut al multor boxeri, care nu numai că nu-și găsesc locul pe un ring mondial, dar n-aveau ce căuta nici pe unul continental. A fost de acord cu noi în privința arbitrajelor și sigur că, din acest punct de vedere, îngrijorarea lui are temei. După părerea sa, lupta pentru medalii de aur se va da între reprezentativele cubaneze, sovietică și americană, echipe care l-au impresionat după ce le-a urmărit în sălile de antrenament. Acum, la început de drum, este hazardat să faci pronosticuri, dar se apreciază că și boxerii noștri: chiar dacă unii fără cine știe ce experiență competițională, pot spera, prin valoare, la ocuparea unor poziții fruntașe. Dar să nu ne grăbim, mondialele abia au plecat la drum și, firește, surprizele nu vor lipsi.

DAN BIRLADEANU

3-1 cu Cipru după un meci slab

Camătaru, cel mai periculos atacant în meciul cu Cipru

Sîmbătă, 1 Mai, la Hunedoara, în fața unui public de nota 10, reprezentativa de fotbal a României a debutat în preliminariile celui de-al VII-lea Campionat european, avînd drept parteneră de întrecere modesta echipă a Ciprului, al cărei palmares are ca „virfuri” cîteva înfrîngeri la limită, între care 2-3 cu Belgia. Acest rezultat în fața unui adversar care ne-a întrecut, recent, cu 4-1,

Scurt, foarte scurt

S-au desfășurat la Rîmnice Vilcea, excelent organizate, internaționalele de gimnastică ale României. Ele au consemnat numai victorii ale reprezentanților noștri, aceștia cîștigînd toate titlurile puse în joc, atât la feminin cît și la masculin. Să nu ne îmbătăm însă cu apă rece. Nivelul adversarilor a fost, din cîte am dedus, slab. ● Ex-divizionarii A de fotbal Bigan (fost F.C. Bihor) și Burcea (fost Siderurgistul Galați) joacă azi la C.S. Botoșani, în divizia B. Duminică, ei au lăsat, la Focșani, o impresie bună. ● În ziarul „Sportul”, o explicație foto: „Sprijinit de Turlea, Caragea încearcă să păstreze posesia balonului”?! Poate Caragiale. ● Se zice că, după meciul de la Hunedoara, antrenorul cipriot Costa Tallanos n-a mai fost atît de speriat ca înainte, cînd se temea că echipa sa să nu fie sifonată de prea multe goluri. El a atras atenția că la Nicosia, tricolorilor nu le va fi ușor. Dacă vor juca la fel de indicat ca sîmbătă, n-ar fi exclus. ● Marea alergătoare care a fost și a rămas Natalia Betini și-a reluat antrenamentele, pregătindu-se tot cu Nicolae Mărășescu. ● Brigada de arbitri români formată din Ion Igna, Cristian Teodorescu și Radu Petrescu a oficiat la meciul R.F.G. — U.R.S.S. de tineret, încheiat cu victoria categorică a gazdelor, 5-0. Ei n-au avut, din cîte am înțeles, probleme. Probleme sînt la Cugir sau Fetești.

● Fostul rapidist Caragea, în prezent în divizia C la Tehnometal, e tot mai curtat de Progresul Vulcan?! Dorința de salvare atinge, uneori, cotele umorului. ● Mare tevatură mare în jurul partidei Voința — Spartac din Onoare, care n-a durat decît 45 de minute, oaspeții părăsind terenul. Motivul? Faptul că Voința n-a asigurat, așa cum cere regulamentul, asistenta medicală, unul din jucătorii Spartacului, accidentat, neputînd primi îngrijirile de rigoare. Ca unii care, întîmplător, am asistat la cît s-a jucat din meci, inclinăm să credem că echipa antrenată de Pircălab are dreptate.

plus ploala care a afectat într-o bună măsură gazonul cochetului stadion hunedorean (și trebuie spus că organizatorii au făcut totul pentru a se situa la înălțimea încrederii acordate) au pus pe gînduri conducerea tehnică a reprezentativei noastre. Cu alte cuvinte, în prețuia meciului, Mircea Rădulescu, secundul lui Mircea Lucescu, ținea să precizeze că „meciul ar putea fi cîștigat la o diferență apreciabilă de goluri”, dar, în același timp, anticipa o luptă mult mai aspră decît își închipuie marea public; în consecință, „am pregătît un cit mai elastic sistem de 1-4-3-3, formulă pe care am adaptat-o din mers, pornind de la acei 1-4-4-2 practicați la Rusia, cu Bulgaria”. Cît de mult s-a reușit în adaptarea acestei așezări s-a văzut mai ales în primele 20 de minute, cînd șarjele tricolorilor au spulberat apărarea supranumerică a ciprioților, perioadă în care s-au remarcat Camătaru, Gabor, Ticleanu, Bălăni și Rednic. Dar a venit golul oaspeților, după ce Văeș și Camătaru punctaseră, și mecanismul echipei noastre s-a frînt. A urmat un meci de slabă factură tehnică, în ciuda fazelor electrizante la poarta cipriotă, în urma cărora se mai puteau inscrie, desigur, cîteva goluri. Dar, să recunoaștem, ele s-ar fi datorat unor atacuri mai degrabă insistente decît matur și abil construite. Un alt factor ce a determinat calitatea slabă

a meciului a fost, fără doar și poate, arbitrajul lui A. Hoxha (Albania), care a tolerat antijocul oaspeților, ce au apelat la tot felul de tertipuri, unul mai enervant decît altul, pentru trecerea timpului și ruperea ritmului. În atari condiții, înlocuirile efectuate de Mircea Lucescu n-au dat roadele așteptate, echipa precipitîndu-se în recîștigarea timpului pierdut. Dar dincolo de acele faze periculoase la poarta cipriotă, singura realizare a reprizei a doua avea să fie golul lui Bălăni, înscris din afara careului de 16 metri, soluție pe care tricolorii, din păcate, n-au prea aplicat-o. Dar povestea e, desigur, mai veche.

În încheiere, dincolo de oricare altă concluzie, un meci slab dar o victorie și o echipă, încă în stadiu de formare, cîntînd inspirație și formule. Să sperăm însă că, pînă la meciul din toamnă, împotriva Suediei, tot pe teren propriu, actuala reprezentativă a României se va suda și, apelînd și la alți jucători de certă valoare, va ajunge să arate alodoma gîndurilor celor doi antrenori, Mircea Lucescu și Mircea Rădulescu, un cuplu de tehnicieni în care continuăm să credem. Deocamdată, în ciuda prestației neconcludente, rămîne rezultatul, victorie în partida de debut a europenilor 1984. Numai că, la 8 septembrie, contra Suediei, datele vor fi altele.

VICTOR NIȚA

Universitatea trebuie să joace în semifinalele Cupei

Au trecut mai bine de două săptămîni de cînd Federația Română de Fotbal a luat nedreptă hotărîre de a elimina echipa Universitatea Craiova din Cupa României. Două săptămîni în care revista noastră, alături de numeroase alte publicații, a demonstrat cu lux de amănunte, cît de ilogică și arbitrară este această măsură, fără ea, însă, respectivul for să catadisească să scoată vreo vorbă, încălcînd flagrant prevederile legii presei. F.R.F. continuă să adopte politica struțului, convinsă fiind că timpul lucrează în favoarea acestei decizii in juste, fără precedent în fotbalul nostru, prin care cea mai bună echipă de fotbal din ultimii ani din România se vede nedreptățită în fața întregii lumi, spre paguba competiției și a întregului climat din fotbalul nostru serios compromis în ultima vreme. Frustrată de dreptul cîștigat prin muncă, pe terenul de joc, în

fața unei echipe care n-a revendicat nimic și s-a bucurat sincer de șansa de a întîlni măcar o dată în carieră o mare echipă. Cei care au luat această hotărîre tratează cu indiferență argumentele clare aduse în discuție — argumente care pun evident în afara regulamentului în vigoare, adoptat de aceeași federație, măsura pe care aceasta a luat-o în cazul Universității Craiova —, precum și apelurile în acest sens sosite din întreaga țară, dintre care unele publicate și de revista noastră. În numele iubitorilor fotbalului, al echităților care ținem să se instaureze în fotbalul românesc, cerem F.R.F. să ia serios în discuție probele existente la dosar și să revină asupra hotărîrii prin care echipa craioveană nu-și află locul între fruntașele competiției.

RAZVAN BARBULESCU

Hipism

De ziua minjilor

2 mai 1982 a fost, pe hipodromul din Ploiești, ziua în care, alături de prima cursă importantă a anului, „Premiul păcii”, probă semiclasică pe distanța de 1600 m, au evoluat tot prima oară minjii — cai de 2 ani.

În ciuda capriciilor acestei primăveri, spațiul de grăție ecvestră a avut un public numeros. Au cîștigat atît favoriții, cît și caii surprizelor. În cursele minjilor, pentru că au fost două, alergarea fetelor și alergarea băieților, fetele au demonstrat o mai mare rezistență la ploaie, vînt și frig, cîștigătoare Salinica (din Fănișor și Satira) fiind cu 10" mai bună decît cîștigătorul premiului băieților, Sulitaș (din Ornament și Sutilca).

„Premiul păcii”, după o luptă între Onagra (Sandi Ionescu) și Perjar (Vasile Gheorghe), a fost obținut de Onagra, an-

trenorul Sandi Ionescu continuînd să se mențină în fruntea formațiilor și să dea notă de sportivitate curselor. Ca și în reuniunea precedentă, dealtfel, arbitrii au dat și acum cîteva sancțiuni, dovedind mare exigență în abaterile de la regulament. În general, reuniunea aceasta s-a desfășurat într-o notă obișnuită. Este adevărat că a lipsit întrecerea amatoriilor, care a fost, în ziua debutului acestora, o cursă a vitezei, accelerată chiar din start și adjudecată de dr. Mihai Leontopol, cu Meloman.

Reuniunea următoare de trap va include și — totdeauna emoționantă — cursă a amatorilor. Trapași din herghelile Dor Mărunț și Rușetu, care sînt selectați pe hipodrom pentru record și carieră, vor oferi în afara spectacolelor de duminică și întîlniri programate joia după-amiază. Deci, iubitori ai calului, hipodromul vă așteaptă la spectacol și deconectare, săptămînal, în zilele de joia și duminică.

ELENA ȘTEFANESCU

OMUL CARE JOACĂ

Fumul vesel măturat de vînt

Vreau să precizez de la început că rîndurile care vor urma nu doresc să fie interpretate ca replică sau ca polemică la scrisoarea semnată de tov. Evu, publicată săptămîna trecută de revista „Flacăra” în tradiția respectării dreptului la opinie și a bunelor obiceiuri pe care le-a promovat mereu. Voi reduce în discuție unele evenimente obiective, care țin de timp și, mai ales, de cunoașterea pînă la cele mai neașteptate amănunte a unor din oamenii care-l ocupă. Polemica este vinovată și pentru că ajunge foarte greu la punctul final, este firesc să nu o împărtășim și, de aceea, ceea ce este scris trebuie privit ca incontestabil, nemămeritînd reveniri după ce lumina tiparului s-a așezat. Este tot atît de adevărat că această lumină binecuvîntată, așezînd, mai lasă și umbre. Pentru că am auzit că sînteți și un poet talentat, deci nu vă poate lipsi puterea imaginației de a desluși acolo unde nu pot pătrunde toți, haideți, tov. Evu, să luminăm împreună — pentru ultima dată din partea mea — cîteva din întînecările ce planează în ale cîteva idei ale scrisorii pe care ați semnat-o.

Sper că nu puteți să-mi contestați — fiind, așa cum susțineți, „unul din iubitorii de fotbal care mă admiră statornic încă din epoca prezenței alături de Dumitrache, Lucescu și

ceilalți la turneul final al Campionatului Mondial din Mexic” — priceperea de a cunoaște foarte bine personajele alăturate, cu care am scris cîteva pagini frumoase în istoria fotbalului românesc. Și ei mă cunosc foarte bine. Vă propun un interlocutor de excepție, luați-l dacă vreți și ca arbitru în posibilul duel care, de fapt, nu poate exista între mine și M. Lucescu, vă asigur că este într-adevăr un mare caracter, vă este foarte la îndemînă, fiind vorba de Florică Dumitrache... V-ar prinde bine o discuție cu el, dar... între patru ochi.

Haideți să începem cu sfîrșitul rîndurilor dv. Dar gîndiți atent, obiectiv. De ce aș putea eu să fiu gelos pe Mircea Lucescu? Sînt, deocamdată, posesorul celui mai prestigios palmares de jucător al fotbalului nostru; sînt maior într-un departament de mare onoare al Ministerului de Interne; am în clubul „Dinamo” o poziție consolidată și prin abnegația de a apăra de 18 ani (spun deocamdată și aici) culorile „alb-roșii” pe care le iubesc, neputînd niciodată să le părăsesc pentru mirajul unor avantaje materiale dubioase și efemere; mă pot descurca foarte bine în destule locuri și după ce voi abandona fotbalul, așa că reveniți cu picioarele pe pămînt. Îi știu bine pe Mircea... El poate fi gelos pe mine. Pentru el, Hunedoara și actuala investiție pe care a făcut-o pentru a cîștiga și naționala, în condiții în care nu sînt riscuri vii în care simte că se va descurca foarte greu. Face, cred, greșeli mari. Semnalele mele de alarmă, ale unui „om care joacă” și va mai juca, sînt trase tocmai pentru a preîntîm-

pina viitoarele înfrîngeri de concepție, organizare și de joc, premeditate parcă nemilos în existența din ultimii ani ai fotbalului la noi. Credeți, tov. Evu, că ne-am unit pentru a-l discredita? Nu simțiți oare că celor care-l cunosc aproximativ la fel de bine ca și mine din tot genul de întîmplări, li se oferă tocmai conștințarea de a simți că „regele e gol”, el fiind acela care ne discreditează încrederea pe care era firesc să ne-o punem într-un suflu tîrîr la echipa națională? Da, ne este frică să mai fim păcăliți cu aceleași miraje de mucava — construite de cîțiva „unși” și dubioși specialiști în fotbal — cu care ne-au mai înșelat și alți predecesori din fotoliile de conducere ale fotbalului românesc. M-ați asemuit lui Fouché, deși sînt convins că nu ați înțeles, tov. Evu, semnificația lui Bonattari. Cred că mă citiți atent și cred că vă încearcă uneori fiori reflectînd la dreptatea puterii pe care o învîc în cugetările mele fotbalistice că trebuie să acționeze în a hotărî orice. Vă mulțumesc sincer pentru Fouché și vă rog să vă imaginați ce ar fi putut să descopere și să rezolve conform normelor în vigoare un Fouché al zilelor noastre prin tot fotbalul nostru... Dorința să vă reamintesc cîteva din legende demne de o cauzistică vinovată ce circulau și despre echipa dv.? O echipă care nu-și mai poate permite nici ea să facă ce a mai făcut, căpitanul părăsind la timp puntea. Eu zic că vreți să ne oprim aici.

Pentru că sînteți om al stilurilor, vă propun să ne mai lăsăm puțin imaginația să se joace. Sigur, ați fost

în tribună la jocul reprezentativei contra Ciprului, deci nu ați putut prinde și „spectacolul” de la televizor. Nu-mi închipuim că o oarecare perfecționare în a pleda la bară a lui Cristian Topescu a avut chiar loc. De la cai și „I.E.F.S.” în a te descurca cît de cît în „sala pasilor pierduți”, fără a fi făcut și dressaj, este oricum o oarecare performanță. Nu a putut însă ascunde două „lăit”-uri adevărate ce au apărut pe micul ecran și care te puneau pe gînduri. În primul rînd, de fiecare dată în care buclucă balon de joc se lovea de vreo tușă inundată aparent, ieșea fum... Samanthian sau iezofinian, fumul vesel măturat de vînt sugera multe din gafările concepționale etalate de echipa noastră.

Apoi, spre sfîrșitul transmisiei, la accidentarea lui Balaci, la care „avocatul TV ne asigurase de „caracterul” lui Lucescu, dezvăluindu-l dintr-o declarație a lui Bălăni, micul ecran s-a dovedit, prin imaginea oferită imolabil, spunînd totul: era vorba de o reclamă prinsă în cadru: „Bine veniți, bine serviți...” Și a durat doar cîteva secunde de bucurie efemeră pentru frumoasele tradiții de ospitalitate ale minunatului public hunedorean, ce-și va da seama cît a fost și el de hipnotizat.

Drama-l alta, o știm, trăim cu ea, deci este foarte periculos. Ne-am obișnuit cu „abili” și „maiabili”. Procedeul lor se perfecționează cîntînu, lumea sportului nostru rămînînd mai departe naivă și pentru că se găsesc mereu pledanți al unor cauze din fașă condamnabile de pierdute chiar și prin amănuntele „pedigriului”.

CORNEL DINU

Cenacul Flacăra vă salută din drum

(Prin telefon, de la Oradea)

Noul turneu al Cenacului Flacăra al Tineretului Revoluționar în Banat și Transilvania și al cărui program vi-l reamintim — Timișoara, Arad, Oradea, Cluj-Napoca, Alba Iulia, Rm. Vilcea, Craiova, Constanța, Medgidia, Cobadin, Mangalia, Constanța — program în care, după cum puteți lesne observa, stimate cititori, au survenit câteva schimbări, este în plină desfășurare. Am preferat să nu vă transmitem relatările manifestărilor petrecute până la ora de față, întrucât viziunea de ansamblu ni se pare cea mai dreaptă și așteptăm săptămâna viitoare să tragem o linie și să adunăm ce-a fost, cum a fost în turneu în prima lui parte, în Banat și Transilvania. Dar, iată, pe neașteptate, cenacul revine, va reveni la Vilcea și Craiova, unde dragostea față de cultură este într-o expansiune pe care am dat-o de exemplu pretutindeni pe unde am călătorit. În rezumat, așa putea să vă spun că tinerii mei colegi din cenacul sunt așa de obosiți încât n-au putut scrie, ca niste ziariști versați, la vreme, cronicile manifestărilor de la Timișoara, Arad și Oradea, și vă cer îngăduința pentru ei până săptămâna viitoare. Eu vă spun pe fugă aceste vorbe și vi le spun pentru că în clipa când scriu îmi stăruie încă în suflet cele două manifestări de o extraordinară participare a publicului din Timișoara și Arad și mă pregătesc să intru în spectacolul de Oradea. La Timișoara, publicul a fost mai așezat ca de obicei, spectacolul a demarat mai greu, stățiile noastre de

sunet au mers prost primele 45 de minute, dar cu o răbdare plină de tandrețe timișoreni au așteptat să le reparăm și am reparat ceea ce am putut repara pentru ca un spectacol real să se poată desfășura. Într-unul din sedile noastre de permanență, Timișoara, Aradul însă a avut norocul că trecusem de faza experimentală cu stățiile de sunet și a avut și norocul că am fost mai rar la Arad și parcă oamenilor le-a fost atât de dor încât din prima clipă și până în ultima totul a fost magnific. A fost ca la Ploiești, a fost ca la Craiova, a fost ca la Constanța, ca la Iași, ca la Brăila, ca la Galați, a fost ca în cea mai recentă cucerire a inimilor noastre, Bacăul. Gala Flacăra 500 va merge la Rm. Vilcea sâmbătă și la Craiova duminică, într-o călătorie care va continua apoi la țarmul mării.

Lucrurile decurg bine în cenacul. Oamenii sunt serioși, misiunea e grea. Banatul și Transilvania sunt pretențioase conform marilor tradiții culturale și informăm pe cititorii noștri că nu ne facem de ris. Sintem așa cum sintem de obicei, mai pleacă unul, mai vine altul, mai cheamă Teatrul Giulești pe cite un actor tocmai când ne e lumea mai dragă și rămânem noi să recităm în locul lui, drumurile ni s-au inseninat, pretutindeni aici oamenii de toate naționalitățile — români, maghiari, germani, sirbi, evrei — își etalează, după scurte momente de firească tatonare, sufletele și virtuțile artistice, să-lle cîntă, oamenii tineri se simt ca la un exercițiu de gîndire și asta ne place ne-

mai pomenit. Poate că asta ne place cel mai mult pentru că această socratică îndelungă a-l face pe oameni să mediteze, să gîndească este cea de care mișunea artistului nu se poate lipsi dacă nu vrea să rămînă un lăutar ordinar. Mii și mii de oameni au rămas afară pretutindeni unde am desfășurat spectacole și reproșurile sînt numai de acest tip: de ce nu mai țineți citeva spectacole, de ce veniți așa de rar, păcat că v-am așteptat atîta și trebuie să rămînem afară. Dar să tot fie reproșuri din asta pentru niste artiști. Formația cu care am plecat și cu care ne aflăm în continuare în turneu vă vom comunica o săptămîna viitoare, cînd din relatările colegilor veți putea fi participanți la fenomene care deja s-au petrecut. Puțin ciudat, nu? Să retrăiești ceva deja stîns. Dar poate asta e menirea artei, să eternizeze tocmai trecerea.

Gata, termin, vă rog să mă iertați, stimate cititori, mă așteaptă prietenii mei din Oradea, unde acum exact 20 de ani, dar exact 20 de ani, cînd mă pregăteam să împlinesc 19 ani și nu reuseam mai repede, îmi începeam cariera de gazetar. N-am întîrziat eu la nici o manifestare a Cenacului Flacăra, n-o să întîrzi la Oradea, locul primelor mele aventuri cu litera tipărită și locul în care, ca să zic așa, am venit prea devreme acum 20 de ani.

Ce să vă mai spun? În cenacul se cîntă și se recită din Omar Khayyam și din Ștefan Augustin Doinas, din Benic și Andriolu, și chiar din Adrian Păunescu — mărturisesc asta ca nu cumva să mă prîndeți cu minciuna — din Ion Gheorghe și chiar mi-am permis să recit la Arad *Odă în metru antic* de Eminescu ca răspuns la o întrebare din sală: care mi se pare cea mai frumoasă poezie a limbii române. Nu știu dacă este cea mai frumoasă poezie a limbii române, dar una din cele mai frumoase poezii este. Și, vai, mi-am adus aminte chiar cînd recitam ce spune primul vers — Nu credeam să-nvăț a muri vreodată.

ADRIAN PĂUNESCU

La închiderea ediției: De la Oradea nu vă pot spune decît atît: Un spectacol miraculos, incredibil. Cu așa ceva nu ne-am mai întîlnit decît la Craiova, Iași, Ploiești și cu o seară înainte la Arad, dar parcă aici a fost mai special ca oriunde. „Licitația” noastră de spirit e redeschisă realmente de spectatorii (Ce spectatori? Artiști, nu spectatori) din Oradea. Poftiți, deci, și dumneavoastră ceilalți. Am făgăduit să revenim aici la începutul lui Iunie. Invităm și o echipă de radio și televiziune să ia mărturie despre acest miracol.

Festival de satiră și umor

La Băilești, jud. Dolj în zilele de 28, 29 și 30 mai a.c. se desfășoară cea de a III-a ediție a Festivalului și concursului interpretelor și creatorilor de satiră și umor românesc „De la o glumă la alta”. La festival sînt invitați să participe, de la fiecare casă de cultură din țară cite 1-3 interpreți de monologuri, cuplete, scenele, cîntece satirice și umoristice, fabule, epigrame, miniatuiri.

Paralel cu concursul de interpretare se desfășoară — la aceleași genuri — și concursul de creație, la care se adaugă caricaturi, afișe satirice și filme satirice. Juriul va fi alcătuit din personalități de seamă ale genului, din București și Craiova, cit și din delegați ai caselor de cultură participante. Celor mai buni interpreți și creatori li se vor atribui: titlul de laureat, trofeul „Cobilita de aur”, plachete și distincții.

Concomitent cu concursul interpretelor se vor desfășura, în cadrul festivalului și alte manifestări culturale, printre care: recitaluri ale unor valoroși interpreți profesioniști, întîlniri cu cunoscuți creatori de literatură satirică și umoristică din țară, o expoziție de caricaturi și fotografii satirice și umoristice, carnavalul festivalului, o gală de filme satirice și umoristice.

Inscrierile la concurs se fac pînă pe data de 18.V. pe adresa Casei de cultură Băilești, str. Lt. Becherescu nr.1, cod 1225.

Concurs

„Tudor Arghezi”

Sub egida Comitetului de Cultură și Educație Socialistă Gorj, va avea loc în această lună cea de-a doua ediție a Festivalului-concurs interjudețean de creație literară „Tudor Arghezi”. Manifestările festivalului vor avea loc la Tg. Jiu, Tg. Cărbunest, Novaci, Baia de Fier, Rovinari, Motru și vor cuprinde simpoioane, recitaluri de poezie, lansări de cărți. (Regina Vărbic)

Cenacul Flacăra în zilele următoare

Cenacul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist și Revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, anunță: Gala Flacăra 500 se încheie cu turneul în Banat, Transilvania și Dobrogea în următoarele zile:

- 7 mai — Alba Iulia, Casa de cultură a sindicatelor;
- 8 mai — Rm. Vilcea, Sala Sporturilor;
- 9 mai — Craiova, Sala Polivalentă;
- 11 mai — Constanța, Sala Sporturilor;
- 12 mai — Medgidia, Sala Sporturilor;
- 13 mai — Cobadin, Căminul cultural;
- 14 mai — Mangalia, Casa de cultură;
- 15 mai — Constanța, Sala Sporturilor.

Ora de începere, 18.

Panciu, un oraș al marilor ambiții

N-am avut intenția, o spun deschis, să mă opresc. Era 2 mai și urmăam șoseaua spre Soveja, căutînd o jumătate de zi de destindere, cînd mi-a ieșit în cale, la jumătate de ceas de Focșani, un orașel eclipsînd de curățenie, Panciu. O mină de gospodărie harnică se făcea simțită în tot locul, de la copacii vîrșiiți la gară, de la mirosul de vopsea, de la blocurile moderne din centru la grădinile de zarzavat din preajma lor și așa mai departe. Deși zi de sîrbătoare, m-am gîndit să încerc la Primărie și am avut noroc. Secretarul Comitetului orașenesc de partid, Nicolae Socaci, era acolo și încă mîndru nevoie mare. Motivul? În 30 aprilie, orașului i se decernase Ordinul Muncii clasa I pentru rezultatele deosebite obținute în întrecerea socialistă pe 1981 privind îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, social-cultural, buna gospodărire și înfrumusețare a localităților.

— **Tovarăș primar Socaci, cum au făcut pîncenii de-au ocupat locul I pe țară?**

— Clasîndu-se în 1980 pe locul II, ei s-au convins că se poate, drept pentru care și-au probat mai mult. Și-au propus și, în două vorbe, au muncit și-au făcut. Indicatorul de producție netă in-

dustrială, de pildă, a fost realizat în procent de 451 la sută, iar prestările de servicii către populație s-au depășit cu 229,6 la sută. Iată un alt exemplu, am avut în plan 147 de apartamente, toate în centrul civic, am dat în folosință 172. Constructorii lotului Panciu din cadrul T.C.J. Vrancea au depus eforturi considerabile, dar la terminarea în devans a blocurilor au dat o mină de ajutor și cetățenii. De fapt, dacă Panciu a primit Ordinul Muncii, asta se datorează, în primul rînd, locuitorilor lui. Ca să zic așa, aceștia au pus mina, n-au așteptat de la alții. Multe din propunerile lor au devenit, în cel mai scurt timp, fapte.

— **Un exemplu, se poate?**

— Cîte dorîți. Strada 16 Februarie arăta rău, era numai gropi. Oamenii și-au pus în cap s-o modernizeze și, cu ajutorul Primăriei, au trecut la fapte. Au cîrnat balast, au luat lăpețile și, azi, strada e pietruită, cu spații pentru flori etc. A fost aceasta, ca și multe altele o inițiativă a O.D.U.S. care n-a întîrziat să se materializeze. În frunte cu deputați ca Petrică Rustea, Ion Caragă, Ion Matei, pîncenii au schimbat și schimbă aspectul orașului.

— **Am înțeles că unul din indicatorii care a adus Panciului un număr însemnat de puncte în întrecerea socialistă a fost cel de livrare a mărfurilor către fondul pieței. Am înțeles bine?**

— Da, indicatorul respectiv a fost realizat în procent de 472,5 la sută. În această privință, noi am fost, ca să mă exprim așa, cu un pas înainte. Am căutat și, în mare măsură am reușit să creăm, pe lângă unitățile cu consumuri colective, gospodării anexe puternice. Spitalul, de pildă, a produs anul trecut 80 la sută din necesar, dispunînd de 80 de porci, de 4 vaci și de mai multe solarii. Pe toate terenurile libere, personalul spitalului, în frunte cu directorul, doctor Eugen Băleanu, a pus ceapă, cartofi etc. La fel, la liceu, jumătate din necesarul de carne al cantinei a provenit, în 1981, din ferma proprie. În plus, lucrînd cu elevii cele 15 hectare de vie, unitatea a obținut venituri extrabugetare substanțiale, pe care le-a folosit pentru tot felul de amenajări. Cooperația de consum e acum în măsură să asigure 80 la sută din carnea și legumele ce se desfac prin unitățile ei. Cetățenii înșiși au înțeles sensurile chemărilor de a nu lăsa nici un pic de pămînt nefolosit. Tot în cadrul O.D.U.S., ei s-au îngrijit să cultive ceapă, usturoi, roșii etc. chiar lângă blocuri, lăsînd, firește, și spații pentru flori. Aș cita citeva nume, Eugenia Plopesanu, Sabina Velicu, Constantin Sandu și așa putea continua. Să-l luăm pe ultimul, pe Constantin Sandu. Lucrează la platforma de preindustrializare, a săpat în fiecare zi, și-a cîrnat pămînt și, în prezent, se pregătește să adune primele fire de ceapă de pe o fișie de pămînt aflată sub geamul apartamentului său. Ce vreau să zic? Deși orașeni, urbea se ridică vîzînd cu ochii și centrul civic va fi cit de curînd încheiat, pîncenii nu s-au boierit și nu le-a căzut rangul dacă au pus mina pe lopată sau pe cazma. Au înțeles că interesul orașului e interesul fiecăruia din ei. Pînă nu demult, acest aspect mi se pare revelator, a crește o vacă la Panciu era o raritate. Azi, sînt 80 de vaci și vor fi, pînă la sfîrșitul anului, 100, în condițiile în care prelucăm de la cetățeni nu 25 hectolitri, cit a fost planul pe 1981, ci 200.

adică, nu-l așa, de 8 ori mai mult. E, desigur, un început de drum, dar vom stărui pe el.

— **E ușor să zici au fost atîtea vaci, vor fi atîtea, nu? Concret, cum a fost, cum e sprijinită această acțiune?**

— I-am stimulat pe oameni cum și eî am putut. Am reamenajat pajistile și am atribuit cetățenilor toate terenurile de pe coaste, pe care ei, la rîndu-le, le-au îngrijit în mod deosebit. De pe urma acestor acțiuni a cîștigat și va cîștiga, în primul rînd, orașul. La I.A.S., la Complexul de vinificație, în alte unități, s-au încheiat anul acesta un număr mare de contracte cu statul. Șefii de ferme, chiar directorii, au astfel de obligații și se achită de ele.

— **Ce urmează, tovarășe Nicolae Socaci?**

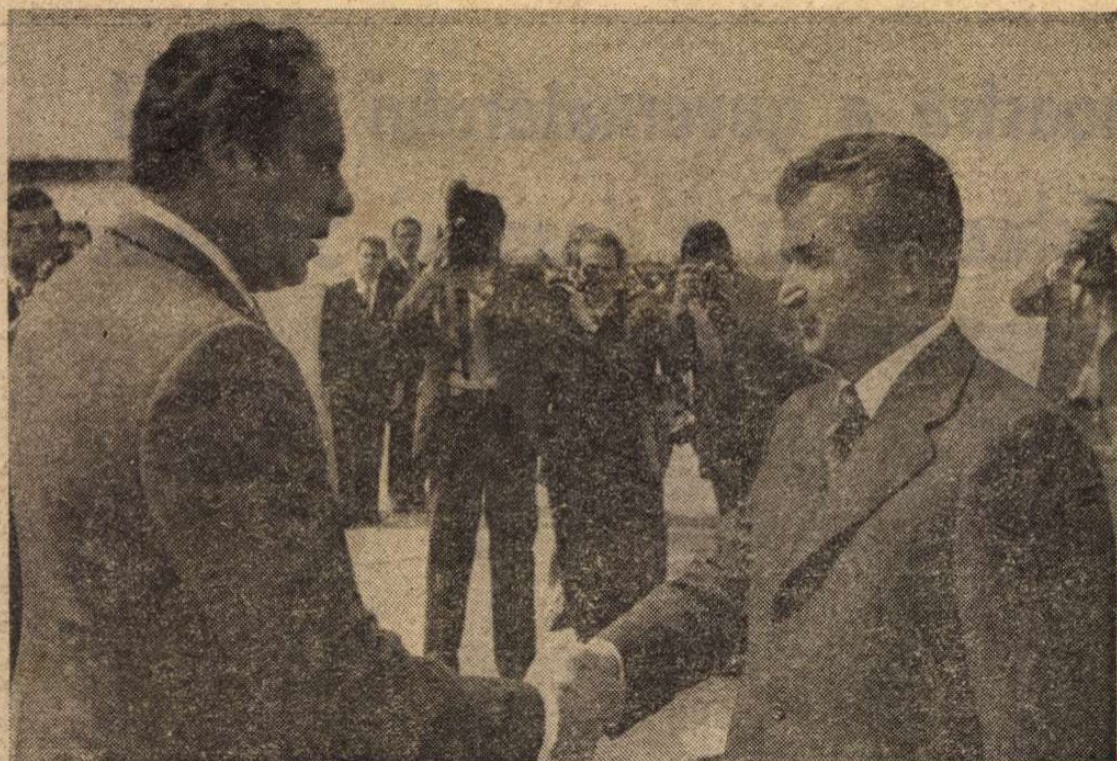
— Distincția acordată ne onorează, dar ne și obligă. Noi o primim ca pe o răsplătită, dar mai ales ca pe un imbold în muncă. Avem planuri ambițioase. Vom pune în funcțiune, înainte de termen, întreprinderea de tricotaje de tip bumbac, care va rezolva problema forței de muncă feminine, pînă nu demult excedentară în zonă. Vom diversifica serviciile către populație și gîndim chiar mai departe, la o sală multifuncțională cu 600 de locuri, o parte din fondurile destinate construcției acesteia urmînd să provină din contribuția bănească a cetățenilor. În sfîrșit, vom întregi cantitatea de apă necesară orașului grație aducțiunii de la Călimănești. Mai sînt, evident, și dificultăți, dar pîncenii le știu și sînt decîși să le învingă.

Înainte de a pleca, primarul mi-a dat să răsfoiesc o carte, a cărei prezentare avusese loc cu cîteva zile mai devreme. Doi localnici, doctorul inginer Ion Puscă, șeful Complexului de vinificație și, de cîteva săptămîni, membru al Academiei italiene a viei și vinului, și inginerul Vasile Popa, directorul tehnic al I.A.S., și-au unit forțele cu Gheorghe Constantin și Anton Paragin, ambii de la Muzeul de istorie din Focșani, întregind o monografie voluminoasă, intitulată „Panciu, file de istorie”. Documentată, amplă, ea va avea, sînt sigur, succes în rîndul cititorilor.

OVIDIU IOANIȚOIA

Flacăra Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția social-politică și științifico-economică (Nicolae Grigore-Mărășanu, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Goia, Mihai Pelin) — 14 57, 25 66; Secția cultură-învățămînt (Ilie Purcaru, Victor Niță, Adrian Dohotaru, Tania Radu) — 26 00, 25 60; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) — 25 58, 21 30; Secția reportaj, urgențe, cenacul, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoia, Dan Birlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balaciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Gheorghe Amuza, George Cusnăreanu, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Măneac, Olimpia Olaru, Constantin Dragomir, Victor Socaci, Sorin Postolache) — 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42; Secretar responsabil de redacție — Nicolae CRISTACHE — 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50; Redactor șef adjunct — Nicolae ARSENIU — 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28; Redactor șef — 17 60 10 interior 20 02. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă P.O. BOX 136-137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

Vizita oficială în țara noastră a guvernatorului general al Canadei, Edward Schreyer, și a doamnei Schreyer

Reportajul vizitei în pag. 2

Dor de Cluj

Sfios vin la tine ca-n templul Ardealului,
Eu, fiu de țărani din fierbintele sud,
Și Clujul e tot hohotire de clopote,
Și pașii lui Blaga pe străzi se aud.

Ca întru aș vrea pe sușul Feleacului
Să cad furtunos peste Cluj ca un cal,
Dar astăzi e liniște dulce în inima
Prea mult pătimitorului nostru Ardeal.

Același e Clujul, aceeași sint oamenii,
Mereu născători și mereu muritori,
Dar și de-aș avea tot o singură naștere
Aici aș muri de o mie de ori.

Cînd noaptea se lasă tresar amintirile
Și trec literați spre un magic castel,
Cum seamănă Clujul în noapte cu creierul,
Un creier cu gânduri aprinse în el.

Și ce n-a fost voie, și clipele libere,
Și ce-i mulțumire, și ce e reproș
Se-adună nostalgic la cumpăna nopților
Cînd Blaga își numără pașii sfioși.

El trece în moarte, în marea lui trecere
Și e printre noi și din nou printre dusi,
Sfios intru-n Cluj ca în templul Ardealului,
Ce dor mi-e de Blaga, ce dor mi-e de Cluj.

Roș-galben-albastre sint razele Clujului,
Furtuna din vechi mai de preț le făcu,
Bătrîni înțelepți poartă grija grădinilor,
Cei tineri pe piept au insigne cu „U”.

Atît de senin se transcriu tragediile,
Legende iartă momentul cel crud,
Ce simplu cîntăm, Blaga e mut ca o lebădă
Și pașii lui Blaga prin Cluj se aud.

ADRIAN PAUNESCU ■

„Sănătatea nu poate fi concepută în afara unei alimentații raționale”

A făcut două facultăți, medicina pînă în 1953, chimia pînă în 1955, ambele la zi. Pînă să ajungă, în 1967, seful celei dintîi clinici de nutriție și boli metabolice, a lucrat, o vreme, cu academicianul Lupu, la „Colentina”, ocupîndu-se de nutriție, dar și, în paralel, de anatomie patologică, semiologie etc. Perioada aceea a fost, crede, de maximă importanță în viața sa, ajutîndu-l să-și formeze o pregătire solidă, multilaterală, de clinician și, totodată, de cercetător.

Spune toate astea și Iese. Are, înțeleg, de semnat o internare. Pereții cabinetului, așezat la etajul 4 al Spitalului „Cantacuzino”, sint tapetați cu fotografii și diplome, nu mai e loc, socotesc, nici să bați un cui. Iulian Mincu în tot felul de prezidii la tot felul de congrese, ca viziting professor la Paris și la Boston, la Chicago și la San Francisco. Înramată, o scrisoare de la reputatul profesor francez

Maurice Derot, care i-a fost maestru la Spitalul „Hôtel Dieu” din Paris și care avea să scrie, într-o prefată, că „sint fericit că la sfîrșit de carieră, las după mine succesorii ca Mincu, în stare să ducă mai departe disciplina care mi-a fost atît de dragă”. Alături, citeva brevete de inventator. Citesc unul și îmi aduc aminte că, în urmă cu cîțiva ani, „Flacăra” a relatat despre el, anume despre metoda de transplant de celule beta cultivate, folosită în lupta împotriva diabetului zaharat. Cînd reintră în cabinet, îl întreb tocmai asta, ce se aude cu metoda? A obținut rezultate foarte bune pe animale, dar trecerea pe om întîrzie. Tace și nu mai insist.

(Continuare în pag. 8)

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Din sumar:

MINERII PETROLULUI DESCHID ORIZONTUL 2 000 (pag. 4) ● RESURSELE SĂNĂTĂȚII NOASTRE ÎNTRE TRADIȚIE ȘI MODERNITATE (pag. 7-8) ● DORU POPOVICI: „AM DORIT DINTOTDEAUNA SĂ FIU EU ÎNSUMI” (pag. 9) ● „APEL PENTRU UN TINĂR RAU” (pag. 18)

Simțire și gîndire

Mă aflu într-una din serile trecute, împreună cu mai mulți cunoscuți și prieteni, în Expoziția lui Vasile Chinschi de la Galeria municipale, cînd a intrat un om octogenar și, fără a-l cunoaște pe artist, după ce a trecut prin fața fiecărui tablou, l-a felicitat pe autor spunîndu-i că l-a recunoscut după Portretul tatălui. I-a vorbit apoi cu un patos rar și cu o rigoare și o logică artistică demne de cel mai avizat admirator al artei. Și pe bună dreptate.

Pentru a ajunge la echilibru, fastul și eleganta pinzelor sale de astăzi, Chinschi va fi lucrat la jugete ani și ani pentru a cuceri definitiv tehnica dificilă de a inserie un contur, o frunză, un ram, un chip sau un ochi în lumină. El a lucrat ca un sclav care vrea să fie liber, iar pentru a fi liber el știa că trebuie să facă ceva deosebit. Construcția, severitatea și impozanta pinzelor sale reflectă forța rațiunii în artă, iar culorile, prin așezarea lor în lumină, le conferă acea climă sufletească imponderabilă ce umanizează toate formele. Echilibrul perfect dintre „gîndire și simțire” îl ferește pe artist de a cădea într-o extremă sau alta, fiind conștient că, urmînd numai sentimentul, rezultatul ar fi o artă siropoasă,

precum acordînd atenție numai gîndirii ar rezulta o artă uscată, egală cu efectul unei bombe ce paralizează seva ființei.

(Continuare în pagina 14)

GHEORGHE PITUȚ ■

19

ANUL XXXI — (1405) —
vineri, 14 mai 1982

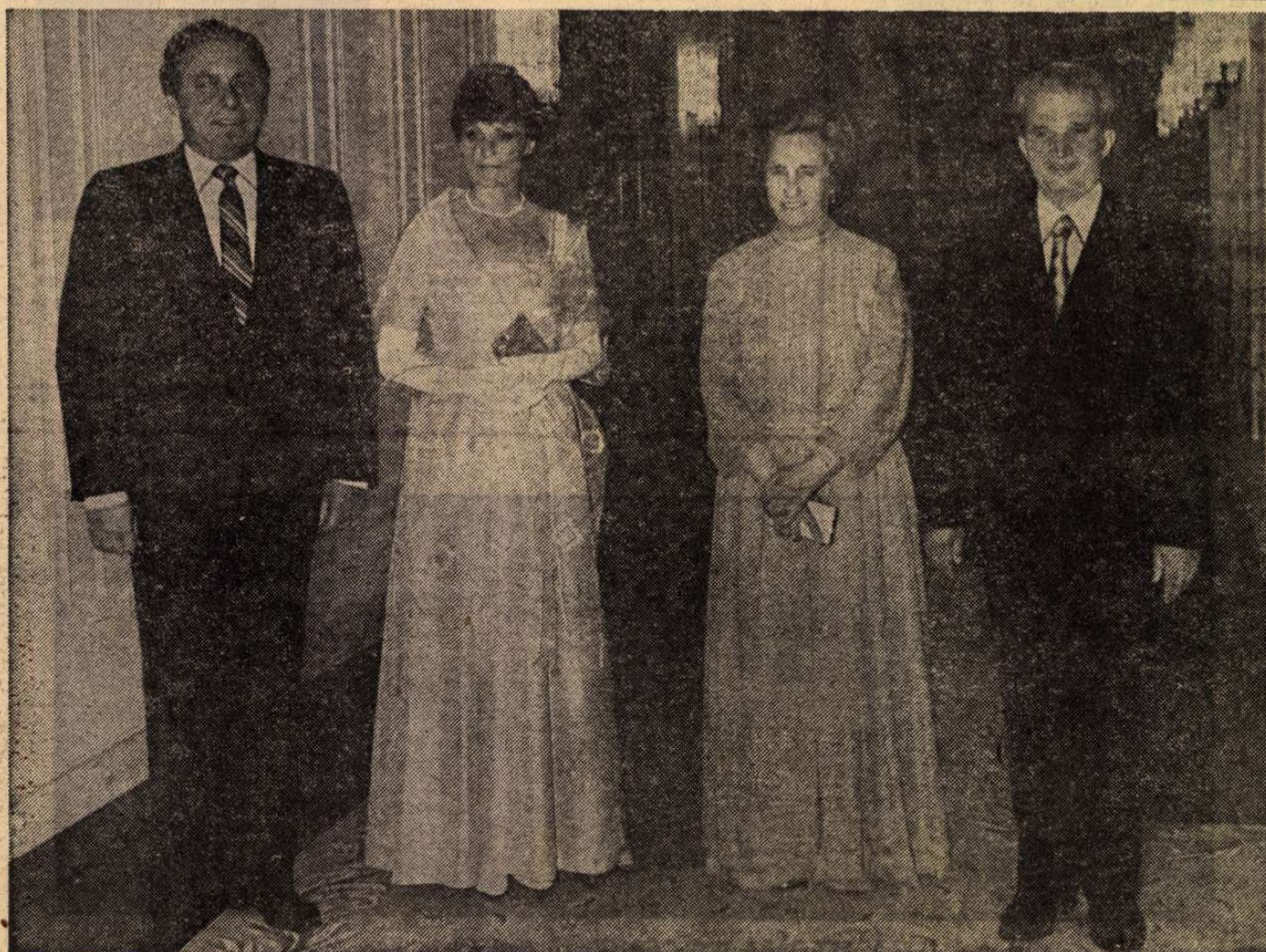
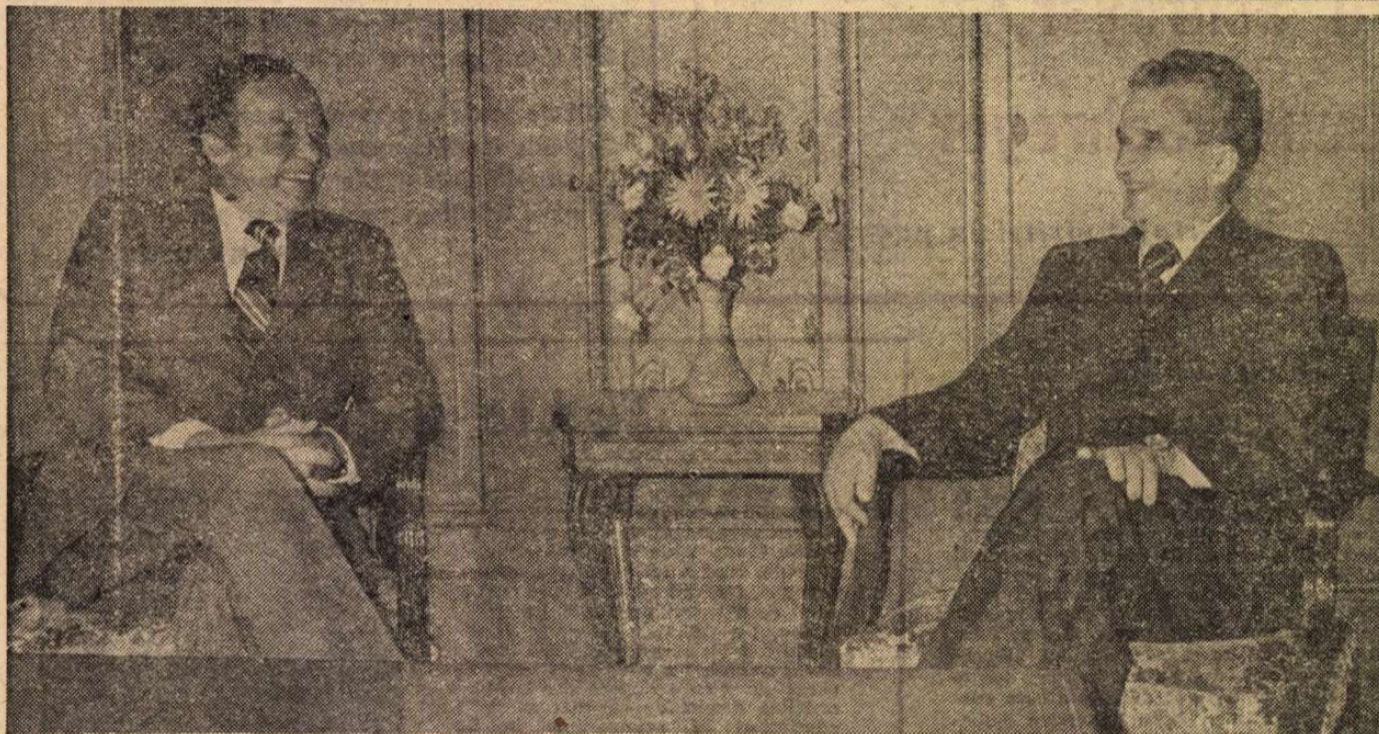
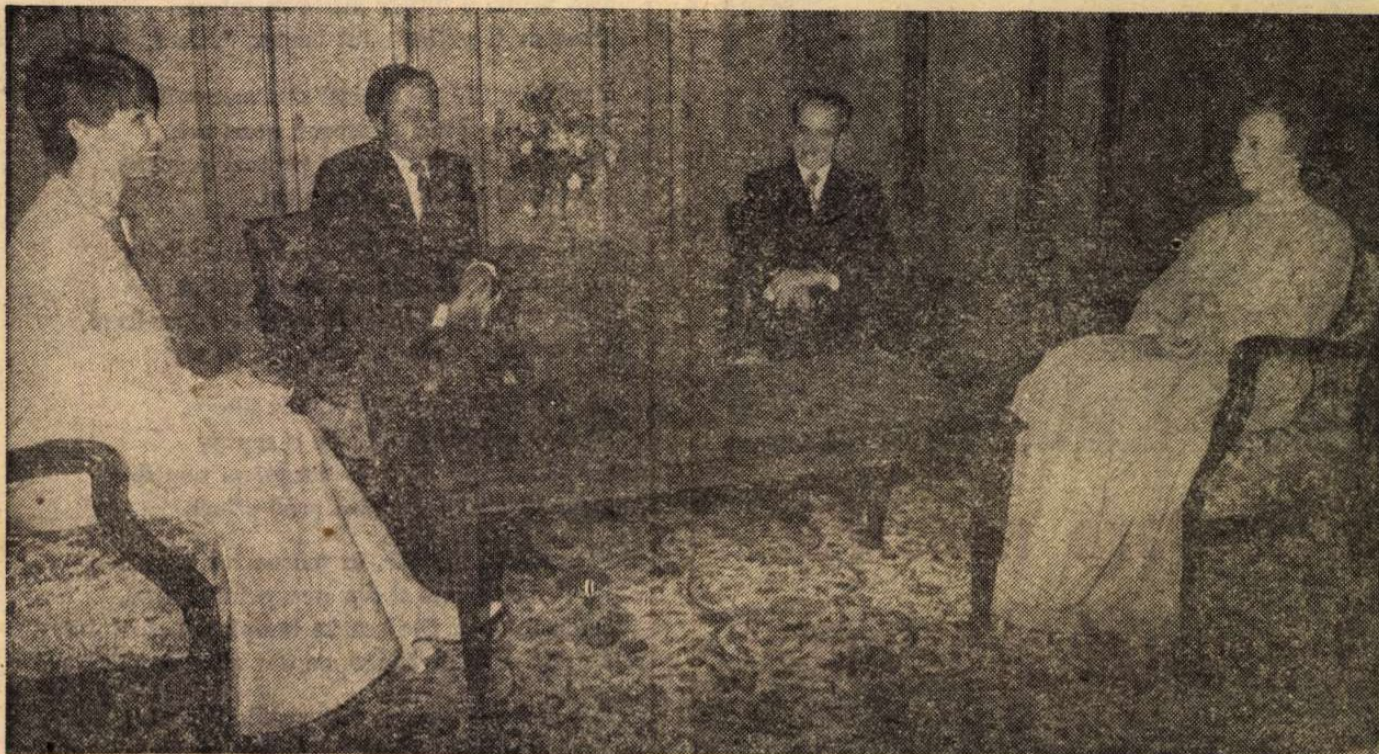
Flacăra

Săptămînal editat de
Frontul Democrației
și Unității
Socialiste

GALA FLACARA 500 CONTINUĂ (cronici în pag. 22-23)

Vizita oficială în țara noastră a guvernatorului general al Canadei, Edward Schreyer, și a doamnei Schreyer

Legături prietenești de colaborare între România și Canada, între popoarele română și canadiană există de multă vreme. Dar o dezvoltare susținută a conlucrării româno-canadiene s-a produs în ultimii 15 ani, după stabilirea, în 1967, a relațiilor diplomatice la nivel de ambasadă dintre cele două țări. În perioada care a urmat, România și Canada au acționat pentru progresul continuu al colaborării lor reciproc avantajoase în domeniile economic, tehnico-stiințific și cultural, în interesul ambelor popoare, al cauzei păcii și securității în Europa și în întreaga lume.

În acest cadru, actuala vizită în țara noastră, efectuată la invitația președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, de guvernatorul general al Canadei, Edward Schreyer, și de doamna Schreyer, constituie o expresie tocmai a bunelor relații care s-au stabilit și se dezvoltă între cele două țări, a voinței lor de a extinde și amplifica cooperarea dintre ele pe plan politic, economic, tehnico-stiințific și cultural, precum și pe arena internațională, în folosul popoarelor română și canadiană, al păcii, destinderii, colaborării și înțelegerii internaționale.

Pornind de aici, actuala vizită în țara noastră a înaltului oaspete canadian a prilejuit abordarea celor mai importante probleme privind relațiile bilaterale, precum și situația internațională. S-a apreciat că atât rezultatele obținute până acum în planul colaborării dintre cele două țări, cât și potențialul în creștere al economiilor României și Canadei creează premise favorabile pentru intensificarea și diversificarea în viitor a conlucrării româno-canadiene. Ca urmare, președintele României și guvernatorul general al Canadei s-au pronunțat pentru valorificarea eficientă a posibilităților existente, în vederea extinderii domeniilor și formelor de cooperare, sporirii și diversificării legăturilor comerciale, înfăptuirii în bune condiții a obiectivelor de colaborare prevăzute. „Acordurile româno-canadiene privind construirea de centrale nucleare-electrice în România — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — deschid perspectiva unei largi colaborări, de lungă durată, între întreprinderi românești și companii canadiene — și trebuie să continuăm eforturile în această direcție, să facem totul pentru ca aceste perspective să se materializeze în realizări concrete, avantajoase pentru ambele țări. În același timp, este necesar să găsim noi căi și mijloace pentru extinderea și diversificarea exporturilor românești în Canada, precum și pentru desfășurarea de noi acțiuni de cooperare, inclusiv sub formă de societăți mixte, atât în România, cât și în Canada, precum și în terțe țări. Noi considerăm că dezvoltarea economică și socială a României și Canadei oferă, în continuare, posibilități largi pentru extinderea și mai puternică a colaborării și cooperării româno-canadiene”. Iar guvernatorul general Edward Schreyer a spus: „Cred că pot să afirm că relațiile între Canada și România, care se extind continuu, intră acum într-o nouă fază... Realitatea demonstrează că avem relații care se întăresc continuu. Când spun că se întăresc, înțeleg că aceasta are loc în domenii concrete. Tot mai mulți canadieni vizitează România pentru afaceri sau agrement. Tot astfel, din ce în ce mai mulți ingineri, oameni de știință și comercianți români traversează Atlanticul spre Canada. În sfârșit, am început să ne cunoaștem reciproc și din punct de vedere cultural”.

Abordându-se probleme ale vieții politice mondiale, s-a apreciat că în actuala situație internațională, deosebit de complexă și contradictorie, este mai necesar ca oricând ca popoarele să-și unească eforturile și să concluzioneze tot mai strins pentru oprirea agravării încordării internaționale, pentru reluarea și continuarea politicii de destindere, colaborare și respectare a independenței naționale. De asemenea, s-a subliniat că interesele păcii și securității internaționale impun renunțarea definitivă la calea armelor, la confruntări militare în relațiile dintre state, apreciindu-se că nu există probleme litigioase, oricât de dificile ar fi ele, care să nu poată fi rezolvate prin mijloace pașnice, prin tratative, dacă se pornește de la dreptul fiecărui popor de a se dezvolta liber și independent, fără nici un amestec din afară. A fost evidențiată atenția deosebită pe care România și Canada, ca țări semnatare ale Actului final de la Helsinki, o acordă securității și cooperării europene, edificării unei Europe fără arme nucleare. Totodată, s-a subliniat că imperativul cel mai arzător al zilelor noastre îl constituie oprirea cursei înarmărilor, trecerea la măsuri concrete de dezarmare, în primul rând de dezarmare nucleară.

Intimpinată cu interes și caldă simpatie de opinia publică din țara noastră, vizita înaltului oaspete canadian constituie un moment de cea mai mare însemnătate în cronică relatiilor dintre România și Canada, merită să deschidă noi și ample perspective colaborării și cooperării româno-canadiene pe multiple planuri, în folosul țărilor și popoarelor noastre, al păcii, înțelegerii și progresului pe întreg globul.

Eveniment de referință în cronica dezvoltării relațiilor dintre România și Grecia

Desfășurată în continuare într-o atmosferă caldă, prietenească, specifică bunelor relații dintre cele două țări, a dorinței comune de conlucrare fructuoasă, reciproc avantajoasă, vizita în Grecia a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, la invitația președintelui Republicii Elene, Constantin Karamanlis, a cuprins noi convorbiri oficiale între cei doi președinți, precum și convorbiri oficiale între președintele României și primul ministru elen, Andreas Papandreu. În cadrul convorbirilor au fost abordate probleme privind evoluția relațiilor româno-elene, apreciindu-se că raporturile bilaterale au dobândit în anii din urmă o nouă dimensiune.

Subliniindu-se necesitatea promovării și ameliorării structurii colaborării economice, în vederea dezvoltării în continuare a schimburilor comerciale pe baze echilibrate, s-a convenit să se încurajeze schimbul de delegații comerciale și participarea reciprocă a firmelor și întreprinderilor la târgurile și expozițiile internaționale organizate în cele două țări. În același timp, s-a căzut de acord să se încurajeze cooperarea între organisme competente și întreprinderile interesate în vederea aprofundării, diversificării și extinderii acestor relații în avantajul reciproc, pentru realizarea tuturor acțiunilor de cooperare economică și industrială de interes comun care au fost convenite. Convorbirile au permis totodată și o apreciere pozitivă cu privire la cooperarea în domeniile științific și al dezvoltării tehnologice. În acest cadru, ședința solemnă de la Academia din Atena în onoarea tovarășei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu, membru corespondent, de la 19 martie 1976, al acestui înalt for științific, a constituit un fericit prilej pentru a se releva noile posibilități existente în intensificarea și aprofundarea conlucrării dintre oamenii de știință din România și Grecia. La ședința solemnă s-a relevat marea contribuție a tovarășei Elena Ceaușescu la dezvoltarea științei românești și la amplificarea legăturilor pe tărîm științific dintre oamenii de știință din România și cei din alte țări, între care și Grecia.

Înțelegerile la care s-a ajuns în timpul convorbirilor sunt oglindite de Acordul-cadru privind direcțiile de bază ale dezvoltării cooperării economice industriale și tehnico-științifice între țările noastre, document semnat de președintele României și de primul ministru al Greciei. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat că Acordul-cadru deschide „o perspectivă largă dezvoltării colaborării și cooperării româno-elene” și că el va contribui totodată la dezvoltarea colaborării multilaterale dintre țările din Balcani, pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a cooperării pașnice, fără arme atomice. Iar primul ministru Andreas Papandreu și-a exprimat dorința ca documentul semnat să constituie „o piatră de temelie în dezvoltarea unei strînse colaborări între țările noastre”, pentru transformarea Balcanilor într-un spațiu de pace și progres.

Ca și celelalte vizite ale conducătorului partidului și statului nostru peste hotare, noul dialog la nivel înalt român-elen a prilejuit elogioase aprecieri la adresa tovarășului Nicolae Ceaușescu, strălucită personalitate a vieții politice mondiale. „Sînt o deosebită onoare și bucurie — a spus primul ministru al Greciei — că putem să primim astăzi pe președintele României. Domnul președinte Ceaușescu este un președinte al cărui prestigiu nu se limitează la dimensiunile țării sale sau la dimensiunile țării mele; este o personalitate mondială, a cărei activitate se identifică cu lupta pentru independență și autodeterminare a tuturor popoarelor, pentru egalitate între țările mari și mici, pentru neintervenția nici unui stat în treburile interne ale altui stat, și care, în cadrul alianței de care aparține, desfășoară o politică externă multidimensională, al cărei ecou a pătruns în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii. Oriunde există luptă pentru independență națională, pentru autodeterminarea unui popor, domnul președinte Ceaușescu se va găsi totdeauna ca aprijinitor”.

Salutată cu satisfacție de toți oamenii muncii din țara noastră, care prin mesaje și telegrame și-au exprimat unanim aprobarea și adevărată bucurie la rezultatele bogate cu care s-a încheiat, recenta vizită în Grecia a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, deschide noi și rodnice orizonturi raporturilor prietenești româno-elene, marcînd o contribuție de seamă la amplificarea continuă a conlucrării multilaterale dintre cele două țări, în folosul reciproc, al păcii, destinderii și înțelegerii în peninsula Balcanică, pe continentul european și în întreaga lume.

„Ca țări vecine și prietene, situate în aceeași zonă geografică, România și Grecia au, în mod firesc, multe interese comune. Ele sînt profund interesate să conlucreze activ pentru promovarea unei atmosfere politice de încredere, destindere și largă colaborare în Balcani, în Europa și în lume, care să le permită lor, cit și celorlalte popoare, să-și consacre din plin eforturile în direcția asigurării progresului economic și social, în condiții de pace și securitate.”

NICOLAE CEAUȘESCU

Minerii petrolului deschid orizontul 2000

DIN PERETII GALERIILOR SE SCURGE AURUL NEGRU DE MONTEORU

În cadrul Institutului de cercetări și proiectări petrol și gaze Cimpina s-a format un larg colectiv de specialiști cuprinzând câteva zeci de ingineri, geologi și maiștri — toți mineri, cei mai mulți „cărbonari” — consacrat mineritului în petrol, la nivelul tehnicii acestui sfârșit de veac.

— Colectivul — ne spune șeful său, inginerul Liviu Șandru — s-a înființat în contextul acțiunilor mai vaste întreprinse în ultima vreme pentru creșterea factorului final de recuperare în zăcămintele de țitel. Există în țara noastră o serie de zăcămintele intens exploatate cu sonde de suprafață de unde nu se mai poate obține mare lucru prin obișnuitele metode de recuperare secundare sau terțiare, deși în subteran se mai află intacte 60-70% din rezerva geologică inițială de țitel.

— O mare care își așteaptă navigatorii? — Cam așa ceva. Ne-am amintit atunci de exploatarea prin puțuri, care, pe la mijlocul secolului trecut, lăsa avânt în România. Dealtfel, țărani români au fost primii din lume care, descoperind izvoare de petrol, l-au exploatat prin puțuri a căror adâncime depășea uneori 200 m. Au funcționat până acum 40-50 de ani exploatarea Colibași, Băicoi, Moreni, Matia, Apostolache, Monteoru în Muntenia, iar în Moldova cele de la Lucăcești, Tazlău-Zemeș, Solont, Tescani, Sirbi, Pîrjol-Cimpeni, Cilioaia etc. Evident, odată cu punerea la punct a tehnologiilor și utilajelor moderne de forare, mineritul petrolier a căzut în desuetudine. Acum el este reconsiderat, desigur de pe o bază tehnică superioară.

— Ce straturi petroliere pot fi abordate prin minerit?

— Cele care nu depășesc adâncimea de

500-600 m și care întrunesc anumite condiții geologice-miniere asupra cărora nu insistăm aici. Se sapă galerii foarte asemănătoare celor pentru extracția cărbunelui, cu singura și esențială diferență că în peretii lor se perforază sonde orizontale, ascendente sau descendente.

Aceste sonde subterane, stranie, fantastică întrepătrundere de tuburi și supape, de puțuri și suitori, de galerii și camere de forare, le-am văzut acum câteva zile la Sărata-Monteoru.

OAMENII A CĂROR PROFESIUNE NU ARE ÎNCĂ UN NUME

Pionierii noștri care pregătesc viitoarele mine de petrol nu au încă o denumire, ne-au spus că nici ei nu știu dacă sînt minierii petrolului sau petroliștii minelor, dar ceea ce știu este că s-au angajat pe un drum promițător. Preocupări similare există actualmente în S.U.A., Canada, Venezuela, Japonia. În U.R.S.S., în Siberia, aproape de Cercul Polar — la Iarega — funcționează de mai mulți ani o mină care dă 300 000 tone țitel pe an și, tocmai din cauza bunelor rezultate, se intenționează extinderea acestei tehnici în zona Baku.

Trebuie înțeles — ne atrag atenția inginerii Liviu Șandru și Dumitru Cărpeneșanu, șeful de proiect de la Sărata Monteoru — că minele de petrol nu reprezintă doar o posibilă variantă de exploatare; în anumite condiții de zăcămint depletate, el constituie unica modalitate de recuperare a țitelului. Desigur, mineritul în sine reprezintă o operație costisitoare, totul trebuie cu grijă calculat pentru a se dobîndi petrol în condiții de rentabilitate economică. Acesta este și sensul experimentului de la Monteoru. Rezultatele de pînă acum sînt însă încurajatoare, astfel încît în viitorul apropiat se întrevade perspectiva deschiderii unor mine de petrol la Runcu-Buștenari, O-

chiuri-Gorgota (lingă Tirgoviste), Matia, Prahova, iar în zona Moinesti la Solont, Cilioaia, Zemeș etc. (Recunoașteți aceste denumiri care marchează exploatarea prin puțuri de la mijlocul secolului trecut?)

În Programul național de creștere a factorului de recuperare, mineritul îi revin 10-11% din producția de țitel obținută prin metode specifice creșterii factorului final de recuperare, deci o producție anuală prezumată de ordinul a mai multor sute de mii de tone țitel. Încă în actualul cincinal, în mina de la Sărata Monteoru va începe extinderea activității în blocurile adiacente; se va construi sectorul experimental Runcu-Buștenari, cu condiții diferite de zăcămint, și se vor iniția lucrările pentru sectorul experimental Solont.

De pe acum Monteoru dă zeci de tone de țitel pe zi, în timp ce în zonă unele sonde convenționale, deci de suprafață, nu produc decît 1,5 tone și chiar mai puțin. Din 1979, mina s-a modernizat, după proiectele institutului din Cimpina, în vederea adîncirii cu un nou orizont. Se lucrează acum la peste 300 m adîncime și se pregătește un „panou” experimental pentru încercarea și definitivarea tehnologiilor de săpare a diferitelor categorii de lucrări miniere care vor traversa rocile de țitel. Alt obiectiv: experimentarea tehnologiilor de extracție, precum și a diverselor utilaje și echipamente unicat. O specială atenție se acordă aparatelor de protecție antiscente. În subteran, la orizontul 25, aflăm că pînă și ciorapii pe care i-am îmbrăcat la intrarea în mină sînt de un tip special, pentru a nu se încălzi de electricitate statică: într-o mină de petrol o simplă scintilă s-ar putea dovedi și mai catastrofală decît „la cărbune”.

„Noi am preluat nu numai ce e mai bun, dar și ce e mai rău din minerit și din petrol” — glumește șeful sectorului de extracție de la Monteoru, Ștefan Ciocanu, tehnicianul care, fiind repartizat acum 22 de ani la Monteoru, ne mărturisește că atunci cînd el, petroliștul, a coborît pentru prima oară în mină a fost pătruns de un singur simțămînt: FRICA. Acum, teama l-a trecut, el însuși este un exemplu pentru toți ceilalți, ceea ce nu-l împiedică să aprecieze lucid problemele complexe pe care le implică securitatea muncii:

— La noi e și pericol de explozie și de incendiu (gazului metan al „cărbonariilor”) și se mai adaugă un dușman redutabil: o-mologii superiori și vaporii hidrocarburiilor lichide, plus lupta cu apele.

Toate acestea nu sînt numai figuri de stil. La 31 martie a.c., pe cînd se sapă sonda GP-11, a crescut brusc presiunea apei din zăcămint, pompa nu mai făcea față și sonda orizontală a început să erupă apă sărată în galerie. Oamenii, căroră apa mîloasă le ajunsese pînă la brîu, se luptau îndrăgii să evacueze utilajele.

Erau năclăți de petrol, orbiți de ieșul de apă subterană, de pietrisul și marna care le loveau fețele. O avarie imprevizibilă pe care a lichidat-o cu uriașe eforturi dar și cu singurele echipa sondorului Sandu Iancu. Au pus umărul apoi și sondorul-șef Constantin Mitrea, maiștrul principal Nicolae Georgescu, inginerul Radu Cantemir, directorul schelei Berca, și stagiarul Sorin Băjenaru.

Acum, în galerie, o lună și mai bine după această intimplare, în fața ochilor noștri digurile de protecție ridicare ulterioare și vîlmășagul de pietris care nu a fost încă evacuat ne vorbesc despre temerara încercare din Muntele de aur.

Este straniu să-i auzi discutînd cu voce joasă în galerii pe mineri despre puii de sondă (traducerea literală a unui termen strict tehnic) sau despre stratul care lăcrimează. Lăcrimează petrol, firește. Faptul că nici ei înșiși nu știu dacă sînt MINIERII PETROLULUI sau PETROLISTII MINELOR nu are nici o importanță. De la simplu miner la inginer, acești urmași ai țărănilor „putari” din secolul trecut sînt îmbrăcați azi ca niște cosmonauți (este imaginea pe care ne-o dă la orizontul 25 inginerul Șandru, în costumul lui verde-electric, dar garantat antiscentile). Înzeștrați cu tehnica de pionierat, în mare parte de concepție românească, ei deschid, la propriu și la figurat, noi orizonturi în bătălia pentru aurul negru. Orizontul anului 2000.

LIONEL NIȚESCU

Fotografii de ELENA GHERA

Dacă

Dacă aş avea puteri depline
mi-aş comanda în primul rînd
o viaţă lungă şi o moarte scurtă
dacă aş avea puteri depline
aş interzice toate sedintele
în care vorbitorii bat apa în pîu
şi cei din sală dorm cu ochii deschişi
dacă aş avea puteri depline
nu s-ar vîntura atîta oameni prin lume
care au nevoie de un fotoliu
pentru fundul şi lena lor
dacă aş avea puteri depline
aş cere oamenilor să gîndească
şi să nu creadă orbeste în cuvinte
dacă aş avea puteri depline
nimeni n-ar mai pune azi pe foc şarpanţa
casci
şi s-ar înfăţişa miine la primărie
fluturînd cererea pentru o nouă locuinţă
dacă aş avea puteri depline
n-ar mai fi inghesuşi cei mici pe rug
şi cei mari n-ar fi spectatori
dacă aş avea puteri depline
nimeni n-ar mai începe gargara
abia atunci cînd apa îi ajunge la gît
dacă aş avea puteri depline
iertăţi-mă
sînt mult prea neînsemnat

NIKOLAUS BERWANGER
(în româneşte de Anton Palfi)

Ceaţă

E zarea loată numai serum
Ce ceaţă albă curge-n drum
Şi-n văile fiinţei mele
E ceaţă şi-un izvor de jele,
Prin ceaţă pîlpîie-aminţiri
Cu nostalgii prinse-n priviri
Şi patigii ard, moenind în ceaţă
Ca riul sub covor de gheaţă.
De unde doamnă-atîta fum,
Din ce vulcani atîta serum,
Ce focuri mistuie zăpezi
Ori floare albă din livezi?
Ce vînt împrăstie pe saf
Stufosaa barbă de-morât,
Ce lapte, de la cite vaci,
L-au revărsat din zare draci,
Ori ce strigoi şi vircolaci
Să-şi facă oamenii săraci
O mie unu de colaci?
Ce ceaţă peste cite taine
Şi peste cîtece de Heine
Şi ce perdea peste priviri...
Că nu te văd, să nu te miri.

ION DODU BĂLAN

Nu pereții, ci oamenii au ceva deosebit în ei!

Se numește Iulia Pașca, este directoarea Întreprinderii de tricotaie „1 Iunie” din Timișoara și, dacă n-am cunoaște deja

datele principale ale biografiei sale (născută la Roman, crescută la Iași, absolventă a Institutului textil din Leningrad în 1954, repartizată la Timișoara și căsătorită cu un tînăr din Satu Mare, azi șeful serviciului tehnic al Regionalei C.F.R., din 1959 directoare a întreprinderii, două fete, Doina-Georgeta, profesoară de română și franceză la Tg. Mureș, și Rodica-Delia, studentă la chimie), deci, dacă n-am cunoaște toate aceste date avînd destul de multă „încercătură” cronologică, n-am putea în nici un fel să-i ghicim exact vîrsta, chiar dacă am vrea, fiindcă nu și-o arată. Oricum, în intențiile noastre se află cu totul alte lucruri, legate în principal de producția cu totul excepțională a fabricii pe care tovarășa Pașca o conduce, iată, de aproape 23 de ani. La „1 Iunie” se fac tricotaie din fire de bumbac și „tip bumbac” pentru copii și adolescenți, transformate în 25 de milioane de bucăți anual (articole pentru sugari, lenjerie, pijamale pentru copii, vestimentație sportivă mai de curînd și așa mai departe), la o valoare de circa 600 de milioane lei în fiecare an, din care circa jumătate reprezintă export-Vest. Ca plan anual de export, întreprinderea a ajuns a doua pe județ, dar mai important e că de la o

vreme „1 Iunie” a reușit să stabilească relații directe de livrare-cumpărare cu citeva mari magazine occidentale, lucru care se întîmplă destul de rar în industria noastră ușoară.

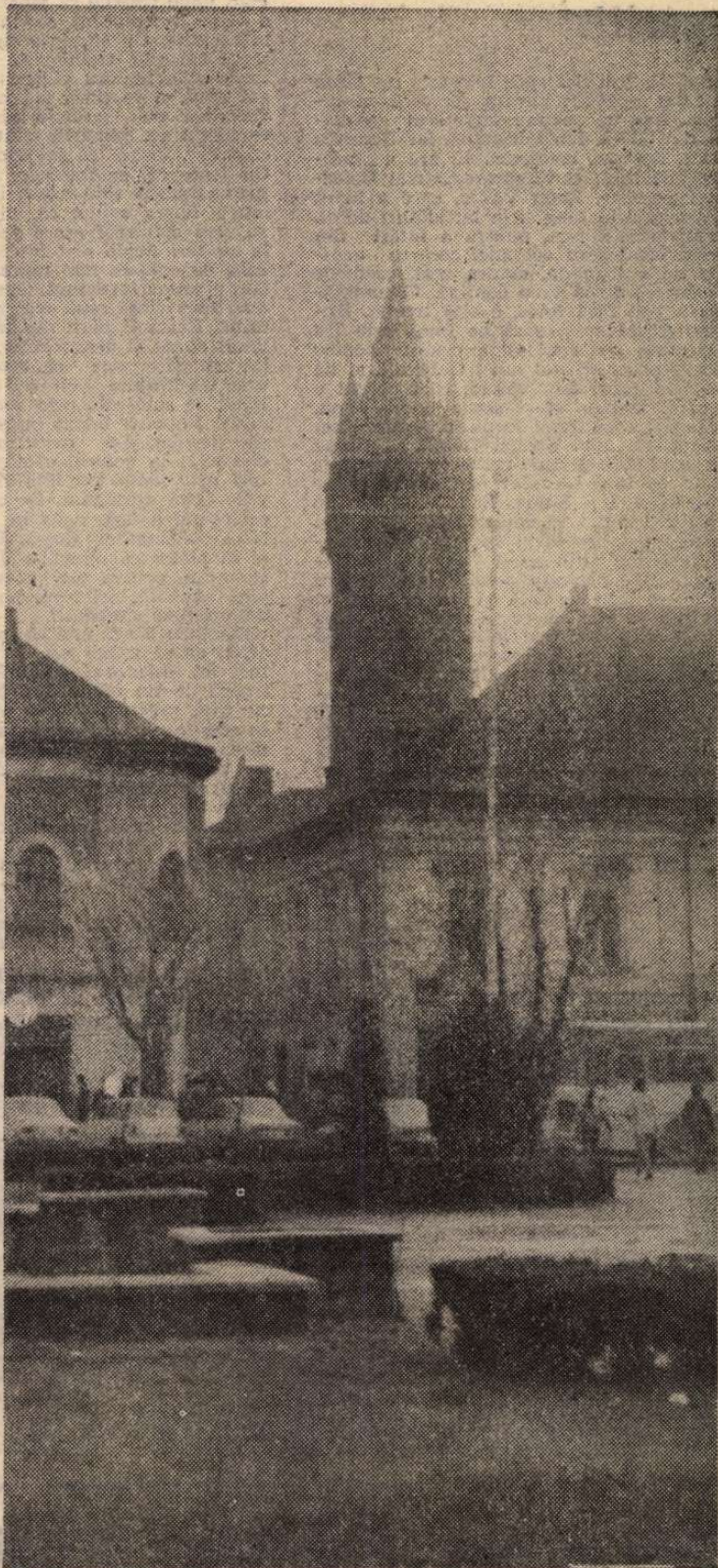
Acum, sigur că fabrica timișoreană (care s-a dezvoltat din fosta Fabrică de ciorapi și tricotaie „Florida”, înființată în 1926) a crescut foarte mult în ultimele două decenii, ajungînd de la circa 700 la aproape 4 000 de oameni ai muncii în momentul de față și punînd pe picioare o investiție totală de circa 200 de milioane lei, pe scurt o fabrică practic nouă, dar în care s-a păstrat, după vorbele lui Iulia Pașca, o foarte bună tradiție muncitorească, promovînd un acut simț al calității. „1 Iunie” rămîne astfel o întreprindere cu realizări constant bune, temeinice, în cadrul căreia rabatul de la calitate nu și-a găsit nicînd locul. „Mai exact, spunea tovarășa Pașca, la noi nu se cunoaște expresia refuz de calitate, fiindcă ea nu ne-a fost rostită niciodată. Citeodată avem impresia că au pereții aceștia, între care lucrăm, ceva în ei, fiindcă tot ce facem ne reușește!” Explicația însă poate fi și alta: într-o unitate avînd circa

90 la sută forță de muncă feminină, în care majoritatea oamenilor muncii sînt soții și mame, lucrșoarele de îmbrăcăminte pentru prichindei sînt într-adevăr lucrate cum trebuie. Iar în fruntea acestor nenumărate soții și mame, o femeie ambițioasă, exigentă și fermă fără a fi dură, care a imprimat un stil de conducere pe măsură, din care nu lipsește acel „te rog frumos!”, prin care își impune însă întodeauna punctul de vedere. „De fapt, zice, acesta nu e punctul meu personal de vedere, ci al partidului, al conducerii de stat pe care o reprezînt în întreprindere”. În plus, Iulia Pașca e convînsă că face o muncă extrem de interesantă, în care noutatea e prezentă la fiecare pas, dată fiind dinamica înnoirii produselor în fabrica timișoreană. Față de 1965, dacă e să ne luăm după cifre, producția marfă a crescut în anul în curs de 7,3 ori, iar cea fizică de 3,5 ori — cea mai mare parte dintre aceste produse fiind foarte noi. Numai în felul acesta, e evident, se poate ține steagul sus — iar acest „steag” reprezintă dealtfel Drapelul de întreprindere frumșă pe ramură, însemnat cu Ordinul Muncii clasa a II-a.

DUMITRU GRAUR

Fotografii de A. MIHAILOPOL

Un chip grăbit spre înnoire

Sub ploile primăverii, Baia Mare înfățișează reporterului un chip grăbit spre înnoire și noul primar al orașului, Isailă Pop, își afirmă credința că viața locuitorilor, și aici, tinde firesc spre o fluentă și spre un decor ale căror măsuri ideale nu se exprimă prin număr, ci prin calitate. O așezare în care oamenii muncesc, și încă în industrii de temelie, cu înfățișare în atenția țării, poate fi și un vast dormitor, dar poate fi și ceva mai mult decât un simplu spațiu de existență ordonat doar de criteriul distanței dintre noaptea și zi. Dar să ducem cunoștința până la capăt: interlocutorul nostru, Isailă Pop, s-a născut chiar la Baia Mare, casa lui părintească este de găsit chiar în cartierul muncitoresc Ferneziu, și concepția sa cu privire la viitorul orașului, cum este lesne de priceput, nu are sub ea numai aer, ci un trecut trăit, înțeles. Și când nu știi prea bine ce rămâne în urmă, exprimând și noi o convingere, împreună cu Isailă Pop, s-ar putea să nu-ți fie deosebit de limpede nici rosturile zilei de mîine.

În urmă cu mai multe săptămîni, întîmplare nedorită, dar uneori fatală într-un mare oraș, flăcările unui incendiu au mușcat din clădirea bătrînă a teatrului de păpuși. Și dintr-un fapt divers, peste noapte, s-a iscat o problemă de principiu: este cazul sau nu este cazul să intre în acțiune tirătoarele și lamele de bulldozer? Împotriva avîntului demolator, Isailă Pop a crezut de cuviință că nu este cazul să fie nimicită o clădire cu temelii încă trainice. Ar fi fost, spune el, ca și cum cu bună știință am fi lărgit o breșă din digul care mai ține între hotarele orașului nostru cite ceva din singele vechimii lui. Și Piața Libertății, din inima orașului de altădată, s-ar fi înfățișat pentru totdeauna privirilor altfel decât oîna acum, micșorată, stîrbită. În consecință, avîntul demolator a cedat locul la Baia Mare migălel restauratorilor, cum era și

firesc, și atenția edililor s-a putut distribui și spre alte orizonturi urbane.

Cînd începe, de fapt, viața diurnă a unui mare oraș, sîrit de la 37.674 locuitori în 1956 la 140.178 în ceasul de început al lui '82? Îndeobște, viața aceasta începe în zorii cu lumină subțire ai zilei, cînd pornesc și piețele orașului să se dezmoartească din nemiscarea de peste noapte, și nu începe nici o îndoaie asupra adevărului că o piață bogată presupune înainte de toate produse diversificate și suficiente și, totodată, producători cît mai mulți, capabili prin chiar numărul și emulația lor să reazeze mercurialele în tipare mai rezonabile. Acceptînd ca atare acest adevăr, mai departe dăm de alt silogism: ca să aibă unde se trezi, producătorii agricoli trebuie să aibă unde dormi și, nu întîmplător, Isailă Pop s-a făcut luntre și punte să despovăreze niște imobile de destinații incerte și să le transforme în dormitoare ieftine și potrivite odihnei unor oameni trudii, veniți de departe cu mărfuri căutate. S-au instalat apoi hidranți în piețele comerciale și s-a umblat chiar la înfățișarea pietelor înseși, lărgite fiind ca să încapă mai mult, amenajate fiind în așa fel ca să ofere celor ce vind și celor ce cumpără facilități necunoscute pînă mai ieri sau alaltăieri.

Inițiativele de acest gen, bineînțeles, pot să pară unora dintre noi mărunte. Cum mărunț ne poate apare și gestul sădării unei flori sau al unei tufe de tuia. Însă cînd gestul acesta se repetă cu tenacitate pe kilometri întregi, de o parte și de alta a bulevardelor unui oraș aproape în întregime reconstruit și în lungul splaurilor răcoroase ale Săsarului, încep să înțeleagă că mărunțul, așezat cap la cap, poate implini uneori o realitate care ascunde în sine sămînța unei măreții așteptate, chiar dacă n-a atins-o încă. Cu alte cuvinte, nu este adevărat că nu vom ști niciodată cînd anume devin cîteva boabe de griu o grămadă sadea. La

Baia Mare am văzut cu ochii noștri cum mulțimea florilor și a arborilor aduce în oraș primăvara, ea însăși devenind primăvară. O primăvară cu mireme și culori fastuoase, care tot atît de bine ar fi putut ocoli orașul, cum s-a întîmplat nu o dată și cum nu se întîmplă acum.

Împreună cu Isailă Pop, un bărbat înimos și hotărît să spulbere molozul din ridurile orașului său natal, redîndu-ne chipul lui adevărat și cald, am străbătut în lung și în lat Baia Mare, trecînd și prin umbra bătrînului turn al lui Ștefan, dar și prin lărgimile generoase ale spațiilor nou construite, în care tînde să se instaleze centrul de greutate al vieții citadine baimărene, și oprindu-ne, în sfîrșit, în preajma barajului de la Firiza, în poarta unui han cioplit în întregime din lemnul pădurilor apropiate, cu barda și cu dalta celor mai talentați sculptori ai locurilor. Acest han cu o înfățișare foarte greu de închipuit de departe fiind și cel mai frumos dar oferit de edilii din Baia Mare locuitorilor ei, în primăvara acestui an. Un dar pornit dintr-o intenție lipsită de echivoc: un oraș fără împrejurimi memorabile, credem și noi laolaltă cu Isailă Pop, oricît ne-am strădui să-l umflăm prin cuvinte pitorescul firav, ar semăna într-un tot cu un nasture cusut aiurea, de pildă, pe o piele de tobă lucioasă și bine întinsă.

Din fericire, la Baia Mare, prin grija și nesomnul unor edili temeinic așezați în menirea lor, cînd este dator să refere despre statura orașului ca atare, reporterul se vede scutit de a trage cifra de coadă și de a bate în toba cuvintelor mari. Și dacă se întîmplă așa și nu altfel, înseamnă că este de reamintit adevărul din capul acestor rînduri: casa părintească a primarului Isailă Pop stăruie încă în inima cartierului muncitoresc Ferneziu. Înainte și dincolo de pragul ei, chiar dacă se deosebește prin amploare și consecințe, gesturile se aseamănă prin chibzuința cuprinsă în ele.

MIHAI-PELIN

Oamenii au crescut odată cu uzina

Anul acesta, Întreprinderea de utilități chimice Făgăraș își sărbătorește un sfert de secol de la înființare. Drumul parcurs de I.U.C. Făgăraș în această perioadă este cel parcurs de întreaga noastră industrie. De la cîteva operații simple, executate în cea mai mare parte manual, I.U.C. Făgăraș, considerată astăzi mecanicul șef al chimiei românești, execută utilaje complexe, în marea lor majoritate unicate și premiere naționale. Deși ne-am obișnuit cu aceste cifre, să spunem totuși că valoarea producției a crescut în acești ani de 2.000 ori. În micul șantier din Făgăraș lucrau doar patru fcluri de meseriași: strungari, cazangii, sudori și lăcătuși. Astăzi mai bine de 70 de meserii conlucrează la producerea utilajelor necesare industriei chimice.

Din cei 175 de oameni ai muncii cu care a pornit la drum întreprinderea, mai lucrează astăzi 60. Printre ei și Ion Comșa, astăzi maistrul principal la Secția prelucrări mecanice și secretarul adjunct cu probleme economice al Comitetului de partid din întreprindere.

Oamenii au crescut odată cu întreprinderea. Altele sînt sarcinile care le stau în față, altele sînt cerințele tehnicii actuale.

Ion Comșa, prezent fără întrerupere în întreprindere de la înființarea ei, este obișnuit cu toate transformările spectaculoase la care a fost mai mult decît martor. Procese tehnologice care țineau de domeniul fanteziei sînt astăzi intrate în practica obișnuită.

„La început, ne spune Ion Comșa, executam scări, parapete și recipiente paralelipedici simpli. Un capac sferic, care se execută astăzi printr-o apăsare a presei, se făcea în trei zile. Erau necesare peste 100 de calduri, cum le spunem noi, și mii de lovituri de ciocan. Presa care execută capace sferice cu diametrul de 1.600 milimetri este realizată prin autoutilare. Avînd un caracter de unicat, întreaga producție a necesitat o dezvoltare tehnică și profesională a oamenilor. Numai astfel a fost posibilă realizarea unor premiere tehnice, utilaje care pînă nu de mult se importau. Pentru prima dată în țară marca fabricii noastre a fost aplicată pe atomizoare, rezervoare sferice, malaxoare, utilaje necesare fabricilor de anvelope, coloane de recirculare acid azotic, rezervoare de oxigen, amoniac și azot lichid, utilaje care necesită o execuție tehnologică superioară.

Vizitele de lucru în întreprindere ale tovarășului Nicolae Ceaușescu din anii 1972 și 1973, indicațiile date cu aceste prilejuri, au trasat calea de dezvoltare a întreprinderii, care a trecut în etapa a doua de dezvoltare, dublîndu-și capacitatea de producție. Tot aici s-a turnat pentru prima dată în țară oțel inoxidabil, folosit pentru pompe centrifugale și armături antiacide.

Indicațiile conducerii superioare de partid privind dezvoltarea impetuoasă a industriei noastre, eforturile pentru o nouă calitate au fost transformate în fapte cu promptitudine, cu înalt spirit de răspundere. Lista utilajelor care se importau și care acum se execută în totalitate în întreprindere este prea lungă pentru a o reproduce aici. Prin folosirea deșeurilor și a spanului de la prelucrarea oțelului inoxidabil se asigură peste 50 la sută din feroaliajele din crom și nichel de care întreprinderea are nevoie. Ate-lierul coturi, teuri și reducții folosește ca materie primă aproape în totalitate capetele de țevi rămase de la celelalte secții, care pînă nu de mult luau drumul Reșiței pentru a fi retopite. De la începutul anului s-au folosit țevi recuperate în valoare de peste 600.000 lei. Sarcina trasată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la consfătuirea cu activul de partid din județul Brașov din 5 februarie anul acesta, de a se realiza obiectivele actualului cincinal cu consumurile de materiale și energie ale cincinalului 1976-1980 este considerată una din principalele sarcini de producție ale întreprinderii.

Conducerea întreprinderii — ing. Ion Constantinescu, director, ing. Gheorghe Bărdaș, director tehnic, economist Vasile Munteanu, contabilul șef, și tehnicianul Mircea Antonescu, director comercial — este aceeași de la înființarea ei. Muncitorii, toți oamenii muncii din întreprindere, și-au identificat interesele cu cele ale întreprinderii, au parcurs în cei 25 de ani de la înființare filiera de la muncitor la specialist de înaltă calificare. Muncitorii Andrei Wagner, Ioan Constantin, Ioan Herseni, Gheorghe Rădulet, Andrei Binder, Mihai Dürr, Ioan Endörfer, Ion Schuler și mulți alții au aceeași marcă de un sfert de secol. Popa Liviu și Eugen Frincu lucrează aici împreună cu soțiile tot de atunci. În toate realizările întreprinderii, un cuvînt greu de spus au avut comunistii, Gheorghe Bogațian, președintele Comitetului sindical, membru al partidului din ilegalitate, ne spune că în toate acțiunile importante ale întreprinderii oamenii acționează ca unul singur. Membrii de partid sau ai Uniunii Tineretului Comunist, membri ai O.D.U.S. au ca obiectiv îndeplinirea sarcinilor trasate de partid, crearea omului de tip nou cu o conștiință pe măsura vremurilor pe care le trăim.

OPREA GEORGESCU

Necazurile unui exemplu pozitiv

Exemplul pozitiv numit Dumitru Roșca poate fi găsit zilnic la domiciliul lui, în marginea satului Glina, nu departe de groapa cunoscută sub numele de Ochiul Boului. La răstimpuri, cite un ziarist îi apare în poartă, trage cu ochiul prin curtea lui, îl fotografiază, îl ține nițel de vorbă și pleacă apoi incintat de cunoștință. Umblă vorba că, în felul lui, Dumitru Roșca ar fi cel mai mare crescător de animale din țară, însă cum nu există un top în această privință, deci nu dispunem de date autorizate, ne vedem nevoiți a spune doar că el este cel mai mare crescător de porci din Sectorul agricol Ilfov. Cel puțin așa ne încredințază Georgeta Borduf, primar al comunei Glina. Este adevărat că el a crescut anul trecut 150 de porci, pe care i-a contractat cu statul, este adevărat că în acest an crește 220, pe care iarăși i-a contractat cu statul, adevărat este și că pentru 1983 deja a contractat 70, însă începe să nu mai fie adevărat ceea ce el a vrut din toată inima, și anume ca, anul viitor, să dea 300. Cel puțin așa ne încredințază, de data aceasta, chiar Dumitru Roșca. Mai departe nici nu-și propusese să ajungă, atât socotea el că este capacitatea maximă de producție a fermei pe care singur a plănuț-o și singur a zidit-o în curtea casei. Zicem chiar așa, „fermă”, fără să stăm mult pe gânduri fiindcă o investiție solidă, materializată într-o construcție funcțională și igienică, merită într-adevăr acest nume.

Un cuvânt de laudă pentru conducerea comunei, care l-a ajutat cu ce-a putut, deși apare evident că nu poate prea mult. Începând din acest an lui Dumitru

Roșca i-a fost dat spre folosință un teren de 1000 de metri pătrați semănat cu lucernă. Așa ne spune secretarul primăriei din Glina, Ion Porumbel, iar Dumitru Roșca, desigur, confirmă. El are a mulțumii, dealtfel, și vicepreședintelui Consiliului popular, Radu Vasile, care a bătut Bucureștiul în lung și în lat alături de el, de Dumitru Roșca, pentru a întări din partea conducerii comunei cererea acestuia de a i se da, contra cost, resturile alimentare de la vreo cantină. Că umblătura a fost fără folos, e altă treabă. Dumitru Roșca susține că pe lângă cele 150 kilograme de orz, cit a primit pentru fiecare porc, ar mai avea trebuință și de aza-zisul furaj de volum, căci porcul e porc, el trebuie să-și simtă burta plină, nu se poate mulțumi cu puțin și bun. Până în ianuarie anul acesta, Dumitru Roșca lua cu I.M.S.-ul lui resturile alimentare de la cantina Liceului de chimie de pe bulevardul Ion Sulea. Era bine, dar pe urmă a început să nu mai fie cum era. Multe întreprinderi și instituții și-au făcut începând din acest an gospodării anexă. Cit privește porcii lui Dumitru Roșca, se înțelege însă că stăpînul lor nu așteaptă să aibă de ce se mira cînd ei ar muri după ce el, mai întîi, i-ar învăța să nu mai mănînce. De mare ajutor îi sînt, zice, cele vreo 500 de kilograme de „jumări industriale” pe care le ia de la Abator sau așa numitele „zațuri” pe care le ia tot de-acolo, niște materii care se află cam la capătul din urmă al lanțului tehnologic de „valorificare” a unui porc în incinta abatorului.

La 6 dimineața pleacă de acasă și se instalează la poarta Abatorului ca să prindă un loc mai bun fiindcă, zice, clienții sînt destul. Pe la 8, cînd se deschid birourile, se duce la biroul desfacere să ia dispoziția de livrare. Apoi așteaptă pînă pe la orele 11 sau 12 cînd, zice el, începe topitul untului. Încarcă, apoi se duce la cîntar. De la cîntar la aviz de expediție. Cu acesta se duce la biroul facturării. Următoarea etapă e biroul finan-

ciar, unde trebuie să meargă pentru a lua o viză. După aceea se duce să plătească la casierie. Cu chitanța de plată, obținută la casierie, trebuie să meargă la facturare. Cu factura eliberată acolo e obligat apoi să se ducă la biroul medicului veterinar de serviciu pentru a lua un certificat că jumările sînt bune „pentru consum”. Acasă se întoarce către ora 15. Cu toate că, se înțelege, partea cea mai grea a muncii abia acasă îl așteaptă. Dumitru Roșca spune că, dimpotrivă, lui i se pare mai ușor acasă decît să umble pe la abator. Acolo sînt tot felul de oameni, care cu creasta mai mare. Cite o excepție, precum tovarășul director Duminică, nu-i face viața mult mai ușoară. Lui Dumitru Roșca îi pare rău că nu știe și ce-lăltalt nume al directorului, tocmai al celui om care, zice el, este cumsecade și vrea să-l ajute cit poate. Odată, umblînd de colo-colo prin acele birouri, Dumitru Roșca a intrat în ceartă cu cineva și-a leșinat, s-a trezit peste o vreme deschiat la gulerul cămășii și scaldat în apă rece. Asta s-a întîmplat în urmă cu vreo două săptămîni. De ce nu se face o cartotecă, o fișă, ceva în genul ăsta? — Întreabă Dumitru Roșca. De ce nu poate el să plătească numai o dată, simbătă de exemplu, pentru tot ce-a luat de luni pînă simbătă, ori luni, pentru ce va lua de luni pînă simbătă?

Dumitru Roșca știe că în fața unui porc aflat, ca să zicem așa, în exercițiul foametei lui, este preferabil să-i pui ceva în troacă de-a-lie mîncării decît să-i infunzi cu vată urechile. Deocamdată, înțelegem, se află într-un echilibru instabil: va continua dacă va fi ajutat mai mult iar dacă nu va fi ajutat își va desființa ferma. La urma urmei are doar 49 de ani și în ciuda faptului că a leșinat odată în incinta abatorului este sănătos de felul lui, zice, iar pe deasupra are și o calificare într-o meserie practicabilă la oras. Însă priceperea lui în creșterea porcilor și dorința lui de a face, liber și nesilit de nimeni, o muncă atît de grea, este fără îndoială un bun social. La sînt parci crește

DUMITRU CONSTANTINESCU
Fotografii de MIRCEA HUDEK

Totul despre „Avicola” Bacău și, totuși, nimic despre găini și ouă

Ioan Pirlea e un om în vîrstă și cu toate că a împlinit 79 de ani e aproape necuvîntos să-l numești un om bătrîn. A fost învățător la Podoleni, județul Neamț, locul care-i încălzește sufletul acesta este, Podolenii, dar de un timp bun, exact din vremea cînd cetățeanul hotărăște să se astîmpere la ale lui și ale casei, Ioan Pirlea a hotărît, dimpotrivă, să înceapă umblatul. Căuza e dragostea pentru cultura ciupercilor. O căuza care pare, la prima vedere cel puțin, măruntă. Dar, dacă o persoană în pragul vîrstei de 80 de ani, muncind din zori în noapte fără plată, numai de dorul binelui, spune că pricina existenței sale prin lume e dragostea, poți fi sigur că e adevărat, că vorbind de iubirea lui pentru o treabă atît de cumsecade, cum e cultura ciupercilor, Ioan Pirlea n-o face din cochetărie atît de frecventă la omul interviuat. El a întocmit, în cei 26 de ani de cînd a descoperit ce plăcere rentabilă e să te ocupi de ciupercării, mai bine de douăzeci de sere și culturi în mai bine de douăzeci de localități. Ciudat moș Ioan Pirlea.

Minunat moș Ioan Pirlea. Iată-l pe moșie, la muncă, în halat alb, umblînd cu termometrul la patul de turbă și de toate alături de Psihotia. În clădirea lungă și oarbă de beton, pe jumătate virită în sol și care trebuie să fi fost depozit sau ceva asemănător, temperatura e de 25°C, umezeala e cit încăpe, o fetis-că are grijă să stropască pereții din timp în timp, iar Ioan Pirlea vine să pi-păie cu palmele lui bătătorite turta de turbă pe care or să răsără curînd ciupercile acelea albe și rotunde.

Pînă a fi chemat aici, a înființat ciupercării la Săvinești, „la uzină” cum zice el, unde a avut norocul să-l găsească pe Nicolae Socea. Noroc, fiindcă, deși cultura nu-și dă nici o bătăie de cap, dacă o faci pe lîngă casă, cheștiunea se complică nițel cînd vine vorba de producția „de tip industrial”, cum spune larăși Pirlea. „Nicolae Socea e un ciupercar minunat”. De ce e el un ciupercar minunat? Pentru că e mai tînăr și are dragoste de muncă și, mai cu seamă, pentru că la stîngerea das-căului Ion Pirlea poate să fie sigur că Socea o să-i ia obiceiul de a-i mai învăța și pe alții. De ce crede Ioan Pirlea că o să la Nicolae Socea acest obicei? Explicația sună frumos: Intrucît un om cu mintea sănătoasă, dacă știe la un moment dat tot într-o problemă, n-are liniște pînă cînd nu împărtășește și altora ce știe.

Cea mai recentă călătorie a lui Ioan

Pirlea și care încheie de-acum o plecare de 4 ani buni e la Întreprinderea „Avicola” din Bacău. „Avicola” a primit în citeva rînduri titlul de „Erou al Muncii Socialiste” pentru rezultate excepționale în producția de carne și ouă.

Pare firesc ca scriînd despre o astfel de întreprindere să te referi la păsări și ouă. Iată însă că la Bacău e posibil să afli o multime de lucruri interesante, la o „Avicola”, și care lucruri interesante să fie orice altceva decît acelea pentru care s-a făcut vestită.

Unul dintre ele e ciupercăria lui Ioan Pirlea din preajma Abatorului de curci. Al doilea, ciupercăria lui Emilian Boaru, elevul, dacă ne putem exprima astfel, la ferma Gherăiești. Prima ciupercărie e cu Psihotia, a doua cu Pleurotus sau Păstrăvul de fag. Care-i deosebirea între un soi și altul vom arăta mai tîrziu, fiindcă pentru asta a voit Ioan Pirlea să se adreseze prin intermediul revistei noastre oamenilor gospodari, ca să-i învețe deosebirea și să facă puțină ordine după oarecare confuzii petrecute după o seamă de articole ori emisiuni tv.

Sigur, există și „Avicole” unde o idee de ordine și disciplină și se impune repede și cu motive. Numai că la „Avicola” din Bacău e altceva. Atît de altceva încît aproape că ar trebui să se cheme și altfel. Toate cele 18 hectare de pămînt, pe care nu se găsește construcție, sînt grădini. Din cei 1200 de angajați ai întreprinderii, mai mult de 1000 servesc masa la cantinele „Avicolei”, o masă foarte bună nu pentru că — așa cum sînteți tentați să gîndiți — au carnea de pasăre aproape, ci fiindcă zarzavatul îl dă tot grădina și e ieftin. Directorul tehnic, dr. Gheorghe Bistriceanu îmi spune, cu un ton foarte firesc că nu numai că nu se cumpără zarzavaturi, dar nici măcar hrana celor 800 de porci ai creșcătoriei nu-i nevoite să fie cumpărată. Grădina de legume — care numai cartofi dă 30 de tone — sera de flori („să-i întrebăm pe oameni, cum e mai bine să muncești: cu flori în jurul tău sau fără?”), tufe detrandafiri — în număr de 9000! — ce te fac să te crezi într-o grădină botanică, livada de nuc, cu aproape 300 de pomi, bătrîni dar și tineri de tot, livada de meri, via, plantația de căpsuni și coacăze — totul s-a făcut deoarece „e bine să fie”; și nu de un an, doi, ci dintr-un plan al directorului dr. ing. Petre Plăcintă, și, cum spunem, din ideea tuturor că munca trebuie să fie riguroasă și cu plăcere. Pentru tot ce face și ce încearcă în plus „Avicola” Bacău nu angajează personal. Treaba e

„de familie”; o familie cu 1200 de oameni.

Dr. Gheorghe Bistriceanu are un exemplu recent pentru ce-i aceea inițiativă. Ferma de curci și abatorul ei dau nu numai carne ci — vrei nu vrei! — și piciorare (gheare) de curci. Și cu ghearele ce faci? Cel mai simplu e să le transformi în făină, dar ce-i simplu aici nu e și ce-i rentabil. S-a descoperit că ar exista un brevet românesc pentru prelucrarea pielei de pe gheare, care piele poate să servească la fabricația de pantofi, genți și alte fineturi cu statutul de „piele de șarpe”.

Inginerul Alexandru Săutea, șeful abatorului de curci, îmi arată ce minunăție de pantofi, poșete de damă, portofele și, în general, produse de marochinărie obține Întreprinderea „Partizanul” din Bacău prelucrînd pielea — proastă, nu-i așa? — a ghearelor de curci. O delegație de americani, în vizită la „Avicola”, aprecia că ideea are sîmînța de geniu industrial. Probabil că are, de moment ce în loc să arunci un lucru, îl faci produs de lux. Un picior de curci e, nici mai mult, nici mai puțin decît un picior de curci. Dar 6 milioane? Cînd totul se numără cu milionul, e mai simplu să gîndești de două ori o treabă înainte de a o înfăptui.

Și pentru că e astfel, dovada o constituie fabrica de praf de ouă, dată în funcțiune la „Avicola” din iarna lui '81, prima la noi și de natură a garanta o înaltă calitate a produsului. Lumea se uită la picururile cu praf de ouă abia ieșite pe piața Bacăului și se întreabă ce și cum. Eu care am văzut cum arată fabrica și ce farmacie e totul, nu mă întreb ce și cum, ci cumpăr. Merg, adică, pe mina „Avicolei”, dar și pe mina firmei olandeze ce a livrat utilajele și care solicită, la rîndu-i, praful de ouă.

Intrucît tema articolului nostru era „Avicola”, dar fără găini și ouă, să revenim la Ioan Pirlea. El, care a învățat meserie la Ferma nr. 5 Mogoșoaia, de la dr. Nicolae Mateescu și căruia dealtfel îi este recunoscător pentru tot, a băgat de seamă că emisiunile tv pentru cetățenii dornici să cultive ciuperci au creat unele încurcături. Și anume, nu a fost prea clar că soiul Psihotia cere o preparație pretențioasă a patului și niște condiții de seră aparte, pe cînd soiul Pleurotus (sau Bureții sau Păstrăvul de fag, cum i se mai zice) e nepretențios și că acesta e indicat la gospodăriile individuale.

TUDOR OCTAVIAN

Să pazim echilibrul naturii

Un om căruia nu-i place să umble după fluturi

— Tovarășe Nicolae Tonluc, sînteți secretar științific al Comisiei pentru ocrotirea monumentelor naturii și singurul retribuit dintre cei 9 membri care o formează. Sînteți în același timp secretar științific al Secției de științe biologice și al Comisiei om-biosferă, tot de pe lîngă Academia R.S.R., membru în Consiliul național pentru protecția mediului înconjurător, membru în colectivul de redacție al periodicelor „Analele Academiei” și „Revista pentru ocrotirea naturii”. V-am ruga să ne spuneți care sînt ceilalți 8 membri ai Comisiei și cum se desfășoară în fapt activitatea ei?

— Primul este profesorul dr. doc. Nicolae Botnariuc, membru corespondent al Academiei R.S.R., președintele Comisiei, care e profesor universitar la Facultatea de biologie. Apoi, Valeriu Pușcariu, acum pensionar, unul dintre marii animatori ai activității privind protecția naturii la noi, Mihai Ionescu, pensionar, profesor consultant, membru corespondent al Academiei, academicianul Radu Voinea, fostul rector al Institutului Politehnic, dr. doc. Petre Bănărescu, cercetător principal la Institutul de științe biologice București, Dan Patrulius, cercetător la Comitetul geologic, regretatul academician Victor Preda, președintele filialei Academiei, recent decedat, iar ultimul loc e vacant mai demult, în urma decesului profesorului Radu Vasile. Trebuie însă să reținem că avem un număr de 4 subcomisii în țară, la Iași, Cluj-Napoca, Timișoara și Craiova, în cadrul cărora activează în total opt specialiști retribuiți. De asemenea, aproape în fiecare județ, al țării există cite un Consiliu județean pentru ocrotirea naturii, avînd rareori peste 7 membri activi, dar voluntari. Mai sînt aproximativ 300 de custozii onorifici ai C.M.N., mare parte dintre ei oameni în vîrstă, pensionari, care în virtutea legitimației ce o posedă și al timpului disponibil pot da o seamă de informații, fac observații asupra rezervațiilor naturale și pot să ne sesizeze o mulțime de aspecte legate de starea unor monumente ale naturii din țara noastră. Cu totul, dacă dorim o cifră, în afara custozilor amintiți, a unor profesori de științe naturale, cred că sînt între 80 și 100 de oameni la noi, marea majoritate voluntari, care se ocupă de protecția naturii.

— La ce suprafață și în ce profil teritorial?

— Avem deocamdată un singur parc național, Parcul Național Retezat, înființat în anul 1935, și un parc natural, cel de la Grădiștea de Munte — Cioclovina, care adăpostește vestigiile Sarmizegetusel. Rezervațiile naturale sînt în număr de 310, ocrotind comori ale florei și faunei țării noastre, vestigii biologice și fenomene geologice deosebite. În total, în jur de 0,05 la sută din teritoriul țării este pus sub ocrotire. Se află în stadiul de proiect de lege propunerea de înființare a 12 parcuri naționale, inclusiv Retezatul, căruia i s-ar mări suprafața pînă la 54 400 de hectare. Celelalte ar fi Rodna, Domoged — Valea Cernei, Delta Dunării, Apuseni, Cheile Nerei-Beușnița, Semenic-Cheile Carașului, Ceahlăul, Cozia, Piatra Craiului, Călimani și Cheile Bicazului — Lacu Roșu. Încă un parc natural ar urma să fie înființat, în Munții Bucegi, iar numărul rezervațiilor naturale ar putea crește la 432. În felul acesta ne-am apropia de 1 la sută din teritoriul țării, dar trebuie să reținem că scoaterea totală din circuitul economic nu se înțelege decît în cazul rezervațiilor pur științifice, nu și în cele prevăzute doar pentru ocrotire. În cazul acestora se permite desfășurarea tuturor activităților care nu tulbură echilibrul biologic al enclevei, uneori asta înseamnă chiar o valorificare superioară a zonei, prin turism și protejare corespunzătoare.

— Tovarășe Tonluc, pe scurt, credeți că aveți suficiente motive de satisfacție?

— Nu. Găsesc că sîntem prea puțini pentru o activitate de o asemenea importanță. Consiliile pentru ocrotirea naturii, ca și Comisiile județene pentru protecția mediului înconjurător duc de multe ori o activitate doar formală. În citeva județe, Satu Mare, Sălaj, Teleorman, Ialomița, Tulcea chiar (?), consilii pentru ocrotirea naturii nici nu există! Din punct de vedere material, competența nu mai este a noastră, ci a puterilor locale care deține în cadrul județului respectiv suprafața de teren ocrotită prin lege. Acolo unde există mai mult sînt gospodăresc și responsabilitate pentru ocrotirea monumentelor naturii se fac lucruri frumoase, așa cum e în Suceava, în Maramureș, Bihor, Alba sau Hunedoara, județe ale căror Consilii populare și-au înțeles obligațiile care le revin cum trebuie. Vreau să vă spun că, în general, astăzi dacă mă duc undeva să vorbesc despre necesitatea ocrotirii naturii sînt chiar luat în serios, oamenii dor de decizie nu li se mai pare că umblu după fluturi... Ceea ce însă nu înseamnă că n-ar trebui făcut mai mult în această direcție, că ar trebui în primul rînd atras tineretul, atenția întregii țări. Ceea ce faceți dumneavoastră în momentul de față, mă refer la „campania” revistei Flacăra, mi se pare un lucru cu adevărat extraordinar!

DUMITRU GRAUR

Resursele sănătății noastre între tradiție și modernitate

Produsul Pell-Amar și problemele lui

Izolind substanțele active existente în nămolul lacurilor Amara și Balta Albă, doctorul Ștefan Ionescu Călinești a pus la punct și brevetat un produs mineral și enzimatic pe care l-a numit Pell-Amar. Folosit atât în medicină cit și în cosmetică, în tratamentul reumatismului cronic degenerativ și inflamatoriu, în afecțiuni ale sistemului nervos periferic, în tulburări de circulație etc., dar și pentru regenerarea pielii și a părului, produsul și-a câștigat o temelnică notorietate internă și internațională. Mii de pacienți români au beneficiat de serviciile lui, la hotelul „Turist” din Capitală, precum și într-o serie de stațiuni balneoclimatice, Eforie Nord, Băile Felix, Mangalia, Herculane, iar peste hotare, el s-a lăsat cu reperițiune, fiind distins, între altele, cu Medalia de aur a Tîrgului internațional de toamnă de la Leipzig, în 1976. Pell-Amarul se exportă, curent, în Columbia, Argentina, Mexic, Spania, Belgia și R.F.G., în primele din aceste țări, în Columbia și în Argentina, fiind pe punctul de a se inaugura clinici pe baza produsului medicului român.

Cu toate astea, produsul mai are, ea să zicem așa, probleme. Producția lui e, de regulă, sub nivelul cererii. Se pare că Ministerul Comerțului Interior nu contractează totdeauna cantitățile necesare, din care cauză unele din cele 26 de sortimente ale gamei medicale și cosmetice Pell-Amar lipsesc din farmacii și magazine.

Problema problemelor e însă, re-luăm o idee mai veche, legată de baza de tratament, cea condusă în prezent de doctorul Ionescu Călinești, plasată lângă piscina hotelului „Turist”, fiind depășită. Am mai spus de ce, spații restrinse, fără legătură directă cu locurile de cazare, etc., nu mai insistăm.

Să nu se înțeleagă că Pell-Amarul cere cine știe ce clinică, cine știe ce aparatură. Nu, el are, practic, nevoie de câteva încăperi în care să fie amenajată baza de tratament, numai că ele trebuie să se afle în incinta unui hotel cit mai funcțional, Ionescu Călinești l-a și găsit, hotelul „National” din Bulevardul Republicii, care n-ar necesita, ne-am convins la fața locului, decît transformări puțin costisitoare. Din cite sintem informați, sugestia a prins, dar tot felul de pricină, unele mai subiective ca altele, întîrzie realizarea ideii.

Drumul homeopatiei

Fără a face un istoric, se cade să reamintim că homeopatia e o veche metodă de tratament, redescoperită în ultimii ani și la noi. Ea are la bază principiul „similia similibus curantur” și acționează prin intermediul diluțiilor infinitezimale, intervenind într-o gamă largă de afecțiuni, în unele, firește, cu limite. Fără a fi în contradicție cu alopatia, așa-zisa medicină clasică, ea a găsit resurse s-o completeze și, în anume situații, chiar s-o reabiliteze, această tradițională terapie naturală adresându-se mai mult bolnavilor și mai puțin bolilor, posedind capacitatea de a particulariza fiecare caz. O vreme, ea a fost, în mod artificial, opusă alopatiei. La 17 iulie 1981 însă, vezi „Flacăra” din 15 ianuarie 1982, Consiliul de conducere al Ministerului Sănătății a decis oficializarea homeopatiei, oferindu-i acesteia un cadru legal de funcționare. Sărind peste etape, nu fără a menționa însă contribuția decisivă adusă de Direcția asistenței medicale (director dr. Radu Ozun) din Ministerul Sănătății și de Centrul de perfecționare a personalului superior sanitar (director dr. Ioan Telesanu) la recunoașterea homeopatiei, să notăm că, în prezent, funcționează în Capitală două cabinete pentru consultații și tratamente homeopatice, ambele deschise cu sprijinul Direcției sanitare a municipiului (director dr. George Iacob). Unul e găzduit de Policlinica „Batiste”, celălalt de Policlinica „Vitan” și ele se bucură, din cite am constatat, de o afinență deosebită.

S-au stabilit, după destule tergiversări, prețurile medicamentelor homeopatice, o doză costînd 3 lei. Farmacia cu profil, singura din țară, atașată Farmaciei nr. 80 din București, a mai primit, e adevărat, un cadru mediu pe lângă cei 3 farmaciști specializați, dar ea abia mai prididește cu prepararea rețetelor. Motivul e simplu. Pe măsură ce Centrul de perfecționare, a cărui muncă de pionierat trebuie lăudată o dată în plus, a inițiat un număr mare de medici în probleme de homeopatie, un astfel de ciclu e în curs și la această oră, numărul rețetelor a crescut și el, dar posibilitățile farmaciei cu profil au rămas aceleași. Drept consecință, bolnavii din provincie sînt siliți să bată drumul Capitalei spre a-și vedea onorate rețetele, asta însemnînd, nu-i așa, pierdere de bani și de timp. E de așteptat, reluăm o sugestie mai veche, să se procedeze la înființarea unei farmacii homeopate de sine stătătoare, ca și la dotarea farmaciilor județene cu secțiune specializate. În prezent, deși homeopatia a prins și prinde aripi, accesul bolnavilor la remediile dorite e îngreunat tocmai din cauza cursurilor rețetei farmaceutice.

OVIDIU IOANITOIAIA

Din nou despre tezaurul plantelor medicinale

— Sinteți, stimate tovarășe Mircea Alexan, coautor, alături de Florentin Crăciun și Ovidiu Bojor, al unei prestigioase lucrări, în două volume, FARMACIA NATURALĂ, carte de excepție în literatura mondială privind inventarierea și descrierea unuia din cele mai fabuloase tezaure de plante medicinale, cel de care dispune țara noastră. Sinteți, totodată, șeful serviciului de floră spontană din cadrul trustului PLAFAR, instituție menită să valorifice, pentru sănătatea noastră cea de toate zilele, această uriașă șansă pe care natura ne-o oferă cu generozitate. Ne adresăm, deci, unuia dintre cunosătorii problemelor pe care revista „FLACĂRA” le-a dezbătut, de-a lungul timpului, cele legate de situația la zi a plantelor medicinale.

— Îi revine revistei Flacăra meritul de-a fi publicat numeroase articole care au stîrnit un curent de opinii dintre cele mai favorabile în legătură cu puterea tămăduitoare a plantelor medicinale ce cresc pe teritoriul patriei noastre. Atenția pe care ați acordat-o acestui real izvor de sănătate, ne-a ajutat în multe privințe.

— Vă mulțumim pentru aprecieri, dar, din păcate, numeroase din plantele medicinale despre care am scris ca avînd virtuți terapeutice deosebite în ameliorarea diverselor maladii sînt încă departe de a ajunge la îndemîna marelui public. De ce?

— Ca unul care mă ocup, în cadrul trustului Plafar, de serviciul de floră spontană, pot declara că, din 1975, cînd a luat ființă trustul, și pînă la ora actuală, numărul magazinelor de desfacere a plantelor medicinale a crescut de la 15, aflate în 7 mari orașe ale țării, la 56, distribuite în

47 de orașe. În aceeași perioadă, volumul total al vînzării plantelor medicinale a sporit de 4,3 ori. Acestor cifre care vorbesc, cred eu, de la sine despre ceea ce întreprindem pentru valorificarea plantelor medicinale, să le adăugăm alte două, tot comparative: în 1975 se recoltau din bazinele de floră spontană 145 de specii, iar în clipa de față, venind în întîmpinarea dorințelor, a solicitărilor interne și externe, recoltăm 202 specii. Pentru o extindere a bazinelor tradiționale de floră spontană, dar și pentru o revigorare a celor mult prea folosite, trustul a inițiat o acțiune în premieră mondială: asigurarea unor ecosisteme de refacere spontanizată a respectivelor bazine florale. Mai mult decît atît, ne-am străduit, și, pe-a locuri, am și reușit, să transferăm unele specii din flora spontană în cultura organizată. Cu mîtrăguna, de exemplu, am avut dificultăți, această plantă fiind, pur și simplu, recalcitrantă la condițiile de cultură organizată. În schimb, obligeana sau nalba mare s-au adaptat extrem de rapid și fără intervenția noastră am fi ajuns în situația, cred, de a le declara monumente ale naturii.

— Din cele spuse pînă acum se poate trage concluzia că trustul PLAFAR se străduie și reușește să țină pasul cu marile cereri ale publicului.

— Nu numai ale publicului, ci și ale unor întreprinderi ce țin de industria alimentară și chimică. Poate că nu știți, de exemplu, că nu mai importăm uleiuri volatile de lămîie. Aceste uleiuri se produc, spre uimirea multora, din coriandru, cîtină de brad și chimion. Se obțin, firește, din anumite fracțiuni ale uleiurilor volatile extrase din plantele mai sus amintite. Între uleiurile aduse altădată din import și cele obținute la Orăștie nu există nici o deosebire calitativă. După cite sintem informați, în curînd, din alte plante vom obține și uleiurile volatile de portocale.

Un statut ferm pentru acupunctură

De la ultimele noastre articole consacrate tratamentului acupuncturic nu s-au produs prea multe schimbări în ceea ce privește modul de organizare și funcționare al cabinetelor de acupunctură. Acestea există pe unde există (în citeva așezăminte medicale din Capitală și în foarte puține spitale din provincie), iar titularii lor fac cu greu față numărului mare, din ce în ce mai mare, de pacienți. Situația favorizează în același timp apariția imposturii și diletanțismului și împiedică extinderea și generalizarea unor metode și procedee validate.

Practica mondială, ca dealtfel și cea din țara noastră, a demonstrat că prin intermediul acestei terapii multimilenare pot fi ameliorate, sau chiar vindecate, fără folosirea drogurilor farmaceutice, o gamă foarte largă de maladii cronice grave și dureroase. Între acestea, diversele boli reumatismale, teribila nevralgie de trigemen, durerile nervoase de inimă, sindroamele astenice, astmul, sechelele de poliomielită, diverse maladii psihice etc. Interesant de notat apoi că specialiștilor români le revine meritul de a fi izbutit cu succes să extindă tratamentul acupuncturic în combaterea unor afecțiuni netratate pînă de curînd prin

acupunctură. Vom aminti astfel că, la București, doctorul Miron Matei a tratat și urmărit în timp 150 de pacienți bolnavi de arterită obliterantă, ajunși în situația de a li se amputa piciorul și care, astăzi, și-au recăpătat total sau parțial sănătatea. Mai amintim apoi că, la Sibiu, doctorul Vasile Iacob a tratat numai anul trecut, obținînd rezultate remarcabile, 198 de suferinzi de hipoacuzie și surditate. La Călan, doctorul Teodor Caba a obținut ameliorări și vindecări spectaculoase, iar la București, doctorul Adrian Ionescu a demonstrat în afecțiuni nervoase că terapia își dovedește eficiența și în expulzarea pietrelor din vezica biliară. Sînt cunoscute deopotrivă rezultatele dobîndite în diverse maladii de medicii C. Ionescu — Tîrgoviște (București), Dumitru Constantin (București), Traian Crăciun (Cluj-Napoca), Tiberiu Roibuț (Herculane), Virgiliu Băgu (Galați).

Toți aceștia au făcut dovada că prin acupunctură s-ar putea elabora o veritabilă terapie a durerii, iar prin experiența cîștigată, specialiștii români ar fi chiar în măsură să îmbogățească tehnica tratamentului acupuncturic.

Situația de fapt este însă cea pe care am mai arătat-o și cu alt prilej și pe care tot situația de fapt ne obligă să o înfățișăm pe scurt și de data aceasta.

Acupunctura nu există ca specialitate aparte în nomenclatorul Ministerului Să-

— Revenind, însă, la problema aflată în discuție, la aaminarea apariției în farmacii și-n magazinele PLAFAR a acelor produse, să le spunem medicamente, propuse de cercetători și specialiști recunoscuți în fitoterapie. Care este părerea dumneavoastră?

— Avizul de testare clinică și-apoi cel de fabricație, după ce în prealabil au fost efectuate analizele chimico-farmaceutice necesare, îl dau Ministerul Sănătății și Comisia de stat a medicamentului și pentru farmacovigilență de pe lângă Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice. Repet, dorința noastră, a Plafarului, este de-a intra cit mai repede în posesia acestor avize. Dar, față de marea publică, inclusiv față de cercetători și specialiști, unii dintre ei mult prea nerăbdători, noi avem convingerea că se lucrează temeinic, astfel încît un aviz, odată dat, să fie și o garanție inatacabilă a calității respectivului medicament. Că, în unele cazuri, se mai și tergiversează în mod nejustificat unele cercetări privind verificările, de-a-cord. Se prea poate să se mai întîmple și așa ceva, dar lămurirea acestor aspecte nu ține nici de persoana mea, nici de resortul trustului nostru. În orice caz, mult discutatul Institut național de fitoterapie, visul profesorului Goia din Cluj-Napoca, institut care să cuprindă la un loc factorii de răspundere din agricultură, chimie și sănătate, ar fi, consider, o cale pentru depășirea multora din obstacolele ce se ivesc pe drumul încă sinuos pe care-l parcurg plantele medicinale. Cu atît mai mult se impune înființarea unui atare institut cu cit, în citeva țări ale lumii, astfel de centre s-au și constituit. Altfel spus, tezaurul nostru de plante medicinale, unul din cele mai bogate din lume, i se cuvine, pe drept cuvînt, un institut.

VICTOR NIȚĂ

nătății. Nu există de asemenea nici un curs special în cadrul facultăților de medicină din țară. Cursurile de inițiere se fac prin diligentele U.S.S.M.-ului, dar, o asemenea practică terapeutică nu se poate învăța în 30 de zile. Dar chiar cei care fac în mod practic dovada unei calificări superioare, sînt obligați de cele mai multe ori să-și desfășoare tratamentele în cabinete improvizate, „de împrumut”, cabinete ce nu sînt îndeobște trecute pe graficul de lucru al medicilor.

Pentru menținerea acupuncturii ca disciplină este necesar ca Ministerul Sănătății să elaboreze criterii ferme și obligatorii pentru cei ce practică sau vor să practice această disciplină. În același scop, Ministerul Sănătății și Centrul de perfecționare a cadrelor de medici și farmaciști trebuie să elaboreze o scrisoare metodologică, adresată direcțiilor sanitare județene, și care să cuprindă obligațiile acupuncturiștilor, indicațiile și limitele de tratament. Se impune totodată înființarea cabinetelor de acupunctură specializate, dar aceasta concomitent cu înființarea unui centru metodologic în care să se poată efectua cercetări, iar bolnavii să beneficieze de pa-turi.

Toate acestea, repetăm, ar aduce un mare aport la îmbunătățirea stării de sănătate a populației și, în același timp, ar reduce cu mai mult de o treime bugetul de medicamente folosit în prezent.

Avantajele apiterapie

De vorbă cu doctorul Traian Olaru, coordonatorul Centrului de apiterapie din București

— Apiterapia este, așa cum s-a mai spus, o știință redescoperită. Ea a cucerit atenția specialiștilor abia în ultimele decenii. Prin ce efecte particulare se recomandă ea la ora actuală?

— În România, această ramură a medicinei continuă să fie opera unui grup restrîns de cercetători pasionați, și entuziaști. Principalele cercetări se efectuează în cadrul sectorului de apiterapie al institutului amintit, iar tratamentele propriu-zise au loc în Centrul de apiterapie de pe strada Rosetti 31, într-un local impropriu unei acțiuni de anvergură, lipsit de servicii pentru radiologie, explorări funcționale și analize de laborator. Chiar în asemenea condiții, rezultatele sînt notabile. Produsele stupului, deci cele care stau și la baza medicamentelor noastre sînt cele cunoscute: mierea, propolisul, polenul, păstura, lăptișorul de matcă și veninul. Apiterapie românești li revine însă și meritul de a fi descoperit în ultimii ani și alte daruri naturale ale coloniilor de albine. Prin triturarea larvelor de trîntori, Nicolae V. Ilieșiu a realizat familia „Apilarnilului”, iar doctorul Victor Daghe și chimista Nadia Nicolau au izbutit să obțină păstura de laborator, renumitul „Apivitas”, iar în colaborare cu apiculatul Nicolae Ilieșiu, produsul „Apivitas forte”, aliment biostimulator și hepatoprotector. Mai amintesc că, în urma unor cercetări și studii clinice, au fost aduse în atenția medicilor proprietățile curative ale produsului, denumit, provizoriu, descăpăcitura.

— Ne permitem să informăm cititorii noștri că ideea și experimentele vă apar-

țin. Prin ce virtute se recomandă acest produs?

— Este vorba de substanța pe care o folosesc albinele la căpăcitură fagurilor și care are proprietatea de a conserva în mod miraculos mierea. S-au găsit la Pompei, ca să amintesc un exemplu clasic, chiupuri în care mierea în fagure se păstrează nealterată mai bine de două mii de ani. Aceasta înseamnă că descăpăcitură este investită cu substanțe conservante și că are o acțiune antibiolică.

— Cite medicamente au fost realizate pe baza produselor stupului?

— Numărul lor se apropie de 40. Într-un număr anterior al revistei „Flacăra”, citiva dintre colegii mei de la Centrul de apiterapie au vorbit pe larg despre folosirea acestor produse în tratamentul bolilor de ochi, în stomatologie și bolile interne. Cred că este, util să adaug la toate acestea propria mea experiență de internist. Pe baza unei bogate cazuistici, se poate astăzi afirma că medicamentul „Apivitas” poate înlocui cu succes medicamentele de import, cunoscutele „Endomol”, „Essentiale”, „Legadon”, atît de solicitate în afecțiunile ficatului. Voi mai nota apoi că „Apirevenul”, realizat pe bază de venin de albine, a dovedit importante efecte curative în combaterea reumatismului și bolilor articulare etc, etc.

— Puteți să ne dați un exemplu concret de evoluție a tratamentului?

— Anul trecut, de pildă, am tratat un număr de 45 de bolnavi cu extrase de polen. Din aceștia, 36 sufereau de hepatită cronică și 9 de sindrom astenic depresiv. În timpul tratamentului am urmărit un număr egal de bolnavi, avînd exact aceleași afecțiuni, dar cărora le-am administrat medicamente clasice. Toți aceștia au fost testați clinic și prin probe de laborator. În final, după trei luni de

tratament, am putut să constat următoarea situație. Din 36 de hepatite cronice, de diferite grade, 28 au dovedit ameliorarea simptomatologiei clinice (scăderea dimensiunii ficatului, ameliorarea asteniei, dispariția subicterului conjunctival) și îmbunătățirea probelor de laborator (timol, transaminază, electroforeză, scintigramă). La lotul martor, din cei 36 de bolnavi s-au înregistrat ameliorări numai la 15. Remarcabil s-a dovedit apoi faptul că la cei 9 bolnavi cu sindrom astenic depresiv, s-au înregistrat ameliorări în 7 cazuri, rezultate pe care bolnavii le-au apreciat ca fiind mult mai bune decît cele obținute înainte pe bază de droguri farmaceutice.

Celor nouă bolnavi din lotul martor le-am prescris produse apiterapice mai vechi („Lecipol”, „Melcalcin”, „Lăptișor”, „Energin”). Au fost înregistrate rezultate multumitoare numai la 4 pacienți. Experimentul a demonstrat eficacitatea extractelor de polen și marea lor valoare terapeutică în comparație cu medicamentele apiterapice mai vechi. Și, evident, cu medicamentele clasice. Din păcate, atît eu cit și colegii mei nu putem efectua asemenea testări decît pe esanțioane relativ reduse. Apiterapia românească se situează, după calitate și numărul comunicărilor, pe primul loc în lume. Ea își va putea demonstra și mai convingător importanța numai în clipa în care va beneficia de o clinică specializată, de laboratoare de cercetare și de un număr mult mai mare de medici de diferite profiluri.

LIVIU TIMBUS

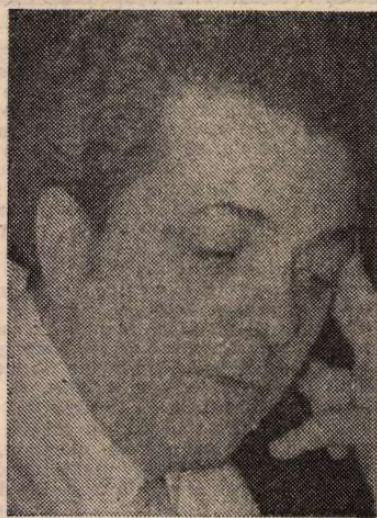
Grupajul „Resursele sănătății noastre între tradiție și modernitate” continuă în pagina 8

„Sănătatea nu poate fi concepută în afara unei alimentații raționale”

(Urmare din pagina 1)

Odată cu numirea sa ca profesor, după pensionarea lui Ion Pavel, alături de care a lucrat 6 ani, s-a creat la noi disciplina de patologie metabolică. A fost, firește, un punct de răscrucă între medicina clinică și depistarea perturbărilor metabolice care, de regulă, intervin cu mult înaintea simptomelor clinice (lată un citat mai vechi din Iulian Mincu: „noi putem prevedea cu mulți ani înainte, pe baza unor probe de laborator, disponibilitatea unei persoane pentru diabet, de pildă”, „Flacăra” din 6 aprilie 1978), dar profesorul recunoaște că, deschizând un drum atât de important, n-a plecat chiar de la zero. Pronunță numele citorva înaintași, Litarczek, Teohari și Bălăceanu, dar regretă că i s-a întâmplat să uite cum îi mai chema. Litarczek, îl aud, a ținut încă înainte de război primul curs de fiziopatologia nutriției. Cei alții au făcut dietetică în cadrul medicinei interne, iar Ion Pavel a mers mai departe, întemeind disciplina de nutriție și dietetică, după serioase studii asupra diabetului efectuate la „Colțea”. Preluând ștafeta, omul din fața mea a lărgit și adâncit sfera preocupărilor și, odată cu el, disciplina a preluat și sarcini de învățămînt. Ce a justificat, întreb, această atenție specială? Pe de o parte, zice, medicina clinică era, și poate că mai este, tributară simptomului clinic. Numai că în bolile de care ne ocupăm noi, nutriționiști, în diabet, în dislipidemie, în obezitate, în gută etc., simptomele clinice răzbat mai greu. Cînd le depistezi, e uneori târziu și nu-ți mai rămîne altceva de făcut decît să încerci să stopezi evoluția procesului morbid. Pe de altă parte, maladiile respective, așa adăuga și ateroscleroza, au început să predominie mai ales după război, de aceea s-a simțit nevoia unui arsenal cit mai eficace de combatere a lor. Dă un exemplu, dar mă asigură că s-ar putea folosi de mai multe, la diabetul zaharat. Înainte, afecta în lume, după statistici ferme, 0,5 la sută din populație, iar în România incidența lui era și mai scăzută, 0,2. Azi, el variază pe plan internațional între 4 și 8 la sută, iar în România merge pînă la 3,5. La fel, dislipidemiile, mult mai frecvente ca altădată, în ciuda faptului că, desigur, nici medicina n-a stat pe loc. Cu dislipidemiile, continuă, nu-i de joacă, ele se găsesc cel mai adesea la originea aterosclerozei, a infarctului miocardic, a accidentelor vasculare cerebrale. Totodată, ca și diabetul, sînt boli degenerative, adică aproape imposibil de vindecate, de aceea căutarea remediilor a vizat, în primul rînd, prevenirea lor. Profilaxia a fost și a rămas, în această sferă, legea de bază. Deschide o carte și scoate, dintre paginile ei, o foaie bătută la mașină. A pregătit-o, înțeleg, pentru această discuție. Iar mie nu-mi rămîne decît s-o transcriu: „În anii 1969-1970, am depistat, în București, un număr mare de bolnavi cu dislipidemie. I-am dispensarizat și, de atunci, îi urmărim neîntrerupt, în paralel cu cei pe care i-am descoperit ulterior. Îi urmărim activ, îi tratăm, le prescriem un regim alimentar și de viață corespunzător. La ei, infarctul miocardic apare de 4 ori mai rar decît la lotul martor nedispensarizat, iar cardiopatia ischemică e în scădere, tot prin compariție, cu 35 la sută”. Las foaia și ascult în continuare. Profesorul umblă prin cabinet și dictează, parc-ar ține un curs cu un singur student: cum am ajuns la astfel de rezultate? Simplu, introducînd un regim alimentar diferențiat, fiecare bolnav cu hrana lui. Mai notați ceva, descoperirea unei dislipidemii costă 82 de lei, pe cînd tratamentul unui infarct, ne discutînd și sechelele, se ridică la 15 mii. Concluzia? O alimentație rațională, echilibrată, adecvată nevoilor vitale ale organismului.

Părăsește larași încăperea. Îmi caut de lucru și deschid, la întîmplare, o carte aflată pe birou. E „Echilibrul acido-bazic” avînd ca autori pe Iulian Mincu și Constantin Ionescu. Prefața e semnată de o somitate în materie, profesorul George

Iulian Mincu: profesor doctor docent; șeful Catedrei de nutriție și boli metabolice din I.M.F. București, directorul Centrului de nutriție și boli metabolice; președintele Societății de nutriție și boli metabolice din România; membru în comitetele de conducere ale Societății internaționale de nutriție și Federației europene a societăților de nutriție; membru în Comitetul de organizare al Societății europene de diabet (Londra) și al celei dunărene (Viena); membru în alte 11 societăți naționale (americane, franceze etc.) de diabet, dietetică, nutriție etc.

432 de lucrări științifice publicate în țară și peste hotare; 21 de tratate, monografii, cărți, scrise singur sau în colaborare; între ele, „Diabetic Micro and Macroangiopathy” (în engleză, New York, 1975), „Dislipidemiile”, 1976, volum distins cu Premiul „Victor Babes” al Academiei R.S.R., „Echilibrul acido-bazic”, 1977, „Diabetul zaharat”, 1977, „Alimentația omului sănătos”, 1979, „Alimentația omului bolnav”, 1980, „Boli de metabolism în practica medicală”, 1981, toate în Editura Medicală.

Alberti de la Universitatea din Southampton, Anglia. Între altele, el scrie: „El a efectuat numeroase studii clasice în cetoacidozele diabetice, incluzînd o experiență îndelungată cu tratamentul insulinar în doză mică, procedeu nepopular în Europa de vest și Statele Unite pînă în 1974... România are o experiență anterioară de cercetători nedreptățiți, exemplul clasic fiind cel al lui Paulescu, care a avut insulina în minile lui cu ani de zile înaintea lui Banting și Best, dar publicarea rezultatelor sale a fost întîrziată de primul război mondial. Sper că Mincu și Ionescu nu vor păți același lucru”. Profesorul reîntră și mă găsesc citînd. Da, zice, riscăm uneori să pierdem priorități importante. Iată, de pildă, am demonstrat experimental, încă din 1966, acțiunea insulinei la nivel mitocondrial, ba chiar am și publicat o notă în revista franceză „Le Diabète”. „Le cycle gonflement-contraction mitochondrial dans le diabète”, dar s-au uitat toate astea. „Gordon on Diabetologia” a făcut, în 1980, mare tam-tam pe marginea descoperirii unor cercetători americani că insulina lucrează la nivel intracelular. Sînt citate, la bibliografie, multe nume,

al meu e trecut cu vederea? ! Mă roagă să nu-l înțeleg greșit, nu-i vorba de Mincu, adică de o persoană anume, ci de școala românească de medicină, în primul rînd. Noi, românii, îl aud, sîntem oameni de ispravă, dar uneori prea modesti. Alții, chiar în știință, se bat cu pumnii în piept pentru orice fleac, iar nouă ne scapă citeodată lucruri mari, fundamentale.

Tovarășe profesor, îl întrerup, e limpede, din ce mi-ai spus, că unul din secretele sănătății, poate cel mai prețios, stă într-o alimentație rațională, e limpede. Pare tot mai actual dictonul „Spune-mi cit mînci ca să-ți spun cit trăiești”. Legat de asta, românul mîncă mult?

Nu răspunde direct. Simte, probabil, nevoia unei introduceri și înțeleg că centrul pe care-l conduce are în scris, dispensarizat, peste 50 de mii de diabetici și 11 mii de obezi. Într-un joc și mă fac c-am uitat de întrebare, trecînd la altceva. Un obez e o persoană care depășește cu 20 la sută greutatea ideală. Aceasta din urmă, continuă ideea, are mai multe definiții, dar cea mai acceptată e aceea preluată după Asigurașile metropolitane din New York. O așterne pe hirtie:

$$g = 50 + 0,75(t - 150) + \frac{4}{t}$$

t fiind talia,

adică înălțimea, iar v vîrsta. E, zice, formula cea mai exactă, căci ea ține cont, nu-i așa, de toți parametrii, inclusiv de sex. Pentru a calcula greutatea ideală a unei femei, rezultatul de mai sus se înmulțește cu 0,9. Rămînem cu discuția aici. Obezitatea, precizează profesorul, începe de foarte devreme și, aproape că-i o regulă, sugarul gras va fi adultul supraponderal. Din păcate, tocmai în raport cu această vîrstă, se petrec unele greșeli în ceea ce privește alimentația. Excesul de făinoase pînă la un an, grîsul cu lapte, de exemplu, e dăunător, dar puține mame știu asta. Iulian Mincu însă întoarce moneda și pe partea cealaltă și se miră, cine să le învețe? ! Pediatrul ar trebui să aibă, primii, noțiuni solide de dietetică, numai că disciplina de care răspunde are mai degrabă caracter de specializare și perfecționare, nutriție predîndu-se numai studenților de anul VI și asta timp de o săptămînă? ! În plus, s-au desființat școlile de dieteticieni, pregătirea unei asize specialiste durînd nu 2 ani, ca altădată, ci 30 de zile, adică nepermis de puțin? ! Urmarea? În creșe și în grădinițe, mîncărurile se prepară nu o dată după ureche și e cu atît mai grav cu cît, nu încapă nici un dubiu, tradiția alimentară începe din copilărie. Argumentează. Decenii, poate secole, pînă la făcut ravagii la noi, ea nefiînd altceva decît o lipsă de proteine animale. Numai că aceste proteine se găseau din belșug, la îndemîna oricui, în picioarele de broaște sau în ouăle de cotofoan. Oamenii mușreau dar, nefiînd obișnuiți cu hrana respectivă, nu se atingeau de picioarele de broască pe care alții le socotesc delicatose și le plătesc ca atare. Profesorul crede că Margaret Meads, o distinsă cercetătoare americană, are dreptate afirmînd că „e mai ușor să schimbi religia unui popor decît obiceiurile sale alimentare”.

Pe această linie s-au făcut, la noi, o serie de lucruri bune, s-a mai schimbat cite ceva. Însuși tovarășul Nicolae Ceaușescu, în marea-i grijă pentru starea de sănătate a populației, a insistat, în mai multe rînduri, asupra necesității de a se asigura o alimentație rațională, care să mențină sănătatea, vigoarea și forța de muncă a poporului. Această alimentație a fost și este tratată ca factor profilactic, iar România e printre primele țări din lume care a instituit un program național de prevenire și combatere a diabetului zaharat. Numai că românul, iată răspunsul întîrziat, nu mîncă atît mult, cît greșit. Alimentația lui, mostenită din generație în generație, conține destule noxe. Sosurile, prăjitul cu ceapă, gătitul gras, rîntășele cresc apetitul, dar sînt dăunătoare organismului, pe care, rosteste o maximă, îl ai cum îl îngrijești. Excesul de

cereale, de făinoase, de pîine indeobște, favorizează, în timp, apariția unor afecțiuni. De la 5-6 sute de grame, imens după opinia lui Iulian Mincu, rația zilnică de pîine a scăzut la 4 sute, e un pas înainte, dar pînă departe mai e mult. Profesorul recomandă cartofi în loc de pîine și mai recomandă un minimum de 3 mese pe zi. Aminteste de-o experiență, de-acum clasică. S-a administrat aceeași cantitate calorică șobolanilor, unui, lot într-o masă, altora în 3. Primii au ajuns repede obezi. Noi, adaugă, neglijăm micul dejun și nu-i bine. Mesei de dimineață ar trebui să i se rezerve 20-25 la sută din alimentația unei zile, ca și celei de seară. Chiar și eu, recunosc, beau dimineața, din fugă, o cafea, e un obicei greșit, pe care-l păstrez din anii cînd stăteam, ca elev, în internat.

Masa de seară ar trebui să aibă loc cu cel puțin două ceasuri înainte de culcare, spune, Mîncînd tîrziu, îngreunăm digestia, de unde un somn agitat și neodihnitor, dacă nu chiar insomnii. Supele, îl aud, sînt mai degrabă bune seara decît la prînz, explicația fiind simplă, ele umflă și creează somnolență.

Întră secretara și înțeleg că profesorul e așteptat. Mai are, mă avertizează, un sfert de ceas liber. Îl dedicăm formării cadrelor, opinia lui Iulian Mincu fiind, în această privință, fermă: e nevoie, înții și înții, de medici specialiști. Generaliști buni avem, e convins, dar în materie de specialiști nu stăm pe roze. Secundariatul începe tîrziu și un medic, cit ar fi el de dotat, nu poate ajunge specialist înainte de 32-35 de ani, vîrstă la care, mai demult, virfurile deveneau profesori. E de părere că vechiul sistem al externatului și internatului, care s-a dovedit o pepinieră de valoare, ar trebui reconstituit. Ar fi cazul ca examenele să fie o sită cit mai deasă, și sînt, dar nu totdeauna. Lipsa lor crede că duce la plafonare. Care e situația în rețeaua de specialiști în nutriție și boli metabolice? ! mă interesează. Oftează, 20 de județe n-au nici un specialist, iar clinica pe care o conduce a primit ultimul asistent universitar în urmă cu 10 ani? ! Asta, insistă, într-un domeniu în care se cer atacate numeroase puncte de cercetare, el găsindu-se la hotarul dintre medicina clinică și laborator. E nevoie, și cu aceste vorbe mă lasă să pricep c-a încheiat, să găsim soluții pentru a menține cit mai sus presigul școlii românești de medicină, căreia îi sînt create condiții materiale și spirituale optime de afirmare. Mai notez o deviză: n-ajunge că lași cărți în urma ta, dacă nu lași și oameni.

Se îmbracă în grabă și țesim. Calculez că am stat 160 de minute și, pe moment, mă sperii, dacă am uitat să-l întreb ceva? ! În pas viol, profesorul e deja la lift. Mai apuc să văd, pe un perete, un citat din Jean Jaurès, „Nu-i înveți pe alții ceea ce vrei. Nu-i înveți nici ceea ce știi. Îi înveți ceea ce ești”. Iar Iulian Mincu e, socotesc, un prestigios om de știință, deschizător de drumuri și, lăsînd inutilile precauții, creator de școală. Ca să fie ce e, ziua sa de muncă numără, invariabil, 18 ceasuri, de pe urma cărora, iată, profesorul și-a cîștigat un renume. Și încă mai mult decît atît, un nume, rostit cu respect în aria medicinei internaționale.

Reproducere după TIA PELTZ

Apele minerale: semne bune

Relativ recent, Consiliul Superior Sanitar a instituit o Comisie interdepartamentală de specialiști privind factorii terapeuticii naturali, careia i s-a încredințat sarcina coordonării activității de cercetare, exploatare rațională, protecție și valorificare a tuturor factorilor terapeutici naturali (ape minerale și gaze terapeutice, nămoluri și lacuri, factori climatici). Ca unii care am sesizat, între primii, necesitatea înființării unui astfel de for cu responsabilități republicane, care să înlocuiască talmeș-balmeșul ce domnea împrejurul mai tuturor surselor de apă minerală, nu ne rămîne decît să salutăm inițiativa Consiliului Superior Sanitar, în măsură să asigure aplicarea legislației în vigoare. Această legislație există de mai multă vreme — este vorba despre reglementările Ministerului Geologiei privind cercetarea și exploatarea rațională a zăcămintelor, dar mai ales cele cuprinse în Legea nr. 3/1978 (privind asigurarea sănătății populației), care posedă două secțiuni, în cadrul capitolului VI cu precizări asupra competențelor ce revin fiecărui factor în parte. Conform legii (art. 146, lit. b), Ministerul Sănătății trebuia să stabilească normele tehnice privind protecția sanitară a sta-

țiunilor balneoclimatice, precum și norme unitare de utilizare a substanțelor minerale terapeutice. Ceea ce, prin Ordinul ministrului nr. 99, din martie 1979, s-a și făcut, el referindu-se la normele tehnice de asistență medicală și climatică. „Acest ordin, deși derivă direct din lege — ne spunea inginerul geolog Didolf Swoboda, din cadrul Laboratorului de studii privind resursele naturale al Institutului de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală — nu a fost multă vreme decît puțin cunoscut și tocmai de aceea adesea ignorat. El a fost multiplicat corespunzător, dar prevederile lui păreau că nu ajunseseră tocmai la cei care erau implicați într-un fel sau altul în problema respectivă. Mai mult decît atît, pînă anul trecut nu se cunoșteau nici unitățile către care acest ordin se adresa, zăcămintele de factori terapeutici nefiînd atribuite direct unei anume unități. Pe scurt, dacă cineva exploata un zăcămint, lucrul îl privea personal... Așa s-a întâmplat că, de exemplu, un mare zăcămint s-a fie exploatat simultan de cite două sau trei unități, reprezentînd uneori interese diferite (în defavoarea evidentă a sursei propriu-zise), în timp ce altele rămîneau în paragină, neîntîrind în responsabilitatea nimănui”.

Așadar, odată cu înființarea comisiei interdepartamentale amintite, lucrurile sînt cu adevărat pe făgașul lor bun. Practic comisia s-a instituit de anul tre-

cut, dar confirmarea oficială a obținut-o în luna februarie a anului acesta. Din ea fac parte reprezentanți ai Ministerului Sănătății, Geologiei și Turismului, Consiliului Național al Apelor, Comitetului pentru Problemele Consiliilor Populare, U.G.S.R.-ului, U.N.C.A.P.-ului, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și al Institutului de balneologie, cel care dispune de un corp tehnic profilat pe probleme balneare. Primul lucru care s-a făcut în cadrul comisiei, pregătînd într-un fel terenul pentru aplicarea legii, stabilindu-se astfel persoana responsabilă, a fost atribuirea zăcămintelor hidro-minerale pe unități, care au devenit astfel „beneficiari de zăcămint”. Mai exact, un număr de 137 de zăcămint și lacuri terapeutice au fost selectate din bogăția uriașă a țării, ca și 21 de localități și puncte cu climat terapeutic — toate atribuite unităților responsabile de exploatarea lor, de cercetarea și de protecția zăcămintelor. Nu vom intra în amănunte, lista fiind prea lungă. Important este că toți acești „beneficiari de zăcămint” (cei mai mulți dintre ei aparținînd Ministerului Turismului, apoi U.G.S.R.-ului, consiliilor populare etc.) trebuie să păstreze o linie unitară în exploatare și cercetare, alcătuiind și documentații unice ale surselor, un fel de dosar de bază al zăcămintelor cuprinzînd toate datele sale principale, de la resurse pînă la modul de exploatare, după un plan bine întocmit. Din păcate,

asa cum ne spunea tovarășul Swoboda, foarte puțini beneficiari, cel mult 10 din 137, au întocmit și supus aprobării documentațiile necesare (de laudat aici Centrula berii, care răspunde de apa minerală îmbuteliată — inclusiv cea terapeutică, de Malnaș, Slănic, Hebe și Căciulata, folosită cu rezultate remarcabile în tratamentul unor afecțiuni — și care știe că nu poate face nici un rabal normelor sanitare!). De asemenea, foarte puțini beneficiari s-au înscris în prevederile legale care stabilesc perimetrul de protecție sanitară. Există în acest sens două zone: cea de regim sever cuprinzînd protecția strictă a surselor izvoarelor sau forajelor, luciului de apă, și a doua, zona sanitară de restricție, mult mai largă, protejînd zăcămintul în sine, zona sa hidrogeologică și de factor climatic.

Cu alte cuvinte, iată că s-au făcut pași importanți pentru reglementarea cum se cuvine a tuturor aspectelor legate de folosirea factorilor naturali de cură, inclusiv a apelor minerale, bogăție inestimabilă a țării noastre. „Dealtfel, ne mai spunea inginerul Swoboda, problema noastră n-a fost niciodată, și nici nu este încă, a resurselor, a fondului de ape minerale, ci mai cu seamă cea a gospodăririi și valorificării acestor resurse!” În fine, începutul în această direcție s-a făcut. Sperăm, desigur, ca lucrurile să nu se oprească aici.

DUMITRU GRAUR

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

— Se știe — chiar și dv. ați „mărturisit-o recent, într-un interviu — că prin anii '54-'55 ați fost primul dodecafonist român. Cum ați ajuns de la dodecafonism la muzica bizantină și la preluarea creației a coralelor lui Cucu și Vidu? Nu-i o prăpastie?

— N-am început ca dodecafonist. Am început compoziția cu marii maeștri Mihail Jora, Mihail Andricu și Liviu Rusu. Între 1950 și 1955 s-a conturat o perioadă a mea legată de postimpresionismul românesc, careia îi datorez peste cincizeci de lieduri, trei sonate, un cvartet de coarde etc. Abia după 1955 am făcut acel salt la care vă referiți și care a provocat un foarte mare scandal în presa vremii: am apărut cu lucrările dodecafonice „În marea trecere” (după Blaga), „Treizeci de suplici”, „Porumbelii morții”, „Noaptea de august”, operele „Prometeu” și „Mariana Pineda”. Precizez, era vorba, într-adevăr, de un dodecafonism, dar de unul latin, asemănător, după cum s-a remarcat în presa italiană, cu cel cultivat de comunistul Luigi Nono, de Petraschi și mai ales de „prietenul meu mai mare”, Luigi Dallapiccola. Deci, nu renunțam la conceptul de melodie, nici la inspirația din gamele populare de tip oriental sau din imensa varietate ritmică a dansului țărănesc.

— Dacă ne aducem bine aminte, lucrurile, în ce vă privește, nu s-au limitat la un scandal — fie el și „mare” — în presa vremii. Pare că s-au luat și niște măsuri.

— Aceiași care, în 1952, mă excluseseră din Uniunea compozitorilor pentru vina de a fi compus niște lieduri pe versuri de Bacovia, Goga și Blaga, aceiași neostențiți dători de rețete de „accesibilitate”, m-au „decapitat” și pentru dodecafonism. Erau aceiași care, în perioada interbelică, scriseseră, referitor la „Năpasta” lui Sabin Drăgoi, că „a intrat bălegarul țărănesc la operă”, primind replica nimicitoare a lui Tudor Arghezi. În ce privește lucrările mele, trebuie să vă spun că ele n-au provocat doar scandal, ci și unele recunoașteri. Ziarul francez „Le Monde”, vorbind despre nou și modern în muzică, le-a consacrat pe toate.

— Dar unii, în epocă, și nu doar în epocă, v-au privit altfel. În nici un caz ca pe un „modern”.

— Vă referiți, probabil, la tandemul Monica Lovinescu-Virgil Ierunca, de la „Europa liberă”, care m-au etichetat drept exponent al proletcultismului pentru perioada '52-'54.

— Când ați revenit în Uniunea compozitorilor?

— În 1954, readus de Ion Dumitrescu. Scoaterea mea din uniune fusese, de altfel, ilegală. În organizația noastră de breaslă eu intrasem printr-un concurs — la care mă prezentasem, e adevărat, și cu liedurile incriminate. Păstrez, din acea vreme, o foarte interesantă corespondență cu G. Bacovia și cu doamna Bacovia, cu L. Blaga și cu doamna Goga. Probabil, „proletcultiști”, ca și mine, din moment ce-mi primeau scrisorile și acceptau să-mi răspundă la ele.

— Vă întrebam, la începutul discuției noastre, cum ați ajuns la muzica bizantină, la cîntecul popular...

— Spre muzica bizantină și folclorică m-am îndreptat prin 1968, adică în vremea în care, în toată lumea, se conturau — vă amintiți — noua melodie, noua tonalitate. Am început să folosesc procedee medievale și renascentiste, dar într-un context sonor contemporan. Dintr-o lucrare mea, piese cum sînt „Im-

DORU POPOVICI:

„Să nu ne sfiiți să spunem
«nu» imposturii!”

nurile bizantine”, baletul „Poem bizantin”, cantatele „Omăgiu lui Palestrina”, „Epitaf Eftimie Murgu”, Simfonia a III-a Bizantină, Simfonia a IV-a în memoria lui Nicolae Iorga, „Omăgiile” aduse lui Sadoveanu, Garibaldi, Gheorghe Cucu, „Legenda ciocirlii”, operele „Interogatori în zori” și „Noaptea cea mai lungă”, scrise, prima, pe un libret de V. Birlădeanu, a doua pe un text de D. Mutașcu, și, în general, poemele concepute pe colaje în proză ale Martei Popovici sint, cred, semnificative pentru această orientare.

— Nu cumva sînteți cam academic, Doru Popovici? Vi s-a adus acest reproș.

— Nu mi-am propus niciodată să inoviez. Am dorit dintotdeauna să fiu eu însumi, confundat până la identificare cu spiritualitatea românească și cu sensurile majore ale timpului nostru. M-am despărțit de expresionismul fără să-mi reneg lucrările, dorind ca, în acest veac agitat, muzica mea să aducă un mesaj al liniștii, al împăcării. Și, nu întâmplător, dragostea de țară, iubirea curată, tema muncii, a păcii sînt temele predominante în această ambianță. Aceasta este — dacă vreți — „academicismul” meu.

— Și vi se mai aduce un reproș: că ați fi protocronist. Ce înseamnă protocronism în muzică?

— Am colaborat cîndva cu talentul nostru critic literar N. Manolescu în realizarea unor emisiuni radiofonice. Am lucrat excelent împreună. I-am scris și o emoționată scrisoare despre acea perioadă. Am suferit însă îngrozitor cînd am văzut poziția estetică pe care s-a situat în ultimii ani și mai ales înversunarea sa împotriva protocronismului. Nu înțeleg, ce-l supără cînd se arată, cu argumente, că noi, românii, ca și alte popoare, deținem niște priorități

în diferite domenii ale culturii? Pe N. Manolescu îl deranjează aceste priorități în literatură, pe alții în artele plastice sau în muzică. De ce oare?

— Chiar nu știți de ce? Dar despre asta, cu voia dv., o să mai vorbim. Să revenim acum, vă rugăm, la muzică.

— Cei mari muzicologi ai țării noastre, la care m-am alăturat, au subliniat îndeajuns semnificațiile majore ale protocronismului muzical românesc, mai ales în ceea ce privește folclorul, muzica bizantină și creația lui George Enescu. Dar citeva exemple mai evidente sînt necesare: studiile lui Ștefan Niculescu despre protocronismul muzical al lui G. Enescu, tezele lui Aurel Stroe despre protocronismul muzical al lui Anton Pann (aș spune: despre genialele „vițiuni modale” ale lui Anton Pann!), tezele protocronismului muzical, raportate la opera „Oedip”, ale lui Lazăr Octavian Cosma. Ni se reproșează, cînd evidențiem aceste realități, o exacerbare a orgoliului național, uitîndu-se că nu sîntem singurii care operăm cu astfel de măsuri. N-aș sfătui pe nimeni să nege protocronismul muzical al lui Richard Wagner în Germania, sau pe cel al lui Béla Bartók în Ungaria, sau pe cel al lui Mussorgski în Rusia. În chip firesc, nouă, românilor, nu ne poate fi indiferent că G. Enescu, înaintea lui Bartók și a lui Messiaen, a introdus noi game și ritmuri în muzica mondială, nici că Anton Pann l-a prevestit pe Bartók cu decenii înainte. Nu știu ce poate fi rău sau „șovin” în asta!

— Dv., Doru Popovici, ați fost acuzat de „șovinism” nu numai ca adept al protocronismului, ci și ca muzicolog și compozitor.

— Da, s-a spus despre mine, tot la „Europa liberă”, de către același tandem, că propag o muzicologie „naționalistă” și „șovină”. Și chiar o muzică a orgoliului național... E de văzut însă dacă aceia care formulează astfel de acuzații nu se află chiar ei în această culpă, de vreme ce, în mod hotărît, sînt denigratori ai culturii poporului român. În ce mă privește, eu am datoriat să apăr valorile culturii poporului meu, în deplin respect față de valorile altor popoare. Doar din acest unghi pot fi judecat.

— V-ați exprimat mai înainte nedumerirea în fața modului în care este combătut protocronismul. Într-adevăr, oare de ce, într-o blajină discuție culturală cum este (mai exact, cum ar trebui să fie) cea despre protocronism și sincronism, se pune, de către cei ce dezavuează protocronismul, o atît de feroasă rezistență? Care să fie miza acestei atitudini?

— O să vă spun îndată ce cred. Dar mai întîi, să recapitulăm niște lucruri, ca să înțelegem mai bine atitudinea de care vorbești. E. Lovinescu, după cum se știe, a intrat în istoria culturii noastre prin merite deosebite. A avut însă și idei contestabile. Marele critic a dorit — sint convins, cu sinceritate — să ne ofere un drum spre universalitate prin lăudarea exagerată a Occidentului. Să amintim însă la acest punct că Occidentul văzut de Lovinescu la începutul secolului al XX-lea era altul decît cel de acum, care este un Occident crepuscular, obosit, ce se „oxigenează” cu disperare, căutînd surse proaspete în sud-estul

(Continuare în pagina 10)

ILIE PURCARU ■

FLORIN MUGUR

Despre demnitate

lui Marin Preda, în memoriam

1.

Bătrînețea nu înseamnă nimic un cuvînt gol, o trecere goală pe fața morților o slabă lumină de lună.

Dar destui au murit parcă altceva n-au mai făcut decît să moară

destul de o sută, de o mie de ani parcă altceva n-au mai știut să facă —

ultimul sufocîndu-se cu o lacrimă la ora două noaptea așezat pe marginea patului, în pardesiul apus.

Destui au murit. De-acum înainte, nimeni! Nu știu cine ești, dar te rog, dar îți ordon: nimeni, înțelegi, absolut nimeni.

2.

Știai că sînt un om drept? mă-ntreba. Și camera lui cu multe cărți și pardesiul — pe fața lui lumina slabă a unui cuvînt.

Știai că sînt un om drept, te-ai gîndit vreodată?

Și reverele pardesiului ridicîndu-se să ascundă chipul unui om care moare.

Spune-mi, știai?

Iartă-mă că insist. Și risul lui behăit care-și ridea de sine. Camera. Un pardesiu de student din Boema.

Tremurul din zori al unei națiuni tremurul superb al unei națiuni friguroase.

3.

Să înaintezi prin explozii ca soarele.

Să nu înaintezi deloc ca soarele.

Să stai să mori încet luminînd

atît cît poți, nu mai mult ca soarele.

4.

Această retragere cu toate torțele stîlscă acest strigăt încet: m-a părăsit risul.

El era coriul cu fire de argint al temerilor mele

el era semnul că sînt, era parțiala mea demnitate.

Unde ești, risule? Nori uriași îmi acoperă capetele ascuțite ale nervilor.

M-a părăsit risul.

Uite-l în afara mea, uite mirific hohotul de ris mirific voioșia oamenilor inteligenți. Rînilor primăverii se deschid în hohotul lor de ris.

Hohotul, hohotul această tufă de liliac cu dinții strălucitori aceste ghionturi delicate ale veseliei în absența lui acești munți înalți și risipiți și cu zăpada pe vîrfuri ca un hohot de ris.

5.

Ironia lui, o insurecție armată a spiritului. Brusc, risul m-a părăsit. Am rămas drept — și toate marile mele cutremururi

au incrementat un fel de bilciuri moarte un fel de mea culpa a urîșeniei.

Teapăn și drept. Au trecut aproape doi ani. Alit de rar plîngem onest.

Depart, demnitatea lui palidă și ușor rigidă ca o fotografie veche chipul ars de nădușală al aventurii intelectuale

departe, vocea lui: nu există destin există numai politica.

Față-n față el și politica privindu-se-n ochi.

Să mori încet să luminezi.

Alit de rar plîngem onest.

Contemporanii mei

„Cavalerul trac”

Cititor în pietre milenare cu însemne, pentru noi, misterioase, Ion Gheorghe umblă prin Bucureștii trepidînd de sfîrșituri motorizate, nimbînd de aura miturilor esențiale, cu auzul protejat de cele câteva zeci de cuvinte dacice pe care le îngînă scandîndu-le cu adorație.

E os de țaran călît de vînturi și plozi și cînd merge, cu pieptul înalt cu un soi de îmbășoșare voltă, trupul său împinge în față un plug nevăzută, despicător de brazde.

Mîșcări tăioase, gesturi decisive, o privire sfredelitoare, aserțiuni cu pretenții de verdict, fac din el, la prima vedere, un companion incomod, dacă nu chiar antipatic.

M-a abordat într-o zi (acum aproape un deceniu), după ce publicase cea splendidă litanie cu miros de bucovină și literă veche, „Zoosofia”, împungîndu-mă cu degetul și întrebîndu-mă:

— Tu ești Mircea Micu?

— Io l-am răspuns, învîrtîndu-mă la rîndu-mi și pe jumătate mălăuit că un poet de renume lui îmi acordă atenție.

— Tovarășe, a continuat fără să-și deplaseze degetul din dreptul meu și pri-

vindu-mă cu ochi de hipnotizator, îmi interzice de azi înainte să faci „chestii” de alea la adresa mea!

— Ce chestii? m-am mirat eu.

— Parodii din alea... Ai înțeles?

Am „înțeles” și nu l-am mai parodiat niciodată, și mi-am pus la rîndu-mi zălele de ardelean nu prea spîmînos și cînd treceam unul pe lîngă celdălat comunicam prin intermediul... magnetismului.

Ascet prin structură, a străbătut Oceanul Atlantic și-a robotit cot la cot cu marinarii refuzînd orice privilegiu care l-ar fi diferențiat de restul echipajului. Nu se socotea primul între egali!

Apoi a fost în Cuba și-a tăiat trestie de zahăr cu îndîrjirea cu care bunicii și străbunicii săi au scormonit pămîntul Bărdăganului înnoibilîndu-l cu sudoarea lor sfîntă.

De ani și ani, descifrează pietre cu forme bizare culese de el din albiile de riuri străvechi, le pipăie și le miroase, le „radiografiază” cu răbdare de arheolog.

Anul trecut, întorcîndu-ne în aceeași mașină de la sărbătorirea lui Goga, am avut revelația adevăratului Ion Gheorghe, poetul vădit pe dinăuntru cu petale, împătimitul de istoria acestui neam, vorbind cu exactitate uluitoare despre aproape fiecare așezare străbătută începînd de la Rășinari și pînă la Cetatea de Rîșnov.

De la etimologia numelui celui mai

umil sat, pînă la teoretizări vîndînd o totală cunoaștere a lui Părvan și nu numai...

M-am gîndit de multe ori că el își clădește poemele pe cuvinte de granit pe care le cioplește cu sîrg și îndîrjire sudîndu-le, multe lîngă multe, cu răbdarea și ofrandă sudorii țaranilor din care descede și pe care-l iubește ca un fanatic. „Trachomania” care i se impută de te miri cine nici nu-l deranjează, nici nu-l obținează, nici nu-l deprimă. Din contră: îl fletează!

Fiindcă numai eu știu că el, Cavalerul trac, încalecă noaptea pe-un roib imaginar și, părăsind înclătarea de piatră a orașului, năvălește spre cîmpia Buzăului îmbrăcat în cămașă țărănească (adevăratea lui armură), oprește calul la marginea unui lan cu griu verde de mai și, prăbușindu-se în el ca într-o apă, stă așa răstîgnit să-l asculte cum crește, închipuindu-și bolta o imensă piine proaspăt scoasă din cup-tor spre îndestularea întregii nații române.

În zori, împins de sulița de platină a Luceafărului de zi, se întoarce odihnit în oraș de oșel și beton, își mîngieie pietrele, își pune armura ocrotitoare și cioplește poeme pe bucăți dure de granit.

De cite ori îl înțîlnesc miroase a iarbă, și-a griu, și-a pămînt binecuvîntat de cîntecul ciocirliilor.

MIRCEA MICU ■

CARTE

Proza unei generații

Petru Mihai Gorcea
Structura și mit
în proza
contemporană

Structură și mit în proza contemporană (Cartea Românească, 1982) este o carte într-un fel previzibilă în evoluția critică a lui Petru Mihai Gorcea după Nesomnul capodoperelor (1977), semn al efortului de configurare și adăugare a unui sistem, critic personal sau, ca să ne păstrăm în limitele modestiei în afirmații a autorului, a unui sistem de lectură critică. Fixându-și de la bun început descendența de metodă la întretăierea dintre critica structuralistă și cea arhetipală (și, am adăuga noi, în prezența unor sugestii de semiotică, de critică tematică de tip Gaston Bachelard și de psihanalitică), Petru Mihai Gorcea încearcă în ultima sa carte o ordonare a apetitului analitic — remarcabil și eficient și în Nesomnul capodoperelor — în cadrele unor teoretizări pe care le anunță a fi încă în stadiul incipient. Finalitatea acestui tip de eseu este detasată de structurile narative și a arhetipurilor specifice prozei așa-numite „generații de la 1960” și, într-un fel, justificarea statuării ca generație a unei pleiade de prozatori „de vîrste sensibile diferite”, prin sesizarea unor mutații estetice realizate de operele lor cele mai reprezentative în mișcarea prozei contemporane.

Titlul cărții este fidel organizării ei interioare: proza deceniului „șazece” este privită o dată din perspectivă semiotică și de structură narativă și a doua oară prin suprapunerea unor modele mitice. Partea întâi, „apropo de didactică”, slujește de punere în temă cu problemele statutului opereii literare ca mesaj. Într-adevăr, teoretizările au aici aerul de rezumat didactic, fără intenții vădite de originalitate și în cea mai mare parte fără suport analitic. În economia cărții, capitolul Statutul semiotic putea lipsi. În schimb, „lecturile posibile” ale Vinătorii regale a lui D. R. Popescu reprezintă partea cea mai rezistentă a acestui eseu. Autorul propune patru lecturi ale acestei cărți, considerând-o succesiv bildungsroman, roman sentimental, tragedie, roman al căutării adevărului. Posibilitățile de lectură s-ar putea înmulți, desigur, totuși cele patru „grile” sînt în general convingătoare și atestă o dată mai mult fertilitatea pluralității lecturii. Mai puțin riguroasă în alcătuire se arată a fi secțiunea intitulată Structurile privirii, care se vrea un demers de naratologie, conceput sub forma unui inventar de scheme narative și de tipuri de funcții narative utilizate de prozatorii anilor „șazece”. Chenarul teoretic este de astă dată constrîngător și aplicat puțin cam forțat materialului analitic, ale cărui volute trădează nu o dată rigorile demonstrației. Problema de naratologie li se substituie, adesea fără voie, elemente de caracterologie, care, fără să putem spune că nu aduc disocieri de finețe (vezi paginile dedicate lui Fănuș Neagu din Ingerul a strigat, Bălăiță — Lumea în două zile, Bănuțescu — Drobia, Milionarul etc.), scapă totuși de sub controlul rigorii demonstrative.

Sub semnul străvechilor mituri este un capitol de arhetipologie, a cărui finalitate fusese deja anunțată în „lecturile” Vinătorii regale din prima parte a cărții. Identificarea unor mituri cum sînt cel al Mumei arhaice, al lui Hyperion, al Antigonei, al labirintului ș.a.m.d., și tipologizarea personajelor întinse în cărțile acestor prozatori în „duburi ale văzduhului”, „efigii ale apei” și „fapturi solare”, se realizează în mod evident prin intermediul categoriilor critice bachelardene, nereușind întotdeauna să se păstreze în limitele unor suprapuneri acceptabile, ferite de asocieri naive (vezi demonstrația insuficient argumentată despre mitul lui Dionysos în Galeria cu vită sălbatică, de pildă).

Concluzionînd asupra mutațiilor în atitudinea față de om pe care le aduce proza acestei perioade prin depășirea realismului schematic al perioadei anterioare, Petru Mihai Gorcea încheie acest eseu bine condus și echilibrat în afirmații cu o categorisire a demersului său drept „o propunere de lectură și o propunere de orientare pe scara valorilor”.

TANIA RADU

LA UN DEBUT

Cu o elegantă plachetă tipărită la Editura „Litera” își face debutul o nouă poezie din Argeșul bogat în valori cu care un fericit accident biografic (privilegiul de a lucra la revista literară ce apare la Pitești) m-a legat par-se pentru totdeauna.

E vorba de „Liniști albe” de Ioana Tatu.

Și e, dacă înțeleg bine, dacă materia lirică a volumului e și autobiografică, un debut cu obstinatie întârziat. Autoarea bate la poartă verbală după exerciții solitare, pe care nu s-a grăbit să le publice. Nu lipsite de stîngăci, ori de inerențe tributuri plătite model, scurtele poezii ale Ioanei Tatu sînt de cele mai multe ori de o frapantă ingenuitate: „Trecutul turn te-nchide precum / Focnet de apă, / Păsări cristaline.”

CAP LIMPEDE

Ca un sărut în care te-am aflat / Sub pragul unei inimi, oare cine / Uimi-rea ta cu moarte-a săgetat? / Trecutul turn te-nchide-n Ararat”. Motivul predominant e, bineînțeles, dragostea, primitivă și privită cu o grație defensivă: „Seară de flori, petale închizînd / Sub cerul înroșit și lăcrimă / Privilegiu, o ceeane la-nceput, / Te implică în joc necunoscut. / Si stăvilînd minunea de apoi / Vinăți cu lănci, sub zăfchile moi. / Ne iscodeau lumini din goluri reci... / Iubire sfîntă, unde mă petreci?”

Ioana Tatu nu-și refuză tonul (și, evident, stilul) melopeic al romanței și un aer de „vechi”, curat și stenic, îi colorează compunerile: „Dinspre gura Mării Moarte / Barca vieții aureste. / Trec sublimă caravane / Echi-pate-măratește. / Noi doar singuri stăm la prora / Drumului de-acum în treaptă, / Peste coama Ursei Mari / Calea Laptelui se-ndreaptă / Si murim, murim de teama / Unui gest care ignoră / Sfînta trecere prin stele — / Barca vieții ne devoră”.

Odată consumată reveria debutului, privindu-se în oglindă severă a poeziei turnate în plumb, poeta din Argeș are datoria să îndrăznească mai mult, să se rostască mai ferm, punînd în mișcare imaginile (dar și gîndurile) caabile să-și ateste rostul într-o „competiție” în care grație multelor valori ale momentului, e tot mai greu să te afirmi și, mai ales, să rămîi. (Gheorghe Tomozei)

ANTICARIATE

Nu prea mai sîntem sensibili la magia acestui cuvînt „Anticariat” desi, ca să fiu sincer, termenul a fost reabilitat după o lungă perioadă de ostracizare. Nu si-a redobîndit însă și parfumul dughenelor de anticari de pe malul Dimbovitiei de acum 4—5 decenii pentru că în primul rînd nu prea sînt anticari în adevăratul sens al cuvîntului. Cu totul, asemenea „păsări rare” mai sînt în București, dacă numărăm bine vreo patru, toți cu peste 20 de ani vechime în meserie: Mihută Simion, Enescu Alexandru, Radu Berceanu, Cristina Andreescu. În schimb anticariatele s-au înmulțit. Există aproape acum în toate noile cartiere ale Bucureștiului; mai puțin sînt punctele de achiziții — trei cu totul — cu spațiu puțin și dispunînd de insuficienți oa-

meni. Din cauza asta nu prea găsești în anticariat, cel puțin cititorul obisnuit nu prea găsește, ceea ce ar dori. De vină este și rămînerea în urmă a concepției achizițiilor, dar despre asta vom reveni într-o notă ulterioară. Pînă atunci să notăm că în ultimul timp prin centrele de achiziții ale anticariatelor au trecut și o ediție din 1543 a „Elementelor” lui Euclid și ediția din 1643 a Cazaniei lui Varlaam și cîteva tipărituri realizate la Snagov de Antim Ivireanul. S-au mai strecurat și unele lucrări enciclopedice din Larousse și cite un Dor-ga, Xenopol, Murărașu sau Giurescu. Rară, cartea valoroasă se mai găsește totuși. Bătălia pentru aceste cărți se duce însă între bibliofili — puțini scriitori dar printre ei Adrian Păunescu și Eugen Barbu, precum ne informează Mihută Simion, un bine cunoscut anticar. Da, au apărut un tip nou de bisnitar, nu știu ce invite pe alte planuri, dar cumpără masiv carte de anticariat. Aceștia mai procură cărți și de la tonele de colectare a hîrtiei, vechi editii, unele valoroase, vindute de unii gresit cu kilogramul; după cum urmăresc anunțurile de vinzări de cărți din „România liberă” și „Informația Bucureștiului”.

Asadar, în circuitul dinspre anticariat către omul de bibliotecă, de carte, au apărut cîteva aspecte care ar trebui să se îndrepte o atenție mai susținută. Despre situația pe traseul cărților spre anticariat, cu altă ocazie... (Harambambie Lere)

TEATRU

Vorba lui Tănase

Despre Tănase, doar cîteva vorbe în deschidere și cam tot atîtea în epilogul reprezentației. Titlul e un simplu pretext, deoarece în fapt „Vorba lui Tănase” e un spectacol autonom, de actualitate, și nu un florilegiu revuistic ce reia sau parafrazează — cum e tentat să anticipeze spectatorul — teme și poante din anii de aur ai „Cărăbșului”. Structura și maniera spectacolului amintesc totuși modelul revistei de altădată. Autorul partiturii dramatice, medicul Cornel Constantinescu, și-a propus o revistă pe gustul marelui public, din care — ne declară chiar dînsul în programul de sală — să nu lipsească nici unele mici condimente tematice agreate de „Mitică”.

Din acest punct de vedere, „Vorba lui Tănase” este o reușită. Se ride mult, copios, se ride cu gura pînă la urechi. În sfîrșit, în locul scenetelor lăbărate, încărcate de verbaj, cu glume matusalemice și poante stoarse cu compresorul, în sfîrșit, deci, umor dens, în cascade, distribuit de-a lungul unor episoade în care aproape fiecare replică se descarcă în vorbă de spirit. Este ceea ce a fost și ar fi trebuit să rămînă umorul în teatrul de estradă. N-am înțeles, tocmai de aceea, niciodată de ce unii critici se apropie în robe de procuror de textele umoristice, căutînd cu luminarea, acolo unde nu e cazul, semnificații didactice și diatribă filosofice și arătîndu-se extrem de contrariați cînd o sală plină ride în hohote. Se uită mereu că terapia risului nu se poate substitui prin precepte educative, că, în general vorbind, comicul și umorul (dar între limitele decenței) reprezintă totdeauna, în ultimă instanță, demascarea imposturii sau evidențierea unor trăsături morale voalate de aparență, stîngăcie, timiditate. Și se mai uită că este foarte greu să faci o sală întreagă să ridă cu lacrimi!

Partitura dramatică, spuneam, este la înălțime, dar, din păcate, interpretarea a început pe ici pe colo să dea semne de oboseală. Astfel, regia a permis cam devreme derogări de la ceea ce trebuie să fie seriozitate și rigoare chiar într-un spectacol de revistă. Pe scenă, balerinele vorbesc între ele, vestimentația a uitat cam de mult gustul fierului de călcat, iar rutina începe să netezească jocul actorilor. Din spectacolul, prezentat joi, 8 mai, a lipsit Al. Lulescu, anunțat cu litere de o șchioapă pe afiș, au lipsit și alții, ceea ce ni se pare inadmisibil. Noroc că risul ține loc de toate și spectatorul este tentat să uite neajunsurile, să uite, de pildă, că spectacolul evoluează între trei pereți goi, decorul fiind ca și inexistent.

O distribuție onorabilă prilejuiește reîntîlnirea cu vedete îndrăgite de publicul larg: Cristina Stamate, Ciupi Rădulescu, Anton și Romică, Aurelian Andreescu, Jean Păunescu, Mihai Persa, George Enache. Dar greul apasă pe umerii lui Nae Lăzărescu, veritabil arbitru al veseliei și actor ce se străduiește să aducă în scena românească un nou personaj popular. După sminteala pedantă (Dem. Rădulescu), mahmureala sincopată (Nicu Constantin) și paranoia în hainele zăpăcelii (Puiu Călinescu), ar veni și rîndul „prostiei ce adevăr grăiește” (Nae Lăzărescu). În această ordine de idei, cîteva observații și, poate, o sugestie. Dacă, așa cum s-a dovedit, revista de altădată poate imprumuta modele valoroase, de ce oare nu se scriu, ca și altădată, în mod special, texte pentru anumiți actori? Distribuția la nimereală sau prin aproximări siluite anulează tocmai farmecul revistei, unde publicul își caută actorul preferat tocmai fiindcă îl știe mereu același. La Tănase se concepeau texte anume pentru Mia Apostolescu, Elena Burmaz, Nora Piacentini, Gh. Treșian, Nae Roman etc.

Ne-au venit în minte toate acestea urmărînd-o în scenă pe Cristina Stamate, actriță pe care o prețuim în mod deosebit dar care, de data aceasta, a avut misiunea îngrată de a scoate la lumină un rol palid, inconsistent, și atît de impropriu pentru o interpretă ce joacă, dansează și cîntă cu aceeași ușurință și după toate regulile teatrului de revistă.

LIVIU TIMBUS

„Să nu ne sfîim să spunem

«nu» imposturii!”

(Urmare din pagina 9)

europăen, în Asia, în cele două Americi, în Africa. De fapt, Occidentul era astfel chiar și atunci, dar viziunea idealizantă a lui Lovinescu ni-l propunea în alte culori. Ce ne putea oferi un asemenea Occident, ieri ca și azi? Iată însă că unii, care nu vibrează în consonanță cu spiritualitatea românească și cu epoca în care trăim, l-au luat pe Lovinescu drept stîndard, drept un model fără cusur, jignîndu-l cu nerușinare, în numele lui, pe marii reprezentanți ai culturii noastre, pe marii artiști și patrioți care au fost M. Eminescu, N. Iorga, O. Goga, G. Călinescu. În ce ne mai privește, nu pot rămîne pasiv la denigrarea valorilor noastre și mai ales a tezelor lor fundamentale. În cartea mea „Preste deal” am evidențiat faptul că bunicul meu, Ion Vida, a luptat alături de Ion Vidu și de marea familie a Brediceniilor împotriva Imperiului austro-ungar. Iar după mamă mă trag din vechia familie a Gîrlășenilor, luptători împotriva aceluiași silnicii. Militînd pentru ceea ce militiez nu fac altceva decît să continui, de pe poziții contemporane, lupta alor mei. M-am lungit puțin, vă rog să mă iertați, dar am crezut necesar să mă explic... Si acum, să vă răspund la ceea ce m-ați întrebat referitor la atitudinea unora față de protocronism. Cred — în lumina faptelor pe care vi le-am expus —

că această atitudine nu este o chestiune de estetică. Ea este o pledoarie care are drept consecință — cu voie sau fără — introducerea și încetăținirea unui crez artistic nepotrivit în cultura noastră. S-ar putea să greșesc...

— În aceeași ordine de idei, o întrebare adresată deopotrivă literaturii care sintetizează: nu cumva tot aici — în substra-tul „neestetic” al lucrurilor — se află și explicația faptului că, în legătură cu unele cărți, se face nu exegeză critică, ci politică literară? Adică despre unele cărți se vorbește, iar despre altele se tace: sau se vorbește în funcție nu de operă, ci de o anumită poziție de idei a autorului.

— Aveți dreptate. Un exemplu pe cit de recent, pe atît de semnificativ, este modul în care a fost primit, de către critica literară, romanul lui Eugen Barbu „Săptămîna nebunilor”. Trebuie să vă spun că mie această carte mi-a plăcut enorm. Am și tradus dealtfel, în italiană, fragmentele „venetiene” ale cărții, care s-au bucurat în Italia de un adevărat triumf. (Vă amintesc că sînt italianist și că am fost distins, pentru scrierile mele raportate la Italia, cu cea mai înaltă decorație a statului italian.) Poate că sînt subiectiv, dar consider că paginile lui Barbu despre Venetia sînt fără pereche în literatura mondială. N-am spus că sînt cele mai frumoase. Sînt niste pagini în care „cuvîntul cîntă”, creînd sentimentul că Eugen Barbu, ca și marele nostru prozator Fănuș Neagu, nu scrie, ci muzicalizează... Drept pentru care am fost surprins, deși, poate, n-ar fi trebuit să fiu, că dintr-o critică noastră valoroasă, N. Manolescu și M. Iorgulescu, singurii dealtfel, au scris despre carte așa

cum au scris. Ce-i drept, Manolescu mai ponderat, mai abil, recunoscîndu-i romanului și unele calități, dar Iorgulescu cu rea-credință și cu un ocean de ură în suflet. Mă tem că, oricum ar fi fost cartea lui Barbu, chiar de-ar fi fost și de-o sută de ori mai bună, cei doi ar fi scris la fel. Chestiunea este valabilă și în cazul altor critici, pe care nu-i interesează opera, ci autorul, mai exact spus ideile lui, opțiunile lui, steagul pe care îl apără. Toate acestea sînt o simplă opinie de cititor. Vă rog să-o luați ca atare.

— Nu sintetizez prea aspru cu critica, Doru Popovici?

— Credeți? Dimpotrivă, m-aș bucura dacă aș putea consemna cit mai multe succese ale acestei critici. M-aș bucura, odică, dacă ei, criticii noștri, ar tipări, de pildă, mai multe cărți de sinteză, mai multe monografii, nu numai culegeri de articole. Gazetăria e foarte necesară, polemica de asemenea, criticul însă trebuie să aibă operă. Să ne gîndim la G. Călinescu sau, în generațiile mai apropiate, la Edgar Papu, la A. Marino și la exemple pe care ei ni le-au dat în această privință. Accentuez: cărți de sinteză, monografii, studii de specialitate, singurele care pot compune o operă.

— Și dv. sintetizați critică muzicală, muzicolog. Dv. în ce v-ați specializat?

— Bine sau rău, m-am specializat totuși într-un domeniu: muzica între anii 1200 și 1600. Și am scris cărți, desigur și cu multe influențe, dar și cu note personale, despre această eră de aur a polifoniei. Și, la fel ca și alți colegi ai mei, am fost invitat ca specialist, nu ca gazetar, în toate marile centre ale unor țări cu străvechi tradiții culturale, ca să-mi

expun opiniile și să-mi prezint lucrările. N-am fi putut, nici eu, nici ilustrii mei colegi, să scriem aceste cărți, dacă ne-am fi cheltuit energiile în ceea ce se cheamă plătirea de polite. Anii trec și e trist să constată că n-ai o operă. Nu poți să vii ca un profet în fața oamenilor și să dai lecții, cînd opera ta, vorba lui Caragiale, este sublimă, dar lipsește de desăvîrșire.

— Pot fi despărțiți creatorii — așa cum o fac unii — în „moderniști” și „tradiționalași”?

— Ceea ce spun pentru muzică este valabil, cred, și pentru literatură: există creatori revoluționari de tipul Beethoven și tradiționaliști de tipul Palestrina și Bach. Altminteri, clasamentele, vorba lui Béla Bartók, nu sînt necesare în artă, ci doar la cursele de cai! Apropo de astfel de clasamente un elev de-al meu mi-a spus cîndva: „Sînt mai modernist decît dv.” Nu i-am putut replica decît printr-o întrebare: „Cu cîți centimetri?”

— Dv., Doru Popovici, sintetizați, din datele pe care le deținem, cel mai cîntat compozitor român peste hotare, după G. Enescu. Care e sensul acestei largi difuzări a opereii dv.? E un triumf personal, e triumful unei direcții?

— Cînd am scris compoziția „Codex Caloni” — o compoziție pe teme vechi, tînînd de Transilvania secolului al XVII-lea — n-aș fi crezut că această piesă va face inconjurul lumii. Piese mele „Dans valah” și „Cîntarea voievo-desei Lupul” au fost bisate de fiecare dată, și la noi, și aiurea. S-a ajuns cu ele la peste 100 de execuții în lume și la peste 300 în țară. S-ar putea ca, așa cum „Le moulin rouge” a lui Georges Auric

FILM

Întoarce-te și mai privește o dată

Un bărbat slinos, cârpănos și flasc pune mina pe pistol și trage. Nu e nici o disperare în gestul lui. Numai nerăbdarea, numai graba... Intrigant, sîret, versatil, urdușos, ambițios și hulpav, troglodit, las, venal, gretos și poilogar, o moluscă, forța îl îndoaie dar nu-l rupe, mina nu-l poate lovi, se afundă, o tîrîtură, fricos și oportunist, delator mărunț, cotcar, mincinos și umil, isteț și perfid, răz-bunător, fără vicii mărunte și de o trufie ascun-să, măsurată, o lepădătură capabilă de orice în afară de un singur lucru: să ucidă. Chiar și pen-tu asta e prea mărunț, prea derizoriu, prea neîn-semnat, prea sîret și dornic să se furizeze în viața spre fericirea lui obscură. Furnizorul de flori, co-merțiantul jegos și mîeros este ultimul dintre se-căturile în stare să pună mina pe un pistol fără să tremure, fără să lesine de frică, chiar dacă la fel ca și celelalte stări ale sufletului său și aceasta din urmă nu e decît o simulare. Ștefan Iordache realizează un rol de compoziție gîndit laborios și nuanțat, de o forță extraordinară. Personajul inter-pretat de Ștefan Iordache e viu, există, chiar tîrîndu-se. Dacă nu l-am cunoscut pînă acum, trăim obsesia că îl știm de cînd lumea, a vieții lingă noi, pe strada, în cartierul nostru, ne-a sărutat pantofii ca să nu fie lovit, ne-a ademenit în vi-zuina lui și ne-a denunțat poliției, ne-a otrăvit ciinele pe ascuns și ne-a copleșit cu daruri, ne-a șterpelit furculița de argint și e în stare de orice serviciu, plînge la înmormîntări, bea la botezuri, rigile în biserică, se lasă hîduit de copii; bate pe ascuns, fură, denunță cu ușurință cu care mes-teșugeste linguseli, nu mirie, cînd îl lovești se gudură...

Pune mina pe pistol și trage în tînrul comunist urmărit de poliție și de răz-bunarea legionarilor, el care n-are nici în clin nici în mînecă nici cu co-munistii, nici cu legionarii... Trage fără disperare, precipitat și nerăbdător, dar nu din pricina fricii, trage din gelozie iluminat parcă de o stare nemai-întîlnită, tînteste cu precizie, mina nu-l mai tre-mură, sau, dacă totuși tremură, tremură din cauza stării noi care-l surescîlă. Dezlegarea din chinga fricii nu vine din deznădejdea oarbă, ci de la un lucru necunoscut de el, de la forța pe care o de-gajă justificarea politică, celălalt, a aflat el, nu e tocmai bine văzut ideologic... Poate trage, în sfîrșit există ceva care-l justifică și-l dă curaj. Și trage. Face carieră legionară continuînd să n-aibă nimic comun nici cu comunistii, nici cu le-gionarii, ci doar cu viața lui de moluscă sub oblă-duirea unei doctrine.

Un film de Dinu Tănase. Scenariu: Dumitru Carabă. Costume: Irina Catz. Muzica: Marius Popp, Montaj: Rodica Fălcioianu. Imaginea: Doru Mitran. Decoruri: arh. Marcel Bogoș. Cu Valen-tin Voicilă, Ștefan Iordache, Maria Hirsman, Va-sile Nițulescu, Zaharia Volbea, Constantin Rautchi, Mitică Popescu, Victor Strengaru, Radu Vaida, Matei Albușescu, Adrian Georgescu, Ion Pavlescu, Dana Dogaru, Carmen Maria Struja, Radu Ionescu.

NICOLAE CRISTACHE

l-a scos pe compozitor din istoria muzicii franceze, „Codex Caioni” să mă scoată pe mine din istoria muzicii românești, deoarece piesa face o carieră proprie, in-dependență de autor. Adică se cîntă tot mai mult, uitîndu-se numele celui care a scris-o. Da, nu mă pot plînge, sînt un compozitor cîntat, se cîntă mai ales mu-zica mea bizantină. S-ar putea să fie o modă, cum în Occident a început să apară „moda bizantină” Paul Constantinescu”. Ce să fac, dacă acea nobilă ataraxie a Răsăritului a devenit un far călăuzitor în lumea muzicii mele?

— Încă nu ne-ai răspuns întrebării. Explicația cu „moda” nu ne satisface. Repetăm, de ce și de unde succesul mu-zicii dv. peste hotare?

— Poate, pentru că sînt un liric inco-rijibil, și lumea simte nevoia de duioșie. Poate, pentru că scriu foarte simplu, și interpreților le place o astfel de muzică. Idealul meu este simplitatea lui Monte-verdi și Verdi, cantabilitatea lui Schu-bert și emoționalitatea doinei noastre. Nu-i nici o supărare dacă, după moartea mea, se va constata că alți colegi ai mei au fost mai valoroși, mai inspirați, mai profunzi.

— Nu sînteți un modest, nu-l așa?

— Nu-mi plac modestii. Deci vă declar că sînt un compozitor de talent. Aurel Stroe, Tiberiu Olah, Pascal Bentoiu, Ște-fan Niculescu, Th. Grigoriu și Anatol Vieru au geniu. Eu am doar talent...

— Am vrea, cu îngăduința dv., să re-venim la o problemă de acută actualitate, cea a apărării marilor noastre valori. V-ați pronunțat adineauri împotriva celor care le contestă. Dar ce facem, în aceste

condiții, cu libertatea de opinie? Cum vedeți dv., stimate Doru Popovici, libe-rtatea de opinie — ea și cea de creație — în România acestui ceas?

— Nu există o libertate absolută nici în politică, nici în creație, nici în viața de toate zilele. Cei care scriu cărți, pic-tează, sculptează sau compun muzică în disonanță cu spiritualitatea românească, cei care răspundec ideii dușmănoase țării noastre se înscriu, direct sau indirect, în delictul de trădare de patrie. Unii spun că la noi s-ar face simțit un „nou proletcultism”, sugrumător de crea-ție și de opinie. Dar unde-i proletcultis-mul ăsta? În muzică, în ultimii 15—16 ani, nu s-a interzis nici o lucrare, in-diferent de factura ei. Iar în literatură pînă și cărțile cele mai discutabile sub aspect estetic au fost tipărite, au fost comentate, au fost analizate pe larg. Eu sînt pentru a se publica și a se difuza totul, lăsînd ca timpul să hotărască, să cearnă. Dar prin totul nu înțeleg și lu-crării dușmănoase, ce se înscriu în delic-tul pe care l-am amintit și care e con-semnat ca atare în constituțiile tuturor țărilor civilizate.

— Și totuși... Vi se pare firesc ca op-tiunea creatorului să fie blocată prin mă-suri administrative?

— Nu, opțiunea nu trebuie blocată prin măsuri administrative. În emisiunile mele de radio sau de televiziune mă strădu-lesc să procedez altfel, uneori chiar îm-potriva propriilor mele convingeri. De pildă, am dat să fie analizată, pentru o emisiune recentă, opera „Logodna” de

UN MUZEU ÎȘI AȘTEAPTĂ FIRMA

De mai mult timp, la Tr. Măgurele a început, prin contribuție obșteas-că, amenajarea unui mu-zeu al zonei. O instituție reclamată de o istorie, o cultură și o civilizație care, pe aceste meleaguri, au lăsat pretutindeni, semne materiale mai mult decît generoase, a căror valorificare se îm-pune cu prisosință. Me-moria acestui pămînt con-servă, între altele, ima-gini ale străvechii cetăți a Turris-ului, ale băță-liilor lui Mircea cel Bă-trîn, ale revoluției pașop-tiste, ale Războiului de Independență din 1877, ale anului 1907, ale acti-vității cercurilor socia-liste, ale luptei ilegale a P.C.R. Aici s-au născut scriitorii și artiștii ca Zaharia Stancu, aici a descifrat primele note ale cin-tecului popular romă-nesc celebra cîntăreață Hariclea Darclee, aici și-a petrecut mai multi ani Hortensia Papadat

audienței sale sporesc considerabil. Mihai Mil-ca evidențiază tocmai a-ceastă criză de încredere, clasînd-o ca prejudecată cu rădăcini într-o su-ficiență de rînd.

Documentarea autoru-lui se întinde pe ample spații istorice și totoda-tă, se polarizează pe a-nume momente-cheie, ca-pabile prin chiar impor-tanța și rolul lor să per-mită reajustări de optică și analize pertinente, ver-ticale, în substanța unei imagini care „nu excelează cituși de puțin prin claritate, coerență și in-teligibilitate”. A accepta confruntarea de opinii pe un teren aparent arid, descarnat de atracții in-telectuale deosebite, des-pre care mulți consideră că știu totul sau mai mult decît totul, implică pen-tru Mihai Milca o obli-gație certă de a arunca în joc argumente de fi-nețe și de a opera des-chideri spre abordarea domeniului cu instrumen-te de investigație adecva-te. În acest fel, ni se pro-

CAP LIMPEDE

Bengescu, documentele legate de viața și opera acestor nume ilustre ale culturii române impu-nînd, cu necesitate, o re-liefare pe măsura însem-nătății lor, realizată în-tr-un cadru adecvat. Din păcate, astfel de docu-mente și mărturii, strîn-se cu pioșenie de un mă-nunchi de întimosi, con-stituie, deocamdată, doar un depozit, desigur pre-tios, dar zăvorât accesu-lui public. Și aceasta, pentru simplul motiv că forurile în drept încă nu s-au decis să confere a-cestui depozit statutul — de mult așteptat — de muzeu al zonei. Oare de ce? (Prof. Victoria Piep-tan)

ARGUMENTE DE FINEȚE

Titlul substanțialului studiu semnat de Mihai Milca, *Propaganda poli-tică*, apărut în Editura Politică, nu este deosebit de atrăgător, dar, în schimb, este foarte exact. „Un îndelungat proces de demonetizare a terme-nului de propagandă în cîmpul politicii și al sti-intelor sociale — averti-zează autorul —, ca ur-mare a unor practici a-buzive și a unor situații istorice regretabile, a condus la situația deli-cată în care proprietatea noțiunii de a desemna o realitate distinctă, con-sistentă și mai ales legi-timitatea sa gnoseologi-că aveau să fie — nu fără temel — puse sub sem-nul îndolelii”. Și, desigur, din clipa cînd o cercetare începe prin a nu ignora criza de încredere sub al cărei con de umbră a în-trat obiectul ei, șansele

pun nu numai unghiuri de vedere inedite, ci se schitează în elementele ei principale și o me-todologie eficientă. A-ceasta fiind, după părerea noastră, meritul primor-dial al lucrării, sustrasă din început drumurilor bătute.

Altă calitate a studiului se exprimă prin actul considerării fenomenu-lui propagandei politice nu ca un fragment deta-sabil dintr-un întreg, pos-sibil să fie cercetat prin scoaterea sa din mediu, ci ca o esență disipată e-gal și stăruitor în totali-tate. „Propaganda — no-tează Mihai Milca — nu este numai o metodă sau o tehnică, o activitate sau o instituție social-politi-că, ci reprezintă un fen-omen social total, atît prin ansamblul componen-te-lor sale, cît și prin natu-ra efectelor și articula-țiilor ce îl înserează în-tr-un sistem social înglo-bant”. Observația fiind, în același timp, și o con-de plecare fertilă.

Fluența limbajului face cartea accesibilă și fa-cem această subliniere cu atît mai mult cu cît mulți consideră fluența unui studiu ideologic o calitate printre altele și nu o datorie. Mihai Mil-ca și-a permis să renun-țe cu nonsalanță la pon-cifele și locurile comune ale terminologiei filoso-fice curente, degrevîndu-si mesajul de o ari-ditate scotoasă, accep-tată uneori ca o adevă-rată fatalitate. În dome-niul, uneori, lupta cu cî-vintele fiind mai dificilă decît lupta cu ideile. Dar autorul, acum, a învins pe ambele planuri. (I. Predescu).

RADIO

O premieră de excepție: „Săptămîna patimilor”

Inegalabilul
Gh. Cozorici

citit-o pentru noi Ion Cojar, este enigma realizării tragicului — fiindcă piesa este totuși o dramă — printr-o dublă ipostază: umbra tragică ce se exer-cită atît asupra unei colectivități cît și a unui erou care se află în contradicție și în coincidență cu sine, cu colectivitatea, cu însăși tragedia. Nu se poate vorbi despre piesă fără eroul principal, fiindcă piesa este un portret, și nu se poate vorbi despre spectacol fără Gheorghe Cozorici.

Noutatea și, în același timp, continuitatea eroului față de „Apus de soare” a lui Delavrancea este că ni-l prezintă pe Ștefan la o altă vîrstă, aproape de vîrsta lui Gheorghe Cozorici, în plină maturitate și în plin vulcanism al puterii, deci apt să-l primească istoriei toate seisme, apt să se lase dă-luit de acestea, pînă la ceaaltă vîrstă, care nu-l mai interesează pe autor — vîrsta statuii. Gheor-ghe Cozorici avea toate datele pentru acest rol. Are datul prim al unei explozii temperamentale, care l-ar fi putut împinge spre Ștefăniță sau Mihai; are o liniște de felină, strălucit valorifi-cată în unele momente ale spectacolului, are far-mec, un pregnant farmec bărbătesc, are cruzime și lirism și, peste toate, măreție, în consonanță cu solemnitatea de parititură liturgică a textului pe care oficiază. Articulația tuturor acestor calități, existînd ca latențe în personalitatea actorului, în-tr-o singură și monumentală alcătuire scenică, re-prezintă o performanță.

L-am admirat pe Gheorghe Cozorici fiindcă a înțeles eroul, fiindcă l-a adus în sine și l-a expri-mat cu ardere, pînă la alb. Este un moment în cariera acestui ales artist. Bineînțeles, a realizat performanța nu singur. Rolul lui Ștefan se com-pune radiar, prin interferență cu alte personaje care, prin refracție, își trimit lumina spre print. Dacă aceste fulgerări de lamă ar fi lipsit, spada eroului ar fi căzut în gol. N-a căzut în gol, fiindcă ansamblul interpreților (Valeria Seciu, Radu Beli-gan, Silvia Popovici, Fory Etterle, Ion Caramitru ș.a.) a răspuns cu brio solicitărilor tensionale la care l-a supus regia, evidențînd, împreună cu ero-ul, sensurile adînci ale dramei.

Ce e revelator, pînă la urmă, în premiera radio-fonică a piesei lui Paul Anghel? Un înțeles care arde. Și acest înțeles ni se impune simplu și clar, prin chiar replica unuia dintre eroi: „Ce m-a adus aici? O enigmă”. Spectacolul lui Ion Cojar, acest admirabil regizor, din păcate atît de rar văzut și ascultat, pune în ecuație această enigmă a rezis-tenței în fața ravagiilor timpului, această enigmă a supraviețuirii și biruinței unui popor mic, „strîns între trufiile unor puternice imperii”, popor care capătă conștiința forței sale prin prezența — legi-timă și oportună — a unor personalități ce tin ce-ru pe umeri ca și Atlas. În veacul al XV-lea, a-cest fenomen purta numele de „enigmă”. Con-știința istorică ulterioară l-a limpezit sensul de „fenomen românesc”. E bine că o piesă contem-porană precizează un asemenea sens, printr-un spec-tacol care ne tulbură ca un memento.

ILIE PURCARU

P.S. Și totuși... Recitînd radiofonic acest text, ceva nu ne-a „sunat”. La un anume moment ne-am sstras chiar tensiunii spectacolului, ca să căutăm, în bibliotecă, textul inițial. Ce lipsea? Lipsea un lucru foarte important: chiar monologul prin care Ștefan își definește responsabilitatea față de țară, în absolut. Felicitînd inițiativa Radiodifuziunii, ne îngăduim să solicităm ca la o viitoare reluare a spectacolului să i se dea Cezarului ce-i al Cezaru-lui, adică lui Ștefan ce-i al lui.

Și încă o propunere: ca acest spectacol de mare clasă să fie transpus pe disc de Electrecord.

Nicolae Brînduș, operă care, ca și alte lucrări din trecut ale acestui autor, m-a emoționat. Dar am dat să se recenzeze și lucrări din ultima vreme ale aceluiași, lucrări pe care nu le iubesc deloc, deoa-rece mă despart de ele puncte de vedere ideologice deosebite. Am considerat că astfel mi-am făcut datoria, chiar dacă, pe stradă, eu și N.B. nu ne salutăm. În felul acesta, nu mi-am transformat ru-brica de care răspund într-o feudă.

— Deci, a prefera sau nu este una, a bloca o opinie este alta.

— Iar conducătorii de rubrică e bine să nu dea recenzile unor lucrări pe mina celor cu care autorii acestor lucrări sînt în relații proaste. Fiindcă n-ar fi cînstit ca eu sau altul să-l înjurăm pe respecti-vul creator într-o emisiune cu zeci de mii de ascultători sau într-o publica-ție cu tiraj de masă, iar „victima” să nu ne poată răspunde decît... la telefon.

— Apropo de ceea ce vorbeam mai înainte, de necesitatea impunerii valor-iilor autentice și a stăvilirii drumului im-provizățiilor, credeți că dv., la RTV, fa-ceți destul pentru asta?

— Cred că, în general, în emisiunile de radio și de televiziune se vădește o bună politică în programarea valorilor

autentice ale muzicii românești de ieri și de azi. Radioteleviziunea e singurul for unde compozitorii înaintași, compozitorii din generația interbelică sînt valorificați în cea mai mare măsură. Desigur că încă mai avem, la televiziune, o seamă de da-torii, cum ar fi cele față de opera ro-mânească, față de baletul românesc. Ar mai fi de dorit ca, tot aici, să se ia o mai netă poziție critică față de lucrările — concepute fără meșteșug — care propa-gă „șocul sonor”, adică o muzică ce se confundă cu „avangarda” anilor ’50-’60. O „avangardă” care — mai e nevoie s-o spun? — azi nu mai este avangardă. Trebuie să evităm, cu alte cuvinte, „mi-metismul sonor”, să nu ne simim să spu-nem „nu!” imposturii.

— Ce noi lucrări ne anunță compozi-torul și scriitorul Doru Popovici?

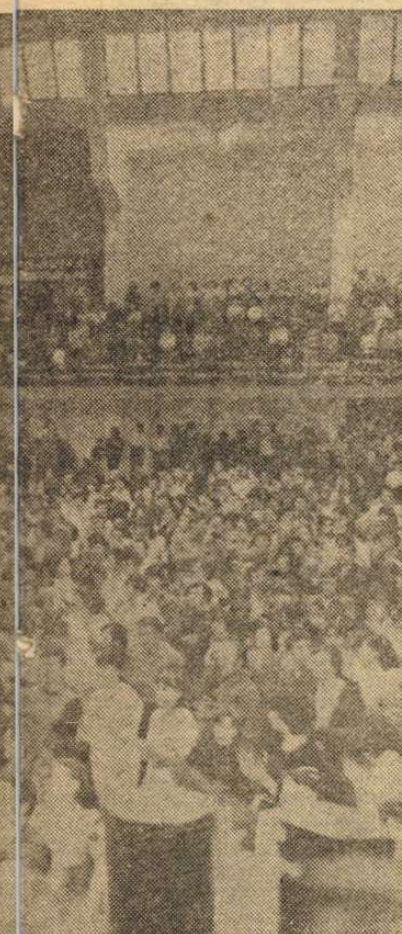
— M-am gîndit să scriu un roman al vieții lui Richard Wagner, legat de... pro-tocronismul lui muzical. Am compus, recent, printre altele bucăți muzicale, cantata „Patria muncește” și madrigalul „Liniște și concordie”. Vreau să scriu și o carte despre dor — o temă care revine în toate ecurile mele și din care cred că e cazul să scot o lucrare de sinteză.

flacăra

PENTRU MÎNTE, ÎNIMĂ ȘI LITERATURĂ

Oradea : Spontan, luminos, profund, emoționant tinerii din Oradea au scandat minute în șir numele celui ce veghează destinele țării și ale tineretului : „Ceaușescu, Ceaușescu !”

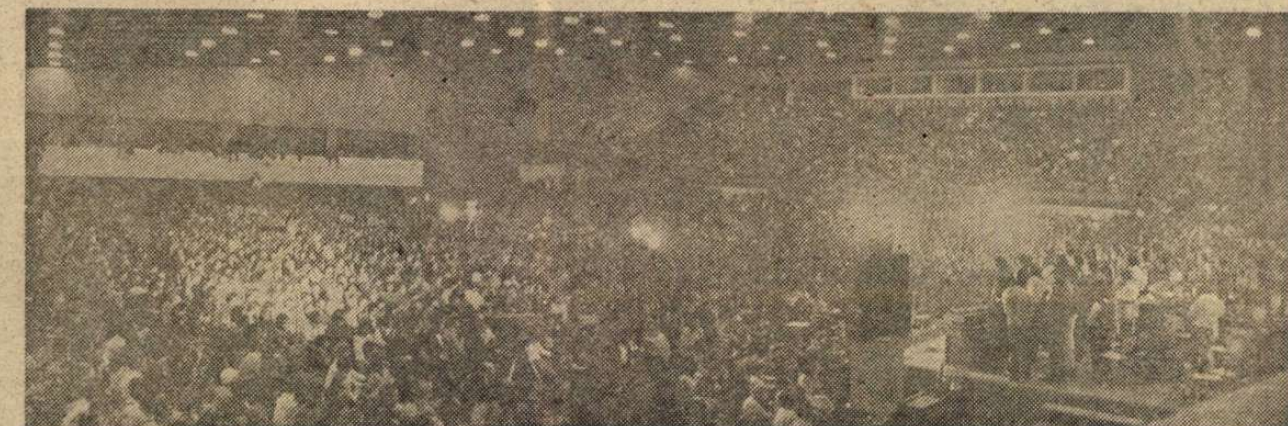
Așa a fost la Timișoara, Arad, Oradea, Cluj-Napoca, Alba-Iulia, Rimnicu Vilcea și Craiova

Un splendid efort colectiv — cenaclu și spectatori — de a ilumina sufletul curat al unei națiuni și al unei spiritualități inconfundabile. România și-a cântat propria ei ființă.

Fotografii de SORIN POSTOLACHE

Timișoara — un nume al permanenței culturii tinere.

Craiova — campioana unei mari iubiri și în aspirația spre frumos.

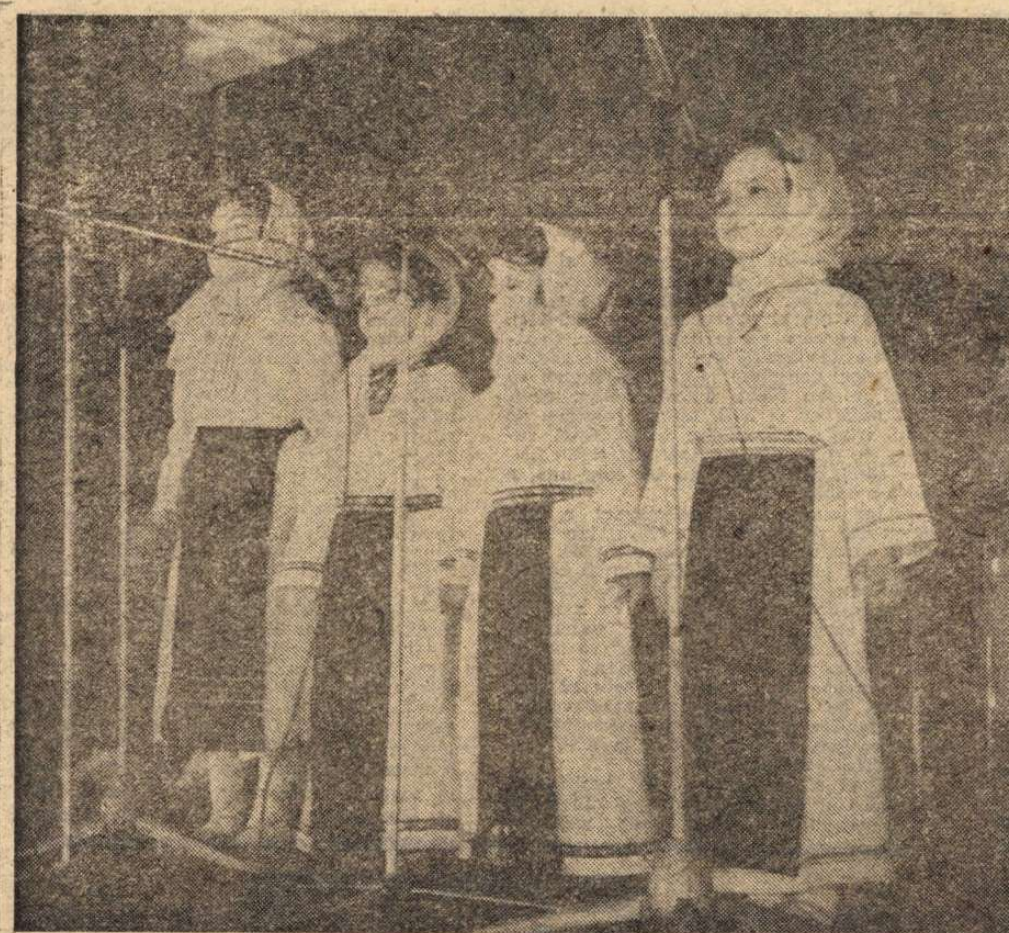
Învățăm să muncim temeinic,
învățăm să trăim frumos,
așa cum se cuvine să trăiască
fiii unui popor liber,
stăpîn pe destinele sale

Vilcea : aspirînd prin tinerii ei la un loc de frunte în ierarhia iubitorilor de frumos

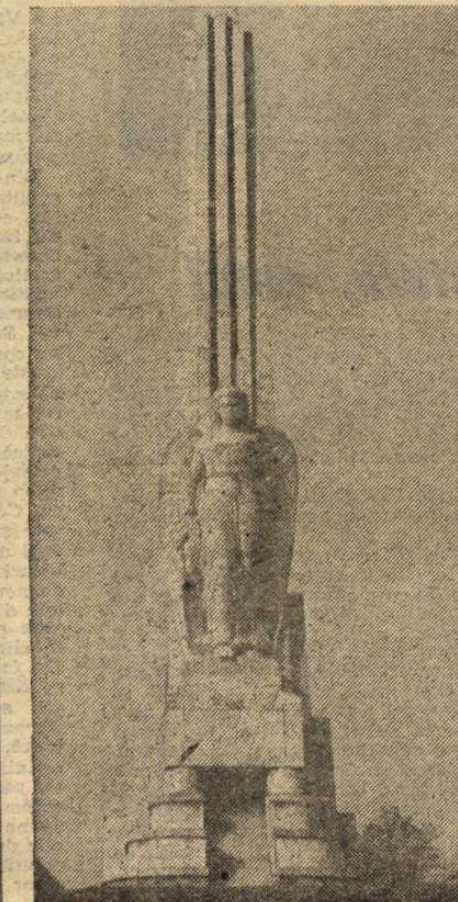
Arad : excepționalul public arădean, excepționalele noastre garde.

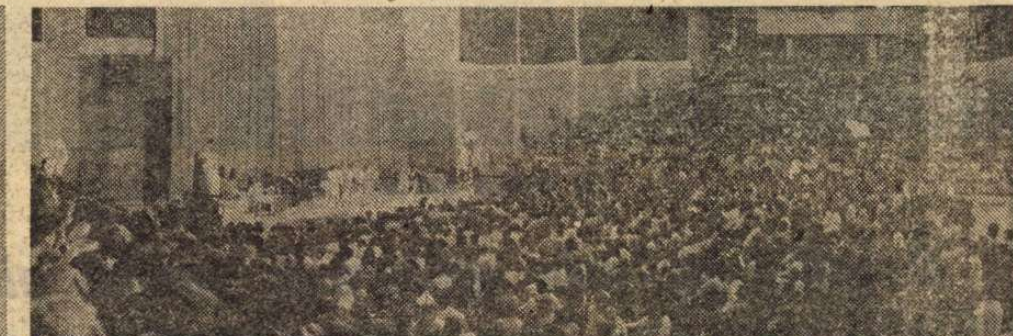
Cine sînt ele ? Patru fete din Vilcea care ar putea fi oricare alte patru fete din România.

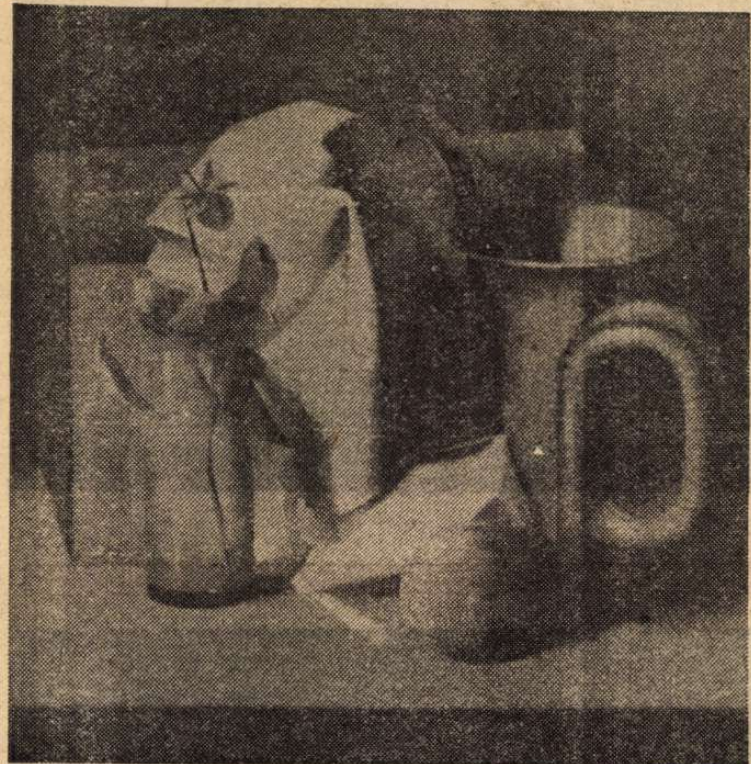
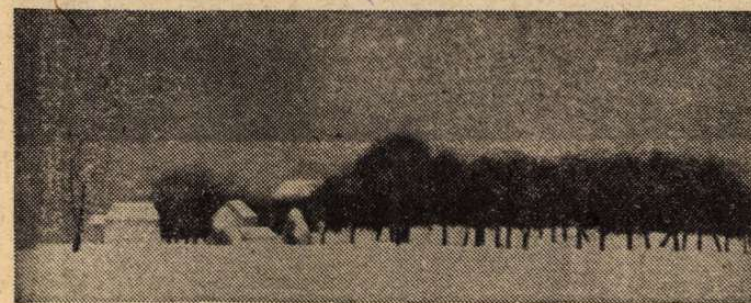
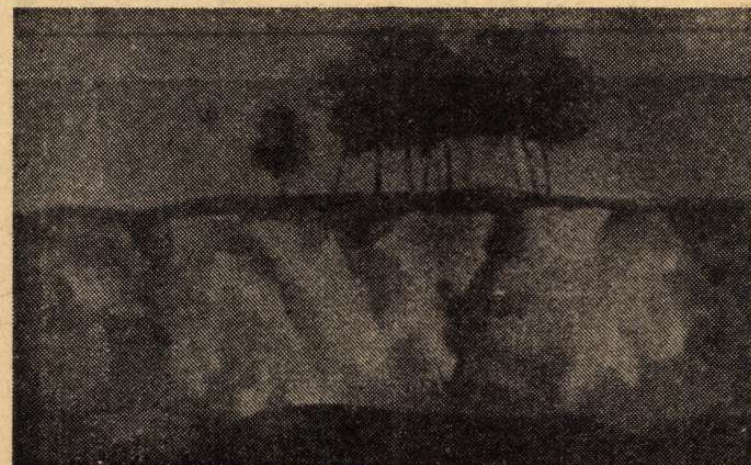

Cluj-Napoca : „Ce simplu cîntăm, Blaga e mut ca o lebedă / Și pașii lui Blaga prin Cluj se aud.”

Alba. Acesta e semnul, semnul Unirii, sub care profunzi și minunații tineri din Alba au participat la împlinirea noastră de poezie și muzică

Un mare pictor: Vasile Chinschi

A recîştiga, prin pictură și pentru pictură, omul

Vasile Chinschi (expoziție personală la Galeria de Artă ale municipiului București) face parte din categoria, nu prea numeroasă, astăzi, din păcate, a acelor pictori ale căror strădanii artistice au, dincolo de multiple alte calități, și meritul că lucrează efectiv asupra ochiului și gândurilor tuturor celor ce, într-o clipă de răgaz, se-ncumetă să treacă pragul unei săli găzduind o expoziție de artă. Desigur, la o primă vedere, această atribuire de merit, pare să limiteze valoarea în sine a unui astfel de demers artistic apt a fi receptat chiar și de către un neavizat, marele om simplu intrat, cum spuneam, într-o clipă de răgaz, într-o sală de expoziție. Dar, oare, nu trebuie să-ncurajăm tocmai acest gen de strădanie ce-și propune — în contextul unor zeci și zeci de experiențe ce par să abunde în pictură mai mult ca în oricare alt domeniu — să recîştige, prin pictură și pentru pictură, un timp ce se îngustează și se pierde, vertiginos, chiar sub ochii noștri ?!

Cît de programată, de premeditată, este, la Vasile Chinschi, această evidentă tendință de recîştigare, prin pictură și pentru pictură, a omului — greu de răspuns. Cert este faptul în sine, dialogul direct pe care pictorul reușește a-l realiza cu oricare dintre cei ce-au trecut pragul expoziției sale. O liniște plină de freamăt și de-aduceri aminte răzbate din peisajele sale înalte și vaste. O lumină blîndă, ca un balsam, ca o mîngiere și ca o împăcare, cade peste un pîlc de case inconju-

rate de arbori subțiri, profilați pe mișcarea domoală a unor dealuri aflate parcă la margine de lume. Deasupra acestei lumi, făcînd parte din însăși curgerea vremii, un cer înalt și cutreierat de vînturi ce gonesc puzderia de nori albi și-n dulce destrămare, de parcă am auzi rostindu-se celebrul „trecut-au ani ca nouri lungi pe șesuri...”

Și dacă-n peisaje distingem cu precădere un ton elegiac, fără nici o urmă de revoltă, întrucît pictorul nu face altceva decît mărturisește aduceri aminte, de unde și o tratare mai liberă, mai degajată a compoziției, în alte pieșe, precum în numeroasele naturi statice, Vasile Chinschi se-arată a fi de-o minuțiozitate extremă, lumina și umbra fiind cîntărite cu maximum de atenție, pentru a pune în valoare, cum ar face un maestru al fotografiei, orice amănunt, oricît ar fi el de neînsemnat. Ca și în peisaj, se apelează aici tot la o gamă de griuri calde, dar naturile statice degajă, dimpotrivă, o anume încremenire a clipei, un aer statuar, prețiozitatea culorii și știința paginației fiind elementele de bază cu care operează artistul. Chiar și-n momentul în care apare într-un astfel de cadru un personaj uman, care ar fi putut dinamiza ansamblul compoziției, pictorul se rezumă la a-l integra în aceea nemișcare despre care vorbeam.

O notă aparte, oarecum mai neliniștită, o fac portretele, al căror mister subjugă, fără a domina, însă, atmosfera gene-

rală a unei expoziții de excepție, expoziție care continuă șirul unor excelente personale găzduite de Galeria de Artă ale municipiului. Avem deplina convingere că, de aproximativ doi ani, această sală și-a cîștigat, după Dalles, un loc de frunte în rîndul celorlalte săli ale Bucureștiului.

Raportîndu-l pe Vasile Chinschi la celelalte manifestări ale sale de pînă acum, este cazul să apreciem continuitatea unui univers plastic și a unei metode ce vorbesc de la sine despre seriozitatea acestui pictor. Dacă-n primele sale creații mai puteau fi întîlnite unele semne ale travaliului efectuat direct pe pînză, cum ar fi fost unele reparații, din mers, ale culorilor, actualele lucrări dovedesc, prin tusele extrem de exacte și sigure ale penelului, că Vasile Chinschi nu mai are, înainte de-a se așterne la lucru, nici un dubiu în ceea ce privește echilibrul cromatic general. Epuizînd acest mult prea elaborat proces ce precede actul artistic în sine, revenind la acea frenetică muncă pe pînză, actualele sale naturi statice vor cîștiga, apreciem noi, un plus de viață, o notă de trăire în plus. Ar fi, cum s-ar spune, o reîntoarcere la faza anterioară, dar cu cîștigurile realizate între timp. Proces care, să recunoaștem, este perpetuu în devenirea oricărui mare artist.

VICTOR NIȚA

In această pagină
reproduceri după
lucrări
ale pictorului
Vasile Chinschi

Simțire și gîndire

(Urmare din pagina 1)

Naturile statice ale lui Chinschi relevă acel principiu al statuarului antic propriu zeilor, în timp ce mișcarea ar ține numai de ceea ce vine și trece fără urmă, după credința celor vechi. Sub îndrumarea lui Ciucurencu, artistul a exersat o lungă perioadă cu alb și brun, învățînd astfel arta valorilor. Descoperindu-l abia în studenție pe Cézanne, Chinschi i-a asimilat drumul, reușind să ne ofere o pictură originală, purtînd numele său. Deși inițial plecase de la prerenașcentism și mai tirziu de la Cézanne, Vasile Chinschi și-a găsit sau și-a descoperit un drum numai al său, care-l definește și-l singularizează în peisajul bogat al artei contemporane.

Întrebîndu-l pe artist cum lucrează am fost impresionat de rigoarea și migala care preced la el actul propriu-zis al punerii în lumină a fîpturilor și lucrurilor ce-l obsedează; proiectînd bunăoară o lucrare de 2/2 metri, nimic nu-l poate abate de la scrupulul de a face în prealabil un desen de aceeași dimensiune. Minuția detaliilor se consumă pînă la obsesie. Abia apoi își stabilește tonurile pe paletă, în cantități mari pentru fiecare suprafață, și, pentru că și iubește munca, lucrarea minții și sufletului său, acest artist debutează de fiecare dată sărutîndu-și pinza. Intensitatea pregătirii creației denotă un refuz total al atitudinii celor ce se abandonează metodei: „o să văd ce va ieși”.

„Citîndu-l” pînzele, privitorul va vedea cu bucurie că pe artist îl frămîntă dorința de a oferi omului ceva în care să se regăsească, iar punerea în lumină a obiectelor existenței diurne este o întreprindere cu mult mai dificilă decît a-l oferi omului „monștri” pe care nu-i cunoaște și n-are la ce să-i raporteze, așa cum se întîmplă în cazul experimentatorilor „de profesie”, adică al celor ce experimentează o viață întreagă, pentru a urma invariabil moda ce se demodează de la o clipă la alta.

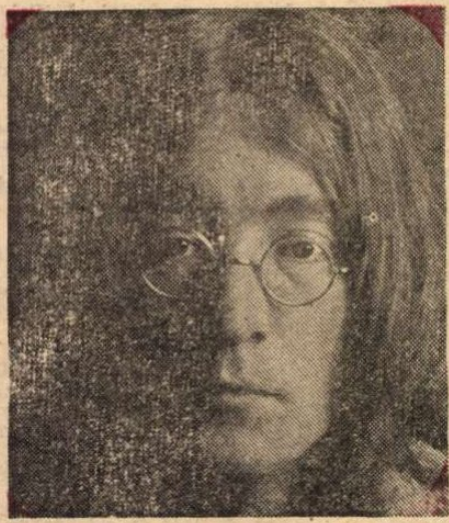
Fiu de țărani, crescut într-un univers de o libertate nemăsurată, ale cărui culori erau reduse totuși la cele esențiale — amintirea lor și a copilăriei aureolate de ele au determinat sau stabilit registrul coloristic al lui Chinschi la cîteva capabile să transfigureze acel univers, dimpreună cu bucuria, tristețea sau visurile artistului.

Obiectele din naturile statice sînt recreate cu pregnanța eroilor principali din marea literatură, somptuozitatea lor avînd rostul de a le scoate din anonimat și a le conferi demnitate, subliniind importanța lucrurilor umile de care omul se atinge la tot pasul. Acest pictor democratizează universul necuvîntătoarelor aducînd cu același fast în lumină o vază, un sipet sau o draperie, ca și un arbore, un deal sau un chip omenesc. În fața fiecărui tablou al lui Vasile Chinschi întuiești o relație intimă dintre artist și materia artei sale, o căldură a tonurilor imponderabilă plutește la suprafața fiecărei pinze ca o aură, incît al impresia că tabloul trăiește cu nostalgia creatorului său, pe care, ca un fiu maturizat deplin, totuși n-ar vrea să-l părăsească.

Din fața citorva pinze n-ar vrea nici privitorul să se îndepărteze, așa cum sînt cele numite: *Amiaza fructelor*, *Fas-tul întîmîții*, *Somnul pădurii*, *Scară de decembrie*, *Dealurile Moldovei*, *Portretul tatălui*, *Pe valea Ilvei*, *Urișul salului*, *Sentimentul verii*, *Lacrimi sub draperie*, *Sunete adormite*, *Iarnă în nordul Moldovei*. Seriozitatea și profunzimea picturii nu constau în numărul mare al lucrărilor create în timp, ci în valoarea lor. Din raza obiectelor diurne cărora acest mare pictor le conferă somptuozitatea celor identice din casele princiere, perspectiva artistică se deschide spre spațiile vaste ale peisajelor cu o lumină de vis, inspirîndu-ți numai odihnă și împăcare sufletească. Cerul și norii și vîntul tronează mărește și liniștite peste dealuri, sate și păduri adormite, ale căror verzuri, griuri și bleuri te duc cu gîndul spre acel spațiu de neuitat al copilăriei îndepărtate. Fructele din vasele create de Chinschi emană atîta prospețime incît te aștepti din clipă în clipă să le simți mirosul fraged. Un fald moale acoperă colțurile, asperitățile și duritatea obiectelor cu un gri somnolent. Artist complex, Chinschi fixează în cea mai inspiratoare de liniște pînză, doi ochi pieziși atît de atenți și de neliniștiți incît întreg spațiul înconjurător pare a fi fost creat numai pentru a le evidenția prezența; același lucru se poate spune și despre existența, alături de un pîlc de arbori în plină vară, a unor trunchiuri scheletice de culoarea oțelului, ale căror ramuri fără frunze par antenele unei păduri cibernetice. Acest artist și-a supus materia, a invins-o, obligînd-o să devină Artă.

Rîndurile de mai sus nu țin să fie decît un sărut adresat artei superbe a lui Vasile Chinschi și o urare de sănătate, ca să ne bucare ochii mereu cu viziunile sale.

Cei patru lorzi ai revoltei

The Beatles

(VI)

1965 fusese un alt an bun. Mulți se întrebau „când se va sparge balonul”; grupul Beatles, începând cu ianuarie 1963, se ridica din ce în ce mai sus. Cu ultimul lor album, „Rubber Soul”, Lennon și McCartney s-au apropiat considerabil de titlul pe care și-l visau în vremea adolescenței, de a fi „mai mari ca Elvis”.

Prima dată 3 discuri de aur, în S.U.A., pentru cîtece din 1965: „Help”, „Eight days a week” și „Yesterday”. Concertele din acest an s-au bucurat de același succes ca înainte, deși la cel din Milan au existat și scaune goale.

În 1966 au continuat turneele. La două concerte date în Hamburg a trebuit să fie chemată poliția pentru a domoli isteria admiratorilor. În Tokyo se făcuseră 200.000 de cereri pentru cele 10.000 de bilete. 50.000 de admiratori i-au întâmpinat la aeroport, în Manila, și la concertul lor din aceeași zi au avut 100.000 de spectatori. A doua zi, la plecare, mulțimea era din nou prezentă la aeroport, dar plină de agresivitate. Încercă să-i atace și-i huidui pe cei 4 Beatles, care au simțit cîteva clipe că viața le e în primejdie. Se produsese o încurcătură în acea dimineață și uitaseră că aveau o întrevedere cu președintele insulelor și acest lucru a fost considerat de toți o insultă. Succesul spectacolului, precum și faima lor nu mai însemnau nimic.

Ajunși acasă s-au simțit din nou în siguranță și au jurat că nu vor mai pune piciorul în Filipine.

În Anglia îi așteptau 3 premii „Ivor Novello” pentru „We can work it out”, „Yesterday” și „Help!”, iar „New Musical Express” le socotea concertul din luna mai, dat pe „Wembley”, ca cel mai bun între cele ale altor grupuri. În iulie, refuzară un turneu în Africa de Sud. Curînd, aveau să renunțe definitiv la concerte.

Totul a început cu un interviu dat de John, în februarie, în care se afla și remarcă: „Crestinismul se duce. Va dispărea...”. Noi sintem acum mai populari decît Isus. Nu știu ce va dispărea întîi, rock-and-roll-ul sau creștinismul”.

Philip Norman: „În Anglia remarcă nu au comentarii — trecu neobservată. Nu la fel a fost cazul 5 luni mai tîrziu cînd, în ajunul celui de-al patrulea turneu al Beatles-ilor în Statele Unite, interviul lui Maureen Cleave a fost reprodus de o revistă pentru tineret, „Datebook”. Ceea ce în interviul din „Evening Standard” trecuse ca o remarcă, a fost făcut titlu pe coperta revistei „Datebook”. O remarcă oarecare a devenit un sacrilegiu izvorit din fanfaronadă. John Lennon susținea că Beatles sint mai mari decît Isus Cristos. Încurajat de o aripă de dreapta exagerată, ca Klu-Klux-Klan, un val de demonstrații anti-Beatles cuprinsese sudul Statelor Unite. Brian se duse la New York înaintea celorlalți. Folosind tot talentul său diplomatic, asigură presa americană că John nu intenționa să facă vreun sacrilegiu, ci doar a vrut să-și exprime „îngrijorarea” în legătură cu declinul valorilor spirituale. S-a anunțat că la sosirea Beatles-ilor, la 12 august, John însuși își va cere oficial scuze. Așa a și făcut la o conferință de presă în Chicago, palid și nervos, din cauza scrisorilor pline de ură pe care le primise între timp”.

Pînă la această conferință de presă, multe posturi de radio refuzau să le mai transmită cîtecele, iar în multe locuri discurile lor fuseseră adunate în grămezi și arse.

Turneul lor în Statele Unite a fost un coșmar. Aveau spectatori destui, dar simțeau amenințarea la tot pasul. O bombă-jucărie aruncată pe scenă l-a făcut pe Brian să creadă că cineva trăsese în ei cu o pușcă. Ultimul concert din acest turneu l-au dat la „Candlestick Park” în San Francisco și a rămas și ultimul concert dat de Beatles.

Înainte să plece în Statele Unite „Parlophone” a pus în vinzare noul lor album, „Revolver”. Un single apăruse înainte — „Paperback writer/Rain” — în care Paul cînta că vrea să devină scriitor de succes, iar John despre ploaie, cu ideea că te poți simți bine și cînd plouă. Acest single n-a ajuns imediat pe locul întîi; alte cîtece se vindeau bine, de asemenea, ca cele ale grupului The Rolling Stones.

Cîtecele de pe „Revolver” au însemnat un alt pas înainte al muzicii lor. Se deosebea mult chiar de albumul din anul precedent. Paul spunea, ascultînd forma definitivă a discului, că toate cîtecele îi sînt false.

Experiența drogurilor le dăduse idei noi. George Harrison devenise interesat în filozofia indiană. Folosise deja sitarul într-un cîntec, pe „Rubber Soul”. Influența muzicii indiene apărură clar pe noul lor album, mai ales în cîtecele lui. Alături de „Yellow Submarine”, se afla un cîntec „intelectual” — „Eleanor Rigby”, un altul straniu — „She said, she said” —, inspirat de la o petrecere în care Peter Fonda, drogat, îi șoptea lui John, în aceeași situație, „eu știu ce-nseamnă să fii mort”, și un altul și mai straniu, „Tomorrow never knows”, în care John, folosînd un singur acord tot cîntecul, cînta mesaje inspirate din poezii indiene.

Intelectualii începură și ei să plece urechea la ce aveau de spus cei 4 Beatles; pe albumul următor, textele apărură tipărite pe copertă și puteau fi și citite, nu numai ascultate, lucru considerat ca o altă inovație a lor. Nu numai cuvintele, ci și muzica lor atrăgea atenția oamenilor „serioși”.

În cartea sa „Popular Music” (1967), John Rublowsky scrie:

„Compozițiile lor sint caracterizate printr-o inventivitate muzicală care a depășit limitele muzicii ușoare în toate

direcțiile. În cîtecele lor mijloacele ritmice neobișnuite — schimbări neașteptate, surprinzătoare de la măsura 4/4 la 3/4, rabeate-uri prelungite, modificări ale ritmului — sint folosite împreună cu secvențe armonice pline de îndrăzneală. Instrumentația lor face uz de mijloace nemaifolosite pînă atunci în muzica ușoară. Căutînd sunete care să încînte urechea ascultătorului, Lennon și McCartney au acoperit tot spectrul notațiilor muzicale. Cuartetul clasic de coarde, trompete baroce, clavicinul, instrumente exotice ca sitarul și tamburul și instrumente de percucie de toate felurile, cum și, bineînțeles, chitara electrică, au fost utilizate în cîtecele Beatles cu o inventivitate superb unică și spontană”.

Renunțîndu-se la concerte și nemaiavînd ce face cu prea mult timp liber, John a acceptat un rol în filmul „How I won the war”. John: „Am făcut-o fiindcă Beatles încetaseră să mai dea concerte și nu știam ce să fac. Așa că în loc să mă duc acasă, să stau cu familia, m-am dus imediat în Spania cu Dick Lester fiindcă nu suportam să nu fiu tot timpul pe scenă. Atunci m-am gîndit: prima dată, ce-ai să faci dacă asta nu mai merge? Ce rămîne? Nu mai e viață fără asta”.

Anul 1966 se termina și nu mai apăruse nici un disc Beatles cu cîtece noi. Începură să apară zvonuri că cei 4 Beatles s-au despărțit. În ianuarie 1967, Derek Jewell îl vizită pe Paul și apoi scrie în ziar că membrii grupului Beatles se gîndeau, fiecare în parte, de ce să se apuce. E drept, aveau cîteva cîtece înregistrate, pentru un eventual album, dar Beatles va rămîne doar un „hobby”. Deja John jucase singur într-un film. Paul compusese muzica pentru un altul („The Family way”), George medita și studia cu seriozitate filozofia indiană, iar Ringo — care demonstrase în filmul „Help!” că are talent de actor — se gîndea să se apuce serios de actorie.

Spre sfîrșitul anului 1966, John a cunoscut-o pe Yoko Ono, o americană de origine japoneză, cu 7 ani mai în vîrstă ca el, și care avea să-i devină soție. În interviul lui Jan Wenner, John a descris prima lor întîlnire:

„Există un fel de clică 'underground' în Londra; John Dunbar avea o galerie de artă numită 'Indica' și de obicei mergeam prin expoziții cînd aveam timp liber, între înregistrări. Fusesem să văd expoziția 'Takis', nu știu dacă știți ce înseamnă, face sculpturi electromagnetice, și alte expoziții în diferite galerii care-i prezentau pe acești artiști necunoscuți. Auzisem că femeia asta uimitoare organiza un fel de spectacol săptămîna următoare și era vorba de ceva cu oameni în saci, în saci negri, și că era un fel de eveniment sau așa ceva. Așa că m-am dus acolo înainte de vernisaj, cu o seară înainte. Am intrat — ea nu știa cine sint — m-am plimbat pe acolo, m-am uitat și am rămas uimit. Era acolo un măr de vinzare, cu 200 de lire; m-am gîndit că e fantastic — imediat am înțeles umorul ei. Nu trebuia să ai cunoștințe despre arta de avangardă, dar umorul îl sesizăm imediat. Era un măr proaspăt și costa 200 de lire ca să te uiți la el cum se strică. Dar a fost altceva care m-a făcut să decid dacă eram pentru sau contra artistei; o scară care ducea la o pictură agățată de tavan. Părea ca o pinză neagră cu un lanț și cu un ochean atîrnînd la un capăt. Asta era lîngă ușa, cînd intrai. M-am suit pe scară, am privit prin ochean și am citit cuvîntul 'da', scris cu litere mici. Deci era ceva pozitiv. M-am simțit ușurat. E o ușurare să te urci pe scară, să te uiți prin ochean și acolo nu scrie 'nu' sau 'du-te dracului' sau altceva. Serie 'da'. Am fost foarte impresionat și John Dunbar ne-a prezentat unul altuia — nici unul nu știa cine-i celălalt — nu știa cine sint, auzise doar de Ringo cred, înseamnă 'măr' în japoneză”.

(Va urma)

G. BUNESCU

Parinților

Se-aude plînsul sacralului pămînt
Cum dă în clocot și se face floare,
Să-l poată bea fîntînile de rînd
Cu ciuturile fierțe în izvoare.

Pe dedesubt țărîna-i numai rîni
Păzite de o stea neclătinată
Să doarmă liniștiți părinții toți,
Cu fruntea pe mirese așezată.

Și numai plînsul noaptea se aude
Cum le descîntă gîznelor și-i duce,
Din dor în dor, spre matca din adîncuri,
Unde țărîna-i limpede și dulce.

FLOREA BURTAN

Ca-n iarnă portocalii...

Cum sevele urcă prin riuri la fruct
ecoul seminței
în matcă umbroasă un gînd s-a născut
din clopotul viu al dorinței
„Potirul Sfîntului Graal să-l găsim
pornim chiar acum, de-ar fi să murim...
Cavaleri ai ispitei pe cai și la drum!”

Mirajul ascurs sub al pleoapelor cer
copii ai luminii, rîzînd
l-am pus să vegheze, subtil meteor
țărîna din aripi și blind
al voicilor cor colorînd așteptări
din noi spre departe, de mult
oceanul cu ani sîdeții și cărări
lăsat-am în urmă pe rînd...

„Potirul Sfîntului Graal să-l găsim
din stîncă și fum, din fluturi și crin
statui neuitării în grabă cioplîm...”

De-atunci
trupurile noastre lungi
amfore pline cu roua din zori
colindînd către sudul cu soare-ndejuns
s-au rătăcit uneori în cocori
— pelerini întru țărîm ascuns —
„Potirul Sfîntului Graal să-l găsim
cavaleri, ne-am jurat între noi
uitînd că se moare pe drum...”
Mereu mai departe al vieții turnir
ne smulge din suflet ecoul
prihană e crezul ajuns la nadir
cînd moare în inimi eroul
„Potirul Sfîntului Graal să-l găsim
cavaleri ai ispitei pornim chiar acum...”

EUGEN DUMITRU

Culcă-ți singele

culcă-ți singele peste
însinguratul meu trecut.

ai libertatea de a-mi prăda
pulberea de pe pleoape.

te-ai ține minte
ca pe un poem eminescian.

tu ești clipa ce încă o mai aștept

chiar și acolo unde începi
să nu mai exiști.

LUCIAN ARMINDA

Barbiliana

În zbor razant ea o săgeată
străpung obstacolul impur
și prin metalul cel mai dur
eu trec cu inima curată

Intermitențele din zbor le las
pe seama florilor de nufăr
cu albul lor gîndindu-se că sufăr
îmi bandajează fiecare pas

primar impuls reculul mă lansează
din nemișcarea celei ce veghează

VALERIU VERA

Frig

Vin peștii frigului
ca niște litere mărunte
citite în grabă

În merele coapte
nu mai crește copacul

pe sîrma întinsă
ultimul acrobat
e orb

LIVIU POPESCU

Ah, ploaia

Agățați în cirilege decenului de plastic
supraviețuim ploii ce ne udă nelișiștile.

Cei ce fără milă spală visele
cu detergenți de ploaie ne-alungă

spaimele.

Dar va veni cineva să ne calce,
pătrunși bine de aburi, vom crede că

murim.

Abia tîrziu, cînd fierul va netezi ultima
cută

vom înțelege cit de singuri trăim.

Cătam esența firii, cea cuibărită-n haină,
uscătorii de vise ce pururea se trec,
oțel ars se freacă de cirpa udă încă
și-n vidul dintre spații o clipă doar și sec.
Întindere, răcire și liniște adîncă.

MĂDĂLINA STĂNESCU

Omul necunoscut

Frumosul lumii om necunoscut —
lăsîndu-se imaginat în voie
îl pui oriunde într-un loc durut
ca pe balsamul verdelel aloe;

e doar vremelnicia unui prag —
dîncolo-ncepe spațiul de cunoaștere;
el tot mai vag ascultă, tot mai vag
de-nchipuirea primei sale nașteri.

PAUL SAN-PETRU

Cal nevăzut

Cal nevăzut, cal neștiutor,
Adapă-te cu stele nu cu apă
Privește-mă apoi, odor,
Copita mă lovească-n pleoapă!

Cal nevăzut, neînvățat
Aleargă focul sub iubire
Pe tine domnu-a-nălăceat
E volevod în țară și-n gîndire.

Cal nevăzut, neștiutor, de foc
Adapă-te cu sufețele noastre
Dispari apoi din loc în loc
Nălucă de iubiri albastre.

ION VOROVENCI

Scrisoare

Compozitorii pe baricade
contemplă gavoțele osîndite la uflare.
Îți scriu din provincie
și te rog cu sfîlă să-mi pîctezi
fulgi de uimire
numai așa vei deveni clavicinul
din lumea care ne desparte.

Cai

Aud cavalcada cailor ce nu mai sunt.
Și trag cu coada ochiului
spre grajdul cu amintiri
într-o noapte de mai
cînd cerul se năruie senin
pe cîmp.

FLORENTIN PALAGHIA

CURIERUL LITERAR

Valer Doga. Așa cum, într-adevăr, ne-ai promis, iată, ne-ai trimis alte două plicuri cu poezii. Numai că poeziile nu prea sint poezii: „Cu toții așteptăm și vrem să facem pasul / și-mbătrînim uitînd să-nțoarcem ceasul / ridicolul ne saltă pe-al lui umeri / e timpul să încerci și tu să numeri”. (din poezia intitulată Pasul și care începe cumplit de dezarmant: „De ce măgarul ăsta ride tot?”). Altfel zis, nu. Gheorghe Postelnicu. Perorînd la modul liric că: „Semăn cu ea o sferă? / Atunci de ce mă privești / ca pe o mare înghețată? / Nu sint nor / deși cad adesea / în stare de luntre...” n-ar exista, zicem noi, nici o șansă. Dar, continuînd cu metafore de genul celor întîlnite într-o altă poezie Aprilie, mai-mai că am zice da: „o pasăre se îmbracă în celălalt / imbiatoarea sete înseamnă lumină” sau „Bucuria ca o copită de cerb pe zăpadă”. Acesta-i limbajul în care ne-am putea înțelege, Enoiu Petruța. Încerc, prin dumneavoastră, să răspund celor care mă acuză că aș fi mult prea aspru, că retez, fără plc de milă, aripile începătorilor. Dar ce altceva pot eu spune despre îndemnarea poetică și deopotrivă talentul și știința celor ce compun astfel: „O dulce și neprihănită / Ființă dragă și iubită / Tu inger sfînt cu chip de fată...” decît că sint total și iremediabil lipsite de valoare. Din păcate numărul încercărilor de acest gen este foarte mare, așa cum am mai spus-o pînă acum, drept pentru care, cu părere de rău, pe mulți vom nemulțumi cu acel neplăcut deocamdată nu: Mihaela Coman, Alice-Oana Nicolau, Iovan Sorin, Tinu Ștefan, Diana Ciubotaru, C. Stănescu-Vărăști, Birsan Eugen, Mihai Maruse, Bărbăciaru Ion, Titu Șerban, Barbu Gheorghe, Bodnărescu Sidonia, Morun Nicolae, Costache Maria, Gabriela Oprea, Radu Valda, Romelia Barbu, Ionescu Lucian, Ady Coss, Scarlat Ilie, Ionel Vasile, Florea I. Ștefan, Lungu Mariana Elisa, Moțincu N. Gheorghe, Tărăbuță Radu, Luminita Barbu, Pupăză Veronica, Tîrnăveanu Amelita, Timaru Viorel, N. Mihai. Manuscrisele nepublicate nu se inapoiază.

VICTOR NIȚA

flacăra

PENTRU MÎNTE, ÎNIMĂ ȘI LITERATURĂ

Un muzeu in labirint

Care e vina lui Modigliani? (II) Destin și legendă

Modigliani. Autoportret

Un comisar de poliție, pudic, autoritar și prost, a decis să fie coborâte nudurile lui Modigliani din vitrinele unei galerii de artă. „Vă ordon să scoateți toate aceste murdării!”, a strigat el ultimativ și triumfător. Astfel, prima „expoziție Modigliani” s-a încheiat lamentabil. Intimplarea, arhicunoscută, n-ar avea decât valoarea unui fapt divers dacă n-ar fi existat și voci pudice care au manifestat aceeași intransigență față de viața pictorului. Sau aproximativ aceeași intransigență. Pentru că, de data aceasta, pudoarea a apelat la mijloace mai subtile decât ale comisariatului, înlocuind tonul arătos cu surisul îngăduitor, cu compasiunea și chiar cu un fel de admirație plină de regrete. „Păcat, mare păcat”, și ni se povestește cu lux de amănunte boema lui Modigliani, fără să fie trecută cu vederea nici o circumstață în care pictorul și-a ruinat sănătatea și și-a scurtat viața.

În ce mă privește, nu sînt de părerea celor care consideră că, din moment ce există opera, viața poate fi ignorată cu totul. Nu voi spune deci: „Nu mă interesează cum a trăit. Îmi ajunge să-i văd tablourile”. Aceasta din mai multe motive. Pe de o parte, sînt convins că putem învăța nu numai din opera unui artist, ci și din viața lui. Pe de altă parte, cred că orice operă are în grăuntele ei de nemurire o picătură de singe muritor. În aceeași măsură în care mi se pare indecent să cotrobăim prin toate ungherele biografiei unui artist ca Modigliani strîngînd la fiecare pas „Vai, vai, cum a fost posibil”, nu văd de ce am evita adevărul că viața lui a fost o cursă spre moarte. S-a spus că Modigliani a trăit pentru a muri și că a pictat pentru a trăi, dar aceste afirmații, rigurose exacte, nu pot fi înțelese privind doar pinzele lui Modigliani. Și apoi a eluda nu înseamnă a explica nimic; înseamnă doar a abandona orgoliul confruntării cu cei care scormonesc prin legenda lui Modigliani și susțin că acest italian frumos, tuberculos și irascibil, beat de vin și de poezie, a trăit scandalos, între boemă și dramă, colorînd atmosfera circumstărilor afumate și a atelierelor înghețate din Montmartre și Montparnasse. Ceea ce, dealtfel, e perfect adevărat și faptul că prețurile tablourilor sale au început să crească vertiginos, ca la bursă, abia odată cu plecarea cortegiului funebru spre cimitir.

Dar nu cumva e mai util să ne adresăm tocmai artiștilor care nu și-au putut transforma, ca Goethe, și viața în operă de artă, pentru a tranșa unele lucruri într-un domeniu atât de spinos? Într-adevăr, cum a fost cu puțință să se spună de atîtea ori că arta e un joc? Ce fel de joc e acesta care omoară? Căci nu este viața lui Modigliani un joc care omoară? Și care este, în fond, vinovăția unui artist? Singurul păcat pe care posteritatea nu-l iartă niciodată unui artist este acela de a fi dat o operă mediocră, de a nu fi avut talent, dar nu cumva, sacralizînd talentul, ne lipsim de posibilitatea de a înțelege? De a înțelege, de pildă, că săvîrșesc, poate, un abuz de încredere cei care ne lasă să tragem concluzia că Modigliani n-are decât parțial meritul operei lui, întrucît împarte acest merit cu alcoolul și cu hașul, în schimb e vinovat pentru viața lui. Oare nu profită ei de faptul că în logică tot ce este „eroare” este condamnat?

Pentru poliștii care-l ducea pe Modigliani la comisar, bețivul de lingă el era, bineînțeles, „o eroare”. Ca și pentru circumstările care-l arunca pe pictor în stradă dacă amenința liniștea localului său. Dar pentru noi? N-are rost să ne facem iluzii că viața e artă, cum pretinde Eugenio d'Ors. Viața e viață. Și nu putem ocoli, prin urmare, obligația de a da un răspuns. În acest caz, să spunem că au existat mai multe feluri de „erori” și că, fără unele, ar fi multe locuri goale azi în muzee și în biblioteci. Exemplul lui Gauguin care, din punctul de vedere al persoanelor rezonabile, a făcut eroarea de a părăsi o situație sigură, de funcționar la o bancă, pentru a hoinări cu șevaletul de gît, nu e decît unul din multe posibile. Ca să nu mai vorbim de cele simbolice. Pentru cei care consideră că e înțelept să-ți vezi de treburile, rămînînd cu picioarele pe pămînt, din moment ce nu te-ai născut pasăre, gestul lui Icar, de a zbura spre soare cu aripi de ceară, e mai mult decît o eroare; e o nebulă. Ca și dorința lui Prometeu de a fura focul din cer, cînd putea să trăiască liniștit, fără stînci și fără vulturi. Și nu s-a spus oare că Leonardo a fost un mare ratat din pricina multelor sale proiecte eșuate, între care și acela de a zbura? Dar ce înseamnă reușitele celor care s-au tîrît fără riscuri și fără probleme între naștere și mormînt pe lingă eșecul încercării lui Leonardo de a zbura? Există eșecuri nemuritoare care ne arată că, uneori, o eroare, dacă e sublimă, e de ajuns pentru a umple un destin. Totul e să poți trăi această eroare pînă la capăt și să-i dai totul. Ea va însemna în cele din urmă mai mult decît o existență de cîrtiță meticuloasă. Don Quijote n-a însemnat nimic decît în eroare. Cumînțenia, normalitatea, sînt la el banale ca moartea. Și, în definitiv, ce înseamnă „normal”? În condiții „normale”, pe Everest nu s-ar fi urcat nimeni. Reversul absolut al lui Don Juan este un mizogin. Reversul lui Don Quijote, un blazat. Din Napoleon nu mai rămîne nimic decît nu mai strigă „Imposibilul e un cuvînt pentru națingi”. Sau rămîne un ins care ar fi trebuit să se ducă, înainte de a încerca orice, direct în insula Sfînta Elena să cultive castraveți. Ceea ce, pentru cei care văd doar dezordinea din viața sfîrșecă a lui Modigliani, n-ar fi, poate, decît unicul lucru înțelept.

Cît privește compasiunea, nu știu în ce măsură e utilă în artă. Mă tem că ar fi nevoie în primul rînd de altceva.

OCTAVIAN PALER

Simple note

O epistolă inedită de la Al. Vlahuță

În noiembrie 1919, cînd Alexandru Vlahuță, la 61 de ani, se stinge din viață, Nicolae Iorga în vibrantul elogiu funebru pe care i-l face la înmormîntarea lui, îl începe astfel: „Cînd ai tînut, prietene, frate, cum îți plăcea să ne spui, acum treizeci de ani și cel mai tîner dintre noi...”; firește, citîndu-l orăția de adio înția dată, n-am dat nici o însemnătate frazei rostite și, furat de puterea lui de evocare și de harul de-a portretiza, am adîmecat mai de departe catifelările de gînduri și de amintiri cu care-și învăluia pe mai vîrstnicul său amic în ora despărțirii fără de întoarcere. Dar mai tîrziu, după ce-mi trecuse pe sub ochi mai multe scrisori de-ale lui către trudiții ai călîmării și revenind la Iorga, mi-am dat seama că formula „prietene” și „frate” era la Vlahuță o realitate sufletească și mintală și că, dincolo de diferențele de ani și de eventualul prestigiu dobîndit sau în curs de dobîndire, se socotea „prietene” și „frate” cu orice slujitor din familia de spirit a acelora sortiți să fie făuritori de Frumosi.

Și așa ajung la epistola inedită a lui Vlahuță, trimisă de la Plănești—Vrancea lui Constantin Antoniadă, la București, transcriind-o întocmai, în cele ce urmează:

Să trăiești, frate Const, și Dumnezeu să te învrednicească să ne mai dai „Comori și Grădini” de accestea. (n.n. — O culegere de articole din John Ruskin, criticul de artă, sociologul și scriitorul englez, apărător înversunat al prerafaeliștilor, născut în 1819 și decedat în 1900.)

Te-am citit cu sete „din scoarță-n scoarță”. Drept e că, Ruskin e mai potolît, mai... metodic, decît sălbătecul de Carlyle. Avea, probabil, vreme mai multă. Și răbdare. Carlyle, în fața marelui masiv al prostiei omenești, lucra cu dinamita.

Dar, ce frumos stil să alegi tot lucruri care pară-nadins pentru noi și pentru vremea noastră ar fi scris! Și cum găsești și vorbele acelea care zgîlție și strigă: „Hei! Deșteaptă-te... N-aiuzi?”

Fă-ți timp și seamănă-nainte.

Cînd mai veniți pe meleagurile noastre? Spune Doamnei Antoniadă multă sănătate și amicale salutări de la noi. Te îmbrățișează cu frățescă dragoste, vechiul tău prieten, A. Vlahuță.

P.S. Îmi vine greu să mă despart de „Făr-de grijă”. E cel mai frumos nud pe care l-a făcut Grigorescu și unul din cele mai fermecătoare de adevărate din cîte am văzut. Dac-ar fi vorba de-un Muzeu, mi-ar fi mai puțin dureroasă despărțirea. Dar îmi pare bine să văd că s-a mai adăos un pețitor pe

lista acestel gingașe copile, care n-are decît frumusețea — încolo, vorba aia, „nici cămașă pe ea”. Asta dovedește că-ncepem și noi să-avem gusturi mai occidentale. Cu bine, A.V.

Arăt, deodată, că Vlahuță, consacratul, clasicul în viață, era mai mare decît Antoniadă — la începuturile lui scriitoricești — cu 22 de ani. Și menționez că scrisoarea nu e datată: picul — fiindcă s-a păstrat și el — are însă ștampilele poștei, din comuna rurală Plănești, la 21 decembrie și sosirea la București în interval de o singură zi, adică, la 22 decembrie. Anul, însă, nu apare imprimat; dar cred că-l pot situa, cu certitudine, în 1910, judecînd după apariția în colecția „Biblioteca pentru toți” — care, obișnuit, nu specifică niciodată anul — a lucrării lui Ruskin „Comori și Grădini”.

În epocă, Vlahuță începuse să colaboreze cu o rubrică fixă la „Universul” și în 1909 va face acolo o cronică entuziastă la studiul lui Const. Antoniadă, intitulat „Thomas Carlyle”, cum o vor atesta rîndurile de mai jos ale doctorului Gh. Miron, despre care n-am nici o cunoștință, dar pe care-l găsesc în fișele mele că e născut în 1866 și că, pe lingă mai multe lucrări de medicină, a scos în 1923 și un volum cu titlul *Note din războiul pentru întregirea neamului*, — scrisoare adresată lui Vlahuță și, privindu-l pe Const. Antoniadă, îi face plăcerea să i-o remită:

12 mai 1909

Domnule Vlahuță,

Deși n-am onoarea de a fi cunoscut de domnia voastră, totuși, îmi permit a vă scrie pentru a vă mulțumi de buna idee ce ați avut de a vorbi în Cronicile Dv. de lucrarea Dlui Antoniadă asupra lui Carlyle.

E admirabilă și, pentru noi, care cu nevoile profesionale, nu putem fi în curent cu ce se scrie în românește, ne faceți un serviciu imens indicîndu-ne ce merită a fi citit. Tot ce vă doresc, este să fiți sănătos pentru a putea continua propaganda, care e o excelentă hrană sufletească, ce distribuiți de cînta

timp în „Universul”. Numai de-ar înțelege domni proprietarii de gazete, să continue a da importanță necesară valoroșilor noștri scriitori și să nu ne priveze într-o zi de această mare bucurie.

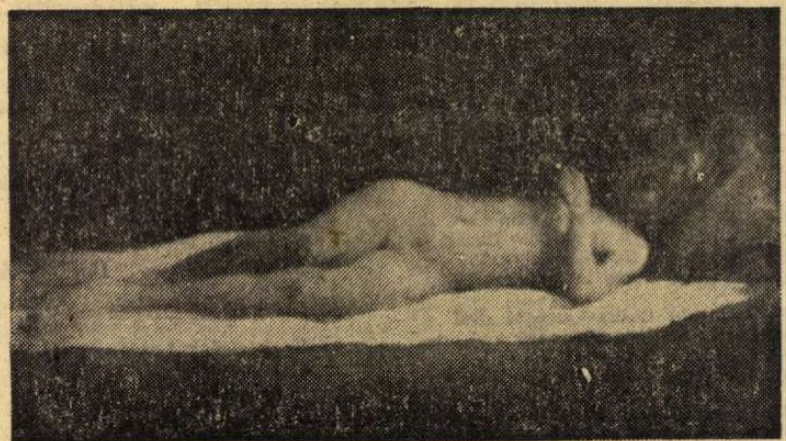
Primiți, vă rog, Domnule Vlahuță, asigurarea stimei și a deosebitei dragoste ce vă păstrează, Doctorul Gh. Miron.

Mai cunosc faptul că Vlahuță a scris despre Const. Antoniadă și mai pe urmă, cu prilejul traducerii lui Ruskin, dar n-am avut răgaz să cercetez acum colecția „Universului”. Pînă o voi face, mențin anul 1910 pentru scrisoarea lui Al. Vlahuță. Și mai rămîne de lămurit problema nudului lui Grigorescu „Făr-de grijă”, pusă în post-scriptum-ul epistolei lui Vlahuță.

Nu l-am văzut niciodată: în nici un muzeu, în nici o casă particulă, la nici un colecționar și în nici o retrospectivă, din 1926 și pînă în prezent. L-am văzut doar reproduș în ampla monografie a lui Vlahuță: *Pictorul N. I. Grigorescu, scoasă sub egida „Casei Școalelor”* în 1910, — o exemplară și superbă realizare a tipografiei românești de pe timpuri care, poate, odată, ar merita să fie reimprimată aidoma. Și l-am felicitat, în memorie, pe Const. Antoniadă pentru dorința de a-l avea și pentru gustul său sigur estetic, care i-au călăuzit pașii pe căile fermecătoare ale artei, fiindcă, în adevăr, nudul coailandrei lui Grigorescu îți sugerează exclusiv pură nevinovăție florală, fără umbrele nici unui gînd piezis sau întinat.

Nu sînt străin nici de preocupările lui Vlahuță de a vinde statu-lui întreaga lui agoniseală de pictură, care n-a putut fi perfectată niciodată și mai știu, de asemenea, că toată colecția și-a transportat-o, în vremurile de bejenie ale celui dintîi război mondial, cu căruța, la Iași, ca s-o pună la adăpost. Vlahuță, cît a trăit, după știința mea, n-a vîndut-o. Și se destin va fi avut mai apoi, poate că ne-o vor spune alții mai în măsură să-l cunoască, mai norocoși și mai știutori decît mine.

L. KALUSTIAN

„Făr-de grijă”

Urmele stelelor (II)

(Fragmente din
„Călătorii cu dirijabilul”)

Dar Sid (uite, ajung să îl reînviez eu) a avut și o idee bună, alta decît aceea de a face paralele de pe urma Hollywoodului, și anume organizarea unei arhive de autografe absolut unice în lume, pe care a instalat-o în chip de paviment în fața cinematografului său mirobolant. El a împărțit spațiul de la intrare în prăvălia sa în dreptunghiuri și paralelograme mai mult sau mai puțin egale. Executa o ramă de metal și o umplea cu ciment colorat. Invitat (sau invitată) cu tam-tam steloilor respectiv steaua cea mai en vogue era invitată să se descalce și să-și lase urmele picioarelor apoi miinile, în pasta — încă moale — apoi li se oferea un băț cu care să scrie cîteva cuvinte, să se iscălească lizibil și să pună data. Trebuie să recunoaștem, autografele acestea sînt nu numai o joială încercare de autodemitizare, dar se constituie într-o pagină de anecdotică pe care poți să calci cu inima. Le privesc și constat că multe stele au tînut să ne lase nu

tiparul original al tălpilor (mulajele din nisipul plajei de la Malibu s-au sters demult...) ci al încălțărilor. Iată caligrafia apropiată de-a mea (dar numai eu știu asta) a dragei Shirley Mac Laine și iată urma tocurilor cu care a împuscat, energic, mortarul. Lăbuțele celeilalte Shirley (Temple) trebuiau să-mi fie arătate acum 30 de ani cînd nu-mi era de tot indiferentă de dormeam cu pozele ei sub pernă. Ea scrie (i s-a dictat, sînt sigur, e un mesaj prefabricat ca și al selenonautului Armstrong): „Toată dragostea mea pentru toți”. Deanna Durbin scrie cu majuscule cuvinte sfîrșite cu fatidicul MY LOVE iar robotul din „Războiul stelelor”, Făt-Frumos cu suruburi perfecte și Tarzan de tablă semnează și el slujit de alfabetul robotesc un mesaj pornit de-a dreptul din inimă. Turștii nu rezistă ispitei de a-și compara tălpile cu ale celebrităților și sînt dezamăgiți dacă pantoful lor întrece urma pantofului lui Garry Cooper despre care știau că trăiește pe picior mare. Oricare cizmar-artist ar putea confecționa, luînd măsurile de pe plăcile albumului lui Sid, botfori pentru Bette Davis sau pentru Jane Fonda. Calci urmele și stabilești o relație intimă, omenească — de la

talpă la talpă — cu stelele, dar te întorci la celelalte urme conservate în arhivele cinematice. Acolo sînt mulajele unor făpturi vii, gravuri animate în cel mai friabil material dar păstrînd șansa de a supraviețui pietrelor lui Sid. Filmele sînt chihlimbare gigante în care numai smaltul exterior rămîne cu muchii solidificate; acolo, înlăuntrul lor, continuă să se miste gize, sublimă pe care le urmărim nostalgic, de parcă le-am privi prin miere și fum de petale, și ele continuă să afi-deze bătrînețea și moartea, au mersul mai precipitat decît al nostru, poartă altfel de veșminte ca noi, dar surid ca noi și sîrută ca noi (dacă nu ne-am înstrăinat cumva de mecanica arhaică a iubirii) și cînd într-o sală de cinema se „rupe” filmul făcîndu-se brusc lumină s-ar cuveni să ducem mina la inima în care tocmai am fost junghiați, făcîndu-ni-se brusc întineric.

Pietrele lui Sid...

Un marțian le-ar ridica de pe pămînt de parcă ar răsfoi o carte și — logic — ar căuta sub ele oseminte, zdrențe de veșminte, bucle de păr calcinate și inele roase.

Fiindcă închipule un cimitir. Fie el și un cimitir de stele.

GHEORGHE TOMOZEI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

8 PAGINI,
VINERI,
14 MAI
1982

„Voi lupta ca niciodată”

La sfârșitul lui noiembrie 1918 Take Ionescu se afla din nou la Paris, unde începuseră să sosească unii din reprezentanții Puterilor Aliate în vederea pregătirii și deschiderii conferinței de pace.

Deși nu avusese nici o calitate oficială, Take Ionescu desfășurase până atunci în capitala Franței o intensă activitate propagandistică și diplomatică. Comitetul Național al Unității Române, înființat din inițiativa și sub prezidenția sa, fusese totuși recunoscut succesiv de Puterile Antantei ca singurul organ autorizat, ignorând guvernul Marghiloman, să vorbească în numele poporului român. La 12 octombrie Comitetul primi astfel recunoașterea Franței, la 6 noiembrie a Statelor Unite, la 11 noiembrie pe a Angliei, la 22 noiembrie pe a Italiei. Temeiurile pentru reîntrirea României în rîndurile aliaților fuseseră astfel admise de către toate Puterile Antantei.

În timpul convorbirilor sale de la Paris și Londra, Take Ionescu și-a dat seama că tratatul încheiat de România cu aliații săi în 1916 nu mai putea fi invocat însă pentru apărarea drepturilor noastre, și că frontiera Banatului până la Dunăre, așa cum fusese stabilită în 1916 și cum fusese proclamată de Aduana de la Alba Iulia, nu va mai fi acceptată. Statele Unite nu voiau să recunoască nici unul din tratatele secrete ale Antantei — cazul Italiei și al României — încheiate de aceasta până la intrarea Americii în război (1917), iar Serbia, sprijinită și de celelalte mari puteri, pretindea cu înversunare partea din Banat care se afla în apropierea graniței și capitalei sale, Belgradul.

Nici una din recomandările sale nu a fost însă acceptată, Brătianu declarînd, în ajunul plecării sale la Paris, că el se va prezenta la conferință și va susține revendicările României pe baza tratatului din 1916, inclusiv frontiera Banatului. În fața acestei situații, Take Ionescu — deși Brătianu a făcut apel, și la el — a refuzat să intre în noul guvern, rămînînd la Paris în așteptarea conferinței, hotărît să susțină în continuare interesele țării sale.

Ca prim delegat al României la conferința păcii a apărut astfel Brătianu, primul ministru, al doilea delegat, în locul lui Take Ionescu, fiind numit Nicolae Mișu, ministru plenipotențiar al României la Londra.

Brătianu adusese totuși cu sine și o plenipotență în alb, semnată de rege, pentru Take Ionescu în cazul că acesta ar fi susținut atitudinea sa.

Hotărîrea lui Brătianu, luată de acord cu regele Ferdinand, a surprins întreaga lume diplomatică aflată la Paris, care cunoștea activitatea desfășurată de Take Ionescu în capitalele Franței și Angliei. Înlăturarea sa din delegația României a constituit pentru Take Ionescu o lovitură dintre cele mai grele, care i-a produs o adîncă amărăciune.

VASILE NETEA

Paris, vineri seara, 31 ianuarie 1919

„Îți scriu îndată după întoarcerea de la dineul Rothschild. Este miezul nopții și am fost adus acasă în automobilul său de către marchizul italian Medici. Dineul a fost foarte agreabil. Rothschild este un om foarte amabil, iar soția sa este o femeie fermecătoare. Eu am fost așezat între două doamne foarte dragute, d-na de San Martino și sora doamnei Leteliez. Se zice că ea are treizeci și patru de ani, dar nu pare. Era acolo și d-na Asquit care are aerul unei vrăjitoare, și fiica sa, despre care se spune că se va căsători cu prințul român Bibescu” de la legatia noastră din Londra. Se mai aflau la dineu Berthelot, prințul de Salo cu d-na Reva (pe care noi i-am înțeles la Elena Văcărescu), un domn Gerard și soția sa, și un domn de Fels. S-a stat pînă la miezul nopții și, acum iată-mă acasă. Baroana Rothschild te invită la Chamonix...”

Astăzi a fost o zi importantă, conflictul sîrbo-român fiind obiectul conferinței. Ea va continua mîine. Cînd Brătianu a invocat tratatul el a fost intrerupt astfel: „tratatul nu mai există”. Este probabil că se va numi o comisie care să examineze chestiunea fiindcă altfel nu se poate decide nimic. Dar mîine delegații români vor trebui să-și expună toate celelalte revendicări, și atunci probabil că se va face un compromis cu restul. Afacerile teritoriale presează. San Martino mi-a spus că delegații italieni regretă cu toții că eu nu sint delegat al României. Eu aș fi jucat aici, zic toți, primul rol. Nu sint eu cel care suferă ci România... Mîine seară voi participa la un mare banchet. Vor fi acolo aproape treizeci de englezi, dintre care o duzină de la legatie și de la comisia engleză a conferinței. Eu voi face un mare discurs. Din țară au sosit diferite scrisori politice atît pentru mine cît și pentru alții. Mille scrie că eu am avut o idee superioară de a nu intra în guvern cu Brătianu. Toată lumea este de aceeași părere. Acest om este socotit ca nefast. Eu nu mai vreau să aud vorbindu-se despre aceasta...”

Mîine, sîmbătă, Tyrell va dejuca aici eu mîine între patru ochi...

Marți, 26 februarie 1919 (Hotel Meurice)

„Tu vrei să știi ce mai fac. Tu ai dreptate. În această dimineață (eu îți scriu la

ora unu) — 13 — am primit o mulțime de lume. Au venit din România: Petre Durma, Leonte, etc. Am primit și o scrisoare politică. Probabil Dinermann n-a comunicat încă nimic. Poate voi primi aceasta după masă, cînd va veni la mine să mă vadă ministrul belgian. Noutăți: Barbu Stirbey este aici, ascuns de trei zile la doctorul Krainik. El așteaptă. Eu nu sint absolut sigur de aceasta, dar am însărcinat un detectiv să se intereseze. Păstrează secretul cel mai absolut, eu te rog, cum tu știi să o faci. O altă noutate: Ventura (actrița) a sosit și ea. Ea a povestit că Brătianu a amenințat pe Regina cerîndu-i să se reconcilieze cu Martha Bibescu. Regina n-a îndrăznit să-l refuze. Motivul? Brătianu a zis că Martha a lucrat cu austriecii pentru pacea separată. Brătianu a amenințat pe regină prin Barbu Stirbey. Pentru aceasta el a venit aici...”

Campania împotriva mea pe chestiunea Banatului se continuă proteste. Acum au inventat că eu aș fi dat lui Passici un memoriu. Marinovici a dat deja o dezmințire lămuritoare la București.

Eu voi lupta ca niciodată; te rog să mă crezi și să ai încredere în soțul tău.

Baronul Eduard Rothschild, președintele Consistoriului evreiesc din Franța. Soția fostului prim ministru englez, Henri H. Asquit (1852—1928), șeful Partidului liberal.

Anton Bibescu, descendent direct al domnitorului Gheorghe Bibescu (1842—1848), fost secretar al legațiilor de la Paris și Londra și apoi ministru plenipotențiar la New York și Madrid. Autor dramatic.

Philip Berthelot, secretar general al Ministerului de Externe francez.

O localitate în munții Alpi.

Se referă la tratatul încheiat de România în 1916 cu Puterile Antantei prin care se precizau viitoarele frontiere ale României.

Constantin Mille (1861—1927), directorul ziarului „Adevărul”, fost deputat.

Regina Maria care se afla și ea la Paris.

În timpul războiului Martha Bibescu a avut anumite legături cu cercurile austro-germane din București.

Insomnie lingă destinele țării

„România și-a cîștigat prea scump dreptul la viață ca să renunțe vreodată la el”

Profund conștient de legătura de esență între legalitate, securitate, dezarmare, cooperare, pace, Nicolae Titulescu se înscrie în istoria interbelică drept unul din cei mai reprezentativi exponenți ai acestor preocupări și cei mai fervenți luptători pentru materializarea acestor exigențe majore.

Întind caracterul indivizibil al securității și păcii în epoca contemporană, omul politic și diplomatul român a pledat pentru crearea structurilor și adoptarea măsurilor de natură să ferească aceste valori de orice atentat, combătînd arguțiile celor ce căutau, pornind de la criterii formale, artificiale, să împartă eforturile în această direcție, cu toate efectele negative pentru succesul unui asemenea proces. Concepția sa unitară l-a făcut să urmărească securitatea Europei de vest și a Europei de est cu aspecte integrante ale securității europene.

Preocuparea unor state europene, mici și mijlocii, de a-și asigura securitatea — în condițiile ascensiunii forțelor fasciste pe plan internațional, ale accesului lor la putere într-o serie de țări și ale manifestării unor tot mai puternice tendințe revizioniste și agresive — a condus, la 16 februarie 1933, la semnarea Pactului Micilor Înțelegeri, iar la 9 februarie 1934, la semnarea Pactului Înțelegerii Balcanice, organisme regionale de securitate, avînd un caracter eminent defensiv, menite să apere statu-quo-ul teritorial sancționat prin tratatele de pace semnate după primul război mondial. Rolul lui Nicolae Titulescu în crearea acestor organisme și în asigurarea unității lor de acțiune, în orientarea activității și în stabilirea atitudinii lor concrete în probleme-cheie ale vieții internaționale interbelice conturează o contribuție de primă însemnătate.

Reacțiile regimurilor fasciste, italian și german, — concretizate în înăsprirea atitudinii acestora față de statele membre ale Micilor Înțelegeri și ale Înțelegerii Balcanice, mergînd de la declarații politice inamicale, amenințări, mai mult sau mai puțin voalate, și ajungînd la represalii economice, — certifică convingător importanța eforturilor și demersurilor diplomatice a o serie de state, în rîndul cărora România a avut un rol principal și statornic, consacrate fărîririi societății colective în Europa.

GEORGE G. POTRA

„Pacea nu este decît un cuvînt zadarnic dacă nu este clădită pe unica temelie ce poate sustine o pace durabilă și al cărei nume este: securitatea. /.../

Securitatea nu este operă de formule. Ea este o realitate ce consistă în a se asocia împotriva unui flagel comun ce se cheamă războiul. Dacă asociația este deschisă tuturor națiunilor fără excepție și dacă există națiuni ce refuză să participe la ea, aceasta înseamnă pur și simplu sau că primejdia războiului este mai mică pentru ele decît pentru celelalte sau că, în ordinea concepțiilor lor, războiul nu este o catastrofă.”

„Consecințele unui război în Europa ar fi însă atît de dezastruoase pentru toți, încît noi am lucrat la Geneva întrevîzînd viitorul nu împotriva cuiva, ci pentru ceva: menținerea cu orice chip a păcii actuale în Europa.”

„Europa trebuie să se obișnuiască a considera creațiile politice ieșite din marea război ca realități în continuă creștere, care nu mai cer nimănui dreptul de a trăi și care în orice împrejurare nu se vor lăsa înăbușite niciodată.”

Viața modernă are nevoie de mari unități, atît din punct de vedere economic, cît și din punctul de vedere al securității. Sint de acord. Dar trebuie să și știi cum să atingi acest țel esențial.

A reface ceea ce a fost desfăcut sub pretext de dreptate e nu numai o sfortare zadarnică, dar înseamnă și a crea din nou starea de lucruri al cărei cel mai sigur rod a fost marea război.

Rămîne o singură metodă: asocierea statelor pe baza marilor interese cu caracter general.

E meritul statelor din Europa Centrală și din Balcani de a fi înțeles acest adevăr și de a nu fi cruțat silințele lor pentru a-l realiza în domeniul practic, lărgind treptat cercul de aplicare, fără a consimți vreodată a-l închide, convînse că, dacă unele perspective ale prezentului comandă oprirea, viitorul însă comandă speranța și perseverența.”

„Ne aflăm aici nu numai în calitatea de teoreticieni care elaborează un protocol; sintem oameni politici care săvîșim acțiuni politice, asumîndu-ne responsabilitatea în fața țărilor noastre. Trebuie deci să ne înarmați pentru a ne permite să convingem opinia publică de la noi din țară, precum și parlamentele noastre. Dacă securitatea este, cum s-a spus, o

stare de spirit, principala securitate pentru un stat care acceptă acest protocol este de a ști că frontierele sale nu pot alcătui obiectul unei discuții.”

„Situațiunea internațională este din cele mai îngrijorătoare.

Evenimente noi sint încă posibile și ele nu pot constitui o surprindere decît pentru aceia care nu au urmărit și nu cunosc de aproape evoluția politicii externe și interne a diferitelor state europene.

În fața unei atare situațiuni, nici un om cu răspundere nu poate rămîne pasiv. Dar nici un om cu răspundere nu poate iarăși să considere că reacțiunea salutară față de război, în asemenea împrejurări ar putea consista în împovărarea ei cu noi obligațiuni militare.

Cînd pacea este amenințată, nu se răspunde cu război, ci cu organizarea păcii. Aceasta este geneza simplă și întreagă a Pactului de organizare a Micilor Înțelegeri.

Dealtfel, de la origine, Mica Înțelegere n-a fost decît un instrument în serviciul păcii. /.../

Să-mi fie îngăduit să evoc aci amintirea aceluia căruia îi revine meritul istoric de a fi lucrat în numele României la constituirea celei mai solide asociații politice de după război, avînd ca scop menținerea păcii.

Am numit pe Take Ionescu. /.../ Secretul puterii Micilor Înțelegeri stă în faptul că ea a știut să infirizeze internaționalul pe un național vajnic, veghetor și indestructibil.”

„Politica noastră consistă, în adevăr, în a insera activitatea țărilor noastre într-o vastă rețea de state animate de același ideal, în așa fel încît, fără a sacrifica nimic din interesele noastre naționale, acțiunea noastră să fie în mod constant subordonată interesului general.

Acesta este fundamentul Micilor Înțelegeri, aceasta este geneza Înțelegerii Balcanice.

Unii învinuiesc această metodă de a face statele ce o practică să piardă libertatea de acțiune în momentul oportun. Mica Înțelegere consideră, dimpotrivă, că o asemenea politică nu poate face să se piardă decît libertatea de a face rău.

Iată pentru ce Mica Înțelegere va continua să rămînă credincioasă acestei politici, precum și aceleia ce consistă în a da Societății Națiunilor concursul cel mai absolut.”

Toamna piețelor noastre trece prin primăvara acestui pămînt

C.A.P. Traianu, județul Ialomița. Alinate pe rînduri, femeile din fotografia execută fiecare o anumită operație. Unele sapă cuiburile, cîteva apoi le udă, vin altele care aplecîndu-se pun cîte un fir în fiecare cuib, după care, aproape ingenucheate, ultimele vin cîte 10—16 hectare de roșii într-un sezon, fiecare hectar primind în jur de 60 000 fire

ELENA GHERA

Opinia unui alegător

De la Ana la Caiafa

Nu e prima dată când mă trezesc eu însumi zicând, la capătul nervilor, în cite o împrejurare de viață domestică, de toate zilele adică, sfârșit. „Iar mă trimet „ăstia”, de la Ana la Caiafa” și cu o încăpăținare care ar fi trebuit cheltuită pentru fapte înfinit mai importante o iau de la început. Însă nervii mei se tocesc zdravăn și cum trece timpul simt rosătura încrengăturii lor și îmi trebuie o efortare superioară celei cu care înfruntam, cu tineretea, experiența tristă concentrată în formula aceasta sintetică pe care prea rare ori o privim sub un umghi umoristic. Pentru că și pentru umor al timp odată, ai timp de două ori, nu te poate amuza la nesfârșit și nu te poate lăsa indiferent jocul păgubitor de-a lipsa de răspundere și de angajare concretă și corectă și curată și răspicată în fața sarcinilor pentru care ești plătit și pus să răspunzi.

Nu vă spun nici o noutate, desigur știți foarte bine cum ne poartă cînt unii confrăți ai noștri pe drumuri, stai cu „el” de vorbă cîntit, lucrezi cu „el” în aceeași unitate, cum se spune, stai lingă el pe scaun în sedința organizației de partid, te despart de el ca de un tovarăș și, cum ajunge după „ghiseu”, cum devine ori Ana ori Caiafa și de la unul la altul începe tocirea nervilor.

Cine dracu o fi sădit în noi atita fariseism, nu pot să-l înțeleg!

— Domnule, îmi spune un cunoscut, om de încredere, cu nume în meseria lui, cu state de serviciu, cu viață pusă cîntit, ca în palmă „la lumina zilei”, să vadă toți și să știe toți care e adevărul cel mai adevărat cu privire la el. — domnule, cer într-o zi o recomandare sau o adeverință sau un asentiment, n-are importanță, și dintr-odată vād pe cite unul cum se încruntă și cum se umple de sudoare fruntea lui și zice: „E lîmpe, sigur, dar să punem chestiunea în colectivul de conducere”, și eu zic, la rîndul meu, „Da, tovarășe, pune-o, e normal în discuția colectivului”, și se intrunește colectivul, e de acord, mai rămîne să semneze „el” care e reprezentantul colectivului. Și el, cu înțeles de răspundere, zice, „Ar mai trebui un aviz și de la serviciul curent” și vine și avizul și totul e, aparent, în ordine, dar iar ajungi la Ana și Ana mai inventează, sigur, o Caiafa, care, cu același zîmbet îndatoritor pe buze, e de acord dar te mai trimite și el odată la Ana, de unde ai venit, iar Ana, liberal acum, desface brațele și strigă chipurile indignat: „Păi bine, tovarășe, e simplu așa, dar la să vedem acum cit de generos e Caiafa, dacă acum semnează; să nu facă el pe democratul și să mă lase pe mine cu ochelarii de cal; sigur că da, la du-te dumneata acum la el să vezi ce mai zice!”

Si eu iar mă duc la Caiafa și știu sigur că mă voi întoarce la Ana și... și știți dumneavoastră, trebuie într-adevăr o sănătate de fier. Și în momentul semnăturii toți devin importanți și toți devin gravi și toți se sufocă de grija răspunderii și se îmboboșează la față și le plesnesc năsturele cămășii de la gît și de atita umflare și de atita congestie, bineînțeles că... nu semnează nimic!

Este, pînă la urmă, o umilintă în tot acest protocol al neputinței importante, o umilintă care te privește pe tine, petiționar, care te chinuiește și te usucă exact ca o lîngare și, de ce să nu recunoaștem că oamenii sîntem și că își scade jumătate din cheful de viață și jumătate din puterea de muncă și jumătate din ambiție și jumătate din dorința de mai bine și jumătate din bucuria vieții. Sigur, ce spun eu aici e o formulă metaforică, fiindcă dacă ți-ai pus în gînd să faci ceva serios și vrei, cu tot dinadinsul, e cazul să faci.

Sînt, vă spun cîntit, pentru înlăturarea categorică a acestor neisprăviri care, în atitea domenii, încurcă societatea noastră în dorința ei de mai bine și sînt convins că nici un neisprăvit nu e atît de nespunzabil pînă la urmă, ca să nu poată fi cîntit din loc. Am văzut, pînă de curind, un post ținut de cineva atît de îngîmfat încît credeai că la scaunul deținut de acest îngîmfat se termină pămîntul și, pe toate drumurile, toată lumea spunea că scaunul e ținut de cine nu trebuie și că rar s-a văzut prostia mai îngîmfată ca prostia cocoțată pe acel scaun și a venit scadența și s-a văzut că scaunul era ocupat de un fund mare și atît. Nu e cazul să ne oprim în fața acestor scaune, pentru că și în socialism mai sînt scaune care nu sînt ocupate de cine trebuie și de asta e și puternic partidul nostru de guvernămînt pentru că, pînă la urmă, în cadrul lui adevărul iese la lumină.

Așadar eu propun să nu scurțăm cum zicea cineva, drumul de la Ana la Caiafa, ci să renunțăm, cu toată liniștea, la cei care cred că socialismul a fost inventat ca o plapumă pentru lipsa lor de răspundere.

DINU SARARU

1. Bunica

— Focul ăsta al amorului e cea mai mare putere, e neîntrecut! Acum am iubit și eu, vorba aceea, în tineretea mea, am văzut atitea cazuri, dar ăstia sînt ca dracu, de nedespărțit. Eu i-am spus ei: Daniela, du-te la părinții tăi acasă, vorbește cu... „Mai bine mă arunc de la balconul dv. decît să mă despartă de Gabi...”

— Așa zice ea?

— Așa! Și el zice la fel.

— Cînd a început iubirea asta?

— Păi, acum o lună și ceva au sărbătorit cu mare fast și ardoare, la restaurant, ziua în care s-a împlinit anul de cînd s-au cunoscut. Auzi dragul mamei? Noi sîntem brăileni, am plecat de acolo de peste douăzeci de ani, dacă Gabi care s-a născut la Ploiești are 24... Mi-aduc aminte, apăsarea acolo „Curierul Brăilei” și aproape în fiecare zi publica sinucideri din amor, se aruncau în Dunăre din cauza dragostei; părinții se opuneau, cum era atunci, că să la fată bogată, fata lu’ alde cutare, alde cutare, nu știu ce, el se iubeau, părinții se opuneau, eh, banii...

— Apropo, de unde bani pentru petrecerea de la restaurant?

— ?

Bunica lui Gabi nu-mi răspunde. Nu m-a auzit? Prin fereastra ei de la etajul 9 se uită la porumbeli poposiți pe aticul terasei blocului vecin, un mamut de P+10. Gîndul că focul amorului s-ar plasa printre supraputerile lumii ar lăsa de ris pe mulți, inclusiv pe cei care mai pot oferi exemple proaste, deși — cum zicea Preda? — unde dragoste nu e, nimic nu e!... Cum o fi fiind reciproca?...

În cartierul bucureștean Drumul Taberei seara se lasă tot dînspre răsărit.

2. Alerta continuă

Merg aproape lipiți și vor audiență la noi.

Gabi, 24 de ani, și Daniela, nici 19 — înalți, bine făcuți, aer de cam lefteră vacanță vernală, îmbrăcați decent, ochi curați, catifelești, nemachiați, cearcane ușoare, priviri drepte (ea), speriate-neguros-impertinent (el), gesturi trădînd oarecare discreție (ambii). Îi invit pe scaune. Nu le părăsesc aproape două ore. Vorbeser ceremonios-nervos, imaginați-vă asta. Dacă aș fi partizanul cinismului sec aș scrie: drameletă pe o variantă Love Story, subiect banal, tramă narativă simplă (el, tip-decorativ-gen-liechea-simpatică, a „făcut” clasa a IX-a în trei locuri din două ore, într-a X-a a fost exmatriculat, e necalificat, n-a lucrat decît doi ani după care a demisionat, de cinci luni nu-l încadră niciieri; ea, cam provincială, absolventă de liceu industrial, ziua lucrează unde a fost repartizată, seara frecventează cursurile anului I la politehnică, pînă acum opt zile a stat în gazdă la un fel de rudă care n-a mai vrut s-o țină și atunci s-a mutat la el, de bună voie și nesilită de nimeni; el și ea se iubesc și s-ar căsători dacă părinții ei trăitori în județul Giurgiu nu s-ar împotrivi...). Neîndîr decît ceea ce sînt — și deloc cinic — mă abandonez jocului lor inconștient, de-a mama și de-a tata, îi ascult împreună cu casetofonul...

— Individul ăla ne aleargă continuu, vrea scandal, ne așteaptă în cele mai nebanuite locuri, a venit și la mine, la bloc, cu milita, ne-a făcut de rușine, dacă nimerim față-n-față și ridică mina nu răspund de ce s-ar putea întîmpla...

— Cine-l „individează”?

— Tatăl fetei. De jenă ea n-a mai fost de două zile nici la lucru, nici la cursuri, dormim pe la prieteni.

— Mama ta a fost de acord s-o aduci în casă pe Daniela?

— Da. S-a mutat în pat cu bunica și ne-a lăsat nouă o cameră. Nu știți de ce se opune tatăl ei?

— I. Bănulesc că n-are chef să ajungă bunic înainte de a fi socru. 2. Pînă la 24 de ani n-ai ajuns nimic, n-ai făcut nimic, nu prezinți nici o încredere...

Intervine Daniela:

— Dar îl iubesc pe Gabi, tata de ce ne hăitulește? Adică? Ne aleargă. Ultima

Pe scurt, cam așa s-au petrecut lucrurile cu coșul de fum de pe Șos. Alexandriei din Capitală. Coș care nu mai produce de multă vreme fum, ci ne-cazuri locatarilor blocului M5. Focul arde în altă parte. „La data cînd s-au construit blocurile din cvartalul Alexandriei — Le-regi, s-a construit și o centrală termică ce aprovizionează cu căldură și apă caldă menajeră respectivele imobile (M1, M2, M3, M4, M5) — explică în detalii comitetul Asociației de locatari ai blocului M5, în numeroase memorii. La seismul din 4 martie 1977, coșul de fum al centralei — cu înălțimea de 30 metri și sprijinit de una din laturile blocului M5, latură cu pereți portanți, făcînd parte din structura de rezistență — s-a avariat, deplasîndu-se considerabil într-o parte. În această deplasare a provocat avarii serioase tuturor apartamentelor de care se sprijinea. Unul dintre memorii a fost adresat întreprinderii de construcții, reparații și administrație locativă — I.C.R.A.L. — a sectorului 5. I.C.R.A.L. sector 5, după ce își deplasează specialiștii la fața locului — și constată că lucrurile stau în tocmă, că Turnul din Pisa s-a mutat în Șos. Alexandriei, răspunde că problema nu îi aparține, nu este de competența sa, nefiind proprietara coșului de fum. Să se adreseze G.I.G.C. — Grupului de întreprinderi de gospodărie comunală, singurul proprietar și administrator de centrale, centre și puncte termice pentru locuințe din Capitală, cu competența de a hotărî oportunitatea sau nu a demolării coșului și asigurarea protecției blocului. Între timp, în anul 1979, cvartalul de locuințe a fost racordat la sistemul de ter-

dată a fost o goană ca-n filme (o poveste captivantă). Mi-am pierdut buletinul sîrînd un gard în Ghencea. În ultima clipă am luat un taxi și-am scăpat de el...

— Ce doriți de la revistă?

— O anchetă. Să scrieți și să-i blamați pe părinții ăștia de modă veche care ar dori probabil să joace cearșaful, a doua zi după nuntă. Ce mentalitate pe ei!

— Aha... Să știți că dacă facem o astfel de anchetă o și publicăm. Dacă insistați...

— Da. Ce trebuie să facem?

— Daniela să-și anunțe pierderea... identității, să nu absenteze de la ore și să spună adevărul la fabrică, poate i se motivează zilele nelucrate. Tu, Gabi, te duci imediat și te înregistrezi la forțele de muncă. Apropo, ne-ai afumat biroul! De unde ai bani de țigări? Cine a plătit taxiul ăla salvator?

— Daniela. Cîstigă 1750 de lei pe lună.

3. Întreprinderea

Directorul: „Sînt de părere că nu mai poate fi recuperat deși, vorba aceea, niciodată nu-i prea tîrziu. Gabi tinde serios să devină un rebuș social. Aici s-ar fi putut califica ce-ar fi dorit, de la mecanică fină pînă la electrotehnică și electronică. De citeva ori mi s-a propus să-l dau afară: întîrziu, pleca în timpul programului, fuma în locuri nepermise, era obraznic. A venit mamă-sa. Ne-a rugat, ne-a explicat ce bolnav a fost încă de mic, deși acum a-i sănătos tun! L-am scutit și de muncă patriotică... De fiecare

Apel pentru un tinăr rău

dată a scăpat cu citeva penalizări administrative. Odată și-a lovit șeful de echipă cu pumnul în care strinsese o piesă metalică. I-a rupt aceluia trei dinți, i s-a întocmit dosar de cercetare penală, dar a scăpat ca prin minune de o condamnare (n.n. — așa este, am verificat la miliție și la procuratură, a fost chiar și un proces dar, în ultima clipă, lovitură acceptată 4000 de lei și și-a retras reclamația...). În cele din urmă i-am acceptat demisia, e un fel de a spune, ca să nu apară cu contractul de muncă desfăcut. Eu i-am acordat citeva șanse de reabilitare, nu-l mai cred indiferent ce va spune, nu-l mai vreau în fabrică... Daniela e fată bună, lucrează, e și studentă, anual îi trec prin mină 350 milioane de lei, dacă n-ar fi corectă ar putea provoca probleme deosebite secției, dar acum e în pericol! De cînd e prietena acestui fluieră vint are opt absențe... Ne veți critica că pe el n-am fost în stare să-l dăm pe brazdă? „Secretara comitetului de partid: „Acasă am patru copii, aici 80 la sută din personal îl formează tinerii, am lucrat în schimburi zeci de ani, dar om ca ăsta n-am întîlnit. Pe fată a cunoscut-o în fabrică, cînd a venit ea în practică. Într-o zi mi s-a spus că se ținau de gît în stația de tramvai. L-am rugat să nu uite unde se află și m-am trezit cu un „ce, n-avem voie nici asta, unde scrie...?” La insistențele mamă-si i-am dat recomandare pentru liceu, la seară, dar nu s-a ținut nici de carte, a fost exmatriculat pentru absențe. Zilele trecute m-a oprit: „O să vină tatăl Danielei la dv. Nu mă nenorociți...” Nu cred că mai poate fi recuperat...” Președintele sindicatului: „Gabi e indisciplinat și infatuat, își permite să-l taxeze de incapabil pe oamenii cu calificări superioare. A citit citeva cărți de electronică, pare-mi-se că a făcut și o propunere de inovație, a lucrat și cite ceva pentru el, un casetofon, o orgă de lumină și-si închipuie că-i bate la spate pe alții cu meseria pe care „o vede” el. E derbedeu. De două ori i-am trimis la un curs de calificare. Lipsea și de acolo pe motiv că n-are ce învăța... Cînd e la ananghie, o face pe bolnavul, dar l-am văzut pe terenul de tenis, joacă superb...”

În întreprinderea aceea am mai discutat cu încă patru oameni: nu-l mai vor în colectivul lor, îl detestă. Absolut toți nu vād cu ochi buni o eventuală căsătorie a Danielei cu Gabi.

4. Mama

„L-am crescut singură, încă de mic a suferit de reumatism poliartricular, numai eu știu de cite ori a fost internat prin spitale, de-aia nu l-au luat nici la armată... E un copil bun, n-a lipsit de acasă nici o noapte, nu joacă cărți, nu umblă vagabond pe străzi, nu fură, nu bea, stă în casă și citește, și migălește electronică, el și-a făcut „cas”-ul, el — amplificarea, el — orga de lumină... Oamenii nu-l acceptă pentru că le izece în față ce gîndește despre el, nu neg că la fabrică n-a mai greșit, dar de ce îl vedeau numai pe el?”

— Dv. ați plătit cei patru mii de lei pentru dinții ruși șefului de echipă?

— Eu. Băiatul s-a purtat cavalereste. Nesimțitul acela l-a injurat de mamă, de mine adică...

— Daniela nu vă este acum nici noră, nici chirașă. Cum acceptați situația asta? Dacă ați fi mama ei?

— Copiii se iubesc, n-am ce le face. Umblu de citeva zile să-i găsesc fetei o gazdă, deși nu prea vrea. Am o promisiune chiar din seara asta. Mai tîrziu probabil că se vor căsători...

5. „Aș strînge de gît niște indivizi,

pe dumneavoastră v-aș bate!”

— Gabi, mi-ai promis că te duci să te înregistrezi la forțele de muncă. N-ai fost, am verificat. M-ai mințit.

— Am fost. N-am știut că trebuie să mă și înregistrez. D-aia nu m-ați găsit în catastrifele ălora.

— Nu te cred.

— Bine, atunci n-am fost. Ce să cauți la el? Să mă dea la săpat șanțuri? Pe mine, electronist? Ce dacă n-am carnet de calificare? Voi avea. Mi s-a spus să mă recalific. Eu vreau electronist! La televizor spuneți că tinerii pot să-si aleagă meseria care le place, prin ziare susțineți același lucru. Tot ce vedeți aparat în camera asta este făcut de mina mea. Vreau electronist, înțelegeți? Cu riscul să aștept cîte stie cit...

— Asta-i un moft pentru ca s-o faci pe chiulangiu în continuare. De ce te-ai crede? Ai dat cu piciorul șansei avute. La fabrică ți se dădeau lucrări exact pe gustul tău, m-am interesat.

— Am auzit eu cu cine ați vorbit. Aș strînge de gît pe toți mincinoșii ăia! Pe dv. v-aș bate că-l credeți pe el și nu pe mine...

— De fapt de ce ai demisionat?

— Sînt nepriceput. Indivizi atehnici! dogmatici, fac tapaj pentru că îndrăznești să-ți aprinzi o țigară, pentru că te plimbi cu o fată ținînd-o după umeri...

6. O șansă pentru Gabi

Gabi este așa cum l-am prezentat. Adică un inadapdat. Pentru că așa a fost educat. La 24 de ani este exact ceea ce a devenit: un tinăr care amîna mereu să la o hotărîre asupra propriei sale existențe. Pînă acum a trăit vraise, n-a știut (ori n-a putut?) să-si atingă visul — electronist! E refractar la multe, la adevăr, la disciplina muncii, la sfaturi binevoitoare, la buna-cuviință, la vrute și nevrute, la regulamente de ordine interioară și exterioară... Ce se va întîmpla între el și Daniela în viitor este o problemă pe care o vor rezolva singuri. Rostul rîndurilor de față este altul: un tinăr este în pericol pentru că nu muncește! Și nu muncește pentru că este așa cum este. Dar EL ESTE, nu-l putem ignora. Cu greu găsești pe cineva cu referințe mai rele decît ale lui. La încadrare contează și referințele. Cine mai are curajul să-l încadreze și să-l califice electronist? Iată, facem apel pentru un tinăr rău.

MIRCEA BUNEA

modificare, centrala și coșul ei devenind astfel, cu totul inutile. Prin crăpăturile provocate poți vedea cerul liber! „În toți acești 5 ani, comitetul asociației, în numele nostru al tuturor locatarilor, a întreprins numeroase demersuri către G.I.G.C.”. Care, în fine, la 10 august 1981, răspunde promițînd, că locatarilor o rază de speranță. Cu adresa nr. ... arătînd că „În cursul lunii august a. c. se va convoca o comisie formată din reprezentanții I.P.B. — G.I.G.C. pentru stabilirea măsuri-

Arde în altă parte focul

rilor ce ar trebui luate. În cazul în care se impune, se vor lua măsuri de demolare a coșului de fum”. Semnează inginer șef L. Miron. Luna august a trecut, comisia n-a sosit. Nici pînă azi! Curînd, curînd vine alt august. Motiv pentru care cetățenii ni s-au adresat. Motiv pentru care l-am căutat și noi pe tovarășul inginer șef Lupău Miron. După mai multe încercări și insistențe reușim să purtăm o convorbire cu tovarășul director general al G.I.G.C., Ștefan Ionescu. Ne face cunoscut ferm și definitiv că „verificînd documentele noastre, n-a mai fost nevoie să deplasăm comisia, deoarece centrala termică din Alexandriei 104 nu ne aparține. Nu a fost recepționată și nu ne-a fost predată, n-a fost preluată de către noi”. (Cui, ce-i pasă că un bloc din fondul nou de locuințe al Capitalei în care

statul a investit milioane se degradează, se avariază lent!?). Să ne adresăm cui este vinovat. Nu-și pune problema, tovarășul director general de ce instituția pe care o conduce, singurul — repetăm — proprietar de asemenea obiective, nu-l are în evidență și în administrare și pe cel din Șos. Alexandriei? Atunci, în mod firesc se ridică întrebarea: care răspuns este totuși, mai bine documentat, cel dat în scris locatarilor de către colaboratorul său în conducerea instituției, sau cel verbal dat nouă? Sîntem foarte ferm îndreptați spre D.G.D.A.L. — Direcția generală pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe, social-culturale și administrație locativă. Firește, ne conformăm și ne confirmăm că am fost induși în eroare. Tovarășul inginer Mihai Cristodolu, șef birou în serviciul producție ne dovedește pe baza Procesului-verbal nr. 382 din 28.X.1971, că respectivul obiectiv (coșul plus coș) este recepționat, pre-dat și preluat de către G.I.G.C. de 10 ani și că reprezentantul său, ing. Constantin Coleag a fost chiar președintele comisiei de recepție.

Nu cu tactica struțului, ci cu asumarea responsabilității se rezolvă cererile și sesizările oamenilor muncii, tovarășe director general, cereri și sesizări ce sînt și materia muncii și datoriei profesionale a funcționarilor de la G.I.G.C. Așteptăm nu răspunsuri, ci rezolvarea situației ce trenează de atita vreme în Șos. Alexandriei 104, bloc M5.

CICI IORDACHE

■ Iată două scrisori care se referă la același lucru, starea deplorabilă a unor străzi. „Datorită faptului că străzile Azuga și Magnoliei, sector 2, nu suportă circulația mașinilor mari, grele, de doi ani acestea sînt pline de gropi și, cu toate că măturăm și ridicăm nămolul pe trotuare, ca să mai facem loc apei să se scurgă, nu vine nici să se scape de acest noroi” (Bitu Maria, str. Azuga, nr. 28 A, București); „Străzile Zorilor, Cpt. Stoicescu, Tineretii și Arh. Mincu din cartierul Piața Victoriei din Focșani sînt de ani de zile deteriorate, gropile reușind să pună pe circuli numeroase autobuze ITA care pornesc în cursă de la Autogara municipală” (Predescu Teodor, str. Zorilor nr. 7, Focșani).

■ **Consiliul popular județean Arad:** În legătură cu scrisoarea privind unele vinzări de apartamente proprietate personală construite cu sprijinul statului, cu preț de speculă, vă informăm următoarele: se confirmă că unele persoane au înstrăinat fără o justificare aparent reală apartamentele construite sau cumpărate de la stat. Intrucit volumul operațiunilor pentru depistarea acestor cazuri este mare, acțiunea este în curs de desfășurare. După definitivarea lucrării și avizarea cu toată răspunderea a cazurilor respective, Comitetul executiv va stabili măsurile care se impun și pe care vi le vom comunica și dv.

■ **Guraluc Valentin** din Botosani, str. Împăratul Traian 107, arată că la librăria nr. 8 deschisă de curind „discurile mai căutate se vind obligatoriu cu un calendar de perete 1982, (acum, la sfîrșitul lui aprilie), preț 15 lei, plus o pungă de plastic. Cine nu vrea așa, nu cumpără, mi-a răspuns merceologic Broască Petru de la CLDC Botosani”.

■ **Ministerul Muncii:** „Tov. Negescu Virginia I s-a calculat pensia pentru accident de muncă”.

■ Conducerea Cooperativei de producție, achiziții și desfacerea mărfurilor Sohodol, Alba, a sancționat-o pe lucrătoreasa comercială Virciu Maria cu mustrare scrisă pentru divulgarea secretului de serviciu. Că era secretul de serviciu divulgat? Ne scrie Virciu Maria: „Un membru cooperativ din Sohodol, a cumpărat de la magazinul Universal din centru două galerii de perdele, una la preț de 93 lei, și una de 63 lei. Era același sortiment de marfă, prețul era diferit și nu era afișat în unitate. Omul a venit la biroul cooperativei să afle prețul real și i-am spus”. De cînd este prețul unei mărfi secret de serviciu?

■ **Ministerul Muncii:** Nisif Florea a fost repartizat la Întreprinderea de fibre sintetice Corabia, de către DPMOS județ Olt.

■ **Ioan Dumă, satul Cuvîn, comuna Ghioroc, Arad,** caută toate numerele revistei noastre de la prima apariție pînă în 1960. Cum nu-l putem ajuta, îi publicăm rugămîntea.

■ În legătură cu scrisoarea lui Corban Dumitru, **Consiliul popular al municipiului București**, ne răspunde: Am atenționat furnizorul, IIL București, în ceea ce privește calitatea laptei de consum și a iaurtului, de asemenea, IMP București pentru starea necorespunzătoare de igienă a navetelor în care se transportă pinea, iar în ceea ce ne privește vom lua măsuri severe împotriva celor ce încalcă regulile generale de comerț și igienă.

■ **Consiliul popular, sector 3:** Urmare a scrisorii cetățeanului Anghel Gh. din București, vă comunicăm că str. Nicolae Pasca a fost curățată de noi, în această primăvară, la lopată, de două ori. Am intervenit la ICAB pentru desfundarea canalelor, somindu-i că vor fi amendate contravențional. De asemenea, pentru asigurarea curățeniei în zonă, conducerea șantierului ICDE — ing. Manolescu — a fost amendat (sau amendată?, n.n.) cu două procese verbale.

■ Într-un singur an, hunedoreanul Spînea Nicolae, str. Muntei, nr. 6 A, bl. E, ap. 62, și-a dat televizorul la reparat de trei ori la cooperativa „Drum nou”, din microraionul 4. Ultima oară, tot fără folos.

■ **Procuratura Generală:** În legătură cu plîngerea lui Supeală Cristinel, vă facem cunoscut că s-a dispus înfărmarea rezoluției de neîncepere a urmăririi penale, dosarul fiind trimis Procuraturii județene Prahova, pentru a lua măsuri de completare a urmăririi penale.

■ Cetățeanul Ionescu Constantin din București, șos. Pantelimon 405, bl. 350, sc. B, ap. 85, propune „amenajarea unei zone de agrement pe linia lacului Fundeni, pînă la înființarea grădinii zoologice de care a scris revista

Scrisoare comentată

Sînt bune fructele din curtea vecinului?

Dacă ar fi să ne luăm după un proverb, cel cu găina, care totdeauna este mai grasă, dincolo de gard, am zice da. Și n-am greși, deloc. Tudor Drăghici, din șos. Vitan 84 bis și Dumitru Nistor, din aceeași stradă, dar locuind la nr. 80 ne-ar da, desigur, dreptate, deoarece ambii folosesc, fără nici un drept, un teren, tot de pe Vitan, la nr. 82, care aparține familiei Chiriță Andreescu, așa cum se poate deduce ușor din certificatul de succesiune nr. 211/1981. Practic, noi proprietari n-am intrat în posesia drepturilor lor din cauză că cei numiți erau instalați acolo în calitate de... producători de legume și fructe. Frumoase lălele, proaspete căpșuni, aromată zmeură și apetisante nuci se culeg, de pe proprietatea soților Chiriță Andreescu, întru îndestularea celorlalte familii și — din surplus — a altora. Și, slavă domnului! acest surplus există: sînt acolo 6 nuci mari, straturi învelite de circa 2000 de lălele etc.

Cu ce drept folosesc Tudor Drăghici și Dumitru Nistor cei aproape 2500 mp ai grădinii altui proprietar? Cu „dreptul” muncii lor? Ni se pare prea puțin, față de argumentele egale ale celorlalți, printre care „amănuntul” că aceștia au achitat taxele de succesiune ca și impozitele nu ni se par de neglijat.

Ne aflăm în fața unui abuz care trebuie curmat! De doi ani de zile, familia Chiriță Andreescu se străduie să intre în posesia unui bun care îi aparține. Cei cărora li s-a adresat, pînă acum, nu au întreprins nimic pentru restabilirea unei ordi, care trebuie să echilibreze existența oricărei societăți umane. Faptul că cei care ocupă și fructifică, în mod abuziv, un teren care nu le aparține, nu se văd deranjați de nimeni, în afara proprietarilor, îi îndreptățește să-și vadă, în continuare, de interesele lor, iar atunci cînd li se pare că cei ce-și revendică drepturile devin supărători, recurg la amenințări grave, care — duse la îndeplinire — ajung în competența organelor de ordine publică. Unde sperăm să nu ajungă, totuși...

EMANUEL VALERIU

dv”. Astea ar presupune două investiții, dintre care una s-o desființeze pe cealaltă. Dar, aveți dreptate, aici trebuie făcut odată ceva, pentru că, așa cum scrieți, „malurile lacului Fundeni sînt în prezent depozit de gunoi”.

■ **Consiliul popular al orașului Moreni:** Tov. Tatu Narcisa a fost încadrată și repartizată la un loc de muncă corespunzător.

■ **Asociația locatarilor Calea Girocului nr. 62, Timișoara:** „Vă mulțumim pentru operativitatea cu care ați sesizat consiliul popular al municipiului despre deficiențele blocului nostru. Dar Truștii construcției montaj nu se ține de cuvînt. Remedierea defecțiunilor s-a făcut în lunile februarie — martie așa cum s-au efectuat și cele din anii anteriori: incomplet și cu noi deficiențe”. Nici nu știm cum e mai bine: dacă vin iar oamenii truștii, se vor înmulți, probabil deficiențele și ne vom simți și noi vinovați...

■ „Țăranul cooperativ Bancu Arcadie din comuna Seitin, Arad om dotat cu multiple calități în diferite direcții (dulgherie, mecanică, zidărie, sudură etc.) a realizat un plug acționat electric ce poate fi folosit pe spații mici, unde nu intră tractoarele. Înlocuiește grebla, sapa, hîrletul, scurtează timpul necesar pentru arat, grăpat, prăsit etc. și utilizează un electromotor de 1,8 Kw cu 3000 rot/minut realizat la Întreprinderea electromotor Timișoara. Pus la punct și executat în serie, acest plug ar deveni o unealtă de mare ajutor în gospodăriile țăranilor (ing. Ciurmedean Dumitru, str. Păun Pincio nr. 12, Timișoara).

■ Un superb exemplu de omenie: „Conducerea Întreprinderii Electroparataj, sprijinită de comitetele de partid și sindicat, organizează în fiecare primăvară o competiție de fotbal între secții: Cupa Panțuru. Întrecerea are un regulament înedit, fiecare echipă trebuind să depună o sumă de bani la CEC pe numele copilului fostului muncitor al uzinei D. Panțuru, dispărut la cutremur împreună cu soția. Cupa se va desfășura pînă la majoratul copilului”. (Chirehor Nicolae, București).

■ „Din luna februarie încoace nu am mai primit pensia de întreținere de la Întreprinderea de prefabricate din beton București, Splaiul Independenței 83, sector 5, unde lucrează tatăl minorului Grigore Cristea. Fostul meu soț mai lucrează la I.P.B., eu am apelat peste tot, dar n-am primit nici un răspuns”. (Cristescu Dolina, sat Tirnava, com. Botoroaga, Teleorman).

■ Un caz special: trei bătrîni, tatăl, în vîrstă de 105 ani, băiatul, 80 de ani, și nora, 75 de ani, toți pensionari CAP și bolnavi, ne roagă să-i ajutăm să primească o buțelie de aragaz. O facem convinși că cei în drept vor analiza situația lor și o vor trata mai ales cu multă înțelegere. Semnează unul dintre ei: Ion P. Ion, Cosimbăști, Ialomița.

■ **Cristea Constantin** din Ivesti, Galați, ne aduce la cunoștință că pe rampa gării Ivesti „zac de vreo 4—5 ani 3 bare de oțel lungi de 10 metri și cu un diametru de 250 milimetri”. Semnatarul scrisorii ne roagă să găsim un beneficiar pentru acest oțel și ne întreabă cum s-or fi descurcat cei care l-au avut în gestiune. Nu știm.

deoarece tavanul este fisurat și cînd plouă sau se topește zăpada putem fi inundați. Am făcut sesizări, au venit meșteri, dar dacă plouă, e jale”.

■ **Consiliul popular județean Buzău:** Privind scrisoarea tov. Antonescu Liliiana din comuna Glodeanu Siliștea vă comunicăm că peste o lună se poate muta în noul bloc de locuințe și că organele în drept au rezolvat plata drepturilor ce-i reveneau pe perioada zilelor de spitalizare.

■ **Consiliul popular municipal Galați:** La scrisoarea adresată de Irim Stanca, prin care reclamă că este acționată în judecată de fiul său Irim Cezar Iulius pentru evacuare, vă comunicăm, că, analizîndu-se situația creată, s-a revenit asupra aprobării date, incluzînd și petiționarea în contractul de închiriere.

■ **Ministerul de Interne, Direcția generală a arhivelor:** Vă facem cunoscut că nu am primit decît o singură cerere de la tov. Mihăilescu Ana, și nu nenumărate cum v-a sesizat dînsa, la care am răspuns cu adresa 11338 din 22.01.82 că nu deținem respectivul document.

■ **Procuratura Generală a R.S.R.** ne înștiințează că a declarat recurs extraordinar în urma sesizării corespondentei noastre Ponea Georgeta din Ploiești, str. Tismana nr. 26, înaintînd dosarul Tribunalului Suprem spre judecare cu adresa nr. 256/C/5395/1982.

■ **Dr. Sava Gheorghe, din Arad,** ne roagă să transmitem dr. Mihai Leontopol cele cîteva rînduri pe care i le-a adresat. „Stimate dr. Leontopol, urmăresc cu mare interes articolele ce apar în revista „Flacăra” despre rezultatele Dumneavoastră în combaterea formelor tumorale. Mă miră și sînt indignat de faptul că se tăgăduie că o problemă de așa mare valoare pentru toate ființele vii. Aș vrea să vă ajut dacă sîntei de acord. Eu lucrez la Dispensarul sanitar veterinar, Direcția jud. Arad de 15 ani de zile și pot experimenta medicamentul pe vaci, în unele afecțiuni ale glandelor mamare și pot ține un registru special. Nu doresc să știu compoziția medicamentului ci numai eficacitatea lui pe animale, iar rezultatele dacă doriți am să vi le comunic. Eu vă stau cu multă plăcere la dispoziție. Adresa mea: Dr. Gh. Sava, str. 7 Noiembrie nr. 2, ap. 26, Arad, cod 2900, telefon 16 949”.

Tot în legătură cu cercetările dr. Mihai Leontopol primim de la Veronica Regus, din Vatra Dornei, următoarele: „Dacă nu 1500 de salvați ar avea dr. Leontopol, ci numai 2 cazuri, cel al tînrului prezentat de prof. dr. I. Purice și cel al tînrului asistentei Adriana Tușianu, și încă ar fi de ajuns să tresară în dumnealor (cei puși să rezolve cazul — n.r.) simțul datoriei și al conștiinței sau măcar groaza suferinței”. Cea care ni s-a adresat este — așa cum o afirmă — o femeie în vîrstă și rîndurile sale reprezintă și opinia soțului său, ambii fiind emoționați pînă la lacrimi de articolul publicat în „Flacăra” din 2 aprilie, în care era reluată aceeași problemă a drumului înclîcit și plin de obstacole, pe care li are de străbătut dr. Mihai Leontopol în încercările sale de a pune la dispoziția medicilor un produs anticanceros.

Din Pitești Duda I. Dumitru, se arată preocupat de același „caz” Leontopol lansează o idee îndrăznească: aceea de a se organiza o colecție publică, în vederea creării condițiilor necesare adîncirii cercetărilor întreprinse de dr. Mihai Leontopol. „Dacă trebuie să recurgem la o colecție publică, scrie Duda I. Dumitru, mă înscriu din pensie cu 100 de lei lunar, la sesizarea Dumneavoastră”.

Mulțumim corespondentului nostru din Pitești pentru gestul său de adîncă omenie și generozitate. Credem însă că în țara noastră există acele posibilități care să îngăduie oamenilor de știință să-și desfășoare în bune condiții activitatea, chiar dacă, uneori, tocmai aceste resurse par a fi uitate.

■ „Mă numesc Tănăsescu Cristian și sînt proprietarul ap. 16, bl. B.I, str. Brîncoveanu, Pitești, bloc a cărui recepție a avut loc la 30 iulie 1981. Pînă acum n-am reușit să mă mut în apartament din cauza defecțiunilor pe care le-a avut la fini-

saje. În urma mai multor cereri către O.J.C.V.L. Arges, acesta a emis, în cele din urmă, adresa nr. 2993/1982 către Șantierul 4 finisaje, cu termen de execuție 15.02.1982, dar care nici pînă azi nu și-a îndeplinit integral obligațiile și promisiunile”.

■ În 1962, cînd a fost construit blocul în care locuiesc, în București, str. Vigoniei nr. 2, bl. 8, ap. 15, sector V, o mină de locatari inimoși au plantat, prin muncă voluntară, o mulțime de arbori, formînd o adevărată oază de verdețură. Cu puțină vreme în urmă, din „inițiativa” Asociației de locatari (a se citi a unora, nu a tuturor locatariilor), o mare parte din crengile acestor copaci au fost tăiate cu barbarie, fără nici o logică, sub pretextul curățirii de uscături, iar alți pomi, mai puțin norocoși au fost tăiați definitiv, ne aduce la cunoștință studentul Corneliu Tudor, Rugăm A.D.P., sector V să vadă despre ce e vorba.

■ **Forurile în drept ale municipiului Bacău,** la care am îndreptat sesizarea ce ne-a adresat-o Valentina Doldanu, ne comunică: „La verificările făcute, prin recoltările probelor de apă, s-a constatat că acea colorație a tîfonului cit și suspensiile rămase se datorează prezenței manganului în apa potabilă. Manganul este de proveniență telurică, fără a avea influențe directe dăunătoare dezvoltării sau sănătății organismului. În vederea îmbunătățirii calității apei potabile distribuită în municipiul Bacău, se află în curs de elaborare un studiu privind realizarea unei stații de tratare a apei, care va conduce la reducerea elementelor chimice conținute în limitele admise”. Studiul ce ar fi bine să se aplice cit mai repede, în rest, serialul nostru de articole „Cauza apei curate” a arătat la timp cît de curate curg apele la... Bacău! Din susul Bistriței.

Pagină realizată de RĂZVAN BĂRBULESCU

Posta redacției

■ **Silvia Haba — Mediaș:** Nu s-a făcut nici o deosebire. Cîntăntul pensiei de urmaș se stabilește astfel: 50 la sută pentru un singur urmaș, 75 la sută pentru doi urmași, 100 la sută pentru mai mulți, cu drept la această pensie. Cînd unul dintre urmași pierde dreptul la pensie, ceilalți primesc în continuare partea de pensie care li s-a cuvenit la acea dată. ■ **Nicolae Ghidul — Bengesti — Ciocandia (Gorj):** Compensația o puteți obține prin ore libere. ■ **Ioan Coteșel — Turda:** Nu recalculăm tarife stabilite conform legii. ■ **Ioan Mihalache — Brăila:** Pensia suplimentară se ia în considerare la calcularea chiriei. ■ **Irimia Ciobanu — Bacău:** Constatările privind rezultatele probelor pentru obținerea gradelor didactice pot fi făcute în termen de 48 de ore de la comunicarea rezultatelor la unitățile de învățămînt care au organizat examenul și se soluționează de către comisiile instituite în acest scop de către unitățile respective, iar hotărîrile comisiilor sînt definitive. ■ **Aurelia Stancu — Ploiești:** Nu se poate, nu aveți domiciliul stabil în localitate. ■ **Grup locatari bl. 173, str. Săvîrșin — Arad:** La Consiliul popular municipal. ■ **Alexandru Mearar — Dej:** Nu facem așa ceva. ■ **Nicoleta Sona — Tg. Neamț:** Cereți lămuriri la NAVROM. ■ **Alexandru Zibilianu — București:** Adevărul cu venitul perceput. ■ **Codru Falcău — Buzău:** Pe perioada cit veți lucra. ■ **Grigore Soldan — Cocorăștii Mislui (Prahova):** Unitatea este obligată să vă dea un răspuns scris și motivat, dacă nu, adresați, în termen de 30 de zile, plîngere la judecătoria, singurul organ competent care poate soluționa litigiul. ■ **Viorica Dumitru — Bertan (Sibiu):** Numai dacă ați fi pensionată gradul I sau II de invaliditate. ■ **Maria Giță — Călanul Mic (Bistrița-Năsăud):** Instanța de judecată vă poate ajuta în litigiul pe care îl aveți cu vecinul.

MARGA NEDELEA

■ „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Iubirea de frumos

Documente

La Muzeul de artă s-a deschis de curând expoziția de documente privind istoria României din colecții britanice cuprinzând 41 de exponate aflate în Anglia, cărți și scrisori, manuscrise unice din diferite veacuri, începând cu secolul al XI-lea și până-n secolul al XIX-lea.

Acestor documente li se adaugă cărți și manuscrise aflate în țară la noi, scrise de autori englezi, cu referințe directe la viața religioasă și socială a țării române, mai ales din epoca lui Brâncoveanu astfel că într-în această expoziție în viața din ultimul mileniu al poporului nostru surprins prin carte și operă de artă, nemijlocit prin scrisori, în cele de durată ale sale.

Măreți apar din aceste documente, văzuți cită vreme trăiau marii noștri părinți, ctitori de țară, Mihail Viteazul, de-o frumusețe spirituală și noblete ce te-ndeamnă pururea să pui mîna pe condei și să-ți scrii viața, apoi Constantin Brâncoveanu, văzut aici, acasă, cînd avea 47 de ani, între cei zece copii ai săi, cultivați în familia sa patriarhală, în rivna sa pentru ri-

dicarea culturală și materială a țării, Dimitrie Cantemir, printr-o copie a scrisorii istorice în care se prezenta ruptura cu turcii, pagini zguduitoare prin cuvintele ce sînt rostite față de cei ce ar trăda interesele Moldovei. Frumoase și esențiale sînt vorbele în limba persană ale istoricului Gardizi, din anul 1050, prin care admiră poporul complet creștinat din jurul Carpaților. Copiesitoare sînt mărturiile culese de un filolog care notează limba de duminică a slujbelor religioase, limbă care era, cu aproape patru veacuri în urmă, aceeași cu limba de astăzi.

Iată celebrul **Tetraevangel** scris de Radu din Mănăstiri, din porunca lui Petru Cercel, în Rodos în anul 1574, înaintea **Paliei de la Orăștie**, într-o deplină limbă românească! Manuscrisele de știință filozofică, filologică, teologică și poetică asupra epocii lui Brâncoveanu spun încă o dată pe ce temei de aur se așază, de marele voievod martir, Academia Română.

Nu vorbesc aici despre **Codexul aureus**, pe care-l putem vedea aici, vechi de un mileniu și aproape două veacuri, de **Tetraevangelul lui Uri**, unic în lume prin frumusețile sale, și încă alte mărturii asupra sfîntului pămînt și cer al strămoșilor noștri.

IOAN ALEXANDRU

Voltaire fluierat

Voltaire rămîne una din cele mai năstrușnice minți ale secolului al XVIII-lea. Unul din spiritele cele mai înalte. În cei 84 de ani de viață, geniul său îmbogățește umanitatea cu opere neperitoare. O infernală gândire îi stăpînește vasta producție literară, în care se ogîndește, limpede, scriitorul cel mai francez. Nici un domeniu nu-i este străin. Profunzimea operelor, stilul, filozofia, suptele, incisivitatea mențin, peste vremi, strălucirea artei sale — piatră prețioasă bătută la diadema spiritualității franceze... Credincios progresului și împătimit de libertate, într-o epocă apîrîgă, dominată de schisme, el iese biruitor din luptă,

Cronica șoselei

Exact după un an...

În timpul deplasării spre Sibiu, cei doi prieteni puneau la punct detaliile în legătură cu felul în care își vor petrece seara. La volan, Corneliu A. conducea dezin-volt, cu un aer degajat de om nu numai cu multă experiență în pilotarea mașinii, dar și talentat în această artă a secolului nostru. „Diseară, la balul din comună, vin cele mai frumoase fete din împrejurimi, inclusiv studentele care sînt în vacanță. Să știți că l-am pregătit bine, mă Radule, i-am ajutat și eu, ce-i drept, cu relațiile mele să fie bufetul cit mai fain aprovisionat. Rezolvăm cit mai rapid treburile ce le avem la Sibiu și apoi urgent spre casă”. După nici o oră și jumătate, cei doi prieteni se aflau deja instalați la masă în locuința lui Radu. Au sorbit cite o sticlă de Fetească parfumată, după care au pornit-o agale spre clădirea Căminului cultural, avînd fiecare în masină cite o damigeană de 5 litri. „Le-am umplut tot cu Fetească, să nu amestecăm vinurile... La urma urmei ce, sîntem obligați să bem din vinul lor? Lucrînd de atîta ani ca barman, îți dai seama că măcar atîta lucru am învățat. Să deosebesc un vin bun, pentru cursă lungă, de tot felul de amestecuri denumite pretențios în fel și chip, dar după care trebuie să-ți ții capul sub chiuvetă trei zile la rînd”. Spectacolul, susținut de artiști amatori din comună, tocmai se terminase. Cei mai în vîrstă se îndreptau spre casă, iar tinerii se grăbeau spre sala unde urma să aibă loc balul. Într-adevăr, așa cum prevăzuse Corneliu, totul era perfect aranjat: sala era curată lună, bine aerisită, veselă datorită decupațelor gen Walt Disney și improvizățiilor de versuri

satirice care stîrneau risul tuturor celor ce pătrundeau în marea încăpere. Totul a decurs bine, participanții s-au comportat civilizat, cu excepția unui mic incident care a avut loc spre miezul nopții cînd, unul din organizatorii balului a anunțat că peste cîteva minute petrecerea urmează să ia sfîrșit. Tocmai se terminase un vals splendid și dansatorii încă mai erau sub impresia armonioaselor acorduri. „Bine tovarășe, mata, în loc să organizezi, dezorganizezi, sare Corneliu de la masă. Ce-i asta, în toată dansului vii aici, pe neaun-tate, și strici dispoziția tuturor?” „Stai stai, nu te infierîbînta, tinere; dumneata ai bîut, și nu puțin, se vede, eu însă n-am bîut decît pensă. Pe afîșul de afară scrie, negru pe alb, ora de terminare: 23.30. Acum e 12 fără 10. În plus, zeci de băieți și de fete, prezenți aici la bal, trebuie să fie dimineața la serviciu, în schimb unu. Vrei să ajungă cu toții obosiți morți la muncă? Ori unii, care au tras la măsă mai multisor, să-și prindă mințile pe la mașini?” „Du-te, domnule, cu teoriile dumitale. Te-ai apucat acum, la dolpele noaptea, să ne ții predică?” Cînd a văzut că turnură țau lucrurile și că intervenția sa va rămîne fără succes, organizatorul a plecat acasă. Balul s-a terminat totuși, dar la ora 5, Corneliu — barmanul — și Radu, amîndoi cu o mină nemulțumită, se îndreaptă spre alea care duc spre centrul comunei. Un grup de băieți și fete merg direct spre stația de autobuz. Cîteva dintre ei îl zăresc pe Corneliu care, după cei 3-4 litri bîuți în noaptea respectivă, pentru a merge cit de cit „onorabil”, se ține zdravăn de brațul prietenului său. „Măi Cornele, ai fost și ești un mare domn. Tu, de fapt, ai fost sufletul, animatorul balului. Dacă nu erai tu, nu lesea nimic. În plus, toată povestea se termina la 11 noaptea. Ce să-ți spun, ne-a luat ăla ca și cum am fi la grădiniță”. „Hai spune unde vrei să ajungi? Sînt eu unde bați

După moartea celebrului Baron și tragerea lui Beaubourg, însuflețirea tragicomică a acestor doi mari comediieni trece asupra lui Sarrasin, actor lipsit de flacăra care să continue urmele lăsate de maestrul său. Voltaire îi atribuie, totuși, rolul lui Brutus, în tragedia cu același nume. Se repetă piesa la teatru.

Sarrasin, în invocăția către zeul războiului din primul act, dovedindu-se fără fermitate și grandoare, Voltaire, impacientat, îi atrage atenția, cu o mușcătoare ironie:

— Domnul meu, gîndește-te că ești Brutus... Cel mai hotărît dintre consuli Romei. E anapoda să te adresezi zeului războiului ca și cum ai zice: „Ah! Maică Preceastă, fă-mă să cîștig un loz de o sută de franci la loterie”.

În seara premierei, Sarrasin n-a fost nici mai energic, nici mai viguros, mușcătura lui Voltaire rămînd fără efect.

După a treia reprezentație cu „Mérope”, întors de la M-me de Châtelet, unde supuse, Voltaire constată un defect de dialog într-o scenă din actul I. Rectifică ce nu-i convine. Imminind corecturile servitorului, îl trimite — mult după miezul nopții — la un actor mediocru, Paulin, pe care pretinde că-l perpelește „în frigare pentru a juca rolurile de tirani”.

— E tirziu... se arată îngrijorat servitorul. La ora asta e imposibil să trezească pe domnul Paulin.

— Du-te, du-te, replică Voltaire. Tiranii nu dorm niciodată.

Ca la oricare autor, producția dramatică a lui Voltaire înregistrează pe parcurs nu numai entuziasmul adevinilor. Cunoaște și împotrivrile restrîns ce se așîn, pînă la urmă fără reușită, să facă festa scriitorului de geniu. Simțindu-l gigant, inovator și profet, mediocritatea dă din coate, să-l clatine măreția... Desule cabale îi marchează premierele, îl incită sarcasmul.

Una din cele mai zgomotoase uneltiri împotriva celui ce aprofundase magistral moștenirea elină, continuînd strălucirea orbitoare a lui Racine și Corneille, e pusă la cale cu ocazia reprezentației tragediei „Oreste”. În timp ce spectorii cîștiau în aclamă, cei vinuți neghobiei intrerup și fluieră piesa de la 3 la 8...

Cînd scandalul e în toi și tiradele tragediei admonestare cu sudălmii, Voltaire, înălțat peste bordura lojii, acoperă vaezarmul, strîgînd furibund:

— Aplaudați, bravi Atenieni, este Sofocle curat!

Peste zarva de-atunci și-ai săi nevolnici, caratele bleu-blanc ale genialului strălucesc pe vecie.

GABY MICHAILESCU

tu. Vrei să vă duc la Sibiu cu mașina. Hai mă, c-o fac și p-asta”. Intervine atunci Radu. Strigă la ei: „Ce mă, ați înnebunit de-a binelea? Voi nu vedeți că-i obosit mort și bîut de merge pe două cărări?” „Eu beat, mă, să-ți fie rușine!” M-a văzut cineva vreodată beat? „Îi sare tandăra lui Corneliu. Tinerii se împart în două tabere: unii înțeleg cit de cit situația și bat în retragere. Își dau seama că, oricum, nu încap totii oți în autoturism. Rămîn doar doi băieți cu fetele lor. Zădarnice sînt încercările lui Radu de a-l împiedica pe furiosul sofer să plece cu mașina. Cei patru se urch în autoturism și mașina demarează spre Sibiu. La un kilometru distanță acul vitezometului arată ceva 120 pe oră. Aliniament, uscat, într-un dejut condiții bune de deplasare. La volan, Corneliu continuă să-și sudule prietenul: „auzi mă, eu beat. Să-mi sou-nă el mie una ca asta. Nemaioomenit, nimeni nu m-a făcut betiv pînă acum”. Cu timpul se potolește, ochii i se închid din cînd în cînd și mașina e la ușor cînd sore stînga cînd spre dreapta. Pilotul reusește să restabilească însă situația. Cei patru tineri picotese. Vor să mai doarmă puțin înainte de a intra în schimb. După ce parcurse circa 10 kilometri Corneliu e învins de alinția teribilă a lui Bachus cu Morfeu. Întră în plin într-un pom. El, unul din tinerii și prietena sa își pierd viața. Ceilalți doi scapă, dar vor sta în spital cel puțin două-trei luni.

Curios! Exact cu un an în urmă, Corneliu, tot după o noapte de chef, călătoreea în mașina unui prieten al său, bife-tier. Acesta se urcase la volan după ce sorbise și el, nici mai mult nici mai puțin decît 400 g votcă. Autoturismul a intrat și atunci tot într-un pom. Pilotul a murit, Corneliu s-a ales doar cu cîteva fracturi. Ce folos că nu s-a învățat minte!

VICTOR BEDA

Rugby

Una caldă, una rece...

Cînd, în ultimul meci al ediției de anul trecut pentru campionatul european de rugby, naționala noastră învingea la Moscova (18-10) formația U.R.S.S., bucuria rezultatului obținut era amplificată prin faptul că România devenea totdeodată și campioana Europei.

Duminica trecută (9 mai a.c.), de data aceasta la București, pe stadionul Giulești, devenit „tradițional” victoriilor noastre rugbyste, s-a disputat replica în-tîlnirii moscovite, echipa noastră reușind o nouă victorie, ceva mai categorică (18-3; 6-0), dar satisfacția ei nu a mai coincis cu titlul de campion european pentru noi, plasîndu-ne pe un modest loc 3 în ierarhia continentală, datorită eșecurilor de la Narbonne (9-17) cu Franța și de la Rovigo (15-21) cu Italia.

S-a vorbit într-un timp despre un anume „complex” care crispează echipa noastră „în deplasare”, cînd joacă împotriva Franței, dar se pare că s-a mai cristalizat și un altul față de echipa Italiei, pe care o putem înfrînge „la noi” copios, pentru a-i ceda „de justete” la ea acasă!

Antrenorii Valeriu Irimescu și Theodor Rădulescu au pretins și o primenire a cadrelor, întinerindu-le „din mers”, dar experimentele lor n-au prea dat rezultate, deficiențele rămînd cam aceleași la nivelul ambelor compartimente: neangajarea totală în grămadă, lipsa de variație în jocul grămăzii, precum și al weisfeturilor, lipsa de concentrare în momentele fixe de joc, neglijarea placajului ferm și îndeosebi a repliajului total pe fazele defensive. Aceste aspecte trebuie remediate în continuare, printr-un program amplu de pregătire tehnică alit de compartiment, cit și individuală.

Federația română de rugby, care s-a preocupat îndeosebi de problemele naționale, trebuie să-și arunce o privire mai „maternă” și asupra condițiilor și procesului de creștere a rugbului în echipele de campionat, care constituie fondul și rezervorul talentelor viitoare. Căci, într-adevăr, avem echipe destul de bune, cu elemente dotate fizic, jucători viol și atletici, dar „înezestrați” cu un arsenal primitiv de reflexe și execuții corecte, devenind curînd plafonați.

Deficiențele sînt cu atît mai grav evidente cînd tinerii devin selecționabili. Pudoarea ignoranței lor trebuie „jignită” printr-o nouă reeducare și retecnicizare, elaborate în tabere sportive de vară și iarnă, cu profil special. Sînt necesare, de asemenea, tabere și cursuri aplicative anuale cu antrenorii și instructorii tuturor echipelor, către promovarea unei metodici unitare și schimbul de experiență, pentru a nu mai vorbi de efortul necesar în privința amenajării de terenuri adecvate.

Ar mai fi de adăugat unele observații privitor la premisele de selecție în lotul național și alcătuirea „reprezentativei” noastre, dar Federația română de rugby nu prea inițiază sedințe publice informative și de analiză asupra pregătirilor sau rezultatelor sale, persistînd, pînă mai acum citva timp, în ideea utopică a unui „club al naționalei”, un club „închis” al elitelor, preocupat de turnee răsunătoare, indiferent la viața de zi cu zi a cluburilor interne!

Poate, cu altă ocazie, vom privi mai atent bilanțul satisfacțiilor noastre, care nu pot rămîne la testarea unor meciuri, ce-i drept internaționale, dar disputate amical. Să nu ne furăm căciuliile! — vorba prudentului! Altfel, vom fi siliți să alternăm la înfinit satisfacțiile și amărăciunile în unica noastră participare competițională externă — campionatul european — urmînd și acolo zigzagul îndătinat al unui grafic semnificativ: una caldă, una rece!

TUDOR GEORGE

Fără insinuări despre... cei „cu musca pe căciulă”

Din motive lesne de înțeles nu vom reda în aceste rînduri, exact, explicațiile Vioricăi Popescu, fostă gestionară la magazinul „Tehnometal” din str. Gabroveni, aparținînd U.C.M.B., cu privire la împrejurările care au favorizat-o, ba chiar ar fi determinat-o, după cum susține ea, să-și vire miinile tot mai adînc în avutul obștesc, provocînd în numai 14 luni de zile un prejudiciu de 560 000 lei.

Da, ați citit bine: cinci sute șaiszeci de mii. Peste o jumătate de milion! Într-un an și ceva! O gestionară de raion care, atunci cînd a fost numită în această muncă, nu avea încă 23 de ani!

„Într-adevăr, luam zilnic sume de bani din vinzări, pentru diferite cheltuieli personale, cîntînd pe acoperirea lipsu-

rilor cu mărfurile introduse fără forme legale, cum erau cele sustrase de la locul de muncă de către soții Constanța și Mircea, Condărășeanu și Claudiu Tache, toți trei de la Cooperativa „Arta aplicată” — declară în timpul cercetărilor Viorica Popescu — dar poate nu îndrăzneau să fac așa ceva, dacă n-aș fi văzut că și alți colegi fac la fel și dacă n-aș fi fost obligată să și dau, ba în dreapta, ba în stînga...

Firește, nu ne vom substitui celor competenți să aprecieze și mai ales să dovedească realitatea afirmațiilor Vioricăi Popescu. Avem toată încrederea că ofițerii Gheorghe Rodeanu și Mihail Cazaciov din Miliția Capitalei, care se ocupă de acest caz, destoinici, perseverenți și drepti cum s-au dovedit de atîtea ori în împrejurări dificile, vor scoate și acum adevărul la lumină. Ceea ce am putea adăuga este doar faptul că într-adevăr și alte colege ale Vioricăi Popescu, ca Nicoleta Geman și Gabriela Pirvu, se află în prezent în aceeași situație deplo-rabilă de arestată preventiv pentru de-

lapidare a sute de mii de lei.

Cum sînt posibile asemenea fapte grave într-o unitate comercială, în care factorii de răspundere au datoria și posibilitatea să vegheze la respectarea normelor legale, la apărarea avutului obștesc, să controleze și să educe personalul din subordine în spiritul corectitudinii?

Cum își explică mai marii gestionare-lor amintite, organele de control, revizori de gestiuni etc. — care, după, mărturisirile celor aflate acum în stare de arest preventiv, le vizitau destul de des la locul de muncă, astfel de practici păgubitoare pentru avutul obștesc?

„Vai, dar fostele gestionare pot să insinueze acum orice!” — ar putea replica cineva dintre cei „cu musca pe căciulă”.

Nu sînt excluse nici insinuările în astfel de împrejurări. Nimeni nu poate contesta însă că fără un climat propice necinstei, elementele tentate să recurgă la fraudă nu și-ar putea realiza scopul.

MIHAI GROZAVU

Reproducere după TIA PELTZ

Mondo umano?

O „miss“ neomisă!

Nu știu ce va selecta din 1982 arhicunoscuta „Guinness Book of World Records“. Poate va reține că actrița Katherine Hepburn a primit al treilea „Oscar“, fapt nemaiconsemnat până acum în istoria atribuirii prestigiosului premiu; poate va mai semnaliza că, pentru prima oară în istoria atât de frământată a lumii contemporane, un teritoriu ocupat prin forță — peninsula Sinaia (60.000 kmp) — a fost retrocedat Egiptului, în urma unor negocieri, e adevărat, lungi și anevoioase. Faptul rămâne însă fapt și va trebui consemnat ca atare. Apoi cartea recordurilor de tot felul nu va sări, poate, peste „conflictul Malvinelor“ de pe urma cărui morăția soldați, se schimbă telegrame diplomatice și de presă într-un ritm cu totul uluitor și care, în sfârșit, riscă să cлатine și participarea echipelor din statele în luptă la atât de așteptatul „El Mundial“ de fotbal. Dar, pentru că veni vorba de război, poate „Guinness“ va găsi loc și recordului de participanți — peste trei sute de mii de persoane — la o manifestație pentru pace din Germania federală. Există, desigur, destule șanse să fie reținut și acest paradox înregistrat de celebra „Scala“ din Milano: cu un sezon excepțional de spectacole și de rețetă, într-un moment de spectaculoasă relansare a acestui teatru de operă, îl părăsesc directorul artistic, faimosul Giorgio Strehler, și alte personalități.

Vor mai fi, ca de obicei, recorduri doborâte la: oratorice (precum acel cralic de radio care a stat nu știu câte zeci de ore în fata microfonului adormind, trezind și întretinând ascultătorii cu speech-ul său neîntrerupt); cele mai prost îmbrăcate femei (unde, poate, actrița Elisabeth Taylor va fi — în sfârșit! — detronată de pe primul loc, detinut pe drept de altă ani...); ocolul rapid în jurul lumii, cu tot felul de ambarcații; escaladări la fel de rapide și în diverse formule ale atât de neprimitorului munte Himalaya; traversări rapide și înot — ale unor oameni normali sau handicapați — ale Canalului Minicil; tipări de ziare; greutatea nemaiîntinse ale unor bărbați sau femei; nașteri etc.

În fond, cum remarcă o dată un publicist, lumea însăși este un record, un almanah al faptelor insolite. Însă important e să le descoperim la timp sau să le descifrăm sensurile pentru că, nu o dată, acestea au o semnificație anume ce nu trebuie să ne lase indiferenți. Sigur că un zbor record în cosmos și un hohot record pe o scenă de teatru au origini și finalități diferite dar, în ambele cazuri, discernământul nostru nu poate absenta. Cum nu poate lipsi nici cînd, de pildă, „Guinness“ consemnează data, locul și alte amănunte asupra alegerii primei „Miss Univers“. Dintr-o astfel de perspectivă sperăm că alegerea, la 25 martie a.c., a primei „Miss-soma“ din Olanda — și, după știința exactă a agenților de presă, chiar din lume — va fi scăpată de „Guinness“. Drept alte amănunte adaug că este vorba de o tină invatătoare din Groningue, oraș din nord-vestul țării, iar desemnarea ei s-a făcut de mai multe mii de manifestanți care consemnau și în acest fel cei 500.000 șomeri înregistrați oficial la începutul lunii martie, în țara lor.

Așa stînd lucrurile, sperăm că, spre deosebire de edițiile de până acum, din „Guinness-82“ noul fel de Miss nu va fi omis.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

După „ILUSTROVANA POLITIKA“ (R.S.F., Iugoslavia)

Premiul „Léon Bernard“ atribuit Anei Aslan

Quod erat demonstrandum...

Să recunoaștem: bomba atomică a precedat reactoarele nucleare pasnice. Mai întâi atomul dezlanțuit a demonstrat ceea ce nu trebuia demonstrat și, apoi, utilizarea energiei nucleare în scopuri cuminți și normale a făcut restul. O atare experiență — de excepție și cu un impact sever asupra moralei contemporane — ar fi trebuit să fie suficientă pentru canalizarea exclusivă a genului uman pe drumul lung și complicat al civilizației. Lucrurile continuă să nu fie în regulă, morala continuă să fie călcată de tăpile grele ale militaristilor, genul uman continuă să se risipească în activități care bîcuiie Terra pe drumul abrupt și simplu al regresiei.

Deși evidența pune un apăsător punct pe l și toată lumea este de acord că înarmările au depășit „bunul simț“ al securității individuale și colective, deși toată lumea se alinază într-un consens al randamentului păcii, galopul înarmărilor devine tot mai febril, bugetele militare se dilată în pas cu declarațiile vehemente de iubire a păcii, munții de materii prime și sutele de mii de mîini luminate continuă să perfecționeze bezna compactă a mileniilor următoare.

Ce stranie și abjectă complicitate a unui întreg mecanism: finanțare-cercetare-proiectare-producere-finanțare care nu are alt scop decît desființarea lo-

Lumea în care trăim
Bună dimineața, Soare!

Cum ar arăta Pămîntul fără Soare? Cum ar trăi oamenii fără lumina și căldura acestui astru? Fără Soare Pămîntul n-ar fi Pămînt. Nici cei mai teribili creatori de literatură științifico-fantastică nu îndrăznesc să-și imagineze Terra lipsită de mîngierea și binefacerile Soarelui. Pentru că fără Soare Pămîntul și-ar pierde respirația obișnuită, s-ar stînge, ar înceteni. Ar deveni un gigantic sloi de gheață, o lume moartă. N-ar mai exista plante și animale, n-ar mai exista viață, n-ar mai exista nimic.

Din fericire, nu există pericolul ca Soarele să abandoneze Pămîntul. „Cununia“ planetei noastre cu Soarele este durabilă, chiar dacă, precum în orice familie, pot fi momente de... umbră. Nu ne temem de capriciile Soarelui, decît în ceea ce privește influențele negative pe care exploziile solare le mai au asupra sănătății oamenilor și ravagiile pe care, uneori, astrul le produce în diferite zone ale globului, prin excesul de căldură, prin seceta prelungită pe infometează milioane de oameni și transformă întinse pămînturi într-o întindere steapă.

Desigur, nu amintim toate acestea pentru a face reproșuri Soarelui. El are un rol prea important în viața, în existența noastră, a pămîntenilor, pentru ca să facem și inventarul nefericirilor pe care le mai produce uneori.

Soarele a fost dintotdeauna și este un prieten al omului, un aliat al lui în existența de fiecare zi. Dar, mai ales, este o speranță în proiectele de viitor.

Într-un moment în care oamenii își pun tot mai des întrebarea: care va fi energia viitorului? — pentru că sursele actuale de energie sînt epuizabile și se obțin la un preț tot mai ridicat, privirile se îndreaptă din ce în ce mai des către Soare. Savanții lumii au demonstrat științific și practic că în „depozitele“ sale se află, fără nici o îndoială, energia de care omenirea are atîta nevoie în evoluția sa viitoare.

Dar dacă în ceea ce privește resursele de care dispune Soarele pentru a satisface nevoile energetice ale Pămîntului nu mai există nici o îndoială, marea dificultate, existență încă, constă în descoperirea modului în care pot fi deschise cît mai larg și cît mai eficient „porțile“ acestor depozite.

Cum putem totuși capta, cum putem folosi aceste uriașe resurse?

Întrebarea nu este nouă. Ea a preocupat și preocupă numeroși savanți din diferite țări. Unele rezultate au și fost înregistrate. Modeste, e drept, dar promițătoare. Cîteam desul de recent despre faptul că într-un deșert din California, într-un peisaj ce seamănă cu cel selenar, s-a realizat o mare centrală solară. Cel ce scria despre acest proiect îl denumea „Templul Soarelui“. Templul înseamnă un loc de rugăciune. Construcția din California este însă cu totul altceva decît un loc în care oamenii divinizează Soarele. Am putea spune că edificiul, care ocupă o arie circulară de 50 hectare și are un turn de 90 metri înălțime la mijloc, este mai curînd un

gigantic laborator, un laborator în care oamenii învață să intre în posesia bogățiilor solare. Turnul, în vîrful căruia este plasat un cilindru negru de oțel, pare, atunci cînd mulțimea de oglinzi îndreaptă lumina soarelui spre el, drept o lampă gigantică. O lampă capabilă să asigure, deocamdată, energia electrică de care are nevoie o localitate cu 8.000 de locuitori.

O altă uzină solară se află la 550 km sud-est de Tokio, pe coasta de nord a insulei Shikoku. Aici se folosește un alt procedeu pentru obținerea electricității — prin transformarea energiei solare cu ajutorul elementelor foto-voltaice. Japonezii cred că în 1990 instalațiile solare de acest tip vor fi capabile să-i scutească de achiziționarea a 5-6 milioane tone de petrol, ceea ce reprezintă o economie ce nu poate fi neglijată.

Desigur, sfera utilizării energiei solare poate fi extrem de diversă — de la obținerea apei calde necesare în gospodăriile individuale la încălzirea unor hoteluri, instalații și pînă la avionul care poate zbura (a efectuat chiar primul zbor) utilizînd energia solară — „Solar challenger“. Savanții sovietici au folosit Soarele nu numai pentru obținerea energiei — în prezent în U.R.S.S. funcționează peste 100 de centrale solare — ci și pentru tratarea anumitor boli. La Alma Ata se află o clinică în care anumite maladii sînt vindecate cu ajutorul razelor solare focalizate.

În țara noastră, specialiștii au reușit să pună în aplicare o serie de proiecte cu o funcționalitate reală deschizînd drum unei aplicări pe scară mai largă a acestei energii în folosul omului. Oamenii noștri de știință pătrund tot mai adînc în tainele valorificării „zăcămintului solar“.

Astrul zilei reprezintă o sursă de energie care are cel puțin trei mari calități: este curată și nepoluantă, este ieftină și, în sfîrșit, „resursele“ ei sînt inepuizabile. Savanții lumii consideră că, dacă s-ar putea utiliza întreaga energie solară primită de Pămînt, ea ar întrece de 10.000 de ori cantitatea de energie de care umanitatea are nevoie.

Firește, ca în orice domeniu există optimiști și mai puțin optimiști.

Deocamdată problema determinantă este cea a costului încă ridicat al instalațiilor de captare a energiei solare. Se crede însă că în puțini ani costurile vor scădea vertiginos. Ceea ce va îngădui ca numărul acestor instalații să se mărească spectaculos.

Este cert, într-o perioadă de timp destul de redusă, energia solară va avea un rol din ce în ce mai important în viața planetei. Specialiștii apreciază că pînă la sfîrșitul secolului XX circa 5-7 la sută din întregul necesar de energie al lumii va fi furnizat de energia solară.

Startul a fost luat. Primele rezultate ne îngăduie să privim cu încredere perspectivele.

Bună dimineața, Soare!

AL. PINTEA ■

Luni la prînz, în cadrul unei festivități care a avut loc la Geneva, profesoarei Ana Aslan, director general al Institutului național de gerontologie și geriatrie din București, i-a fost înmînat Premiul internațional O.M.S. „Léon Bernard“, unul dintre cele mai prestigioase, dacă nu chiar cel mai prestigios, în lumea medicinei. Institutul în 1951, el a fost atribuit pînă acum unui număr restrîns de personalități, fiind decernat savanților din România pentru meritele sale de excepție la promovarea și dezvoltarea gerontologiei și geriatriei mondiale.

Fără a face un inventar al acestor merite, să notăm că Ana Aslan, de a cărei activitate se leagă, din chiar momentul înființării sale (1952), viața Institutului pe care-l conduce, a intuit și trasat principalele direcții ale dezvoltării gerontologiei contemporane, vocația și strădania sa de deschizător de drumuri fiind unanim recunoscute. Încă în 1957, Ana Aslan a anunțat un concept propriu, cel de gerontoprofilaxie, expunînd concret posibilitățile de întîrziere a fenomenului de îmbătrînire. Avînd un pronunțat caracter aplicativ, cercetările sale au permis realizarea produselor originale „Gerovital“, „Aslavital“ etc., grafie cărora terapia românească a devenit, în scurt timp, cea mai eficientă terapie geriatrică din lume, brevetele de invenție ale medicamentelor respective fiind preluate în multe țări, iar Institutul național de gerontologie și geriatrie cîștigîndu-și o solidă faimă internațională.

A pledat, pe toate căile, pentru o bătrînețe activă și demnă, multe din inițiativele sale devenind programe de lucru înscrise de Organizația Mondială a Sănătății. Dacă urmează să se desfășoare, între 26 iulie și 5 august, la Viena, sub auspiciile O.N.U., Adunarea mondială a vîrstei a treia, cea mai importantă reuniune guvernamentală consacrată problematicei îmbătrînirii, se cade să subliniem că ideea ei a fost lansată, încă în 1975, de Ana Aslan. Premiul „Léon Bernard“, ultimul dintr-un șir întreg de distincții și onoruri, vine să recompenseze o operă pusă în slujba demnității oamenilor de un savant care, întîrîndu-se în înțelepciune și umană politică de sănătate promovată de partidul și statul nostru, s-a dovedit a fi, mereu, la înălțimea idealurilor asumate.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

gicii și tinerea, într-un mohorit șah, a întregii planete.

Pacea este cuvîntul cel mai frecvent înțeles azi în lume. Războiul este realitatea cea mai temeinic pregătită. Din divorțul cumpănit între aparență și fond într-un domeniu cardinal al vieții internaționale se naște prăpastia care punctează, sever și elocvent, geografia morală a istoriei contemporane.

Recent, făcînd lumină într-un sector obișnuit cu umbrele consistente și insidioase, o agenție de presă adăuga la senzaționalele dezvăluiri din domeniul tehnicilor de vîrf ale înarmării încă una care — vai! obișnuință a lecturii unor fapte îngrozitoare — a fost citită de o mare masă de oameni cu senzația parcursului faptului cotidian: „Pentru prima dată „raza morții“ va fi utilizată de pe un avion „K-135“, modificat pentru a încerca să doboare în zbor o rachetă aer-aer. Deplasîndu-se cu viteza luminii, raza laser poate atinge ținta practic... instantaneu“. Cheltuielile pentru înarmări ale Statelor Unite, adăugă agenția, care se cifrează în jur de 180 miliarde dolari, vor ajunge în 1986, potrivit programului administrației, la 387 miliarde. Acest vast program de înarmare, subliniază experții, va crea grave probleme economiei americane, chiar dacă se ia în considerație doar inflația considerată „dramatic public nr. 1“. Fabricarea noilor tipuri de arme cere tehnologii superioare și metale rare — titan, vanadiu, crom etc. — din cele mai costisitoare, a căror deturnare de la scopuri productive frînează dezvoltarea multor ramuri ale economiei. Folosirea lor abuzivă le face tot mai dificil de procurat, iar mulți

analizî consideră că în următorii ani se va simți o lipsă de metale rare pe piața internațională. Un impact nefavorabil va avea accelerarea cursei înarmărilor și asupra cercetării științifice și tehnologice. Deși la ora actuală o mare parte din personalul științific este blocat în activități cu destinație militară, se consideră că proporția va crește în asemenea ritm încît în 1985 se va ajunge la o penurie de 10.000 specialiști în industriile ce lucrează pentru înarmare.

Parcă pentru a se scuti omenirea de această „penurie“ tragică și obsedantă, gînditorii al holocaustului fac cu ochiul ageamiilor încă pasnici și îi tentează cu artizanatul armelor finale. Cazul Winterberg, fizician cu slăbiciuni de negustor al morții, este tipic. Într-o carte care costă 9,95 dolari, Freidwart Winterberg, profesor la o unitate de cercetări a Universității din Nevada, explică, prezentînd grafice și schițe tehnice amănunțite, modul cum oricine își poate fabrica propria bombă termonucleară. Autorul este de părere că divulgarea acestui secret nu reprezintă nici un pericol, că bomba atomică este imposibil de confecționat de amatori întrucît materialele necesare nu se găsesc în magazine. Deocamdată.

Momentul cînd arsenalele apăsate acum de lacăte se vor „desface“ nu este departe. Nu s-au vîndut rachete, „en détail“ care pot fi utilizate „en gros“ într-o clipă de nervozitate? S-au vîndut. Nu s-au pierdut focoare nucleare? S-au pierdut. Cine le-a găsit, cine le-o fi cumpărat, cine le va utiliza? Quod erat demonstrandum.

RADU BUDEANU ■

„...e-un cîntec tot ce sînt”

Bănăţenii cînd cîntă nu se joacă!

Stimați prieteni! Vă urăm bun venit! V-am așteptat cu drag și nerăbdare, am luptat pentru bilete și sîntem bucuroși că am învins. Vă propunem un moto:

„Trăim în miezul unui ev aprins
Și-ți dăm a-nusfleurii noastre vamă
Cei ce nu ard dezlănțuți ca noi
În flăcările noastre se destramă”

(N. Labiş)

Semnează studenții anului II D de la Facultatea de mecanică, LP, Timișoara. Așa debuta spectacolul Cănaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra”, condus de poetul Adrian Păunescu, aici la Timișoara în ziua de 3 mai, o zi nefirească de frumoasă, concurentă doar de Timișoara însăși prin parcurile, grădinile și construcțiile sale și mai ales prin oamenii ei. Cănaclul Flacăra revenea aici după patru ani într-o componență pe care conducătorul cănaclului o socotește ca fiind cea mai bună și mai omogenă din câte au fost vreodată de-a lungul întregii sale existențe. Dar să-i numim pe cei care în Sala sporturilor din Timișoara începeau un turneu care în activitatea cănaclului nostru are o semnificație deosebită. A început de fapt ultimul turneu din seria de manifestări de muzică și poezie incluse în Gala Flacăra 500. El se numește: Adrian Păunescu, Adrian Ivănițchi, George Nicolescu, Marian Corjos, grupul folk „Ecoul” (Sorina Feier și Magdalena Finna) Duce Bertzi, Ion Hagiu, Arpad Domokos, Vasile Șeicaru, Mircea Vintilă, grupul satiric „Mesaj” (Dan Coveanu, Lucian Popescu, Șerban Chiosan și Ștefan Richard), Constantin Dragomir, Ștefan Hrușcă, Ion Zubascu, grupul „Continental” (Nicolae Enache, Alex. Zărnescu, Teodor Mazilu și Romeo Beianu), Gil Ionit, Rosina Cambos, Mihail Stan și Victor Socaciu.

Să consemnăm un record: biletele la spectacol s-au epuizat înainte de a fi puse în vânzare! La ora începerii manifestării publice, așezat ca un munte în fața scenei improvizate în mijlocul Sălii sporturilor, a primit cu dragoste — o dragoste mai veche — pe membrii cănaclului. Și chiar dacă prima parte a acestei reînălțări a fost timidă — asta și datorită unor defecțiuni la pupitrul de sunet — spectacolul în întregime s-a ridicat în multe din momentele sale la cota „întimplării de muzică și poezie”, adică la aceea comunicare totală în planul emoției și spiritului.

La o oră tirzie, după miezul nopții, au debutat în cănaclu grupul timișorean „Celelalte cuvinte” — el era în clasa a VII-a a Liceului de arte „Ion Vidu”. Codruța Varlamov. Continuând o veche tradiție a pop-ului din aceste locuri, grupul „Celelalte cuvinte” (Pop Călin — voce, chitară solo, Brezu Marcel — chitară bas, și Iovan Leontin — percutie) a prezentat și a făcut succes cu două compoziții proprii: „O să am” și „Cîntec de boală” (versuri: Tudor Arghezi).

Debut bun al micuței Codruța Varlamov care a cîntat, acompaniindu-se la orgă, poezia lui Octavian Goga „Fără de țară”. Să mai consemnăm prezența în Sala sporturilor din localitate a lotului de fotbal al Politehnicii Timișoara din care nu au lipsit Dembrowschi, Dumitru, Anghel, Păltinșan, Nedelcu, Moise, Șerbănoiu. Și pentru că ei se aflau în cantonament, într-un bilețel adresat conducătorului cănaclului au cerut programarea mai devreme a celui care în ultima vreme domină prin vocea sa muzica tinăra: George Nicolescu. Rugămîntea a fost ascultată. Participarea tinerilor din sală a fost una de excepție. Ne-am convins și acum că bănațenii cînd cîntă nu se joacă! S-a scris aici la Timișoara una din frumoasele pagini ale cărții de credință, muncă și talent care este Cănaclul Flacăra. Și pentru că tot mai des despărțirile noastre coincid cu promisiunile de reînălțare, și de această dată s-a perfectat o revenire în județul Timiș pentru mai multe spectacole în luna iunie. Găsim prietelul și pe această cale să aducem prietenul nostru de dragoste și multumire gazdelor noastre, tovarășului Gheorghe Dinică, prim-secretar al Comitetului județean Timiș al P.C.R., și tovarășului Vasile Potting, secretar cu probleme de propagandă, pentru șansa pe care ne-a dat-o de a ne întâlni într-o manifestare de mare semnificație patriotică revoluționară cu tinerii din Timișoara. Omagiem toată pe organizatori, pe tinerii noștri prieteni, reprezentanții organizației U.T.C., care au asigurat un cadru fericit de desfășurare a manifestării noastre.

VICTOR SOCACIU

Minunatul Arad

După o lungă absență Cănaclul Flacăra revine la Arad cu bucuria de a se întâlni în cadrul Galei 500 cu oamenii din acest mare oraș industrial al Banatului. Dar începutul întîmplării noastre a stat sub semnul recunoștinței pe care cei de pe

scenă și mii de spectatori l-au adus tărânilor români, care în ciuda tuturor vitregiilor și tentațiilor au rămas acasă să facă istorie națională, dar și cultură națională.

Despre acest fapt trebuie să vorbim cu atît mai mult aici, în județul Arad, unde există două grupări corale excepționale la Bocsiș și Buteni, care au păstrat prin viu cînt, singurul mijloc posibil uneori, două cîntece de adîncă rezonanță, pline de istorie ca o poveste de demult, pe care cănaclul le cîntă ca pe un semn al continuității spirituale a acestui popor. Aceste cîntece sînt: „Nu uita că ești român” și „În Tara Motilor”.

Pentru că nu sîntem la un spectacol festiv, am continuat cu slagăre internațională în interpretarea formației Continental, iar cei care la început au cîntat cîntecele vechi ale poporului, au dansat, apoi au cîntat din nou cu tot sufletul „Trăiască România! Trăiască Tricolorul!”

A fost acesta începutul uneia din marile seri ale cănaclului prin capacitatea spectatoriilor de a trece prin toate stările sufletesti posibile, prin dăruire și participare și nu în ultimul rînd prin ceea ce au scris în sutele de biletele adresate conducătorului cănaclului, bilete care ar putea fi literatură, iar dacă vom cita cîteva e pentru a ilustra o parte a gândurilor acelor oameni în raport direct cu arta cănaclului, dar pentru dumneavoastră care citiți aceste rînduri ele poate nu vor avea tensiunea și frumusețea pe care le aveau în acea sală frumoasă. Adriana Mihai ne scrie: „Azi, dumneavoastră” împreună cu cei prezenți aici, cei care fac parte din Cănaclul Flacăra, dați celor prezenți dragoste, dragoste de oameni, pentru oamenii oameni, pentru cei ce vor pace pe acest pămînt, pace care trebuie să existe prin cîți mai mulți Oameni Adevărați. Vă mulțumesc pentru aceste momente sublime care ne fac mai buni, mai înțelepți, mai drepti cu toți cei care ne înconjoară”. Din întinericul sălii vine un bilețel semnat Gabriela, care spune: „Sînt alături de toți cei care gîndesc ca dumneavoastră și voi duce mai departe ideile de pace și echitate între popoare. Urăsc discriminarea rasială”.

Un bilețel emoționant este citit în timpul recitalului lui George Nicolescu. „Sînt un om vitregit de sublima satisfacție de a merge. Vă mulțumim că ați venit să ne adăpați cu sevă de adevărată cultură. Sînt fii adoptivi al Ardealului și rog să transmiteți calde mulțumiri tuturor autorităților cu putere de decizie că m-au ajutat să devin un om cu condiții de viață adevărată. Este unica ocazie să mulțumesc și tuturor oamenilor arădeni care oricînd apelez mă ajută să urc în tramvai”. Semnează Fighir Mihai.

Iată cit de lesne pot fi făcuți oamenii fericiti.

Mihail Stan a recitat excelent „Mistrelul cu colți de argint” de Doinaș și „În fiecare zi” (Romulus Vulpesco) cu Nicu Enache la orgă, Alex. Zărnescu, Arpad Domokos, Adrian Ivănițchi și Constantin Dragomir încheie o primă parte, dar asta încă nu va fi totul.

Partea a doua a început cu „Decembrie”, frumosul cîntec al lui Nicu Alifantis cîntat foarte bine de Vasile Șeicaru, apoi tot el împreună cu Duce Bertzi au cîntat „Dați pămînt o șansă”, cunoscutul cîntec al lui John Lennon.

Primul recital al părții a doua a aparținut actriței Rosina Cambos. Semnatarul acestor rînduri nefiind prezent în turneul din Moldova, turneu în care Rosina Cambos si-a cristalizat recitalul, a citit doar în cronicile apărute despre valoarea acestei actrițe ca interpretă și compozitoare, dar la Arad a devenit evident că Rosina Cambos a adus în cănaclu nu numai o voce deosebită ci și o conștiință artistică de mare valoare.

A urmat recitalul lui George Nicolescu despre care ar fi inutil să mai spunem ceva. Satira și umorul grupului Mesaj au cucerit sala, care a ris în hohote, momentul lui fiind deseori întrerupt de aplauze. Teodor Mazilu împreună cu formația Continental cîntă în premieră piesa Mother a lui John Lennon.

Urmează recitalurile lui Vasile Șeicaru, Gil Ionit, Ion Zubascu, Duce Bertzi, Ștefan Hrușcă, Mircea Vintilă, Victor Socaciu și în încheiere grupul feminin Ecoul, pentru care programarea de către conducătorul cănaclului în finalul spectacolului era premieră, dar asta nu a părut ca ceva nefirească, pentru că acest grup are o identitate bine stabilită iar succesul nu îl ocolește.

Dar de fapt întîmplarea nu se va termina cu recitalul lor ci cu dorința spectatoriilor; deși trecuse de una noaptea, s-a mai cîntat „A treia pace mondială” cu Gil Ionit, „Săracă inima mea” cu Duce Bertzi, și Cîntecul Bufonului cu Mircea Vintilă.

Un spectacol entuziast, dar și profund, un spectacol al libertății și demnității s-a desfășurat la Arad, iar ca final al acestei cronici mi se pare că ar trebui să punem rîndurile minunate, care ne onorează dar și obligă, pe care ni le-au trimis Florica și Laurentiu Banu. Nu înainte de-a aduce mulțumirile noastre organizației de partid Arad pentru climatul cultural înstaurat precum și organizatorilor manifestării noastre de aici, reprezentanților organizației U.T.C., pentru grija arătată valorificării minunatelor condiții create.

„În maiul acesta superb, înflorind în lumină, ne închinăm ceasului acesta superb, acestei sărbători de excepție a Aradului, a orașului de pe Mureș. Ne închinăm

forțelor acestora într-un frumos de care o duceti dinspre străbuni înspre copii, forțele acestora de frumos și de pace.

Ne închinăm cîntecelor acestora de neam pe care le descoperiți și aduceți mai aproape de inimă!

Bine ați venit printre noi, noi de-o vîrstă cu vagoanele, cu strungurile și războaiele de țesut.

Să ne înflorim sufletele cu lumina ce ne-o aduceți!”

ADRIAN IVĂNIȚCHI

Un miracol incredibil

La închiderea trecutei ediții a revistei noastre, conducătorul cănaclului, poetul Adrian Păunescu, se exprima în legătură cu întîmplarea de muzică și poezie care a avut loc la Oradea în seara de 5 mai 1982, aflată la acea oră în plină desfășurare, exact așa: „un spectacol miraculos, incredibil”. Și iată de ce. Seara începe printr-un exemplu de rigurozitate artistică, atrăgîndu-se astfel atenția asupra faptului că dacă disciplina este o condiție sine qua non în artă, ea trebuie respectată în egală măsură de creatorul dar și de consumatorul, de beneficiarul ei. Deci, membrii cănaclului se retrag pentru cîteva momente dînd astfel răgaz sălii să-și definitiveze pregătirile unei optime recepții. Măsură pentru măsură. Ion Hagiu cîntă astfel „Căciula” într-o atmosferă de generozitate în debutul unui spectacol care nu pare a fi prevestit prin nimic (în afară poate de acea presimțită dorință devoratoare față de actul artistic) ceea ce avea să se împlinească. Trebuie să spunem aici, manifestările Cănaclului Flacăra au meritul de-a face din comunicare nu doar un deziderat ci un fapt de a căru împlinire putem fi mîndri. Și iată, exemplul cel mai limpede și totodată spectaculos adus în sprijinul afirmației noastre se constituie prin tot ceea ce s-a petrecut de la acest moment în Sala sporturilor din Oradea. Ca răspuns la unul dintre primele bilete sosite din sală, în care se spunea că oameni, mulți oameni așteaptă încă dincolo de intrare dorind, sperînd la un loc în sala arhiplină, conducătorul cănaclului găsește soluția. Și ceea ce pentru mulți părea de nerealizat s-a petrecut prin voința concertată a celor de față, dovedind că atunci cînd este pusă în mișcare, mintea omului învinge orice dificultate. Una din peluzele laterale ale sălii devine scenă a cănaclului în ciuda dificultăților de ordin tehnic determinate de aspectul locului ales, îngust, aflat la înălțimea tablei de scor, prevăzută cu grădine în scări, conceput, desigur, a avea o altă destinație decît aceea pe care încercăm să i-o dăm. Tribuna devine scenă iar scena un spațiu larg, încălător atît pentru cei din afară care ar mai fi dorit să participe cît și pentru aceia care, înăuntru fiind, ar fi dorit să danseze, să trăiască din plin în pace și libertate momentele la care le dă dreptul vîrstă lor, implicați cu tot sufletul în actul cultural.

Spectacolul se desfășoară într-o succesiune și intensitate, profunzime emoțională amețitoare. Pe rînd, Mihail Stan și „Continental”, Domokos Arpad și Gil Ionit, grupul satiric „Mesaj” și Ștefan Hrușcă sînt tot atîtea individualizări ale unei expresivități diverse de o forță convingătoare. Momentul în care s-a cîntat „Trăiască România” a ridicat intensitatea emoției la cota sa cea mai de sus. Totul pare o singură voce dilatată la dimensiunile întregii săli. Și ca o sintetizare a conținutului acestui excepțional cîntec, pornite parcă direct din sufletele oamenilor, se aud cuvintele CEAUȘESCU, P.C.R., scandate de toți cei prezenți minute în șir. Am avut atunci sub ochi imaginea unuia dintre cele mai frumoase, proaspete și viguroase portrete ale generației tinere de azi. Și iată un bilețel primit din sală imediat după aceea: „Vă rugăm stimabile tovarășe Adrian Păunescu ca acest cîntec, „Trăiască România”, să fie înregistrat pe discuri, iar discurile să apară în număr satisfăcător în așa fel încît să-l poată învîta toți cei care iubesc patria și pe conducătorul ei. Semnează: Elevi și profesori ai Liceului Industrial nr. 2”.

Partea a doua a spectacolului începe și se desfășoară de asemenea sub însemnele păcii, ale dorinței de viață liberă, plină. Iată, oamenii se ridică în picioare, ca de atîtea ori cînd au simțit nevoia să se exprime astfel, cîntînd acum „Oda bucuriei”, aplaudînd, fiind, de-a dreptul, chiar magnifica imagine a cuvintelor ce le exprimă: „pace, pace pe pămînt”. Iată-o pe minunata actriță Rosina Cambos înălțîndu-se cu farmecul ei întreaga suflare. Toată sala e parcă o mare vie, mișcătoare. Din valurile ei nasc hore în legănare de brațe inspirînd pe rînd duioșie, pasiune sau frenezie. Un recital de forță în sensul artistic al cuvîntului vizînd penetrabilitatea a cărei sursă vine în cazul Rosinei Cambos dintr-o remarcabilă acuratețe a expresiei. Dincolo de spectacolul scenei, de un înalt profesionalism, spectacolul sălii umple parcă totul. Îl simți pulsînd pînă și-n virful degetelor care fac să vibreze corzile chitarelor, regînd bătaile inimilor, umplînd adîncul sufletelor. Momentul în care Ion Zubascu cîntă „Lumea de mii-

ne” aduce atmosfera cănaclului la incandescentă. Acum, după cum remarcă și conducătorul cănaclului, „oamenii se află la înălțimea lor ideală”.

Aducem aici sincerul nostru omagiu acelor care au vegheat în timp la înfăptuirea extraordinarelor condiții ce răspund exigențelor noii politici culturale inițiate de președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, organizației de partid Bihor precum și reprezentanților organizației de tineret orădene pentru aportul adus la desfășurarea manifestării noastre.

CONSTANTIN DRAGOMIR

La inițiativa conducătorului cănaclului, poetul Adrian Păunescu, la Cluj-Napoca s-a instituit un concurs pentru desemnarea celei mai bune cronici scrise de spectatori. Dintre cele primite, am ales spre a o publica pe aceasta:

Redescoperirea Clujului

După o absență de mai bine de cinci ani din mijlocul spectatoriilor clujeni, Cănaclul Flacăra și-a regăsit prietenii, s-a regăsit parcă pe sine, a descoperit un alter ego, a găsit locul propice unei desfășurări de excepție a actului de cultură revoluționară, aici, orașul de la poalele Feleacului, în seara de 6 mai.

O forțată de nedescris în jurul sălii sporturilor! Coloanele interminabile ale oamenilor de ordine încercau să domolească elanul nebun al celor „lovîți de soartă” în căutarea unui bilețel în plus. Setea de cultură, dorința efemeră de a fi participanți direcți, de a fi suflet în sufletul cănaclului, a fost potolită de Adrian Păunescu care a insistat pe lîngă organizatori să deschidă larg „porțile raiului” pentru a da posibilitatea tuturor să participe la ceea ce avea să fie excepționala întîmplare de poezie și muzică tinăra, la această solie de pace pe care Cănaclul Flacăra o poartă de la Putna la Tirgoviște, din Maramureș în inima Munteniei, din suflet în suflet — totul a fost minunat.

„Vrem pace, nu război” — ce concludent sună această lozincă plasată de către organizatori pe peretele frontal, dar parcă mai semnificative, mai pătrunzătoare sînt cuvintele unui cîntec fredonat de întreaga sală. „O șansă păcii” a fost extraordinar. Cînd în lume se află atîtea butoaie de pulbere, cînd este incertă existența noastră de azi pe mîine, o lume întreagă vrea pace dar parcă românii o cîntă cu mai mult năduf, vrea să trăiască în ea adevărat, așa cum de fapt i-a exprimat și-i exprimă vrerea președintele Nicolae Ceaușescu.

În această atmosferă de euforie și extaz peste 5000 de tineri (dar cine i-a mai putut număra?) au pornit într-un maraton de opt ore pentru a cînta fericirea, liniștea și pacea lumii, pentru a fi cu adevărat revoluționari, pentru a fi ceea ce ne cere președintele țării, generația de mîine, comuniști de nădejde al unui popor minunat.

Ne-am întîlnit cu Victor Socaciu și Mircea Vintilă, cu Adrian Ivănițchi și Vasile Șeicaru, am descoperit un grup, „Ecoul”, minunat, l-am simțit alături pe Ștefan Hrușcă, l-am cîștigat ca prieten pe George Nicolescu, am recîștigat prietenia acestui minunat cănaclu a un minunatului său animator, a omului pentru care cultura, dorința de a se manifesta sînt echivalente cu dorința de a trăi. Superb!

Cu mulți ani în urmă, Adrian Păunescu împreună cu o pleiadă de tineri dornici de afirmare, dornici de a cînta pacea și fericirea s-au „înhamat la o căruță de plumb” și au pornit prin țară în nobila lor misiune deloc ușoară dar plină de farmec, de elan tineresc, cu hăturile strînse, cu necazuri și bucurii au colindat și colindă țara de la un capăt la altul, cîștigînd peste tot prieteni adevărați.

Mulțumim vouă, membrii vechi și noi ai cănaclului, mulțumim celor care se ocupă și veghează la destinele cănaclului, mulțumim conducătorului său, acest infometat de cultură și exprimare Adrian Păunescu, mulțumim tuturor celor care, direct sau indirect, concurează la reușita spectacolelor, a „întîmplărilor”, a acestor întîlniri cu publicul de dincolo și de dincoace de Carpați.

Bravo Adrian Păunescu!

Bravo „Flacăra”!

Mulțumim acelor care ne-au înlesnit această întîlnire, organizației de partid și tineret Cluj, mulțumim tuturor și vă așteptăm să reveniți cît mai curînd în mijlocul nostru.

IOAN FLIC

Alba cea exponențială

Pentru că la Alba Iulia a fost un spectacol firesc, sub semnul viu al unității; pentru că aici a semnat Transilvania actul unității, voi scrie despre toate spectacolele avute pînă acum.

Scriu aceste cuvinte pe spatele unei chitare ținute pe genunchi în timp ce îmi revin în memorie imaginile extraordinare de la Oradea unde mii de oameni și-au legănat sufletele în „dorul de Eminescu” făcându-ne să credem că Eminescu e încă viu și în același timp imprimând clipe de minune ceva frumos din veșnicia sa.

Cred că nu se poate imagina undeva pe planetă un loc în care comunicarea dintre oameni să fi atins deplinătatea în atât de înaltă măsură ca la spectacolele din Transilvania, prin ele tineretul din România fiind contemporan cu orele de vîrf ale conștiinței umanității și situându-se poate chiar în avangarda celui mai modern spectacol imaginabil în care limitele dintre artă și viață dispar cu desăvîrșire, în care cîntecul urmează firesc după ce unei fete căreia îi este bolnav de cancer prietenul i se spune că mai sînt șanse pentru prietenul ei și că se va încerca să fie ajutat chiar de revista „Flacăra” prin doctorul Leontopol și redobîndind viața, după ce mame necăjite și oameni bolnavi de moarte sînt sprijiniți să ajungă la doctorii ultimelor lor speranțe.

Tinerii scandează aproape după fiecare cîntec numele cînaclului: „FLA-CĂ-RA”. Totul e flacăra înaltă, vie, curată, ardere desăvîrșită așa cum a cerut președintele țării. Dacă ne-am putea imagina că ar fi posibil să reînvie Eminescu sau Labiș, ar merita să reînvie în aceste clipe supreme cînd versurile lor neîțelese deplin de contemporani, versurile care în momentul vieții lor au fost doar cuvinte, acum sînt din nou viață, viață adevărată trăită de tinerii vii ai patriei care s-ar putea numi toți, ca într-un ideal anonim: Eminescu sau Labiș sau Ion Gheorghe sau St. A. Doinaș sau Păunescu — într-atît identitățile tuturor s-au contopit într-o singură identitate: sufletul viu și puternic al poporului român. Merita să te naști numai ca să vezi aceste spectacole și miracolul pe care arta poate să-l înlătuiească în viața oamenilor!

Nu cred că se poate trăi mai frumos și mai demn arta decît s-a trăit în Transilvania: mi-ar fi plăcut să mă fi născut la începutul spectacolelor, să mă copăresc, să mă maturizez, să îmbătrînesc și apoi să mă cufund în sufletul multumilor de tineri nemuritori care, la sfîrșitul spectacolelor, scoteau afară, în noapte, în cosmos, în zorii zilei de azi și de mine ceea ce numai oamenii pot imagina și realiza, dintre toate speciile de ființe ale cerului și pămîntului: BUCURIA DE A FI CONȘTIINȚĂ, de a trăi idealul uman în toată divinitatea sa. Am închis o clipă ochii și mi-am imaginat că acești oameni nu există, că aceste clipe ar fi fost întrerupte de mina monstruoasă a unui dezastru, și m-am cutremurat. Ar merita ca ofițerilor care stau zi și noapte de veghe lîngă absurdele butoane ale dezastrului să li se proiecteze, în clipele de singurătate din subteranele energiilor atomice, un film care să fi înregistrat pentru posteritate măcar un spectacol din orașele Transilvaniei. Nu cred că omul din ei, văzînd și auzînd pe acești tineri cîntînd, n-ar fi tresărit atît încît psihologia să nu mai asculte ordinelor de apăsare pe butoane. Asemenea filme și asemenea spectacole ar trebui văzute de toți militarii pămîntului.

În fiecare zi au loc pe pămînt confrînte de dezarmare, mai mult sau mai puțin eficiente. Însă nu-mi pot imagina o mai eficientă reciclare a militarilor decît cîteva spectacole de viață trăită în umanitatea ei cea mai pură. Nu cred că dacă în sală ar fi fost cel mai monstruos adept al războiului nuclear, nu i s-ar fi strecurat în suflet o îndoaială decisivă, o opțiune definitivă pentru viață și pace. Sînt fericit că am trăit aceste clipe istorice în care, dacă ar fi deplin de tinerii din Transilvania să dezamorseze cu suflurile lor toate focurile pămîntului, planeta noastră ar fi fost astrul cel mai fericit din materie: o stea-conștiință, așa cum numai în rațiunea destinului uman stă puterea de a fi conceput și realizat un asemenea ideal.

Sînt convins că în Transilvania, în orele de poezie, cîntec și minune dintre zilele de 3 și 7 mai 1982, Europa a trăit prin cîteva mii de oameni tot ce poate fi imaginat mai frumos și mai uman în destinul unei colectivități umane de pe planeta Pămînt. Am avut, la un moment dat, senzația că un alt Pămînt nou, definitiv pacificat, s-ar fi putut învîrți în jurul unui pol de frumusețe supremă numit Transilvania. Aproape de ora 2 noaptea un bileț dintr-un oraș transilvan ne-a adus la cunoștință că tînărul lui semnatar s-a cupunat chiar în acea zi la primărie și în loc să meargă cu mireasa acasă a venit la Cînaclul Flacăra. O nuntă uriașă mi s-a părut a fi patratul magic al sălii sporturilor, o nuntă la care mirii erau Poezia și Cîntecul, Pacea și Pămîntul, Omul și Viața veșnică iar noi toți nuntași marii sărbători. Ca și cum am fi ajuns la acel tărîm al Tineretului fără bătrînețe și nu depindea decît de noi toți să nu trecem niciodată hotarul în Valea Plîngerii. Dar spectacolele continuă. Viața noastră continuă. Miracolele sînt încă posibile chiar în această viață a noastră. Deci e bine. De aici din ceea ce A.P. spunea că e Alba exponentială, multumesc părinților mei că m-au născut în această epocă de răsruce. Multumim strămoșilor noștri că ne-au născut părinții în această țară de la răscrucea lumilor. Multumim tuturor oamenilor datorită cărora țara noastră se numește România iar noi sîntem vii în această țară care ar putea fi în aceste clipe de frumusețe trăită și veșnicie sperată idealul celei mai înfloritoare renașteri a istoriei lumii. Multumim tovarășului Nicolae Ceaușescu.

ION ZUBAȘCU

„Să fim pe viață și pe moarte lîngă eroii de acum”

Încă de la începutul acestei însemnări, nu trebuie să trec sub tăcere faptele care au precedat sosirea cînaclului în municipiul Rm. Vilcea, locul către care s-au focalizat forțele cînaclului în seara zilei (atît de importantă pentru poporul nostru) de 8 mai 1982, aniversarea creării partidului.

Așdar, nu puteam părăsi frumoasa Alba-Iulia fără să vizităm mai întîi Catedrala Întregirii Neamului. Și iată-ne ascultîndu-l pe Adrian Păunescu care ne rostește din memorie, ceea ce, poate pentru prima dată, ochii noștri citesc pe inscripțiile dălduite în marmura de pe frontoanele lăcașului sfînt, despre mărețele evenimente cărora, piatra mută și rece a bisericii, le-a fost martoră de-a lungul vremurilor. Am trecut apoi pe sub porticul închisorii, pe pereții căreia și-a topit albastrul privirii Craiul Munților, Iancu, și ne-am oprit în semn de respect la Obeliscul înălțat întru slăvirea martirilor neamului — Horia, Cloșca și Crișan. Apoi, Alba-Iulia se pierde în urmă, iar înainte-ne, pe drum, ne așteaptă un nou, popas Lăncrăm. Mormîntul lui Blaga. Il

Un nou turneu pe meleagurile dobrogene!

La ora cînd se închide prezenta ediție, Cînaclul Flacăra se află în plină activitate pe tărîmurile Dobrogei. Primul spectacol de pe litoral din această parte a turneului a avut loc marți, 11 mai, în Sala Sporturilor din Constanța. Nota maximă folosită în cataloagele școlare este insuficientă pentru a oglindi atmosfera excepțională în care s-a petrecut împlinirea de muzică și poezie din seara de marți. Magnificul au fost și spectacolele cînaclului din lunga și frumoasa Gala-500. Aprecierile noastre au în vedere minunatul nostru public tînăr și entuziast, capacitatea sălii de a recepta, de a participa și de a se adevca faptului artistic.

În continuare, Cînaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist și Revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, anunță:

Gala-500 se încheie cu turneul în Dobrogea în următoarele zile:

13 mai — Cobadin, Căminul Cultural

14 mai — Mangalia, Casa de Cultură

Ultimul spectacol al Galei-500 va avea loc în 15 mai în Sala Sporturilor din Constanța.

Totodată, anunțăm spectatorii dobrogeni și pe cei aflați la acea dată pe litoral că s-a perfectat un nou turneu pe meleagurile dobrogene în perioada 1-21 august. Dar despre toate acestea, amănunte în numărul viitor.

privim: ce trist și sărac e mormîntul lui Blaga. În Lăncrăm nu-s lacrimi îndeajuns de-a plînge „marea lui tăcere” și totuși:

„Ce simplu cîntăm, Blaga-i mut ca o lebădă

Și pașii lui Blaga, pe străzi, se aud”

Din nou pe drum și un nou popas: Cozia. Și iară o piatră funerară, cu un nume scump neamului încrustat pe ea, numele voievozului Mircea cel Bătrîn.

Ajunși în Rm. Vilcea în jurul orei 17,15, ne oprim direct la Sala Sporturilor, unde ultimele pregătiri tehnice în vederea desfășurării spectacolului sînt în toi. Membrii cînaclului își acordează instrumentele, vocile, suflurile. Autoritățile județene sînt în preajma noastră, ca pentru a-și acorda bătaile inimilor cu cele ale noastre. Ora 18 fix Cînaclul Flacăra urcă pe podiumul destinat sărbătorii care va urma. Adrian Păunescu începe prin a mulțumi autorităților locale, tovarășului Teodor Coman, prim-secretar al Comitetului județean Vilcea al P.C.R., pentru minunata șansă de a fi după trei ani de despărțire din nou împreună cu tineretul vilcean și pentru

În ultima vreme în Cînaclul Flacăra se cîntă și se spun versuri în mai multe limbi ale pămîntului. Puntea a păcii și a prieteniei, în sălile noastre de spectacole, răsuna versuri și cîntece în limbile: engleză, rusă, germană, franceză, greacă, ebraică, arabă și italiană.

că, la un prim semn dat de Cînaclul Flacăra dumneavoastră ne-ați răspuns: veniți, Vilcea vă așteaptă!”

Adrian Păunescu prezintă pe membrii cînaclului, iar apoi, după o scurtă reamintire a neamului, „peregrinări” ardeleni a cînaclului (decî Timișoara, Arad, Oradea, Cluj-Napoca și Alba-Iulia) urmează prezentarea ultimelor noutăți muzicale: Vasile Seicaru cîntă „De-ale noastre” (text și refren muzical Adrian Păunescu, muzica V. Seicaru), Ștefan Hrușcă interpretează „Dor de Cluj” (text și muzică Adrian Păunescu) iar Constantin Dragomir lansează cu succes ca și cu o seară înainte la Alba-Iulia, cîntecul „Dumule” (pe muzica sa și cu un text de Adrian Păunescu).

Este, cred eu, ca om de teatru și deci un obșnuit al relației actor-public, interesant de urmărit raportul CREATOR-SALA prin puterea de a transforma în relație directă răul în bine, modalitatea de a menține spectacolul deschis în permanență. În virtutea acestei concepții

spectaculare, pe scena cînaclului, debutează doi tineri vilcenii pe nume Lucian Marin și Dan Andreica cîntînd un cîntec în traducere românească din Donovan și „Antrăzboinică” de Adrian Păunescu pe muzică proprie și de asemenea grupul „Apărăți copilăria” de la grădinița Trusului de Construcții Hidrocentrale Vilcea format din patru fete gingașe și mici ca niște flori de nu-mă-uita (Sima Romana, Florica Lala, Cîrlan Oana, Ionescu Dalina) care au prezentat un montaj de versuri din poezii copii.

Publicul indeobște eterogen al cînaclului și aici, la Vilcea, intră mai greu în tonalitatea „diapazonului” cu care împlinirea de muzică, poezie și viață, armonizează de obicei corzile cele mai delicate ale sufletelor tinerilor sau mai puțin tinerilor din sălile de spectacol. După primele poeme rostite de vocile fragede ale celor din grupul „Apărăți copilăria”, starea de contemplare devine efervescentă. „Cînaclul este în aceste clipe depășit de propria sa realitate; începe să devină împlinire după cum remarcă Adrian Păunescu, care apoi dinamitează sala impunînd ca unice cuvinte, pe tema muzicală a „Odei bucuriei” de Beethoven; Pace, pace, pace pe pămînt.

A existat o scurtă perioadă, în desfășurarea spectacolului nostru, în care unii spectatori nu au fost suficient de atenți cu actul artistic de pe scenă. În acel moment înlînirea de la Rm. Vilcea risca să devină un spectacol obișnuit, oarecare. Odată cu revenirea în scenă la masa de

mația „Continental” cîntă „Amiază fierbinte”, cîntec lansat în Craiova, și un șlagăr internațional.

Adrian Păunescu reamintește tinerilor că pot să danseze, că se pot bucura din plin de libertatea spirituală, grație concepției despre viață și despre lume a marelui om de stat, președintele Nicolae Ceaușescu. Și tinerii chiar dansează rîzînd. Atmosfera este a înlînirii unor oameni foarte apropiați și dragi. Ducu Bertzi revine la microfon cu „Omule păduri” acompaniat la chitară solo de Andrei A. Păunescu, la chitară bas de Victor Socaciu și la tobe de Vasile Seicaru. Un remarcabil succes, aplauze nesfîrșite.

Adrian Păunescu dă citire acestui bileț din sală: „Vă mulțumim că ați venit aici, acum de Ziua victoriei. Ne gîndim la cei jertfiți, la viața noastră de azi, ne gîndim la pace. Să strigăm „pace”, să avem pace. Să facem pace în lume. Ne gîndim cu recunoștință la grija pe care ne-o poartă secretarul general al partidului, președintele Nicolae Ceaușescu”. Semnează „un grup de elevi de la Liceul de filologie-istorie din Craiova”. Nici n-a terminat de citit bilețul conducătorul cînaclului, că toți cei peste 7.000 de spectatori s-au ridicat în picioare, scandînd cu toată lumina libertății lor și a tineretului: PACE, PACE, PACE! Tot cînaclul cîntă acum „Pace, pace pe pămînt”. Este cutremurător acest apel dintr-un colț al României pentru pacea mondială. Victor Socaciu cîntă împreună cu sala „Trăiască România, trăiască tricolorul”.

Urmează la microfon într-o formă de zile mari grupul folk „Ecoul” cu melodiile „Taină”, „Lumină” și „La o cană cu vin”. Flori, foarte multe flori vin din sală către cînaclul. Tînărul talentat și serios care este Constantin Dragomir, într-o zi de excepție, lansează cîntecul „Dumule”, o gravă interogație existențială scrisă de Adrian Păunescu, acum la amurg de secol XX. După care tot Constantin Dragomir susține cu brio „Șlagărul mai mult decît internațional”, „M-a făcut mama oltean”, încheind cu un șlagăr internațional autentic, aducînd spectatori în „starea” de dans. Marian Corjos expune cu succes dorințele lui Ioan Opincă în felurite limbi, tînărul umorist gălățean fiind un „număr” într-adevăr de... ris.

Debutează cu succes în cînaclul grupul satiric „Proparodia” din Craiova. Îi urăm succes.

La un moment dat, a venit un bileț din sală care spunea: „În această sală antidinamovistă, eu declar dragoste echipei Dinamo”. Adrian Păunescu a răspuns: „Aceasta nu-i o sală antidinamovistă și vreau să spun și celor care mi s-au adresat prin bilețele cu întrebarea ce amestec are Dinamo în eliminarea nedreaptă a Craiovei din Cupă, că Dinamo este o echipă remarcabilă și n-are nici un amestec în această privință. În spiritul fair-play-ului firese care trebuie să existe între cele mai bune echipe ale fotbalului românesc la ora de față, propun Craiovei aplauze pentru partenera sa de întrecere, echipa Dinamo București”. O furtună de aplauze s-a auzit atunci, Craiova aplaudă pe Dinamo.

La ora 24, Adrian Păunescu anunță că spectacolul va continua cu forțe noi. Foarte mulți, printre care și subsemnatul, se miră de unde le mai are. Exact la această oră Ștefan Hrușcă interpretează „Dor de Cluj”, un mare succes pe versurile și muzica lui Adrian Păunescu. Adrian Păunescu invită în scenă pe marele cîntăreț George Nicolescu. Acesta cîntă „Eternitate”, „De ce m-ați dus de lîngă voi?”, iar Adrian Păunescu dă măsura extraordinarului său talent de poet și actor recitînd „Repetabila povară”. Continuă George Nicolescu cu două șlagăre rock, „Dacă aș ști că mor ca mine”, și încheie recitalul său cu „Ordinea de zi”, pe versurile lui Adrian Păunescu.

Gil Ionță revine la rugămintea urmașilor lui Mihai Viteazul, cu „Jurămint la Putna” și „A treia pace mondială”, două mari succese pe versurile aceluiași Adrian Păunescu. Mircea Vîntilă încheie împlinirea de muzică și poezie după 7 ore cu „Bufonul” de W. Shakespeare.

După atîte ore de spectacol, cîteva cuvinte despre cînaclul. Cînaclul Flacăra este o carte autentică a spiritului tînăr din România de azi în deplina sa manifestare. Fiile acestei cărți se cheamă: Adrian Păunescu, Mircea Vîntilă, Victor Socaciu, George Nicolescu, Vasile Seicaru, toți ceilalți membrii ai cînaclului, din păcate neîțeleși de unii în toată complexitatea și profunzimea lor. Omul nou așa cum l-a văzut președintele Ceaușescu, și cum îl vedem noi, nu se poate construi sînd în poziție de drept în fața dogmelor și a ignoranței agresive, ci numai luptînd intransigent cu mentalitățile obtuze și retrograde. Cînd astăzi, la amurgul acestui zburcumat secol, atîția tineri „vorbesc” prin tevilne unor pistoale mitralieră, în România tinerii artiști, conduși de un poet de talia lui Adrian Păunescu, vorbesc prin glasul etern al artei. Despre dragoste, despre viață, despre ororile războiului. Vor mai trece niște ani ca să înțeleagă unii că acest cînaclul nu este o ambiție personală a lui Adrian Păunescu, ci este necesitatea vitală a tineretului nostru de a sune „NU — dogmelor, prostiei, ignoranței, războiului, imposurii în artă și în viață”.

PETRE IVANCU

N. R. — Aducem multumirile noastre gazdelor acestei noi înlîniri cu tinerii din Craiova, tovarășului Miu Dobrescu, prim-secretar al Comitetului județean Dolj al P.C.R., și organizatorilor, reprezentanții organizației de tineret din Craiova.

(Ați citit crînici la manifestările cu numerele 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540 desfășurate în cadrul Galei Flacăra 500).

Lumina libertății noastre

Ziua independenței naționale a României a fost sărbătorită de Cînaclul Flacăra printr-o împlinire de muzică și poezie de excepție, pe măsura valorilor existente în cînaclu.

La ora 18, peste 7.000 de tineri, vechi admiratori ai cînaclului, condus de poetul Adrian Păunescu, au luat loc sub cupola Sălii Polivalente din Craiova.

În deschidere, Adrian Păunescu spune: „Sîntem fericiti să vă găsim sănătoși în Ziua independenței naționale a României la Craiova. Așa, sperăm să vă găsim întotdeauna”.

Adrian Popescu, fotbalist la „Universitatea” Craiova, și o studentă dăruiesc coșuri cu flori Cînaclului Flacăra, în semn de prețuire și recunoștință.

Tot Cînaclul Flacăra împreună cu sala cîntă imnul echipei de fotbal „Universitatea” Craiova pe versurile lui Adrian Păunescu. În premieră absolută Ducu Bertzi lansează un impresionant cîntec „Craiova, my love” pe versurile și muzica poetului Adrian Păunescu. Sala se ridică în picioare și cîntă acest jurămint de credință al poetului față de locurile adolescenței sale: „Craiova, Craiova, ce dulce pămînt / Pe astăzi, pe mine, de-a pururi te binecuvînt”.

Conform tradiției din sală sosește primul bileț: „Este sublim, este emoționant. Cred că inima fiecărui spectator este o imensă flacăra”. Într-o zi excelentă for-

De la trimesul nostru la mondialele de box

Medalii și greșeli de arbitraj

Ion Cernat, un învingător invins, purtat pe umerii coechipierilor în uralele publicului bavarez.

(München, 11 mai). Maratonul mișcării pugilistice de amatori a intrat în cea de-a doua săptămână, desfășurându-se în continuare într-un semianonimat. Parcă te apucă o tristețe atunci când privești imensa hală mai mult goală, ca să nu mai vorbim de faptul că Münchenul, care acum cîteva ani era cuprins de febra întrecerilor olimpice, acum nici nu tresare, cu toate că se află aici aproape 300 de boxeri din toate continentele. Care să fie cauza? După noi, lipsa de interes este generată de prezența unor pugiliști de valoare îndoielnică, ceea ce a făcut să scadă interesul pentru aceste campionate mondiale. Sau prezența camerelor de televiziune care înregistrează și transmit foarte mult. Analizând situația din acest punct de vedere, credem că înaintea unei asemenea întreceri ar fi trebuit să se organizeze o selecție, deoarece un pugilist rudimentar poate scoate din luptă, prin lovituri neregulate, care duc la răni, adevărate valori, așa cum dealtfel s-a întâmplat.

Din păcate, asistăm în continuare la numeroase greșeli de arbitraj. Niciodată nu ne-a fost dat să vedem la un turneu internațional atita incompetență. Și asta cu atât mai mult cu cât aici, în box, deocamdată, ochiul este singurul judecător recunoscut. Am asistat la decizii de-a dreptul ilariante, când un judecător a văzut pe învins la diferență de 6 puncte, în timp ce ceilalți patru au văzut o diferență de un punct?!! Spre regretul nostru și 2 pugiliști români, Ion Stan și Georgică Donici, au fost învinși de arbitri, ambii cu decizii de 2-3, dar asupra meciului lui Donici voi reveni. S-au făcut proteste din partea unor federații, dar acestea nu au avut nici un rezultat, cu toate că fiecare meci putea fi văzut cu relanti la televizor. Am aflat, pe căi neoficiale, că aseară, din cauza arbitrajelor necorespunzătoare, 17 arbitri ar fi fost suspendați, lucru pe care, miercuri, l-a anunțat presei și Emil Jecev, președintele Comisiei internaționale de arbitraj. Înainte de a pune punct acestui aspect, trebuie să menționez prezența ca arbitru a românului Gabriel Danciu, care pînă acum s-a achitat mai mult decît onorabil, ca urmare a seriozității și competenței de care a dat dovadă.

Pînă la ora actuală, am asistat la 199 de meciuri și, sincer să fiu, nu a fost prea ușor, un adevărat maraton. Și din acest punct de vedere o selecție prealabilă a boxerilor ar fi fost binevenită. Această părere este împărtășită de aproape toți cei 400 de gazetari veniți aici cu condeiul și privirea atîntite sore ring.

Prima noastră înfrîngere am cunoscut-o la 71 kg, cînd Nelu Chioveanu, selecționat în ultimul moment, a părăsit ringul învins de italianul Eftisio Galici. În prima repriză se părea că reprezentantul nostru nu va avea probleme pentru că să ne dăm seama, în cea de-a doua, că lucrurile se vor schimba datorită impetuosității și mai ales ochiului sigur al italianului, care,

cu un croșer scurt, l-a făcut pe reprezentantul nostru să asculte număratoarea arbitrului. Greul Ion Cernat (91 kg) a început, de asemenea, foarte bine meciul cu ungurul Alvinc Gyula, reușind în prima repriză să-l pună în dificultate. În cea de-a treia repriză — a doua n-a arătat nimic deosebit — cu puțin, cu foarte puține secunde înaintea gongului, cînd victoria se părea că-i suride, Cernat a recepționat o puternică lovitură la bărbie, fiind salvat de gong. De remarcat că, în urmă cu ani, Cernat a reușit să-l învingă pe adversarul său. Neatîntea în box însă se plătește scump. Mijlocul nostru Valentin Silaghi (75 kg) nu a putut trece de cubanezul Bernardo Comas, în ciuda unui bun joc de picioare. Se pare că reprezentantul nostru se încălzește mai greu. „Semimusea” Sandu Petrescu a intrat în ring timorat de anvergura competiției. Încercările insistente din ultima repriză nu au avut darul să convingă pe arbitri judecători, motiv pentru care a coborît pe usa din spate ringul, învins de Huh Young Mo.

Americanul Breland, în ciuda bratelor lungi, s-a dovedit un maestru și în lupta de aproape, încheind socotelile cu Mihai Ciubotaru chiar în prima repriză. Reprezentantul nostru, dacă ar fi reușit să parizeze loviturile, sigur că ar fi putut schimba soarta meciului, croșele sale fiind recunoscute ca foarte tari. De aici, de la masa presei, este greu și riscant să-i judeci pe cei care urcă scările ringului. Boxul, înainte de orice, înseamnă cap și joc de picioare și apoi pumni. Piramide nu trebuie niciodată răsturnate. Se mai impune o precizare. La un asemenea campionat contează foarte mult și tragerile la sorti. Noi nu putem spune că am fost prea norocoși din acest punct de vedere, dar am avut și culoare bune. Din păcate, tragerile la sorti a obligat pe mulți boxeri români să susțină meciuri preliminare. Asta înseamnă că, spre deosebire de ceilalți adversari de la categoria lor, ei au intrat în competiție cu un meci în plus. Este cazul boxerilor Titolu, Cioere, Ion Stan, Mircea Fulger, Mihai Ciubotaru, Chioveanu, Silaghi și Cernat. Deci 8 din 12 boxeri români au trecut prin acest purgatoriu obligatoriu, care dacă pentru unii a însemnat scoaterea din luptă, pentru ceilalți a însemnat emoții și traume în plus.

În gala de aseară, Dumitru Cioere l-a învins pe sovieticul Victor Mirosnicenko pe care, din păcate, nu l-a putut depăși, pugilistul sovietic fiind bun de la distanță, știind să evite lupta de aproape, ceea ce convenea reprezentantului nostru, Viorel Ioana la semișoară (60 kg) l-a învins prin K.O. pe italianul Carlo Russolillo, de-a lungul unei partide pe care a avut-o la discreție aducîndu-ne prima medalie de bronz. La fel de meritoriu s-a comportat și Constantin Titolu care, în gala de marți seară l-a învins categoric pe Stadtmuller (R.F.G.), avînd de pe acum o medalie asigurată. Revenind la Ioana, el

se va întîlni cu puternicul cubanez Angel Herrera, reabil de mulți ani în arena internațională. Însă în box totul este posibil. Deci pumnii strînși pentru noua întîlnire a lui Viorel Ioana.

În gala de marți, reprezentantul nostru Mircea Fulger a fost învins cu 5-0 în întîlnirea cu cubanezul Garcia. Toate încercările românului nu au putut întrece rezistența fantastică a cubanezului. Cu mare emoție am așteptat meciul lui Georgică Donici. Voi răsturna puțin protocolul pentru a spune că a fost cea mai grosolană decizie a arbitrilor. Imediat după ce decizia a fost făcută cunoscută prin microfon, marea hală s-a transformat într-un cazan al infernului. Doresc foarte mult, stimati cititori, să fiu crezut și înțeles pînă la cel din urmă cuvînt pe care-l transmit plin de indignare de aici, din München. Am mai asistat la decizii furate, am mai auzit fluierături în sală, dar așa ceva nu mi s-a mai întîmplat să văd. În clipa cînd decizia a fost cunoscută, nimeni n-a mai părăsit locurile, deși urma o pauză. Toată lumea, în picioare, fluiera și scanda „Donici—Donici”. Am reușit să mă apropiu — și a fost foarte greu datorită mulțimii care pur și simplu năpădise împrejurul ringului — de masa oficialilor. L-am văzut pe marele nostru boxer de ieri, azi conducătorul delegației, e vorba de Dumitru Ciobotaru, plîngînd ca un copil, protestînd cu vehemență în fața conducerii AIBA. El, marea glorie a boxului românesc, care în urmă cu ani niciodată n-a schitat vreun gest de nemulțumire cînd a fost învins. Nu mi-am închipuit că-l voi putea vedea pe Ciobotaru într-o asemenea postură. El țipa, el se vroia înțeles pentru că el știa mai bine ca oricine ce înseamnă gustul amar al înfrîngerii nedrepte, mai ales într-o asemenea competiție, cînd ai luat zeci de pumni pentru a-ți croi drum mai departe. Dar Ciobotaru știa foarte bine și că nimic nu se mai poate face. Doresc să mai precizez un lucru. Donici avea toate șansele să câștige nu argintul, ci aurul. Iată de ce pentru a intra în finală trebuia să-l depășească pe cubanezul Pablo Romeo, om fără prea mare carte de vizită față de coechipierii lui, în ciuda celor 140 de meciuri sustinute. El s-a arătat un boxer departe de înalta școală cubaneză, fiind numărat de arbitru în întîlnirea anterioară, cu un canadian, mai degrabă anonim. Deci semifinala pentru Donici nu prezenta nici o dificultate. În finală ar fi trebuit să-l înfrîneasă pe victoriosul dintr-un polonez și iugoslav, ambii boxeri fără mari calități. Să revenim însă în sală. Se fluiera în continuare. Trece pauza. Se fluiera și se scandează: „Hotie, hotie, hotie!” Începe meciul următor. Se fluiera, se fluiera. În acest timp, purtat pe brațe de coechipierii săi, reîntră, îmbrăcat în trening, Donici. Și este dus așa aproape jumătate de hală. Nu pot să vă descriu reacția sălii. Nimeni nu mai urmărea ringul. Toată lumea scanda „Donici — Hotie!” Belmondo, celebrul actor francez, fost cîndva și el boxer, își declară mirarea și supărarea pentru decizie. Dar viața e construită din renunțări și uitări și, încet-încet, protestele încetează, lucrurile reîntră în normal, cu toate că parcă un fulger din cînd în cînd străbate sala, un fluierat sau un protest. Donici a fost furat de cea mai mare victorie a vieții sale, deoarece nu cred că lucrurile se vor schimba. Acei prieteni sau iubitori ai boxului care vor veni la aeroport la reîntoarcerea boxerilor noștri au datoria să-l primească pe Georgică Donici ca pe un mare învingător. Căci el asta a și fost.

Am luat cîteva declarații din sală. Iată pe cea a lui Djame Saifi, ziarist din Algeria: „Părerea mea este că boxerul român a fost victima unei grave injustiții. Tot publicul prezent, scandalizat de decizia arbitrilor, s-a manifestat în acest sens. Dar pentru jurnaliști și pentru public Donici este învingător”. Giuliano Orlando de la „Ring Magazin” din Milano: „Decizia trebuia dată lui Donici. Oficialii au comis o mare nedreptate”. Kokal Bratislav de la televiziunea din Belgrad: „Donici este o mare valoare. Păcat că a fost învins la masa judecătorilor”.

Cea mai mare surpriză a acestor campionate a fost înfrîngerea celebrului supergreu cubanez Teofilo Stevenson. O statuie s-a clătina. În întîlnirea sa cu italianul Damiani, Stevenson a fost umbra campionului de altădată, fără reflexe, fără necrutătoarele lui contre, fără agerimea ochilor. Plin de el, Stevenson a venit neopregătit, neputînd face față impetuosității mai tinărului său adversar, care, fără discuție, îi este inferior la capitolul tehnic și în știința nobilei arte. A părăsit ringul rîzînd, stîrnind marea senzație a seriei, dar nefăcîndu-ne să uităm îngîmfarea cu care s-a prezentat în urmă cu două zile la conferința de presă, cînd a declarat că e gata oricînd să încrucieze mînușile cu Clay?!

DAN BIRLĂDEANU

OMUL CARE JOACĂ

Lumea se distrează?

E primăvară, lumea s-a încăins firesc după frigul iernii și, bucurîndu-se la vederea copacilor pe care i-a dorit atât de mult înfloriți, naște și ea perle distractive dar și periculoase mai ales atunci cînd trăiește la căldura fotbalului, intrat acum în cele mai mari febre pe care le-a cunoscut vreodată. Se apropie cel mai interesant Campionat mondial, ar fi deci de înțeles fluxul informațional care-l definește, dar tot atât de adevărat este că și lumea își trăiește prin evenimentele cu care se confruntă din ce în ce mai periculosul existență.

S-ar putea ca prin diferendul anglo-argentinian al Malvinelor (Falkland), una din părți (în cazul Angliei ar fi vorba de trei reprezentante) să nu mai participe — din motive pe care este mult mai bine să nu le știu — la actualul Mondial. Astfel, pe bună dreptate, noi am prelua locul Angliei, fiind a treia în grupa respectivă, iar în celelalte serii, conform regulamentului, s-ar prezenta în locul „retraselor”, echipele următoare... Ar fi și frumos și mai ales adevărat pentru noi. Frumos pentru că am trăi din nou după 12 ani serii minunate prin pasiunea lor neasemuită, alături de pulsul tricolorilor, în iunie, și adevărat, deoarece am fost la un pas de a obține pașapoartele la „corrida spaniolă”.

E o discuție veche, n-am cum să mai revin la ea fiind mult mai hrănitor să ne alimentăm cu frumoase perspective decît cu umbre ale unor coșmaruri amare.

Nu ne rămîne decît să sperăm că, poate altfel decît stătea tocmă în puterea noastră, ni s-ar putea face dreptate. Dar această „supărare cu glanțe” britanico-argentiniană mai poate fi privită și sub alte aspecte ajutătoare și bineînțelese inspirate de fotbal.

În ziarul „L'Equipe” din 18 ianuarie, la rubrica „din presa străină” se anunța că agenția I.S.K. din Stuttgart este contrariată de alegerea echipei Angliei ca mascotă a unui buildog, care este în același timp și emblema unui ziar fascist și a unei organizații de dreapta!... Aceste organizații vinovate care se pare nu sînt deloc străine de invaziile distrugătoare, de noimînă, pe care suportorii echipelor Albionului le provoacă de fiecare dată cînd vor parcă să ocupe prin imaginație alcoolica un aparent oras advers. Scandalul era declanșat mai demult. „France Football”-ul îl consemnase — simpaticul personaj hollywoodian al marelui desenator Tess Avery, răutăciosul Bobby, declanșînd un conflict alimentat din abundență de coloanele din „Fleet Street”, între secretarul lui Football Association, Ted Croker, și ministrul sportului din Marea Britanie, Neil Mc Farlane. Ministrul nu era de acord cu un astfel de personaj exponat de „match-winner”, care a sensibilizat bineînțelese și cercurile spaniole, iar Ted Croker avea și el de a arătat un argument greu de neînt în seamă: controversatul Bobby va aduce din reclame 1 milion de lire federației engleze...

De partea cealaltă, Menotti a încercat să vorbească. Arătîndu-se un mare iubitor al simbolurilor revoluției franceze de la 1789, al lui Napoleon și al unei cărți despre rațiunea sportului în sine, scrisă de înaltul Comitet de Sport Francez, la cererea guvernului în 1965, „el flaco” (fiscatul) nu se știe să denune multe din nedreptățile care chinuie poporul său. Atîndu-se pe care o ia acum, cînd recunoaște că „are sansa de a putea vorbi”... Dar să-i uităm și pe ei, cu rațiunile lor greu de abordat, nu înainte de a vă spune fraza care mi-a plăcut cel mai mult la ulitorul Menotti, în respectivul articol: „fotbalul nu există. Oamenii sînt aceia care fac fotbalul. Personal, omul mă interesează mai mult decît fotbalistul”... Dacă am luat ca arbitru Franța, să vă povestesc și o comică de-a ei, legată tot de Mondial. La ei „bătaia” este care să fie melodia reprezentativă a „cocosului galic”. Una este lansată de Denise Fabre, în spirit spaniol, cu „hidalgo” și corrido, alta aparține lui Dalida, căreia i se reproșează că n-are nimic comun cu fotbalul, socînd prin tupeul pe care l-a avut de a se arunca sub răpăitul blitzurilor în bratele lui Platini, pentru reclamă. Denise Fabre spune că este nelipsită de la fotbal. „pierde teren” angajîndu-se cu UNICEF-ul: Dalida a vîndut deja 200 000 de discuri; și întrebarea care mi-o pun este, firesc, dacă lumea se joacă?

CORNEL DINU

Flacăra Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefon: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția social-politică și științifico-economică (Nicolae Grigore-Mărășanu, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I.D. Goia, Mihai Pelin) — 14 57, 25 66; Secția cultură-învățămînt (Ilie Purcaru, Victor Niță, Adrian Dohotaru, Tania Radu) — 26 00, 25 60; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) — 25 58, Dan Birlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balaciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Măneacă, Olimpia Olaru, Constantin Dragomir, Victor Socaciu, Sorin Postolache) — 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42; Secretar responsabil de redacție — Nicolae CRISTACHE — 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50; Redactor șef adjunct — Nicolae ARSENIE — 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28; Redactor șef — 17 60 10 interior 20 02. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

„Brăila are cetăți industriale, dar vrem să ridicăm și cetăți de spirit”

— Interviu cu tovarășul Neculai Ion,
primarul Brăilei —

— Păreți supărat !

— Mai mult preocupat poate, de unele probleme mai greu rezolvabile : una, de pildă, e aprovizionarea tehnico-materială, care a făcut să nu ne realizăm în întregime sarcinile de plan pe primele patru luni. Cunoaștem bine greutățile la nivelul economiei naționale, dar considerăm că și noi și furnizorii noștri de materii prime (mai ales de țagă și lingouri) pot face mai mult.

— Ce vă mai preocupă ?

— Punem în funcțiune Fabrica de mătase, o primă etapă. Zilnic au loc discuții, comandamente, operative, toți punem mina. Urmarea : 26 mașini au fost probate, din 152 în total. Bucuria noastră constă în faptul că vor lucra aici peste 500 femei, iar în tot Combinatul de fire și fibre artificiale, vor lucra peste 2 800 femei.

— Eu doresc însă, ca brăilenii, să dialogăm despre lucrurile mai aproape de suflet !

— Pe toate trebuie să le ții aproape de suflet. Altfel, pentru unele devii tată vitreg și nu e bine.

(Continuare în pag. 5)

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Andreesciana

Unul din strălucitele succese editoriale ale acestui an s-a realizat de către Editura Meridiane, la care Radu Bogdan a dat de curind la lumină Andreescu, vol. II, care tratează despre Posteritatea critică. Primul volum a fost scos, în aceleași excelente condiții, și de aceeași editură, în 1969. Autorul își continuă perseverent activitatea pe care, fără a exagera, o putem privi ca unică la noi, și poate nu numai la noi. Actualmente, acest al doilea monument editorial are opt sute de pagini mari și zeci de ilustrații în text. Volumul ni se prezintă legat elegant în aceeași pinză verde-cenușie — cam în tonul unor din pinzele reprezentative ale pictorului — și unde s-a imprimat, discret și cu gust, în litere aurii, effigia semnăturii artistului. Tipărită pe o hirtie consistentă, agreeabilă la pipăit, cu caractere mari și clare, impozanta carte oferă o rară desfășurare cititorului.

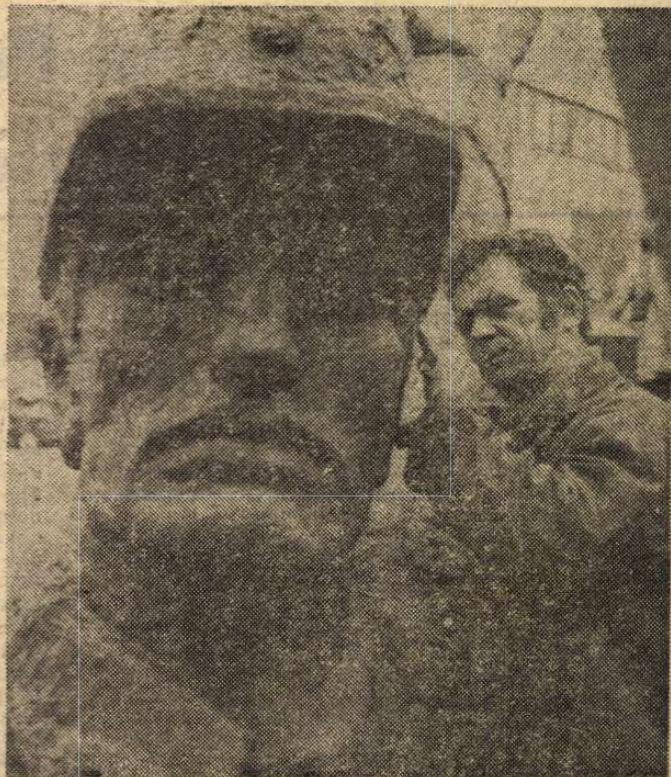
Radu Bogdan lucrează nu cu ani, ci cu decenii, ducând o muncă răbdătoare, tenace, continuă, neobosită, muncă de mucenic, închinată, aproape pentru toată viața, unuia din cei mai mari pictori ai noștri.

În noul volum autorul urmărește laborios, pe parcursul unui întreg secol (1839—1961), „posteritatea critică” a artistului, posteritate privită sistematic în șapte perioade distincte, fiecare sintetizată într-o formulă ce se adecvează fondului respectiv.

(Continuare în pag. 23)

EDGAR PAPU ■

Monumente pentru orașele țării

Scene dintr-o fabrică de statui

La Combinatul Fondului Plastic, în secția de artă monumentală, am întâlnit oameni care au învățat pietrele să vorbească. În uriașă hală inundată de lumina revărsată peste albul blocurilor de marmură, sub ascuțitul dăților se nășteau bustul lui Nicolae Titulescu, autor Ion Irimescu, și monumentul „Buzău 1600”, de Gheorghe Coman.

Fotografii de ELENA GHERA ■

De-ale noastre

Nu-i cale înapoi,
Puterea e în noi,
Nu ne vine dintre astre,
Noi, veșnic zbuciumați,
Noi sintem frați din frați,
Ne vedem de ale noastre.

Mai este țară-n țara noastră,
Mai este cer, mai sint români,
Mai este dulce glasul mamei,
Mai este apă în fântini.

Mai e Moldova-n jurul Putnei,
Mai e în inimi ideal,
Mai e Muntenia întreagă,
Mai este dragul nost' Ardeal.

Mai este dragoste pe lume,
Mai sint bărbați, mai sint femei,
Mai e nevoie de cultură,
Mai e nevoie de idei.

Mai e în noi, în toți, răbdare,
Că suferim de mii de ani,

Mai sint descumpăniri absurde,
Mai e nevoie de țărani.

În roșu, galben și albastru
Nu viețuiesc doar trei culori,
Ci blinda rază a speranței,
Mai e nevoie de valori.

Nu tricolorul face singur
Lucrarea țării de sub el
Să facem bine și dreptate
Să fie piine sub drapel

La Putna viu e Domnul Ștefan
Și la Craiova e Mihai,
La Tebea treaz așteaptă Iancu
Cu cel mai lung discurs : No, hai !

Trecutul totuși nu ajunge,
Nu el ne apără postum,
Să fim pe viață și pe moarte
Lângă eroii de acum.

Mai este de-nvățat că țara
Înseamnă noi, și ei și tu,
Și spiritul cînd se cuvine
Să spună : „Da !” să zică : „Nu !”

Contraselecția ne doare,
E ca o crimă de omor
Pornită contra fiecărui
Și împotriva tuturor.

Să scoatem țara din necazuri,
Să scoatem omul din nevoi,
Să așezăm pe vatra țării
Toate grădinile din noi.

Mai este țară-n țara noastră,
Mai sintem și vom fi stăpîni,
Cît mai rămîne cer în ceruri
Și apa murmură-n fîntini.

ADRIAN PĂUNESCU ■

În acest număr: **POVESTE PESCĂREASCĂ** de Sorin Postolache

Într-o dis-de-dimineață a acestei veri nedeclarate încă oficial, am ieșit la malul mării, așteptînd răsăritul soarelui. Bărcile frumos rînduite păreau aidaoma unor clapete de pian netulburate încă, asupra cărora marea, marele cîntăreț, urma curînd să se aplece.

Flacăra martor ocular

**Atenție: Pămînt!
Umblați cu grijă!**

paginile 4—5

Dosar Flacăra

**O mină de aur,
un izvor de sănătate:
PLANTELE MEDICINALE**

paginile 6—7

Sedința Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român

Printre problemele dezbătute în cadrul ședinței de sîmbătă trecută a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ținută sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a fost și utilizarea mașinilor, utilajelor și instalațiilor din industrie, construcții și transporturi în trimestrul I 1982. Constatându-se că în perioada respectivă s-au manifestat o serie de deficiențe în ceea ce privește încărcarea judicioasă a mașinilor unelte, a instalațiilor și utilajelor, din care pricină pe ansamblul industriei republicane nu s-a realizat indicele planificat de utilizare a fondului de timp maxim disponibil, s-a cerut ministrilor, centralelor industriale, tuturor unităților economice să ia cele mai hotărâte măsuri pentru a asigura folosirea rațională, completă, a tuturor capacităților de producție de care dispune în prezent economia noastră națională, pentru sporirea indicilor de utilizare a mașinilor și instalațiilor, redistribuirea utilajelor nefolosite și utilizarea judicioasă a suprafețelor productive construite. Totodată, au fost stabilite sarcini și măsuri concrete pentru efectuarea la timp și în mod corespunzător a reparațiilor curente și capitale, îmbunătățirea întreținerii și execuției reparațiilor planificate, asigurarea pieselor și subsansamblor de schimb necesare procesului tehnologic, pentru introducerea în circuitul productiv a tuturor utilajelor nefolosite.

În cadrul aceleiași ședințe, Comitetul Politic Executiv a examinat și aprobat un raport privind situația protecției muncii pe anul 1981. S-a apreciat că, deși s-au obținut unele rezultate pozitive, acestea nu sînt încă la înălțimea eforturilor pe care partidul și statul nostru le-au făcut și le fac pentru ridicarea continuă a nivelului

tehnic în toate ramurile de activitate, pentru perfecționarea proceselor tehnologice, pentru o cit mai bună organizare a producției și a muncii, pentru îmbunătățirea calificării și specializării personalului muncitor. S-a constatat că se înregistrează încă un număr nejustificat de accidente de muncă, datorate îndeosebi nerespectării tehnologiilor de producție și instruciunilor de lucru, indisciplinei, neglijenței și lipsei de răspundere în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu de către personalul de conducere și de execuție. Comitetul Politic Executiv a cerut organelor de resort, tuturor factorilor responsabili din unitățile economice să se ocupe cu cea mai mare responsabilitate de elaborarea și aplicarea măsurilor organizatorice, tehnice și tehnologice necesare, care să asigure cele mai bune condiții de muncă, un climat de desăvîrșită ordine și disciplină, să prevină și să elimine riscurile de avarii și accidente, să urmărească cu perseverență calificarea personalului muncitor, perfecționarea permanentă a pregătirii profesionale a acestuia, în concordanță cu nivelul tehnic ridicat existent în economia noastră națională în momentul de față.

La ședință a fost ascultată informarea făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu despre vizita pe care, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, a efectuat-o în Grecia, la invitația președintelui Republicii Elene, Constantin Karamanlis. Luînd cunoștință cu profundă satisfacție de rezultatele vizitei, Comitetul Politic Executiv a relevat prestigiul de care se bucură șeful statului român în rîndul opiniei publice elene și a manifestat deplină aprobare față de convorbirile fructuoase, față de hotărârile convenite cu acest prilej. A fost subliniat însemnătatea Acordului-cadru privind direcțiile dezvoltării cooperării

economice, industriale și tehnico-stiințifice între România și Grecia, care conferă relațiilor dintre cele două țări o amplă perspectivă, corespunzător intereselor ambelor noastre popoare, al cauzei păcii, destinderii, securității și colaborării în Balcani, Europa și în întreaga lume. Aprobînd înțelegerea și concluziile la care s-a ajuns, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri pentru realizarea obiectivelor stabilite, pentru extinderea relațiilor de strînsă prietenie și colaborare româno-elene.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a informat, de asemenea, despre vizita oficială pe care a efectuat-o în țara noastră guvernatorul general al Canadei, Edward Schreyer. Comitetul Politic Executiv a dat o deosebită apreciere rezultatelor convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și guvernatorul Edward Schreyer, care se înscriu ca o contribuție majoră la dezvoltarea și mai intensă a bunelor relații dintre cele două țări și popoare. S-a subliniat cu satisfacție că dialogul la nivel înalt a pus în evidență hotărîrea ambelor părți de a acționa pentru amplificarea contactelor politice, pentru intensificarea raporturilor economice, pentru largirea și diversificarea legăturilor comerciale, pentru extinderea și adîncirea cooperării, un loc însemnat revenind colaborării în domeniul folosirii în scopuri pașnice a energiei nucleare. Comitetul Politic Executiv a aprobat înțelegerea la care s-a ajuns cu prilejul întîlnirii româno-canadiene la nivel înalt și a stabilit măsuri care să impulsioneze dezvoltarea și mai puternică a colaborării prietenești dintre România și Canada, dintre popoarele română și canadiană.

ION D. GOIA ■

Priorități în economie

Performanțe în „geriatria” cauciucului

De ce există încă rețineri în folosirea cauciucurilor resapate, de ce unii au temeri în privința durabilității soluției de a adăuga o nouă bandă de rulare? Începem ex abrupto rîndurile de față, punînd o întrebare ce atinge unul din punctele nevralgice ale problemei.

— Cred că nu toți cunosc esența tehnologiei de resapare — ne răspunde inginerul Ștefan Pascu, directorul întreprinderii chimice Victoria, unde se execută această operație industrială. Așazisă lipire a unei noi benzi de rulare nu este chiar o lipire, ci o vulcanizare la 150—160°C și 15—16 atm., în urma căreia în intimitatea materialului vechi și nou se stabilesc legături chimice de structură, care dau rezistență. Dealtfel, noi nu prea am primit reclamații de la cei ce și-au echipat autovehiculele cu cauciucuri reutilizate astfel. Posesori de autoturisme proprietate personală ne soliciță din ce în ce mai mult, iar pentru parcul auto proprietatea statului există prevederi legale de resapare a anvelopelor uzate. La ora actuală funcționăm cu toată capacitatea secției noastre, cum ș-ar zice, cu motoarele în plin.

— Totuși unii afirmă că se mai desprinde banda de cauciuc adăugată...

— Dacă se mai întîmplă un asemenea incident, el se datorește proastei exploatare a anvelopelor — returnează prompt Ștefan Pascu. Și anume, după resapare, presiunea în pneuri trebuie respectată cu scrupulozitate, impunîndu-se ca ea să fie cu 0,1—0,2 atm. mai mare decît la anvelopele noi. A merge cu un cauciuc cam dezumflat înseamnă să soliciți preferențial tocmai zona de sutură a noului adaos, fără a mai pune la socoteală și uzura cordului de pînză sau metalic. Dacă vi se pare a fi un argument, vă pot menționa că mari autocamioane TIR, dotate cu cauciucuri resapate, au bătut drumurile lumii, din Iran în vestul Europei, aducînd anvelopele după 40 000—50 000 de km la o nouă prelucrare în fabrica noastră.

Pe Ștefan Pascu l-am găsit greu. Biroul era închis iar cineva de pe sală ne-a spus că în majoritatea timpului încăperea e goală, directorul stînd mai mult prin secție. După o urmărire ca în filmele de suspans, l-am văzut lîngă un utilaj dînd indicații unor muncitori. Îmbrăcat în halat și cu o bonetă pe cap, se scuza că nu poate da mîna, căreia negrul de fum i-a dat pigmentul muncii, și îl mai dojeneste pe un tînar, sfătuiindu-l să fie mai maleabil și cumpătat în relațiile cu colegii. Directorul în halat are și ochi de tehnician și de părinte.

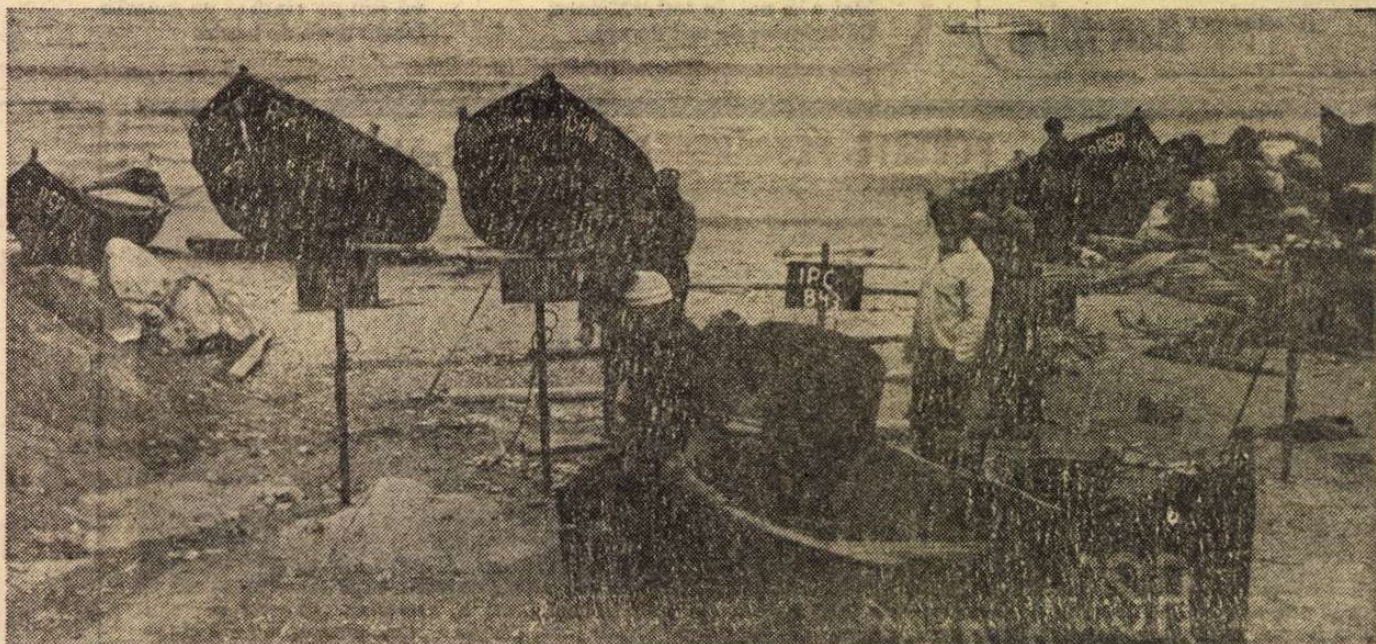
Parcurgem împreună fluxul tehnologic al secției de 50 000 cauciucuri resapate pe an, dotată cu mașini concepute și realizate de o mare firmă din vest, dar vizităm și noua capacitate de 35 000 cauciucuri/an, care se ridică vîzînd cu ochii de la cota zero, și ale cărei utilaje au fost asimilate și construite în țară. Noua fabrică prinde viață ca urmare a vizitei secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a intuit importanța acestei acțiuni de reciclare a

materialelor folosite. Anvelopele uzate de autocamioane, tractoare și autoturisme sînt analizate ca grad de sănătate și apoi polizate, luîndu-se un start din „carnea” rămasă pe coamă. Rînile lăsate de cuie, cioburi, care au atîns chiar cordul de sîrmă sau pînză al coamei (căci se primesc și acestea) sînt pansate cu grijă și apoi îndreptate spre „transplanțul” noii benzi de rulare ce are loc în prese, prin vulcanizare 1—2 ore la temperaturi și presiuni ridicate. În paralel o linie cu malaxoare și valturi prepară noile benzi de rulare, care în zona de aderență la vechia anvelopă sînt mai bogate în cauciuc natural chiar decît cele nou născute. Din experiența de pînă acum o concluzie reiese cu pregnanță: performanțele anvelopelor resapate le poate egala pe cele ale anvelopei noi, cu ea putîndu-se parcurge aproape tot atîția kilometri ca și cu cea nouă în condiții de perfectă securitate rutieră. Astfel, anvelopa resapată de Dacia 1300 se folosește și 35 000 km, iar în cazul unei corecte exploatare, cauciucurile de autocamioane pot fi resapate de 2—3 ori, în final fiind montate la remorci. Despre efectele economice nici nu mai e de discutat, sînt de-a dreptul spectaculoase. Cordul metalic sau de pînză și carcasa sînt cele care îmbătrînesc mai greu, și în ele se regăsesc cam 70 % din materialele și manopera consumate la fabricarea unei anvelope noi, prin resapare, acestea în mare parte se reutilizează făcîndu-se economii substanțiale de materii prime și muncă. Lăsînd cifrele să vorbească aflăm că prin resaparea a 1000 de anvelope de camion se economisesc 1,6 tone cauciuc natural, 3,8 tone cauciuc sintetic, 4,5 tone negru de fum, 3 tone cord textil, 1 tonă sîrmă și 0,5 tone ingrediente. Să nu uităm că majoritatea acestora pornesc de la petrolul din import, și că prin aceste reutilizări, scutim țara de o grea povară în valută. Și nu în ultimul rînd să ne amintim că o anvelopă nouă de Dacia 1300 costă 470 sau 530 de lei, în timp ce una resapată doar 190 de lei, iar la autocamioane prețul scade de la 1 700 la 700 lei. Trăim o perioadă în care criza de energie, penuria unor materii prime ne-a obligat să luăm în considerare recircularea materialelor folosite. De la ziarul citit, la banalul capac de la sticla de lapte, de la spray-ul consumat la cauciucul obosit de atîtea drumuri, toate trebuie să ia drumul reîntoarcerii în circuitul economic și nu al lăzii de gunoi. Resaparea anvelopelor, această întînecire a feței lor care le dublează sau triplează viața, face economii notabile de materii prime valoroase, energie, muncă, și, de ce nu, de bani în bugetul familiei noastre sau întreprinderii noastre. În țările dezvoltate economic 35—40 % din cauciucurile în circulație sînt resapate. La noi doar 7 %. Trebuie să ne aliniem la aceste tendințe pe plan mondial de realism economic. Dar pentru aceasta în concepțiile noastre trebuie să

se schimbe nîste opinii. Cînd mergem cu mașina, să ne gîndim că după numărul de km care șterg desenele cauciucurilor, nu le vom pensiona, ci după tratamentul de „geriatrie” al fabricii de resapare, le vom pune pe roți tot pe ele, bătrînele acum întinerite. Dar pentru aceasta, trebuie să le rulăm sub devisa viitoarei refolosiri, adică să mergem cu ele la presiunea recomandată, și nu pînă la completa consumare a cîrnișii benzi de rulare. Cînd încă desenul de pe banda de rulare se mai vede (circa 1 mm adîncime a profilului) să apelăm la întreprinderea chimică Victoria care ne asigură încă un supliment de viață a lor. Se pare că proprietarii de autoturisme au înțeles aceste norme de folosire a cauciucurilor, ceea ce nu se poate spune întotdeauna de cei ce conduc autovehiculele proprietate de stat. Autobazele, care au plan numeric de cauciucuri aduse la resapare, privesc adesea formal acest imperativ economic, nu urmăresc condițiile în care conducătorii auto exploatează anvelopele, așa că în final ele aduc numărul de cauciucuri, dar foarte multe neutilizabile, fiind în fază de uzură avansată. Un caz revelator este acela al unui autocamion care tocmai la intrarea în București a avut o pană la unul din pneuri, dar șoferul fiind aproape de autobază nu l-a mai schimbat, ci s-a tîrît așa pînă „acasă”. Și apoi, acest cauciuc a fost adus la resapare. Dezinteres și tratare formală dar numărul de cauciucuri adus la resapare era îndeplinit. Să înțelegem această importantă acțiune economică, să acționăm cu responsabilitate și să avem încredere în operația de resapare, care trimite pe șoselele țării mii de anvelope, care altădată luau drumul fără întoarcere al gropilor pentru gunoale.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Poveste pescărească

2. Chiar cu mult înainte de răsîritul soarelui, marele concert avea să înceapă

Consfătuire de lucru la Comitetul Central al Partidului Comunist Român

La sfârșitul săptămânii trecute, la C.C. al P.C.R. a avut loc, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, o consfătuire în probleme de industrie și agricultură, în cadrul căreia s-a procedat la o analiză aprofundată a activității în aceste ramuri de bază ale economiei naționale, în vederea realizării, în condiții superioare de calitate și eficiență, a prevederilor planului de stat pe anul în curs și pe întregul cincinal. Consfătuirea — la care au participat membri și membri supleanți ai Comitetului Politic Executiv, secretari ai C.C. al P.C.R., primii secretari, secretarii cu problemele economice și secretarii cu probleme agrare ai comitetelor județene de partid, miniștri și alți factori de răspundere și specialiști din diferite domenii — a examinat cu exigență activitatea desfășurată în industrie și agricultură, stabilind măsurile corespunzătoare pentru eliminarea rămănelor în urmă, a celorlalte neajunsuri din fiecare domeniu, pentru a-

firmarea tot mai puternică a factorilor intensivi în dezvoltarea producției materiale.

Participanții la dezbateri au făcut o analiză temeinică a modului în care s-a realizat planul de stat pe primele patru luni, precum și a felului în care se acționează pentru îndeplinirea în întregime a prevederilor pe luna în curs și pe primul semestru al anului. Au fost dezbătute pe larg modalitățile în care se acționează pentru reducerea consumurilor de materii prime și materiale, de combustibili și energie, pentru recuperarea și reintroducerea în circuitul economic a materialelor re folosibile, pentru creșterea generală a productivității și a eficienței muncii.

Analizându-se probleme privind dezvoltarea agriculturii, a fost evidențiat faptul că în acest an semănatul culturilor prăsitoare s-a efectuat în cea mai mare parte în perioada optimă și în condiții calitative superioare. În acest fel, au fost asigurate premise temeinice pentru realizarea producțiilor planificate. O atenție deosebită s-a acordat, în cadrul consfătuirii, modului în

care se îndeplinesc programele adoptate cu privire la dezvoltarea zootehniei. Intrucit în fiecare județ creșterea animalelor se înscrie ca o problemă de bază în activitatea unităților agricole, vorbitorii au evidențiat măsurile care se întreprind în direcția realizării efectivelor și a producțiilor planificate, a asigurării bazei furajere, pe calea valorificării eficiente a pășunilor și fi-nețelor, a aplicării în practică a prevederilor legii privind organizarea producției și folosirii raționale a resurselor de nutrețuri.

Cu deosebit interes au ascultat participanții la consfătuire cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Toți cei prezenți și-au manifestat hotărârea de a acționa cu toată răspunderea în vederea îndeplinirii sarcinilor deosebit de importante în industrie și agricultură, pentru transpunerea în fapt a orientărilor formulate de secretarul general al partidului în scopul înfloririi necontenite a patriei noastre socialiste.

I. DUMBRĂVĂ

Opinia unui alegător

Subiectul e OMUL

Sigur, la prima vedere așa stau lucrurile, avem și lozinca binecunoscută rămasă de la Marx, mi se pare, și care spune răspicat că **Omul e cel mai prețios capital**, societatea întreagă garantează teoretic și practic, prin însăși organizarea de stat și socială această lozinică, ne rămâne nouă, oamenilor, să o aplicăm și să exploatăm inspirat și competent și cu dragoste de om condițiile create în favoarea lozincii. Așadar, pentru toată lumea e limpede că SUBIECTUL E OMUL. De ce mai e atunci nevoie să insist eu asupra unui adevăr atât de elementar? Pentru că adevărul, oricât ar fi de elementar, nu se impune întotdeauna de la sine și e bine să recunoaștem că întâlnim și împrejurări cînd, furat de orgoliul acțiunii, propriu-zis, pierdem din vedere că ea, acțiunea, se face cu oameni, pentru oameni și reținem numai partea cu oameni, adică oamenii ne stau la dispoziție pentru acțiune și atât, mină de lucru, potențial uman, mijloc de îndeplinire a unui plan sau a unui procent ca și cînd acțiunea, planul, procentul se constituie în subiectul unic și ele rămîn singurul reper. Aici e cazul să facem distincția necesară și în spiritul înaltului umanism care definește teoretic societatea socialistă și care are, legal, toate temeiurile as jurate pentru a deveni realitatea cea mai viu graitoare și cea mai viu cuceritoare. Scopul nostru e OMUL; el este subiectul tuturor acțiunilor noastre, el reprezintă cauza întregii revoluții socialiste, pentru el și în favoarea lui există și proiectele și procentele și întreaga acțiune la care omul este chemat să participe cu înflăcărare și competența cele mai înalte.

Am văzut, nu o dată, tovarăși ai noștri care, sub aceeași lozinică nobilă, considerau pe constructorul cauzei

drept mina de lucru cea mai oarbă, drept executantul cel mai comod al ideii; nu se gîndeau că la capătul ideii realizate urma să se găsească același constructor pentru care el, în timpul construcției, nu prea avuseseră timp, fiind prinși, cum se zice, cu termenele și cu procentele și cu angajamentele.

Subiectul e omul, acest adevăr elementar merită, să recunoaștem, mai multă grijă și mai multă meditație responsabilă decît avem noi uneori timp să-i acordăm.

Iată cum, pornind de la acest adevăr, am ajuns la mobilul de azi al opiniei mele și mi-am propus, deliberat, să provoc un tovarăș foarte apropiat mie și cu o muncă însemnată de răspundere în spațiul realizării tocmai a lozincii lui Marx, un activist de partid care se bucură de respect și de stimă pentru sobrietatea lui remarcabilă, pentru gravitatea cu care privește viața și munca și responsabilitățile pe care le are în societate. L-am provocat și am făcut împreună cu el un drum lung și, de ce să nu spun, obositor pînă la urmă, dar amibios, prin geografia lumii de care era pus să răspundă. Să ne închipuim că ne aflăm în București, în acele cartiere care altădată reprezentau pîra cea mai neagră a Capitalei, izvor de legende tilhărești și de cîntece de inimă albastră, un capăt de lume urgisită de soartă și făcută să rămînă ca un simbol al disperării. Sînt eu însumi de treizeci și cinci de ani în București și știu cît era locul de blestemat și numai poveștile lui înflorau. Dincolo de el, în cele patru zări ale lui s-au întins favelele, apoi loturile cit palma și casele de chirpici cu zăplazuri luminate, vara, de zorele și de ciuboșica cucului și cu mici grădinișuri ca niște jocuri de copii și praful ulitelor care se ridica învălutor în iulie și se transforma toamna în blăstemul cel mai ciinos al vieții. Aici începea incredibilul, adică Prelungirea Ferentari, dincolo de mizerie cum s-ar spune.

Să vezi, mi-a spus el, lumea nu în cifre și procente, să o vezi trăind la ea acasă, ca să înțelegi că procentele

sînt uneltele scopului nostru care este lumea și viața ei de toate zilele.

Pentru această lume cu viața ei de toate zilele, cu locuințele ei, cu masa ei de toată ziua, cu piața ei alimentară, cu grădinița, cu creșa, cu cantina, cu școala, cu trotuarul reparat, cu gardul vopsit, cu strada omenească, cu siguranța căldurii iarnă, cu siguranța apei potabile vara, cu siguranța locului de muncă, cu certitudinea că poți să faci copii fiindcă ai ce să le dai să mănince și la rîndul lor vor avea cu ce să trăiască și unde să muncească, cu liniștea nopții, cu bucuria sărbătorii fiindcă ai unde să o petreci, pentru această lume sînt toate cifrele și procentele.

Am văzut așadar, la invitația acestui activist provocat de mine intenționat, un parc de agrement, spre Bragadiru, pe niște locuri altădată pustii, care foarte curînd va putea rivaliza cu tot ce avem noi acum mai bun în București, un parc amenajat cu o grijă, cu o pasiune și cu un spirit poetic absolut impresionant și totuși pus la dispoziția miilor de lucrători ai unor uzine și fabrici pentru care planul și indicatorii lui deveneau concret și fericit realitatea propriei lor vieți.

Oamenii ăștia pe care sîntem puși să-i conducem și să-i asigurăm că astfel îi conducem la victorie, vreau să spun la succes, oamenii ăștia au viața lor imediată din care ei trag concluzia cea mai convingătoare că îi ducem și cum îi ducem cu adevărat la succes.

El trebuie să vadă în casa lor, pe masa lor, în garderoba lor, în școala lor, în restaurantul lor, în parcul lor de odihnă, că îi ducem la succes și că, făcîndu-și cu prisosință datoria, viața lor va reflecta stăruitor și viu acest lucru.

O uzină uriașă e numai ca șoc imediat impresionant, dacă ea nu se vede, tot imediat, dar trainic reflectată în locuințele lucrătorilor ei, în viața de fiecare zi a familiilor lor, în ochii sănătoși și veseli ai copiilor lor.

Să recunoaștem un mod de a gîndi demn și comunist, un mod de a gîndi cu sentimentul angajării și răspunde-

rii față de viață și față de istorie, un mod de a gîndi în spiritul umanismului socialist.

Sigur, eu nu vreau să spun acum că în acest segment al geografiei Capitalei care cuprinde și una din cele mai fericite zone arhitecturale ale Bucureștiului dar și fosta pîra a vechii urbe, nu sînt, ca peste tot, atîtea lucruri care rămîn încă de făcut. Pe mine mă interesa cum gîndește un comunist tînar care e pus să răspundă de o lume și care are, după opinia mea, la dispoziție una din cele mai mari șanse de a determina ca subiectul să fie cu adevărat Omul.

Dacă acest comunist a știut să se bucure atît în incinta unei grădinițe modeste, desigur, față de ce s-a construit în România, în ultimii ani, dar o grădiniță și un parc capabile să producă, prin însăși existența lor, o adevărată revoluție în conștiința unei lumi ce părea și încă mai este dominată de primitivismul cel mai agresiv, dacă acest activist comunist a știut să se bucure conceind în plin centrul orașului un tablou alcătuit din treizeci de mii de trandafiri pornind de la principiul că lumea trebuie să se bucure o secundă de frumusețea vieții: „secunda asta îl poate satura pe om de morala frumosului”, dacă acest comunist se putea bucura că înfățișarea străzilor care altădată păreau de nesmul din ghearele mizeriei și putrefacției morale sînt azi atît de curate încît nu-ți poate veni să crezi că e chiar opera locuitorilor lor certați, se credea, pe veci, cu munca și cu civilizația, înseamnă că pentru el subiectul devenise cu adevărat omul.

Nu sînt exemple mari, nu sînt argumente la fel de impresionante ca halele unei uzine gigant, ele sînt însă capabile să ne îndrepte pe noi cu gîndul spre această datorie fundamentală care e omul cu viața lui cită e ea, și care muncește cu trăgere de inimă știind că viața lui fiind, astfel, mai bună, poate fi și mai lungă.

Cea mai mare datorie a noastră este să oferim oamenilor certitudinea că viața lor e cea mai importantă și că deci și istoria, astfel, le aparține.

DINU SĂRARU

Atenție: Pământ! Umblați cu grijă!

Avuție fundamentală a țării, pământul reprezintă și azi, ca și ieri, grija noastră de capetenie. Sint legi care-i veghează integritatea, sint instituții care-i supraveghează viața și evoluția, cu toate meandrele lor, sint oameni pentru care pământul înseamnă totul. O încordare a voinței, dar și a conștiinței tuturor poate face această avuție să rodească mai mult, mai bogat. Și împlinirea acestui deziderat o au în vedere principalele noastre documente de partid și de stat din ultimii ani. Iar reportajele din aceste pagini își propun să constate la fața locului măsurile grijii pentru pământ prin prisma unor criterii și unghiuri de acțiune cit mai diverse.

Domnești, ora exactă a pământului

Domnești de Giurgiu se află între râurile Sabar și Ciorogirla, dincolo de linia de centură a Capitalei. Tocmai ne întorseam din această comună și așteptam la marginea orașului, în stația autobuzului 305, cind s-a apropiat un bărbat. Purta un costum arătos și avea pantofii vâditi noi. Într-o mină ținea o servietă iar în cealaltă o cravată. Nu știe să-și facă singur nod la cravată, ne-a zis. Dr. inginer Mihai Croitoru, de la Institutul de pedologie, s-a oferit să-l ajute. Să fie un nod mic, a cerut omul, și s-a bucurat apoi că autobuzul 305 ține cu el, fiindcă întârzie să apară. S-a întimplat să fie precum a vrut, un nod mic și triumfiular. Ne-a mulțumit, ne-a întins mina și-a plecat fericit în lungul străzii Prelungirea Ghencea, nepăsător la ce-i spusese, că nodul acela mic și triumfiular nu prea mai e la modă. Un singur lucru îl întrebaserăm: dacă e din Domnești. Ne-a răspuns că a venit la oraș cu niște treburi. N-am insistat.

La Domnești, în schimb, insistasem. Cu amabilitate, tovarăsa președintă a consiliului popular, Maria Ion, a extras dintr-un caiet gros de vreo două degete informația că Domnești, împreună cu satul aparținător Tegheș, sint inconjurate de ceva mai mult de 3.000 de hectare. Aflându-se între ape, pământul acesta este desigur bun, este un teren aluvionar, a zis inginerul Mihai Croitoru, care ne însoțea la Domnești tocmai pentru a vedea cum este folosit pământul de aici. Maria Ion a încuviințat că așa este. Apoi a venit vorba despre un alt riu de pe teritoriul comunei, Brebina, secăt de la o vreme. Albia lui a fost arată. A fost redată agriculturii o suprafață de 10-15 hectare, spune tovarăsa primar. Înșă, cum înainte dădusem o raită prin curtea primăriei și văzusem că ar mai fi destul de multe de făcut pentru a se putea afirma că s-a găsit o folosință fiecărui metru pătrat de pământ, nu-i greu de înțeles că a reda agriculturii albia secată a unui riu și în același timp a nu gospodări cu toată grija chiar curtea primăriei poate să însemne că tragem de o margine a cravatei, ca s-o mai lătim, în timp ce venim cu foarfece și-o scurtăm în marginea cealaltă. Conducerea comunei nu este de altă părere, altfel n-ar veghea ca toate curțile și grădinile să fie cultivate. Împreună cu loturile în folosință, acestea însumează la Domnești, după cum spune Constantin Nicolae, secretarul consiliului popular, aproximativ 200 de hectare. Înșă cum nu este de crezut că în toate cele 1.800 de gospodării ale comunei pământul este folosit la fel de bine ca în gospodăriile unor oameni vrednici precum Tudor Tudorache, Alexandru Istrate, Mitică Tudor, Gheorghe Isăcescu, Marin Savu sau Elena V. Ilie, primăria a luat măsuri, în ultima vreme, ca pământul să fie dat celor ce știu și vor să-l lucreze. De exemplu, cei 5.200 metri pătrați pe care ar fi trebuit să-l lucreze Elena Ciornobac au fost dați în folosință spitalului din comună. S-a mai întimplat chiar ca unii pensionari din București, mai ales din cartierul Drumul Taberei, să vină la Domnești și să ceară să li se dea pământ să muncească, în acord global. Li s-au dat niște terenuri virane, dintr-acelea care înainte nu produceau decât bălării și se lăseau acoperite de un strat din ce în ce mai gros de gunoale. Vicepreședintele consiliului popular, Ion Marin, își amintește și-citeva nume: Dumitru Pop, fost colonel de miliție, Sandu Virgil, om de 70 de ani și fost tinichigiu sau Dumitru Gogonea, care și-a adus și el niște stupi și nu se mai desprinde de satul Tegheș, pentru a se mai duce pe acasă, decit o dată sau de două ori pe săptămână. La Domnești, este limpede, e-a înțeles că a folosi pământul înseamnă în primul rind a-l cultiva, chiar dacă aici-unde se mai găsește exemple care arată că lucrul acesta poate fi înțeles încă și mai bine. Un exemplu ar mai putea fi chiar și acesta. C.A.P.-ului, care la s-ar putea gasi, precum recunoștea și contabilul șef Eugen Bigan, o altă întrebare decit aceea de a adăposti într-o latură a ei moli și cutii goale de conserve. A-i păstra înfățișare de-acum e ca și cum ne-am apropiat lăsași cu foarfece și-am mai rețezit o bucură, oricât de mică, din cravată, în timp ce de altă parte tragem de ea o lăsași pe care lăuda, de data aceasta, a fost C.A.P.-ului, numai prin reparațiile pe docurile din incinta fermei zootehnice au fost câștigate 6 hectare ce

vor fi cultivate cu nutreț pentru vite. Și pentru că ținem să ascultăm rugămintea inginerului șef Valentin Saidac de a scrie că în 1981 a fost obligat să dea amenzi de 15.000 de lei unor soferi care au descărcat pe pământ bun, arabil, deșeuri de pe la UREMOAS, întreprinderea de vată de sticlă sau întreprinderea de mase plastice București, am mai adăuga că nu trebuie să exagerăm, totuși, aceste pagube încit să credem că doar datorită lor C.A.P.-ul a recoltat anul trecut 2.565 kilograme de grâu la hectar și 1.700 de porumb. Cu aceasta facem un pas mai departe pentru a spune că a folosi pământul înseamnă nu

La C.A.P. Radovanu (Călărași), din cauza neglijenței, foarte multe hectare nu produc

numai să-l cultivăm dar și a ne întreba cu ce rezultate — pentru noi și pentru el — l-am cultivat.

Inginerul Valentin Saidac nu face un secret din faptul că pământul de la Domnești n-a mai fost în 1981 la fel de bun ca în 1973. Cartările agrochimice dovedesc limpede, matematic, acest lucru. Pământul e mult mai sărac în fosfor, de exemplu, iar cine socotește că faptul acesta e un detaliu fără însemnătate are a afla că în aceste condiții îngrășămintele simple cu azot nu numai că nu ajută la creșterea producției dar contribuie chiar la scăderea ei. Anul trecut, C.A.P.-ul trebuia să primească 230 tone și n-a primit nici un gram de îngrășămintă fosfatice. Dealtfel, zice inginerul Valentin Saidac, de 2 ani el nu mai îndrăznește să dea îngrășămintele simple cu azot și se străduiește să aducă din cele complexe, de pe unde poate și cum poate. Și uneori reușește, alteori nu. Aproximativarea cu potasiu este mai bună decit cea cu fosfor, însă tendința e aceeași, de sărăcire. Ca și rezerva de humus, dealtfel. A crescut în schimb aciditatea pământului, ceea ce nu e un fapt îmbucurător. Desigur, procesele acestea nu sint ireversibile, însă oprirea lor și efortul de a le face să ia un curs favorabil presupun o veghe neîntreruptă și fără îndoială că și multe cheltuieli. Cât privește împrejurările care au declanșat și întretinut aceste procese negative, e limpede că ele nu atestă strădania de folosire rațională a pământului. O astfel de împrejurare a fost, de exemplu, reducerea substanțială a zootehniei la Domnești. Marin Tudorache, președintele C.A.P.-ului, ne spune că în urmă cu vreo 30 de ani, cind era referent agricol, comuna avea aproape 3.000 de vaci. Acum, la o populație de 8.300 de locuitori, gospodăriile din comună țin doar 104 vaci cu lapte. Această reducere a fost consecința firească a hotărârii din 1963, de a se ara izlazul comunal. A fost și el „redat” agriculturii, ca și cum vacile care pășteau pe el ar fi fost de domeniul industriei iar cineva ar fi putut crede că ele se pot hrăni în continuare nu cu fin sau iarbă ci cu span. Hotărârea de a desființa izlazul chiar într-o comună de vestitiți lăptari — care aprovizionau Bucureștiul — n-a însemnat în cele din urmă decit că nodul de la cravată a fost făcut invers, ca și cum e-ar fi încercat ca ea să fie purtată la vedere cu capătul îngust. Că a fost desființat, apoi, și făcut cum trebuie, o dovedește chiar înființarea, începind din acest an, a unui nou izlaz comunal precum și lesirea din moda care se instaurase într-o vreme, de a nu mai îngrășa pământul cu gunoi de grajd. Refacerea echilibrului dintre „zootehnie” și „cimp” este unul dintre factorii care vor opri, fără îndoială, tendința de scădere a fertilității pământului iar oamenii vor putea fi atenți nu doar la lungimea și la lățimea cravatei ei și la orice semn ar da ea că începe

să-și rărească țesătura. A ajunge aici, la refacerea acestui echilibru, apare mai important — în perspectivă — decit să privim peste gardul Elenei Năstase sau Păunei Ionescu din Domnești, prima de 82 iar cealaltă de 85 de ani, și să vedem că ele nu prea mai pot de la o vreme să-și îngrijească așa cum se cuvine grădina. Toate grădinile trebuie cultivate, desigur, dar în numele grijii de a folosi fiecare palmă de pământ nu trebuie s-o pierdem din vedere pe aceea de a nu sărăci pământul care se întinde pe o suprafață de zeci de ori mai mare decit toate grădinile la un loc. Ceasurile pământului trebuie potrivite la ora exactă a puterilor lui, dar și a datorilor noastre față de el, nu așa cum sint potrivite ceasurile întreprinderii de rețele electrice Giurgiu, secția Bolintinul din Vale, care fac să se aprindă becurile la Domnești dimineața și să se stingă seara. Înțelegerea acestui lucru avind oricum, pentru toți, o însemnătate mai mare decit a învăța să facem, eu toții, nod la cravată.

DUMITRU CONSTANTINESCU

E numai țapul de vină?

Nu-l scoți prea ușor din starea lui de om așezat pe președintele C.A.P.-ului Gurbănești de Călărași, Dinu Danieluc. De vreo 20 de ani s-a înrădăcinat în aceste locuri de pe Valea Mostiștei, a cunoscut oamenii, oamenii l-au cunoscut pe el și, împreună au făcut ce-au făcut, adică, de

pe care ei le au prinse în planul de cultură.

De la pădurea Belciugului intrăm în teritoriul CAP-ului Nana. Cit ține pădurea lemnele sint aruncate în dezordine pe teren agricol, de zici că-s răsturnate de ape. Vreo trei hectare bune le mănincă pădurea (de fapt, cei de la exploatarea ei) celor de la CAP-ul Nana. Aflăm de la președintele CAP-ului „Spicul”, Tudoran Enache, că trecuse pe acolo procurorul șef al județului și cind descoperise starea pământului din jurul pădurii, dăduse instrucțiuni clare primarului să-l amendeze pe cel de la exploatare. Nu știa dacă-l amendase sau nu. „Dar dv. nu-l puteați aplica direct amenda? Pământul nu este al dv.?” — l-am întrebat. „Ba da, puteam. O să le aplicăm de acum încolo!” Primarul Nicolae Pruneanu nu-l amendase încă pe gestionarul Chiru Radu intrucit nu se prezentase la... instanțele trimise. Orice comentariu ar fi de prisos.

În sfîrșit, la Gurbănești consemnam bătălia dintre soferii TCIF-ului și CAP — primii croindu-și drum prin recolte, celalți, reînsămîntind după ei, trăgind brazde, obligindu-i, într-un fel, să se restringă pe drumul-drum. Pe cîmpul CAP-ului Nana, drumurile sint în floare. Înșă, Direct prin semănătură! Uneori, din kilometru în kilometru, alteori, (precum la țesirea din pădurea Silvestru), la nici 100 m. Dar recorduri în materie de drumuri prin vîltoarele holde, bat cel de la Radovanu.

Citeva cuvinte despre o planificare, mai bine zis despre o arondare a pământului,

vreo 5 ori au obținut Ordinul „Meritul Agricol”, apoi, titlul de „Erou al Muncii Socialiste”. Parcă spune povestea altcuiva cind vorbește. Oricum, nu descoperi în el licențiatul în drept care este, mai degrabă, un licențiat în știința pământului. Și totuși, are și el, Dinu Danieluc, momente cind își iese din matcă. „E ușor să strici pământul în 4-5 ani, zice, ca să-l regenezezi înșă îți trebuie zeci de ani și uneori calea-i fără întoarcere. Nu din cauza ideii se întîmplă uneori toate astea, viața a dovedit că irigațiile sint bune, exploatarea lor înșă lasă de dorit”. Abia în 1986 va intra în funcțiune sistemul național de irigații Mostiștea II. Gîndul îl frîmîntă de pe acum pe omul care și-a condus obștea spre rezultate spectaculoase, după cum se bate zilnic cu cei care nu au pic de respect pentru pământ, îl rănesc și-l batjocoresc, uitînd că el, și numai el, asigură plînea cea de toate zilele.

Lăsăm comuna în urmă și o pornim de-a lungul canalului de irigații. O oază galbuie, steapă, înconjurată de verdele crud, lovește dureros locul. Una din numeroasele urme ale trecerii TCIF-ului București prin moșia Gurbăneștilor: cind au astupat coloana de aducțiune a apei, în loc să pună pământ fertil la suprafață, l-au băgat în adînc, răsturnînd roștul rodniceii. Ceva mai departe, o bandă lăță de lăcurnă fusese de cîrind reînsămîntată. Vreo 6 hectare prăpădite de mașinile aceluiași constructor, care-și fac drum direct prin semănătură. La tot pasul, turburi de ciment — cite șase, cite două — sub care brazda a rămas neîntoarsă. Stîlpi de înaltă tensiune, și ei în părăsire, stau ca niște ghimpi uriași în verdele cîmpului. La curba drumului spre Preasna, drum scurtat direct prin cultură.

Ne apar în cale 4 mecanizatori, cu 4 tractoare ce trăgeau după ele discutoare. De felul lor sint din Kiselef. Se întorc, ne spun, de la Sărulești, unde lucraseră timp de două săptămîni. Doi dintre ei — Ion Gheorghie și Gheorghe Vasile — făcuseră până chiar în cultura de porumb. „Nu vă doare sufletul?” — tipă la ei președintele. Ba-i doare, dar dacă se întîmplase cu pana, trebuiseră să tragă de-o parte. Și anul erau și ei necăjiți, obosiți, se rătăciseră pe acest drum. Pană le mai trebuia, după ce timp de două săptămîni li culcaseră cei de la Sărulești cite doi în pat, ca pe cocii de grădiniță. Nici pernă și-si pună canal să se odihnească nu le dăduseră. Nici lighean să se spele. Așa încît...

La Codreni — unul din dimburile TCIF-ului! În total sint vreo 18 canale deschise ce desecare, cu mormane de pământ de-o parte și de alta, care stau așa de prin '78. Lucrarea a fost începută în devans, fără nici o aprobare, fără contract, părăsită apoi. Cui l-o fi trebuit așa ceva? Pește 10 hectare s-au prăpădit astfel, hectare

făcută la Păcală. Au cei de la Radovanu, aici, între Gurbănești și Nana, aproape 500 hectare. Or, ca să vină să le lucreze, trebuie să străbată cîmpurile comunei Sădanu, prin trecerea podului peste Argeș apoi, cele ale comunei Nana. Numai că ei nu bat acest „scurt” drum cu tractoarele, semănătorile și toate cele. Nu au cum, podul este rupt. Și atunci iau ruta ocolitoare prin Ottenita. Să ne mai mirăm deci că pe fostele lucruri bălțite, rămase nearate, nu s-a pus nici pînă acum nimic? Motivul distanței mari și a combustibilului scump acoperă înșă și unele ne-reguli care vizează lipsa de interes față de bunurile obștii. Peste o sută de tone de paie zac și acum așezate în căpîte de MAC-uri sau balotete în plin cîmp, tractoarele dîndu-le roată pe suprafețe destul de mari. Zeci de mii de lei se pierd prin degradarea produsului care ar fi putut fi valorificat cu puțin interes — chiar la Călărași existînd un combinat pentru celuloză. Lăsînd la o parte terenul de sub ele rămas nelucrat...

Să ne întorcem la Nana. Situația ce urmează îi privește direct și pe cei din Radovanu, fiind identică. De la pădurea Belciugul, perpendicular pe ea, urmează să se construiască pe vreo 8 km un alt canal. Cineva din cîmp își dă cu presupusul că pe aici vor trece și vapoare. Altcineva, că nu-i posibil. Dealtfel, nu prea știu oamenii de rostul acestor săpături în miezul cîmpului lor decit că trebuie pentru irigații — fără alte amănunte. În ce ne privește, înțelegem că stăm cu picioarele pe viitorul canal ce va pleca din cel principal, de la Gurbănești spre comuna Sobatu, urmînd a tăia moșia CAP-ului Nana și partea de pământ ce aparține Radovanului. În '81 au venit cei de la TCIF, au început lucrările de decopertare — din loc în loc — după care au plecat și n-au mai dat semne de viață. Cit vezi cu ochii — și ne decopertat și pe pământ bun — numai bălării. „Noi vrem să-l punem cu ceva — ne spune președintele CAP Nana — dar dacă vor veni cei de la TCIF, atunci ce vom face? Ne gîndim totuși să-l înșămîntăm cu furaje.” (Și ei au 60 hectare scoase din uz, cuprinse înșă în planul de cultură al acestui an). Primarul nu e de acord să se semene pe aceste terenuri oîncă de TCIF-ul nu le va da în scris că în acest an nu se vor apuca de lucrări. În citeva cuvinte înțelegem că privind colaborarea CAP-ului cu TCIF-ul nu are loc decit la... plată. Curat murdar! — vorba lui Pristanda. Bine că cei al locului au căsit un tap ispășitor (care își cam morîia, e drept, soarta). În care să arunce și cu răspunderea proprie. Așteptăm, oricum, și punctul de vedere al constructorului — TCIF București. Cine știe ce surprize ne va fi dat să mai trăim!

GEORGETA ȘTEFANESCU

Din ce buzunar se plătesc amenzile?

Cît mai costă hectarul de pămînt? Iată o întrebare caducă, pe care nu prea și-o mai adresează nimeni. Toate socotilele din jurul acestei întrebări, capitală în satul românesc de altădată, s-au încheiat demult. Dar asta, desigur, nu înseamnă că pămîntul nu mai are un preț. De pildă, pentru inginerul Ion Nicolescu, proaspătul director al Oficiului de cadastru, organizarea teritoriului și asolamente din Dimbovița, prețul hectarului de pămînt se află împărțind 45000 000 lei la 616 hectare. Și ar reveni, deci, cam la 7305,20 lei, cu o aproximație de cîțiva bani. O cifră care, prin sine, nu ne spune prea multe, decît atunci cînd precizăm că este vorba de costul redării unui hectar de pămînt în circuitul agricol. 4,5 milioane lei reprezentînd investițiile planificate în Dimbovița în această direcție, în anul în curs.

Inginerul Ion Nicolescu a început prin a fi șef de fermă, apoi a răspuns o vreme de calitate semințelor semănate în Dimbovița și acum, între altele, e dator să chibzuască și să supravegheze cît se poate de eficient investițiile prin care pămîntul se reîntoarce la menirea lui dintîi. Cu alte cuvinte, oferindu-i-se posibilitatea să privească din mai multe puncte de vedere pămîntul, și-a însușit și o optică mai exactă asupra profesiei. Și aici, în zonele subcarpatice, unde prețul averilor din subsol este încă la fel de important ca și prețul solului, indeletnicirea sa își are rigorile și specificul ei. Între interesele unităților de producție agricolă și interesele industriei extractive, deopotrivă de tari în tabele de valori ale economiei noastre naționale, nu ne putem mișca doar prin slalom și abilitate funcționară. Legea nr. 59 din 1974, referitoare la aceste raporturi, este una și cit se poate de limpede și, chiar dacă interpretările ei uneori se multiplică în funcție de unghi, măsura adevărurilor cuprinse în ea, de asemenea, trebuie să fie una singură.

Nu întîmplător, Oficiul de cadastru este parte componentă a Direcției agricole județene. Deci, oricum am privi lucrurile, sîntem dator să le privim de pe baricada agriculturii și nu încapem nici o îndoaială asupra faptului că una dintre misiunile oficiului de cadastru rămîne aceea de a instaura o pace folositoare tuturor între pluguri și sonde. Că pacea aceasta uneori e greu de atins, plugurile mîscîndu-se îndeobște sub semnul răbdării, iar sondele, în schimb, sub semnul febrei, ne-o spune tehnicianul Nicolae Gheorghiu, un expert în materie: totul începe cu un decret estimativ de scoatere temporară a pămîntului din circuitul agricol, emis de regulă la începutul anului, în concordanță cu perspectivele extracției petroliere; în baza dispoziției de delimitare a Direcției agricole județene, delegatul de la cadastru și deținătorul terenului bornează de comun acord suprafețele pe care se vor implanta sonde; unei sonde de foraj i se acordă între 4000 și 4500 metri patrați; în regim de exploatare, sonda mai afectează doar în jur de 1200 metri patrați; o dată cu dezafectarea instalațiilor, schela petrolieră ajunge înaintea obligației de neamnat de a restitui pămîntul agricultorilor, în starea sa inițială. Dar ne aflăm înaintea unui scenariu evident ideal. Înscriserea în legalitate a succesiunii acestor operațiuni, de la un anume moment, se vîdește a fi un simplu deziderat. Iar exemplele capabile să susțină afirmația noastră nu sînt puține.

În primul rînd, nu se respectă bornarea amintită mai sus, utilajele încălcînd frecvent hotarele teritoriului ce le-a fost cedat, cîndu-și de cele mai multe ori drumuri de acces spre sonde pe unde le convine conducătorilor lor. Noi înșine am văzut în pădurea Prisaca, alături de drumul obișnuit de acces spre o sondă, un drum suplimentar, dar de trei-patru ori mai lung, deschis ca o consecință nemij-

locită a comodității în manevrarea masinilor. În al doilea rînd, cînd nu sînt aplicate în respectul prescripțiilor normelor de securitate, tehnicile noi de pildă utilizarea apei sărate pentru menținerea presiunii în strat, produc adevărate ravagii, cum s-a mai întîmplat și cum încă se întîmplat, mai ales ca urmare a spargerii conductelor, la Mănești, la Corbii Mari, la Răscăleți și Fierbînti. Se usucă pomii, sărătura se instalează adînc în brazdă și consecințele se prelungesc nefast în fertilitatea pămîntului. De fapt, singura soluție de a-l reda agriculturii constă în decopertarea stratului fertil în festat și înlocuirea lui cu alt strat fertil. Numai că, este lesne de înțeles, nici stratul acesta nou nu ne vine din cer sau prin poștă, ci trebuie dislocuit de pe alte terenuri. Și paguba, în accepția unei strategii globale de conservare a solurilor, rămîne pagubă, mai cu seamă atunci cînd ne gîndim și la adevărul că humusul se reface în ritmul infernal de un milimetru grosime la fiecare perioadă de șase sute de ani. În sfîrșit, însăși redarea în circuitul agricol a pămîntului afectat de sonde nu se întreprinde totdeauna cu promptitudine, solicitată de lege. Pe linia Comșani - Gura Ocniței - Moreni, autoritățile petroliere din zonă nu s-au achitat întru totul de obligații; restanțele însumează zeci și zeci de hectare. Și sînt restanțe, unele, durînd de ani întregi. Mult mai nefirească pîrîndu-ni-se însă o altă situație: există în zonă o multitudine de locații de sondă dezafectate productiv încă din timpul campaniilor petroliere interbelice. Și nu le-a scos încă nimeni din pămînt postamentele de beton, capetele de coloană și țevăria care mai stăruie în calea plugului. Situația durează de o jumătate de veac! Este foarte probabil că Royal Dutch sau Standard Oil nu vor mai întreprinde niciodată corvoada aceasta. Ea ne revine nouă. Pînă nu demult, acțiunea în zonă, spre lichidarea acestor restanțe, o echipă specializată a schelei din Tirgoviște. Vreme de doi ani, activitatea acestei echipe a fost sistată. A reînceput, totuși, recent, prin scoaterea la șosea a unor blocuri enorme de beton, între satul Prisaca și pădurea din miază-noaptea lui, și este îmbucurător că s-a relansat ofensiva întru cicatrizarea rănilor vechi ale pămîntului. Un ritm mai susținut al acestei ofensive ar fi și mai îmbucurător.

Dar cadastrul dimbovițean întîmpină dificultăți nu numai în raporturile cu schelele petroliere. Oficiul pentru gospodărirea apelor București a scos din circuitul agricol, la rîndul lui, pentru acumulările Adunații-Iloveni, numeroase hectare de teren arabil. Datorită lui era să recupereze pentru toate unitățile agricole afectate o suprafață echivalentă. Termenul acestor recuperări a expirat încă de la 31 decembrie 1975, dar cooperativul agricole de producție din Braniște încă nu i-au fost restituite alte 27 hectare. În total, restanțele de acest gen ale oficiilor Consiliului Național al Apelor însumează, în Dimbovița, 99,37 hectare. Ceea ce nu pare prea mult, nu-i așa? Însă, din clipa cînd sîntem de acord că activitatea din agricultură trebuie așezată sub lozincă folositoare intensă a fiecărei palme de pămînt, bineînțeles, o palmă de 99,37 hectare începe să ne apară destul de întinsă.

Conflictele, de regulă, se soluționează prin presiuni din partea cadastrului și prin amenzi achitate de întreprinderile în culpă. La Tirgoviște, inginerul Ion Nicolescu ne mărturisește că presiunile lui la adresa celor ce atentează la integritatea pămîntului nu conținesc, că asta este de fapt una din misiunile lui de căpătîi. De asemenea, tehnicianul Nicolae Gheorghiu ne asigură că mai are destule chitanțiere de amenzi, încă neîncapute. Încît nouă nu ne mai rămîne decît să ne întrebăm: din ce buzunar se plătesc amenzile? Și, apoi, să ne mai adresăm o întrebare, oarecum de principiu: se poate prospera prin amenzi?

MIHAI PELIN

„Brăila are cetăți industriale, dar vrem să ridicăm și cetăți de spirit”

(Urmare din pagina 1)

— Dar, uneori, în procesul asta de modernizare uităm de unele moșteniri valoroase și, uitînd de ele, acestea dispar. Nu credeți?

— La noi nu avem multe dovezi, să credem. Pentru moștenirile de valoare, cit și pentru creațiile noi de valoare, brăileanul de tradiție are același cult și respect deosebit. Iar noi trebuie să ținem seama de asta. Drept pentru care, ați văzut, cred, centrul orașului e un adevărat șantier.

— Ce se întîmplă acolo?

— Refacem, renovăm întocmai tot centrul Brăilei. Arhitectura acestei zone, chiar dacă e puțin eclectică, este unică în felul ei; unică prin diversitate. O parte din clădiri au fost deja renovate. Acum lucrăm intens la renovarea Teatrului „Maria Filotti”, o rară operă de artă, cum s-au exprimat unii arhitecți de frunte ai țării, care ne-au sfătuit, ne-au rugat să ne grăbim încet. Vom continua, după un program bine stabilit, aprobat de conducerea superioară a partidului, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe strada Republicii, modernizînd partea pietonală, mobilînd-o inspirat și util. La fel se va întîmpla cu toate clădirile cu valoare arhitecturală, în așa fel, încît spiritul specific brăilean va fi conservat și amplificat cu noile construcții.

— Ce se construiește, mai deosebit, în Brăila?

— O casă a tineretului, la indicația secretarului general al partidului, o casă de cultură a sindicatelor, tot la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, alte obiective social-culturale, foarte necesare brăilenilor. Arhitecții noștri se vor strădui, cred, să fie, dacă nu mai sus, măcar la înălțimea predecesorilor lor.

— Aveți o pasiune pentru arta monumentală? Întreb, pentru că, am aflat, tot dv. ați fost inițiatorul Taberei de sculptură „Donaris”, stabilită inspirat pe fațada Dunării.

— Pasiunea mea nu e numai a mea, e pasiunea oamenilor acestui oraș. Ei stau pe malul unuia dintre cele mai mari fluviu ale Europei, iar pasiunea lor este pentru artă, pentru frumos, pentru o înaltă aspirație umană. E bine că e așa și, pornind de la aceasta, cu ajutorul Uniunii artiștilor plastici am realizat „Donarișul”. Sculptorii din „Donariș”, oameni formidabili, au lăsat la Brăila opere durabile, inspirate, moderne, pentru care le mulțumim lor și uniunii.

— Dar de ce „Donariș” s-a oprit doar la o primă ediție? Dacă s-a dovedit atât de inspirată...?

— Acțiunea am început-o pe malul fluviului și o continuăm acum în oraș: o veți regăsi pe bulevardul Karl Marx, la marile intersecții stradale, în Grădina publică, în Parcul monument. Continuăm mobilarea municipiului cu astfel de lucrări de artă, chiar dacă, deocamdată, nu vom mai lucra în sistem de tabără.

— Dar pentru literatură aveți aceeași pasiune? Întreb, pentru că am văzut la Fănuș, de ziua lui, 50 de garoafe, plus una, toate din partea brăilenilor. Iar pentru gestul dv. s-a bucurat nu numai Fănuș Neagu...

— Nu-i ultim pe brăileni oricît ar fi el de departe, pe brăilenii de bine. Mai ales atunci cînd nici ei nu ne uită.

— Un sculptor brăilean, acum în București, dorește să doneze orașului său natal mai multe cicluri de statui. Le puteți prelua? Cum și cînd?

— E o neglijență a noastră faptul că am amînat preluarea acestor opere de artă, dar din momentul acesta îl invit pe sculptorul Constantin Iordache să-și depună lucrările într-o sală anume amenajată la Brăila.

— Știm, de asemenea, că aveți mai multe donații făcute Brăilei de către urmașii lui Panait Istrati, de profesorul D.D. Panaitescu, fiul lui Perpessicius. Cum sînt valorificate aceste moșteniri literare?

— În Casa Perpessicius am amenajat o filială a Muzeului Brăilei, unde sînt expuse toate donațiile Perpessicius. Sperăm să facem la fel cu Casa Tîrîngier, unde, se știe, a locuit un timp Panait Istrati, împreună cu mama sa. Deocamdată, însă, toate aceste donații le vom expune, foarte curînd, într-o clădire din Grădina publică, unde vom organiza o Expoziție permanentă. Astfel, aceste moșteniri ale brăilenilor vor deveni un bun al lor, la care vor avea acces nu numai ei, ci toți cei care vor vizita expoziția, Panait Istrati, Perpessicius fiind nu numai ai Brăilei, ci ai țării, ai întregii lumi.

Într-un fost restaurant, tot în Grădina publică, amenajăm o Expoziție permanentă de pictură și sculptură de interior. Facem deci invitația pictorilor și sculptorilor, brăileni sau nebrăileni, să participe cu lucrări.

— Cred că sinteți printre foarte puțini primari ai Brăilei care a transformat un restaurant într-un lăcaș de cultură. Cum s-a produs minunea asta?

— Nu e nici o minune, e un fel de a te gospodări mai bine, de a nu uita că drumul spre o nouă conștiință umană trece și prin instituțiile de artă. Tovarășilor din alimentația publică le-am oferit în schimb un nou spațiu: vechiul Castel de apă al Brăilei, construit prin 1900. De vreo 20 de ani fusese părăsit. Acum, acolo funcționează o cofetărie, berărie, în continuare se lucrează la amenajarea unui restaurant, o braserie, discotecă, iar sus la 30 m, amenajăm tot un restaurant cu placă turnantă, de unde se va putea vedea întreaga panoramă a Brăilei.

— Tovarășe primar Neculai Ion, unde merge brăileanul duminică?

— În primul rînd la Dunăre.

— Și ce mai află acolo?

— Nu tot ce și-ar dori. Fapt pentru care vom realiza anul acesta cîteva lucrări: extindem plaja, amenajarea și agrementarea falezii, realizarea unei plaje peste Dunăre, amenajăm Lacul Gancea, la trecere bac. Oamenii mai pot merge însă la Lacu Sărat, în parcurile orașului și la Blasova mai ales, în Insula Mare, unde fiecare unitate își va amenaja un loc de odihnă și agrement.

— Tovarășe primar, Brăila nu poate fi concepută fără bărci. Înainte mai tot brăileanul era căpitan de barcă, cum cu umor se mai spune. Astăzi, de asemenea, sînt peste 2000 de proprietari de ambarcațiuni mici: bărci cu rame, bărci cu motor, șalupe mici, barcaze. Ei se plîng că nu au unde ancora. Căpitania nu le oferă un loc pentru parcare pe apă. Ce veți face cu problema acestor barcagii pasionați?

— Am început construcția unui mic port pentru acostarea și întreținerea micilor ambarcațiuni. Avem executate 7 module (bazine plutitoare), pînă la sfîrșitul lunii vor fi 20 de module, pe care le vom amplasa la plaja municipală, în apropiere de Șantierul naval. Cei mai mulți dintre acești posesori de bărci sînt și membri ai A.C.R. Așa că prin A.C.R. vom asigura și întreținerea, repararea și paza ambarcaunilor mici. Va fi un lucru frumos și civilizat.

— Uneori, la Brăila nu s-a ținut cont de vechea ei sistematizare: au fost închise unele străzi. Se mai închid și alte străzi din acest avantaj de rază al Brăilei, unic în felul său?

— Nu mai admitem să se facă asemenea greșeli.

— Care e starea străzilor, aveți necazuri cu întreținerea lor?

— În general sînt bine întreținute, practicabile, cu excepția cîtorva din cartierele 1 Mai, Radu Negru, Brăilița. În 1982, avem un program de amenajare a lor: vor fi pietruite, asfaltate, renovate. Necazuri avem cu unele întreprinderi (poștă, gaze, electricitate, apă-canal) care strică strada și-și facă ele treburile și nu mai repară la loc.

— Puteți să aplicați legea, să-i amenajați, să nu le aprobați lucrarea.

— Nu cu o amendă rezolvim problema. Ci cu o mai bună coordonare, unde și noi avem partea noastră de vină: acceptăm uneori cu ușurință unele lucrări. E nevoie de exigență din partea noastră, a serviciului de sistematizare și gospodărire, exigență pe care de acum înainte o vom aplica.

— Tovarășe primar, am observat că sînt străzi cu tot felul de denumiri (a mărului, a părului), sînt cartiere cu denumiri în afara tradiției, a specificului brăilean, a lexicului nostru chiar. De ce n-ar fi un cartier denumit: Panait Istrati, de pildă, sau un bulevard cu acest nume, ca să nu mai pomenim și de alte personalități care ar fi îndreptățite să dea nume unor străzi, cartiere?

— Știm, o opinie în sensul acesta a avut-o și Fănuș Neagu. Dar denumirea unui cartier, a unor străzi se face printr-un act normativ. O lipsă a noastră e că n-am făcut demersurile respective și că ne-am împăcat cu situația existentă. E adevărat că unele străzi n-au nici o legătură cu denumirea. Strada Mărului, de care pomenești, poate nu întîmplător, există, am fost și eu pe ea și am constatat că pe toată strada nu există nici un măr. Dar știți ce am făcut? Am procurat puieți de meri, am mobilizat cetățenii și, împreună cu membrii Organizației Democratice și Unității Socialiste, am sădit cîteva sute de meri. Azi, în fața fiecărei curți e un măr, iar strada își justifică denumirea. Deci se poate și așa.

— Acolo unde se poate, dar pe strada Avionului n-o să se poată planta un avion!

— Mi-ar plăcea și mie, e adevărat, ca o stradă din orașul nostru să se cheme Panait Istrati, Mihai Dragomir, Chirilina, Neranțula sau chiar strada Moș Anghel, călătorind pe ele să ai impresia că umbli prin romanele acestor locuri. Noi vom întreprinde cele necesare în acest sens.

— Anul trecut au fost lansate numai la o librărie peste 20 cărți ale unor scriitori din țară și din Brăila. Faptul nu îndeamnă să vă gîndiți la o viitoare Casă a cărții?

— Nu știu dacă vom putea realiza așa ceva pînă la darea în funcțiune a Casei Tineretului. Demolarea clădirilor unde urmează să fie amplasat acest viitor edificiu de cultură a început, proiectul de execuție există. Odată cu nașterea acestui edificiu se va naște probabil și această Agoră a cărții, de care mă întrebati.

— Vă place să lucrați în echipă sau de unul singur? Vă consultați în luarea deciziilor?

— Nu reușesc, cel puțin pe moment, să pricep sensul întrebării. Deoarece nu concep că un om care e ales de oameni, investit să lucreze pentru oameni, obligat să lucreze cu oamenii, să gîndească și să hotărască de unul singur. Ce poate fi mai frumos decît confruntarea de păreri, de idei în luarea unei hotărîri? Cine nu-și verifică gîndirea personală cu gîndirea colectivă nu are nici un control asupra calității gîndirii sale, a conștiinței sale profesionale, politice mai ales. Și apoi, bucuria e mare cînd e comună.

— Cu cine nu vă place să lucrați?

— În primul rînd cu acei oameni care spun numai da și strălăți.

Poveste pescărească

3. Pescarii mării, băbați cu palmele bătătorite, cu obraji și frunțile bictute de valuri și vînturi, au existat aici, lîngă marea lor, în ciuda tuturor vicisitudinilor, de cînd lumea și pămîntul. Și vor mai exista atît timp cît noi vom avea grijă de mare!

0 mină de aur, un izvor de sănătate:

„Avem leacuri minunate în grădinile și pe dealurile țării. Să nu le strivim cu piciorul”

Dincolo de toate meritele și titlurile sale științifice, Ovidiu Bojor candidează, fără să știe, și fără s-o dorească, la titlul de recordman absolut al țării la proba de mărșă în timp: în decursul ultimului sfert de veac a bătut cu piciorul cam 40.000 km de pământ românesc. Altfel spus, a cercetat metru cu metru 40.000 km pentru a cunoaște și a contribui la punerea în valoare a florei medicinale și aromatice. (Atenție la ultimul cuvânt: interlocutorul nostru este probabil primul promotor român a ceea ce el numește aromaterapie, despre care însă vom vorbi cu alt prilej.) Metoda originală folosită de grupul de cercetare din care a făcut parte a trecut fruntariile țării, fiind recunoscută de Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltarea Industrială drept metodă de bază pe plan mondial pentru evaluarea bogățiilor naturale derivate din flora spontană. Ce poate da ea, ce reprezintă pe plan economic, mai bine zis ce ar putea reprezenta ea?

„Avem leacuri minunate în grădinile și pe dealurile țării. Să nu le strivim cu piciorul! Ci să le adunăm, cel puțin pentru noi deocamdată și să nu uităm că avem de unde aduna plante de leac, ea să le putem vinde și altor țări. Trebuie dar să înțelegem că e păcat să aruncăm în fiecare an peste hotare atâtea băne pentru medicamente. E datorită noastră să avem grijă ca banul să rămână în țară, iar mulțimea muncitoare de la noi să mai aibă încă un mijloc de câștig”.

Nu, aceste rânduri de o stringentă actualitate, nu-mi aparțin — arată doctorul în științe farmaceutice Ovidiu Bojor, expert O.N.U., coautor al unor lucrări fundamentale, de referință, precum cele două volume „Farmacia naturii”, una din cele mai complete pe plan european, autor a peste 200 lucrări științifice tipărite și a 24 brevete de invenții, cercetător științific la Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice. Rîndurile citate le-am extras din volumul omagial editat cu ocazia împlinirii a... 120 de ani de la înființarea Farmaciei și laboratoarelor Vorel din „Tirgu Pietrii” (Piatra Neamț). De notat că înființarea s-a făcut prin hrîsovel domnesc semnat de „Io, Ioan Sturza V. Voevod” la 26 mai 1825! Iată ce tradiții există la noi în acest domeniu, cite ceva din tradiție s-a păstrat, dar prea puțin. S-au făcut multe în ultimii ani, dar de ce să nu recunoaștem că, de pildă, pădurile noastre sînt pline de lăcrămioare, care — lăsînd de o parte aspectele emoționale, poetice — sînt un excelent tonic cardiac pe care nu-l folosim, în timp ce bolnavii dau lipsă de digitală. Și tot în pădurile noastre crește din abundență *Digitalis grandiflora*, care, așa cum au dovedit-o cercetările românești, este la fel de valoroasă, ba chiar poate mai activă decît *Digitalis purpurea*, dar medicamente similare le importăm! Am dat doar două exemple; din păcate ele sînt mult mai numeroase.

— Stimate tovarășe doctor Bojor, cum s-ar putea aprecia valoarea florei noastre?

— Am inventariat — în cadrul unor colective de cercetători de la facultățile de farmacie din Cluj-Napoca, Iași, Tirgu Mureș, Grădina Botanică a Universității București și Institutul de biologie București — resursele de plante din flora spontană în special din lanțul carpatin (circa 800.000 ha) și luncile râurilor principale — mai pe scurt, cam tot ce este necultivat în țara noastră. Am identificat în amănunțime (mergînd pînă la fiecare pădure și luncă în parte), sub aspect cantitativ și calitativ, multe zeci de mii de tone de specii medicinale și aromatice, adevărat tezaur potențial pentru industria fitoterapeutică, din care nu se valorifică superior decît o parte relativ mică atît pentru consumul intern cit și pentru export.

— Ce ar trebui făcut, după părerea dv., pentru intensificarea acestor activități, pentru a le mări „randamentul” atît economic cit și pe al utilizărilor practice?

— Noi, spre deosebire de multe alte țări europene și de pe alte continente, dispunem în 1982 de o hartă evasivhaustivă a florei spontane. Este un bun cîștig

gat, care însă singur, evident, nu este nici pe departe suficient. Structura organizatorică PLAFAR o consider corespunzătoare (cunosc bine întreprinderile componente). S-a neglijat însă un lucru foarte important: unii au crezut că mai oricine poate culege aceste plante. Eroare! Se impune și în acest domeniu o școlarizare, plantele trebuie recoltate la timp, uscate în condiții bune și culese din zone nepoluate. Repet, toate acestea trebuie învățate. Se impune deci, de urgență, școlarizarea culegătorilor. Faptul că alaltăieri cineva s-a ocupat de pene și ieri a fost achizițor de ouă nu-l califică automat, azi, drept culegător de plante din flora spontană. Avem un liceu tehnic de apicultură, ceea ce este foarte just. De ce nu și liceu cu profilul despre care discutăm acum? Măcar unul pentru Moldova, unul pentru Muntenia și Oltenia, altul pentru Transilvania. Nu ar fi un lux, ci ar impulsiona și ar furniza cadre medii pentru o activitate importantă și foarte rentabilă. Dar totul pornește de la materia primă, ea este cea dintîi și cea mai esențială verigă. Apoi, eu propun crearea a vreo 10.000 microcentru (desigur, nu de azi pe mâine) în mediul rural, mai ales în zonele de deal și de munte. Subliniez: microcentru, nu zece giganti. Ele ar putea fi înzestrate cu alambicuri, astfel încît operațiile de distilare s-ar realiza pe loc. De asemenea, extractoare simple ar evita transporturile costisitoare, fiindcă trebuie știut că în aceste plante doar 2% reprezintă partea utilă, restul fiind balast. S-ar putea aduce și tocătoare, mici mori etc., utilizîndu-se energia de la microhidrocentrale locale. Toate acestea ar contribui, într-o măsură mult mai mare ca azi, la valorificarea resurselor locale și, în general, la dezvoltarea zonelor rurale mai îndepărtate. Prelucrarea pe loc ar spori enorm valoarea produselor.

ființarea unui Institut de terapie naturală îmbinînd tratamentul prin plante, administrarea produselor apiterapice („tot ce ne poate oferi stupul, de la miere și Apilarnil la veninul de albină”), acupunctura.

Peste 50% din medicamentele azi în uz — apreciază distinsul cercetător pe baza unei experiențe de 35 de ani — pot fi preparate din plante, fie ca atare, fie asociate cu produse apicole sau cu foarte mici cantități de substanțe active. S-ar evita astfel „poluarea cu medicamente”, cu aceste corpuri străine introduse în organism și care își dezvăluie uneori consecințele negative după două, trei generații. Deci cam 50% din terapia românească ar putea fi reprofilită pe linile mai sus sugerate, spre folosul bolnavilor și al economiei naționale.

LIONEL NIȚESCU

„Oare cum mai miroase busuiocul?”, se întreabă românce în magazinul de parfumuri

O femeie, pe care o privești și nu te întrebi cum arată, fiindcă nici ea nu prea își pune astfel de întrebări, intră într-un magazin de parfumuri și cosmetice și spune că ar vrea „un parfum, din acelea de cînd lei sticluta”.

Scena o povestește o ingineră de la „Mi-

Medicamente pe bază de plante

În ultimul timp, la Centrala industrială de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri au intrat în producția de serie cîteva noi medicamente, finalizarea unor invenții românești, produse pe bază de extracte de plante indigene, valorificînd și pe această cale tezaurul de sănătate conținut în plantele medicinale și tehnice. Vi le facem cunoscute:

● **CORNIDAL**, vasodilatator cu acțiune antimigrenoză, realizat din extract de corn de secară. Colectiv, inginer Gabriela Pintilie de la I.C.C.F., Institutul de cercetări chimice și farmaceutice București. Se fabrică la Întreprinderea de antibiotice Iași din anul 1981.

● **SEDINSTANT**, sedativ al sistemului nervos central din extract de amestecuri de plante indigene. Colectiv, farmacist Ileana Smaranda Popescu de la I.C.C.F. Se fabrică la I.A. Iași din 1981.

● **TARBEDOL**, medicament cu acțiune digestivă, obținut din amestecuri de plante indigene. Colectiv, farmacist Ileana Smaranda Popescu de la I.C.C.F. Se produce din anul 1981 la I.A. Iași.

● **TICIVEROL**, acțiune antiseptică, antimicrobică, antiinflamatorie și analgezică, produs din amestecuri de plante indigene. Colectiv, inginer Mihai Drey de la I.C.C.F. Fabricat la I.A. Iași de anul trecut.

● **ERGOCEPS**, medicament realizat din extract de corn de secară de colectivi inginer Gabriela Pintilie de la I.C.C.F. Este un vasodilatator cerebral, înlocuitor al medicamentului de import „Hidergin”.

După cum sîntem informați, acțiunea de valorificare a acestor bogății naționale continuă. Se impune însă un ritm mai susținut, industrializarea unor produse realizate pe bază de plante (Boicii tablete și unguent, preparate din cîtină ale profesorului Ion Brad, gama de biostimulatoare Tamara Păunescu etc.) fiind în întîrziere.

Iată acum, în opinia doctorului Ovidiu Bojor ce s-ar putea obține din plantele medicinale și aromatice (produse care azi se obțin în cantități extrem de mici sau deloc):

● **Tincturi și extracte** — de arnică (utilizată încă de pe timpul dacilor pentru vindecarea rănilor), de omag (aconitum), lăcrămioare, mărăgună, obligeana și multe, multe altele.

● **Comprimate și drajeuri din pulberi de plante medicinale** — antispastice, expectorante, hepatoprotectoare, diuretice, laxative, anticolicice, sedative. (A nu se confunda cu ceaurile medicinale din farmacie; ne referim la comprimate și drajeuri.)

● **Maie multe siropuri din plante și uleiuri volatile**, precum și picături de uz intern (o cercetare recentă a lui Ovidiu Bojor: giardianol, împotriva unor paraziți care afectează un mare număr de copii) sau de uz extern, pentru tratamentul sinuzitelor, dermatozelor etc.

● **Substanțe utile într-un domeniu neglijat la noi: fitobalneoterapia**. În prezent, după părerea interlocutorului nostru, există încă mult empirism. „În afară de babyplant și cinci amestecuri, în curs de omologare, de plante pentru uz balneologic, nu cunosc alte realizări mai deosebite” — spune Ovidiu Bojor, referindu-se deci nu la băile semiempirice practice acum, ci la amestecuri bine dozate și cu indicații foarte riguroase.

● **Asocierea plantelor și substanțelor active din plante cu mierea și alte produse apicole**.

— În acest context pledez pentru în-

raj: „Mă aflu în magazin cu ocazia unui test comercial și cererea femeii m-a interesat intrucît ea dovedea ce puține lucruri știm despre anume categorii de cumpărători și, totodată, ce puține lucruri știu aceste categorii de cumpărători — nu despre cosmetice și parfumuri — ci despre nevoile lor de frumos și confortabil, despre ei înșiși. Calitatea și diversitatea produselor cosmetice și de parfumerie de pe piață spun, de fapt, și ele cum trăiesc oamenii. Din punct de vedere al conținutului, cele mai multe din produsele noastre sînt competitive pe orice piață. Din punct de vedere al prezentării, s-au făcut progrese dar mai avem de făcut destule. Cît privește reclama și comercializarea, avem încă foarte multe de făcut”.

Industria cosmeticelor, se cunoaște, nu cere investiții complicate. Cosmetice și parfumuri pot să producă mulți, numai că o seamă de materii prime, de tradiție în domeniu, se produc doar în anume țări și cu anume preturi. Fiind relativ simplu să produci, e de înțeles că fiecare țară își protejează mărfurile. Se mai știe însă că fiecare țară poate, la rîndul ei, să pună în valoare, cu o sesizabilă investiție de inteligență, materii prime indigene. De la un timp încoace, chestiunea reducerii importurilor de materii prime și a reconsiderării unor materii prime autohtone se pun cu o acuitate deosebită. Industria cosmeticelor, spre exemplu, consumă, la noi, cîteva zeci de tone de lanolină anual. Iar lanolina o importăm, cu toate că dispunem de peste 100 tone lanolină brută pe an, de la spălarea lîinii!

La Orăștie funcționează o stație pilot cu o capacitate de 10 tone pe o tehnologie autohtonă. Stația va acoperi totalul cererii în 1983. Am fi îndreptățiți să spunem: abia în 1983.

Ce rezultă din toate acestea? Rezultă că nu-i deloc simplu să produci parfumuri și cosmetice dacă nu te preocupi din vreme de cercetarea și valorificarea bogățiilor reale ale țării tale. Clima îngăduie cultivarea unor plante foarte utile industriei parfumurilor: Rozmarin, Spic, Geranium African, trandafiri. Alte plante pot fi acclimatizate în scopul extragerii unor uleiuri eterice. Ca să nu importăm însă materia primă atît de la îndemînă în numeroase cazuri — ca uleiul de trandafiri — trebuie să cultivăm trandafiri. Trebuie, mai direct spus, ca planificarea plantațiilor la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și planul de acclimatizare al plantelor să țină cont de necesarul de materii prime al industriei de cosmetice și parfumerii. Mie, ca producător, îmi este categoric mai ușor să conlucrez, să zicem, cu muncitorii și sefi de fermă ai unei plantații de tuberoze acclimatizate, decît să luț ca să import ulei eteric de tuberoze. Dealtfel, la „Miraj” s-a izbutit punerea în valoare a unor bogății specifice în colaborare cu autorii unor remarcabile substanțe active, Sigur, ulei de cocos sau unele uleiuri exotice trebuie să le cumperi dacă vrei să produci unele cosmetice și parfumuri ce au în formulă ulei de cocos și uleiuri de portocali sau mimoze.

În anul 1981, la un Tîrg internațional de cosmetice ținut la Bratislava, produsele românești au beneficiat de un stand vecin cu al unor producători renumiți, fapt prin care organizatorii înțelegeau să le sublinieze atît calitatea propriu-zisă cit și pe aceea a prezentării. Trebuie spus că un interes cu totul aparte l-au stîrnit gamele cosmetice originale, patente ale „Miraj”-ului cu colaborarea unor autori, faimoși de-acum și nu numai în țară, de substanțe active. E vorba de Fell-Amar, Bellatrix, Mary Gilbert, Dardelée, Miraj, cu pînă la șapte produse pe gamă.

Dumitrescu Maria, inginer chimist și „creator de mirosuri”, adică unul din acei specialiști a căror îndeletnicire e pentru multă lume misterioasă, și Stanca Cismaru, creator de produse cosmetice și — lucru nu tocmai obișnuit — sefa biroului plan-dezvoltare mărturisesc foarte clar convingerea că soluția românească în materie de cosmetice și parfumuri trebuie să fie creația și punerea în valoare a unor bogății uitate ori ignorate. Succesele mari ale întreprinderii „Miraj” pe această se întemeiază. Celebru de-acum Fell-Amar se bazează pe extractul de nămoluri sapropelice. Gama Bellatrix, cu prestigiu pe piață, folosește extractul total de Heleboas Speciae — care este elementul activ și în „Boicii”. Gama Mary Gilbert are ca substanță activă collagenul, foarte bogat în substanțe nutritive necesare întineririi pielii. Gama Dardelée valorifică total extractul din fructele de cîtină. Gama Miraj valorifică grăsimile de nărcă din cele cîteva crescătorii din țară, o grăsimă care din punct de vedere al compoziției chimice se aseamănă cu grăsimile naturale a pielii. În fine, o cercetare foarte recentă a dat pe piață gama Acanta, a cărei substanță activă e apilarnilul. Cum se poate vedea, o seamă de cosmetice primite excepțional pe piață și care au meritul de a fi dat valoare industrială unor idei îndrăznețe.

Crearea de produse cosmetice Stanca Cismaru, observînd că, de fapt, 80 la sută din materia primă utilizată la „Miraj” conținea pe înlocuitori, ori mai propriu spus, pe substanțe similare chimic, bagă de seamă că, în același timp, nomenclatorul de importuri poate fi încă substanțial ameliorat. În parfumerie, bunăoară, urmează a intra în fază industrială 27 de noi tehnologii. Există un număr de alte cercetări pentru materii prime odorante de sinteză în pragul industrializării. În cosmetică s-au perfectat contracte importante cu institute de cercetare pentru realizarea de substanțe active. Problema e ca ciclul cercetare-industrializare să se scurteze. Media de cinci ani, cit e deocamdată, poate fi bine rotunjită la patru sau chiar la trei ani.

TUDOR OCTAVIAN

Despre mărăgună, cu stimă...

Vorbînd numai despre medicamente, Centrala industrială de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri acoperă, din producția proprie, aproape 95 la sută din sortimentul necesar. Reducerea importu-

PLANTELE MEDICINALE

rilor, în 1982, va fi de 1,2 milioane dolari. În 1985, va fi de 12 milioane dolari. La aceeași valoare va ajunge la sfârșitul cincinalului și reducerea importului afectat pentru materiile prime necesare realizării medicamentelor existente. Asimilarea, prin cercetări proprii, a unor medicamente mult solicitate, Metoclopramid, Katein, Xantinol nicotinat, Piritinol, care înlocuiesc produsele de import similare: Reglan, Trasilol, Complamin, Encefabol, ca și sintetizarea unor substanțe românești ca clotrimazol, sulfizol, feniramin, furosemid — am enumerat doar câteva — au dus la aceste rezultate.

Una din preocupările importante ale specialiștilor centralei, ale cercetătorilor din institutele de cercetări de profil, a fost valorificarea unei bogății reale a țării: plantele medicinale și tehnice. Să amintim realizarea unor medicamente originale din fructe de cătină, bogate în diverse microelemente și vitamine, folosite în oftalmologie, gastroenterologie, arsuri și ca principiu energizant; realizarea unor produse din afin, folosite în oftalmologie și tulburări ale permeabilității capilare, înlocuitori ai medicamentului francezesc Diffrarel; Boicil, extras din spinz (Herba helleborus), deja binecunoscut medicament antialgic, realizat sub formă injectabilă și unguent, în curind și sub formă de tablete; o gamă largă de produse adresate afecțiunilor cardiace, extrase din planta numită Degețel lînos (Digitalis lanata). Cercetate sau în curs de cercetare, aceste plante, la prima vedere accesibile, au înlocuit și înlocuiesc importurile.

Într-o discuție cu ingineră Elena Dumitrescu, director tehnic al centralei, ne dăm seama că în acest domeniu de activitate mai sînt încă multe de făcut. Anumite plante livrate de ministerul de resort nu sînt de calitate cerută. Principiul activ conținut în plante, funcție de condițiile de recoltare, uscare și depozitare, nu îndeplinește condițiile cerute. Deși necesarul de plante tehnice și medicinale a crescut, suprafața alocată pentru cultura lor a rămas aceeași. Încă se mai întîlnesc situații în care se apelează la importuri de substanțe chimice din cauză că plantele care le-ar putea înlocui cu succes și eficient lipsesc. Pînă în urmă cu 2-3 ani, scobitul se extrăgea în exclusivitate din lăurul pârșos sau mărăguna (Datura innoxia). Acum se apelează la import. De asemenea, se importă morfină și codeine pentru că recolta de capete de mac este insuficientă și de calitate necorespunzătoare.

Fără îndoială, mare parte din medicamentele folosite sînt rezultatul unor sinteze chimice complicate care presupun procese tehnologice și instalații de înalt nivel tehnic. În acest sens, sarcina trasată de tovarășul Nicolae Ceaușescu ca, pe lângă satisfacerea necesarului țării, valoarea exportului de medicamente să crească de la 20 la 300 milioane dolari în 1985 va fi îndeplinită în mare măsură prin realizarea de noi platforme industriale și, mai ales, prin dezvoltarea celor existente, prin creșterea productivității muncii, însă valorificarea în totalitate a plantelor tehnice și medicinale, ceea ce presupune eforturi de investiție reduse, trebuie să primeze.

Și în industria de lacuri, unde materiile prime de bază sînt uleiurile de în, ricin și soia, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare acoperă doar o parte din necesar: ulei de în — 70; ulei de ricin — 30; ulei de soia — 50. Cifrele reprezintă procente. Restul de cantități se importă. Se speră în reglementarea acestei situații nefirești. Avem o cantitate fixă de pămînt, care n-are cum să crească, însă prin folosirea unor culturi intensive și prin atribuirea terenurilor celor mai potrivite, situația se poate remedia.

Asimilarea unor accesorii necesare ambalării, dopuri, capace, dispozitive necesare la mașinile de umplut-inchis fiole, truse de perfuzat singe este făcută aproape în totalitate în cadrul centralei. Și totuși, unele „mărunchiuri”, cum ar fi acul trusei amintite sau filtrul ei, întîrzie să apară deoarece întreprinderile care ar putea să le execute, fiind de specialitate, nu sînt interesate de preluarea unor cantități mici neprevăzute în specificația de plan. De multe ori realizarea lor de către o unitate care nu este de profil duce la depunerea unui efort tehnic și economic nejustificat.

Numărul mare de invenții aplicate la Centrala industrială de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri, efortul continuu îndreptat spre asimilarea unor produse și materii prime de import, spre extinderea folosirii plantelor tehnice și medicinale, rezultatele de pînă acum, ne îndreptătesc să credem că, aflată în curs, această operație va conduce, într-un timp cit mai scurt, la valorificarea mai deplină a acestui tezaur de sănătate, insuficient exploatat la această oră. Neajunsurile semnalate, lipsa uneori a unei mai bune conlucrări între întreprinderi și ministere, depind numai de noi.

OPREA GEORGESCU

„Tezaurul plantelor medicinale e încă insuficient cercetat”

— În calitate de director general al Trustului Plafar, v-am ruga, stimate tovarășe inginer Florentin Crăciun, să ne răspundeți la câteva întrebări. Prima ar fi, să zicem, cum e organizat trustul?

— Întregul sector, care e și foarte tînăr, și foarte bătrîn, a trecut prin mai multe etape de organizare. El a ținut, o vreme, de Ministerul Sănătății, după care a trecut pe lângă Cooperatia de consum. De la 1 noiembrie 1975, trustul are statut de centrală în cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

— De ce-ar fi el și foarte tînăr, și foarte bătrîn?

— E foarte tînăr pentru că s-a organizat în 1948. E foarte bătrîn pentru că, nu-i așa, medicina populară se pierde,

plantelor medicinale din flora spontană a țării. Numai că eforturile lor sînt, ca să zic așa, disparate și, fără să se suprapună, ele nu conduc totdeauna la rezultatele scontate. De exemplu, în privința medicinelor tradiționale, prețioasă sursă de informații, sîntem în continuare descoperiți, în ciuda preocupărilor detectate în aria citorva institute de medicină și farmacie, la Tîrgu Mureș mai ales. Soluția ar consta, după mine, în unificarea tuturor acestor forțe de cercetare într-un institut. Nu s-ar pune problema personalului și a aparatului, acestea există, ele ar trebui numai concentrate, dar s-ar cîștiga un lucru important, un program unitar. Dealtfel, „Flacăra” a făcut, în mai multe rînduri, o asemenea propunere.

— Să nu ne-o luați în nume de rău, dar pentru noi, ca necunosători în materie, plante medicinale înseamnă mușetel și tei! De ce-am ajuns să gîndim așa, tovarășe director general?

— E, cred că înțelegeți, o optică greșită, iar vina aparține, în primul rînd, medicilor. Din comoditate sau din ignoranță, aceștia s-au ferit și încă se mai feresc să prescrie plante medicinale, acordînd un credit exagerat medicamentelor

— Se poate. Iată, să luăm mușetelul, despre care se afirmă că e „farmacistul plantelor medicinale”. El e bun, nimic de zis. Numai că, de exemplu, coada șoricelului (Achillea millefolli) e de 3 ori mai activă, dar nimeni n-o prescrie? Se consumă, anual, 3 tone, s-ar putea face 150 căci planta e pe toate drumurile, dar la ce-ar ajuta?! La fel se prezintă situația și în privința sunătorii, și ea agreată de doctori. Armurariu (Sylbium marianum) însă are, în multe cazuri efecte superioare etc., etc.

— Am înțeles de la dumneavoastră că una-i flora spontană și alta, nu-i așa, cultura. Ce-ar fi la ordinea zilei în materie de culturi?

— Ar trebui încheiat în aceste zile plantatul mentei, dar Banatul e rămas în urmă cu, dacă nu greșesc, 200 de hectare în sistemul cooperativelor agricole. Tot acum arde, ca să zic așa, în ceea ce privește plantatul maghiranului (Majorana hortensis) și al odoleanului (Valeriana officinalis), plante cu recunoscute efecte curative. În întîrziere e și plantatul ardeiului de India (Capsicum cayenneae), din care se scoate un antireumatic puternic. Inițial, aceste plante au fost, desigur, buruieni, azi ele reprezintă culturi întinse, dar acestea solicită o atenție și o îngrijire deosebite. O spun cu regret, nu sînt tratate peste tot cum s-ar cuveni.

— În ceea ce privește flora spontană, ce plante trebuie strînse acum?

— În primul rînd, mușetelul, începînd din sud. Anul trecut, am strîns 400 de tone, pentru 1982 avem în plan 800. Ele se pot face, Timișul, Dolj, Teleormanul, Bihorul, altele, reprezintă bazine de cite 200 tone fiecare, dar e nevoie de o acțiune hotărîtă. Ne-au ajutat, într-o măsură mare, pionierii, conțîm și anul acesta pe aportul lor, dar s-ar putea ca ei singuri să nu facă față. Mă gîndesc că și alte categorii de cetățeni, îndeosebi pensionarii, ar găsi mijloace să contribuie la stringerea mușetelului, operația aceasta fiind pentru ei o îndatorire patriotică și, totodată, o distracție. Le-am mențione sănătatea direct și, prin valorificarea mușetelului, indirect. La fel de actuale sînt și culesul florilor de păpădie (Taraxacum officinalis) și de soc (Sambucus nigra), iar peste 2-3 săptămîni va ajunge la maturitate și teiul. În privința lui, în alți ani am avut necazuri cu unele consilii populare, care n-au permis echipele organizate, ale Domeniului public sau ale Plafarului, să-l adune, motivînd că distrug copacii! Îmi permit să fac, pe această cale, un apel către ele, ca și către unitățile silvice, cărora le revine o mare cantitate de flori de tei, cam 100 de tone, spre a pune un umăr zdravăn la realizarea acțiunii. Noi, de pildă, am inițiat o cercetare privind cultura teiului pitic și rezultatele obținute pînă acum, în cadrul unor plantații intensive, sînt mai mult decît încurajatoare.

— Alteceva, tovarășe director general?

— Se pune tot mai mult problema, în susul tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat în această direcție, ca spațiile verzi, parcurile, să aibă cit mai multe plante medicinale, din cele care sînt, desigur, și ornamentale. Adică, gîlbenele (Calendula officinalis), crăițe (Tagetes patula), 3 frați pătați (Viola tricolor), levănțică (Lavandula augustifolia) și așa mai departe, plante care, pe lângă că sînt frumoase, plăcute ochiului, pot ajuta și sănătății. E de laudă inițiativa Primăriei municipiului București care are în cultură, pînă acum, 20 de hectare de levănțică, anghinare și degețel. Acest exemplu se cere urmat.

— Fără îndoială. Înainte de a încheia, stimate tovarășe director general Crăciun, v-am ruga să ne puneți la dispoziție o listă de, să zicem, 10-12 plante medicinale de cea mai mare importanță economică. Se poate?

— Firește. Ele valorează, vă asigur, aur curat.

— Așa vom serie. Vă mulțumim.

OVIDIU IOANIȚOIA

Aceste plante înseamnă valută forte

ARMURARIU (Sylbium marianum); hepatoprotector de excepție, folosit ca materie primă pentru medicamentele de tip „Legalon”; din păcate, puțin cunoscut și puțin prescris de către medici;

CASTAN SALBATIC (Aesculus hippocastanum); semințele și scoarța au un mare conținut de escină, substanță activă în tratarea flebitelor, a varicelor, a edemelor etc., avînd capacitatea de a mări permeabilitatea capilarelor; sursă de saponine și amidon pur; s-ar putea realiza pînă la 600 tone anual;

CATINA (Hippophae rhamnoides); pe tema efectelor terapeutice ale cătinii albe „Flacăra” a relatat în repetate rînduri, inclusiv în acest grupaj; se întîrzie în mod nejustificat industrializarea și introducerea în spitale;

CRUȘIN (Rhamnus frangula); specie laxativă; de la 25 de tone în 1975, producția a ajuns la 80 în 1982, dar cantitățile sînt încă insuficiente; se preconizează amenajarea a 15 hectare în bazine de floră spontană;

MĂCES (Rosacina); deține un puternic potențial vitaminizat; e puțin folosit, deși, ca și cătina, ar putea scurta perioadele de convalescență;

CHIMION (Carum carvi); dă principala fracțiune în uleiul autohton de lămîie, eliminînd importul; ca fruct, are proprietăți carminative și galactogog (mărește secreția de lapte), dar și valoare condimentară;

MUȘTELE (Matricaria chamomilla); necesarul a crescut mult numai industria folosind, anual, peste 130 de tone; suprafețele de cultură sînt în extindere, 2.000 de hectare în 1985, dar rămîne de rezolvat problema mecanizării recoltării;

SUNĂTOAREA (Hypericum perforatum); excelent hepatoprotector și cicatrizant (datorită hipericinei); eficient în ulcere și în arsuri;

TEI (Tilia sp.); resurse reduse, 50-80 de tone anual, în condițiile în care necesarul a sporit, față de acum 5-10 ani, de 4 ori; pentru floare se află în curs de cercetare obținerea teiului cu talie pitică, coroana plecînd de la 30-50 de centimetri;

CORIANDRU (Coriandrum sativum); important pentru uleiul volatil cu peste 30 de fracțiuni valoroase;

VISC (Viscum album); folosit, cu excelente rezultate, ca hipotensor; e satisfăcut întregul necesar, dar cultura ar trebui extinsă; în cazuri ușoare, se apreciază că poate controla, fără altă medicație, tensiunea;

AFIN (Vaccinium myrtillus); antidiabetic de excepție, numit și „insulină verde”.

ca și folclorul, în negura timpurilor, observările legate de ea fiind vechi. O parte din ele, firește, le-am preluat și noi, care ne-am străduit și, în parte, am reușit să cultivăm tradiția.

— Vă referiți la experiența laboratorului Vorel?

— Nu numai la ea. Frații Vorel au avut, la Piatra Neamț, un laborator de plante medicinale și multe din rețetele lor, ei făceau mai mult chimie, sînt valabile și azi. Au mai fost însă și alte laboratoare, între care, mai renumit, cel al lui Farago de la Orăștie. Mai tîrziu, activitatea a fost preluată de cooperative „Romania” de la Brașov, „Adonis” la Cluj, altele, consider că experiența aceea, chiar dacă datînd dintr-o perioadă de pionierat, s-ar cuveni studiată și valorificată mai atent.

— De acord. Care sînt pirghiile prin care acționează Trustul Plafar?

— Avem, în județe, 10 întreprinderi cu gestiune economică proprie și personalitate juridică. Unele acoperă un județ, altele mai multe, pînă la 7. Fiecare deține așa-zisele centre de plante medicinale. Obiectul muncii lor îl constituie, rezumînd, producerea, achiziționarea, contractarea, prelucrarea primară și valorificarea plantelor medicinale, cu prioritate în industria autohtonă de medicamente.

— Fiind fixat cadrul acestui dialog, să intrăm în amănunte. Cîte specii de plante medicinale sînt, acum, în cultură?

— Se află în cultură în jur de 60 de specii. Noi însă achiziționăm și ținem la dispoziția populației un număr mai mare, 202, restul provenind din flora spontană. La acest capitol, datorită poziției geografice, țara noastră stă mult mai bine ca altele, în jur de 700 de specii avînd, după aprecierile specialiștilor, însușiri medicinale. În mod firesc, urmează întrebarea ce se întîmplă cu diferența dintre 700 și 202, da?

— Da. Ce se întîmplă?

— Din păcate, tezaurul plantelor medicinale e încă insuficient cercetat. Nefiind cercetate, multe plante nu sînt, ca o consecință logică, știute de cetățeni și, desigur, nici solicitate. Să nu se înțeleagă că, în acest domeniu, nu se face cercetare. Se face. Chimia, Academia de științe agricole și silvice, Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice au, fiecare, însărcinări în această direcție, ultimul izbutînd, de pildă, o cartare completă a tuturor

lor de sinteză și, mai ales, celor din import. Asta în condițiile în care, am mai spus-o, o repet, o serie de plante medicinale posedă calități terapeutice cu nimic mai prejos decît cele ale unor medicamente sofisticate, pentru achiziționarea cărora țara plătește bani gres. „Digitala”, de pildă, „Legalonul” și altele au la bază extracte de plante, numai că medicii, unii din ei, parcă uită acest „amănunt”? În prescripțiile lor, ei omit plantele medicinale, creînd un cerc vicios. Omul, firește, nu-l crede nici pe agronom, nici pe cel de la Plafar, el îl crede pe doctor, refuzînd să consume plante. Urmarea? Acestea se adună și se strică în depozite?! E de datoria Ministerului Sănătății să pună piciorul în prag și să sprijine, mai activ, cauza fitoterapiei. Aceasta și-a demonstrat, în atîtea rînduri, eficacitatea în tratamentul diferitelor afecțiuni, ea prezentînd și avantajul de a fi ieftină, economică. Surprinzător e faptul că tocmai medicilor le scapă aceste aspecte?!

— Mai concret, se poate?

Poveste pescărească

Liniștea dintre două valuri ale mării

Cît adevăr este în ce spune Iulică Voinea?

Intr-o seară, pe cînd cenaclul susținea la Arad una dintre foarte frumoasele sale întâlniri cu publicul, pe masa poetului Adrian Păunescu a apărut, între alte câteva sute, un bilet: „Admir lupta dumneavoastră pentru sănătatea oamenilor. Aici în Arad, pe strada 9 Mai, la numărul 20, există un om, Voinea Iulică il cheamă, care are rezultate deosebite în tratamentul cancerului. Poate că ar fi bine să-l cunoașteți, să scrieți despre el.” A doua zi, dis-de-dimineață, Dumitru Graur și Sorin Postolache băteau la ușa casei amintite. Le-a deschis un om cam de 55 de ani, în ciorapi, și i-a poftit înăuntru. Nu s-a arătat surprins, dar nici n-a exaltat de bucurie. A păstrat tot timpul un ton simplu, deloc afectat, arătînd siguranță de sine și bunăvoință. Celor doi reporteri, tot mai uimiți de ce auzeau, nu le-a rămas decît să asculte cu atenție și să noteze totul. Iată despre ce este vorba.

— Așadar, sinteți Iulică Voinea, medic veterinar din cite am aflat, și aveți unele rezultate în tratamentul cancerului la oameni. Așa e?

— Da. Dar trebuie precizat că am început prin a trata mai întîi animale, pe specificul meseriei mele. Abia după zece ani, chiar mai bine, am îndrăznit să ofer un tratament unui om, aflat dealtfel într-o situație disperată. E vorba de femeia Kaval Matilda din satul Sinpaul. Era afectată de o boală canceroasă evidentă, cu localizare nazală și oculară. Femeia trăiește, o puteți vedea...

— Stați puțin, că ați pornit prea repede! Vă propunem să o luăm cu binișorul, mai pe îndelete, chiar de la început. De acord?

— De ce nu? Sint medic veterinar din anul 1953, cînd am absolvit facultatea din Arad. Mult timp am lucrat în Săfronea, la circumscripția veterinară. În 1967 mi-a apărut un caz cu o vacă avînd o tumoră pe o pleoapă, o tumoră palpebrală. Era evident că animalul ar fi murit. M-am gîndit să încerc diverse tratamente. Nu mă așteptam la minuni, dar am socotit de datoria mea să încerc, ba cu una, ba cu alta. Am folosit în cele din urmă un unguent și tumoră s-a distrus. Spre surpriza mea, el a fost folosit și în continuare în tratamentul pe scroafe și alte vaci, în localizări mamelare și în alte regiuni ale corpului. Rezultatele au fost cu adevărat încurajatoare, fiindcă, repet, chiar spre surpriza mea, majoritatea cazurilor s-au terminat bine... Apoi, în ianuarie 1978, Kaval Matilda mi-a cerut sprijinul pentru tratament. Se afla în faza de eroziune totală a nasului, iar orbita dreaptă era înconjurată de leziuni la fel de grave. I-am preparat un unguent și o soluție după rețete proprii, i-am explicat cum să le folosească și am așteptat. După șapte zile am avut surpriza să constat că toată fața, gîtul și tot pieptul, pînă la

regiunea ombilicală, s-au umplut cu o puternică erupție, mii de coșuri roșii mai mari sau mai mici, care în citeva zile s-au înnegrit complet, negre precum păcura. Continuînd tratamentul și pe ele, au căzut, și în locul lor au rămas ulcere ale pielii de diferite mărimi, după cit de mari fuseseră coșurile.

— Ce se întîmplase?

— După părerea mea erau metastaze, care pur și simplu au fost expulzate din organism ieșind afară prin piele. În scurt timp ulcerele s-au cicatrizat și după două săptămîni femeia era complet vindecată și aptă de lucru. Așa e și acum.

— O să mergem să o vedem și noi. Spuneți ce s-a întîmplat mai departe.

— Au venit alți cetățeni din Săfronea, unii cu metastaze postoperatorii, la care nu se mai putea interveni. Doctorii li so-

șteau pierduți. Mi-au cerut sprijinul. I-am tratat, acum trăiesc și lucrează.

— Cum îi cheamă?

— Puteți nota, îi tin minte. Nu chiar pe toți, fiindcă n-am ținut niciodată bilanțul, n-am făcut statistici, nu mă interesează asta. Covaci, spre exemplu, avea o tumoră la splină, Rășădeanu la stomac, Tulcan avea una în zona rectală, Bulboacă în cea nazo-faringiană, și încă alții. Zvonul apoi s-a întins, s-a aflat în clinici, la spitale vorbeau bolnavii și au început oamenii să mă caute.

— Faceți miracole?

— N-aș spune asta. Am însă o teorie personală asupra cancerului după care mă conduc și care, de multe ori, a dat rezultate bune.

— Ce fel de teorie?

— Din constatările pe care le-am făcut, boala canceroasă nu se rezumă doar la acele proliferări nebunești de tesuturi, de celule ci sfera ei cuprinde întreg organismul, sub diferite forme, unele aparent foarte simple: de la colită pînă la leziuni cardiovasculare, cataracte, surditate chiar... Toate acestea au evoluții lente și nu iartă organismul. Am tratat citeva mii de cazuri, iar de multe ori rezultatele au fost cu adevărat spectaculoase.

— Insuccese n-ai avut?

— Ba da, e drept c-am avut. Numai că acei bolnavi veneau din clinici și spitale unde oricum nu avuseseră nici un rezultat, iar principalele lor organe interne erau aproape distruse. Veniseră, zic eu, prea târziu! Convingerea mea e că boala canceroasă trebuie prevenită mult mai din vreme, cam de pe la vîrsta de 2-3 ani, așa cum se preîntîmpină alte boli pentru copii, variola, TBC-ul de pîldă. Există, după mine, un agent etiologic care produce cancerul, iar acest agent se transmite (ereditar sau prin contact cu alți bolnavi) mai sigur decît agentul tuberculozei și al sifilisului, desigur cu particularități la diferiți indivizi. Acest agent, pe care eu l-am numit „factorul X”, atacă, după mine, pe scară zoologică, mai întîi ființa umană, apoi bovinele și porcinele, mai rar cîinii și în mod excepțional caii. Tratamentul de prevenire ar fi însă foarte accesibil.

— Dar sinteți medic veterinar! N-ai avut niciodată necazuri pentru că ați practicat medicina umană?

— Atenție: nu practic medicina umană! Am fost dealtfel reclamat la procuratură de către Direcția sanitară, în toamna anului 1979, cum că aș practica medicina ilegal. S-a cercetat și s-a lămurit totul. Nu fac nici un fel de consultații, nu caut

clientelă, nu pun diagnostic și nu urmăresc, luați aminte, obținerea nici unui profit personal. Cer mai întîi și întîi să mi se prezinte analizele deja efectuate prin spitale, ca și constatările doctorilor de specialitate. Mulți sint bolnavi deja refuzați, care și-au încheiat tratamentele uzuale. Eu doar le propun tratamentul și le explic modul de utilizare a substanțelor. Cine dorește să le folosească, i le ofer gratuit.

— Dar ați salvat oameni de la moarte, așa am înțeles! Pe dumneavoastră nu vă costă nimic prepararea medicamentului?

— Nu mare lucru. Preparatul se compune din 4 substanțe pe care le amestec în mod diferențiat, după caz, și se prezintă sub formă de unguent, soluție de luat pe cale bucală și spălături vaginale. Ar putea fi și injectabil, intravenos, dacă ar fi omologat și pus în fiole. Vă asigur însă că nu-i nimic din import, e simplu de preparat și e foarte ieftin. Materia primă se găsește pe toate drumurile...

— Despre ce e vorba?

— Asta nu pot să spun. Deocamdată! Vă rog să scrieți că nu vreau ca secretul să fie speculat de nimeni, oricine ar fi el. Cînd va veni momentul, atunci voi spune totul, fără să păstrez nimic pentru mine.

— Cine ești dumneata, doctore Voinea?

— Un om obișnuit. M-am născut la Urzica Mare, în Dolj, acum 56 de ani. Părinții sint țărani simpli. Am făcut liceul la „Frații Buzescu”, în Craiova, iar facultatea de medicină veterinară la Arad. Am lucrat o vreme la I.A.S.-ul din Sinnicola Mare și, din 1960 pînă în 1979, la circumscripția veterinară Zimad-Săfronea. Soția e tot medic veterinar, fiica mea e studentă la agronomie în anul IV. Bunica mea, Ioana o chema, a murit de cancer cînd eram mic. De fapt, ea m-a crescut și o iubeam cum mă iubește pe mine nepotulul acesta, Florin pe nume, care a împlinit doi ani și o lună. A, să nu uit, la un an și jumătate l-am tratat împotriva cancerului. Preventiv, desigur...

— N-ați încercat pînă acum să vă faceți mai mult cunoscut, să vă „bateți” pentru idee, eventual să brevetați preparatul dumneavoastră? Dealtfel, cum se cheamă medicamentul sau... ce e el?

— Preparatul nu l-am dat nici un nume și nici nu am încercat să-l fac cu tot dinadinsul cunoscut lumii medicale de la noi. E și foarte greu, dumneavoastră știți asta... Dar de auzit s-a auzit de mine. Și, după părerea mea, cei care sint puși să păzească sănătatea oamenilor, plătiți fiind destul de bine pentru asta, el ar fi dator să facă mai mult decît mine. Eu nu pot fi obligat de nimeni să bat drumurile, ușa mea e deschisă pentru toți în egală măsură, medicii ori bolnavi. Pe cine interesează, poate să vină. Îi aștept.

Ce zic oamenii...

„Mă numesc Dumitrașcu Constantin. Am fost mecanic de locomotivă dar de 15 ani sint pensionar de boală. Am 58 de ani și două infarcturi. Acum citiva ani m-a luat așa, un fel de răceală, faringită. Nu mi-a trecut. Mă durea gîtul mereu, vorbeam răgușit, vocea se făcea tot mai slabă și mi s-a spus că a fost afectată o coardă vocală. Am dus-o așa vreo 2 ani. În cele din urmă am ajuns la diagnosticul de monocordită și de neoplasm al coardei vocale stîngi. Mi s-a recomandat intervenția de urgență în clinica O.R.L., pentru intervenție chirurgicală. La Timișoara — operație, la Cluj-Napoca — operație, la București tot așa, numai operație, și la Cîncă, și la Colfescu, chiar și la Hociotă... Dar, cînd i-am văzut la Panduri pe cei de curînd operați la gît, am zis că mai bine mă duc să mor acasă. Și am fugit. Pînă la urmă am auzit de Voinea. Mi-a dat ceva de băut în ceai, niște picături de făcut gargară și o alifie. Picăturile, să zic drept, mi-au mai scăpat și pe gît. După șapte zile de tratament mi-a revenit vocea. Mi-au ieșit niște pete negre pe gît, le-am uns cu alifie aceea și mi-au căzut. Un an de zile n-am băut nimic alcool. Acum însă mă simt foarte bine, ba aș zice chiar excelent, mîncînc cald și rece cum vreau, n-am nici un fel de probleme.”

„Kaval Matilda mă cheamă. Locuiesc în Sinpaul, numărul 253 și am 53 de ani. Intr-o zi, acum vreo 5 ani, am văzut că-mi curge nițel sînge pe nas, așa ca un bob. Am pus batista, a trecut. Apoi a venit mai mult, dar un an n-am mers la doctor. Pînă la urmă fata mi-o spusă să mergem la spitalul special de piele. M-a văzut o comisie, care după analize mi-a dat 15 raze — și atunci a ieșit pe față, s-a întins și a început să mîncînce nasul. Domnul doctor zice atunci să tăiem țărăși și facem din nou analiză. Păi, țărăși tăiem, domnu' doctor, i-am zis, pînă cînd tot așa? Atunci eu plecat acasă. Și, în sat, m-am întîlnit cu domnu' doctor Voinea. A văzut ce am pe față, că se întînsese și pe ochi, o dusă apoi o sticlă cerea, și o zis că dacă în șase zile se trage e boala pe care o crede el. M-o durut capul tare rău, și-apoi tot o curs jos, sînge cu tot mizeria ce-o fost acolo, și-atunci capul parcă mai lăsat imediat. La o vreme, am plecat la Budapesta, la o verișoară. Aia nu m-o lăsat pînă nu m-o dusă la o clinică, cum îi spune... de dermatolog — și acolo văzut un profesor și tare mai mirat de ce-o văzut. Să vedea că nasul începuse să se vindece și m-o întrebă cine m-o tratat... Mie mi-o fost rușine să zic că m-o tratat un doctor veterinar și i-am spus că nimeni. Și atunci, în 20 ianuarie m-o arătat la televizor, a văzut tot satul, dar o spus că n-am vorbit drept. Și cînd mă gîndesc că ajunsesem de 60 de zile! Acum am cam o sută, nu-i bun

nici așa, dar mă simt bine. Nu, nu i-am putut da nimic, o zis că nu mai intră la noi în curte dacă mai vorbim de bani!”

„Numele meu este Gheorghe Tătar, am 55 de ani și sint responsabil unei unități de croitorie din Arad. În chiar noaptea de Revelion dintre anii 1980-1981 am început să sufăr de ceea ce aveam să aflu că se numește „paroidită acută”, sau dacă vreți un fel de blocaj al glandei salivare. Am așteptat să-mi treacă, dar zilele se scurgeau și tot mai rău era. Am fost la doctor în cele din urmă, că aveam o falcă imensă, iar noaptea nu mai puteam dormi nici pe dreapta, nu numai pe stînga, acolo unde se inflamase. Doctorul mi-a dat un purgoi de medicamente, penicilină, ampicilină și altele, apoi m-a asigurat că în scurt timp o să mă vindec. Au trecut zilele, m-am dus țărăși și cînd m-a văzut a zis că va trebui să trec la cuțit, dar că nu îmi poate garanta nimic. Intr-o dimineață m-am întîlnit cu doctorul Voinea. Sintem vecini, îi cunoșteam bine și am făcut citiva pași pînă la Alimentară. I-am povestit totul, i-am spus că probabil trebuie să mă opereze, dar el mi-a tăiat-o scurt: „Fii serios! Dacă vrei, te tratez eu”. Mi-e oarecum prieten, dar n-am avut încredere. M-am dus în cele din urmă la spital pentru operație și am rămas o lună și jumătate. Încă o lună am stat pe acasă, așteptînd să mă vindec, dar fără folos. Pînă la urmă m-a luat soția

de mînd și ne-am dus la Voinea. Mi-a spus să fac două tratamente. Aveam niște umflături de nu mai puteam să mișc capul. Întîi mi-a dat o alifie și niște picături de băut. După 18 zile mi-a mai dat o alifie, în fine, ce-a făcut, m-a vindecat! Cînd m-a văzut doctorul, nu-i venea să creadă. Cunoșcutii mă îngropaseră deja... Și să nu credeți că sint singurul în situația asta. Anul trecut, spre exemplu, mi-am tencuit casa. Muncitorii de pe schelet, vînzînd multă lume la colț, m-au întrebat dacă a murit cineva! Dimpotrivă, le-am răspuns, vin mulți oameni tocmai pentru că s-a și caute sănătatea. Viața!”

„Mă cheamă Lucaci Ioan, dar toată lumea din Săfronea îmi zice Petru. Sint îngrijitor la vîitei, la C.A.P., am 60 de ani. Prima dată m-a durut spatele. Doctorița de la dispensar zice: „Nea Petru, cred că ai răcit ceva, dar te vindecăm noi”. Atunci asistenta mă roagă să arăt și ganglionul umflat în partea stîngă, la stomac, că știu de el. Am ajuns la policlinică, la Arad, și vreo 7 zile m-au tot pus la raze, dar nu găsseau ce căutau. Dom' doctor, i-am spus în cele din urmă, pune mîna aici, că eu pentru asta sint venit, și abia atunci mi-au făcut fișă de internare în spital. Acolo am început iar cu analizele, dar eu mă simțeam tot mai prost, parcă aveam ceva arsuri pe dinăuntru, tot valuri, valuri și doctorii or zis că nu se știe de unde le am. Apoi m-au băgat la o co-

misie și toți nouă, sau citi eu fost, m-am consultat și pînă la urmă or zis că trebuie să-mi facă operație. Bine, zic, dar pe ce bază? Ei, nu, că nu pot spune pînă ce n-or tăia. Am fost trimis la chirurgie, dar s-a nimerit într-o sîmbătă și pînă luni n-aveam cum să mă taie. Atunci doctorul zice că dacă am soție să vină să iscălească că-i de acord să-mi facă operație. Atunci mi-am luat hainele și-am zis că mă duc după ea. În sat m-am întîlnit cu doctorul Voinea. Ce bai îi, m-a întrebat, i-am povestit totul și el zice către mine, nu-i nimic, mîne sau poimîine dau pe la tine. Eu i-am tăiat calea a doua zi, și numai ce s-a băgat la un cetățean și i-a cerut o sticlă, și-a spălat-o singur cit am stat eu de vorbă cu cetățeanul la poartă, apoi a venit cu ea înapoi pînă, apă ori ceva sifon parc-ar fi fost, și-mi zice să beau de 3 ori pe zi din ea, pînă se termină. Mai încolo mi-a dat ceva unsoare și o apă mai puțin limpede, mi-a spus că de la aia o să-mi fie nițel rău, iar de la unsoare o să lasă ceva bube, dar să nu mă sperit, că iese bine. Așa a și fost, cum a spus el, pînă la urmă bucele au căzut și nu mai m-a durut nimic niciodată. Iaca, acum le trei ani de atunci și mă simt bine, muncesc și trăiesc cum trebuie, așa că și doctorului Voinea nu-i doresc decît tot atît de bine, că tare om bun mai e”.

De la stînga la dreapta, doar patru dintre oamenii salvați de Iulică Voinea: Constantin Dumitrașcu, Matilda Kaval, Ioan Lucaci și Gheorghe Tătar.

Ne vom feri de prea multe comentarii. Nici n-am avea probabil cădere să le facem. Este evident că preocupările doctorului veterinar Iulică Voinea depășesc cu mult competența noastră. Intră însă pe deplin în competența noastră, ba chiar în datoria ce ne revine, să supunem atenției, să semnalăm celor în drept existența și aici, la Arad, a unui om care se luptă cu cea mai gravă boală a omenirii. Așa cum se vede, am stat de vorbă cu mai mulți dintre foștii lui pacienți. Am fi putut discuta și cu alții, dacă timpul ne-ar fi permis. Dincolo de ceea ce spun, de amănuntele ce pot fi interpretate ca subiective, un lucru este extrem de evident: viața lor! Poate că doctorul Voinea n-a tratat pe nimeni de cancer („boala canceroasă nu se tratează”, spun specialiștii), dar e foarte limpede că acești oameni se stîngeau pe picioare, că fuseseră abandonati de la oricare tratament clasic, că-și luaseră aproape orice speranță de la viață. Iar doc-

torul Voinea i-a făcut bine, el și nu alteineva! Este Iulică Voinea în posesia unui preparat-minune? Și, mai cu seamă, cît adevăr este în ce spune el? Iată citeva întrebări la care chemăm să-și spună cuvîntul cei mai competenți oameni, oncologi și alții, fiindcă de acum ceea ce a făcut medicul veterinar din Arad nu mai poate fi ignorat de nimeni. Iulică Voinea este în mod sigur un om ciudat. Dar nu avem dreptul să nu cercetăm cit se poate de atent ideile și faptele sale, să vedem despre ce este vorba. Revista Flacăra a făcut primul pas pentru a înfățișa tuturor preocupările medicului din Arad, și desigur va reveni ori de cite ori va fi nevoie. Dar cine îl face pe al doilea?

DUMITRU GRAUR
Fotografii de SORIN POSTOLACHE

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

— Ne adresăm, stimate tovarășe profesor, nu matematicianului, sau nu alți matematicianului, ci autorului unei teorii incitante, de mare răsunet în cimpul estetic, care poartă, pretutindeni în lume, numele dv. Sinteți creatorul acelei poezii matematice grație căreia, pentru prima oară, faptul de artă speră să se elibereze de interpretările subiectiviste, propunându-se analizelor de cea mai mare rigoare, operate cu ajutorul instrumentului matematic. De unde ați plecat când ați plecat spre poezia matematică, ce precursori aveți, cărei tradiții vă revendicați?

— Punctul meu de plecare în studiul opoziției dintre limbajul poetic și cel științific l-a constituit opera lui Pius Servien (Pius Serban Coculescu), de la a cărei naștere s-au împlinit, în martie 1982, 80 de ani. Am învățat, de asemenea, mult de la Matila C. Ghika, cercetător al evoluției formelor, în natură și în artă. Acești doi autori de origine română sint, alături de americanul G. D. Birkhoff, inițiatorii esteticii matematice, ai cărei precursori pot fi urmăriti până în antichitate. Numele și lucrările lor sint citate pretutindeni în lume. Din păcate, nu și în cultura noastră, care nu i-a încorporat încă pe măsura meritelor lor.

— De ce oare?

— Explicația se află, probabil, în faptul că ei și-au devansat mult epoca, contopind „spiritul geometric” cu „spiritul de finețe”. Dificultățile nu vin numai din partea „umanistilor” ci și a „realistilor”. Unii dintre colegii mei matematicieni n-au auzit de ei, dealtfel „Istoria matematicii în România” aproape îi ignoră. Din „Mic dictionar enciclopedic”, ediția întâi, lipsesc amândoi; abia ediția a doua îi include. În lucrările noastre de estetică, dacă nu lipsesc, au o prezență mai mult formală. Editura Meridiane, care ar fi trebuit de mult să-i editeze, nu a făcut-o. Mai receptivă s-a dovedit Editura științifică și enciclopedică, unde au apărut, în 1975, Estetica lui Servien, iar în 1981 o selecție din cărțile lui Ghika.

— Cam puțin și cam târziu, nu?

— Îndecisib receptarea lui Ghika este nesatisfăcătoare, așa cum s-a văzut foarte bine cu prilejul centenarului nașterii sale, în 1981, centenar ignorat de multe reviste de cultură. Altele au făcut gafe, fie dovedind că nu știu încă să-l scrie corect numele, fie punându-i în seamă inexactități flagrante. Așa se întâmplă când te ocupi de un autor numai atunci când este aniversat!

— Ceea ce ne spuneți este absolut incontestabil. Ne obligați să ne amintim și de alte aniversări, cu totul palide și deficitare...

— Da, din păcate, fenomenul este mai general. O serie întreagă de mari personalități care au cultivat atât domeniul social-umanist cât și pe cel tehnico-științific (Gh. Lazăr, Gh. Asachi, I. Eliade Rădulescu, Ion Ghica, Petru Poenaru ș.a.) au fost receptate în mod inegal: mai profund în ceea ce privește primul domeniu, mai superficial în al doilea. „Mecanica socială” a lui Spiru Haret, recunoscută de un mare specialist american ca o operă de pionierat în cercetarea interdisciplinară a fenomenului social, a fost reeditată după război, dar cu un ecou foarte slab în rândul cercetătorilor noștri. Este important, când discutăm toate acestea, să nu ne lăsăm absorbiți de trecut, uitând prezentul. Continuăm să facem greșeli importante. Un singur exemplu. Compozitorul Aurel Stroe a elaborat, în urmă cu 20 de ani, în colaborare cu informaticianul Stelian Niculescu, o lucrare care, dacă ar fi fost publicată atunci, ar fi intrat în bibliografia lucrărilor de pio-

Solomon Marcus:

„Avem, cred, o mare poezie, care nu pierde prea mult prin traducere”

nerat privind folosirea calculatorului în muzică. Lucrarea a fost însă publicată abia în 1981.

— Ne permitem, cu alte cuvinte, luxul — pe care prea puțin și-l permit — de a uita, de a pierde, de a nu recunoaște, de a ignora niste opere de pionierat, niste valori prioritare ale culturii noastre! Dar să revenim, deocamdată, la „poezia matematică”. În ce stadiu se află cercetările dv.?

— Important este că ne-am constituit într-o școală, că această școală este cunoscută și recunoscută în multe părți ale lumii, cu deosebire pentru contribuțiile din domeniul limbajului poetic și din cel al teatrului. Referințele bibliografice au ajuns de ordinul miilor. Desigur, adesea alternează cu contestațiile; dar nimeni nu poate pretinde că sintem ignorați.

— Ați putea exemplifica?

— Desigur. Iată două exemple de citări semnificative: pentru limbajul poetic, acelea din *Rhetorique de la poésie* (a Grupului mlui), continuare la *Rhetorique générale*, tradusă și la noi; pentru teatru, acelea din recentul *Dictionnaire du théâtre* al lui Patrice Pavis (Editions sociales, Paris, 1980). Metodele au fost extinse în muzică și în artele vizuale. Până la sfârșitul acestui an va apărea la Editura științifică și enciclopedică lucrarea colectivă *Semiotica matematică a artelor vizuale*, rezultat al unui efort interdisciplinar la care au participat matematicieni, informaticieni, arhitecți, teoreticieni ai artei, lingviști, filosofi ș.a.

— Continuând tradițiile amintite?

— Continuăm nu numai tradițiile despre care am vorbit la început, ci și altele, privind metodele structurale (Mihail Dragomirescu, Tudor Vianu) și metodele statistice: D. Caracostea. În legătură cu acest din urmă autor, credem că, dacă unele pagini din *Expresivitatea limbii române* ar fi fost cunoscute la data apari-

ției lor (în urmă deci cu 40 de ani), ar fi devenit un punct de referință pentru cercetările statistice ulterioare privind fenomenul literar. Dar pentru aceasta era, evident, necesar ca ele să fi fost publicate într-o limbă internațională, în periodice de specialitate.

— Deci, încă o prioritate românească în materie de estetică! Dar în matematică? Ce ne puteți spune despre valorile protocronice românești în acest domeniu?

— În cartea mea „Din gândirea matematică românească” și în articolele ulterioare am discutat pe larg un mare număr de priorități românești din domeniul matematicii, priorități pentru a căror recunoaștere internațională a trebuit să se lupte. În unele cazuri succesul a fost integral, în altele numai parțial. Nu vreau să repet acum ceea ce am scris acolo. Cultura românească s-a dovedit de o mare originalitate și îndrăzneală. Însă cultura prezintă două aspecte: creația și comunicarea. Noi am excelat în primul, dar am fost deficitari în cel de al doilea.

— Este ceea ce reamărea și profesorul Edgar Papu, autorul tezei protochronismului: cultura română și se pare exemplară în planul originalității, deci al priorităților, dar deficitară în planul comunicării — sau al „receptării”, cum numește domnia-sa fenomenul. Ce se poate face pentru ameliorarea acestei stări de fapt? Să multiplicăm contactele cu lumea, să comunicăm cu mai mare viteză rezultatele noastre?

— În primul rând, să recunoaștem noi înșine ceea ce avem. În ce mă privește — ca să vă dau un singur exemplu — am luptat, cu colegii mei Calude și Tevy, pentru impunerea unui rezultat de mare valoare în planul matematicii, rezultat datorat lui Gabriel Sudan. Am reușit să publicăm în revista internațională „Historia Mathematica” un articol prin care Sudan este recunoscut, alături de Ackermann, drept autorul acelui rezultat atribuit peste tot numai lui Ackermann. De fapt, Sudan îl publicase cu un an mai devreme, dar, din păcate, revista românească respectivă a omis să precizeze data intrării articolului în redacție (greșeală gravă în comunicarea științifică internațională), fapt pentru care am fost nevoiți, la presunerea redacției, să acceptăm versiunea Ackermann-Sudan. Trebuie să vă spun însă că, lărași din păcate, chiar la noi în țară unii autori continuă să ignore acest rezultat al lui Sudan, deși de la publicarea primului nostru articol în această privință au trecut ani buni.

— De unde eredeți că provine această rezistență a unora la ideea unor valori prioritare ale culturii noastre? Dintr-un complex de inferioritate, dintr-o acceptare comodă și resemnată a superiorității altor culturi?

— Problema înțelegerii și recunoașterii priorităților este o parte a problemei mai ample și mai profunde a producerii, înțelegerii și recunoașterii valorilor. Fiecare dintre aceste trei etape, producerea, înțelegerea și recunoașterea, comportă atât un context intern cât și unul internațional. Un schimb cit mai bogat cu celelalte culturi, o confruntare (în sens cooperativ) cu ele, crearea unor posibilități ample de cunoaștere reciprocă, afirmarea nu numai prin personalități și opere izolate, ci și prin școli, curente și întregi fronturi de gândire și creație, iată condiții esențiale ale producerii, înțelegerii și recunoașterii valorilor. De îndată ce acest metabolism cultural slăbește, apar inevitabil complexe de inferioritate sau de superioritate, complexe care ascund de fapt absența

(Continuare în pag. 10)

ILIE PURCARU ■

Aniversări

David Prodan: 80 de ani de viață și de istorie

Uneori ni se face dor de profesorii noștri și batem la ușa lor ca la ușa părinților noștri.

Uneori ni se face dor de profesorul lumii noastre de adolescenți imberbi, de absolvenți de școli cu zece clase, de studenți întinziți veniți de la serial, ca să deprindem mecanismele care fac orologiile istoriei să meargă mai departe. E vorba de profesorul care ne-a aprins imaginația vorbindu-ne despre eroii de suflet și de taină arși pe rug, trasi pe roată, secerati cu plumbi în iernile nemulțumirii noastre, retrași în goruni și în stejarl ca să ne aducă aminte cine sintem și încotro ne îndreptăm pe acest pământ deschis spre cele patru vinturi și pe care nu l-am părăsit niciodată. Îmi amintesc că-l ascultam la curs, cuminte, visat parcă de cineva prin somn, din alte secole, din alți ani, cu glasul lui egal, cald, monoton, întrerupt neașteptat de un suspin și de o cădere pe gânduri, alunecind cu mirare prin cele mai neașteptate și mai aride calcule de corvezi, de servituți, inventare de gospodării, întimplări mărunte și aparent lipsite de semnificații, dar care se alcătuiau treptat într-o uimitoare stătează a unui timp, a unor existențe peregrinante prin istorie, sub ploaia mărunță și totuși ciudat luminată a Apusenilor noștri de seamă. Drumul cursului său de istorie a românilor era de la întimplător, de la eveniment imediat, neînsemnat la prima vedere, spre frescă și panoramă, restituind atmosfera, mișcarea unei lumi necunoscute nouă, până când simțeam răsuflarea mulțimilor lui Horea în preajma noastră.

N-a fost și nici nu este un orator care se lasă pradă invenției de moment, amplexor fraze retorice, expresilor emfaticce, n-a fost și nu va fi niciodată actor la catedră, nici prestidigitator de cuvinte și termeni savanți care ameteau nedumeririle noastre. A vorbit întotdeauna așa cum a scris istorie: simplu, direct, topind în limbajul său culorl arhaice și nuanțe moderne, fără stridente, fără cuvinte care cad în goluri de aer. A fost drept, sever, lucid și sincer până la necruțare cu sine și cu noi, cei din sala de seminar și din amfiteatrul examenelor grele. Fieindcă examenele trecute cu bine în fața sa reprezentau, în legenda neconsemnată a studenției noastre, un certificat de absolvire pentru simț, logică, exprimare și evident interpretare de istorie.

Salahor sublim și răbdător prin bibliotecă și prin arhive, arheolog și chiar reporter meticolos în verificarea locurilor istoriei cercetate, profesorul nu a lăsat nici o așezare de oameni nefrecuți cu pasul în perimetrul răscoalei lui Horea despre care ne-a dat o carte-monument pentru posteritate.

Mi-l amintesc în biroul său, între pereții plini de rafturi cu fișe, documente, cărți aparent în dezordine, cu vechiul său ceas de buzunar cu lanț așezat printre manuscrise și fixat întotdeauna cu o jumătate de oră înainte. „Ca să mă sperie timpul care trece prea repede”, cu chipul său de ascet, preocupat, febril și totuși plin de bunăvoință, deși deranjat, într-adevăr, de la lucru, ca un om pentru care anii se măsoară în mii de pagini de istorie; mi-l amintesc privindu-mă pe sub sprincenale sale stufoase, cu ochii săi blinzi și totuși pătrunzători, îndemnându-mă la profunzime și la muncă temeinică. De la el am învățat în anii adolescenței că nu poți fi om dacă nu te lămurești mai întâi pentru ce ai venit pe lume și ce ai de spus lumii și că trebuie să-ți faci din profesiune o misiune. Misiunea lui era și e aceea de a deschide ochii lumii asupra istoriei noastre zbuciumate și de a face din discipolii săi nu numai dascăli dar și oameni de onoare, de dragoste pentru patrie. Dovadă cărțile sale uriașe despre iobăgie în Transilvania secolului al șaptesprezecelea, despre Supplex Libellus Valachorum (carte în care se dezvăluie renașterea poporului român în lumea modernă) sau despre răscoala lui Horea.

Profesorul pe care-l evoc acum și de care mi-e dor mereu a împlinit de curind 80 de ani. O vîrstă care nu e incredibilă, care nu mă miră, pentru că existența sa se raportează la istorie și la eternitate, fiinta sa încă puternică, dar și fragilă, spiritul său luminat și viu (are în pregătire cîteva lucrări fundamentale pentru istoria noastră de aproape douăsprezece mii de pagini), gîndul său lucid și caracterul său ferm, cinstea și devotamentul său aparțin de mult țării și oamenilor țării. Profesorul acesta este academicianul David Prodan.

ADRIAN DOHOTARU ■

Vorbiți și scrieți românește

„Premoniția” articolului (I)

Ar fi cu totul impropriu să considerăm articolul românesc ca o realitate intangibilă. După cum se știe, în limba vorbită, în stilul popular-familiar, articolul -l, pe care îl întâlnim la nominativ și acuzativ, la substantivele masculine și neutre, nu se mai pronunță, funcțiile lui de determinare sau de generalizare fiind luate de vocala -u. De aceea auzim pronunțându-se omu, elevu, tabou, acestia etc. Fenomenul acesta nu este nou, fiind atestat încă din textele sec. al XVI-lea. În ciuda impresiei, în rostirea solemnă și (obligatoriu, nu obligator!) în scris, se păstrează -l, procesul de dispariție fiind

marcat doar la numele proprii, de tipul Oprescu, Ardeleanu, Ionescu etc.

Cu toate acestea, există destule motive care „reapar cu recurență necesară” (subl. ns., dar pleonasmul aparține criticeului care semnează vol. „Cu cărțile pe masă”, p. 7), pentru ca starea actuală a articolului din românește să nu fie, în unele privințe, amendabilă, să nu ne determine la o „premoniție” (termen drag criticii!), adică la un avertisment, la o (pre-) vestire, care trece în neliniște, cel puțin pentru lingviști.

Vom observa, în consecință, că există împrumuturi din franceză, engleză sau italiană care se termină în o, i, u: radio, libero, zero, taxi, rugbi, tabu, ată, derbi etc. Neologismele de acest tip formează pluralul în -uri: atuuri, tabuuri, derbiuri, taxiuri, schiuri, chimonouri, radiouri, studouri, zerouri (în ciuda pronunțării zeruri!), unele avînd și accentul mobil (zéro-zéouri, rádio-radiouri). Textele moderne, după cum lesne ne putem da seama, preferă, evident, pentru împrumuturi, izolarea (dislocarea) articolului enclitic și a desinenței-uri la pluralul substantivelor de genul neutru. Fieindcă lipsește (încă) un criteriu limpede, unitar

emls de către forul academic (responsabil), un important număr de neologisme sau formații noi se articulează sau iau forme de plural dintre cele mai bizare. Nu-i mai puțin adevărat că cele mai multe abateri apar acolo unde se mențin formele originalului englez, francez etc. Așa se explică grafiul ca: penalty-ul și penalty-ul (forma corectă), la pl. penaltyuri, speaker-ul și spicherul (cum ar trebui scris și pronunțat corect), seiful-seifurile, forme corecte, adaptate în românește după pronunțarea din engleză, în locul variantelor safe, safeu, safeul, safe-ul; fief-fiefuri, ca și cnocaut-cnocauturi sint formele recomandate (în loc de knock-out, cum se scrie în engleză; există și forma abreviată: k.o., de unde avem k.o.-ul, k.o.-uri, e drept, mai mult în scris); e corect stopuri, nu stop-uri, derbiul-derbiuri-derbiurile, nu derby (cum apare în engleză și franceză), atuul, nu atu-ul etc.

GH. POALELUNGI ■

P.S. În articolul nostru din 30.IV.crt., coIoana 2, rândul 3 de jos, se va citi „min-giile de baschet”.

CARTE

„De la Labis încoace...”

ANTOLOGIA
POEZIILOR
TINERII

Remarcabilă consecvență preocupărilor pentru poezie, a lui G. Alboiu, care, în cartea sa din 1979 (Un poet printre critici), prefața capitolului dedicat poeziei contemporane cu mențiunea: „Există aici prima formă a unei proiectate antologii „De la Labis încoace”. Într-adevăr, suita de profiluri succinte și formulate cu concentrare și expresivitate a unor articole de dicționar din volumul amintit nu reprezintă altceva decât o fază de „laborator” pentru autorul Antologiei poeziei tinere, recent editată la Cartea Românească. Cartea trebuie privită nu doar ca o simplă selecție de autori și texte poetice, ci ca un veritabil act critic, implicit — în antologia propriu-zisă — și explicit, în prefața, unde se încearcă înțelegerea de o circumscrisie a pleiadei de poezii reunite sub denumirea de „poezii tinere”. Criteriul virstei (până în 50 de ani) este de astă dată nu doar unul convențional, ci acoperă în bună măsură realitatea existenței unei „atmosfera poetice”, de o remarcabilă unitate în diversitate, ale cărei coordonate și motivări G. Alboiu încearcă să le creioneze în acest text introductiv. Una dintre cele mai interesante idei exprimate aici este aceea a punerii poeziei contemporane sub semnul lui Nicolae Labis. Reperul nu este nou, dar el apare nuanțat: „poezii tinere” descind din Labis, fie prin replică (Nichita Stănescu), fie prin ducere mai departe (A. Păunescu, I. Alexandru ș.a.m.d.). O fericită explicație își află aici și „fenomenul Nichita Stănescu”, cu care pătrunde „în poezia contemporană o dezvoltare uimitoare (...) După moralismul categoric al lui Labis, poezia lui Stănescu a apărut ca o recreație dădora de mingi colorate după o lecție despre condiția umană”.

Antologia face o bună impresie chiar de la început, prin extrem de utilele casete bibliografice, aduse ca informație până la anul 1981, prin selecția de referințe critice, alese cu discernământ, astfel încât să sprijine textele propriu-zise, și prin sumarul de nume și poezii al cărții. Sunt antologați 91 de poezii, ceea ce reprezintă o cifră generoasă și care vorbește de la sine în sprijinul impresiei de obiectivitate critică.

Selectarea textelor este însă domeniul de manifestare în mai mare măsură a subiectivității. Deși sunt păstrate în general cam aceleași proporții de reprezentare, cantitativ vorbind, autorul antologiei manifestă preferințe pentru unele din etapele de creație ale unor poezii. Este, de pildă, cazul lui Ioan Alexandru, prezent cu poeme de până la „Imnele București”, Nichita Stănescu — de până la „Epica magna”, Ion Gheorghe, până la „Megalitice” inclusiv. Dincolo de faptul că opțiunile lui G. Alboiu vădesc gust și cunoaștere aprofundată a poeziei celor pomeniți, nu putem să nu ne gândim că lectorul mai puțin avizat, care caută în astfel de cărți mai mult un îndreptar de lectură, poate rămâne uneori cu o imagine incompletă despre creația lor. Apoi: dacă publicarea în volum (cu exigența exprimată în Prefața de a fi o „carte importantă”) pare să fie un criteriu absolut, la o cercetare mai atentă vedem că există unele abateri. Astfel, sunt prezente în sumar Alexandru Mușină și Elena Stefoi, cu volume aflate abia sub tipar, dar lipsesc nume ca Grete Tartler, Doina Uricariu, Victoria Ana Tăușan, Ion Drăgănoiu, Marta Petreu și alții. Aceste obiecții sunt însă dezarmate de sinceritatea prefeței, în care autorul însuși se arată conștient de unele din aceste lacune, oferind chiar și o compensație sub forma unei promisiuni: o nouă ediție, revizuită și, probabil, adăugită. Cum însă n-a existat întreprindere de acest gen scutită de fel și fel de reproșuri, punem aceste „defecte” — cum le numește G. Alboiu — la locul cuvenit, adică secundar, față de calitățile indiscutabile ale cărții: operă a unui excelent cunoscător al poeziei contemporane, instrument de lucru util și rezultat al unei certe vocații valorizatoare.

TANIA RADU ■

CAP LIMPEDE

APROBATA,
DAR RESPINSĂ

Am asistat întâmplător la o discuție a unor pictori care ni s-a părut, pe moment, bizară: se plingeau, dumnealor, pictorii, cum că, de mai bine de doi ani de zile, dau roată camerei de mostre — amplasată la intrarea Combinatului fondului plastic București — pentru procurarea unor șevaete de cimp și de atelier, a unor scaune pliante portabile și a unor cutii de pictură cu palete. Am înțeles că în același cerc al interesului pentru aceste prototipuri au intrat și reprezentanții a două din cele mai cunoscute firme din străinătate — Talens (Olanda) și Le Franc Bourgeois (Franța). Lucrările în cauză erau socotite de ei printre cele mai bune de pe piața lumii la această oră. De altfel, trecuseră proba de foc la standul U.A.P. „Eren '80”, iar la Expoziția municipală de arte decorative și design, din 1981, fuseseră admise ca obiecte de artă. Am mai reținut numele inimosului inițiator al designului de la Combinatul fondului plastic, ing. Radu Dumitriu, autorul prototipurilor, care a beneficiat de ajutorul unui muncitor de excepție, Vasile Canja.

Nu ne-a fost greu, pornind pe acest fir, să constatăm că lucrurile stăteau așa cum ni le prezentașă interlocutorii noștri. Prototipurile în cauză au început să fie omologate pentru producția de serie de către Comisia de design a U.A.P. încă de la sfârșitul lui '80, urmînd ca în viitor (deocamdată, nu se știe cît de apropiat sau de îndepărtat este acest viitor) să înlocuiască vechile produse netehnologice, nefuncționale, inestetice. Cum demersurile la cele două mari firme ale lumii s-au făcut prin întreprinderea de comerț exterior „Mercur”, am dorit să aflăm, aici, unde — și din ce pricină — s-a împotmolit „căruta” noilor utilaje pentru pictură. Și am aflat că, în urma tratativelor cu reprezentantul firmei Talens, Mercurul s-a adresat și telefonic, și prin adrese Fondului plastic, pentru perfectarea afacerii. Acesta din urmă afirmă că tehnologia Combinatului fondului plastic ar satisface cu dificultate o comandă pentru exportarea în producție de serie a utilajelor de pictură. Asta, pe de o parte. Pe de alta, calculîndu-se manopera (cele mai multe din produsele lor sint manuale, artizanale) s-a ajuns la niște prețuri foarte piperate, așa încît...

Așa încît, partenerii străini așteaptă cu interes prototipurile, convinși fiind că vor avea cîntare pe piața lor, iar pictorii noștri așteaptă, la rîndul lor, scoaterea acestora pe piața internă. Chiar să nu existe o posibilitate de rupere a acestui fir al Ariadnei? Să nu se găsească în țară niște colaboratori — să zicem, o fabrică de mobilă, cu o echipă de elită — care să execute în serie aceste produse? Sintem siguri că în acest fel s-ar rezolva și problema competitivității acestor produse pe piața externă. (Georgela Stăfănescu)

ASTRA — REVISTA
LUNARĂ

Aflînd cu fratească bucurie că revista politică, social-culturală ASTRA, care apare la Brașov, redevine publicație lunară, ne-am adresat, cum era firesc, redactorului ei șef, Daniel Drăgan, pentru a afla cum intenționează redacția să fructifice această victorie culturală. Am aflat, astfel, că revista nu se va abate prea mult de la structura actuală, dar va fi mai prezentă decît pînă acum în fenomenul cultural românesc, prin cronici literare, de spectacol, de expoziție, muzicale, adică va fi implicată mai mult în eveniment. Punctul ei de rezistență rămîne „Cronica ideilor” — politice, economice, sociologice, literare, estetice, filozofice, istorice, pedagogice, căutînd să se afle permanent în posturile avansate ale gândirii românești. Portofoliul primelor numere este bogat, cuprinzînd materiale inedite de Lucian Blaga, Tiberiu Brediceanu, Agârbiceanu, de interes real pentru istoria culturii și literaturii române. Ultima pagină a revistei va cuprinde, în continuare, proză umoristică universală, lucrări inedite pentru cititorii români. Printre paginile publicației brasovene, într-un supliment, vor vedea lumina tiparului reportaje, jocuri distractive, rebus, umor, epigrame. „Mica antologie lirică” va readuce în atenția cititorilor, din volumele aflate în bibliotecă, cite o poezie care trebuie recitată. Își vor vedea tipărite creațiile — și cititorii revistei le vor cunoaște — poezii și prozatori din Brașov, Transilvania și din întreaga țară. Redacția se va baza pe potențialul publicistic și literar al Brașovului, dar va apela, de asemenea, la personalități marcante ale vieții literare și culturale românești. Le dorim succes colegilor de la Astra. (Reghina Vărvici)

AVANCRONICA

Cu Cella Delavrancea
despre un volum de „Serieri”

(În Casa din strada Mihai Eminescu, Cella Delavrancea se află la pian, ca în fiecare zi la ora prînzului. Stau și ascult cum cîntă Chopin o mare muziciană, la aproape 95 de ani: fragilitate puternică, abstragere grațioasă în actul cîntării, sentimentul că în muzică restabilește contactul cu perfecțiunea. Fără paradoxuri căutate, frumusețea elevată a convorbirii care a urmat rezidă mai ales în tăcerile Cellei Delavrancea — un fel de respiro-uri evasi-muzicale, dincolo de care presimțim arpeggiile secrete ale amintirii. În cele ce urmează, nu am putut păstra însă decît ceea ce a întrerupt aceste tăceri...)

— Stimată Cella Delavrancea, cum vi se pare lumea de azi?

— Clocotește de un potențial de creație excepțională și niciodată nu s-a cîntat atît de mult ca acum.

— Așadar, pentru dumneavoastră a fi înseamnă mai ales a trăi prin cultură, prin artă. Ce înseamnă o viață sub semnul artei, Cella Delavrancea?

— Sub semnul Artei, o viață este un angajament impus de cel mai sever judecător — Armonia, care ne apropie de marea taină a Naturii.

(Majusculele se străduiesc să transmită ceva din adorația rotundă și iluminată cu care sint rostite cuvintele...)

În viața mea am avut marele sprijin al eredității: mama era licențiată în filozofie și matematică, iar tata mi-a transmis ritmul artistic literar. Deci, cum ar fi putut exista vreo piedică atîta timp cît descind din părinți de o excepțională cerebralitate? Cît despre evoluția mea, atît în muzică, precum și în literatură, ea este binecunoscută. Dealtfel, cititorii volumului Serieri, care se află sub tipar, se vor putea documenta perfect din analiza activității mele pe ambele tărîmuri, semnată de directorul Editurii Eminescu, Valeriu Răpeanu.

— Tocmai despre această carte a cărilor dumneavoastră voiam să discutăm. Ce cuprinde ea? În ce măsură „Serieri”, acest eveniment editorial, după cum îl numea și Valeriu Răpeanu, este o mărturie fidelă a vieții dumneavoastră?

— Prin tot ceea ce am scris se adevărește și ceea ce sint, adică o complexitate de avînt imaginativ și de proporție a inteligenței. Acest lucru sper să se reflecte în volumul de care vorbim.

— Este vorba de o reeditare?

— Nu, nu este o reeditare de fapt. Fiecare din volumele mele anterioare este revăzut și mult adăugit. În plus, Serieri cuprinde multe pagini inedite.

— Cam cîte?

— În jur de o sută cincizeci.

— De obicei scriitorii sint mai grăbiți în a-și alcătui volume de Opere. Cum se face că dumneavoastră ați așteptat atît?

— Nu am așteptat. Am scris și scriu cînd mă împinge avîntul puterii de a exterioriza un ritm interior care și-a găsit forma și expresia. După apariția ultimului meu volum, romanul O vară ciudată, în 1975, am început să mă gîndesc să-mi adun scrierile într-un singur volum, pentru că voiam să adaug unele capitole în roman, să completez volumul Arpegii în ton major cu o mulțime de cronici muzicale scrise ulterior, pînă în prezent și să inserez în volumul Mozaic în timp diferite portrete și amintiri despre personalități excepționale pe care le-am cunoscut de-a lungul vieții. Lucrez în prezent la volumul Amintiri, pe care îl voi încredința tot Editurii Eminescu. Sint recunoscătoare lui Valeriu Răpeanu pentru Notele minuțios alcătuite și pentru prefața care luminează acest volum de Serieri atît prin analiza amănunțită, cît și prin eleganța binecunoscută a stilului domniei-sale.

— Cînd sperați să apară cartea?

— Aș putea răspunde că nu mă gîndesc la date, dar vă mărturisesc că optimismul meu mă instalează în bucuria că luna mea de vacanță va fi însemnată de apariția volumului meu de Serieri.

(Mă despart de Cella Delavrancea cu imaginea acestor mini incredibile pe care le-am văzut cîntînd Chopin...)

T. MIHAILESCU ■

Solomon Marcus:

„Avem, cred, o mare poezie”

(Urmare din pagina 9)

unei înțelegeri corecte a valorilor, incapacitatea de a distinge valorile autentice de pseudovalori. Am fost consternat să aflu cum unii oameni de știință români de mare valoare, dar nu prea ieșiți în lume, se întîmplau în fața unor străini în vizită la București, care, într-o engleză perfectă, aveau totuși mult mai puțin de spus decît unii dintre cei care-i ascultau.

— Care sint consecințele unor asemenea situații?

— Pe fondul acestui tablou general, unele fenomene, care altfel ar fi neutralizate sau cel puțin marginalizate, produc efecte disproporționate: reminiscențe din perioade în care unele priorități imaginare erau proclamate, stîrnind mai degrabă ironia decît respectul; unele greșeli, o anumită grabă conducînd la afirmarea de priorități care nu rezistă la o analiză ulterioară; neîncrederea că un om pe care-l cunoști în unele detalii ale vieții sale zilnice poate fi un om ieșit din comun; învidia profesională, de breaslă („să moară capra vecinului”) etc.

— Cît privește obligația — de care vorbeam adineaori — a unei mai intense comunicări cu lumea, cum o vedeți, mai concret?

— Desigur, în ultimele decenii s-au intensificat legăturile noastre cu lumea, dar aceasta nu s-a întîmplat pe măsura cerințelor. Participăm insuficient la manifestări științifice internaționale (unii colegi ai mei, matematicieni valoroși aflați în al cincilea deceniu al vieții lor, nu au

trecut încă niciodată granița), iar revistele noastre științifice în limbi internaționale nu au stabilitatea, amplexarea și răspîndirea pe care le merită. Un articol de la „Revue roumaine de mathématiques pures et appliquées” așteaptă trei ani pînă apare. Sintem, de asemenea, deficienți în ceea ce privește informarea științifică. Numeroase monografii, tratate și periodice importante de specialitate nu ajung în bibliotecile noastre, iar cele ale noastre nu ajung peste tot unde ar putea interesa.

— Alături de protochronism, dv. ați propus și o altă noțiune, proprie — „anticronism” —, desenînd un alt gen de prioritate. Din acest punct de vedere românii s-ar face cunoscuți nu numai prin formularea unor probleme noi, ci și prin punerea în discuție a unor probleme sau teze ce contrazic flagrant opiniile consacrate. Cum argumentați aceasta?

— Există descoperiri, rezultate care răspund așteptărilor, așa cum așteptăm ca un fruct copt să cadă din pom. Există altele care, dimpotrivă, sint considerate, la apariție, neverosimile, chiar absurde. De acest al doilea tip sint rezultatele unor mari matematicieni români ca Spiru Haret (în problema celor n corpuri), Dimitrie Pompeiu (în problema singularității funcțiilor analitice), și poate cele ale lui Simion Stoilov (în problema caracterizării topologice a funcțiilor analitice). Aceste rezultate contraziceau, la apariție, opinia științifică a epocii. Desigur, astfel de rezultate se impun mai greu, deoarece rezistența este mai mare.

— Revenînd la profesorul Solomon Marcus și la teoria „poeticii matematice” — care și ea contrazice, nu-i așa?, niste opinii constituite — remarcăm că, deși aplaudată de mulți, această teorie se men-

ține într-un con de umbră. Nu se vorbește despre ea — cel puțin așa ni se pare nouă — pe măsura însemnătății pe care o are. De fapt, cine sint adversarii ei? Nu cumva criticii literari, cu care n-ați găsit încă premisele unui dialog?

— Nu au fost, într-adevăr, numai a-plauze. Nici nu mi-ar fi plăcut acest lucru. Au fost atît de multe reacții polemice la adresa „poeticii matematice”, încît mi-ar trebui o carte pentru a le răspunde. Trebuie însă să precizez că reacțiile cele mai multe la activitatea noastră s-au produs nu în publicațiile care se adresează marelui public, ci în cele de specialitate (dintre cele românești, în mod special periodicele de lingvistică și cele de matematică). Desigur, un dialog mai intens cu critica literară curentă, cu istoria literară, cu estetica și teoria artei ar fi binevenit.

— Deci dv. ați saluta un astfel de dialog. Dar critica? Credeți că ea l-ar primi cu un interes identic?

— Critica literară este un factor de îndrumare a publicului cititor, în timp ce „poetica matematică” se adresează unui număr restrîns de specialiști. Așa se face că jargonul poeticii matematice nu convine criticii literare. Apoi, critica literară este preocupată de elaborarea unei judecăți de valoare, preocupare marginală pentru poetica matematică. Treptat însă aceste diferențe se vor estompa, deoarece și matematica se „democratizează”, iar critica devine și ea preocupată de structura operei. Problema este, desigur, complexă, n-o putem epuiza într-o discuție. Este interesant, poate, de observat că elevii și studenții trec ușor peste prejudecăți și folosesc cu plăcere instrumentul matematic în analiza operelor literare, după cum se poate vedea în revistele unor

licee și la sesiunile științifice ale elevilor și studenților.

— Cele ce spuneți ne hotărăsc la o întrebare cu care, poate, ar fi trebuit să începem discuția noastră, dar care ni se pare și mai oportună acum, după ce ați atins niște raporturi ale teoriei dv. cu critica literară. Ce ne poate spune „poetica matematică” despre misterul operei de artă? Ce ne poate spune ea nou, adică diferit de critica literară, de instrumentele tradiționale de definire a frumuseții?

— Misterul operei de artă este ca și cerul; nu o realitate în sine, ci un simplu efect de privire. Pentru a mă folosi de o metaforă cunoscută, aș spune că atîtușdinele au variat, în această privință, în două direcții: unele au asimilat poezia cu o piersică, altele cu o ceapă. În prima versiune, posibilitățile analizei sint limitate, deoarece după un număr finit de pași se ajunge la simburile misterios și inexpugnabil al poeziei. În a doua versiune, acest simbur pur și simplu nu există, fiind numai modul în care ne apar acele foi (straturi) interioare ale cepei la care nu am ajuns încă. Această „ceapă” trebuie, desigur, să fie închipuită cu o înfinitate de foi. Foile pe care le îndepărtăm sint totdeauna în număr finit, cele rămase — o înfinitate. Posibilitățile analizei sint deci nelimitate, dar, în același timp, ceea ce rămîne neexplicat aparține infinitului.

— Dar ce face critica, ce spune ea, în fața simburilor misterios și inexpugnabil de care vorbeam?

— Există o atitudine critică de simplă extaziere în fața simburilor impenetrabil al poeziei. Această atitudine este chiar teoretizată, argumentîndu-se că rolul criticii este nu de a risipi, ci de a mări mis-

FILM

Un echipaj pentru Singapore

După ce mai multe filme anterioare parcă voiau să ne convingă de faptul că în această lume nimic nu e mai greu decât să faci film, Nicu Stan vine și afirmă contrariul în aceeași manieră cu care un jucător englez din prima ligă lansează o pasă de 50 de metri lăsând impresia că nimic nu e mai ușor în fotbal. Debutând ca regizor, fostul operator Nicu Stan se simte în film, ca să folosim o expresie de la vest de Singapore, ca pește în apă. Este dezinvolt, sigur pe sine și pe arta sa, ferit de dobinărea unei alte libertăți. Primul său film trăiește însăși starea de fertilitate artistică ce l-a inspirat. Întors dintr-o călătorie pe ocean, povestește totul scriitorului Ioan Grigorescu. Scriitor și călător care știe să vadă, rezonază sub impulsurile emoției comune. O întâlnire rară și fericită și arta celebrăzării întâlnirilor sale de excepție. A nu se înțelege că este vorba aici de un film așa-numit de artă. Este un film frumos, curat, adevărat, bine ritmat. O povestea frumoasă despre un bărbat înfrunt nedrept și cam perfid de viață, foarte aproape de a fi înfrânt a doua oară de aceeași viață care față de învinșii săi rar nutrește vreo compasiune. Cine are predispoziție pentru plin ar de ce plinge, buna dispoziție are la rându-i din ce se nutrește, într-o combinație farmaceutică numită sobrietate și bun-gust.

Sigur, sfârșitul pare expedit. Secundul comandantului Ionescu dovedise nu numai suficiență, ci și tare morale, tare ce nu pot fi eradicat prin exemplul personal. Dar, mă rog, o minte mai analitică ar găsi și aici interpretări de psihologie diverse. N-am înțeles privirea complice dintre secretarul de partid și comandant în momentul sosirii telegramelor care confirmă numirea secundului în postul de comandant. Creează confuzie. Prea par că știu ei ce știu și ei suficient că știu ei pentru ca noi spectatori să fim liniștiți, că adică e bine așa cum e.

Nu e bine. În film avem dreptul să știm ce și cum. În sfârșit, poate m-am înșelat eu. Vă rog pe dumneavoastră, cei ce n-ați văzut încă filmul, să urmăriți cu atenție această secvență, când îl veți vedea. Plecarea comandantului înaintea terminării călătoriei mi se pare însă a fi observația psihologică cea mai reușită. Nu mai avea ce căuta acolo. El nu plecase într-o călătorie oarecare, nu dorul de mare îl împinsese spre ea de data aceasta, sau nu numai dorul de mare. Ci nevoia de a se verifica. Greșise la naufragiu? Nu greșise?... Avea dreptul să supraviețuiască?... Mai putea sau nu mai putea? Doar nu aceasta fusese toată viața lui... Și aflase, iar pentru ce aflase nu putea fi nici trist, nici vesel.

Sau și trist, și vesel.

Un lucru ciudat: ceea ce, dramaturgie, este în-deobște greșit și dovedește neîndeminare, aceea de a lăsa enigme nedezlegate, aici devin calități. Faptul că nu știm cine l-a pirit până la urmă pe timonier sau cine a pus bilele în cabina comandantului nu deranjează. Dimpotrivă: întinde un fir la dispoziția spectatorului, pe care acesta îl poate depăna pentru a umple narațiunea cu propria sa imaginație și experiență.

Sint curios să știu cum va arăta al doilea film al lui Nicu Stan. Ceea ce e sigur e că la al treilea va fi înconfundabil. Și așa mai lansa o presupunere: însuși experimentatul Ioan Grigorescu va gândi altfel următorul film. Oricum, în Nicu Stan și-a găsit interpretul cinematografic probabil de mult dorit.

Echipa de actori — fără excepție, excelentă: Mariana Mihut, Gheorghe Cozorici, Florin Zamfirescu, Victor Rebengiuc, Radu Gheorghe, Ion Besoiu, Gheorghe Visu, Ștefan Sileanu, Radu Panamarenco, Jean Constantin, Dumitru Palade, Iancu Lucian.

NICOLAE CRISTACHE

terul poeziei. Nu știu cum putem măsura misterul, pentru a stabili dacă ei s-a mărit; cred că problema este nu de a-l mări, ci de a-l modifica, convertind mereu noi și noi elemente din zona inefabilului în aceea a explicabilului. Aceasta este strategia „poeticii matematice“.

— Dar oare numai a ei?

— Într-adevăr, de la Aristot încoace poetica a urmat acest drum, la care s-a asociat o parte a criticii de artă. Un singur exemplu: cartea lui William Hogarth (secolul al XVIII-lea) *Analiza frumosului*, tradusă de Theodor Redlow (Editura Meridian, 1981). Strategia piericii ascunde de multe ori o lene a spiritului, trăind din mărirea confuziei dintre mister și ignoranță. „Poetica matematică“ își propune, dimpotrivă, să reducă această confuzie.

— În această perspectivă — cea a înlocuirii marelui Mister prin multe mistere ale poeziei — ce idei și ce rezultate ne oferă, până la urmă, „poetica matematică“?

— Notăți, vă rog, câteva exemple: 1) Semantica poetică este de natură continuă și topologică (în opoziție cu semantica științifică, de natură discretă și metrică). Natura ei continuă are două surse, una imanentă operei, cealaltă situată în procesul de receptare. 2) Distorsiunile sintactice argeziene se definesc, în mare măsură, prin încălcarea citorva restricțiilor fundamentale, de tipul proiectivității sintactice (o secvență este proiectivă dacă din faptul că un termen a al ei este subordonat unui alt termen b rezultă că orice termen intermediar este subordonat lui b). 3) Poetica eminesciană se află sub a unei analogii informaționale al principiului al doilea al termodinamicii.

4) Studiul probabilist-informațional al structurilor prozodice a transat în favoarea lui Ibrăileanu dispută privind capacitatea unor metri de a adera în mod inegal la diferite stări sufletești. Și mai notăți, vă rog, un exemplu. Înainte de discuția noastră, tocmai citeam poezia pe care Adrian Păunescu i-a dedicat-o lui Marin Preda în „România liberă“. Sub impresia proaspătă a lecturii, mi se pare de-a dreptul misterios faptul că în această frumoasă poezie cuvântul *dumneata* dobindește o căldură pe care nu o are în vorbirea obișnuită, unde acest mod de adresare are chiar o nuanță neutră sau peiorativă. Este probabil însă că acest mister se va reduce la o analiză ulterioară.

— În concluzie?...

— Cine nu simte poezia, nu are ce căuta în „poetica matematică“.

— Deși — cum ne-ați lăsat să înțelegem — „poetica matematică“ poate doar explica, nu și valoriza, v-am ruga totuși să ne înfățișați — din unghiul creatorului de teorie care sintetiză — opinia dv. asupra literaturii române de azi. Ați început cu Adrian Păunescu, să continuăm...

— Realizările literare cele mai importante, de la noi, sint, cred, cele din domeniul poeziei. A devenit o tradiție să se spună că poezia se traduce greu. Cred însă că acest lucru începe să nu mai fie adevărat. O bună parte din poezia valoroasă a ultimelor generații conținea mai degrabă prin ceea ce spune decât prin modul în care o spune. Unele prejudecăți adânci privind limbajul poetic sint puse sub semnul întrebării. Creația lui Nichita Stănescu și, în mod special, ultimul său volum, *Respirări*, sint o dovadă strălucită în acest sens. Avem, cred, o mare poe-

CAP LIMPEDE

PELICULE PE... PARTEA CAROSABILĂ A VIEȚII

Gala filmelor de scurt metraj pe teme de circulație, organizată de curând la Casa de cultură a studenților din București, a constituit o revelație. Am vizionat 8 pelicule dintre care cele mai multe bine structurate și elaborate dramaturgic, atent lucrate în plan estetic și tehnic. Fie că e vorba de traversarea obligatorie, civilizată, prin locurile marcate, de circulația extrem de prudentă pe timp de ploaie, de ceață, de ninsoare sau de furtună dezlănțuită, fie că e vorba de necesitatea îngrijirii și verificării permanente a stării pneurilor, de pildă, care pot produce accidente catastrofale, de urmările îngrozitoare ale conducerii autovehiculelor în stare de ebrietate, de tragediile provocate de o neatenție etc., filmele vizionate sint rodul unei activități de înaltă răspundere umană și de serioasă profesionalism.

E impresionantă, într-adevăr, activitatea această uriașă, concertată atât de atent, pe toate lungimile de undă, pe toate canalele de circulație a informației și de legătură cu opinia publică, a organelor de miliție pentru a dirija traficul de aproape dar și de la distanță, în flux normal, rațional, echilibrat, fără excese, fără inconștiență, fără abdicări de la lege, respect și bun simț, cu atenție acută și în permanență stare de veghe, făcând apel la conștiința cetățenilor, fie că se află la volan fie că rămân pietoni.

Filmele *Zebra*, *Circulația pe timp de ploaie*, *Sistemul de rulare*, *Remușcări pentru o viață*, și parțial *Sub semnul tragice al vitezei* sau *180 zile pe patul spitalului*, comandate de către Inspectoratul General al Miliției, ADAS, A.C.R., M.A.I.A., nu pot lăsa indiferenți pe spectatori; dimpotrivă, îi implică, îi pun pe gânduri și îi învață. Îi învață chiar să... trăiască. De aceea, e binevenită propunerea ca astfel de filme de calitate să fie programate mai des, în completarea filmelor artistice de lung metraj. Scopul lor profund umanitar e atins din plin și ne bucură să auzim că procentul mortalității prin accidente de circulație a scăzut vertiginos în ultimii ani. Pentru că, de pildă, filmele vizionate, realizate între alții de Mihai Dimitriu, Emerick Szekler, Constantin Vaeni sau Horvat, avind drept consultanți, printre alții, pe maiorul Ion Serbănescu, pe colonelul Gheorghe Ene sau pe locotenentul Ion Soricică, au o profundă rezonanță la nivelul oamenilor de rând, readuc în atenția lor prețul clipei,

prețul unui gest, prețul unei neatenții pe partea carosabilă a vieții. (Adrian Dohotaru) **EMIGRANȚII LA AUSTRALIA**

„Western Australia“, romanul lui Bojin Pavlovski, recent apărut în românește, e un curios best-seller, cu o carieră internațională impozantă. Autorul e, dealtfel, printre cei mai însemnați prozatori macedoneni contemporani, a făcut succes cu „Miladin din China“ și „Dava“ (alte două producții remarcabile), a apărut în câteva limbi străine, e un adevărat romancier de notorietate europeană. Ce este insolit în „Western Australia“? Mai întâi, materia, apoi optica propriu-zisă literară. Bojin Pavlovski a găsit în biografiile emigranților macedoneni din Australia o substanță estetică deosebită, valabilă pentru un roman brutal de moravuri și de caracter, o temă, în fond, mai rară în proza europeană de azi, curentă mai degrabă în aceea americană, unde fenomenul e la îndemână. Apoi, spre a fixa materia estetică, el a revizuit tehnica romanească, a resuscitat mijloacele naturaliste, chiar dacă „inactuale“, le-a dat energie în raport cu umanitatea instinctuală pe care a izolat-o.

Sintem în Australia contemporană, într-un mediu de emigranți multinaționali, în majoritate oameni săraci și trudiți, cițiva îmbogățiți peste noapte și dezumanizați din pricina maniei malditive a acumulării financiare.

Ceea ce a descris prozatorul a descris cu realism fotografic, brutal, naturalist cu o excelentă intuiție a simțurilor instinctuale. Mai mult decât conținutul propriu-zis e în „Western Australia“ o catagrafie a psihologiilor decăzute, o radiografie a alienării. Bojin Pavlovski a pictat în culori violente și acute psihologia debusolată, a descris perfect „orașele“ consumiste ale viciului, mecanica iluziei cu tot ce înseamnă acesta. În sfârșit, sociologia acestui infern al „apatizilor“ este schițată cu o mină de remarcabil analist: teroarea maldiei, spaima de ierarhie, obsesia familiei pierdute interpretate ca paradis originar de unde omul s-a prăbușit; toate acestea conțin o materie epică remarcabilă și insolită pe care prozatorul a înălțat-o la un grad superior, liric ca și Céline. „Western Australia“, de Bojin Pavlovski, un roman excelent tradus de Dumitru M. Ion și Carolina Ilica, este o insolită expresie a naturalismului modern, trecut prin proza alienării și a „bidonville“-urilor. (Artur Silvestri).

TEATRU

Macbeth sau Macbett

Într-un decor sumbru, de paragină, troznind din încheieturi de lemn putred, amintind un coteț, un amvon, un meterez, un palat, cu sfărâmaturi care scrișnesc sub pași, printre-o lumină piezișă, spectrală, se petrece tragedia însinguratei ascensiuni la putere a doi oameni: Macbeth și Lady Macbeth. Decor complicat, ostentativ, neplăcut la vedere dar pină la urmă acceptat de spectator cu resemnare. Purind costume care reclamă un ev mediu îndepărtat sau atmosfera halucinantă a unui bar subteran, veșminte uneori grele, somptuoase, cu străluciri bizare de bijuterii, cu zale, platoșe, coifuri care amintesc stampe japoneze, sau gravuri de pe vremea primelor tiparnițe, și chiar uniforme militare apropiate de cele zdrențuite în ultimele conflagrații, eroii pun în scenă, cu singe rece, cu spaimă sau cu hohote de ris demonice, în șoaptă sau strigind, istoria unei dictaturi abisale. Eliminind din textul lui Shakespeare mare parte din poezia sa, Mihai Măniutiu, regizorul spectacolului, demon-tează bomba cu explozie întirziată a efectelor unor crime impuse de ambiție, vanitate și sete de absolut, denunță perpetuarea crimei chiar prin actul de salubritate dar și de răzbunare care urmează, transformind scena într-o hecatombă.

Mihai Măniutiu nu vrea să lase nici o rază de speranță, spectatorilor, în triumful rațiunii împotriva ororii și abdicării de la condiția umană, ci atrage atenția tocmai asupra faptului că, adeseori, istoria nu repară, nu aduce compensații; dimpotrivă, amplifică delirul crimei și al voluptății născute din prerogativele puterii. Pentru că prin înfringerea lui Macbeth, învingătorul Malcolm, în locul unei respirații de ușurare și a întoarcerii la lumină, amenință cu o epocă în care crima va lua forme mult mai perverse.

Răsturnind finalul adevărat al piesei, punind în gura lui Malcolm, învingătorul aparent fragil, aparent abulic, o replică strategică dar nu nocivă pe care Shakespeare o așezase în altă parte, deturând complet sensul personajului, regizorul a ridicat spectacolul la nivelul unui eseu cutremurător despre destinul puterii care putrezește prin crimă. Până la acest final care înalță reprezentarea în sfera experimentului posibil și acceptabil, spectacolul e construit auster, uneori confuz din pricina tăieturilor masive în text, alteori greoi și complicat în mișcarea personajelor prin scenă, împiedicate în decor. Eseul semnat de Mihai Măniutiu după piesa lui Shakespeare e plin de atmosfera celui alt Macbett (observați schimbarea de literă) scris de Eugen Ionescu, unde eroul, ajuns la putere prin crimă, e eliminat de altul, la fel de odios, semn că istoria se repetă ciclic.

Spectacolul de pe scena Teatrului Național din Cluj-Napoca e un eveniment mai ales din acest punct, livresc, de vedere. Punct de vedere demonstrat, ostentativ, de regie. Macbeth e un spectacol de regizor. Distribuția însă e inegală. Anton Tauff în Macbeth e de cele mai multe ori în rol, profund, inteligent implicat în concepția regizorului, jucind cu o detașare uneori verosimilă, alteori falsă, exterioră. Melania Ursu, în Lady Macbeth, dă strălucire unei regine senzuale și schizofrenice. Acest cuplu de actori construiește momente memorabile dar și pindite citeodată de joc „tehnic“, de sechele manieriste (vezi acele continue hohote gilgite și false de ris care parcă vor să acopere momentele în care regizorul n-a mai avut idei sau actorii nu le-au știut recepta). Tudorel Fillimon e în acest spectacol o prezență în mare parte neplăcută pentru că vine din altă piesă, dintr-o comedie ridicolă, ca să ne surprindă în final prin metamorfoza subită declanșată a personajului său (Malcolm) care din imbecil și curtezan (în viziunea regizorului) devine un dictator mai sinistru decât precedentul. Discursul său din final atinge paroxismul: e declarația de război a unui nebul sinistru făcută întregii umanității. În rest, actori inegali, neantrenați în spectacole care pun asemenea probleme de concepție.

Îi aplaudăm totuși pe Constantin Adamovici, Marin D. Aurelian, Ion Tudorică, Bucur Stan, cu gîndul, de asemenea, la alți actori de înaltă ținută profesională ai Teatrului Național din Cluj-Napoca nedistribuiți în acest spectacol.

Cu mai multă grijă pentru detalii, simplificînd decorul, miza în scenă și unele efecte grotesti, Mihai Măniutiu, regizor de mare cultură și talent, ar fi realizat un spectacol antologic.

ADRIAN DOHOTARU

zie, care nu pierde prea mult prin traducere.

— O întrebare pe care voiam să v-o punem încă de cînd ne-ați vorbit despre cartea dv. „Din gîndirea matematică românească“, lucrare în care, prezentînd o suită de matematicieni dintre cei mai mari, surprindeți niște trăsături de școală ale gîndirii matematice din țara noastră. Credeți că matematica — atît de universală și de abstractă — are și un specific național?

— Problematica matematicii este influențată de gradul de dezvoltare socială. De exemplu, faptul că industria noastră s-a dezvoltat cu întirziere a provocat o întirziere corespunzătoare în dezvoltarea matematicilor aplicate. Prin compensație, am dezvoltat mai mult matematica teoretică. Există apoi anumite tradiții care se creează în procesul de dezvoltare a științei. Faptul că primii noștri matematicieni și-au făcut doctoratul cu precădere în Franța, într-o perioadă de mare avînt al analizei matematice, a determinat o preocupare corespunzătoare la noi în țară, preocupare care a dat naștere unei tradiții românești de cercetare în acest domeniu.

— Dar matematica nu înseamnă — dv. o știți mai bine decît noi — numai o a-

numită problematică, ci și un anumit tip de gîndire.

— Gîndirea matematică prezintă diferite aspecte: ea poate fi analogică, deductivă, probabilistă, combinatorie, generalizatoare, algoritmică și așa mai departe. Sint firea și temperamentul unui popor mai apropiate de unele din aceste tipuri decît de altele? Greu de dat un răspuns general. Dacă însă ne referim la cazuri particulare, problema începe să se elucideze. De exemplu, ar fi greu de contestat faptul că în creația unor Dimitrie Pompeiu și Octav Onicescu, în stilul lor (cîci matematica pune și ea probleme de stil, după cum observa Dan Barbilian), un rol fundamental îl are analogia mai degrabă decît algoritmul; iar în universalitatea lui Onicescu se regăsește ceva din univers-preocupărilor matematice ale profesorului său — de o altă natură — a gîndirii lui Iorga; după cum interesul acad. Onicescu pentru problemele universului trimite, într-un fel, la creația eminesciană. Putem de aici să desprindem o paradigmă culturală a Moldovei de Nord, cuprînzînd personalități atît de variate ca Eminescu, Iorga, Enescu, Pompeiu și Onicescu? În acest sens, rămîne încă să reflectăm.

flacăra

PENTRU MÎNTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Ei, tinerii Luminii, Luptei și Libertății cîntă astfel, pentru că astfel simt și gîndesc: „SÎNTEM, DE E NEVOIE, UN LANȚ DE MUNȚI CARPAȚI“

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar la Medgidia

„Miorița” — Festivalul vrincean al artelor

Ajuns la a doua ediție — prima a avut loc în urmă cu doi ani — Festivalul artelor „Miorița” a debutat recent la Focșani. La ora cînd apar aceste rânduri, el e în plină desfășurare. Proiect ambițios, emanînd din preocuparea deosebită a Biroului Comitetului județean Vrancea al P.C.R. de a amplifica continuu viața spirituală a municipiului de pe Milcov, cum și a altor localități ale județului, acest festival a intrat, cum s-ar spune, pe usa din față a manifestărilor educative și artistice ale primăverii culturale românești. Festivalul a început cu un simpozion organizat, la Focșani, pe tema „Cultura contemporană românească”, la care și-au adus contribuția Edgar Papu, Virgil Cândea și Valentin Silvestru; un dialog pe probleme de cultură și civilizație l-a avut, la Adjud, prof. Alexandru Tănase. Un mare număr de specialiști specializați în probleme ale agriculturii, din Capitală, dar și de la alte gazete din țară, a participat la un simpozion privind sarcinile presei și ale slujitorilor ei în noua revoluție agrară. Florian Georgescu, directorul Muzeului de istorie a României, și folcloristul Tancrède Bănteanu au efectuat un larg schimb de opinii cu specialiștii Complexului județean muzeal în problema valorificării patrimoniului cultural național. Paleta de activități artistice ale primei săptămîni a festivalului a înclus un spectacol muzical-congrafic realizat de cadrele didactice ale Școlii nr. 9 Focșani. O strălucire deosebită au adus-o festivalului corul de cameră „Madrigal”, condus de Marin Constantin și Orchestra radio, condusă de Iosif Conta.

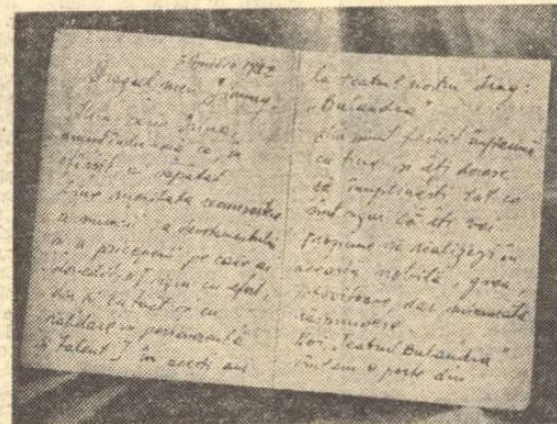
În programul acestei ediții și-a găsit loc, în mod distinct, un ciclu de acțiuni politico-educative de anvergură, intitulat „Partidul Ceaușescu, România — e tot ce avem mai scump pe lume”, desfășurat în toate localitățile județului.

De menționat, de asemenea, între alte manifestări ale festivalului, prima conferință națională a cenaclurilor literare, sub egida Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Uniunii scriitorilor și a Comitetului județean de cultură și educație socialistă, apoi o serie de spectacole și expoziții în cadrul etapei de masă a Festivalului național „Cîntarea României”. Ca și la prima ediție, încheierea manifestărilor festivalului o face Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, care va poposi la Birsești, acolo unde, cu mai bine de cinci secole în urmă, a întâlnit-o domnul Ștefan pe Vrîncoala...

Cine vine în aceste zile pe meleagurile înfiorătoare ale Vrancei își poate oferi, deci, un răgaz cultural, o bucurie pentru suflet.

AL. CRIHANĂ

Scrisoare cu dor de-acasă

Dragul meu Jimmy,
Mi-a scris Irina că, în sfîrșit, ai căpătat binemeritata recunoaștere a muncii, a devotamentului și a priceperii pe care ai dovedit-o (sigur, cu efort, dar și cu tact și cu răbdare și perseverență și talent) în acești ani la teatrul nostru drag: Bulandra.

Mă simt fericit împreună cu tine și-ți doresc să împlinești tot ce sînt sigur că îți vei propune să realizezi în această nobilă, grea, istovitoare, dar minunată răspundere.

Noi, „Teatrul Bulandra”, sîntem o parte din gîndirea românească. Cu cît sîntem mai buni în arta noastră, mai adevărați, mai adînci în înțelegerea și în cercetarea prezentului, cu atît mai puternică va fi veriga ce o reprezentăm între ce a fost și ce va fi cultura noastră.

Izbitund, o vei face — nu pentru tine — ci pentru mii și mii de oameni. Sînt sigur că vei izbuti!

Cu dragoste,
LIVIU CIULEI
Mîneapolis, 5 aprilie 1982

N.R. Publicăm — reproducînd-o din arhivierul Teatrului Bulandra, unde este arhivată — această scrisoare deschisă către noul director al Teatrului Bulandra amintind, dacă mai e nevoie, că, în urmă cu cîteva ani, această funcție de mare răspundere a fost onorată de Liviu Ciulei. Dar scrisoarea marelui regizor român (care se pregătește să revină în țară în vederea montării unui spectacol) are și semnificația unei profesii de credință privind rolul unui teatru de vîloarea celui de pe bulevardul Șchitu Măgureanu sau din Grădina Ioanei, în cultura românească. (A.D.).

„Clipa” lui Dinu Săraru la Zürich

Acum aproximativ opt ani, la insistențele redactorului-șef al revistei noastre, Dinu Săraru a

fost somat, în numele propriului său talent, să-și astearnă pe hîrtie sumedenia de gînduri, personaje, întâmplări, inclusiv sentimente, cu a căror relatare orală urmăsea, de-o bună bucată de vreme, întreaga lume a scriitorilor. Astfel a apărut în paginile revistei noastre, romanul-folieton *Niste țărani*, roman care avea să cunoască un veritabil succes de public, o adunare cinematografică și una teatrală.

Acestul prim roman l-a urmat, la scurtă vreme, un alt mare succes. *Clipa*, roman care, alăturîndu-se altor importante reușite ale genului, a determinat critica literară să considere că literatura noastră cunoaște în ultimii 10 ani o adevărată renaștere a prozei.

Și iată, ea o validare a acestui fericit diagnostic formulat de criticii literari. *Clipa* a apărut, în aceste zile, în limba germană, la editura Unionsverlag din Zürich (Elveția), editura a cărei carte se difuzează nu numai în Elveția, ci și în Austria și R.F.G.

Acest splendid succes al literaturii române contemporane și, totodată, o bucurie a întregii noastre culturi, este, în același timp, un triumf al tuturor cititorilor români ce au validat primii frumusețea *Clipei*, frumusețea sa estetică și morală și, deopotrivă, marelui talent al scriitorului Dinu Săraru. Alăturîndu-ne lor, am putea încheia, pe măsura entuziasmului nostru, cu afirmația că ne vine să învălăm șormana pentru a-l reciti pe Dinu Săraru și în această nouă versiune! (Regina Vărcii).

Contemporanii mei

Empedocle

Tatăl lui Fănuș Neagu, nea Vasile (odihnească-se-n pace), sergent (fost), dacă nu mă înșel, în armata română, cînd îl vedea pe Constantin Toiu zvîcnind în picioare și saluta cu mina dusă în dreptul unui chipu imaginat, articlînd ostășește:

— Să trăiți, domnule sublocotenent! și bine-ați venit în casa noastră.

I-a fost, după cîte am aflat, subordonat, adică mai mic în grad, și, la vîrsta senectuții, țărînuș curat din cîmpia Bărăganului înțelegea să-și respecte „superiorul”.

Am pomenit acest amănunt fiindcă, astă-vară, la mare, eu care n-am umor decît iarna, după evenimentele ce mi l-au scris drept „șef”, adică secretar al Asociației scriitorilor din București, bîntuit de cinism gratuit, l-am apasat erou două-trei săptămîni spunîndu-i cu prefăcută umilință: „Să trăiți, tovarășe șef!”.

Costi (asa-l zic prietenii) a răbdut cît a răbdut și într-o bună zi m-a întrebat cîm și cu o malicie reținută: „ce grad ai?”.

I-am răspuns atunci, și jur că e adevărat, soldat neinstruit, înapt timp de pace, combatant timp de război!

În urmă cu cîteva ani, deci înainte de vara lui '81, după ce a publicat romanul „Galeria cu viață sălbatică” (1976) și după ce i-am citit cartea, într-o singură noapte, cu suflul la gură și invidie pozitivă, a doua zi, cred că spre seară, i-am dat un telefon:

— Aho, cu maestrul Constantin Toiu!

— (mică pauză ezitantă, apoi) „La telefon!”

Și cu vocea mea de candidat la popie, scoală de popi adică, l-am „recitat” la receptor un fragment al cărții de-o frumusețe tulburătoare.

N-am premeditat gestul, n-aveam nici un interes și numai starea inimii mele tulburate m-a îndemnat să-l emoționez prin intermediul receptorului.

A fost emoționat și m-a întrebat cine sînt. După un mic joc verbal, „un admirator”, „un anonim” etc., mi-am declinat numele.

Multă vreme (ce expresie!) relațiile noastre au fost ultra-cordiale. Am meditat chiar un coș „înt, minor dealșel, între el și un prieten comun (eu fiind „mediator” de meserie) și mărturisesc, cu riscul de-a fi acuzat de camelonism, că-mi placea și-mi place încă acest bărbat frumos, cu chipul de actor blazat, care a avut răbdarea de a-și păstra Marele As al talentului său, introducîndu-l în capul chiniei regale și cerînd numai „potul”.

N-a plusat!

Gloria lui fulgerătoare, deși tirzie, ni l-a îndepărtat, nu numai mie, (din a cui vînd), și-mi pare rău, pentru că eu am cultul prieteniei, deși, uneori, limba-mi (bat-o vina) mi-o ia înaintea inimii.

Seriu aceste rînduri de la Arad. Sînt acasă la mama, care, așteptîndu-mă, a săpat grădina și mi-a spălat cămășile, purtate în vremea cînd eram belfer la Siria.

Nu vorbim nimic de-aproape două ceasuri.

— No, zi mamă...

— Mîrcea meu drag, dreptu-i că nu mai ești unde erai?...

Tac... se scutură vîșniul și petelele lui se leagănă plutind, gata să mă încadrîntesc...

Înainte de a renunța la un gînd, îl mărturisesc pentru cel care sînt sigur că-l va înțelege foarte bine:

Un mare scriitor a tradus în românește un dicțon latin, sfîrșindu-și opera, ultima sa carte: „Fără prietenie, viața este nulă”.

Aștept prietelul unui telefon ce-l voi da, determinat de emoție, dar nu voi putea fi vreo dată pentru cel ce mă caută azi „Insoțitorul” de nădejde. Din păcate...

E sigur că singurătatea prozatorului îl face să semene cu Empedocle...

Arad, 17 mai, 1982

MIRCEA MICU

la Cobadina

și la Mangalia

Constanța: cei ce au răst la spectacol...

...Și cei ce au rămas în afara sălii consolați de făgăduința revenirii cenaclului pe litoral în perioada 20 iulie — 21 august

MULȚUMIM, CONSTANȚA!

Furtuna care anunță uraganul

Promisiunea pe care Adrian Păunescu a făcut-o de a reveni cu Căminul în mai la Constanța a fost îndeplinită. Marti, 11 mai 1982, în Sala sporturilor din Constanța, la orele 18 fix, a început un maraton incredibil al acestei trupe aflate acum la opoziția succeselor sale. Căminul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, găsește sala arhiplină, și mii de oameni afară, căutând o șansă de a intra. Cite spectacole ar trebui ca să-i mulțumim pe oamenii din județul Constanța? Întrebă A. P. Cîrca 90-100, îi răspunde tovarășul Gheorghe Andronic, șeful Secției propagandă de la Comitetul județean de partid Constanța, și-l confirmă Gavrilă Florea, secretar al Comitetului județean Constanța al U.T.C.

Premieră absolută: Zurgălăul pe versuri de Nicolae Labiș, în varianta muzicală și în interpretarea Mihaelei Popescu din Suceava, în timp ce oamenii din sală intră pînă sub scenă. Succes mare. Se cere mutarea stațiilor lingă pereți, pentru eliberarea unor noi spații și pentru ca toată lumea să vadă scena. Se găsește soluția. În acest timp grupul satiric „Mesaj”, aflat în plină ascensiune în gustul tinerilor, realizează „Duelul de-a lungul vremurilor”. O bucovineancă, Mihaela Popescu, cîntă cu succes nesfîrșit „Dodă, dodă, cîntec bănațean, din repertoriul Mariei Tănase, aici, în Dobrogea.”

Din nou o premieră: Ion Hagiu, învățător din Zăbala — Covasna, la Constanța. Căciula sa înlănuie pe cei din sală ca pe niște munți într-un arc carpat. Se mai găsește încă locuri și pentru cîteva sute dintre mii de afară. Interesantă psihologia celor care stau pe jos. Nici o prejudecată și totuși cîtă capacitate de reculegere în momentele de emoție artistică pură. Ion Hagiu cu un cîntec de creșcători de animale, „Bir oia! la poiană / Să culegem buruiănă, un cîntec care parcă e scris acum să acopere o necesitate și o indicație de ultimă oră. Dar e un cîntec vechi, păstrat și reîmprospătat. Cîțiva tineri din sală sesizează că unul dintre cei prezenți e puțin abtîguit. I se atrage atenția celui care stărea lui de spirit trebuie să fie conformă cu a tuturor. Băiatul se trezește ca prin minune. Urmează un moment de curiozitate redescoperire a rădăcinilor: Cristian Ionescu cîntă „Părintească dimandare în dialect aromân. A. P. consideră necesar să vorbească aici, acum, despre necesitatea reînviării multora dintre cuvintele moștenite de la strămoșii noștri și rămase undeva, în periferia memoriei. Cîntecul aromân acoperă sala care-l ascultă cu evlavie: Blăstîmare s'abî-n casă / Cel ce limba lui o lasă”. Limba română, zice A. P., este mult mai bogată decît au sintetizat-o grăbit unii lingviști de după război. Cu cîtă plăcere reascultă tinerii cuvinte pe care praful n-are voie să se așternă. Și, deodată, punțile cîntecului se deschid. Formația Continental cîntă în limba sîrbă, în limba arabă, în limba ebraică, în limba greacă, în limba engleză. Cîntăm cîtecile lumii aici, la țărnițele Mării Negre, care este una din porțile noastre spre univers. Sala cîntă, sala dansează, sala este ca o reuniune de riuri venite din mai mulți munți ai lumii să se verse în Marea Neagră. La un moment dat, sala intră în rezonanță și ne e puțin teamă. Cîntecul de pace Salom Alehem în limba ebraică, care cere Pace! Pace! Pace tuturor! devine, în clipa în care e cîntat de întreaga sală o premisă a zguduirii sălii ca un război; și noi care știm că numai din cauza războiului se poate dărîma o sală! Talazurile sînt la ele acasă la Constanța. De data aceasta tălăzuiește o mare de oameni. Se cîntă Lucille și apoi toată lumea cîntă Trăiască România! Sus, în picioare, cu toții, cu brațele deasupra capetelor, fluturînd „Lumină, luptă, libertate!”, în vreme ce Adrian Păunescu le spune: Așa s-a cîntat și la Timișoara, și la Arad, și la Oradea, și la Cluj, și la Alba Iulia, și la Vilcea, și la Craiova și publicul aplaudă cu dragoste și cu fraternitate numele fiecărui oraș din România pe care-l evocă A. P., care aduce de aici omagii sau și publicului din Iași, Botoșani, Putna, Suceava, Tecuci, Fălticeni, Pașcani, Roman, Piatra-Neamț, Bacău, Călărași, Slobozia. Și sala cîntă „Trăiască Ceaușescu, Partidul și Poporul! Trăiască România! Trăiască Tricolorul!”. Și cu cîtă dragoste se aruncă tinerii acestia în zborul versului „Trăiască libertatea, trăiască România!” și cît de drag le e lor cîrmaciul destinului național, prin care libertatea rimează în eternitate cu România. Apoi, atmosferă calmă, de reculegere. Mihaela Giurgiu, botezată astfel acum, spre a nu mai înmulți numărul Poezilor din cîntecul și cu atît mai mult al Mihaelei Popescu, cîntă un poem de Federico Garcia Lorca. Doi băieți nu sînt prea atenți, trîncănesc în timp ce Mihaela Giurgiu cîntă. Mihaela Giurgiu este oprită din cîntec, cei doi sînt rugați să vină pe scenă și sînt invitați. Dacă sînt așa de deștepti, să recite ultima poezie pe care au citit-o în limba română. Trimiși înapoi în sală, cei doi sînt cuminți și lecția le folosește. Debutează bine grupul „Polifonic” din Constanța. Și iarăși aplauze dezîntînite pentru Arpad Domokos, pentru cîntecul său „Un gînd de An Nou, în limba sa maternă limba maghiară, și pentru Oștenii lui Tudor. Gil Ioniță cîntă „Jurămînt la Putna și Lăsați-mă să merg pe bicicletă. Și cu bucurie aflu că tinerii din sală doresc să se cînte A treia pace mondială. E tot ce ne puteam dori, ca un cîntec politic, inspirat din ideile președintelui Ceaușescu cu privire la nevoia de pace a planetei

Pămînt, să ajungă o necesitate a tineretului aflat în orele sale libere. Și cîntecul ridică sala în picioare. A. P. este solicitat să recite „Odă în metru antic de Mihai Eminescu, ceea ce el face în vreme ce Alexandru Zărnescu se pregătește, și apoi cîntă „Dor de Eminescu. A. P. recită și citeva strofe în limba engleză, în traducerea sa reamintindu-și de momentele din universitățile americane în care a tînut acum 12 ani conferințe spre a arăta tinerilor americani frumusețea poeziei române, traducind această odă nemuritoare și care nu l-a displicut nici lui Mircea Eliade. Ducu Bertzi cu ale sale, Marian Corjos cu ale sale. Și citeva cuvinte bune pentru Radioteleviziunea Română, al cărui ajutor, mai accentuat în vremea din urmă, pentru răspîndirea valorilor muzicii tinere este atît de real, incit tinerii din sală sînt puși la curent cu cele mai noi creații ale cîntărilor. Și apoi Adrian Ivanitchi: Pe lume nu ești singur cînd ai o Mare Neagră. Numărul celor din sală se înmulțește după pauză și un bilețel întreabă ce cruce poartă Adrian Păunescu la gît. Și acesta răspunde: Nu e o cruce, este chipul lui Avram Iancu, sculptat în os de un țaran, Mica, din județul Olt, care a citit că mi-ar plăcea să port la gît efigia acestui erou fără seamăn. Și de fapt aș fi fericit să vă văd și pe dumneavoastră nu purtînd tot felul de prostii de import la gît, ci chipurile de eroi ai acestui neam. În aplauzele celor prezenți, citeva zice: Numai să avem unde le găsi.

Reține în muzica tinăra Ștefan Dinu, fost component al formației „Opinia” din Iași, cu cîntecul Ori eu, ori tu, ori el, ori noi. Revenire senzațională. În această clipă, Ștefan Dinu devine membru al Căminului Flacăra, deși trebuia să fie cîntăreț și să lăse puțin timp pentru muzică, intrucit este inginer la Murfatlar. Triumfuri înregistrează Seicaru, Niculescu, „Ecoul”, Socaci. Se cîntă Decembre pe versurile lui Bacovia, muzica Nicu Alifantis de către Seicaru și Socaci. Și se cîntă frumos, cu toată sala. Revine în cîntec, după 6 ani de absență, Cătălin Condurache, student la Cluj, proaspăt laureat al festivalului „Primăvara baladelor”. Îl prezintă Ivanitchi, care vorbește despre exigența acestui tînar care a mai fost în cîntec și revine abia acum, după ce are convingerea că și are un loc al său aici. De remarcat în orice caz măiestria instrumentală. Apoi Adrian Ivanitchi cîntă un cîntec în limba rusă. Și Adrian Păunescu recită Esenin în rusește și în românește. Aplauze generoase și învăltoare care fac și mai vie prezența în scenă a lui Ștefan Hrușcă omul cu cea mai rapidă ascensiune în gustul publicului. Ruga pentru părinți amuștește sala, care apoi devine o mare furtunoasă. Și Sacra banalitate. Și Constantin Dragomir cu ale sale Viață simplă și Drumul. Și la cererea publicului, Ștefan Hrușcă cu cîntecul lui Adrian Păunescu, pe muzica lui Adrian Păunescu, Dor de Cluj. Și Vasile Seicaru, cu o premieră absolută, un cîntec scris pe drum de el și de A. P., Aruncarea în valuri. Și mai frumos decît în orice sală, la fel de frumos ca la Ploiești, cîntecul Imposibila nuntă ale acelorasi, reluat de toată sala. Și Beatles, cîntec de omagiu și de amintire pentru marea trupă deschizătoare de drumuri noi în muzică și în gustul pentru muzică. Și cîntecul De-ale noastre și Actorul, la care Vasile Seicaru cîntă și Adrian Păunescu mimează și „joacă”. Și Ion Zubăscu și veteranul Mircea Vintilă cu toate medaliile nopților pierdute în cîntecul atîrnate de cearcane, aflat și acum în topul gustului public. Și chestorul Victor Socaci, cu toate ale sale. Și finalul cu George Niculescu. „Viața noastră unde e? Viața noastră, ce-ați făcut cu ea?” Cei din sală pîcînd acasă însetați încă și primind făgăduința că joia programul va fi reorganizat și în loc de un singur spectacol la Cobadin, se va realiza acel spectacol la Cobadin, dar la orele 8 seara va avea loc un nou spectacol la Constanța. Ceea ce avea să se îndeplinească. Biletele se epuizează imediat a doua zi. Dar spectacolele de marti și de joia n-au fost decît o furtună care a prevestit marea uragan de simbută, uragan în urma căruia Constanța intră definitiv, împreună cu Arad, Bacău, Baia Mare, Brăila, Buzău, Cluj, Craiova, Galați, Iași, Mureș, Oradea, Ploiești, Suceava, Timișoara, Vilcea, Vrancea, pe locul întii în topul publicului nostru.

ELENA GRESCU

După cinci ani

Răsfoind colecția revistei noastre găsim că în urmă cu aproape cinci ani, mai precis în zilele de 13 și 17 iulie 1977, Căminul Flacăra a mai fost prezent în Medgidia.

De data aceasta noua ședință a Căminului Flacăra a avut loc în noua și superba sală a sporturilor în vecinătatea, cum susțin specialiștii, celui mai frumos stadion din România. Sala s-a dovedit a fi neîncăpătoare. Chiar după începerea spectacolului a fost necesară o mică întrerupere pentru a se da posibilitatea, ca să mai poată intra încă cîteva sute de tineri. Începutul îi aparține actorului Mihail Stan care a susținut un recital de poezie între două trenuri. A sosit cu unul cu puțin timp înainte de începerea spectacolului și a plecat cu următorul în jurul orei 19. Și fiindcă sîntem la acest capitol, la Medgidia a sosit cu un tren tirziu de noapte un mai vechi prieten al Căminului Flacăra, cîntărețul Alexandru Mica (premiatul revistei noastre în anul 1974). Alexandru Mica, reîntors recent dintr-un turneu din China și Coreea, a prezentat publicului cîtecile culese din țările prietene. „Fata din depărtări” (în limba chi-

neză), „A venit primăvara” (în limba coreeană), „Cîntec ritual pentru pregătirea cailor” (în limba japoneză), „Pămînt natal” (în limba urdu) și Iancu Jianu un cîntec pe un splendid text vechi de peste două sute de ani cules de Vasile Alecsandri (muzica culeasă de George Ucenescu).

Conducătorul căminului a afirmat, și pe bună dreptate, că la Medgidia s-a înregistrat un record. S-a făcut o excursie în lume de pe temeiul nostru de acasă, de pe un sentiment de egalitate cu toate popoarele lumii. Afta timp cit noi, spunea în continuare poetul Adrian Păunescu, prin ceea ce facem putem a oferi lumii — cu aceeași demnitate și prietenie putem și lua tot ce este mai reprezentativ din cultura universală. Căminul Flacăra a venit la Medgidia după cinci ani și a adus, aici, și cîtecile în mai multe limbi ale pămîntului. Nu numai atît: dar parcă de minunatul public din Medgidia, a spus Adrian Păunescu, ne-am fi despărțit nu acum cinci ani, ci acum cîteva zile.

Din sală s-au primit multe bilete. Unul dintre ele avansa o idee pe care îndrăznim s-o transcriem și s-o propunem. Ce-ar fi ea în cadrul emisiunilor de la Radio-Vacanța să existe o rubrică de muzică tinăra. Desigur, este o propunere a unor tineri din Medgidia. Dar, credem noi, este o dorință a tuturor tinerilor care o să vină să-și petreacă vacanța pe litoral.

SORIN POSTOLACHE

Notă: La Cobadin căminul nostru a primit cele mai multe flori din acest turneu. Intrucit Victor Socaci, însărcinat să scrie această cronică, nu a predat-o la timp, vom reveni în numărul viitor cu un material realizat de unul dintre reporterii noștri prin discuții cu cîteva dintre participanții la spectacol. Oricum, impresia noastră în urma manifestării de la Cobadin este excepțională.

Consecvent tradiției sale, de deschidere față de marea poezie a lumii, Căminul a găzduit, în cuprinsul manifestărilor sale, rostirea unor poezii semnate de Shakespeare, Esenin, Blaga, Bacovia, Labiș, Ion Gheorghe, Marin Sorescu, Adrian Păunescu. Li s-au adăugat acestora, conform aceleiași tradiții, cîtecile interpretate în limba aromână, engleză, germană, turcă, greacă, spaniolă, maghiară, rusă, sîrbă, ebraică, japoneză, chineză, coreeană, urdu, sauhili. În tot acest context, un loc aparte l-a deținut, desigur, cîntecul și versul Mariei Sale Folclorul Românesc.

Arta învingătoare

Între Cobadin și Constanța, răgazul nostru a măsurat mai puțin de 100 de minute timp în care s-au parcurs 45 de kilometri, s-a montat instalația de concert, s-au definitivat ultimele pregătiri, totul într-un ritm impresionant. Coeziunea sufletească, spiritul de echipă, fac din acest colectiv, mai unit astăzi ca niciodată, o trupă cum puține sînt, dacă mai sînt, în stare să facă singură aproape totul de la preparative la actul artistic, de la detaliul tehnic la starea de comunicare și creație, de la intimul laborator la fascinantul spectacol. Constanța în varianta manifestării noastre din 13 mai poartă și de această dată pecetea unității ce-i dă caracterul de întimplare de poezie și muzică. Întîil să spunem cit de mare a fost interesul manifestat acum ca și altă dată. Chiar programarea acestui spectacol în prelungirea celui de la Cobadin, dincolo de calculele inițiale stă mărturie pentru largă audiență exprimată. Unicitatea acestui spectacol a stat însă în aceea că pe parcursul desfășurării sale, deși confruntat cu probleme deosebite de ordin tehnic, căminul a reușit să fie el însuși — o înaltă scenă a artei tinere nescăzînd prin nimic în momente în care alte spectacole ar fi fost compromise demult. O bună parte a spectacolului are loc fără microfoane într-o sală în care se aflau aproximativ 5000 de oameni. Grupul „Mesaj”, Gil Ioniță, Ion Zubăscu, Marian Corjos și Adrian Ivanitchi trec pe rînd peste acest obstacol. Abilitatea extraordinară, forța de convingere exercitate asupra publicului de conducătorul căminului, poetul Adrian Păunescu, fac să nu trezească nimic, să se poată trece mai departe de conjuncturi prin artă spre suferințele oamenilor. El însuși creează în acest context unul din momentele cele mai impresionante recitînd „Tărînul tragic”, poezie închinată memoriei marelui prozator Marin Preda. De la moartea căruia, tristă și nefericită constatare, se împlinesc 2 ani. După depășirea acestor momente, deloc scurte și cu atît mai puțin ușoare, poetul Adrian Păunescu mulțumește cu generozitate publicului pentru răbdarea și înțelegerea de care a dat dovadă. Cronicarul simte nevoia să dezvăluie acum un lucru pentru care se cuvine cel puțin aceeași recunoștință. În aceleași momente în care cei din sală își etalau capacitatea de receptare în relația lor cu cei aflați pe scenă, mediatorul acestora, conducătorul căminului, marcat de efort și de obosala acumulată refuza să părăsească scena deși i se făcuse rău. Pe treptele scenei, în spatele unei draperii, un medic făcea din picioare o injecție de diazepam unul om care, în acele momente, oferea celor puțini care-l vedeau însăși imaginea sacrificiului.

Au mai participat la această întimplare a căminului nostru grupurile „Ecoul” și

„Continental”. Mihaela Giurgiu, Cătălin Condurache, cîntînd aici pentru prima oară „Lecția de gramatică”, versuri Adrian Păunescu, Cristian Ionescu, scoțînd la iveală prin cîtecile sale în dialect aromân extraordinarele resurse ale limbii noastre, Mihaela Popescu, Victor Socaci, George Niculescu, Alexandru Mica, Ducu Bertzi, Ștefan Hrușcă, Ion Hagiu, Vasile Seicaru și Mircea Vintilă. A debutat cu un cîntec în limba turcă Steluța Vijulie.

Nu vom încheia fără să amintim despre crearea impresionantului moment realizat prin aducerea în scenă a unor cîtecile interpretate în limbile spaniolă, sîrbă, chineză, greacă, arabă, coreeană, germană, franceză rusă, engleză, urdu, sauhili, maghiară, limba pieilor roșii din Ecuador, japoneză, turcă. Conținutul acestui moment de adîncă semnificație este legat de dorința noastră de a fi punte spre lume, deschidere spre univers. Fie, deci, ca și cîtecile noastre să fie cunoscute în lume precum ale lumii în cadrul acestui cămin!

CONSTANTIN DRAGOMIR

O seară senzațională la Mangalia

Aplauzele, florile și buna dispoziție ne-au întâmpinat încă de la intrarea noastră în scenă și însăși această uimire ne asigura că seara va fi foarte frumoasă.

Debutul este marcat de seriozitatea meditației intime, piesa lui Adrian Ivanitchi „Titanic” obligînd publicul să gîndească... În această atmosferă își cîntă și Mihaela Giurgiu unul din cîtecile ei de dragoste, cîntec inspirat de versurile lui Federico Garcia Lorca. Dar umorul lui Marian Corjos amintește că mai sîntem făcuți din viață și viața e făcută pentru noi. O nouă tate este constituită de „variante japoneză” a cunoscutelor povești a lui Ioan Opincă. Piesa „Drumul” care abordează subiectul existenței simbolice a lui Odiseu și a Penelopei în viața noastră de azi, ne dezvăluie un Constantin Dragomir mai proaspăt, mai apropiat de public, după care, cu o voce sigură și cu măiestria chitarei sale, Cătălin Condurache, premiîntul I la „Primăvara baladelor” ne spune, pe muzică, povestea „Ciinele soldatului”. Gil Ioniță ne îndeamnă din nou la vigoare și tinerețe; bicicleta sa circulă încă prin țară... Un element plăcut în evoluția lui Arpad Domokos este prezența de mai mult timp lingă el a prietenilor noștri Ioana și Andrei Păunescu care, însoțindu-ne în unele din peregrinările noastre își dezvoltă calități neabătute: voință, tandrețe, dorință de mai bine. Vigoarea, dar și sensibilitatea maramureșeană sînt reprezentate de vocea caldă, pătrunzătoare și cuprinzătoare a lui Ducu Bertzi.

Am consemnat cu mare bucurie prezența în căminul a unui grup local „Baladele timpului” cu un cîntec de largă vibrație „Cîntec”, pe versuri de Marin Sorescu. Din păcate, nu putem fi de acord cu schimbarea unor cuvinte din text. Steluța Vijulie, învățătoare, a evoluat pentru a doua oară în căminul cu un cîntec turcesc. Notăm cu satisfacție prezența de cîteva zile în căminul a lui Alexandru Mica, omul care ne aduce de undeva de departe ceea ce am cam uitat de mult: că avem un folclor deosebit de bogat, deosebit de semnificativ și că nu avem dreptul să transformăm astăzi folclorul în comerț, în comerț vulgar. O prezență deosebită neînteleasă îndeajuns este Mihaela Popescu a cărei voce fascinantă, împletită strălucit cu ingeniozitatea compozițională ne-a făcut să pătrundem în universul poetic al lui Nicolae Labiș. Cit de frumos sună acum, primăvara, cîntecul argintiu al zurgălăului! Și cit de puțin au înțeles unii oameni aceasta...

„Amiază fierbinte”, piesa lui Nicu Enache și a grupului Continental a dinamizat publicul spectator dovedind cu prisosință că merită locul I ocupat acum o lună în topul revistei „Săptămîna”. Căciula purtată cu cînte de dascălul Ion Hagiu a fost cîntată și aplaudată de întreaga sală. Iubit de tineri, Vasile Seicaru le-a încîntat inimile cu noile sale piese, dintre care „Beatles” ni se pare cea mai așteptată, „Imposibila nuntă” fiind după părerea noastră cea mai reprezentativă creație a sa.

Ca de obicei viguros și sigur Ion Zubăscu ne-a dezvăluit relele lumii și ale omului, după care a anunțat cu o dezinvoltură plină de emoție: „Și acum grupul feminin folk „Mesaj” din Reghin”, anunț care n-a prea avut ecou în rîndurile spectatorilor, deoarece a apărut un grup masculin — „Mesaj” din Oltenia, care a prezentat „Duelul de-a lungul timpurilor”, satiră politică deosebit de izbutită. Sobrietate și căldură uneori, exuberanță tinerească alteori, iată caracteristicile pentru care Mircea Vintilă s-a menținut cu brio în rîndul celor mai de frunte purtători ai flăcării căminului nostru, lucru demonstrat și de faptul că piesa „Pămîntul deocîndă” prezentată și în acest spectacol a fost declarată piesa numărul unu a căminului.

De aceea, cu zîmbetul pe buze, cu inimile pline de bucuria revederii ne vom reîntoarce la vară și ne vom iubi pe țărnițele Mării Negre, așa cum spune unul din cîtecile căminului.

GEORGE NICULESCU

Un triumf

Ultima întimplare de la Constanța a început încă înainte de a intra în sală, afară, unde membrii căminului au avut de „luptat” cu spectatorii care luaseră cu

Cei patru lorzi ai revoltei

The Beatles

(VII)

La începutul lui 1967 o nouă idee i-a scos pe cei 4 Beatles din plictiseala care-i cuprinsese după ce au renunțat să mai dea concerte. Aveau câteva cintece înregistrate, pentru un eventual LP, dar cit mai aveau să cînte împreună nu se știa. Se gândiră că într-o zi se va face o compilație cu cele mai bune cintece ale lor. Una chiar apăruse, intitulată „Oldies but Goldies”, în decembrie 1966. Paul sugera ideea unei astfel de culegeri, însă cu cintece originale, care să-i reprezinte sub toate aspectele și chiar să spună ceva mai mult decît un nou număr de cintece pe un album. Ideea deveni LP-ul „Sergeant Pepper's Lonely Hearts Club Band”.

Au lucrat cu plăcere la el, detașați, simțindu-se ca niște actori-cîntăreți într-un show. 6 luni a durat înregistrarea și definitivarea albumului, apărut la 1 iunie 1967. În 1978,

Paul Gabacinni, critic de muzică rock, a făcut o statistică de mare amploare din care a reieșit lista celor mai bune albume — primele 200 — ale tuturor timpurilor. Iată-le pe primele 10 :

1. Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band. The Beatles. 1967.
2. Blonde on Blonde. Bob Dylan. 1966.
3. Highway 61 Revisited. Bob Dylan. 1965.
4. Astral Weeks. Van Morrison. 1968.
5. Rubber Soul. The Beatles. 1965.
6. Revolver. The Beatles. 1966.
7. Exile on Main Street. The Rolling Stones. 1972.
8. Let it Bleed. The Rolling Stones. 1969.
9. Abbey Road. The Beatles. 1969.
10. Born to Run. Bruce Springsteen. 1975.

Succesul LP-ului — și calitatea cîntecelor lui — depășii chiar așteptărilor lor. Uitără că ultimul lor single — „Penny Lane/Strawberry Fields Forever”, apărut în februarie — nu ajunsese pe locul întâi în top, lucru intimplat pînă atunci doar cu primul lor single din 1962.

Acest album îi liniști pe toți care și-au făcut griji că Beatles nu mai există. Dovediseră că se mențineau ca „cei mai buni” și că puteau încă aduce înnoiri importante în muzica pop, „Rolling Stones” sau alt grup nu se putea atinge de mitul Beatles-ilor. În 1966 S.U.A. le decernară 5 discuri de aur; primă 2 premii Ivor Novello pentru două cintece („Michelle” și „Yellow Submarine”). Vrînd-nevrînd cintecele lor le făceau în continuare publicitate, menținîndu-le popularitatea. B.B.C. interzise transmiterea unui cîntec („A Day in the Life”) din albumul „Sgt. Pepper”, pe motiv că făcea propagandă drogurilor.

Ei înregistrau în continuare, cu spor. „All you need is love” a fost transmis la 25 iunie la televizor, prin satelit; 40 milioane de telespectatori din toată lumea i-au văzut cîntînd împreună. Noul single, „All you need is love / Baby you're a rich man” ajunse pe locul întâi.

În aceeași lună, cînd moda „hippy” dădea semne serioase de existență, o pagină publicitară din „Times” cerea abolirea legii împotriva marijuanei. Semnalul cei 4 Beatles, Brian Epstein și alte celebrități. Drogurile făceau parte curentă din viața lor; de nevoie. Cu o lună înainte Paul declarase presei că luase LSD. Alcoolul și tranchilizantele erau o obișnuință încă din perioada petrecută la Hamburg. Apoi din curiozitate sau în cazul lui John și George dintr-o glumă a cui au început să ia droguri. Viața devenise insuportabilă fără ele. În același timp, trebuiau să se ferească de reporteri. Cum John spunea mai tirziu, a fost o latură tristă a experienței lor. Drogurile făcuseră și victime în lumea lor: Jimi Hendrix, Janis Joplin, Brian Jones, de la „Rolling Stones”.

George Harrison reuși să stîrnească interesul celorlalți Beatles pentru filozofia indiană. Toți patru au plecat în luna august în Țara Galilor, ca să-l asculte pe Maharishi Mahesh Yogi.

Această nouă experiență putea foarte bine să înlocuiască drogurile. Paul spuse presei în seara sosirii în Țara Galilor că Beatles au renunțat să mai ia droguri. „A fost o experiență prin care am trecut. Acum s-a terminat. Nu mai avem nevoie de ea. Credem că vom găsi alte mijloace de a ajunge acolo”.

De-abia începuse „regenerarea spirituală” cînd, a doua zi, un telefon de la Londra le dădu știrea că Brian Epstein fusese găsit mort, în apartamentul său. Ziarul „Daily Mirror” scria la 28 august 1967: „Tăcutul prinț al popului, care a creat un fantastic imperiu multimilionar, a fost găsit mort în casa lui de 31.000 lire, din Londra, ieri după-amiază. De-abia împlinise 32 de ani”.

S-a conchis că moartea lui se datoră unui accident: din nebagare de seamă, Brian luase o doză prea mare de somnifere. Se știa că suferă de insomnie și somniferele erau un lucru obișnuit la el. Mulți au crezut că s-a sinucis. Philip Norman vorbește și de altă posibilitate :

„În 1967, Nicky Byrne, directorul firmei „Seltaeb”, primi 10.000 de dolari despăgubire, deși el ceruse 22 milioane. Dar mulți pierduseră ocazia de a strînge bani frumoși în 1964, prin vânzarea de mărfuri cu chipurile Beatles-ilor; mulți s-au supărat din cauza încurcăturilor produse de Brian Epstein și David Jacobs, avocatul lui, în contracte. Nicky Byrne a primit un telefon misterios: „D-le Byrne, am înțeles că procesul intentat d-lui Epstein s-a lămurit. E adevărat?” „Da, dar ce vă privește pe dv. Lucrul acesta?” Persoana misterioasă a închis telefonul și l-a sunat din nou pe Byrne la o jumătate de oră după ce Brian fusese descoperit mort. Byrne se afla în insulele Bahama cînd aceeași voce i-a spus la telefon: „D-le Byrne, veți afla în curînd că Brian Epstein a avut un accident”. O altă coincidență s-a petrecut la cîteva săptămîni după moartea lui Brian. David Jacobs a fost găsit spînzurat în garajul său. El era cel care semnase contractul cu „Seltaeb”. Autoritățile au consemnat sinucidere dar cunoscuți ai lui Jacobs spuseră că în ultima vreme acesta părea înfricoșat de ceva”.

Deși moartea lui Brian a fost o lovitură pentru cei 4 Beatles, la 11 septembrie au început să lucreze la un nou film: „Magical Mystery Tour”. Era un film pentru televiziune, regizat de ei, cu scenariul scris de ei, jucat și montat de ei.

Pînă ce filmul să fie terminat, un nou single Beatles cucerii locul întâi în top, în luna noiembrie: „Hello, Goodbye / I am the Walrus”.

Filmul a fost televizat la 26 decembrie. Criticii și-au spus imediat părerea: eșec. Paul a apărut filmul, de a cărui regie se ocupase în special el, dar mai tirziu a recunoscut că „a fost într-adevăr o gafă”.

Odată cu filmul a apărut și muzica lui. Două discuri mici cu cîte 3 cintece și o broșură de 32 de pagini, povestind despre scenariu, care nu au stat mult timp în magazine.

Tot la sfîrșitul anului 1967 au început o altă întreprindere sortită eșecului. Veniturile lor imense cereau ca sume considerabile să fie plătite fîscului; dacă nu investeau o parte din bani în ceva. John și Paul au găsit o idee pe placul lor: un magazin în care să se vîndă tot felul de haine năstrușnice, în spiritul vremurilor, și alte obiecte pop.

Magazinul denumit „Apple” (măr) a fost condus alternativ de John și Paul, fiecare aducînd schimbări cînd îi venea rîndul la șefie. În iulie 1968 „Apple” a fost închis și toate lucrurile din el au fost împărțite multîmii.

G. BUNESCU

asalt toate intrările, grăitoare în acest sens fiind întîrzierea de 30 de minute a lui Mircea Vintilă, care nu a reușit să se strecoare în sală. Membrii cînaclului, aflați la capătul unui turneu lung și greu datorită mai ales succesului care împovărează, au fost la înălțime, și au acționat pe parcursul spectacolului ca o echipă strîns unită care a acționat perfect în toate compartimentele.

Seara de la Constanța a fost un triumf al culturii. „Cîntarea României”, idee strălucită a președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, oferă spațiul de desfășurare a actelor de cultură de bună calitate, bazate pe muzică tînă, bună, pe versurile marilor poeți pe care îi are România azi și satisfacția este mare cînd vezi o sală ticsită care ascultă cu sufletul la gură poezia „Noapte la mare” a lui Nicolae Labis sau „Odă în metru antic” de Mihai Eminescu, care cîntă într-un moment de mare căldură și la propriu și la figurat „Te uită cum ninge Decembrie...” sau „Îmbracă-te-n alb prea frumoasă mireasă”. Așa este bine, așa le stă bine tinerilor care muncesc și trăiesc astăzi în România. să participe la cultura românească, fiindcă resurse există dar este nevoie de încredere, de stabilitate morală, de îndepărtare a ideilor că doar alții pot face.

La ora cînd scriu această cronică spectacolul-intimplare s-a terminat, recepționera de la hotel ne-a spus bună dimineata la sosire, și întrebîndu-mă ce rămîne găsesc un bilet din sală care ne spunea: „Nu mai sînt vorbe, nu mai sînt aplauze, nu mai sînt oameni...” sînt numai suflete vibrînd căci sufletele noastre ale românilor sînt făcute să vibreze la FRUMOS”.

AL. BERTZI

Sfîrșit de Gală

Constanța, Sala sporturilor, ora 22.50. Victor Socăciu cîntă „Să ne iubim pe mărul mării”, moment cu care se deschide cel de-al doilea spectacol al serii. Afară, mulțimea de circa 12.000 de oameni care nu încapuse nici de această dată, aștepta cu speranță o îngăduință din partea organizatorilor, depășiti net de aflulul de spectatori. Urmează Cătălin Condurache cu „Lecția de gramatică” și actorul Mihail Stan, care recită „Tot mai des visez pămîntul”, de Ion Gheorghe. „Actorul” lui Vasile Șeicaru, pe versurile poetului Adrian Păunescu, devine unul dintre primele momente de vîrf. Sala frează, cuprinsă de entuziasmul de acum obișnuit al cînaclului. Vor cînta Ștefan Hrușcă („Sacra banalitate”), Arpad

Domokos (Cîntec în limba maghiară și „Oltenii lui Tudor”), apoi Alexandru Mica („Ocolul satelor”). Prezența lui George Nicolescu stîrnește valuri de aplauze, el cîntînd cunoscutele „Eternitate”, „Foale verde, spic de piine” și „Ordinea de zi”. După Cristian Ionescu, un cîntăreț în limba aromână, trecem în ziua de duminică ascultînd grupul „Poesis” din Constanța. Urmează Mihaela Popescu cu „Dodă, dodă”, Mircea Vintilă cu „Bade Ioane”, Ion Hagiu cu „Bir, oiță, bir” și grupul Ecoul cu „La o cană cu vin”. De la ora 0,35 pînă la 1.50 cînaclul se va ține fără poetul Adrian Păunescu, ieșit din scenă, și manifestarea are fără îndoială de suferit. Membrii cînaclului se succed, unul după altul. Ducu Bertzi („Dragu mi-i veselie” și „Omul păduri”), Constantin Dragomir („Viață simplă”), Marian Corjos („Povestea lui Ion Opincă”), Gil Ioniță („Lăsați-mă să merg pe bicicletă”, dorință exprimată exact la ora 1 noaptea), Ion Zubașcu („Hei, omule, hei”), din nou George Nicolescu (3 piese Beatles și „Ca lumina ochilor”), Vasile Șeicaru („Beatles”, „Pădurea și menajeria”), Victor Socăciu („Iubire fără acte”, „Charlie Chaplin” și „Donă, donă”), apoi Mircea Vintilă („Contradicții de familie”), dar succesul nu mai e ca înainte. Primind din partea sălii numeroase bilete care-l rugau să revină în scenă, Adrian Păunescu își învinge starea de oboseală și, spre satisfacția tuturor, se așază pe scaunul său. Este totuși două fără zece minute, dar intimplarea de muzică și poezie parcă renaște. Revine Gil Ioniță („Din bătrîni”), Ducu Bertzi („Craiova, my love”), grupul Ecoul („Cîreșul”), iar la ora 2,18 din sală se primește un bilet semnat de doi tineri turci din Constanța, care cereau cîntecul „Nu uita că ești român”, după care urmează, logic, „Trăiască România” și, prin vocea lui Gil Ioniță, „Jurămînt la Putna”. Șeicaru și Socăciu interpretează „Decembrie”, iar Victor Socăciu cîntă, după ce poetul Adrian Păunescu recită „Țăranul tragic”, în memoria lui Marin Preda, piesa „Ion”. Este de acum ora 3. moment în care se încheie cel de-al doilea spectacol al Cînaclului Flacăra la Constanța din seara de simbioză și duminică și, odată cu el, întreaga Gală Flacăra-500. 7.000 de oameni își dau întâlnire peste două luni, într-o atmosferă de triumf al spiritului.

Uraganul mergea să se culce.

G. DUMITRU

În județul Constanța au avut loc manifestările cu numerele 541, 542, 543, 544, 545, 546 și 547.

În numărul viitor — o hartă a Galei Flacăra 500, care s-a încheiat, și alte detalii despre ce a însemnat ea.

Autograf

Ca răspuns numeroșilor cititori ce și-au exprimat dorința de a cunoaște poezia „Dor de Preda” în formă corectă, le-o oferim în caligrafia autorului

Dor de Preda

Eu cred că ai plecat pe undeva,
La ora cînd tîrziu bobăna o ză,
Și ai uitat și nu te-ai mai întors,
Mon cher, mi-e tare dor de duminică.

Și, doamne, cîte-aveam să mai aud
De la țăranul trist, cu ochelari,
De la țăranul trist, cu gînduri mari,
Salutul nostru general din Sud.

Ce dracu' s-a-întîplat, dragă cher, de tîci,
Și ai răst. belind' neferit,
În, dintr-o pîmîntărie Cel tîci iubit,
În calendarul cu țîră și rîci?

În lumea pîmîntăriea nu mai ești,
În lumea literară nu ai atît,
Finalul veacului e mai ușor
Fără lumina lui tîci și tîci.

La vizit e rară, clasa ta,
Marine Preda, scriitor român,
De veghe Marmetii tîci rîmîn,
Unde Căteia nu-i mai poate ține-a ea.

Te-ai depărtat de noi cu pară pîci,
Contingli ai miare tot ce e
Și-urbi cum tîcbeai vereni: de ce?
Și satul are iarăși mormetii.

Dar domne tot, mi-e tare dor de duminică,
Acum, cînd viața noastră e tîci tîci,
Cu toate dîpșerarea, dinadins,
Mon cher, mi-e tare dor de duminică.

Mon cher, mi-e tare dor de duminică.

mai 1982

Adrian Păunescu

Vie recunoștință

Cînaclul Flacăra mulțumește cu vie recunoștință tuturor constanțenilor, Comitetului județean de partid Constanța, primului secretar, tovarășul Ion Stoian, amfitrion de deosebită calitate și de o tandră discreție al manifestărilor noastre, mulțumește activiștilor Comitetului județean U.T.C., organelor ordinii publice, pentru eforturile cu totul deosebite și favorabile actului cultural pe care le-au făcut spre a răspunde cit mai adecvat dorințelor de frumos, adevăr și bine ale tîneretului constanțean.

PROGRAMUL CENACLULUI FLĂCĂRA

Pentru a răspunde numeroaselor solicitări, dînd curs făgăduințelor de a reveni în județele Iași, Timiș, Arad, Bihor, Cluj, Vrancea și Pruhova, Cînaclul Flacăra își va întocmi programul de turnee și spectacole în funcție de cererile existente. Anunțăm pe această cale iubitorii muzicii și poeziei că inscrierile de participare la manifestările noastre se fac la sediile comitetelor orașenești, municipale și județene ale U.T.C. Informăm, totodată, că în perioada 20 iulie — 21 august Cînaclul Flacăra va avea o stagiune de spectacole pe litoral.

Un muzeu in labirint

Care e vina lui Modigliani? (III)

Destin și legendă

Autoportret din 1919
(Detaliu)

Și chiar veninoasă, cine ar spune totuși că această liniște singurează grav și mortal?

Ceea ce ne istorisesc biografii pare să fie altă poveste. Excese? Scandaluri? Exaltări urmate de stări de prostrație? Perorații amestecate la beție cu versuri? Cine, visătorul maladij din autoportret? Imposibil, ne zicem. El ne dă senzația că poate fi rănit chiar și de o singură șoaptă. Și chiar dacă va fi fost vreodată un boem recalcitrant, acum s-a detașat parca de toate. A renunțat parca și la pasiunile sale. Nu mai dorește, s-ar spune, să-și tulbure singurătatea cu nimic. La nevoie nici cu amintiri. Nici cu speranțe. Ce să mai sper? Singurătatea îl învăluie, îl apără și-l ucide lent.

O clipă sîntem ispițiți să credem că prințul boemei a rămas afară, n-a trecut pragul atelierului. În atmosfera de aici, atât de specifică lui Modigliani, nu se aude nici un ecou din furiile, patimile și disputele de care legenda face abuz. Aici nu vorbește decît tăcerea. Ca și cum Modigliani a ars toate materiile inflamabile din el prin circumi și în discuțiile cu prietenii, pentru ca odată intrat în atelier să nu mai aibă nevoie să spună nimic; să lase singurătatea să vorbească cu buzele strînse. Virtueții de excese, de boemă și disperare s-a oprit în prag. Palid, refugiat în el însuși, Modigliani a intrat parca în vîrtul pictorului, a luat tăcut penul și s-a dus la oglindă. Ceva de somnambul abulic ne întîmpină în acest autoportret în care pictorul s-a împăcat, s-ar spune, cu toate greșelile, chiar și cu cele pe care de obicei numai moartea le poate amnistia.

Există, într-adevăr, o ciudată opoziție a vieții și a operei lui Modigliani. Mai exact, o evoluție lor. Cînd Modigliani, abia venit din Italia, se găsea într-o stare mai bună și ducea o existență mai calmă, pictura lui nu-și căpătase nici tonul cel mai autentic, nici armonia. Și exact în perioada cînd viața lui atinge cea mai mare dezordine, se încheagă ordinea operei sale; atunci își cucerește și originalitatea și detașarea melancolică. Totul se întîmplă aproape după principiul vaselor comunicante. Pe măsură ce se prăbușește linia vieții, urcă cea a operei. Pe măsură ce viața se destramă, calmul din tablouri triumfă. Iar moartea se apropie în același timp cu desăvîrșirea. Ca și cum n-ar putea sosi decît împreună.

Aceasta i-a pus pe unii pe gînduri. Au existat oare, într-adevăr, doi Modigliani, unul care și-a construit opera și altul care și-a devastat viața, punînd fiecare aceeași consecvență și aceeași energie în balanță? Ce relație a fost între o viață coborîtoare spre nadir și o operă suită spre zenit? Oare n-a fișnit ordinea creației din dezordinea vieții, așa cum floarea nufărului fișnește din milul tulbure al bălților?

De aici nu mai era decît un pas pînă la bănuiala unui „tîrg cu diavolul”. El a fost străbătut. S-au vîrnat păreri că Modigliani a devenit un pictor important abia cînd s-a cufundat în boemă și alcool; că alcoolul și drogurile i-au scurtat viața, dar i-au deschis drumul spre nemurire; și chiar că melancolia sa inconfundabilă n-ar fi decît un efect provocat de stupefianțe. Pe scurt, boema ar fi fost un mod de a plăti.

Sigur, întrebările pot fi formulate și altfel. Nu cumva neavînd puterea de a nu-și distruge viața, Modigliani a găsit-o pe aceea de a-și lua o revanșă? Și nu cumva toată liniștea pe care nu s-a priceput s-o afle în viață, a așternut-o pe fețele personajelor sale? Deci, nu cumva Modigliani a încercat să evadeze din viața sa în opera sa? Prea slab pentru a renunța la alcool, la droguri și la dezordine, n-a avut, poate, decît energia să-și creeze, pictînd, un exil provizoriu sub steaua bolnavă a unei melancolii vulnerate. În fond, nici în portretele Jeannei Hébuerne nu există nici o urmă din tensiunile dragostei agitate la care se referă legenda. În toate, n-a rămas decît o imensă liniște dureroasă, plină de tandrețe. Jeanne privește lumea întocmai ca Modigliani din autoportretul său.

A lua noroiul și a-l transforma în cunună de spini nu e totdeauna un lucru înțelept. Pentru că există riscul să nu mai știm ce admirăm: forța demiurgică a noroiului sau cunună de spini. E exact riscul pe care ni-l propun cei care au văzut în boema lui Modigliani doar cadrul, ci cauza operei lui.

Fără îndoială, idealizările romantice nu fac decît să schimbe cunună de spini cu alta din hirtie creponată. Dar mi-e greu să cred că, pentru a respinge o extremă, trebuie să acceptăm alta și că e nevoie să-l căutăm pe Modigliani prin circumi pentru a-l înțelege melancolia; sau că liniștea sa e un reflex al paradiselor artificiale provocate de droguri. Un artist bolnav poate fi înțeles nu neapărat prin boala sa, ci prin ceea ce a vrut să ne spună; și poate fi admirat nu pentru ceea ce i-a lipsit, ci pentru ceea ce a izbutit să ne ofere. Iar a deschide o ușă cu o cheie falsă, forțînd-o pînă cînd cheia se potrivește, e o treabă pe cît de frecventă, pe atît de zadarnică.

OCTAVIAN PALER

Iubirea de frumos

Buna vecinătate

Un tinăr maramureșean își la de curînd doctoratul la Geneva, devenind doctor în științe politice, cu o lucrare intitulată **Vecinătate și bună vecinătate în dreptul internațional**. Lucrarea devine carte de aproape patru sute de pagini, tipărită în limba franceză de editura de specialitate Pedone, Paris, în anul 1980. Autorul ei, **Iftene Pop**, diplomat român, reușește să impună pe plan internațional o viziune românească, inspirată de politica românească de independență și pace cu toate națiunile, asupra bunei vecinătăți, teză propusă de România la O.N.U.,

Desene pe asfalt

O săptămînă

Ce mi s-a întîmplat în săptămîna care a trecut? Pe cine ar interesa? Și totuși...

1. Am fost la expoziția de pictură a lui Vasile Chinschi. Il socotesc demn de Louvre (asa gîndeam în fosta cantină a Teatrului Național, prefăcută, impropriu, în galerie de artă) și mă înnumăr printre, acum, puținii, mine zecile de admiratori fără rezerve ai celebrului său meșteșug. Peisajele lui iradiază grație și mister, aparent neînfricate dar greu de „tradus”. Chinschi e rece ca marmurile grecilor, e net, implacabil, edictual. Pinzele sale nu se lasă privilegiate, ci sfîrșesc prin a te examina sever. Ele îți radiografiază capacitățile intuitive, ideice și senzoriale. Te cercetează și te judecă. Te pot ingenuncha. O lecție de pictură de nease-

Dor de zbor

O fi ceva adevărat în ce spun unii, cum că neamurile mele au ajuns în Vlașca tot coborînd din părțile Gorjului, de mlașca cu atita poartă de mers la Tirgu Jiu. L-am văzut prima dată din tren, cum vezi o gară, o pașiste, un brad înalt, o culme de deal, o casă ieșită în drum. Mi s-a părut că-l știu, cîta vreme am apucat să zăresc, sub fereastra vagonului, proptită în cer, venită sub ochii noștri să-și știm de nume și pornită în sus pentru a nu se opri niciodată, Columba.

Nici eu și nici alții probabil nu sînt în stare să desprindă de pe desenul iconografic al Gorjului, însemnul tutelar numit Poarta Sărutului și Coloana Infinită, așa cum nu te simți imputernicit cu forța de a ocoli date din propria-ți biografie, pentru motivul că fac parte din zestrea definitivă a vieții. Data de naștere a orașului trece prin clipa de inspirație în care un băiat de plugar din Hobița hotărî să înșămînteze pe malul Jiului, ca din întîmplare, niște lujere stoarse din mersul pietrei. Își stabilea astfel, sieși, un punct de întoarcere, un pol, o oglindă unde să se privească și în ovalul căreia să-l putem privi și noi, să-l cunoaștem și să ni-l știm aproape. Sînt multe și frumoase, mai multe și mai frumoase decît credem păsările măiestre, domnișoarele Pogany, săruturile, rugăciunile, atîtea felii din existența noastră transferate marmurei, pentru a dobîndi esență și durată. Sînt risipite pe tot pămîntul, prin generozitatea sămîntorului obsedat de grija că soarele apune și el trebuie să ajungă la capătul brazdei.

care declanșează un proces de codificare a bunei vecinătăți începînd cu apul trecut. Între timp, cartea diplomatului român, bucurîndu-se în presa internațională de specialitate de mai multe recenzii și cronici elogioase, este în curs de apariție și în limba engleză, urmîndu-și drumul bine meritat de recunoaștere internațională ca lucrare de referință. Opt cronici în diferite limbi, apărute în străinătate, aproape tot atîtea în țară, toate favorabile, se pare însă că nu sînt suficiente ca această carte să vadă lumina tiparului și în limba română, cum este de așteptat, fiind opera unui tinăr om de știință din țară.

Depusă la Editura științifică și enciclopedică (în același an, 1979, în care a fost depusă la editura franceză, care a și publicat-o), după trei ani de așteptare, cartea va fi

multă grandoare ni se propune cu simplitate. Ia-ne în lumea ta, Chinschi, lasă-ne să vedem cu tine planeta noastră cu lut vechit de singe, arhaicele tale fructe, lasă-ne să iubim stalactitele cărora Domnița le zice „portrete” de fetel.

2. A apărut „Istoria” lui G. Călinescu. Toate omagiile noastre celui ce a trudit ani grei pentru a ne-o restitui, editorului incomparabil și caligrafului voicevodă, criticului și magistrului Al. Piru, cu care imi onorez penița adeseori lovînd-o de halebardele semețiilor sale! Toată fura celor ce au împiedicat reeditarea „Istoriei” (ființe încă aflătoare printre noi) și au făcut ca un moment ce trebuia salutat cu șampaniile cernelii să fie oarecum trist, umbrit. Poate că jubilația noastră e astfel excesivă: ne-a stat în putere să-i impecăm în lucrarea lor distructivă pe adversarii antumi și postumi ai lui G. Călinescu și n-am făcut-o.

3. Televiziunea ne-a dăruit (simbatic, la emisiunea unui Mare Vornic al micului ecran) un film cu Nichita Stănescu recitînd versuri. Un Nichita proiectat pe decorurile

abia acum citită, în grabă, și, de bună seamă, va fi găsit prilej să se respingă lucrarea de la publicare. Intrucît am mai scris în acest colț de pagină despre această carte (1 ianuarie 1981), nearogîndu-mi în nici un fel alt drept de a serie despre lucrări în care nu sînt specialist, decît cel ce și l-au luat, la vremea lor, alți poeți publiciști români, n-aș îndrăzni să repet în aceste rînduri decît fireasca și îndreptățita dorință de a vedea cît mai curînd ediția românească a acestei lucrări, însemnînd munca de peste un deceniu a unui foarte modest, maramureșean, savant diplomat, care face cinste geniului românesc, ca atîția alții, medici, ingineri cu priorități românești, promovați cu generozitate de această revistă.

IOAN ALEXANDRU

idilice ale unui parc, rostind cu vocea lui gravă — și ea, desigur, unică — pagini încă netipărite. Am pus rola diafană în cutia ei de aluminiu în arhiva de cinema a inimii mele exact pe raftul de unde-mi lipsesc, filmați, Bacovia și Blaga și Labiş.

4. Am ascultat muzică ușoară. Bună, după priceperea mea, dar cu texte despre care n-am cuvîntat să vorbesc. Cu totul feroase. Penibile. Licențioase. Două melodii erau compuse pe „versuri” cu dezarmant de perfecte rime Eminescu-Enescu și Sadoveanu-Topirceanu! O alta, evocîndu-l pe Brîncuși, era însoțită la radio de o prezentare ce preciza cum că inspirata melopee e dedicată „geniului cioplitor de la Tirgu Jiu”. Și eu care îl luasem de sculptor! Uniunea Scriitorilor are o (axiomatică din start) Comisie de apărare a moștenirii literare. Nu s-ar cuveni ca nici un text de muzică să nu fie lăsat să ajungă în lume (concerte, radio, T.V.) fără girul și aprobarea Uniunii Scriitorilor?

GH. TOMOZEI

de sus, terasa unde trebuie ajuns, nimic mai simplu de pus, în trecerea anilor, detaliile. Ar fi putut rezulta cîndva, exemple avem, cum ziceam, la noi aici, exemple memorabile, ar fi putut rezulta ceva inconfundabil, cum inconfundabil sînt operele brîncușiene lăsate în scrinul de zestre al Gorjului.

Așa, ce să zic? S-a gîndit pe centimetru pătrat, s-au încropit cele imediat trebuincioase, dar dacă aș ști că nu mi-o ia nimeni în nume de rău aș fi sincer pînă la capăt spunînd că nu cunosc centrul de județ la noi în țară — și le cunosc pe toate și cum arată acum și cum erau înainte de 1968 — mai lipsit de personalitate urbanistică, mai sovietic, mai puțin preocupat să se pună în valoare, mai inhibat de dimensiunea propriilor posibilități ca Tg. Jiu.

Este părerea mea, pe care drumul de dată recentă în liniștea Parcului și în înaltul Porții Sărutului n-a făcut decît să mi-o întărească.

Cineva cu care discutăm aceste lucruri mă sfătuia să rămîn min-giat de speranță că gesturi și gînduri de dată recentă vor corecta ceva din starea lucrurilor. Rău nu este ce-mi spune el, doar că nu de o corectare parca s-ar simți nevoia. Regretul vine de acolo că nu sînt în lume două Coloane Nesfîrșite și ce bine i-ar sta celei care există, unică și dominatoare și memorabilă, într-un oras, de ce nu, la fel de unic și de memorabil...

Totul este la urma urmei dacă îți propui să privești răsăritul soarelui de pe Piatra Craiului sau te mulțumești să faci același lucru de pe coasta din marginea satului.

NEAGU UDROIU

TEATRUL LUCIA STURDZA BULANDRA
prezintă expoziția

TOMA CARAGIU

văzut de
ION MICLEA

Incepînd
de aseară,
joi
20 mai

8 PAGINI,
VINERI,
21 MAI
1982

Vă recomandăm un spectacol:

Mam'zelle Nitouche

Iată un spectacol cuceritor care, sintem convingiți, va face săli pline la Teatrul de Operă din București. Regizorul George Zaharescu a impus colaboratorilor săi un nou mod de gândire în realizarea unei opere clasice, începând cu ritmul plin de vioiciune, eliminând orice încercare de violență a textului (lucru cu care, din păcate, eram obișnuiți la Operă), cerind și obținând de la maestrul de balet Victor Vlase o coregrafie simplă și funcțională, pusă în slujba economiei și diversificării spectacolului, având drept șef de orchestră pe tânărul și înzestratul Marian Didu, conducătorul noii premiere a Teatrului din Splai și-a plasat interpretii într-un decor sugestiv atit pentru epoca respectivă cit și pentru zilele noastre (scenografia, Carmen Razovski), reușind să obțină o manifestare care ilustrează concepții regizorale moderne, având drept scop întinerirea operetei clasice.

Daniela Diaconescu este o muziciană înscăpută, asta se simte din primul moment, dar și o foarte talentată actriță. Pe parcursul spectacolului, ne-am bucurat să descoperim, în fosta componentă a corului „Madrigal”, o interpretă subtilă, plină de finețe și de savoare, care a reușit, în rolul Denisei, o mare creație a teatrului operetistic. Rolul lui Cestlin a fost foarte bine creionat de Eugen Savopol. Pe toate planurile, vocale și scenice, acest experi-

mentat și îndrăgit actor al Teatrului de Operă din București demonstrează tinerețe și calitate artistică, formid, alături de partenera sa, un cuplu cu o stăchetă valorică ce nu se află la îndemina oricui. În celelalte roluri principale, Sanda Mărgărit (Directoarea), Rodica Mincea (Corinne), George Niculescu (Champlatreux), Nicolae Dinulescu (Colonele), Ion Dușu (Loriot), iar în rolurile episodice Iancu Groza, Lizeta Chirculescu, Elena Vasiliu, Elena Paraschivescu, Stefan Teodoriu, Nicolae Crețu, Constantin Albu, Marian Pantazi și Vasile Paceu, alături de Eugenia Moroșanu și Indira Lupescu, solistele baletului, au pus în lumină personajele interpretate.

S-ar putea aduce și unele obiecte ca, de pildă, la scena paravanului, în care aria Hălețuia este cîntată mult prea frumos de Daniela Diaconescu pentru a fi bruiată, în contraplan, de acele câteva mișcări ilariante (ordonate de regie) ale tânărului locotenent Champlatreux. Avem rezerve și în ceea ce privește intensitatea orchestrei, al cărei dozaj ni s-a părut prea favorabil instrumentiștilor (să nu uităm că registrul în care sînt scrise rolurile solistice nu e deloc avantajos); în felul acesta, spectatorul este deranjat la mai multe scene de slaba audibilitate și inteligibilitate a textului.

CLAUDIU NEGULESCU

P.S. O notă bună pentru conținutul și calitatea programului de sală semnat de Nicolae Stănescu.

● Locatarii barăcii nr. 7, din Șoseaua Străulești nr. 1, sector 1, nu beneficiază de peste un an de zile de curent electric. La această situație s-a ajuns din pricină că un locatar al respectivei barăcii, pe numele său Alexandru Gurău, căruia i se achitau sumele corespunzătoare consumului de energie electrică, nu a deșut banii unde trebuia și la timp. Răul platnic a fost obligat să achite, în rate, cei 20 de mii de lei pe care uitase să-i depună, dar I.D.E.B. refuză să furnizeze curent electric locatariilor, desi acestia nu au nici o vină! Acolo locuiesc oameni muncitori, copii, bătrini nevoiți să folosească luminări și lămpi de gaz în loc de energie electrică. De ce?

● O situație bizară ne relatează Parasciv Momularu, din București, str. dr. Radovici nr. 10, sectorul 5. La adresa indicată s-a acumulat o sumă de lei 8 640, reprezentând contravaloarea consumului de energie termică și apă, al tuturor locatariilor clădirii. Intrucit cea mai mare parte a acestora au părăsit apartamentele ce le fuseseră repartizate, întreaga sumă a trecut, în urma deciziei I.C.R.A.L. Cotroceni, în sarcina celui care ne-a scris și a încă doi locatari, de la garsoniere. La rîndul ei, întreprinderea de gaze, din str. Cavafii Vechi, a întrerupt conducta de apă caldă fără măcar a-i preveni pe cei rămași în imobil și tot pentru motivul că nu s-au achitat consumurile. Parasciv Momularu întreabă, prin intermediul rubricii noastre, de ce nu se ocupă de reparațiile acoperișului clădirii, prin care pătrunde apa degradind locuința sa? Răspunsul primit din partea tovarășei Maria Enache, de la I.C.R.A.L. Cotroceni, că pentru așa ceva este necesară o șelă, sperăm să nu însemne că tot tovarășul Momularu trebuie să se ocupe de procurarea acesteia. Cînt despre plățile în discuție sintem de părere că se impune o modificare a punctului de vedere al celor două instituții amintite.

● „Abia am coborît de pe patul de suferință, ne scrie Daniel Georgescu, din București, și mă grăbesc să vă adresez rîndurile de față în semn de adîncă recunoștință pentru gestul de căldă solidaritate umană cu care revista „Flacăra” a răspuns apelului meu, într-un ceas de grea cumpănă, adresîndu-se lumii întregi pentru a găsi de urgență un medicament rar, Gamma-venin, cu care mi-a fost salvată viața.” Cea care a răspuns prima apelului nostru a fost dr. ing. Ioana Anton, director al întreprinderii de carton ondulat și ambalaje din Capitală. Fapt pentru care, la rîndul nostru, îi mulțumim, ca și personalului medical al Clinicii chirurgicale a Spitalului Colentina, care a aplicat tratamentul necesar salvării vieții acestui copil.

● Serviciul tehnic din cadrul I.C.R.A.L. Colentina ne infor-

mează, în legătură cu sesizarea locatariilor blocului 82, din Aleea Sinaia nr. 4, sector 2, București, că întreprinderea este alături de cetățenii respectivi (în număr de 80 de familii, lipsite de un confort elementar încă de la 31 ianuarie 1976 !!!), făcînd numeroase demersuri pe lângă Centrula de construcții montaj, D.G.D.A.L., C.P. sect. 2 ca și la C.P.M.B. dar fără a fi putut determina, pînă în prezent nici o măsură de execuție a lucrărilor restante. Pînă în cele din urmă, constructorul blocului a asigurat I.C.R.A.L. Colentina că finisajele vor fi atacate și terminate în cursul acestui an. Pînă în prezent s-au terminat cele de la blocul 73, se lucrează la cel cu numărul 74 și urmează a fi începute cele de la blocurile 78 și 82. După cum se vede, în ordine... matematică.

● Din Curtea de Argeș ne-a scris Trifon Martinovici, domiciliat în str. Lascăr Catargiu nr. 31, un om preocupat de arheologie și istorie, de păstrarea unor valori ale trecutului, autor al unui studiu intitulat: „Contribuție la cunoașterea începuturilor civilizației carpatine”. Locuința sa se află în apropiere de incinta Curții Domnești, în perimetrul consacrat punerii în valoare a acestui important monument istoric și, deci, supus demolării. Pe spațiul respectiv se intenționa ridicarea unor blocuri cu cîteva etaje, ceea ce, evident, ar fi dăunat vechii construcții, fapt pentru care, la intervenția C.C.E.S. al R.S.R. s-a renunțat la acest proiect. În schimb, casa lui Trifon Martinovici se află pe lista demolărilor, „păcătînd” cu numai 3 m față de zona rezervată perimetrului istoric. Publicăm fotografia casei respective ca argument eventual al unei reconsiderări a hotărîrii luate.

● Procuratura generală a R.S.R. ne informează că, luînd în cercetare cazul semnalat redacției de către Nicolae Secheș, a conchis că acesta și-a întemeiat bine memoriul și a decis, în consecință, declararea recursului extraordinar, trimițînd dosarul Tribunalului Suprem, spre judecare.

● Comitetul municipal Botoșani al P.C.R., analizînd cererea tovarășei Maria Buliga, prin care aceasta solicita încadrarea fiicei sale Dana-Tatiana Buliga, ne anunță că aceasta va fi încadrată la întreprinderea Electrocontact din Botoșani cu începere de la 1 iunie anul curent.

● Procuratura Generală a R.S.R. a declarat recurs extraordinar în favoarea petentei Cenușă Artemiza-Virginia, din comuna Vatra Moldoviței, județul Suceava, intrucit cele se-

zizate de corespondenta noastră au fost întemeiate.

● Inspectoratul județean Argeș al Ministerului de Interne ne aduce la cunoștință că a rezolvat cererea tovarășului Pitișgoi Vasile preschimbînd buletinul de identitate al acestuia în urma căsătoriei efectuate.

● În numele locatariilor din Bd. Unirii nr. 65, din Focșani, Ion Penovici, administratorul imobilului, ne informează că a cele camere, situate la parter, și avînd destinația de spălătorie și uscătorie, au rămas fără echipamentele necesare, ca de pildă chiuvete, cafotifere, sifoane de pardoseală, ca și de apă. Este vorba de 4 blocuri, de altfel frumoase și trainice, cum ne asigură tovarășul Penovici, neuitînd să adauge, așa ca pentru știința noastră (poate și a altora), că locatarii au achitat

● „Stimată redacție, adresîndu-ne „Flacăra” și cerîndu-i sprijinul pentru obținerea unor medicamente din import pentru copilul nostru vă anunț că am primit un inlocuitor românesc, de la Centrula de medicamente. Acesta dă rezultate bune, pînă în prezent. Vă mulțumesc din suflet pentru sprijinul acordat”. Semnează Neaga Aurel din Cluj-Napoca, str. Mehedinți nr. 14.

● Lui Toma I. Vasile, din comuna Poiana-Cimpina-Bolbolia, jud. Prahova, i s-a rupt cureaua de la motorușul electric al mașinii electrice de cusut, marca „Rodica”, importată din Iugoslavia. Căutînd o alta în magazinele din Cimpina, Ploiești, București, a aflat că asemenea piese de schimb nu s-au adus pînă acum. Oare de ce? Numai pentru faptul că o asemenea mașină este inclusă pe lista obiectelor de lungă utilizare?

● Un semnal de alarmă ne transmite, din Rosiori de Vede, un mare amator de sah: Mircea Florescu, domiciliat pe Bulevardul 23 August nr. 34, jud. Teleorman, care — desi abonat la unele publicații de specialitate, nu a primit, pînă acum, revistele. Lista abonamentelor este lungă. N-o mai reproducem. Ne exprimăm speranța că ele îi vor sosi toate deodată corespondentului nostru dar și îngrijorarea că nu va avea timp să rezolve toate problemele și să rejaice toate partidele din ultimele 5 luni...

● Mulțumindu-ne pentru sprijinul acordat în rezolvarea reparației unei mașini de spălat, Dejeu Justina din Cluj-Napoca adaugă că, pînă în cele din urmă, nu s-a rezolvat nimic. A fost „un mic ecou”, cum singur ne scrie. S-a dus la Orăștie, de unde o cumpărase, dar nu i-au schimbat-o, că alta nu aveau! Dar nici banii nu i s-au restituit că, vezi Doamne, nu era legal, mai ales că partea metalică se oxidase și mașina, bună-rea, nu arăta cum trebuie (fusesse cumpărată în septembrie 1981!). Justina Dejeu ne întreabă ce poate să mai facă? O soluție ar fi aceea de a renunța și să piardă banii dați pe mașină, așa cum i s-a sugerat, cu finețe, de altfel. Poate că UJCOOP Deva, căreia i s-a adresat, îi va da îndrumarea cea mai justă...

● Unimcea centrală a cooperativei meșteșugărești: „Referitor la scrisoarea tovarășei Constanța Georgescu vă comunicăm că s-a adus la cunoștință petiționarei că i s-a aprobat cererea de încadrare cu muncă la domiciliu, în cadrul Cooperativei „Arta textilă”.

● Consiliul popular al județului Alba: referitor la sesizarea numitei Maria Zachel, din Șugag, care solicită a fi sprijinită în obținerea autorizației de construcție pentru casă familială în comuna amintită, vă facem cunoscut că amplasamentul pe care-l solicită este situat, conform schiței de sistematizare, în zona centrală. De aceea, cererea a fost soluționată favorabil, cu impunerea unor condiții rezultate din importanța zonei.

● Consiliul popular al municipiului Tulcea: „Din verificările efectuate a rezultat că cele sesizate de grupul de locatari al blocului 19, strada Spitalului, sînt întemeiate. În acest sens s-a luat legătura cu constructorul — I.J.C.M. Tulcea — cu beneficiarul — I.J.G.C.L. Tulcea — pentru a se stabili cine execută lucrările intrucit blocul se află în garanție, iar defecțiunile semnalate se datoresc constructorului, așa cum s-a putut constata. În termenul cel mai scurt, vor începe lucrările de remediere. Cu privire la conducerea asociației, în urma alegerilor din martie 1982, aceasta a fost schimbată, numindu-se un alt președinte și un alt administrator.

● Procuratura generală a R.S.R. ne aduce la cunoștință că memoriul tovarășului Perju Ion, din Ploiești, str. Primăverii 50, a fost întemeiat și, drept consecință, procurorul general a declarat recurs extraordinar trimițînd dosarul spre rezolvare Tribunalului Suprem.

● Noi, locuitorii străzilor Pădureni și Preoteasa din sectorul 6 al Capitalei, înțelegem că ridicarea unui ansamblu nou de locuințe pretinde sacrificii din partea tuturor celor din împrejurimi, însă distrugerile pe care le-a creat constructorul cartie-

rului Cringăși au ajuns de ne-suportat. În prezent, strada Pădureni este un imens lac, iar intersecția cu str. Grigore Preoteasa o adevărată capcană pentru cei ce se încumetă să pătrundă cu un mijloc de transport sau pe jos. Rețeaua de canalizare a fost distrusă și nu s-a reparat, instalațiile de apă funcționează cu mari întreruperi, resturile menajere nu se mai ridică de către I.S.B., apa se infiltrează peste tot (cămine de apă, pivnițe) și neavînd unde se scurge, bălțește, a început să miroasă urît și s-a creat pericolul unei infecții”. Semnează: familiile Cismaru, Cloacă, Tudor, Ionescu, Leriu s.a.

● Cetățeanului Dumitrană Gheorghe, care ne scrie despre activitatea literară și publicistică a fiului său, îi solicităm materiale documentare, din care — eventual — să putem reproduce în coloanele revistei noastre unele materiale. Așteptăm.

● Centrula minierilor Baia Mare: cu data de 13 martie 1982, comisia de calificare și încadrare în muncă din exploatarea minieră Nistru, intrînd în posesia certificatului de absolvire a tovarășului Nicolae Aramă, din Baia Mare, cu procesul verbal nr. 1630, l-a încadrat începînd cu data de mai sus în categoria 2 bază, ca lăcăș subteran. După expirarea stagiului de practicanț, va fi încadrat în muncă în categoria 3 bază.

● Consiliul popular al județului Brașov: la adresa noastră nr. 4357/1982 privind scrisoarea numitei Mihai Margareta domiciliată în Brașov, str. Dornel nr. 16, prin care solicita sprijin pentru reîncadrarea sa în cîmpul muncii, fiind restructurată de la cantina întreprinderii Hidromecanica, vă facem cunoscut că azi, 3 mai a.c., a fost repartizată, ca muncitoare necalificată la întreprinderea de cabluri și radiatoare Brașov.

● Rezeanu Petre, din Azuga, str. Prahovei nr. 24, a dat dovada unei bunevoiențe neobișnuite: a plătit 8 pubele de gunoi, pentru toți locatarii imobilului unde locuiește. Constatîndu-se eroarea, i s-a indicat să-și recupereze sumele respective de la locatari, din partea cărora, pe cit se pare, întîmpină greutăți. Ca să vedeți ce înseamnă să fii gentil...

Pagină realizată de EMANUEL VALERIU

Poșta redacției

● Ștefan Mocănița — Glurgiu: Dacă ați primit o perioadă pensie de invaliditate gradul II, perioada respectivă se omite, cele 60 de luni necesare calculării drepturilor de pensie pentru limită de vîrstă se completează cu lunile lucrate anterior pensionării. Mariana Simion — Vernești (Buzău): Adresați-vă instanței de judecată — Valentin Similache — București: Restituirea sumelor reținute pentru pensia suplimentară se face numai în cazul celor care au plătit contribuția pe o perioadă de pînă la 5 ani și nu au dreptul la pensie suplimentară. Elisabeta Moșneanu — Ploiești: Nu beneficiați. C. Teodorescu — Galați: S-a calculat corect. Liviu Ionescu — Timișoara: Treceți pe la redacție, secția soritori — probleme cetățenești. Dumitru Dogaru — Selaru (Dimbovița): Puteți cere recurs în termen legal. Victor Braga — Pîrsova (Buzău): Lămuriri primite de la Direcția de expediție a presei. Gheorghe Ștefan — București: Nu aveți dreptate. S-a calculat pe perioada cit ați lucrat. Ion Moită — Amara (Ialomița): Ați depășit vîrstă de 60 de ani și nu mai puteți fi supus expertizării medicale în vederea încadrării în grad de invaliditate. Badea Bota — București: Nu se mai poate. Termenul de un an în care se putea acționa a expirat la 10 martie a.c. Ion Jugănar — București: Numai la Ministerul Educației și Învățămîntului. Traian Dumitru — Aiud: Nu s-a comis nici o ilegalitate. Petre Moldoveanu — București: Încercați la Filiala Arhivelor Statului municipiului București. Adina Ștefan — Rm. Vlcea: Scrieți-ne care vă este necazul. MARGA NEDELEA

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

În dimineața ultimei zile de lucru a săptămânii trecute, centralista de serviciu de la Televiziune mi-a dat legătura cu un telespectator:

— Ancheta teve?

— Da, am răspuns, încercând imediat un sentiment de impostură, căci gustul dulce-amărui al anchetelor l-am cam uitat.

— Vă dau un caz excepțional pentru o anchetă. Veniți pe strada Slănic. Un om moare în poarta Spitalului Colțea și nimeni dintre șperțariiăștia nu încearcă să-l salveze.

— Nu cred! — am răspuns într-un tirziu și l-am cerut să-mi spună numele, așa cum văzusem că se procedează la 055, la Militie, la evenimente, într-o seară de pe vremea cind făceam niște anchete despre hulișanism.

— Stoica, mi-a răspuns bărbatul de la capătul firului, fără ca indignarea din voce să se schimbe vreodată.

Probabil că asta m-a făcut să îndepărtiez bănuiala că aș putea fi victima unei farse. Am lăsat totul baltă, inclusiv șansa de a căpăta o echipă de filmare (de pe vremea cind am schimbat ziarul cu televiziunea nu mă mai bat, din nefericire, pentru cauzele pe care le găsesc de dinainte pierdute) și m-am reped spre locul cu pricina. Parchez jumătate pe trotuar și mulțimea pe care o zăresc îmi alungă și ultimele bănuială că aș fi putut fi un păcălit. Oh, cât de mult ținem la virginitatea de a nu fi trași pe sfoară, deși viața ne mușcă zilnic cu infidelități de tot felul. Un omuleț cu un chip lămișos, întins între două mașini, aproape de zidul spitalului oferă spectacolul unei vieți stinse. Ca o compensație la lumina care nu mai e, o mină miloasă a aprins o luminare ieftină într-un ambalaj de iaurt. Apelul de la telefon mi se confirmă imediat. Mă apropiu de mulțime și sint pus repede în legătură cu doi bărbați. Unul — aflui mai apoi că-l cheamă Marcel Guță — e stinjenit de teavatură în care viața l-a silit să intre în această dimineață. Cu o oră în urmă ar fi sfidat pe oricine care i-ar fi descris o astfel de posibilitate. Atunci era în toiul seidenței obișnuite, de dimineață, de împărțire a sarcinilor. Și el, directorul Întreprinderii de cofetării și restaurante numărul doi, în citeva cuvinte, îi puse în mișcare pe subalterni, trimițându-i la treabă. Trei dintre ei — Bocșa Sava, Ion Olteanu și Gheorghe Nicolae, frigotehniști — plecară de la sediul întreprinderii de pe strada Doamnei spre atelierul lor de reparat agregate frigotehnice. Atelierul e pe strada Slănic nr. 10. În dreptul Spitalului Colțea, ultimului dintre ei i s-a făcut rău. S-a agățat cu disperare de brațul tovarășilor lui de muncă. Bocșa îl cunoștea „mai bine decit pe un frate”, lucrau împreună de 30 de ani. Intră în panică. Ceru ajutor. Cineva de pe stradă sesizând că e vorba de un accident cardiac îl sfătui să-l culce pe caldarim. Așa și făcură. Ceasul arăta nouă și zece cind Bocșa, disperat, dădu buzna în spital. Portarul, om încă de la țară, martor la scena aceasta, nu se opuse. Bocșa află repede că medicul de gardă din policlinică se află la camera 8. Intră acolo. Doctorița lipsea. Sora refuză să vină în ajutor. De trei ori avea să alege acest bărbat pe care l-am cunoscut stăpinit de

o puternică emoție, stăpîndu-și totuși, alături de șeful său, indignarea, de la tovarășul său de muncă care se stingea în stradă ca neomeni și camera de gardă. Degeaba! Simțul omeniei, care între pereții spitalului înseamnă și simțul datoriei, absenta!

— Eram în sala de așteptare — interveni o femeie care-mi spune că o cheamă Aneta Petrache și e muncitoare la PECO —, cind a venit prima oară omul acesta după ajutor. Sora nici n-a vrut să stea de vorbă cu el: „Lăsați-mă în pace! Terminați cu prostiile astea. Rezolvați cum vreți și plecați de aici!” — ne repetă femeia indignată replica pe care o auzise.

Îi rog pe cei doi bărbați — Marcel Guță și Bocșa Sava — să mă însoțească la ca-

Stăpine, stăpine, îți cheamă și-un cine

mera de gardă. Lăsăm în urmă rumoarea mulțimii. E inutil să transcriem acuzațiile adresate oamenilor în halate albe pe care vrem, nu dintr-o vanitate întimplătoare, să le știm întotdeauna imaculate. La camera de gardă stau la taclale două surori de caritate. Una dintre ele, Eugenia Vartines, este cea care a refuzat ajutorul. O rugăm s-o găsească pe doctorița de gardă. Apelurile telefonice dau greș. N-avem răbdare să așteptăm și pornim în căutarea directorului. O secretară ne spune că doctorul Dașchevici lipsește din birou și după ce află cine sintem și de ce sintem aici dă un telefon și apoi netulburată ne întoarce spatele continuând să bată ceva la mașină. Se vede bine că moartea face parte și ea din viața spitalului! Între timp, însoțitorii mei pleacă în stradă: au sosit reprezentanții autorităților. Nu intră nici ei prea mult și-i urmez. Procurorul de serviciu pe Capitală e Stamate Răducanu, iar lucrătorul de miliție, de serviciu la 055, la evenimente, maiorul Adrian Hedeșiu. Împreună cu ei refac traseul anchetei. Mai întâi, citeva declarații luate din mulțime: Maria Dobre, pensionară, domiciliată în str. Pravăț 18: „Nu-mi vine să cred că un spital plin cu doctori poate să lase un om să moară pe trotuar”; Melania Solomon, de la Grupul de șantieri nr. 3: „Ar mai trebui să intrați și prin spital că poate s-ar mai isprăvi și cu șperțarii. Nimeni nu-ți face nimic, mori cu zile, dacă nu le dai ciubucuri mari...”; Liviu Codrea, de la Baza de aprovizionare a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare: „Cind am văzut că omul care era culcat pe trotuar se zbate am crezut că e beat. Apoi am aflat că i se făcuse rău. A trecut o jumătate de oră pînă cind a venit un doctor orelist, care a constatat decesul. Atunci au vrut să ia cadavru ca să-l ducă în spital dar mulțimea s-a opus cerind să vină Procuratura și Militia...”. La camera de gardă, prezența unui procuror face un efect miraculos: doctorița Xenia Petrescu este găsită imediat. Ascultăm stupefiați

scuze de tot felul și certitudinea pe care o aveam pînă atunci că de-o fi ceasul să ni se facă rău în preajma sau în incinta spitalului se va găsi cineva calificat care să ne dea ajutor ni se spulberă. Doctorița însoțea în spital citiva studenți. Îi zăresc într-un colț al încăperii stînd sfioși. Aș vrea să aflui părerea lor. Amin pentru o clipă. De după un paravan se aud vaiele. Mi se spune că e soția decedatului. Alerțată de cineva, femeia, împreună cu ficia ei, gravidă, au alergat la spital. Aici a leșinat și după îngrijirile acordate repetă intruna, obsedat, că peste noapte, bărbatul ei, altfel hipertensiv, s-a văitat de stomac. I se acordă îngrijire. Ne reîntoarcem la studenții din medicină dar cineva a avut grijă să-i trimită din încăpere. Cazul era, nu-l așa? particular, și, în plus, deloc pedagogic, deși se știe că un principiu al medicinei e că nu există boli ci numai bolnavi, adică oameni, în carne și oase, cu necazurile lor, cu familiile lor, că în urma bolnavilor pot rămîne văduve și orfani. Așa cum s-a întimplat acum! Și în timp ce doctorița de gardă încearcă să ne lămurească că omul tot ar fi murit, „caci cine scapă de un atac de cord?”, fel de fel de gânduri îmi trece prin cap. Indignarea începe să se înnoaie și ciudate asocieri de idei mă duc la bătrînii greci care găseau o mai mare depărtare de la om la om decit de la o lighionă la alta. De atunci să fi crescut într-afita distanță dintre noi incit un om să fie lăsat să moară în indiferența semenului său care a prestat jurămintul lui Hypocrate că își va păstra conștiința nobilei sale profesii imaculată? Îmi întrepruie gândurile sosirea directorului. Doctorul Dașchevici promite o anchetă administrativă în locul unei anchete penale care nu are obiect: indiferența nu e condamnată de lege! Și atunci, punct și de la capăt?

O vagă renunțare începe să-mi dea tîrcoale: nu e cazul să te bați pentru cauzele dinainte pierdute, nu-i așa!? Dar nu, lăsată să prolifereze, indiferența devine agresivă. Căci, lată, printr-un raționament straniu se găsește și un vinovat: e tovarășul de muncă al decedatului, cel ce s-a zbatut ca omul de lingă el să nu moară ca un neom pe margine de rigolă. „De ce n-a fugit cu el în spital?” În fața unei optici atit de grav strimbată de egoism și comoditate, de indiferență și poltronerie n-ai dreptul să renunți chiar dacă legea, cea juridică, nu condamnă indiferența. Căci altfel vom face să se lăsească înstrăinarea și distanțele dintre om și om vor crește împușcînd puterile noastre de a ne opune vitregiilor, inclusiv morții.

Afară, între timp, un microbuz de la Morgă luase cadavru. Doar un muc de luminare mai pilpăia încă într-un ambalaj de iaurt, semn că acolo pe trotuar se stînesse un om. Și un vers iscat de frica de singurătate mă obsedă dureros: „Stăpine, stăpine, îți cheamă și-un cine...”

VARTAN ARACHELIAN

P.S. Luni dimineața, prin telefon, maiorul Hedeșiu îmi comunica rezultatul autopsiei: scleroză miocardio-coronară și insuficiență cardiacă acută.

lării casei... opozante! De fapt, necazul cel mai mare a fost și este următorul:

Respectiva casă era locuită cu acte în regulă de către o femeie, Slăviteșcu Magda, împreună cu fetița ei în vîrstă de 5 anișori. Crezîndu-se că cele două sint împotriva ridicării blocului și că „n-au chef” să se mute, șantieristii le-au tălat mai întîi lumina, apoi apa, bașca șicanele zgomotoare de tot felul, bașca vibrațiile, bașca brațul încercat al macaralei rotindu-se amenințător pe deasupra acoperișului... Lipsiți de condiții elementare și speriate, cele două fîlșe s-au refugiat la prieteni. Practic, acum, casa este părăsită de sase luni, dar femeia a achitat la ICRAL pînă la bănuț cei 115 lei chirie lunară. Iar cind n-a mai suportat ne-a scris. Am apelat la factorii implicați. Sergiu Căndrea, dirigintele șantierului: „Tăindu-i apa și lumina, inginerul Herghelegiu a procedat samavolnic. Pînă deasăr (11 mai — n.n.) le restabilim...”. Vicepreședintele de resort al consiliului popular municipal: „Vă asigurăm că femeia și fetița ei vor primi un apartament în chiar blocul care... le-a dat afară din casa lor, și că demersurile pentru demolare vor fi urmărite și puse în practică...”.

Om trăi și om vedea. Blocul U1 are ca termen de predare 30 decembrie 1982, dar pe 30 lunile vor fi date în folosință primele 75 de apartamente. Pînă una-alta ne întrebăm dacă pompierii constănțeni vor fi văzuți și vor fi avizat favorabil proiectul nr. 379/1979 conform căruia... opt în șapte intră o dată, dar mai inghesuit.

MIRCEA BUNEA

față cu pumnul, apoi a scos un cuțit cu care l-a somat să-i dea banii și ceasul de la mînă, după care a dispărut.

Ce-i drept, autorul tilhăriei a fost prins de miliție în timp scurt, dar după eforturi substanțiale care puteau fi evitate ca și consecințele fizice și psihice suportate de victimă, dacă aceasta nu s-ar fi lăsat atrasă de nimere mai ales că la nivelul de pregătire personală se impunea să dovedească și discernămint, vigilență, conduită civică.

Despre infracțor care nu apucase să cheltuiască toți banii furtului și asupra căruia a fost găsit și ceasul victimei este suficient să precizăm că mai are 7 ani de condamnare la activul său pentru fapte asemănătoare.

Atenție deci cu cine faceți „cunoștință” cind vă aflați în compania lui „Bachus” ca și în alte împrejurări de altfel.

MIHAI GROZAVU

Intimidarea ca argument...

„Pentru mine revista «Flacăra» a constituit și constituie atit un mijloc de informare politică, economică și cultural-artistică, cit și un mijloc de educare politico-ideologică și patriotică, motiv pentru care săptămînal o procur (este drept cu greutate), citesc fiecare comentariu și articol cu mult interes și pasiune”. Așa își începe măgulitoarea sa corespondență președintele asociației de locatari ai blocului OD 36, str. Mașina de Pîine nr. 8, sect. 2, București, colonelul inginer Șucu Gheorghe.

În continuare, însă, lată ce afirmă același: „Contrar principiilor promovate de această revistă, am constatat cu surprindere și adincă mîhnire că în nr. din 5 februarie 1982, pag. 14, prima coloană, aliniatul 6, a apărut un anunț cu totul bizar. Consider că este un act de responsabilitate, de conștiință, de datorie sacră de a respecta munca, cinstea și demnitatea acelor despre care se scriu lucruri denigratoare”. Afirmatii corecte, la care subscriem și pe care încercăm, în activitatea noastră, să le și respectăm. Drept urmare, am luat legătura cu tov. Șucu Gheorghe. Dinsul fusese lezat de o notiță, în care numele său nu apărea, publicată în „Flacăra” (la rubrica Flacăra la dispoziția dumneavoastră) și în care se exprima surprinderea și nelămurirea locatarilor, din strada amintită, pentru felul în care președintele asociației își declina responsabilitățile, trecîndu-le în sarcina altcuiva. Am fost surprins de primul contact, ca și de următoarele, cu inginerul Șucu Gheorghe, vocabularul și tonul său fiind diametral opuse stilului de redactare a scrisorii semnate de același om: amenințări, trageri la răspundere, violență verbală, invocarea justiției etc., etc., ca și pretenția de a-i se trimite acasă scrisoarea incriminată pentru a vedea cine a îndrăznit etc., etc. Ascult și nu-mi vine să cred! Mai am încă rîndurile sale sub priviri, din care citez: „Doresc să precizez că marea majoritate a locatarilor își manifestă nemulțumirea pentru cele scrise. În acest sens rog a se verifica situația la fața locului și dacă socotiți necesar să se dea dezmințire. Am încredere în această minunată publicație care promovează cu mult curaj spiritul revoluționar și nu cruță nimic pentru a apăra adevărul”.

Cuvinte pline de bun-simț și care obligă. Obliga, dar nu seamănă deloc cu convorbirea noastră. Desigur, omul a fost puternic lezat de ceea ce noi credeam că este o palidă muștrare din partea colocatarilor din str. Mașina de Pîine 8. „Cine este sincer și puternic are curajul să-și facă autocritica. Cine este laș se ascunde în carapace și așteaptă să se potolească furtuna. Mă doare minciuna mai ales în vremea noastră. Din inimă vă rog să demască lași, demagogii și mai ales minciñoșii, că tare rău ne fac”.

Perfect logic! Perfect adevărat! Acel adevăr știut de tov. Șucu Gheorghe trebuie să fi fost în așa măsură vestejit, incit bietul om își cerea, cu disperare, dreptul la replică. Se oferea chiar să ne ajute, ca împreună să reușim scoaterea adevărului la lumină. Îi invit pe președintele asociației de locatari să vină la redacție pentru a consulta scrisoarea, care a stat la baza informației publicate la 5 februarie 1982, așa cum este firesc, și să discutăm direct întreaga problemă.

Si aștept... O zi, două, nouă... În cele din urmă, tăcerea sa totală mă surprinde. Saltul de la revoltă și bun-simț la dispariție mi se pare curios. Reiau, singur, cercetările. Cu surprindere, constat că col. ing. Gh. Șucu nu mai face parte din cadrele armatei, de la data de 21 noiembrie 1981! Deci, domnia sa semnase scrisoarea trimisă redacției și mi se recomandase cu o calitate pe care nu o mai deținea! Ce mai aflui? Că la 14 martie a.e., în prezența unor delegați ai sectorului II al C. P. al Capitalei și ai C.P.M.B. s-a desfășurat adunarea generală a locatarilor din str. Mașina de Pîine nr. 8, constatîndu-se lipsuri în bugetul asociației, pe care membrii comitetului refuză să-l semneze. În consecință, se stabilește recuperarea sumelor cheltuite nelegal și continuarea expertiței contabile (la sugestia delegatului C.P.M.B.). În incheiere, locatarii și-au ales un alt președinte, un comitet nou, o comisie de cenzori diferită de cea veche. (Aceleași locatari care, în marea lor majoritate, se declaraseră nemulțumiți de cele scrise în „Flacăra”!?)

Și ce am mai aflat? Că fostul președinte al asociației de locatari s-a „luptat” în îndelungi, complicate și nejustificate procese cu tovarăsa Florentina Tomus, și dînsa domiciliată la aceeași adresă, confruntări care aruncă o lumină deloc favorabilă asupra caracterului și comportării lui Șucu Gheorghe, care nu s-a sfîșit să facă foarte grave afirmații, în fața unor organe administrative și de stat, pe care atit acestea, cit și instanțele, nu le-au putut confirma. În general, am rămas cu precara impresie că cel care constituie subiectul rîndurilor de față manevrează intimidarea ca pe un argument. Atitudine căreia nu-i pot răspunde decit cu propriile sale afirmații, scrise și semnate: „Cine este sincer și puternic are curaj să-și facă autocritica”, sperînd că „încrederea” sa „în această minunată publicație” să nu se fi diminuat. Ba, dimpotrivă!

EMANUEL VALERIU

Printre colțul casei cu temelia bearcă și peretele blocului nu se pot strecura decit persoane efilate și special antrenate în crevase pilot; de sus cad cioplituri de beton celular autoclavizat și chiftele, de mortar întărit, iar consola balconului de la primul etaj e o pavază precară, bună doar ca să ciupească tabla acoperișului devenit darabană pentru tot ce cade, inclusiv propoziții gen „...zeii cui v-au pus alături”, „Alături” este totuși un eufemism. Ca de obicei, realitatea este mult mai transantă: un bloc de 145 apartamente a fost năpustit efectiv, definitiv și constructiv peste o biată casă formată din două camere și dependințe. Nu tresărită că n-a murit nimeni acolo, nu s-a accidentat nimeni, iar blocul nu se prăbușește, ci se înalță. Privindu-l nu mi-ăm putut reprimă amintirea butadei după care, spun unii, opt în șapte intră o dată, dar mai inghesuit!... Casa și blocul stau mîchie-n-muchie, ca un transoceanic aflat etravă la etravă cu o lotcă de cincisprezece crivace. Comparația ne-o facilitează freacățul mării aflate la o zvirlătură de băț, și sirenele vapoarelor ancorate în rada Constanței. Fiindcă da, de necrezut, acești David și Goliat din familia locuitorilor nu sint vizibili pe niscai coclauri, pe unde cuvîntul „constructor” să nu fi ajuns decit purtat pe aripile vîntului, ci într-un oras în care, din '76 și pînă azi se ridică 4 000-5 000 de apartamente pe an. Am numit prima cetate maritimă a României — municipiul Constanța. Iar locul unde poate fi văzută mai sus-descria so boacăină se află pe strada Maior Sofran nr. 12, în zona unde se edifică acum ansamblul de 320 de apartamente „falezanord”. Investitorul, constructorul și be-

neficiarul acestor apartamente este Trus-tul de construcții chimice Midia-Năvodari. Proiectul l-a executat IPJ Constanța contra a 476 de mii de lei și dînd peste cap principiul superpoziției elementelor după care două corpuri nu pot ocupa în același timp aceeași suprafață. Așa se face că respectînd proiectul constructorii au nimerit peste casa existentă ac-

Opt în șapte intră o dată, dar mai inghesuit

lo de 40 de ani și care după lege ar trebui să mai bălăduască încă 36! Motivul „întimplării”?

Nu fusese „văzută” de proiectant. (Altminteri cum să explici că proiectul de execuție nr. 379/1979 nu o „amintește” în nici un fel și că, exact sub temeliile ei, au fost prevăzute să traverseze canalizarea și conducta termică?!) Inutil să amintim aici maldărele de corespondență avîndu-i ca sefi de teanc cind pe tovarășii de la T.C.C. Midia-Năvodari, cind pe cei de la I.P.J., cind pe cei de la I.C.R.A.L. cind... Inutil să accentuăm că nici pînă la data anchetei noastre I.P.J. (deși „sensibilizat” prin adresele TCC din 4 septembrie 1981 și din 5 februarie 1982, ultima înregistrată la institut sub nr. 1297/10.02.1982) nu pornise acțiunea de întocmire a documentației necesare proiectului de decret pentru aprobarea demo-

din jurul paharului nu întirzie să-i facă lui C. A. o propunere tentantă. „V-ar sta bine o haină de blană tip Alain Delon” — aruncă partenerul momeala. „Sint dispus s-o cumpăr dacă mi se oferă” se grăbește C. A. — Uite, am cecul la mine.

În compania lui „Bachus”

Merg imediat și scot suma necesară. Și au mers la agenția, unde amatorul de „Alain Delon” a intrat în posesia sumei de 5 270 lei, apoi tot împreună au plecat spre Teichirghiol unde ofertantul spusese că are obiectul promis. Ajunși în dreptul unui teren viran și neiluminat cunoștința de pahar avea să-și dea arama pe față. Mai întîi l-a izbit puternic peste

Procedul acostării viitoarelor victime din rîndul persoanelor aflate în compania lui „Bachus” folosit atit de escroci, de prostituate cit și de tilhari, este arhicunoscut de foarte multă vreme.

Printr-un simplu raționament logic s-ar putea deduce că cine cunoaște împrejurările care i-ar putea provoca vreun rău, face tot ce-i stă în putință să le evite. Numai că unii ajung la această concluzie abia după ce este prea tîrziu, neluînd în serios pătania altora. Ca, de pildă, C. A., inginer electronist la Regionala C.F.R. Constanța. „L-am cunoscut (?)” — reclama dumnealui recent la miliție — în restaurantul „Pescăruș” din Eforie Nord... Un fel de a spune „l-am cunoscut” — pentru că nu știa cum se numește, și mai ales, nici cu ce se ocupă, incit să ai încredere în ceea ce-ți propune.

Și proaspăta cunoștință (necunoscută)

Infirmițiile grave sînt la mîini. La toate victimele: 28. Întregi, pe jumătate sau numai pe sfert, degetele arse au rămas înepente ca niște gheare. Așa cum s-au aplecat în fața focului (venit pe neașteptate). Unda de șoc a răzbătut în câteva secunde întreaga fabrică, a mutat un perete, a spart toate geamurile, ca să se stingă undeva în cîmp după ce a îndoit un vagon de cale ferată. Dan Tudose n-a rezistat arsurilor și a murit după câteva zile. A fost un bun meseriaș. Procuratura județului Constanța a întocmit un rechizitoriu exemplar. A pornit acțiunea de propunere de dezastru și a stabilit condițiile ideale pe care dacă fiecare dintre factorii de conducere le-ar fi respectat, accidentul n-ar fi avut loc. Rechizitoriul este răsplat și neted ca un perete de stîncă. Înșușindu-și punctul de vedere al procuraturii, instanțele au reținut doi principalii vinovați: pe inginerul șef, Adam Constantin, care ținea și locul directorului plecat în concediu, și pe maistrul Virgil Iordache, șeful atelierului mecanic, subordonat direct inginerului șef. Ei au fost găsiți vinovați atît pentru pagubele materiale suferite de întreprinderea pentru producerea nutrețurilor combinate Poarta Albă, cît și pentru uciderea din culpă a sudorului Dan Tudose. Se poate observa cum gravitatea faptei este conjugată ideal cu înălțimea funcțiilor celor răspunzători.

II

— Deci, dumneavoastră sinteți maistrul Virgil Iordache... Sînt înmărmurit de violența distrugerii. Explicați-mi în ce fel ar fi putut fi ea evitată? Cum ar fi trebuit să procedați, în mod ideal, pentru ca accidentul să nu fi avut loc?

— În mod ideal, eu n-aveam ce căuta în întreprindere. Iesisem din tura de noapte, după 12 ore de muncă. Am rămas fiindcă a fost nevoie de mine... Nici victima, Dan Tudose, n-avea ce căuta acolo. S-a dus pentru că era o urgență, în ajutorul prietenului său Nicolae Sinton...

III

— Sinteți sudor?
— Sudor.
— Ați venit în întreprindere după accident?
— După.

— La accident nu s-a emis permisul pentru lucru cu foc. Să zicem că eu sînt directorul fabricii și dumneavoastră sinteți ce sinteți, adică sudor. Vă dau permisul de lucru cu foc, ca să reparați o avarie. Ce faceți cu el? În primul și în primul rînd...

— În primul și în primul rînd îl iscălesc...

— Nu.
— Ba da. Întîi îl iscălesc...
— Mai întîi îl citiți?
— De ce să-l citesc?
— Ca să luați cunoștință de ce scrie în el.

— Stiu ce scrie în el. Toate permisele sînt la fel. Tipărite. Le stim pe dinafară. Din practică și de la instructori...

IV

— Tovarășe director, dați-mi vă rog dosarul cu permise de lucru cu foc.

— Sînt foarte multe. Genul de avarie de la care a izbucnit focul este frecvent. Chiar și de mai multe ori pe zi...

— Cîți sudori aveți?

— Cîțiva: doi-trei... Ei știu cel mai bine ce trebuie făcut. Sînt instruiți periodic și au experiență. Instalațiile sînt complexe și funcționarea lor naște clipă de clipă probleme diverse. Hîrîm zilnic cu produsele noastre peste 400.000 de porci. Omul mai rabdă, animalul nu. Nici nu e de închipuit o intrupere a lucrului fără a ne crea din timp un stoc de rezervă. Cînd e nevoie producem peste capacitatea proiectată. Chiar atunci executăm operații dictate de mari urgențe ale portului... În afara specificului nostru de activitate.

V

Dimineața zilei de 28 martie 1981. Maistrul Virgil Iordache iese din schimb, după 12 ore de muncă. În timpul nopții i se raportase apariția a două defecțiuni în puncte diferite de lucru. Le verificase. Nu erau neobișnuite. Trebuise totuși să aștepte personalul calificat din schimbul de zi. Inginerul șef, Adam Constantin ținea locul directorului plecat în concediu. Cîteva probleme urgente ale oricărei zile la prima oră îl rețineau în birou. S-au înțeles să fie formate două echipe de intervenție. Maistrul n-a mai plecat acasă. Prilej, pentru ca după formarea echipelor, să se ocupe și de cîteva complicații la atelierul mecanic pe care-l conducea. Echipetele se îndreaptă către punctele de intervenție. Sudorul Dan Tudose se aplecase uneia dintre ele. Unde era greul. Urma să se lucreze alternativ. Aparatele de sudură erau conectate la aceeași sursă și cînd lucrau unele nu puteau lucra și celelalte. Sudorul Vasile Pricop avea de îndeplinit o treabă relativ ușoară. O spărtură superficială la elevatorul 14. El începuse primul. Între timp, cealaltă echipă careia i se alipise benevol Dan Tudose, organiza punctul de lucru, mai dificil și în condiții stîngheritoare. Elevatorul 14 nu funcționa. Vasile Pricop ia măsurile corespunzătoare de protecția muncii și începe să sudeze. Sudează circa 15-20 de minute. Tot la elevatorul 14 se mai descoperă o fisură, ceva mai ușoară. Vasile Pricop pleacă după electrozi, lăsînd aparatul de sudură conectat. Ajutorul lui, sudorul practicant Nicușor Cucu, rămîne singur. Dincolo, în celălalt punct de lucru, operațiunile de pregătire s-au terminat. Așezată sub utilajul defect, echipa așteaptă clipa cînd

poate să înceapă lucrul. Iritat de așteptarea care se prelungea, Dan Tudose se ridică îndreptîndu-se spre punctul de lucru al lui Vasile Pricop. Rămăs singur, sudorul practicant Nicușor Cucu hotărăște cu de la sine putere să sudeze și cealaltă fisură. O face și fiindcă la elevatorul 13, ceva mai ascuns, observă de asemenea o fisură, se îndreaptă într-acolo. Fisura aceea nu fusese raportată. Nicușor Cucu gîndește că face un lucru util. Se apleacă, eliberează flacăra acetilenică... Este exact clipa cînd dincolo, Dan Tudose se ridică și pornește să vadă ce se întîmplă de se întîrzie atîta... Îl oprește o flacăra... Elevatorul 13 funcționa.

VI

Nicușor Cucu este un băiat cîmînat. Foarte harnic și foarte docil. Un băiat bun, dar cam ciudat. Din pricina excesului de zel care de mai multe ori era să se sodeze cu accidente sau chiar cu propria lui moarte se plimbă prin mai multe puncte de lucru mereu alungat și tot mereu sperîndu-se că un băiat atît de harnic și de ascultător, chiar dacă e cam neajutorat, își va găsi în cele din urmă locul potrivit.

Referat

Subsemnatul Albrich Gheorghe, om al muncii în cadrul I.P.N.C. Poarta Albă, vă aduc la cunoștință următoarele: Cucu Nicușor a fost repartizat de către maistrul Iordache Virgil la zdrobitor să bată știuleți. Cînd n-au mai fost știuleți, a luat IFRONUL și s-a dus la Lazăr Marin să-l ajute să pornească molotivul. L-a împins atît de tare încît molotivul s-a invîrtit de două ori în loc, gata să se răstoarne... Sau:

Legea ne apără, s-o cunoaștem, s-o respectăm

Nevoia de exemplaritate

Referat

Subsemnatul Lazăr Ion, om al muncii etc. declar următoarele: Am fost trimis împreună cu Cucu Nicușor să desfîndăm ecluză de la ventilator... Maistrul s-a dus jos să pornească ventilatorul, eu să mă uit la buclă 84-8. Cînd m-am întors l-am văzut pe Cucu Nicușor cîșnindu-se să scoată cu mina din ecluză o bucată de fier... L-am dat la o parte abia în ultimul moment.

Cucu Nicușor, 23 de ani; Mențin declarațiile date de mine în fața organului de urmărire penală. În dimineața zilei de 28 martie 1981 m-am prezentat la lucru și deodată apăruseră defecțiuni am fost repartizat de maistrul Iordache Virgil cu Pricop și Capsali să mergem să remediem aceste defecțiuni. Lucrările se făceau în turnul siloz... M-am dus cu colegii mei să sudez dar maistrul nu mi-a spus în mod expres că trebuie să fac lucrări de sudură. Știam de fapt că fiind sudor practicant trebuie să asist la lucrările de sudură. După ce maistrul Pricop și-a terminat lucrarea a coborît pentru a lua electrozi... Pricop Vasile a lăsat aparatul de sudură sub tensiune. După ce sudura principală se făcuse de Pricop Vasile am văzut că mai era loc de sudat și am considerat că pot să-l fac și eu... arăt că nimeni nu mi-a atras atenția de noua defecțiune apărută, ci singur am considerat că trebuie remediată... Am luat aparatul de sudură...

VII

Dan Tudose tocmai se ridicase. A auzit o explozie și o flacăra i-a izbucnit în față... Flacăra s-a propagat în întreaga fabrică asemenea unui fulger... Oamenilor nu le-au rămas decît mîinile ca să se apere...

VIII

— Exact asta nu înțeleg: de ce tocmai Nicușor Cucu... Virgil Iordache?

— Fiindcă n-aveam alți oameni disponibili, dar mai ales pentru că acolo unde a fost trimis baza n-o reprezenta sudura, ci căratul, ridicatul... Operații tocmai bune pentru el, mai ales că este deosebit de conștiincios... Nu m-am gîndit o clipă că s-ar putea apropia de aparatul de sudură.

IX

— Un mort și 27 de infirmi sau mutilați pe viață... Conștiința dumneavoastră, Adam Constantin, de om, de inginer, de conducător de unitate, ce reține?

— A trecut un an... Aproape 400 de nopți de calcul. Am epuizat toate variantele... Au fost două puncte de lucru... Normele ministerului de protecția muncii specifică împrejurările în care se pot face sudurile... La punctele de lucru de care aveam cunoștință au fost respectate... Dovezile că nu acolo a izbucnit explozia. La unul dintre ele s-a și sudat: sudura principală, aproape 20 de minute și nu s-a întîmplat nimic. O serie de formalități nu le-am îndeplinit. Nici eu, nici maistrul Iordache. Au fost îndeplinite de echipele trimise. Așa au fost instruite. Mă întreb dacă le respectăm, unul dintre noi? Adică mergeam la fata locului. Aveam grijă să se steargă praful, ceea ce s-a făcut, fiindcă așa se proceda, organizam la locul respectiv echipele... mi-e teamă că n-am fi făcut decît tot ceea ce s-a făcut. Trebuia să prevedem că Vasile Pricop pleacă... De ce a plecat n-am înțeles.

Avea un ajutor și normal ar fi fost ca după electrozi să trimită ajutorul nu să meargă el lăsînd aparatul sub tensiune... Un singur lucru mă chinuie: dacă maistrul rămînea să supravegheze echipa? Deși în mod firesc el s-ar fi aflat la locul celălalt unde organizarea lucrului presupune într-adevăr o supraveghere atentă... Uciderea din culpă pentru care sînt acuzat mă doare cel mai mult. Sînt vinovat de foarte multe lucruri. Poate mai multe decît mi se reproșează... Mi-a lipsit tăria de caracter să spun: stop. Nu se mai lucrează pînă nu punem la punct instalația de desprăfuire... deși nu știu dacă aș fi ajutat foarte mult procedînd astfel... Ca s-o punem la punct, după accident, am lucrat 35 de zile cu ajutor special din mai multe județe... Dar iarăși revin și mă întreb dacă acest lucru l-ar fi putut împiedica pe Nicușor Cucu să realizeze imboldul său spre exces de zel... Pagubele ar fi fost mai mici, desigur... Dar pînă la uciderea din culpă... Cucu n-a fost trimis să sudeze, nu i s-a spus să sudeze acolo, la locul raportat, unde se luaseră măsurile de protecția muncii, cu atît mai puțin la un loc nou, de care n-a știut nimeni, nu-l văzuse nimeni... Explozia nu s-a produs la suprafață, ci în elevatorul care lucra, unde exista într-adevăr praf în suspensie explozivă... Eu, inginerul șef, sînt ucidător, iar cel care din inconstiență a dat foc n-are nici o răspundere penală? Și n-ar fi avut poate dacă fără o pregătire corespunzătoare ar fi fost trimis să lucreze ceva ce nu se pricepea, dar nu l-a trimis nimeni pentru asta, el singur recunoaște...

X

O casă netencuită la marginea comunei Mihail Kogălniceanu, Curtea de legume

XIII

Se mai desprinde din rechizitoriul o nevoie firească de exemplaritate în raport cu proporțiile dezastrului: „Find cadrul tehnic de conducere și remunerat pentru aceasta, el (inginerul șef, N.N.) avea obligația să găsească soluții tehnice care să prevină crearea unei stări de pericol avînd experiență în acest sector...”

Este indiscutabil deci faptul că învinutul Adam Constantin, inginerul șef al unității, cunoștea în mod direct pericolul iminent în care se afla fabrica și personalul muncitor în legătură cu acumulările de praf la limita explozivă și nu a luat măsuri pentru înlăturarea pericolului...

Care ar fi fost aceste măsuri din partea unui inginer sosit în unitate de șase luni pentru a remedia acumulările din zece ani de existență nici comisia, nici rechizitoriul nu amintesc nimic și nici nu se specifică dacă ele existau, eu adevărat la nivelul răspunderii unui inginer șef. Nici directorul întreprinderii nu a fost consultat în acest sens.

Și parcă pentru a nu coborî cu nimic din tonul înalt justiției, deși din însăși declarația lui Nicușor Cucu rezultă că n-a fost trimis să sudeze, că fusese totuși instruit cu normele de protecția muncii, că nimeni nu i-a solicitat ajutorul, că obligațiile lui la locul respectiv erau cu totul altele, „știam de fapt că fiind sudor practicant trebuie să asist la lucrările de sudură”, chiar și faptul de a fi acționat eu de la sine putere într-un loc de avarie nesemnălat de nimeni, fără permisiunea nimănui, fără a raporta cuiva, rechizitoriul reține totul în scama maistrului și a inginerului șef: „Or, gravitatea constă în faptul că tocmai acest tinăr necinstit și neautorizat a fost trimis în turnul siloz, unde exista interdicția de sudură, fără supraveghere (...) Aceasta demonstrează o gravă abatere de la normele de securitatea muncii și o tot atît de gravă abatere de la disciplina muncii și obligațiile de control și supraveghere a cadrelor tehnice (și) care potrivit legii trebuiau să facă acest lucru, iar omisiunile lor și încălcarea din culpă a îndatoririlor pe care le aveau au condus la producerea unui eveniment cu consecințe atît de grave. În acest context, desigur că nu puteam reține și vinovăția sudorului practicant Cucu Nicușor care, la nivelul său de pregătire și lipsă specifică de instruire, nici nu putea realiza pericolul la care singur s-a expus din neștiință...”

XIV

Cercul vicios este acum închis. Lucrarea trebuia să aibă loc. Și chiar a avut loc pe jumătate fără să se întîmple nimic. Nicușor însuși a sudat la locul unde fuseseră luate măsurile de protecția muncii și flacăra n-a izbucnit. Explozia s-a produs într-alt loc, unde sudorul practicant s-a deplasat din proprie inițiativă. Este limpede că dacă Nicușor Cucu n-ar fi fost în turnul siloz Vasile Pricop ar fi sfîrșit cu bine operația începută. O operație pe care el n-o efectua pentru prima oară. Nicușor n-a fost trimis acolo pentru sudură. În cele 8 ore de serviciu oricum trebuia să facă și el ceva, în turnul siloz sau în altă parte. Mai mult, a fost trimis acolo întrucît muncile ce urmau a fi efectuate, căratul unor materiale, susținerea unor utilaje grele etc., erau tocmai genul de muncă la care se pretau abnegația și calificarea lui. Nu i-a permis și nu l-a îndemnat nimeni la lucrul de care s-a abutcat, lucrul la care s-a angajat singur nu era prevăzut. A cere încuviințarea pentru a executa o operație de care nu știe nimeni nu este o chestiune de calificare, ci de elementară disciplină și elementară disciplină trebuie s-o dovedească orice muncitor indiferent de calificare sau vîrstă. Nu este deci vorba de măsuri de protecția muncii care n-au fost respectate, ci de disciplină. Rechizitoriul rămîne în continuare limpede și răsplat doar că se referă la alte fapte decît acelea care au provocat în mod concret și tragic explozia. Și la alte condiții de lucru.

NICOLAE CRISTACHE

Încă o dată: DREPTATE CRAIOVEI!

Mai e încă timp și sint toate argumentele să se revină asupra deciziei pe care încă n-am văzut om s-o aplaude. Convingerea mea e că nici oamenii din Certej, — aparent avantajati de Federația Română de Fotbal, de a socoti învingătoare echipa lor într-o înfruntare pe care ea a pierdut-o cu echipa Universității Craiova, nu se pot bucura de asemenea grosolană abatere de la orice normă. Producem în această pagină, încă o dată, toate argumentele:

Va să zică decizia a fost luată după trecerea termenului regulamentar în care s-ar fi putut lua o decizie.

Va să zică decizia a fost luată pe baza unor argumente care au căzut, jucătorul în cauză executând suspendarea la care era obligat.

Va să zică arbitrii declară adevărul.

Va să zică reprezentanții clubului Dinamo susțin cu tărie și cu fair-play că drept e ca Universitatea Craiova să-și joace șansa în continuare în Cupă.

Va să zică toată presa scrie în aceas-

tă direcție. Iar decizia rămâne în picioare.

Va să zică de curind s-a revenit asupra unei alte decizii dovedită injustă — reproducem aici, alături, datele problemelor.

Va să zică, Petre Răcotean, președintele Secției de fotbal Minerul Certej, venit la București cu ocazia tragerii la sorți a sferturilor de finală, declară că echipa sa n-a avut și n-are nici o pretenție. Iar decizia rămâne în picioare.

Singura explicație ar fi că tovarășul Gheorghe Prodea, șeful Comisiei de disciplină și competiții e plecat. Unde e plecat tovarășul Prodea? Tovarășul Prodea e plecat cu echipa națională în America de Sud. Ce caută tovarășul Prodea acolo? Tovarășul Prodea își primește în acest fel recompensa pentru marea minune pe care a săvârșit-o. Unii m-au întrebat dacă nu cumva plecarea lui Gheorghe Prodea cu Mirecea Lucescu dezvăluie amestecul lui Lucescu în această afacere incredibilă. Personal nu cred. Mirecea Lucescu e un om prea ta-

lentat și prea inteligent ca să compromită într-un interval atât de scurt ceea ce a construit greu și frumos, o carieră pe care noi, cu toții, o respectăm. Dar dacă tovarășul Gheorghe Prodea se va întoarce curind, supunem înaltei dumisale atenției cazul, și-l rugăm să binevoiască din mare mila sa, din fierbințele înțelepciunea sa și din a colegilor săi, să acorde celei mai bune echipe de fotbal din România ultimilor ani ceea ce ea a câștigat în teren, dreptul de a juca mai departe în Cupă. Nu de alta, tovarășe Prodea, dar dacă n-o să mai avem echipe bune, nici dumneavoastră nu veți avea cu cine călători în străinătate. Vă veți trezi că n-aveți de călătorit decât dintr-un județ în alt județ, ceea ce e prea puțin pentru apetitul dumneavoastră de justiție planetară, pe care era bine dacă îl exercitați în cadrul lotului pe care l-ați condus, ca să nu fie eliminați într-un meci amical doi jucători români. Abia vă așteptăm din America de Sud, tovarășe Prodea, și abia așteptăm să se facă dreptate pentru Craiova și pentru fotbal. Mai e încă timp, mai avem încă speranță.

ADRIAN PĂUNESCU

Pe ce lume trăiește Federația de fotbal?

După ce a eliminat Craiova din Cupă, printr-o decizie arbitrară și lipsită de suport regulamentar, F.R.F. și-a găsit din nou de lucru, hotărând avertizarea lui Cornel Dinu. E, veți zice, dreptul forului respectiv, Dinu fiind, nu-i așa, jucător de fotbal. Numai că el n-a fost sancționat în această calitate, ci ca autor al articolelor publicate în „Flacăra”? Iată însă, spre edificare, cum sună textul avertismentului, dat în 15 aprilie și ajuns la clubul „Dinamo” în 26 (7!), adică 11 zile mai târziu:

„Biroul Federației Române de Fotbal, în sesiunea din 15 aprilie 1982, sesizat de unele articole publicate de jucătorul Dinu Cornel în revista „Flacăra”, a luat în discuție conținutul lor și a constatat că pe lângă aspectele pozitive ale acestora s-au strecurat de mai multe ori și o serie de cuvinte jignitoare, uncori calomnioase, la adresa unor antrenori, jucători, arbitri și chiar a Federației Române de Fotbal și Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport, fapte incompatibile cu norme de etică sportivă, cu ținuta unui jucător în activitate.

Față de această atitudine, Biroul Federației Române de Fotbal a hotărât sancționarea jucătorului Dinu Cornel cu avertisment conform art. 150 lit. a, iar în cazul în care va continua să publice astfel de articole ireverentioase, lipsite de discernământ, va fi nevoit să aplice și alte sancțiuni prevăzute în Regulamentul de organizare a activității fotbalistice — ediția 1980 la art. 168 lit. n și art. 166.”

Lăsând deoparte nota amenințătoare din final, ea nefiind altceva decât un avertisment la avertisment, să vedem, avocațeste, dacă sancțiunea dată are o bază legală. S-o spunem din capul locului, n-are, dintr-un motiv simplu: articolele și literale invocate de F.R.F. sint precedate, în cadrul mai larg al capitolului al XII-lea, „Abateri și sancțiuni”, de paragraful A, „Dispoziții preliminare”, în care stă scris, la art. 144, că:

„Normele de disciplină se aplică jucătorilor care săvârșesc abateri:

a) pe stadion, în săli, în alte locuri unde își fac pregătirea sau se dispută jocurile publice, indiferent dacă sint jucători titulari, jucători de rezervă sau spectatori;

b) în sediile organelor locale de educație fizică și sport sau ale F. R. Fotbal, sau în alte locuri în care acestea își desfășoară activitatea.”

Limpede ca lumina zilei. Atunci?! Să fi confundat exigentul Birou al F.R.F. revista noastră cu stadionul „Ghencea” sau măcar cu sala „Olimpia”?! Greu de crezut. Dacă lui nu i-au convenit, și e limpede că nu i-au convenit, unele din afirmațiile făcute la rubrica „Omul care joacă”, atunci ar fi putut uzita, legal, de prevederile Legii Presei, dar n-ar fi avut dreptul de a dicta o sancțiune care nu e, v-ați lămurit, prevăzută în Regulament?! Cum adică, tocmai cel puși să păzească ordinea și disciplina în fotbal, le încalcă la prima ocazie, inventind subretele temeliuri pentru a justifica o sancțiune?! Am mai spus-o și o repetăm, nici noi n-am împărtășit toate opiniile lui Dinu, am și făcut în revistă disocieri în acest sens, dar am considerat și considerăm că e dreptul lui să le exprime. A căuta cu lumina jignirea și calomnia acolo unde ele nu există, a le confunda cu o încercare, fie ea numai parțial reușită, de a ajuta cauza fotbalului și, mai ales, a îmbrăca în haine legale o hotărâre, ca și în cazul Craiovei, fără suport regulamentar numai pentru că o opinie sau alta nu e pe placul F.R.F. sau C.N.E.F.S., tocmai un astfel de procedeu ni se pare incompatibil cu normele de etică sportivă. Ba mai mult. Trăim într-o țară și într-un timp în care, grație democrației, orice cetățean are drept și acces la critică. În toate domeniile, aceasta e pretuită ca o soluție posibilă în îndreptarea unor neajunsuri și sint supuse ei, în presă, la radio etc., ministere, centrale, întreprinderi și așa mai departe. Ce determină F.R.F. să creadă că Dinu, de fapt un activist în perimetrul fotbalului, n-are dreptul să-și spună părerea? Pe ce lume trăiește F.R.F., putem întreba și așa, închipuindu-și că legile sint valabile pentru toate celelalte instituții din societatea noastră, numai pentru ea nu?!

Sigur, Dinu ar fi putut exagera uneori, nu excludem nici această posibilitate. Era însă, este, de așteptat să i se aducă dovezi, argumente, pe care noi le-am încredințat hirtiei fără întârziere. Dar nu, în locul unui dialog deschis, sincer, util, federația a preferat și preferă metoda intimidării și a amenințării, căreia n-a obosit să-i confere o formă legală. O asigurăm că, nici de data asta, n-a reușit. Luat fără o bază regulamentară, avertismentul dictat contra lui Dinu trebuie revocat cât mai urgent, iar revocarea se cade a fi făcută publică.

OVIDIU IOANITOIA

Primim din partea echipei

Universitatea Craiova:

Față de Hotărârea Biroului Federației Române de Fotbal pronunțată în sesiunea din 15 aprilie 1982, în baza căreia echipa de fotbal „Universitatea” Craiova a fost eliminată din competiția „Cupa României”, desfășurată în cadrul „Dacadei”, dorim să precizăm:

În ziua de 31 martie 1982 a avut loc etapa pentru „Cupa României”. Meciul dintre „U” Craiova și „Minerul” Certej s-a disputat la Tg. Jiu. În minutul 65, la scorul de 3-0 pentru Craiova, jucătorul Tilihoi a fost înlocuit cu tânărul Cioroianu Florin.

Ziarul „Știința tineretului” nr. 10 220 din 7 aprilie 1982 (pag. 2, sub titlul „Sancțiune severă conform regulamentului”, la rubrica „Etica sportivă”) consideră că „U” Craiova a dat dovadă de „nesocotire a Regulamentului, de întrebuintare a falsului în tentativa de a obține victoria”, ca apoi să menționeze: „campionii s-au temut așa de mult de divizionara C, încât au recurs la fraudă pentru a fi siguri de victorie”. Articolul a apărut nesemnlat, exact în ajunul sesiunii Comisiei de competiții și disciplină în care s-a luat hotărârea eliminării noastre din Cupă.

Apelul făcut de noi la Biroul Federației Române de Fotbal împotriva acestei hotărâri a fost respins în sesiunea din 15 aprilie 1982, după cit se pare cu 6 voturi pentru, 3 abțineri (3 membri absenți de la sesiune) și 4 pentru admiterea apelului.

În aprecierea asupra întregii situații, vă rugăm, să aveți în vedere următoarele:

1. — Situația jucătorului Cioroianu Florin:

● a primit cartonaș galbene în meciul tur cu „Jiul” Petroșani (29 noiembrie 1981), cu A.S.A. Tg. Mureș (27 februarie 1982) și cu „U” Cluj-Napoca (28 martie 1982); ● a fost introdus în teren la meciul cu „Minerul” Certej în minutul 65, considerându-se că etapa de suspendare a efectuat-o în jocul cu C.S. Tirgoviște, care a avut loc la data de 7 martie 1982, cind nici măcar nu a făcut deplasarea.

2. — Precizări în legătură cu dreptul de joc al jucătorului Cioroianu Florin pentru meciul cu „Minerul” Certej:

de cartonaș galben:	
● F.C. Constanța — Jiul Petroșani (Sporul) disputat la 18 Aprilie, 1-0 în favoarea Jiului (pe teren); 4-1 pentru F.C. Constanța);	
● Textila Buzău — Dacia Măgureni (Divizia C), seria II, disputat la 27 Aprilie, 1-0 în favoarea Textilei (pe teren); 2-0 pentru Textila);	
● Dacia Oradea — C.F.R. Craiova (Divizia C), seria a V-a, disputat la 28 Aprilie, 2-0 în favoarea echipei Dacia (pe teren); 1-0 pentru Dacia);	
● Meciul Mecanica Alba-Iulia — Minerul Certej (Divizia C), seria a V-a, disputat la 28 Martie, 1-0 în favoarea echipei Mecanica (pe teren); 1-0 pentru Mecanica);	
● Meciul Mecanica Alba-Iulia — Minerul Certej (Divizia C), seria a V-a, disputat la 28 Martie, 1-0 în favoarea echipei Mecanica (pe teren); 1-0 pentru Mecanica);	
● Meciul Mecanica Alba-Iulia — Minerul Certej (Divizia C), seria a V-a, disputat la 28 Martie, 1-0 în favoarea echipei Mecanica (pe teren); 1-0 pentru Mecanica);	

Deși învingătoare cu 5-0 în optimele Cupei, Craiova e, iată, silită să facă memorii peste memorii spre a cere să joace în sferturi?! O judecată strimbată, care n-a analizat decât parțial și pripit piesele existente la dosar, a privat-o de un drept dobindit prin muncă, hotărârea luată fiind, repetăm, ilegală și imorală.

Aprecind memoriul clubului craiovean drept argumentat și lămuritor, nu vom relua toate datele problemei. Vom reaminti însă că, bazuindu-se pe Articolul 169 din Regulamentul de organizare a activității fotbalistice, Comisia de competiții și disciplină, prezidată de Gheorghe Prodea, a tăiat în carne vie. Ea a sesizat, e un mister cine, cind, cu ce ocazie, doar Minerul n-a avut și nu are nici o pretenție?! că Cioroianu a intrat în teren în stare de suspendare (fals, după cum se demonstrează mai sus) aplicind în consecință prevederile Articolului 169, cel care îi obligă pe conducătorii echipelor să țină evidența cartonașelor și să ia, automat, măsuri de suspendare. Ceea ce, dealtfel, Craiova a și făcut. Cioroianu fiind oprit să joace la Tirgoviște. Greșeala comisă, fundamentală, hotărâtoare, cheie în rezolvarea cazului, e însă alta. Comisia de competiții și disciplină a luat în discuție situația creată CIND NU MAI

● în timpul meciului cu „Jiul” Petroșani, arbitrul de centru Ilie Zaharia din Drobeta-Tr. Severin a sancționat pe jucător cu cartonaș galben pentru faulturi repetate asupra jucătorului Coca II. Meciul a fost întrerupt și s-a arătat cartonașul galben în vâzul tuturor jucătorilor și spectatorilor (declarațiile antrenorilor celor două echipe, ale celor doi tușieri, a jucătorului sancționat, a căpitănului de echipă, a jucătorului Coca II, ca și cea dată ulterior de arbitrul de centru, se găsesc depuse la F.R.F.); ● după meci, arbitrul a pus pe cei doi antrenori să semneze rubrica „sancțiuni” în alb, urmind s-o completeze ulterior, motivind că este „înghețat de frig” și nu poate să scrie (există declarația arbitrului de centru).

3. — Față de această situație, conducerea tehnică și ceilalți factori de răspundere au considerat că poate fi utilizat în meciul cu „U”, la data de 28 martie 1982.

Abia în meciul cu „U” Cluj-Napoca, după expirarea etapei de suspendare, jucătorul Cioroianu Florin a primit al treilea cartonaș galben care, în realitate, conținea primul cartonaș după suspendare, ceea ce îi dădea dreptul de participare la jocul de Cupă pus în discuție.

4. — În legătură cu corecta interpretare a dispozițiilor regulamentare:

● potrivit art. 75 din Regulamentul de organizare a activității fotbalistice, elaborat de F.R.F. în anul 1980, utilizarea jucătorilor suspendați „pentru jocurile sistem turneu sau eliminătoriu se sancționează... timp de 48 de ore de la terminarea jocului”. În speță, meciul din Cupă cu „Minerul” Certej a avut loc în ziua de 31 martie 1982, iar sancțiunea s-a aplicat de către Comisia de competiții și disciplină în ziua de 8 aprilie 1982. O astfel de sancțiune este prescrisă și deci, chiar dacă jucătorul Cioroianu Florin nu ar fi avut drept de joc, sancțiunea nu și-ar produce efectele. Subliniem, însă, că problema prescripției este invocată doar în subsidiar, pentru că punctul nostru de vedere este că acest jucător avea drept de joc în etapa de Cupă; ● potrivit art. 169, al. 2 din același Regulament, „conducerea tuturor cluburilor (asociațiilor) sportive sint obligate să urmărească permanent acumularea numărului de cartonaș galbene ale fiecărui

AVEA DREPTUL S-O FACĂ?! Articolul 75 din același Regulament de organizare, editat în 1980, precizează referitor la „utilizarea jucătorilor suspendați” că „echipele care folosesc la jocuri oficiale jucători suspendați vor fi sancționate... pentru jocuri sistem turneu sau eliminătoriu timp de 48 de ore de la terminarea partidei”.

Or, meciul de la Tirgu Jiu, dintre Universitatea Craiova și Minerul Certej ce-a fost? Meci de Cupă, adică eliminătoriu. Dacă Regulamentul era aplicat, Craiova ar fi trebuit să piardă partida în maximum 48 de ore de la terminarea ei, dar lucrurile n-au stat așa. Abia după 8 (opt) zile conducerea clubului campion a luat cunoștință că echipa sa e în pericol de a fi eliminată din Cupă?! Așa stind lucrurile, și nu altfel, e limpede că, neoperind acest articol, nici invocarea celui cu numărul 169 nu mai e regulamentară.

Judecind cum a judecat, federația a analizat datele problemei trunchiat și subiectiv. Ea a pedalat pe o prevedere regulamentară, dar a ignorat-o pe ceaaltă, lezind interesele echipei campioane și, prin extindere, pe cele ale fotbalului românesc, în general. Ea a comis o greșeală, fapt grav. Mai grav însă e faptul că, desi presa a luat poziție, făcindu-se ecoul a mii și mii de iubitori ai fotbalului, derutați și indignați, F.R.F. continuă să persiste pe drumul pe care a apucat, refuzind reanalizarea cazului. Crede oare federația, eramponindu-se de o decizie nedreaptă, că e înfal-

jucător și să ia măsuri de suspendare automată a celor care acumulează numărul de cartonaș stabiliți. Apreciam că și aceste dispoziții au fost respectate întotdeauna, înregistrându-se exact cartonașele galbene pentru jucătorul Cioroianu Florin și dispunându-se, automat, suspendarea sa pentru etapa cu C.S. Tirgoviște, unde nici măcar nu a făcut deplasarea; ● potrivit Capitolului III, partea a II-a din Regulament, intitulat „Competența și atribuțiile Comisiei centrale de competiții și disciplină”, punctul 4, al. 7, acest organism are dreptul să „judece în primă instanță contestațiile referitoare la jocurile programate”. O asemenea contestație n-a fost făcută de „Minerul” Certej, iar în cazul existenței sale, trebuia judecată nu în 8 zile, cum s-a întâmplat în realitate, ci în 48 de ore, conform art. 75;

5. — Semnalăm un fapt care ni se pare unic, dar și bizar, în desfășurarea activității fotbalistice:

este pentru prima dată cind se ia o astfel de măsură, ținind cont de situația aparte a litigului, fără a fi la bază o contestație din partea echipei interesate, respectiv „Minerul” Certej. Ne întrebăm, pe de altă parte, pe ce bază s-a judecat un astfel de caz? Adăugăm că nu poate fi vorba de o tentativă de obținere a victoriei, prin fals, așa cum se susține într-un material nesemnlat și publicat în ziarul amintit, intrucit nu este de crezut că echipa deținătoare a Cupei R.S.R. și campionă a țării apelează la serviciile unui debutant pentru a-l înlocui pe jucătorul Tilihoi Nicolae, de mai multe ori internațional A, mai ales că victoria ei nu mai putea fi pusă sub semnul întrebării la scorul de 3-0.

6. — În considerarea dispozițiilor regulamentare în materie, a principiilor de etică și disciplină sportivă, cu întregul său respect, conducerea Clubului „Universitatea” Craiova, club care a adus atâtea bucurii și satisfacții sportului românesc și iubitorilor lui, solicită Biroului C.N.E.F.S. să analizeze cu competența care-i caracterizează situația creată și, constatind că s-au respectat întocmai toate dispozițiile regulamentare, să dispună anularea hotărârilor luate și menținerea echipei „Universitatea” Craiova în competiția cea mai populară a fotbalului nostru.

Semnază prof. Sergiu Cătăneanu, președintele clubului.

libilă, situată în afara posibilității de a greși? Ii vom demonstra, cu probe concrete, palpabile, că lucrurile nu stau așa.

În „Sportul” din 7 mai, ea anunță că meciul dintre echipele Dierna Orșova și C.F.R. Craiova, disputat la 25 aprilie în cadrul seriei a VII-a a diviziei C, a fost omologat cu 3-0 în favoarea gazdelor intrucit formația feroviară a folosit un jucător în stare de suspendare. Comunicat care, firește, a urmat judecării Comisiei de competiții și disciplină, judecată presupusă serioasă, întemeiată pe certitudine. Numai că așa-zisele certitudini n-au fost, vai, decât simple bănuiești și, citeva zile mai târziu, federația s-a văzut pusă în jenantă situație de a retracta cele afirmate public?! După cum se poate vedea alături, F.R.F. a revenit asupra deciziei inițiale, trimițind Asociației sportive C.F.R. Craiova o telegramă în care notează că „vă facem cunoscut că în urma reverificării situației cartonașelor galbene la C.F.R. Craiova jucătorul Ionel Marius nu se găsea în stare de suspendare. Rezultatul rămâne 1-0”?!.

Dacă a greșit în cazul echipei C.F.R., greșeală recunoscută de inșiși autorii ei, de ce n-ar fi greșit F.R.F. și în cazul Universității?! Pe baza documentelor invocate, noi credem că a greșit și o invităm, încă o dată, să procedeze la revizuirea cazului. Pînă la 28 mai, zi în care urmează să se dispute sferturile de finală ale Cupei, n-a mai rămas mult. A rămas însă destul ca federația să rediscute situația Craiovei și, în lumina nollor probe aduse, să facă dreptate. Așteptăm. (Ov. I.)

ref 19 din bucuresti tf nr.2931 50 10.11 30

va facem cunoscut ca in urma reverificarii situatiei cartonaselor galbene la c f r craiova jucatorul ionel marius nu se gasea in stare de suspendare rezultatul ramane 1-0 stop

secretar florin dimitrescu federatia romana de fotbal str

vasile conta nr 16 sect 1

OMUL CARE JOACA

Reflecții tactice (I)

În fond, ce au fost ultimele așezări tactice — ignorând pentru un scurt moment dinamica lor —, ale sistemului cu 4 fundași pretutindeni, și prin răsfăgările inerente de imprumutare conform particularităților de necontestat și la noi? O adaptare firească la realitățile de interes pe care le impunea în fiecare zi fotbalul care se juca, având bineînțeles și el evoluția sa dialectică incontestabilă. „4-2-4”-ul brazilian din '58 inspirat așa precum cunoșcătorii nu pot ignora, de marea echipă a Ungariei la începutul deceniului al VI-lea, în funcție de calitățile jucătorilor de care dispuneau și unii și alții, a fost și o punere în valoare a atacului, dar mai ales o raționalizare în acoperire a apărării... Era începutul fotbalului „scrișnit din dinți”. A urmat Herrera și „aurul” lui Moratti, un realism dus până la extrem și prin aducerea „puțin mai spre portar” a unui dintre stoperi, dar care și permitea să zimbească printre înțeleștările — în care sacrificiul disciplinei era ordinea — cu arabescurile lui Corso, „crosurile” lui Suarez și șarjele demne de John Carlos ale lui Peiro.

În fine, tactica fotbalului s-a mai așezat, s-a avut curajul să se afirme că însuși spre binele atacului (I), și a apărut „4-3-3”-ul: Citeam la Jacques Thibert (un ziarist de fotbal care nu poate fi ignorat și pentru că a văzut destule) că Anglia s-a încununat cu titlul suprem în 1966, apelând tocmai la această așezare. Știm cu toții că Ramsey i-a făcut pe regretatul Alan Ball și pe Peters, din extreme (Ah, am vrut să apelez mai tirziu la dinamica, dar nu se poate...) mijloace laterale, care preluau sarcinile jocului din acea zonă, aducând pastelul firesc al marilor personalități de valuri. Apărind când unul celălalt pe o parte laterală de profunzime a atacului englez, ochii reputatului gazetar francez pot fi crezuți și acum că i-a văzut aplicând formula pe care a enunțat-o, și nu „4-4-2”-ul pe care-l lansau...

Tempurile tactice au mers mai departe, tot imaginația de mare reclamă pentru fotbal a presei franceze a lansat și ideea de „fotbal total” — care părea la început un cocktail de neînțelese — dar care avea și ea cel puțin în străfulgerările raționamentelor sale o așezare inițială ce seamănă înaintea fluturului de pornire cu o tablă de șah.

Știu, după aceea, „uluitoii bova” ai lui Michels, Van Praag și Covaci o luau parca razna, totul părea dezordine, dar era o mare ordine de mișcare pusă și ea în eluția scopurilor de circulație prin care se realiza victoria. Alte mijloace decât acelea ale lui Inter, sigur, pe o treaptă evolutivă de necontestat. Da, m-am lovit din nou în a așeza ceva aparent static de dinamică, un raționament la care vreau să ajung și mai tirziu și care va avea un rol și mai preponderent. Aș vrea să fac o referire, ca o paranteză, la faptul că s-a anunțat că, „jucându-se cam peste tot 4-4-2”, și noi, la naționala noastră, vom apela în spirit ofensiv la această așezare. Copiem pentru că așa joacă alții, sau facem acest lucru în funcție de posibilitățile actuale ale fotbalului și fotbalistilor noștri? Voi răspunde mai tirziu și după prezentarea unor argumente capabile să-mi susțină părerea. Deocamdată, să ne reamintim „marele Rapid” (cu adevărat) al lui nea Tinel și al lui Victor Stănculescu-Mandiba (pseudonim lansat cu simțul umorului de însuși purtătorul său, deci nu supără pe nimeni).

Era în perioada „4-4-2”-ului lui Ramsey, dovedindu-se și în fotbal că aceleași idei concepționale pot erupe în același timp în locuri diferite. „4-4-2”-ul de atunci al Rapidului era de construcție pur românească, asemănător cu cel englez ca desen, amănuntele fiind complet diferite. Bebiță Năsturescu și „Parpală” Codreanu nu aduceau în nici un caz cu Ball și Peters în execuții dar, atenție, semănau în travaliu; și, în mod deosebit, Puiu Ionescu și Nichi Dumitriu nu puteau fi nici lococatori de lapte cu „încreșnății bătași” din marginea careului, Hurst și Hunt... Era o apariție concepțională a noastră, la posibilitățile jucătorilor Rapidului de atunci — lipsite și din motive fundamentale de reușite internaționale de răsunet —, care dovedește și acum că sintem capabili să gândim cel puțin teoretic în același timp cu pasul vremii.

CORNEL DINU

Hipism

Perjar victorios

Duminică trecută, hipodromul din Ploiești a găzduit cele mai frumoase curse, cei mai mulți spectatori, recorduri, debuturi, sosiri cap la cap, surprize. Din lotul de minji, ce au debutat în această întâlnire, s-au detașat Hameu (R. I. Nicolae) și Osana (Vasile Gheorghe); Simbria (Nicolae Nicolae) a pierdut locul întâi sârmind pe linia de sosire. Această generație întărește ideea că peste doi ani derbiul va fi furtunos. Derbiștii din anul acesta se pare că încep să-și clarifice șansele. În prima cursă a lor, pe 2100 metri, a învins Hemeius (Nicolae Gheorghe). Cel mai important premiu, deschis tuturor vîrstelor, premiul C.R.C.C.R., a

Așadar, a sosit și ziua finalelor. Din păcate nici un reprezentant român nu a putut trece peste bariera care delimita pe cei foarte buni de cei buni. Așa cum am arătat și în transmisiunile mele precedente, drumul spre această barieră imaginară nu a fost presărat numai cu trandafirii victoriei, ci și cu spini tainici ai luptelor de culise. O concluzie se cere, după disputarea maratonului pugilistic, și anume că, în general vorbind, mișcarea boxului amator este într-o simțitoare descreștere. Probabil că în zilele noastre tineretul își canalizează energia spre sporturi poate mai puțin spectaculoase, dar ceva mai ușoare. Să recunoaștem că pentru un boxer, care de-a lungul unei partide primește zeci de pumni dar este învins de arbitrii judecătorești, nu este deloc ușor să-și păstreze echilibrul, pentru a se pregăti în permanență să lupte cu adversarul din ring și să aibă puterea de a înțelege mișcările de la masa oficialilor. Din acest motiv, l-am înțeles pe remarcabilul boxer cubanez Armando Martinez atunci când în întâlnirea cu Alexandru Koskin a fost învins de arbitri. Trebuie să arăt că întâlnirea finală de la 71 kg a reeditat la scară ceva mai redusă cazul Georgică Donici. Este clar că cea mai spinosă problemă este cea a arbitrajelor și că din acest punct de vedere A.I.B.A. are sarcini dintre cele mai grele. Altfel prevăd declinul total al mișcării pugilistice.

Încă o dată se cuvine subliniată evoluția arbitrilor români Gabriel Danciu care ori de câte ori apărea în ring era aplaudat pentru corectitudine, obiectivitate și intervenții prompte. Dealtfel, poza lui a apărut în câteva ziare mănchenze drept răsplătă pentru promptitudinea de care a dat dovadă în meciul terminat K.O. dintre est-germanul Juergen Fanghaenel și bulgarul Vassil Bossakov.

Am venit spre marea hală din Complexul olimpic ceva mai devreme și mult mai destins, nu mai aveam nici un fel de emoții. Privesc în jur, în această simbră de mal, și văd multă lume îndreptându-se spre casele de bilete. Prilej pentru a mă lămurii ce-i cu moda punk. Tot vedeam prin München, e drept cam răzleți, niște tineri cu o frizură de-a dreptul iariantă. Percuții erau rasi până deasupra timploilor, părul vopsit în diferite culori, de cele mai multe ori fără nici un fel de discernământ cromatic. Iar în creștetul capului aveau o coamă, stufoasă sau mai puțin stufoasă, în funcție de bogăția capilară. Când îi vezi pe strădă unul cite unul mai treacă-meargă, dar să-i vezi 10-12 adunați în cerc, ai impresia că te afli în urmă cu sute de ani în fața unui

Omenia față-n față cu ea însăși

Aleea dintre blocuri este goală la ora aceea tirzie de noapte. Luminile caselor care strălucesc panglica de asfalt, plină de autoturisme parcate, sint stinse, cu excepția locuinței de la parterul unui bloc, unde locuiește Lucian C., maestrul constructor. În apartament, forțată specifică oamenilor treziți brusc din somn și care, până se dezmeticesc, se incurcă unii pe alții căutând cite ceva. Mezanul maiștrului, în vîrstă de 5 anișori, are 40 de grade. Lucian se îmbracă repede, iese iute din casă cu intenția de a cere ajutorul unui cunoscut, medic, care locuiește la distanță de citeva blocuri. Mergînd cu capul plecat, preocupat de suferința copilului, reușește să se ferească, în ultima clipă, de o Dacie galbenă care la curbele în maniera cu care se merge la un circuit de viteză. Curios, deodată mașina frînează brusc, ușile din spate se deschid și din ea este aruncat ceva, aidoma unui balot, care în cădere face un zgomot înfundat. Apoi autoturismul dispăre în noapte.

Lucian este destul de aproape de mașină pentru a observa în linii mari semnalmente șoferului, ale însoțitorului său și ultima cifră a numărului de pe tablă albă a autoturismului. Opierea și apoi demarajul puternic al mașinii nu i se par firești. O la la fugă pe urma autoturismului, dar nu reușește să observe decât virajul acestuia pe una din străzile cartierului vecin. Se reîntoarce la „obiectul” aruncat din mașină. Rămîne înmărmurit cînd acesta se dovedește a fi o femeie de 40-45 de ani, plină de singe amestecat cu praf și cu hainele în dezordine.

Lucian alarmează vecinii, le spune pe scurt despre ce-i vorba și, cu ajutorul

fost câștigat de Perjar, care și-a corectat și recordul, obținînd odată cu laurii timpul de 1'22". Foarte discutată, cursa amatorilor a oferit o sosire cap la cap între Trifoi (Petre Munteanu) și Herlea (Haralambie Serban). Cea anterioară fusese câștigată de Dorobant (Octavian Matei). În majoritate, caili antrenati în cursa amatorilor au avut un cronometraj foarte bun. În clasamentul de formații conduce, în continuare, Sandy Ionescu (14 victorii), urmat de Gheorghe Tănase (13 victorii) și Mircea Ștefănescu (13 victorii).

Spectaculozitatea curselor de 2100 metri certifică înțelegerea posibilităților de evoluție a calului și tehnicitatea conducătorului, transformîndu-se de fapt în curse de concepție și de suflet. Continuă să fie deosebit de atractive cursele amatoriilor.

ELENA ȘTEFĂNESCU

De la trimisul nostru special

la campionatele mondiale de box

Mișcarea nu e totul

trib. Peisajul acesta total neplăcut la vedere a fost estompat în acea după-amiază de mai de frumoasele costume bavareze, purtate de același firesc atît de copii, cit și de pensionari, cu ale lor burți proeminente.

Din păcate, nici ziua finalelor nu a adus prea multă lume în tribune. După statisticile pe care le-am primit la masa presei, campionatele au fost văzute de circa 25.000 de cetățeni. Cifra, după mine, mai mult decît modestă, care fără doar și poate că ar fi fost întrecută în București dacă aceste campionate s-ar fi desfășurat la noi. Nu este căderea noastră să facem o analiză exhaustivă a acestor campionate din care motiv mă voi opri doar la citeva momente. E vorba de americanul Mark Breland, actualul campion mondial, cel care l-a scos din luptă pe reprezentantul nostru Mihai Ciobotaru. Acest american de culoare, după părerea noastră, are viitorul în față, datorită unui fizic parca special construit pentru un boxer. Picioare lungi, brațe lungi și puternice, cu o forță de lovitură ieșită din comun pentru categoria sa. Este într-o permanentă mișcare, atacă variat și din orice poziție, știind să folosească cu inteligență alonja. În aparență pare un boxer mai puțin rapid pentru categoria sa, dar această încetineală a frecvenței loviturilor este înșelătoare, pentru că atunci cînd ochiul său ager descoperă breșa în garda adversarului, viteza execuției este uluitoare și totdeauna termină învingător, fie trimițîndu-și adversarul la podea, fie punctînd clar. Cubanezul Armando Martinez, la mijlocie mică, este un pugilist complet, atît în arta atacului, cit și în cea a apărării. Pe acest boxer l-am remarcat chiar de la prima apariție atunci cînd și-a încrucișat mînușile cu est-germanul Detlev Kaestner. Memorabilă va rămîne în memoria spectatorilor repriza a treia desfășurată într-o manieră înțilnită numai la profesioniști. Fără să fie nevoie de intervenția arbitrilor de ring, acești doi excepționali boxeri și-au proptit imagină parca frunțile și au schimbat lovituri de-o claritate și de o frecvență amețitoare, încît aveai impresia că e vorba de doi roboți conduși de un computer. Teofilo Stevenson, la supergreu, așa cum

unei ambulante chemate prin telefon, femeia este transportată la spitalul județean. Trei zile se zbate această ființă între viață și moarte. Lucian merge zilnic la spital să se intereseze de soarta femeii.

„Dacă o aduceați cu o întîrziere de 15-20 minute, femeia nu mai era acum în viață. Omenia pe care ați dovedit-o și faptul că nu v-ați pierdut capul au salvat femeia de la moarte”.

„Dar și dv., tovarășe doctor, împreună cu echipa, care n-ați închis un ochi zilele astea, ca să ne dați acum vestea cea bună: că femeia e în afără de pericol. Vă mulțumim din tot sufletul!”

De remarcat că Lucian, asemenea unui comandant, după ce a trimis victima în spital, în ciuda orei tirzii de noapte, s organizat un fel de „scotocire” a cartierului învecinat pentru a afla pe cit posibil și alte date despre mașina infactoare.

„Știam că n-am șanse să aflui prea multe în plus, dar totuși am cerut ajutorul unor colegi de șantier. S-au cam buzurliuit ei că l-am sculat din somn, dar pînă la urmă s-au dus. Unul din ei mi-a povestit apoi că a văzut mașina galbenă cu cei doi tipi în fața unei locuințe din cartierul vecin. Cînd s-a apropiat însă la vreo 50 de metri de mașină, aceasta a dispărut.”

Am relatat toate aceste date echipei de cercetare, sosită între timp la locul faptei.

După citeva zile, ofiterul de miliție, cu care eram în contact permanent, ne spune că mașina n-ar fi strălînit de cartierul nostru.”

„Oare din autoturismele cunoscute de noi ce parchează pe străzile și aleile din împrejurimi nu lipsește nici una Ghiță? Il întreabă Lucian într-o seară pe prietenul și vecinul său de apartament, posesor și el de mașină.

„Lucică, mă, imi puneam și eu întrebarea asta. Parcă nu-l mai văd de vreo trei zile pe ăla care venea cu mașina (culoarea tot Dacia 1300 galbenă) întotdeauna după miezul nopții și ne trezea pe toți cu trîntitul ușilor!”

Datele furnizate ofiterului sint de excepțională importanță. Dacia galbenă este identificată. Proprietarul își schimbă, din motive lesne de înțeles, locul de parcare al mașinii într-un garaj, situat pe o stradă dintr-o suburbie a orașului.

La început, Ovidiu V., posesorul mașinii, adoptă o atitudine arogantă. Ridică chiar tonul, se infurie, cînd este întrebat despre traseul parcurs și modul cum și-a petrecut noaptea cu pricina.

„Examinați, dom'le, mașina cu toate lupele pe care le-aveți în trusa dv. Mie să-mi aduceți probe, nu să mă învinuiți așa alurea. Să știți că eu nu înghit ches-

am mai scris, nu mai este cel de altădată și poate că, pentru cartea lui de vizită, era mai bine dacă ar fi urmărit aceste campionate din sală. El l-a înțilnit pe italianul Francesco Damiani, un boxer cu 6 ani mai tînăr și care a susținut de-a lungul carierei sale 56 de înțilniri față de 252 ale cubanezului. Diferența de clasă în ring a fost enormă, în timp ce Stevenson practica un box ineficace, dar de înaltă clasă, italianul s-a dovedit însă un rudimentar în arta pugilatului. Lui Stevenson nu i-a trebuit mult pentru a sesiza puternica lovitură a italianului, motiv pentru care a preferat un meci pierdut în picioare decît o aventură care-l putea scoate din luptă înainte de limită. Damiani a pierdut pe drept finala cu americanul Tyrell Biggs, un boxer cu doi ani mai tînăr decît el, înzestrat cu un fizic aproape perfect și antrenat pe măsură. Fără doar și poate că era mai firească finala între cubanez și american, unde probabil că am fi asistat la un meci de o reală frumusețe, pentru că nimic nu-i mai frumos decît un meci între boxeri de valoare apropiată. Dar, așa cum mai spuneam, în box nu există o ierarhie a valorilor, ca la tenis, din care ează multe adevărate finale au avut loc chiar la începutul acestui campionat mondial. Reprezentanții noștri au fost defavorizați de aceste blestemate culoare și furați la masa judecătorilor. Nu ne hazardăm cu nimic atunci cînd spunem că Georgică Donici avea toate șansele să se întoarcă acasă cu o medalie de aur. În pofida modestelor rezultate (două medalii de bronz), boxerii noștri au avut și ceva învîță. Ei au practicat un box modern în continuă mișcare. Dar în box asta nu este totul. Se cere multă inteligență în ring și mai ales luciditate atunci cînd ești în situații dificile. La acest capitol pugiliștii noștri s-au dovedit mai puțin orientați și așteptau, parca, indicația precisă și competentă a celui care departe de careul magic, cu exactitate, precizie dar și cu risc își făcea auzit glasul. Atunci cînd, din motive lesne de înțeles, glasul nu se mai făcea auzit, orientarea în ring era debusolată. Tițofu a simțit din plin acest lucru. Cîștigase clar două reprize, iar în a treia pur și simplu a fost dezorientat. Glasul din sală nu a mai putut fi auzit și inevitabil s-a produs. Cred că în această direcție ar trebui să se îndrepte atenția antrenorilor. Boxul românesc are de apărut o mare tradiție și ar fi păcat să între într-o eclipsă. Tradiția odată pierdută nu mai poate fi reluată decît cu foarte mari eforturi.

DAN BIRLADEANU

ti din astea. Am să vă reclam”.

Autoturismul e examinat milimetru cu milimetru. Nu se găsește nici măcar o zgîrțitură, nici cea mai mică urmă de revopsire. Infructuoasa cercetare face ca posesorul mașinii să zimbească ironic. „Hai, domnilor, mai aveți mult? Am treabă”.

Cînd se trece la verificarea interiorului autoturismului, mai cu seamă a părții din spate, Ovidiu începe să dea semne de neliniște. Buzele i se usucă, o paloare ușoară i se așterne pe față.

Se găsește citeva picături de singe uscat pe bancheta din spate. La prima vedere nu se observă nimic. Culoarea lor e foarte aproape de cea grenă a tapiseriei mașinii.

„Cum explicați existența urmelor de singe, care bineînțeles va fi recoltat și supus analizei de laborator?”

„Ce să mai spun, M-ați prins!” Ovidiu, împreună cu nedespărțitul său prieten de cheful, Carol K., se întorcea în noaptea cu pricina de la o petrecere care începuse la patru după-amiază și se terminase la două noaptea.

„N-am văzut femeia, eu vorbeam cu Carol. Am lovit-o în timp ce traversa strada. N-am fugit. Intenționam s-o ajutăm, dar nu voiam să ajung cu ea la spital, să nu se observe că-s băut. Ce să-i faci, mai bea omul, nu? Am urcat-o în mașină și am pornit spre apartamentul meu. Voiam ca împreună cu soția și prietenul meu, să-i dăm noi primul ajutor. Între timp mă gîndeam că n-o să mai miros chiar așa tare a băutură. Plănuiam apoi s-o duc la spital.”

Tocmai cînd o scoțeam din mașină, femeia a început însă să țipe”.

„Asta scoală tot cartierul”, imi zice prietenul meu.

„Și atunci ce ați făcut?”

„Am dat-o jos și am plecat”.

„Mai corect ați aruncat-o din mașină ca pe un obiect oarecare și ați fugit”.

Ovidiu lasă capul în pămînt. În momentul cînd cei doi infractori au încercat s-o scoată pe Geneveva Z. din mașină, aceasta, avînd fracturi deosebite la mîini și la picioare, a început să țipe de durere și să ceară apă.

Ce s-a întîmplat ulterior se cunoaște.

Cine este Geneveva? În vîrstă de 45 de ani, muncitoare, mamă a 6 copii, a venit dintr-un oraș situat la 200 de kilometri să-și vadă sora bolnavă de cancer, internată la o clinică din localitate. N-a vrut să rămînă în gară pînă dimineața și a pornit-o încet spre spital.

Față în față omenia, bunătatea splendidă solidaritate umană cu bestialitatea, lașitatea care, din păcate, mai sălășluiesc în unii din semenii noștri.

VICTOR BEDA

Lumea în care trăim

Ingrozitoarea „fericire eternă“

Vă amintiți? Sint doar câteva zile de cind pe micul dumneavoastră ecran, într-o miercuri seara, s-au derulat întimplările tragice ce au dus la moartea unei fetițe în vîrstă de numai 8 ani — Ruth. Un film englezesc fără celebrități în distribuție (sau poate așa mi se pare mie), un film care poate fi discutat pe planul calităților sale artistice dar care are o valoare incontestabilă pe planul adevărurilor pe care le exprimă. Căci filmul, inspirat dintr-un fapt real de viață, a avut darul să ne tulbure, să ne impresioneze și să ne oblige să ne gindim mai atent la daunele ireparabile pe care le poate produce fanatismul religios. Căci înainte de orice, filmul acesta este un act de acuzare. Tatăl care acceptă moartea propriului copil în numele unui citat biblic, tatăl care refuză salvarea ei pentru a o feri de un imaginat păcat ce ar priva-o de o imaginată lume de apoi, tatăl acesta este un produs tipic al sectelor lipsite de orice scrupule. „Nenorocitul cîntăreț de psalm“, cum îi spunea eroului principal un personaj al filmului, reflectă consecințele unei indoctrinări antiomane care frizează demențialul.

În film este vorba de viața unei fetițe și povestea a avut un deznodămînt cutremurător. Dar întimplarea din film a ajuns pe ecran după ce multe asemenea Ruth, în multe țări ale lumii, și-au pierdut viața sau au rămas schiloade pentru toți anii care îi mai au de trăit.

Din nefericire, după anii celui de-al doilea război mondial, sectele au proliferat și au ajuns astăzi o adevărată plagă a societății moderne. Ele se adresează mai ales celor descumpăniți, fără opțiuni clare în viață, indivizilor nestatornici care încearcă să-și găsească un punct de sprijin în teorii abracadabranțe. Indiferent dacă este vorba de sec-ta lui „Moon“ sau de „Copiii domnului“, de „meditația transcendențială“ sau de „Biserica scientologică“ sau de-a face cu același gen de activități cu caracter funciar dubios, nociv, cu grave valențe imorale și antisociale precum și cu același tip de personaje care pun în scenă sectele. Pe organizatorii acestora ziarul vest-german „Die Welt“ îi caracterizează astfel: „Sarlătani cu pretenții mesianice, indivizi brutali, corupți, avizi de bani și putere“. Cazul lui Moon a devenit celebru. Acest fost agent al C.I.A., plecat din Coreea de sud ca un modest comerciant de orez, a devenit patronul unei afaceri ce manevrează miliarde de dolari sub paravanul „bisericii unificate“.

Dar despre fiecare din aceste secte s-ar putea spune foarte multe lucruri. Să ne aducem aminte de pildă de sinuciderea, de masacrarea în masă din jungla Guyanei a aderenților la secta denumită „Templul poporului“. Cind întreaga afacere părea să se năruiască, conducătorul sectei a preferat să-și ucidă aderenții — aproape 1 000 de oameni! Despre „meditația transcendențială“, „Le Nouvel Observateur“ scria că este o încercare de a polsi misticismul cu o poizhiță științifică din sfera psihiatriciei, psihanalizei, filozofiei pentru a atrage în rîndurile sale mai ales intelectuali. Cu ramificații în circa 15 țări, pretinzînd că urmărește „liniștea și pacea la scară mondială printr-un guvern mondial“ cu autoritate asupra tuturor membrilor săi (guvern care există într-un fel de embrion undeva într-o localitate elvețiană), „meditația transcendențială“ se dovedește a fi o adevărată organizație internațională. Periculoasă nu numai prin aberația mistică pe care o proliferază într-o formulă pseudostiințifică, ci mai ales prin despersonalizarea membrilor, cărora li se anulează identitatea în schimbul unei sigle (într-un stil ce evocă procedeele naziste) și prin cerința de a îndeplini orice cere secta.

Caracterul antisocial și antiuman al sectelor rezultă și din

faptul că practicile lor conduc la o degradare a personalității și comportamentului moral al aderenților, legitimează desfrul sexual, manifestă atitudini de intoleranță față de alte concepții de viață, resping valorile și sfidează realitățile vieții sociale, susțin dezordinea și anarhia socială. Ziarul „Die Welt“ asemăna, totodată, efectele sectelor asupra membrilor lor cu consumul drogurilor periculoase: „alterarea îngrijorătoare a personalității, ruperea oricăror legături cu realitatea, rezistența fizică scăzută, atrofierea extremă a sentimentelor, comportamentul infantil“. Consecința — „adeptii noilor secte lasă impresia că ar fi permanent în transă sau sub anestezie“.

Firește, în dosul frazelor cuvicioase ale întemeietorilor sectelor se ascund diferite mobilituri. Uneori se urmăresc doar interese financiare, alteleori aceste interese financiare sînt împletite cu interese politice, astfel încît sectele ajung să devină un instrument al acțiunii celor mai reacționare și retrograde cercuri din lumea contemporană. Unele secte se îndeletnicesc cu activități de spionaj și o serie de procese desfășurate în diferite țări au relevat faptul că sectanții se preocupă nu numai de „noi profeti“ ci și de lucruri mult mai pămîntene cum ar fi sustragerea de documente secrete, înregistrarea unor convorbiri telefonice, vinzarea de droguri și alte asemenea activități despre care nu s-ar putea spune că aparțin... „fericirii eterne“. După cum relatează presa americană, în urma unei descinderi a poliției federale la sediul sectei „Biserica scientologică“ s-a găsit orice, în afară de obiecte de cult — arme, muniții, instrumente de spargere, aparate de înregistrare a convorbirilor telefonice, de ascultare de la distanță a discuțiilor, circa 23 000 de documente sustrate ce urmau a fi folosite într-o amplă afacere de șantaj.

„Lumea întreagă este în minile mele. Mă pregătesc să cuceresc și să subjug această lume“ — profeta multimiliardarul Moon a cărui „biserica“ afirmă categoric: „Sintem în centrul luptei împotriva comunismului“. Căci aceste secte, indiferent dacă practică spionaj politic sau pe cel industrial, dacă sînt amestecate în afaceri teroriste sau în rețele de droguri și prostituție, își mărturisesc caracterul anticomunist. Nimic nu e întimplător în aceasta. Sectele încearcă să smulgă luptei pentru înnoiri sociale pe toți acei ce sînt incapabili de înțelegerea adevărilor esențiale ale existenței umane, pe toți acei care dovedesc slăbiciune, lipsă de fermitate morală. Iar vinarea acestora se face prin profesarea obscurantismului, prin tot felul de formule pseudoștiințifice, mai ales atunci cind este vorba de intelectuali, a „ascetismului“ atunci cind sint ademeniți oameni din medii în care domină sărăcia, șomajul, insecuritatea socială și ruina speranțelor, sau a mirajului unor „tărîmuri ale fericirii eterne“ atunci cind sint ademeniți tinerii debusolați aflați în căutarea sensului vieții. Aceștia sînt cei ce devin fanatici, de genul acelor care, precum eroul din filmul „Viață pentru Ruth“, sînt dispuși să-și ucidă chiar propriul copil în numele „credinței“.

Tatăl lui Ruth ucigîndu-și fetița pretindea că i-a asigurat „fericirea eternă“. Ingrozitoare prăbușire morală într-un secol în care oamenii au descifrat sensurile reale ale vieții și au învățat să supună voinței lor natura, să-și dezlege tainele.

Nu! Nici un tribut nu trebuie plătit falsei și distrugătoare „fericiri eterne“. Căci nimic nu este mai prețios decît fericirea vieții, fericirea născută din viață și pentru viață.

AL PINTEA

Arta sfîrșitului...

Ca orice artă, cea a asasinării în masă nu evoluează rectiliniu. Prima bombă atomică a fulgerat colosal în 1945, dar zece ani mai tîrziu, față de satanica putere de lovire a generației următoare, intra în panoplia „modestă“ a războiului atomic.

Bomba cu hidrogen a dus mai departe măciuca nucleară, izbitora potențială a depășit orice închipuire iar, apoi, bomba cu neutroni a introdus în devălmășia grandioasă a uciderei criteriul selectiv. S-ar părea, pînă aici, că de la un deceniu la altul mintea omului și hărnicia sa tehnologică pot pune la dispoziția omenirii tot ce este necesar pentru o agonie perfectă, de calibrul supraplanetar.

Asistăm, chiar dacă îngroziți și revoltați, la punerea în scenă a unui măcel sofisticat și extrem de eficient minuit cu butonul și anticipat, pînă la ultima consecință, cu o luciditate a detaliului final demn să ridice părul măciuca pînă și marșienilor cei mai cinici...

Într-adevăr „războiul viitorului“, pregătit cu o culanță care desfigurează pacea prezentului posedă — ca principal reper — saltul din bombă în bombă, fiecare bombă fiind și mai și decît cea tocmai lăsată în urmă. Dar arta de a asasina omenirea — repet — nu se dezvoltă rec-

tiliniu. Formule de ucidere care păreau învechite reîntră, ciclic, în atenție ca un memento obsesiv că tot ce înseamnă distrugere nu se perimează. Groaza cea de toate zilele se scoate din vechile pușculițe și se combină cu terminalele tehnologiilor de virf. Revista „Le Point“ notează în acest siderabil context: „Teama de războiul atomic? Bomba chimică este la fel de înspăimîntătoare. Unii o credeau îngrozită pentru totdeauna în oroarea tranșelor războiului din 1914. Progresul tehnologic, versiune negativă a retroinovației, o reduce în coșmarul cotidian. În cadrul Statelor Majore ale marilor puteri, militarii se alarmează: de acum înainte, strategile includ arma chimică în aceeași măsură cu arma nucleară“.

De mai bine de un secol, diplomații și experții încearcă să definească ce reprezintă cu adevărat această armă chimică, sau, mai bine zis, aceste arme chimice. În prezent, ei le clasifică în trei categorii, nu întotdeauna prea bine definite.

Revista încearcă totuși să le definească și să le explice pentru înțelegerea masei pașnice de oameni normali. Aflăm astfel care sînt diferențele între agenții iritanți, cei care afectează capacitatea de acțiune și cei (în sfîrșit!)... mortali.

Gazul neurotoxic, depozitat sub formă lichidă, este periculos. Ne amintim și azi în Statele Unite și în alte părți de cele 6 000 de oi ucise în 1968 (în statul Utah, pe o rază de 80 km) de gazul neurotoxic

scăpat în cursul unor manevre militare. De unde și marea dificultate pentru armata americană de a-i determina pe aliații europeni să accepte, dacă nu producerea, cel puțin depozitarea gazelor „made in S.U.A.“.

Ca grozăvia să fie completă, hop! au apărut gazele binare. Victorie! Războiul chimic poate înainta, în pas voios, pe drumul care duce la sufocarea perfectă. „Le Point“ face lumină: „Ca orice produs chimic de sinteză, un gaz neurotoxic suferă o serie de reacții, de transformări, care pot avea loc în diferite etape. Și atunci nu s-ar putea folosi obuzul însuși — un obuz de 155 mm — ca ultimă retortă pentru a realiza pe traiectorie sinteza între două elemente, absolut inofensive atunci cind sînt separate? Iată că aceasta se realizează datorită unei substanțe de legătură, deosebit de puternică, cunoscută sub formula P-CH₃“.

Așadar, P-CH₃ leagă strîns două elemente inofensive în sine și ofensive împreună cu eficiența zguduitoare a legării destinului omului de sfîrșitul său toxic. Exegeții crimei în masă vor putea opera, în viitor, analize temeinice privind diferențele între sfîrșitul atomic, neutronic sau toxic al omenirii cu optimismul că s-a ajuns la stadiul cind Terra își riscă sfîrșitul diferențiate...

RADU BUDEANU

Nici un efort nu este de prisos

Luptătoare neobosită pentru împlinirea drepturilor celor mai mici locuitori ai planetei, Freda Brown dezvăluia, citind presa din unele țări occidentale, mai multe cazuri de rele tratamente aplicate copiilor de adulți, inclusiv de părinți. Știri incredibile, cutremurătoare. În R.F.G., de exemplu, nu mai departe decît în anul 1979, se înregistrau anual circa 6 000 de copii de pînă la trei ani internați în spitale din cauza tratamentului brutal. În Anglia, mureau zilnic doi copii din cauza maltratărilor provocate de părinți, iar 4 700 de copii rămîneau anual mutilați din aceeași cauză. Ființe fragile, lipsite de apărare, copiii au ajuns sacul de antrenament al unei lumi a angoaselor, a nervilor întinși la maximum, a tensiunilor sociale și familiale generate de nesiguranța zilei de mîine, de frica de necunoscut, de spectrul războiului, de violența care naște violență.

În R.F.G., un copil scrie o carte și-i supără pe cei mari. Simplu fapt că un copil scrie o carte se constituie într-un eveniment deosebit, și, totuși, acest autor

precoces, pe numele său Alexander Homes, a reușit să-și scoată din fire exact pe cei ce ar fi trebuit să se mîndrească cu el, pe înșiși educatorii lui. Cartea se intitulă „Bătuț de bunul Dumnezeu“. În ea, micuțul povestitor relatează fapte reale dintr-un azil pentru copii, al minăstirii St. Vincent, din Rîdeshelm, unde a petrecut ani în șir, lipsit de afecțiunea părintească, martor și nu de puține ori subiect al unor obiceiuri pe care lumea se încăpățînea să le creadă că le-a abolit demult. Însă printr-o hotărîre a tribunalului din landul Wiesbaden și la cererea conducătorilor azilului cu pricina, editorii au fost nevoiți să retragă cartea din vinzare.

Din calcule făcute cu numai cîțiva ani în urmă, rezultă că 36 la sută din populația globului sînt copii. Cea mai mare parte a acestora se nasc în regiuni slab dezvoltate, în țări care nu-i pot alimenta sau îmbrăca, care nu le pot asigura educație, asistență medicală și un loc de muncă atunci cind se fac mari. Zilnic se nasc în lume 334 000 de copii. Conform celor zece nobile și pline de umanism principii cuprinse în Declarația drepturilor copilului, indiferent de rasă, de culoarea pielii, de sex sau religie, cei mai mici locuitori ai Terrei trebuie să aibă parte de același drept la afecțiune și dragoste,

la hrană și la asistență medicală, la educație gratuită și la joacă, la un nume și la o naționalitate, să se bucure de o atenție specială în caz de debilitate fizică sau mentală, de protecție și ajutor, să trăiască într-o lume a păcii.

Fiindcă ei, copiii, continuă să fie victimele războaielor — acolo unde e război, și au fost peste o sută numai în perioada de după... război — ale sărăciei (a treia parte a locuitorilor... trăiesc în colibe), ale agresiunii, ale răzismului și al apăsătorului. În lume, zece milioane de copii mor anual de foame. „Nu avem dreptul, spune fostul secretar general al O.N.U., Kurt Waldheim, să lăsăm drept moștenire copiilor noștri sărăcia și discordia“.

Comunitatea internațională și-a propus să rezolve, pînă în anul 2000, cîteva probleme fundamentale menite să schimbe condiția copilului în lume: reducerea nivelului mortalității infantile pînă la sub 50 la o mie de nou-născuți, posibilitatea ca toți copiii să folosească apă potabilă și să trăiască în condiții sanitare normale și altele.

Pentru atingerea acestor obiective, nici un efort nu este de prisos.

DUMITRU AVRAM

Mondo umano?

Imensitatea secunde

Știrea e destul de lapidară. În acest an, miercuri 30 iunie, minutul care urmează să înceapă la 7 h 59' va dura, în Statele Unite, nu 60 de secunde ca de obicei, ci 61 de secunde. Specialiștii au precizat că secunda suplimentară a devenit necesară intrucit viteza de rotație a Pămîntului a încetinit. În fine, tot cu același prilej, s-a reamintit că operații asemănătoare s-au mai consemnat în iunie 1980 și decembrie 1978, cind au existat secunde bisecte. Acum, dacă am extinde puțin observațiile, s-ar constata că între prima și a doua corecție au trecut doar 18 luni, iar între a doua și cea viitoare vor fi exact 24 de luni, în ambele intervale Pămîntul încetinindu-și viteza de rotație. Așadar, pentru a-și face rotirile obișnuite, pămîntului îi este necesară, anual, o secundă în plus.

Ei, și? S-ar putea obiecta. Mare lucru o secundă. Secunde vin și trec, problemele rămîn. Și totuși acest foarte scurt interval de timp poate fi uneori uriaș. Viața arată că imensitatea unei secunde se poate compara adesea cu aceea a secolelor sau milenilor. Să ne amintim, de pildă, ce s-a întimplat la Hiroshima, la 6 august 1945, orele 8,16' în prima milionime de secundă cind, spun specialiștii, după explozie, sulita de lumină roșie-purpurie s-a întins pe o lățime de sute de metri, devenind o minge de foc strălucitoare cu o temperatură în centrul ei ce atinge cifre considerate absolut fantastice, inimaginabile de savanți. Apoi, socoteala e simplă: dacă în 8 secunde 80 000 de oameni au fost omorîți pe loc sau grav răniți, dacă peste 62 000 clădiri au fost distruse, dacă au fost avariate alte sute, dacă alte mii de persoane au fost contaminate, cîte din toate acestea s-au întimplat într-o secundă? De asemenea, dacă ținem seama că uraganele nucleare declanșate aveau 1 500 km pe oră, adică aproape 417 metri pe secundă, iar forța lor distructivă este terribilă (acesta e cuvîntul) și între timp asemenea gen de calamități s-au tot perfecționat, e limpede ce pot aduce ele într-o secundă.

Poate nu într-una bisectă care, parcă e un făcut, se marchează ca atare, dar în rest trec neobservate cu ceea ce se produce în acest interval de timp. Pe care, multă vreme, unii l-au crezut insignifiant uitînd, poate deliberat, că au existat multe decizii cu mari implicații determinate de ceea ce s-a întimplat într-o secundă sau luate într-o secundă. Și tot din această perspectivă ne gindim la ce se poate întimpla în aceeași unitate de timp dacă, totuși, de exemplu, cele 87 ordinoare care analizează informații transmise de radare instalate în cele patru colțuri ale lumii și de numeroșii sateliți militari ai NORAD (North American Aerospace Defense Command — din Colorado Springs) semnalizează toate — și profund eronat — un atac nuclear?

DUMITRU CONSTANTIN

Lumea se amuză

După „ILUSTROVANA POLITIKA“ (R.S.F. Iugoslavia)

Pe o întindere relativ mică, Cehoslovacia, țară fără ieșire la mare, a adunat atâtea lucruri interesante pentru orice călător, încât i-ar trebui acestuia zile și nopți de-a rândul, fără a cunoaște oboseala, să le poată admira pe toate.

Toți cei pe care împrejurările vieții i-au adus pe aceste meleaguri de-a lungul secolelor, au căutat să cunoască cât mai mult din trecutul și prezentul ei, s-o prezinte cât mai bine în adevărata ei realitate.

Desigur că este foarte greu să cuprinzi în câteva pagini atâtea istorie trecută și prezentă, atâtea frumuseți și bogății câtă există în această țară.

Călătorind prin această țară, oricât de grăbit ar fi, omul nu pierde plăcutul prilej de a vizita și admira îndelung una sau mai multe din cele 2.500 de cetăți și castele sau din cele 40 de localități declarate orașe muzeu, cu o arhitectură păstrată din cele mai îndepărtate vremuri.

Călătoria efectuată în Cehoslovacia mi-a dat posibilitatea să înțeleg și mai bine că Praga, „orașul de aur”, sau „Orașul celor o sută de turnuri”, așa cum l-au denumit pe bună dreptate mulți din călătorii ce au poposit aici, nu este numai orașul bisericilor, al mănăstirilor și palatelor în stilurile roman, gotic, al Renașterii și al barocului, al străduțelor înguste, întortocheate, ci al magistralelor, al hotelurilor, al magazinelor universale, al locuințelor confortabile după cum și al metroului în construcție.

Cehoslovacia este situată în inima Europei, incluzându-se, prin suprafața de 127.877 km² și o populație de peste 15 milioane de locuitori, în rândul țărilor mici și mijlocii. Participă cu numai 0,4 la sută la populația mondială, iar suprafața sa reprezintă doar 0,1 la sută. În schimb, contribuie la venitul național mondial cu 1,1 și 1,3 la sută, ceea ce înseamnă că în Cehoslovacia se creează un venit național triplu față de media mondială.

Specificul național răzbate din toate domeniile vieții. Cehoslovacia este alcătuită din două republici naționale: Cehia (79.000 km²) și Slovacia (49.000 km²). Prin împărțirea federativă a statului, începând cu 1 ianuarie 1969, a fost parafată egalitatea celor două republici. Dealtfel, un succes remarcabil al politicii din ultimii 35 de ani a fost tocmai apropierea nivelului economic și de trai al celor două republici, ducând la o dezvoltare dinamică a economiei unificate a țării. Rezultatele obținute în anii socialismului plasează Cehoslovacia (în raport cu populația) printre statele cu un înalt grad de industrializare, adică 1,5 la sută din producția industrială mondială.

În perioada actuală accentul cade pe ridicarea eficienței economiei naționale, valorificarea superioară a resurselor naturale proprii, intensificarea agriculturii, creșterea nivelului tehnic, introducerea cât mai operativă în practică a cuceririlor tehnico-stiințifice etc.

Odată ajuns la Praga, am petrecut câteva ore la una din cele mai mari și importante unități economice din Cehoslovacia și anume la „Chimpetrol”, care are în subordine 10 întreprinderi și 5 institute de cercetare, profilate pe produse din petrol (mase plastice, polietilenă, polistiren, benzină, cauciuc și altele).

Pentru a cunoaște mai bine realizările și preocupările acestei mari unități economice a țării, gazdele ne-au invitat să vizităm întreprinderea chimică de cauciuc de la Kralupy, situată în raionul Melnik, la 25 km de Praga.

Despre preocupările oamenilor, realizările obținute și perspectivele de dezvoltare ale întreprinderii ne-a vorbit ingine-

rul Milan Eichler, director adjunct al întreprinderii.

Lucrările de construcție au început în 1958, iar în 1963 au avut loc primele probe tehnologice. La ridicarea întreprinderii declarată „șantier al tineretului” au participat peste 2.000 de tineri din toate colțurile țării.

O mare extindere a luat întreprinderea în cincinalul 1971-1975. În acei ani s-au înființat secția de polietilenă, secția de polimeri și rafinăria, cu o capacitate de prelucrare de peste 3 milioane de tone de petrol pe an. Din cei 3.500 de angajați ai întreprinderii, 1.000 sunt specialiști cu o înaltă pregătire profesională.

Gazdele au ținut să remarce cu satisfacție dezvoltarea continuă a colaborării dintre Cehoslovacia și România în toate domeniile de activitate, această colaborare având un suport material tot mai solid în conlucrarea pe țărîm economic.

Paralel cu creșterea continuă a volumului schimbului de mărfuri, are loc extinderea cooperării în producție în ramuri

total 30 de lucrări, au făcut obiectul finalei. Locul întâi a fost cîștigat de elevul Jan Cernak, în vîrstă de 14 ani, din Praga-8.

„În calitate de primar aş sta, probabil multe ore, împreună cu arhitectul principal, în fața planurilor de dezvoltare a rețelei de străzi. Aș respinge toate soluțiile care ar pleca de la convingerea că prin centrul orașului trebuie să treacă o arteră de transport” afirma elevul Jan Jirout. Alte lucrări acordă importanță spațiilor verzi ale orașului. Copiii au cerut să extindă parcurile și grădinile. Au sugerat că la amenajarea acestora, și în mod special la amenajarea și îngrijirea spațiilor din jurul blocurilor de locuințe, copiii să participe din plin. Alți participanți la concurs au fost de părere că trebuie construite mai multe complexe sportive și au insistat ca fiecare raion să aibă o piscină completă. Mulți au propus ca edilii orașului să acorde mai multe mijloace financiare pentru construirea unor săli de concert, în cluburi să fie înființate

„Orașul de aur”

importante pentru economiile celor două țări, îndeosebi în domeniul construcției de mașini. Această cooperare, pentru a cărei extindere există condiții dintre cele mai favorabile, constituie o contribuție însemnată la dezvoltarea economiilor noastre naționale, servește cauzei generale a socialismului.

Un rol important în economie îl joacă, după cum e și firesc, Praga, capitala țării. Ponderea ei în ansamblul economiei naționale este acum de 10 la sută, dar greutatea specifică a unor sectoare este chiar mai mare.

Insemnătatea orașului în viața economică a țării se poate aprecia și după amploarea construcțiilor ce se desfășoară în vederea realizării unor importante obiective, cum sînt extinderea metroului, noua clădire a parlamentului, gara principală, podul peste valea Nusle, construcție considerată unică în felul ei și altele. Un obiectiv important este construirea în jurul orașului Praga a unei autostrăzi, cu o lungime de 72 km. Pentru a ne da seama de volumul mare de lucrări la această șosea circulară, amintim că la fiecare 2 km se va construi un pod. Toate acestea se circumscriu preocupării pentru soluționarea problemelor ce se ivesc în procesul dezvoltării continue a orașului. Pe același plan, actualul cincinal prevede acțiuni, măsuri și fonduri în vederea largirii rețelei de învățămînt, potrivit cerințelor crescînde de cadre cu înaltă calificare, satisfacerii necesarului de locuințe și de obiective social-culturale. S-a construit un nou oraș, în sudul municipiului Praga, cu 90.000 de locuințe.

Volumul construcțiilor și reconstrucțiilor creează tot felul de probleme cetățeanului. Unele din acestea pot fi rezolvate relativ repede, altele nu se rezolvă decât în perspectivă. Implicațiile acestor ritmuri de dezvoltare și modernizare fără egal în secolara viață a orașului preocupă până și pe copii. Ca primă dovadă stă uriasul interes pe care l-a trezit concursul organizat de Comitetul național al capitalei pentru pionierii intitulat „Ce aş face dacă aş fi primarul capitalei”.

La acest concurs au participat circa 10.000 elevi și elevi din clasele a VIII-a. Primele trei lucrări pe fiecare raion, în

cercuri de muzică, iar la cinematografe să fie organizate mai multe spectacole pentru copii și tineret. Unul dintre concurenți, Aleksandr Vinogradov, a spus: „Împreună cu specialiștii, aş elabora un plan de schimbare a rețelei municipale de autobuze cu o rețea de troleibuze. Aş dispune construirea unui număr mai mare de case pentru tineri și case pentru bătrîni, precum și construirea unor garaje subterane cu mai multe etaje care au devenit de o strictă necesitate pentru Praga”.

Propunerile au fost numeroase și de un real interes pentru toți locuitorii. Primarul capitalei, dr. Zuska, s-a întâlnit cu elevii ajunși în finală. El a vorbit deschis copiilor și le-a explicat unele amănunte pe care ei încă nu le stiau. Concursul a trezit interes nu numai în rândul copiilor, ci și în rândul părinților lor. El a confirmat că tinerii iubesc Praga și sînt bine pregătiți pentru ca la maturitate să devină participanți activi în opera de propășire a orașului lor drag.

Un obiectiv de mare importanță economică și socială este Aeroportul internațional Praga-Ruzine, ce se află situat chiar în centrul Europei, denumit poarta aeriană a țării. El este baza liniilor aeriene cehoslovace. De asemenea, este folosit și de 22 agenții aviatice internaționale. Prin Praga timp de secole au trecut drumurile comerciale ale Europei. Datorită acestei poziții geografice, în timpurile moderne Praga a devenit „un nod” al transporturilor aeriene.

În ziua de 4 octombrie 1920, societatea franco-română de transporturi aeriene CIDINA a deschis linia regulată Praga-Strasbourg-Praga, care a fost prima legătură aeriană a Cehoslovaciei cu străinătatea. Transportul aerian a folosit la început aeroportul militar Praga-Kbely. În 28 octombrie 1923 și-a început activitatea societatea națională Linii aeriene de stat cehoslovace care mai apoi a devenit CSA. Primul zbor intern de transport Praga-Bratislava s-a realizat cu un avion AERO A-14, pilotat de Karel Brabenec (329 km în trei ore).

De la aeroportul Praga-Kbely s-au realizat și primele zboruri în străinătate ale avioanelor cehoslovace. Aceasta se întîm-

pla în 1929, cînd s-au deschis linii cu Germania, Olanda, Elveția, Iugoslavia, România, U.R.S.S. și altele.

În condițiile creșterii numărului de decolări și aterizări devenise clar că aeroportul Kbely nu va satisface nevoile traficului aerian.

Astfel s-a luat decizia de a se construi un nou aeroport pe cîmpul Ruzine la vest de Praga. În anii 1933-1937, aici s-a ridicat unul din cele mai moderne aeroporturi din Europa acelor timpuri. Se împlinneau 14 ani de cînd Cehoslovacia avea o rețea proprie de transporturi aeriene.

Aeroportul Ruzine a început să funcționeze la 5 mai 1937. Prima linie a fost cu Bruxelles, care funcționa în colaborare cu societatea SABENA.

Noul aeroport s-a bucurat de aprecieri elogioase din partea specialiștilor străini. Întregul ansamblu a primit „Medalia de aur” la Expoziția internațională de artă și tehnică organizată în acel an la Paris.

După război, dezvoltarea transporturilor aeriene civile cunoaște o amploare deosebită în Cehoslovacia. După câteva luni de la terminarea ostilităților, prin abnegația lucrătorilor, aeroportul a intrat din nou în funcțiune. Prima linie internațională regulată a fost asigurată de Aeroftot. A urmat apoi etapa de modernizare a aeroportului. În anul 1957, CSA folosește celebrul avion TU-104, deschizîndu-se în acest fel epoca avioanelor cu reacție. Noua epocă a impus atît permanenta perfecționare a instalațiilor de la sol cît și, în ultimă analiză, refacerea în întregime a aeroportului. Planurile sînt aprobate în 1958, dar construcțiile nu încep decît în anul 1964. Astfel, în 15 iunie 1968 se dă în funcțiune noul aeroport. Clădirea din sticlă și aluminiu — care adăpostește sălile de așteptare, ghișeele, restaurantul și altele — este de cinci ori mai mare decît clădirea din 1937. Într-o singură oră pot decola avioane care să transporte 2.300 călători. În imediata apropiere se află clădirea ce adăpostește echipajele. Ea este legată de blocul tehnic pe care se sprijină turnul de control. O construcție unică în felul ei este hangarul care găzduiește avioanele în vederea reparării ori reviziei lor. Împreună cu CSA, Administrația cehoslovacă a aeroporturilor răspunde de funcționarea aeroportului care este legat cu 50 aeroporturi din toată lumea. De asemenea, cu 14 aeroporturi interne. De pe aeroportul Ruzine decolează în fiecare zi avioane ale companiei CSA și ale altor companii internaționale. Avioanele din dotarea societății naționale de transport sînt IL-62, pentru distanțe mari, T-134 A, pentru distanțe mijlocii și scurte, IAK-40 pentru linii scurte interne. Pentru liniile interne se folosește și avionul turbo-propulsor IL-18, precum și avionul L-410.

La aeroportul Praga-Ruzine aterizează regulat avioanele celor mai vestite agenții aeriene internaționale ca: Aeroftot, Air Canada, Air France, Air Algerie, AUA, Balkan, British Airways, Cubana, TAROM, Finair, Interflug, JAT, KLM, Lufthansa, LOT, Males, Pan American, SAS, Swissair și altele.

Pe aeroportul din Praga se efectuează anual peste 60 de mii de decolări și aterizări. Pe aici trec peste două milioane de călători. Se transportă peste 40.000 tone marfă.

Bătrîna Pragă, odată cu întreaga țară, devine, cu fiecare an ce trece, tot mai tină, mai frumoasă și mai prosperă, avînd o contribuție tot mai importantă la dezvoltarea armonioasă a întregii țări.

FLOREA CEAUȘESCU

Din volumul „Drumetie prin lume” în curs de apariție în Ed. Sport Turism.

Andreesciana

(Urmare din pagina 1)

Ele sînt următoarele: **Momentul Delavrancea** (1889-1900). **Formarea conștiinței critice** (1901-1913). **Principalele expoziții din perioada interbelică și răsunetul lor** (1919-1932). **Primele sinteze și studii cu caracter monografic** (1933-1947). **Recuperarea operei** (1948-1957). **Cercetarea fundamentală** (1958-1970). **Literatura de eseu** (1971-1981). Această riguroasă grupare a materiei cuprinde două apendice: a) **Documente și reconstituiri privind colecțiile „Andreescu”** între 1882 și 1947 și b) **Dezvoltarea patrimoniului muzeal andreescian între 1948 și 1981**. Toate cele șapte momente succesive pe care le stabilește Radu Bogdan în „posteritatea critică” a lui Andreescu cuprind, fiecare sistematic, o parte de **Note și Referințe** și una de **Excerpte critice**.

Putem spune că nici un pictor român n-a mai fost privit cu atîta acribie și bogăție de informații în urmărirea judecăților ce i s-au consacrat pe o întreagă perioadă istorică. Cuprinderea cîmpului de observație ni se proiectează extrem de largă. Numai pe primul plan al interesului apare aci Andreescu, dar acompaniamentul său de orchestră înglobează implicit o adevărată istorie a criticii de artă și a vieții artistice din tot acest răstimp. Ba, mai mult, chiar o schiță de istorie a culturii noastre moderne se poate înfrîpa dintr-o asemenea bogată investigație.

Această privire, pe o întindere de un veac, a posterității critice se află flancată, la deschidere și la încheiere, de două mari eseuri. Noi am vedea într-însele, exact la o sută de ani de la moartea artistului, o încununare a tot ceea ce s-a gîndit și s-a scris pînă acum despre Andreescu și în legătură cu el. Primul eseu, care își asumă funcția de **Preambul**, se intitulază **Despre sensul creației în critica de artă**. Este stabilirea unei subtile și nuanțate relații între noțiunea de creație și aceea de adevăr înălăuntrul cri-

ticii de artă. Desigur că ideea comportă o discuție amplă, pe care însă nu o putem dezvolta acum.

Dar și mai important — chiar fundamental în această materie — se arată a fi eseu final, despre **Perenitatea lui Andreescu**. Desigur că au fost — și mai sînt încă — unele vederi cu totul opuse asupra marelui pictor, vederi acceptabile în cadrul unor anumite registre din arta sa. Radu Bogdan descoperă însă registrul cel mai profund și, în același timp, cel mai complet din cîte s-au văzut atinse pînă acum. Autorul eseului — spirit pronunțat sistematic — pleacă de la factura materială a picturii lui Andreescu și ajunge, din aproape în aproape, pînă la o efectivă ontologie a ei. Dar chiar și în ipostaza palpabilă, senzorială, a operei, Radu Bogdan nu se oprește la impresie, la solicitarea exterioară, ci pătrunde pînă la — am spune — **spiritul materiei** respective.

Astfel, aplicată la arta lui Andreescu, rămîne revelatoare aici o adevărată filosofie a culorilor, mai cu seamă a griului și a brunului, apoi a verdei și a albastrului. Aceste culori reci, adesea apăsată, admirabil analizate ca atare, alcătuiesc puncta de tranziție între componenta materială a picturii andreesciene și aceea care cuprinde limbajul ei adînc semnificativ. În acord cu paleta sobră, descoperită de pitoresc, a lui Andreescu, se prezintă și motivele ilustrate de el, peisaje de iarnă, de pădure desfrunzită, de întindere săracă, de cite o cicioabă izolată, așezată la vreo margine de tîrg sau de drum pustiu.

Asociate cu asemenea motive, griul dezolat al cerului și brunul mohorit al pămîntului creează ansamblul unei adevărate viziuni asupra lumii, viziune condensată pe pînza de către o conștiință solitară și melancolică. Și totuși, această subiectivă stare dispozițională (*Stimmung*) nu afectează cu nimic desăvîrșitul realism al picturii sale. Iar realismul, la rîndul său, nu înseamnă, în cazul de față, o exterioară mimesis, ci pătrunderea dinlăuntru și în esență a aspectelor intrate în obiectivul scrutării sale.

Toată această suită de raționamente ilustrează viu felul de a gîndi al lui Radu Bogdan. El se teme de-a absolutiza brutal și unilateral obiectul cercetat. Orice afirmație se vede imediat cîntărită și apoi rotunjită spre a i se reduce nuanțat din dimensiunile inițiale. Procesul are loc cu un anumit **dichis** al omului atent și lipsit de grabă, în pasiunea sa obstinată năzuitoare de-a obține **exactitatea** în lucrurile cele mai străine de număr și cantitate. Astfel, o afirmație a lui Radu Bogdan apare aproape concomitent însoțită de negarea ei, o negare nici ea absolutizată, fiindcă nu anulează aserțiunea inițială, ci numai o atenuează sau, mai bine spus, o **dăluiește**. Pe această atenuare se grefează în prelungire o nouă observație, suspusă și ea aceluiași proces al subțierii ei, succedîndu-se, astfel, o întreagă serie entimemică. Prinț-insa Radu Bogdan prinde pictura andreesciană într-o plasă atît de strînsă încît aceea nu mai poate evita livrarea măcar a unuiu din secretele ei — poate a celui mai de taină.

Mai departe, **melancolia și solitudinea** artei lui Andreescu se continuă prin alte fundamentale trăsături constitutive, care derivă una din alta. Este vorba, în primul rînd, de **gravitatea** acelei picturi. Radu Bogdan privește etimologic conținutul aceluia termen, ca provenind de la sensul de **greu, apăsător**. Andreescu simte din plin pe umerii săi ponderea strivitoare a vieții, pe care însă o învinge orizontul liberator al artei, unde o asemenea povară trăită se reflectă de astă dată într-o artă de echilibru. O altă trăsătură constitutivă a picturii noastre este **seriozitatea**. Radu Bogdan recurge aci la o operație distinctivă, deosebit de subtilă. Ideea de gravitate și cea de seriozitate ni se relevă ca noțiuni net separate, spunîndu-se amîndouă unei penetrante analize dissociative. În sfîrșit, o ultimă trăsătură constitutivă a artei lui Andreescu este **candoarea**. Și ea, la rîndul ei, se diferențiază de o altă însușire, cu care ar putea să se confunde, și anume de **naivitate**. Toate aceste componente caracterologice formează laolaltă, în ansamblul cercetării, o unitate care depășește do-

meniul tipologiei artistice și intră în acela al ontologiei.

În final, Radu Bogdan își formulează întrebarea tulburătoare, legată de „pragul puterilor” lui Andreescu în context mondial. Răspunsul său ni se deschide atît de edificator încît nu ne putem opri de a-l reproduce integral: „Pictori ai cenușului și ai melancoliei mai sînt. Gravitate întîlnim și la o parte din ei. Înalte virtuți creatoare de asemenea. Dar avem sentimentul că nimeni nu posedă ca Andreescu — la fel de discret și totodată la fel de pătrunzător, cu oarecum dramatică tensiune și în același timp cu superb de cumpănită împăcare, energie și totuși delicat, frust dar nu mai puțin rafinat — darul de a face dintr-o priveliste, dintr-o floare sau dintr-un chip de țărancă imbrobodit, expresia inefabilă a unei stări de conștiință”. Și toate aceste calități „într-un mod și cu accente care rămîn numai ale lui Andreescu și care îl situează arta printre expresiile profunde și singulare ale spiritului uman”.

Păstrînd proporțiile cuvenite am spune că numai un om care seamănă ei însuși cu Andreescu a putut să-l pătrundă cu atîta intensitate. Noi, care îl cunoaștem pe autorul monografiei și din alte scrieri ale sale, putem spune că — spre deosebire de alți exuberanți istorici ai artei de la noi și din alte părți, care își ating spontan ținta prin exoloxia unei metafore fulgurante — Radu Bogdan este și el cenusiu, melancolic, singur, grav, serios și candid. Dar, mai presus de toate, ca și Andreescu, a întreprins imposibilul. Și-a luat **singur** pe umeri — înăta solitudinea și gravitatea lui — o povară uriașă, care oriunde, în alte țări, n-a putut fi înăptuită decît de un colectiv competent și solid organizat. Duocă propria mărturisire, rezultatul muncii sale de o viață, închinată artistului îndrăgît, se află numai la jumătatea drumului. Fără și pînă acum una din incredibile reușite ale culturii noastre. Îi urăm, ca atare, să ducă pînă la capătul dorit de el și de noi toți această gigantică lucrare.

EDGAR PAPU

„Fiecare om e responsabil de propria-i sănătate“

Zice: pare să fie o modă să fi lucrat cu Lupu, dar eu chiar am lucrat, 12 ani. I-am fost elev și, cind spun asta, mă gîndesc că am stat vreme îndelungată în preajma lui și că mi-a influențat adînc structura. L-au mai marcat, firește, și alte contacte, întîlnirile cu profesorii Rainer și Danielopolu, dar se consideră crescut la școala lui Lupu. Acesta l-a observat cîțiva ani, după care i-a dat mină liberă, încredințîndu-i, devreme, sectorul de cercetare al bolilor reumatismale în cadrul Institutului de medicină internă. Nu-i greu de dedus că răspunderea aceea l-a stimulat în mod deosebit. Acesta a fost, reia, unul din marile merite ale dascălului meu, forța de a-l capacita și pe alții. Lupu a rămas prin ce a realizat el însuși, dar și prin ce au realizat colaboratorii săi. Cel mai mare bine pe care l-a făcut medicinei, și a făcut atîtea, e faptul că a ajutat o mulțime de oameni cu generozitate.

Crede că dacă-a ajuns la medicină mai ales datorită „Citadelei“ lui Cronin, și azi una din cărțile sale de căpătîi, e sigur că, la început, cel mai bine l-a prins internatul. Îi rog să povestească și nu așteaptă două invitații. Ar trebui redescoperit sistemul acela, îl aud, care a însemnat pentru generația mea un ideal. Nici cînd am devenit medic n-am fost alt de fel decât ca în ziua cînd am primit vestea că-am fost acceptat ca intern. Am făcut o ucenicie aspră și prost plătită, dar ea m-a apropiat de bolnav, de sufletul acestuia. Sistemul, pricep, a dat roade excelente, iar Victor Ciobanu argumentează: mai toți foștii interni ai promoției sale au devenit medici primari și, mulți, profesori de elită, Dan Seltacek, Iuliu Suteu, Aurel Denisch, Alexandru Dumitrescu, Alexandru Trestioreanu, Miron Georgescu, alții. Trecerea prin internat a fost, mult timp, o garanție de profesionalism și omul din fața mea își aduce aminte că, pe cînd mai existau cabinete particulare, cei care erau în măsură scriau pe firmă „foști interni ai spitalului cutare“. Azi, regretă, nu mai e așa, din care cauză s-au risipit destule talente. Mai concret? Îl iscodesc. Selecția tardivă, vine răspunsul. Da, adaugă, actuala stagiatură, de 3 ani, a făcut o corectare, dar ea mi se pare parțială. Evoluția firească ar trebui să includă dreptul studentului de a se dezvolta în continuarea facultății spre specialitate, prin concurs. Munca de rutină, zice, te întîrzie și, uneori, te pierde. O școală de medicină e cu atît mai robustă cu cît îi stă la îndemînă să scoată specialiști cît mai precoce. În chirurgie, de pildă, e greu să mai iasă ceva dintr-un medic care, pînă la 30 de ani, n-a învățat nici măcar să facă noduri. Profesorul vorbește puțin și, totdeauna, la obiect. Un dialog cu el e o plăcere. Într-o cafea, pe care l-am anunțat că n-o voi bea, caută o hîrtie. Îl urmăresc, e înalt și îmbrăcat într-un costum impecabil. Calculez că nu l-am văzut de 4 ani. E la fel de prezentabil, cu prestanță, în formă. I-o spun și nu zîmbește măgălit,

Victor Ciobanu: profesor doctor docent, șeful Clinicii de medicină internă de la Spitalul „Grivița“; membru al Senatului I.M.F. și șef al Catedrei de medicină internă II; membru în Consiliul Sanitar Superior; președinte al Societății române de reumatologie; membru și consilier al Ligii internaționale contra reumatismului, precum și al celei europene; membru al societăților de reumatologie din Franța, Belgia, Italia și Portugalia; membru în Colegiul de redacție al revistelor „Revue du Rhumatisme“ (Paris) și „Eular“, ultima publicație a Ligii europene contra reumatismului;
autor a peste 300 de lucrări științifice publicate în țară și în străinătate; a tipărit singur sau în colaborare, o serie de cărți și tratate, între care „Autoagresiunea în patogeneza cirozei ficatului“ (1958), „Imunopatologie clinică“ (1975) etc., avînd în fază finală „Tratat de medicină internă“, „Tratat de terapie“ și „Poliartrita reumatismală“;
distins cu ordine și medalii.

ci mă privește cu seriozitate. Notez că, pînă la un punct, omul e responsabil de propria-i sănătate, greșelile lui, comise din ignoranță sau din lipsă de vigilență,

afîindu-se la sursa multor suferințe. Între așa-zii factori de risc, unii sînt, accepta profesorul, inevitabili, fondul genetic, vîrsta și așa mai departe, dar alții sînt intim de individ. Spune lucruri îndobște știute, fumatul favorizează apariția cancerului pulmonar, alcoolul împinge spre ciroză, obezitatea e primul pas pe drumul spre diabet, dar subliniază o idee prețioasă: înainte de a fi problema medicilor, sănătatea e problema fiecăruia dintre noi. Mașina omenească e, clar, construită cu generozitate, numai că această generozitate e, adesea, prost înțeleasă, întîmplîndu-se ca omul să cheltuiască mai mult decît a primit de la natură. Cînd vine, mai devreme sau mai tîrziu, nota de plată, el se spală pe mîini și dă fuga la doctor. Posibilitățile acestuia de a interveni sînt, firește, mari, dar și limitate.

Soluția?, întreb. Cultivarea funcțiilor vitale ale organismului și, fără a descoperi vreo Americă, păstrarea unei măsuri în toate cele. Natura dă, rela profesorul gîndul de mai devreme, dar omul risipește cu ambele mîini. El e, din păcate, tot mai sedentar, deși mișcarea reprezintă unul din secretele sănătății. Proascele obiceiuri încep, de regulă, de timpuriu. E o mare greșală, crede, că la orele de educație fizică elevii nu se mișcă, activitatea lor rezumîndu-se la a bate mingea. Nivelul de trai a crescut și crește, mașinile s-au înmulțit, omul modern e tot mai refractar la mișcare. Îl aduc argumentul crizei de timp. Îl acceptă și nu-l acceptă. E tentat să creadă că lumea ar fi mai sănătoasă și dacă, soluția e, firește, minimală, fiecare ar lua, la plecarea de acasă sau de la serviciu, tramvaiul sau autobuzul de la stația următoare. I se pare că românul s-a obișnuit să mînnince greșit. E drept, unele erori s-au moștenit, rîntășurile de pildă, dar altele sînt mai noi, nefaste, invenții ale omului modern. Mîncăm, îl aud, la ore nepotrivite și, mai grav, seara, înainte de culcare, abuzînd de făinoase. Nutriționiștii sînt pentru 3-4 mese pe zi, noi le reducem la 1-2, consumînd însă aceeași cantitate de alimente. Un alt risc: mîncăm repede. Mai bine zis, înfulecăm, cîștigînd cu minutele spre a plăti, mai tîrziu, cu anii. Ar trebui reinstaurat, e de părere, respectul față de masă, ca necesitate a vieții, dar și ca plăcere. Poate că nici englezii nu s-au lăudat, ei se așază la masă zilnic la o oră fixă, membrii familiei imbrăcîndu-se de parc-ar merge la teatru, dar oricum ei sînt mai aproape de adevăr decît alții, între care și românii, care mînnincea asemenea unor călători grăbiți să nu piardă trenul?!

Crede că cu atît mai mult azi, cînd conceptul de sănătate s-a schimbat, fiind vorba nu doar de lipsa bolii, ci de o calitate superioară a vieții, voința omului și educația sanitară joacă un rol tot mai mare. Neîndoiesc, medicina a progresat și progresează, numai că omul, altă mentalitate eronată, apelează la ea mai ales cînd starea lui de sănătate începe să se deterioreze grav. Atunci, fatal, șansele de intervenție sînt mai reduse. Deși pe teritoriul ei s-au făcut seriosi pași înainte, medicina omului sănătos nu e încă ce-ar trebui. Unul din motive, poate nu cel mai important, e legat de faptul că, în spitale, sarcinile sînt mari, iar schemele mici. Se simte, în continuare, nevoia unei improspătări, chiar dacă, concret, profesorul a primit, în ultimii ani, 4 asistente universitare în clinica pe care o conduce. Numai femei? Se semnalează pretutindeni, înțeleg, o feminizare a medicinei, femeile fiind, și după opinia lui Victor Ciobanu, mai aplicate, mai disciplinate. Nu s-e ignorat, continuă, nici calitățile umane ale femeilor, cu atît mai mult cu cît, din cauza tehniciilor exagerate, medicina e tot mai mult expusă pericolului de a se îndepărta de bolnav. Disponibil față de nou, profesorul a rămas, după exemplul lui Lupu, un fanatic al contactului cu bolnavii. Prezența sa la patul acestora a fost și e, legat, cel dintîi principiu al pedagogiei sale. Zice asta și întrebarea următoare vine de la sine, care e al doilea principiu? Răspunde: efectuarea explorărilor paraclinice ca act logic al etapei clinice. Poate că de aceea, în general, medicina românească e mai economică decît altele, randamentul actelor sale fiind înalt, pentru că, pe baza tradiției, ea a deprins să pună în slujba diagnosticului numai investigațiile imperios necesare, izvorîte dintr-o judecată clinică fermă. Datele de dragul datelor, analizele de dragul analizelor, apreciază profesorul, încercă, coasă și, nu o dată, derutează. Indispensabilă, legătura sufletească stabilită între medic

și bolnav e, în practica sa, prima condiție a eficacității unui tratament.

Caută ceva într-o carte, nu spune ce, dar caută. Se necăjește că nu dă peste fragmentul dorit, e „Citadela“ lui Cronin. Fără să vreau, zîmbesc, și profesorul nu mă iartă. De la Andrew Manson, îl aud, am învățat pentru întîia dată că esențial în viața unui medic e să dea, nu să ia. Această meserie, dragul meu, nu poate fi concepută în afara dăruirii și a unei responsabilități fără cusur. Motivul e simplu, medicul n-are voie să greșească. Materia sa primă fiind omul, erorile medicului sînt imorale. Din păcate, tocmai la această răscruce se petrec unele inexactități, căci dăruirea, capacitatea de a te dedica suferinței, n-avem cum s-o testăm în clipa în care tinărul, cu sau fără o motivație launtrică, vine să dea examen la medicină. Această problemă, a motivației, i se pare profesorului, el însuși un pătimaș al meseriei, fundamentală pentru evoluția viitorului medic. Noi, zice, nu cercetăm omul și teza lui, și din cauza acestei draconice obiectivizări se mai întîmplă ca un om rău la suflet, egoist, să îmbrace halatul alb. E, vorba cuiva, mai mult decît o crimă, e o greșală, iar consecințele ei sînt triste și grave.

Biblioteca profesorului, în care purtăm această convorbire, în jurul unui munte de cărți și a două cafele reci și intacte, începe să coboare în întuneric. Am venit la 6, de dincolo răzbat acordurile teledurului de seară. Au trecut, e clar, mai bine de două ceasuri. Aproape că nu mai vîd ce scriu, dar profesorul nu sesizează. Îi cer părerea cu privire la așa-zisa medicină tradițională. Reacționează imediat. Bine face „Flacăra“, îl aud, susținînd cauza homeopatiei, a acupuncturii, a plantelor medicinale etc., în care medicina clasică, alopată, a găsit totdeauna ajutoare importante. Se oprește la plante și dă exemplul „Digitalis“, medicament de bază în insuficiența cardiacă. Ea provine din Digitalis lanata și Digitalis purpurea, plante pe care, în vremea copilăriei sale, babele le foloseau, la țară, în combaterea bolii numite anasarcă. Îi spun că n-am auzit despre așa ceva. Se amuză. Adică, îmi explică, omului i se umfla corpul de apă, slăbindu-i inima. Plantele medicinale, rezumă, nu trebuie tratate de sus, ele au efecte benefice demonstrate. Franțezii, de pildă, au realizat un medicament eficient în afecțiunile de ficat, „Chapophitol“. Din ce se face el?, din planta numită anghinare. La fel, cu încredere, fără discriminări, ar trebui privite și acupunctura, și homeopatia, despre ultima profesorul afirmînd că are multe tangențe cu medicina clasică. Acesta n-a conștient să folosească principiul homeopatic al dozelor infimitezimale în desensibilizări. Ba mai mult, își aduce aminte că a văzut un edem angio-neurotic vindecat prin remedii homeopate. Concluzia? Să nu absolutizăm aceste terapii, să le taxăm drept panaceu, dar nici să le ignorăm, căci omenirea, în măsura în care pășește înainte, nu refuză nici o ofertă, fiind în situația de a întoarce tot mai des capul spre natură. Spre natura mamă, zice, de care ne-am îndepărtat uneori cu vinovată superioritate.

S-a făcut noapte de-a binelea. Profesorul nu renunță. Aprinde lumina și îmi cere permisiunea să pună muzică. Mă mir, muzică? Un medic adevărat, mi se destăinuie, iubește muzica, viața în mijlocul suferinței îl împinge spre ea. Un medic care nu-i cultivă, de-acum pot iarăși nota, e obligatoriu mai sec, mai gol, el nu va putea staționa lângă sufletul bolnavului. În privința asta, consideră că s-a comis o greșală cînd s-a restrîns, în liceu, profilul umanist. Cînd a terminat liceul, știa franceză foarte bine. Azi, mulți studenți ajung la absolvire și nu pot citi o lotă într-o limbă străină. E de acord să-mi încredințeze un amănunt, dar mă roagă să-l uit. Îmi promit, dar știu că-mi voi călca cuvîntul. Cînd și-a format cea dintîi echipă, în urmă cu ani, le-a impus colaboratorilor să învețe englezește. Nu era legal, zice, mă puteau reclama, dar n-au făcut-o. Am luat un profesor și, prin contribuție, l-am plătit timp de un an. Azi, toți îmi sînt recunoscători. Să cultivăm mecanismele mentale, îl aud, dar și pe cele capabile să miște simțirea și imaginația. Fără ele, un medic nu va fi niciodată complet.

Se uită la ceas. Da, s-a făcut 9. El bine, mă îndeamnă, hai să vorbim despre reumatism, de-asta ai venit, nu? Îi spun că-am terminat, îmi adun foile și ies. În urma mea rămîn un profesor, unul dintre cei mai competenți și mai distinși, o bibliotecă înțesată de cărți, o simfonie de Beethoven.

OVIDIU IOANIȚOIA

Poveste pescărească

Nu-i cazul să plîngem, cum că marea n-ar mai avea pește. Ea încă are, pe care acești bărbați-pescari îl scot din valuri și-l aduc către noi. În 15 mai, spre exemplu, o zi „record“ a ultimilor ani după cum susținea Alexandru Dragu, șeful depozitului central al întreprinderii piscicole Constanța, numai brigăzile conduse de Atanase Prical, Avram Ilici și Aldea Stanciu au scos mai bine de 27 de tone de pește marin mărunt, „șprot“ cum i se spune, din care cea mai mare parte a plecat la vînzare pe piața Constanței. Alte 16 tone au luat drumul Capitalei, iar restul s-a băgat la sare, pentru fabricile de conserve.

Flacăra Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția social-politică și științifico-economică (Nicolae Grigore-Mărășanu, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Goia, Mihai Pelin) - 14 57, 25 66; Secția cultură-învățămînt (Ilie Purcaru, Victor Niță, Adrian Dohotaru, Tania Radu) - 26 00, 25 60; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Buneo, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) - 25 58, 21 30; Secția reportaj, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoia, Dan Birlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balacciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Gheorghe Amuza, George Cușnarencu, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Măneacă, Olimpia Olaru, Constantin Dragomir, Victor Socaciu, Sorin Postolache) - 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42; Secretar responsabil de redacție - Nicolae CRISTACHE - 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50; Redactor șef adjunct - Nicolae ARSENIU - 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28; Redactor șef - 17 60 10 interior 20 02. Tipar executat la Combinația poligrafică „Casa Științei“. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import Presă. P.O. BOX 136-137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU